Prof. Dr. M. Es'ad COŞAN

HADİS DERSLERİ 18

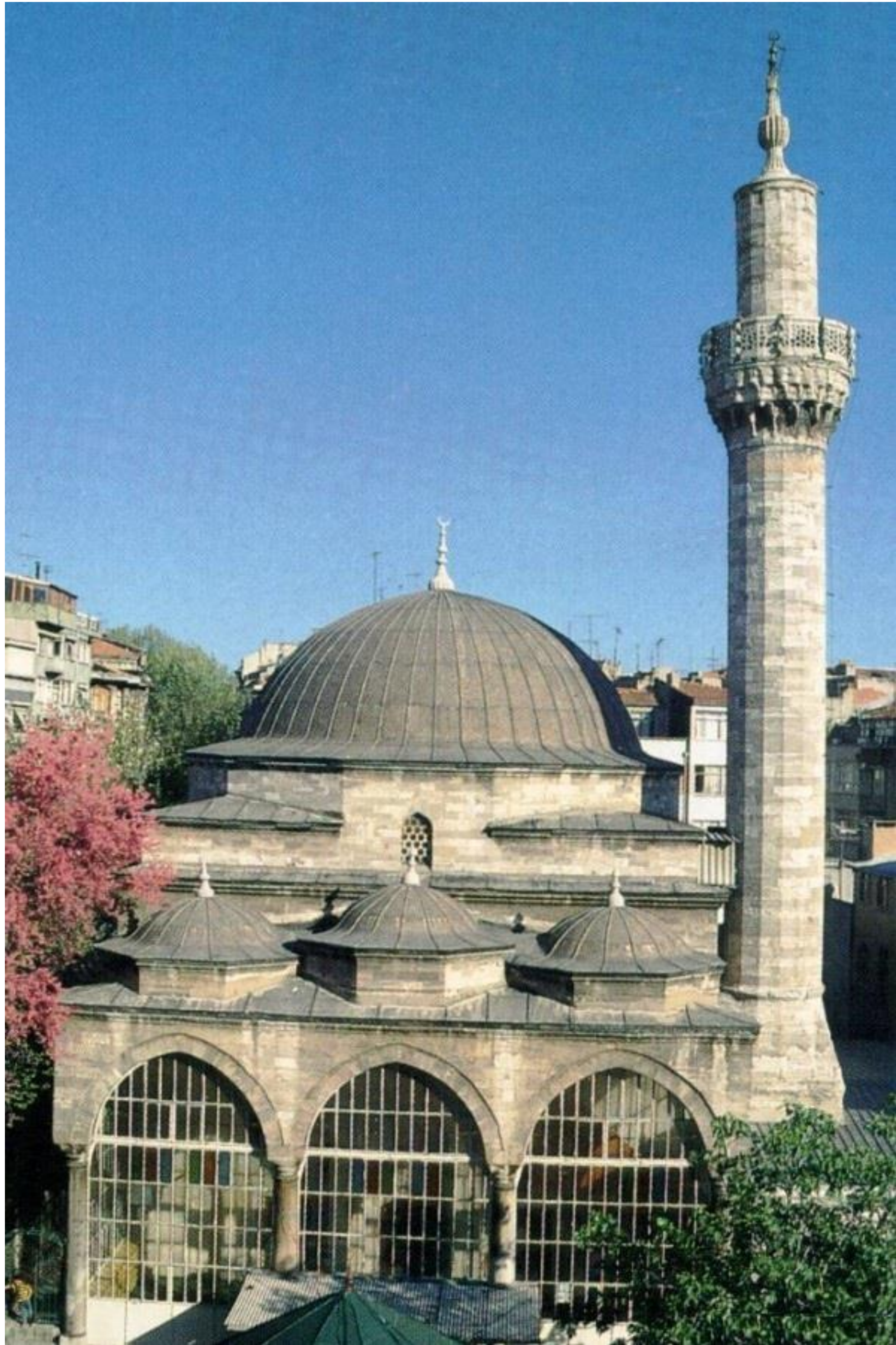

Hazırlayan:

Dr. Metin ERKAYA

بسم الله الرحمن الرحيم

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ

Gümüşhâneli Hazretleri, tasavvufî bir camiada bir hadis koleksiyonunu, yâni *Râmûzü'l-Ehàdîs*'i ders kitabı olarak ortaya koymuştur. Bu, tasavvuf tarihinde çok mühim ve önemli bir hadisedir. Sonra da, "Bizim şu hadis koleksiyonumuzu dikkatle okursanız, kısa zamanda muhakkik bir alim olursunuz!" buyurmuştur.

Râmûzü'l-Ehâdis, her hadis metninin ilk kelimesi esas alınarak alfabetik olarak sıralanmış hadislerden oluşmaktadır. Her hadis metninin sonunda, hadisin alındığı kaynak, râvi ve bazen de hadisin sıhhati hakkında bilgi verilmiştir.

Gümüşhâneli Hazretleri'nin, az sözle çok mânâ veren, ezberlenmesi kolay, vecîz ve alimlerce muteber 7101 hadisi bir araya getirmesiyle oluşan bu eser, iki bölümden oluşmaktadır: İlk bölüm genel konularda 6400 hadis-i şerif ihtiva etmektedir. İkinci bölüm ise, Peygamber Efendimiz'in evsaf ve şemâilini anlatan 701 hadisten oluşmaktadır. Müellif bu eseri, 125'i aşkın kaynağa müracaat ederek hazırlamıştır.

Müslümanın şeriatin çizgisinden kaymaması için emniyet, hadis-i şeriftedir. Hadis-i şerife sarılmayan kimse, şeriatın çizgisinde devam edemez, ayağı kayar. Çünkü şeriatın çizgisi kıl kadar incedir, kılıç kadar keskindir. Ona ancak hadis-i şerife sarılarak, hadis-i şerif yolunda yürüyerek, takvâ yolunu yol edinerek, ihlâs ile hareket ederek ulaşılabilir.

Onun için, Gümüşhaneli Hazretleri tarafından başlatılan *Ramûz el-Ehâdîs* dersleri, bu dergâhın mürşidleri tarafından devam ettirilmiştir. İskenderpaşa Camii'nde Mehmed Zâhid Kotku (Rh.A) Hazretleri bu dersleri 1977 yılına kadar sürdürmüş; 1977'den itibaren ise, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocamız ders yapmıştır. Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin vefatından sonra, Ankara'da da düzenli olarak hadis dersleri başlatmışlardır. 28 Şubat dönemi dolayısıyla yurtdışına çıkana kadar bu dersleri devam ettirmişlerdir. Yurt dışına çıkmadan önceki son hadis dersi, 4 Mayıs 1997 Pazar günü İskenderpaşa Camii'de yapılmıştır.

Hadis Dersleri, bu derslerin yazıya aktarılması ve yayına hazırlanmasıyla oluşmuştur. Elinizdeki 18. ciltte 14 Mart 1993 – 21 Kasım 1993 tarihleri arasındaki 20 adet ders yer almaktadır.

Hocaefendi'nin konulara yaklaşımı, açıklamaları, değerlendirmeleri ve tavsiyeleri okuyucunun istifadesine sunulmuştur. Konuşma üslûbunu da muhafaza ederek hazırladığımız bu eserin, okuyucuya pek çok şeyler kazandıracağını ümid ediyoruz.

Konuşmaların yazıya aktarılmasında emeği geçen ve kaset temininde yardımcı olan kardeşlerimize; teknik konularda yardım eden Abdüllatif, Ahmed Enis ve Lütfullah Erkaya'ya teşekkür ediyor ve eserin hayırlara vesile olmasını diliyoruz.

Dr. Metin ERKAYA
Sincan, Eylül 2010

KISALTMALAR

SAS	: *Salla'llàhu aleyhi ve sellem.*
AS	: *Aleyhi's-selâm.*
RA	: *Radıya'llàhu anh/ anhâ/anhümâ.*
Rh.A	: *Rahmetu'llàhi aleyh.*
KS	: *Kaddesa'llàhu sirrahû.*
RE.	: *Râmûzü'l-Ehàdîs*
ME.	: *Muhtâru'l-Ehàdîs*
RS.	: *Riyàzu's-Sàlihîn*
a.g.e.	: Adı geçen eser.
v.	: Vefatı.
vs.	: ve sâire
s.	: sayfa
(خ)	: Buhàrî, *Sahîh*
(م)	: Müslim, *Sahîh*
(د)	: Ebû Dâvud, *Sünen*
(ت)	: Tirmizî, *Sünen*
(ن)	: Neseî, *Sünen*
(ه)	: İbn-i Mâce, *Sünen*
(حم)	: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*
(عب)	: Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*
(ط)	: Tayâlisî, *Müsned*
(ش)	: İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*
(ع)	: Ebû Ya'lâ, *Müsned*
(طب)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*
(طس)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*
(قط)	: Dâra Kutnî, *Sünen*
(حل)	: Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*

(ق) : Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*

(هب) : Beyhakî, *Şuabü'l-İman*

(عق) : Ukaylî, *Duafâ*

(عد) : İbn-i Adiyy, *Kâmil fi'd-Duafâ*

(خط) : Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*

(كر) : İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*

(حب) : İbn-i Hibbân, *Sahîh*

(ك) : Hâkim, *Müstedrek*

(ض) : Ziyâ el-Makdisî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtare*

(در) : Dârimî, *Sünen*

(خز) : İbn-i Huzeyme, *Sahîh*

(بر) : İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiâb*

(غ) : Begavî, *Şerhü's-Sünneh*

(طح) : Tahâvî, *Şerhü Maâni'l-Âsâr*

PROF. DR. MAHMUD ES'AD COŞAN

(14 Nisan 1938 - 4 Şubat 2001)

14 Nisan 1938 (13 Safer 1357) tarihinde, Çanakkale'nin Ayvacık ilçesinin Ahmetçe köyünde doğdu. Babası Halil Necâti Efendi, annesi Şâdiye Hanım'dır. Anne ve baba tarafından soyu, Buhàra'dan Çanakkale'ye göç etmiş seyyidlere dayanır.

Küçük yaşta iken ailesi İstanbul'a taşındı. 1950'de İstanbul Vezneciler İlkokulu'nu, 1956'da Vefa Lisesi'ni bitirdi. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap-Fars Filolojisi Bölümü'ne girdi. Arap Dili ve Edebiyatı, İran Dili ve Edebiyatı, Ortaçağ Tarihi ile Türk-İslâm Sanatı sertifikalarını alarak, 1960 yılında Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu.

Aynı yıl, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi'nde açılan asistanlık imtihanını kazanarak, Klasik-Dinî Türkçe Metinler Kürsüsü'ne asistan olarak girdi. Fakülte yayın komisyonunda iki yıl sekreterlik yaptı. 1965 yılında, XV. Yüzyıl şairlerinden olan *Hatiboğlu Muhammed ve Eserleri* konusunda doktora tezi vererek ilâhiyat doktoru ünvanını aldı. 1967-1968 yıllarında Ankara Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu'nda *Türkçe ve Hümaniter Bilgiler* derslerini verdi.

Askerlik görevine Tuzla Piyade Okulunda başladı (15 Ekim 1971). Ağrı Patnos'ta yedeksubay olarak tamamladı (31 Aralık 1972).

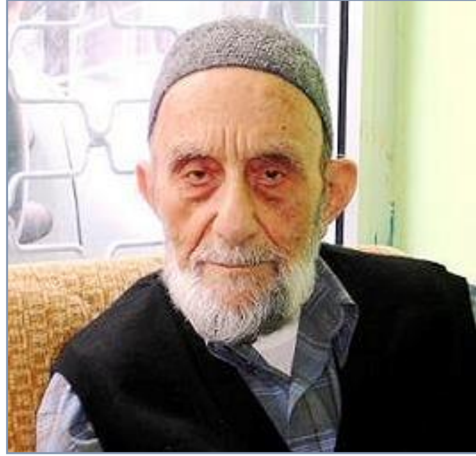
1973 yılında, *Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât* adlı doçentlik tezi ile doçent ünvanını aldı ve Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Türk-İslâm Edebiyatı Kürsüsü'ne öğretim üyesi olarak tayin edildi. 1977-1980 yıllarında Sakarya Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri verdi. Yurtdışında çeşitli üniversitelerde misafir öğretim üyeliklerinde bulundu.

1982 yılında, *İbrâhim-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiyye* isimli

takdim teziyle ilâhiyat profesörü oldu. Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayırabilmek düşüncesiyle, 1987 yılında emekliliğini isteyerek üniversiteden ayrıldı.

İlk dînî eğitimini ailesinde gördü. Dedesi Molla Mehmed Efendi, İstanbul'da medreselerde ilim tahsil etmiş ve Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hazretleri'ne intisab etmiş bir kimseydi. Çanakkale Savaşında şehid olmuştur.

Babası Halil Necâti Efendi, küçük yaşta köyünde hafızlığını tamamladı. Genç-liğinde Gümüşhaneli dergâ-hına mensub Çırpılarlı Hacı Ali Efendi'nin medresesine devam etti. İlk tasavvuf dersini de ondan aldı. Med-reseler kapandıktan sonra tekrar köyüne döndü. Şadiye Hanım'la evlendi (1928).

Şâdiye Hanım da aynı sülâleden zikir ehli, bilgili bir hanımdı. Bu evlilikten beşi erkek, ikisi kız, yedi çocukları oldu. Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi, ailenin dördüncü çocuğudur.

Halil Necâti Efendi, çocuklarını okutmak amacıyla 1942 yılında İstanbul'a taşındı. Bir süre ticaretle meşgul oldu. O sırada, Şehzâdebaşı Damat İbrâhim Paşa Camii'nde Serezli Hasîb Efendi'nin sohbetlerine devam etti. Onun vefatından sonra, Kazanlı Abdül'aziz Efendi'ye intisab etti. Onun Ümmügülsüm Camii'ndeki sohbetlerine katıldı. Abdül'aziz Efendi'nin tavsiyesi ile girdiği müezzinlik imtihanını kazanarak, Fatih Müftülüğü'nde göreve başladı. Abdül'aziz Efendi'nin vefatından sonra (1952), irşad görevini sürdüren Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin sohbetlerine devam etti. Onun yakın dostlarından oldu.

Bu münasebetle, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocaefendi, küçük yaşta hocaefendilerin meclislerinde bulundu, onların maddî ve manevî ilgilerine mazhar oldu.

Edebiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, 1960 yazında Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin kızı Muhterem Hanım'la evlendi. Aynı yılın sonbaharında, Ankara İlâhiyat Fakültesi'ndeki asistanlık görevi dolayısıyla Ankara'ya taşındılar.

İlâhiyat Fakültesi'ndeki öğretim üyeliği yıllarında, Hocaefendi'nin kapısı herkese açıktı. Öğrencilerin çok sevdiği ve saygı gösterdiği bir kimseydi. Talebe gelir, kapıyı çalar, derdini anlatır, cevabını alır, müsterih bir çehre ile ayrılırdı. Olaylı ve kavgalı zamanlarda öğrencilerin arasına girer, onları akl-ı selime davet eder, kavgaları önlemeye çalışırdı.

1960'lı yıllarda fakültede resmî ders olarak Kur'an-ı Kerim dersi yoktu. Öğrenciler kendi gayretleriyle, Arapça'dan, Farsça'dan faydalanarak Kur'an-ı Kerim öğrenmeğe çalışıyordu. Bunu gören Hocaefendi, müsait zamanlarında hasbî olarak, isteyenlere Kur'an-ı Kerim ve Osmanlıca dersleri veriyordu.

Öğrencilerini bilimsel araştırmalara, master ve doktora yapmaya teşvik ederdi. Öğretim üyeleri arasında saygınlığı vardı. Sahasında söz sahibi idi. Özellikle Türk-İslâm Edebiyatı'nda, ilk müracaat edilen kimseydi. Kendisinden önce profesör olmuş hocalar bile, ağır bir parça, çetin bir şiir oldu mu;

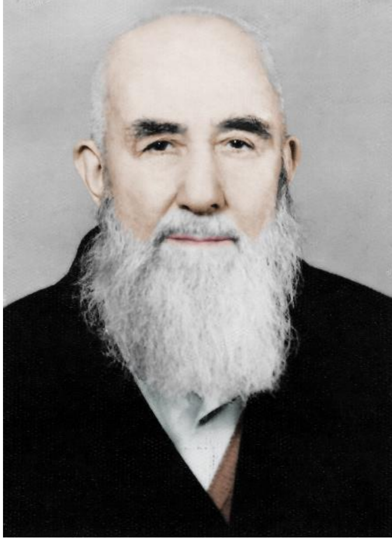
"—Es'ad Bey, şuna beraber bakabilir miyiz?" diye kendisine gelirlerdi. Herkese yardımcı olmaya çalışırdı.

İlk yıllar Kurtuluş'ta oturuyorlardı. Daha sonra Kalaba'ya taşındılar (1963). Evlerinin yakınında cami yoktu. Bir mescid açılması için önderlik etti. Daha sonra onun gayretleriyle bir dernek kurulup, cami yeri alındı. Üstte Kur'an Kur'an Kursu, altta cami olmak üzere cami inşaatının yapılmasına gayret etti. Buralarda zaman zaman hadis ve tefsir sohbetleri yaptı.

Komşuluk ilişkileri çok mükemmeldi. Bütün yorgunluklarına ve yoğunluklarına rağmen, komşularına da vakit ayırırdı. Karşılıklı ziyaretleşmeler olurdu. Ziyaretlerde tebessümü eksik etmezdi.

Ziyaret sırasında, kütüphaneden uygun bir kitap alır, orada bulunanlardan birisine bir yer açtırırdı. Sonra oradan bir miktar okuyarak sohbet ederdi.

Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri, hemen her yıl Ankara'ya gelir, evlerinde bir süre misafir kalırdı. Ankara'nın çeşitli semtlerinde, çevre ilçelerde sohbetler, ziyaretler olurdu. Bazen de M. Es'ad Hocaefendi'yi de yanına alır, Anadolu'nun muhtelif şehirlerine beraber seyahat ederlerdi.

1977 Yılında, Mehmed Zâhid Kotku Efendi'nin bizzat elinden tutarak kürsüye oturtması ile İskenderpaşa Camii'nde *Râmûzü'l-Ehàdîs* derslerine başladı. Hafta sonlarında İstanbul'a gidiyor, pazar günü hadis dersini yapıp Ankara'ya dönüyordu.

Mehmed Zâhid Efendi'nin hastalığında, ameliyatında hep yakın hizmetinde bulundu. Son demlerinde de yanıbaşındaydı. Onun arzusu üzerine, 13 Kasım 1980 (5 Muharrem 1401) günü vefatından sonra, cemaatin eğitimiyle ve her türlü meselesiyle ilgilenme, tebliğ ve irşad görevini üstlendi.

Tasavvufî nisbeti; hocası Mehmed Zâhid Efendi vasıtasıyla Nakşibendî Tarikatı'nın, Hàlidiyye kolunun, Gümüşhâneviyye şubesidir. Ayrıca Kàdiriyye, Sühreverdiyye, Kübreviyye, Çeştiyye, Mevleviyye, Halvetiyye ve Bayrâmiyye tarikatlarından da irşada me'zundur.

Onun döneminde hadis derslerine ilgi daha da arttı. Cemaat yer bulamadığı için camiye ilâveler yapıldı, ders dinlenilecek yerler beş-altı kat genişletildi. Caminin yanındaki eski binalar alınarak camiye katıldı. Ayrıca Ankara, İzmir, Bursa, Sapanca, İzmit ve Eskişehir'de mutad hadis dersleri başlatıldı.

Mehmed Zahid Kotku Efendi'nin emri üzerine kurduğu "Hakyol

Vakfı"nın çalışmalarıyla bizzat ilgilendi, muhtelif yerlerde şubeler açtırdı. Eğitim ve yardımlaşma faaliyetini yaygınlaştırmak için çalışmalar yaptı. Sanat ve kültürle ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Kültür ve Sanat Vakfı"nı, sağlık hizmetleri için "Sağlık Vakfı"nı kurdurdu. Hanımların eğitimiyle ilgili olarak "Hanım Dernekleri"nin; çevre ile ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Ahlâk, Kültür ve Çevre Dernekleri"nin kurulmasını ve yaygınlaştırılmasını teşvik etti. Bu çalışmalarla toplumun güzel amaçlar için bir araya gelmesini, organize olmasını sağlamaya çalıştı.

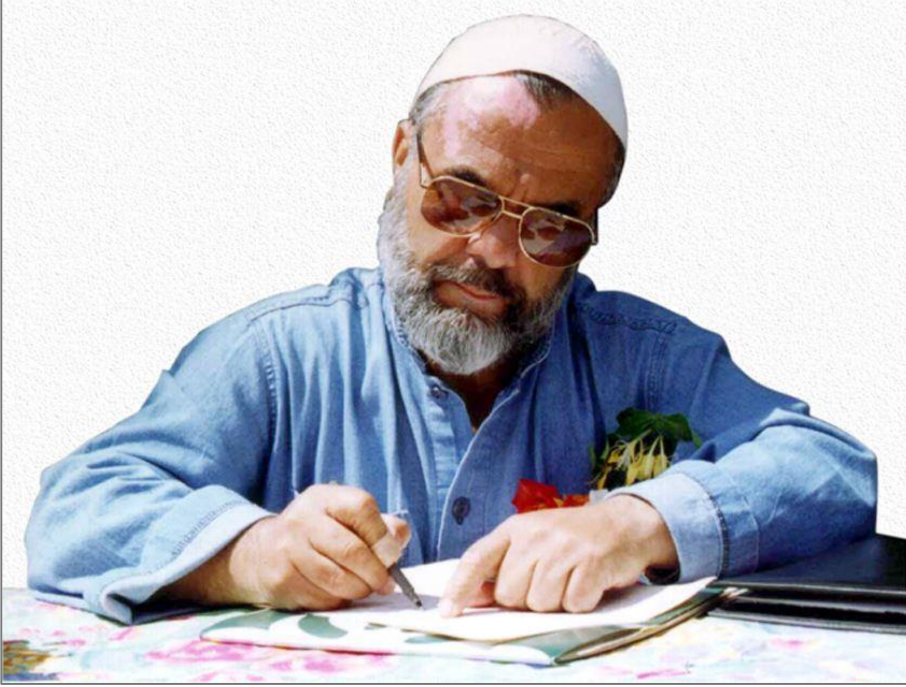
Vakıflara ait, harabe haline gelmiş birtakım ecdad yadigârı eserlerin tamir ve tecdidiyle ilgilendi. Onların gayesine uygun olarak tekrar faaliyete geçmesini temin etti. (Ahmed Kâmil Tekkesi, Selâmi Mustafa Efendi Tekkesi, Şeyh Murad Efendi Dergâhı, Şadiye Hatun Şifâ Külliyesi...)

Eğitimin yaygınlaştırılması için basın ve yayın çalışmalarıyla ilgilendi. 1983 Eylülünde İslâm dergisi, 1985 Nisanında *Kadın ve Aile* ve *İlim ve Sanat* dergisi yayınlanmaya başladı. Daha sonra, Gülçocuk dergisi çıkartıldı. Sağlık ve bilimle ilgili konularda ise *Panzehir* dergisi yayınlandı. Vefa Yayıncılık adına yayınlanan bu dergilerle yakından ilgilendi ve makaleler yazdı.

Bu dergiler ilgilendikleri sahalarda kamuoyuna önderlik ettiler. Yayınladıkları yazılarla, araştırma dosyalarıyla ve İslâm dünyasından haberlerle halkımızın bilgilenmesine ve bilinçlenmesine katkıda bulundular. İyimser, ümit verici, yol gösterici yazılarla pek çok hayırlı gelişmelere sebep oldular. Haklarında sempozyumlar, doktora tezleri yapıldı. Bir ara İslâm dergisinin tirajı yüz bini aştı. *İslâm* ve *Kadın ve Aile* dergileri, 1998 Haziranına kadar aksamadan yayınlarını sürdürdüler.

Kitap yayıncılığı için Sehâ Neşriyat'ı kurdu; çeşitli dinî, edebî, tarihî, kültürel eserler neşredildi. Yayıncılığın geliştirilmesi, haftalık ve günlük yayınlara geçilebilmesi için çalışmalar başlattı. Onun gayretleriyle bir matbaa tesis edildi (Ahsen), dizgi tesisleri kuruldu (Dehâ).

Sesli ve görüntülü yayıncılık alanında hizmet etmek, millî ve mânevî değerlerimize uygun yayınlar yapmak üzere, *Ak-Radyo*

(AKRA) adı altında bir müessesenin kurulmasına öncülük etti (1992). Halen İstanbul'dan radyo yayınları yapılmakta; bu yayınlar uydu vasıtasıyla Türkiye'nin her yerinden, Orta Asya'dan ve Avrupa'dan dinlenebilmektedir.

Onun teşviki ile Ak-Televizyon adı altında Marmara Bölgesine yönelik bölgesel televizyon yayını başlatıldı (1997). Basın-yayın alanında *Sağduyu* isimli günlük bir gazete yayınlandı (3 Mayıs 1998 - 11 Temmuz 1999).

Kaliteli bir eğitimi temin etmek amacıyla, özel eğitim kurumlarının kurulmasını teşvik etti. Çeşitli illerde ilkokul öncesi, ilkokul ve orta öğrenime yönelik eğitim tesisleri, okullar ve dersaneler kurdurdu. (Asfa)

Halka güvenilir bir sağlık hizmeti verilmesi için poliklinikler ve hastaneler açılmasını teşvik etti. Başta İstanbul olmak üzere bir çok ilde sağlık kuruluşları hizmete açıldı. (Hayrunnisâ Hastanesi, Esmâ Hatun Hastanesi, Afiyet Hastanesi…)

Yurtdışındaki müslümanlarla diyaloğu sağlamak, ziyaretleri kolaylaştırmak amacıyla İskenderpaşa Turizm (İSPA) adı altında bir seyahat acentası kurulmasına öncülük etti. Bu şirket vasıtasıyla hac ve umre programları, çeşitli yurt içi ve yurt dışı geziler; aile ve eğitim toplantıları düzenlendi.

İlmî seviyesi yüksek hocalar yetiştirmek amacıyla İstanbul'da, Ankara'da, Konya'da ve Bursa'da hadis ve fıkıh enstitüleri açtırdı. Buralarda ilâhiyat fakültelerinde okuyan veya mezun olan kimselere, özel hocalardan Arapça, hadis, tefsir ve fıkıh dersleri verdirilmesini temin etti.

Sohbet ve vaazlarına yurt içinde ve yurt dışında büyük ilgi gösterilmesi ve çeşitli yerlere davet edilmesi, onun çok seyahat etmesine neden oldu. Avrupa'da, Kuzey Amerika'da, Afrika'da, Orta Asya'da ve Avustralya'da pek çok ziyaretler, vaazlar, sohbetler yaptı; eğitim programlarına katıldı.

Her yıl hac ve umre dolayısıyla değişik ülkelerden gelen müslümanlarla görüştü, diyalog kurdu. Hakkı ve hayrı, iyiyi ve güzeli tebliğ etme yönünde şumüllü ve verimli çalışmalar yapmaktan bir an bile geri kalmadı. Çevresini de daima bu tür

çalışmalara teşvik etti.

1997 Mayıs'ından itibaren hizmetlerini yurtdışında sürdürdü. 1998 yılında Avustralya'nın Brisbane şehrine yerleşti. Tebliğ ve irşad çalışmalarını Avustralya'nın her tarafına yaygınlaştırdı. Pek çok yerde camiler, kültür merkezleri açıldı. Brisban'daki camide, her gün sabah ve yatsı namazlarından sonra, hadis sohbeti yapıyordu.

Radyo sohbetleri yine devam etti. Cuma günleri Ak-Radyo'da yapmakta olduğu hadis sohbetlerine ilâve olarak, salı günleri tefsir sohbetleri yapmaya başladı (29 Eylül 1998). Fâtiha Sûresi'nden başladı. Her sohbette birkaç ayet-i kerime okuyup, izah ediyordu. Vefat etmeden önce yaptıkları son tefsir sohbetinde, Bakara Sûresi 224. ayetine kadar gelmişlerdi.

4 Şubat 2001 (10 Zilkade 1421) Pazar günü, bir cami açılışı yapmak için Grifit şehrine giderlerken, Avustralya yerel saatiyle 12'de (Türkiye saatiyle 04'te) Sydney civarında, Dubbo kasabası yakınlarında geçirdikleri elim bir trafik kazası sonucu, yanında bulunan damadı Prof. Dr. Ali Yücel Uyarel'le birlikte ahirete irtihal eylediler. Ani ölümleri ailesi, yakınları, sevenleri ve bütün müslümanlar tarafından derin bir üzüntüyle karşılandı.

Mübarek naaşları, Sydney'de Auburn Gelibolu Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Türkiye'ye getirildi (8 Şubat Perşembe). 9 Şubat Cuma günü, Fatih Camii'nde yüzbinlerin iştirak ettiği muhteşem bir cenaze namazından sonra, tekbirlerle, salevatlarla, dualarla, gözyaşlarıyla, Ebû Eyyûb el-Ensàrî Hazretleri'nin kabri civarında, Eyüp Mezarlığında toprağa verildi.

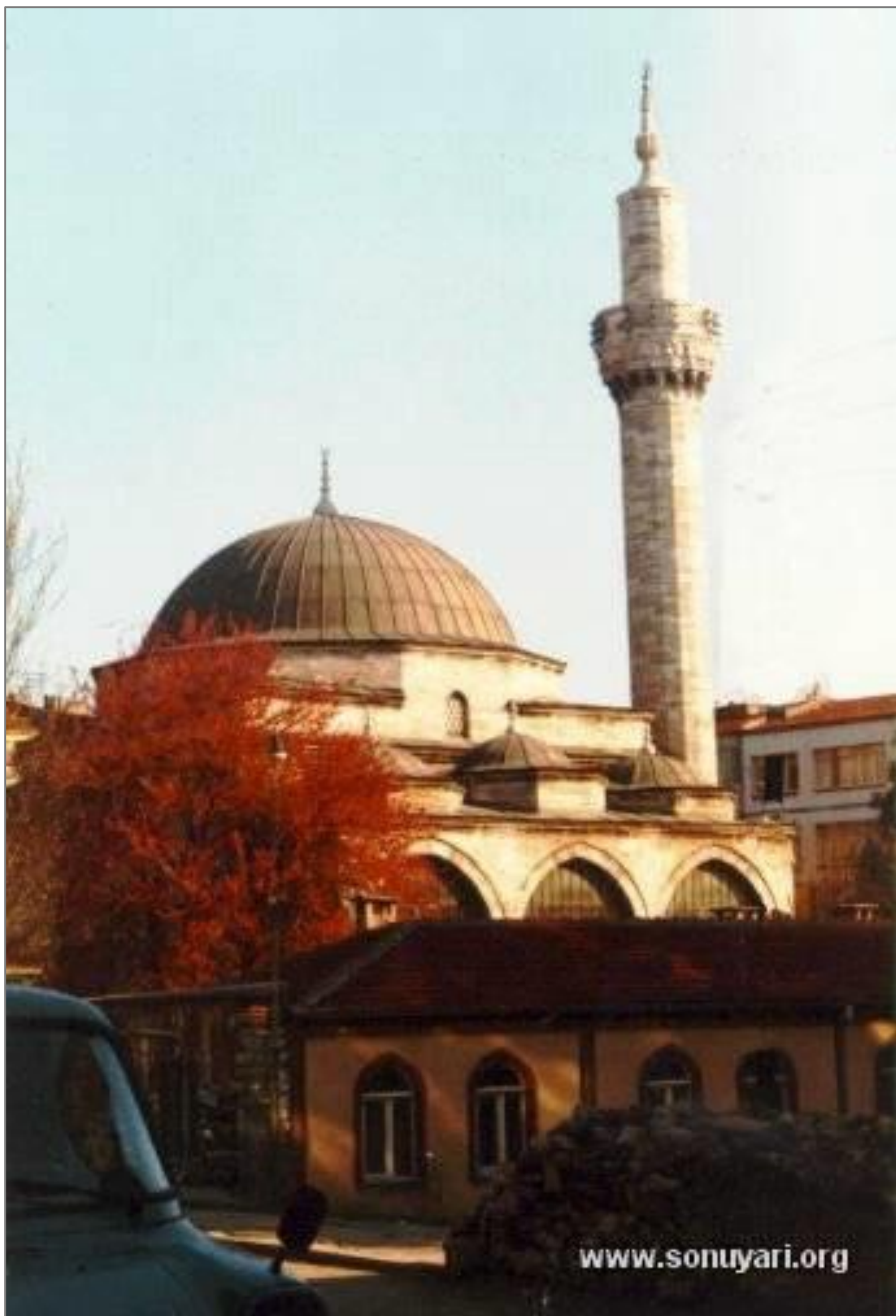
Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Rh.A, doğu dillerinden Arapça ve Farsça'yı, batı dillerinden Almanca ve İngilizce'yi bilmekteydi. Yurt içinde ve yurt dışında çok yönlü sosyal faaliyetlerini, tebliğ ve irşad çalışmalarını vefat edinceye kadar devam ettirdi.

Rûhu şâd, mekânı cennetî a'lâ olsun...

Yayınlanmış Eserleri:

01. Matbaacı İbrâhîm-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiye (1982)
02. Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât
03. Gayemiz (1987)

04. İslâm Çağrısı (1990)
05. Yeni Ufuklar (1992)
06. Çocuklarla Başbaşa
07. Başarının Prensipleri
08. Türk Dili ve Kültürü
09. İslâm'da Nefis Terbiyesi ve Tasavvufa Giriş (1992)
10. Avustralya Sohbetleri-1 (1992)
11. Avustralya Sohbetleri-2 (1994)
12. Avustralya Sohbetleri-3 (1995)
13. Avustralya Sohbetleri-4 (1996)
14. Yeni Dönemde Yeni Görevler (1993)
15. Haccın Fazîletleri ve İncelikleri (1994)
16. Zaferin Yolu ve Şartları (1994)
17. İslâm, Sevgi ve Tasavvuf (1994)
18. Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı (1994)
19. Güncel Meseleler-1 (1994)
20. Güncel Meseleler-2 (1995)
21. Hazret-i Ali Efendimiz'den Vecîzeler (1995)
22. Hacı Bektâş-ı Velî (1995)
23. Yunus Emre ve Tasavvuf (1995)
24. Başarı Yolunda Sevginin Gücü (1995)
25. İslâmî Çalışma ve Hizmetlerde Metod (1995)
26. Sosyal Hizmetlerde Hanımlar (1995)
27. Ramazan ve Takvâ Eğitimi (1996)
28. Tebliğ ve İrşad Çalışmaları (1996)
29. İslâm, Tasavvuf ve Hayat (1996)
30. Haydi Hizmete! (1997)
31. İslâm'da Eğitimin İncelikleri (1997)
32. Tasavvuf Yolu Nedir? (1997)
33. İmanın ve İslâm'ın Korunması-1 (1997)
34. İmanın ve İslâm'ın Korunması-2 (1998)
35. Allah'ın Gazabı ve Rızası (1997)
36. Mi'rac Gecesi (1998)
37. Doğru İnanç ve Güzel Kulluk (1998)
38. Ramazan ve Güzel Ameller (1998)

www.sonuyari.org

01. NAMAZI GÜZEL KILMAK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيُصَلِّ إِلَى سُتْرَةٍ وَلْيَدْنُ مِنْ سُتْرَتِهِ ، لاَ يَقْطَعُ الشَّيْطَانُ عَلَيْهِ صَلاَتَه (حم. د. ن. حب. ك. عن سهل ابن أبي حثمة)

RE. 51/11 (*İzâ sallâ ehadüküm, felyüsalli ilâ sütretin, velyednu min sütratihî, lâ yakta'ş -şeytànu aleyhi salâtehû.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun…

Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şeriflerinden bir miktar okumak üzerinde toplandık. Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce, Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin, ruh-i pâkine, bizlerden şu günde âcizane, nâçizane, bir hediyye-i Kur'âniye olsun diye ve onun mübarek âlinin, ashabının, etbâının, sâdât ve meşayih-i turuk-u aliyyemizin, cümle evliyaullahın, mukarribinin ruhlarına;

İstanbul'da medfun bulunan evliyâ, enbiyâ, sahabe ve sâdâtımızın; fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin; kitabı telif eylemiş olan Gümüşhânevî Ahmed Ziyaeddin Efendimiz Hocamızın, kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hocamızın ruhlarına;

Uzaktan, yakından bu dersi dinlemeye gelen siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün geçmişlerinin, yakınlarının, dostlarının ruhlarına bizlerden bir hediye olsun; Rabbimiz onlara rahmet eylesin, kabirlerini pürnûr, makamlarını âlâ, derecelerini yüksek eylesin; bizlere de tevfîkini refik eylesin, rızasına uygun yaşayıp, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varmamızı nasib eylesin diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyup öyle başlayalım!

…………………………

a. Namaz Kılarken Önünüzde Sütre Bulunsun!

Okuyacağımız hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehàdis* kitabının, 51. sayfasının 11. hadisi ve devamı olacak.

İlk okuduğumuz hadîs-i şerîf, Ahmed ibn-i Hanbel ve Neseî'de, Ebû Davud'da, İbn-i Hibbân'da ve Taberânî'de var. Namazın kılınması esnasında alınacak bir tedbirle ilgili.

Peygamber SAS buyuruyor ki:[1]

إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فَلْيُصَلِّ إِلَى سُتْرَةٍ وَلْيَدْنُ مِنْ سُتْرَتِهِ، لاَ يَقْطَعُ الشَّيْطَانُ عَلَيْهِ صَلاَتَه (حم. د. ن. حب. ك. عن سهل ابن أبي حثمةؓ)

---

[1] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.349, no:596; Neseî, *Sünen*, c.III, s.196, no:740; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.272, no:3289; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.271, no:824; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.2, no:16134; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.10, no:803; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.381, no:922;Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.204, no:6015; Şeybânî, *el-Âhad ve'l-Mesânî*, c.III, s.568, no:2072; Sehl ibn-i Ebû Hasme RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.346, no:19202; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.296, no:2231.

RE. 51/11 (*İzâ sallâ ehadüküm, felyüsalli ilâ sütretin, velyednu min sütretihî, lâ yakta'ş-şeytànu aleyhi salâtehû.*)

(*İzâ sallâ ehadüküm felyüsalli ilâ sütretin*) "Sizden biri namaz kılacağı zaman, önünde bir sütre bulunsun. O sütreye doğru namaz kılsın. (*Velyednu min sütretihî*) Ve o önündeki sütresine de yaklaşsın, yakın olsun! (*Lâ yakta'ş -şeytànu aleyhi salâtehû*) Arada uzun mesafe olmasın da, şeytan onun önünden geçerek namazını kesmesin."

Müslüman namaz kılacağı zaman, bir arazideyse önüne bir çubuk dikecek veya namaza durduğunu ifade eden bir sütre, bir şey koyacak. Ya bastonunu dikecek veyahut da camideyse önünden bir kimsenin geçmesine sebep olmayacak bir şekilde duvara veya direğe yaklaşacak. Böyle bir sütrenin arkasında, önüne sütreyi, bir işareti dikmiş olarak, namaz kılacak ve ona da yakın olacak. Öyle yapmazsa, o zaman şeytan önünden geçer ve onun namazına kesinti verir, buyuruyor Peygamber Efendimiz.

b. Cenaze İçin Ayakta Durulması

Ebû Hüreyre RA'dan cenaze ile ilgili ikinci hadîs-i şerîf. Sayfanın son hadisi.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[2]

إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ عَلَى جِنَازَةٍ ، وَلَمْ يَمْشِ مَعَهَا ، فَلْيَقُمْ لَهَا حَتَّى تَغِيبَ عَنْهُ ؛ وَإِنْ مَشَى مَعَهَا ، فَلاَ يَقْعُدْ حَتَّى تُوضَعَ (الديلمى ، كر. عن أبى هريرة)

RE. 51/12 (*İzâ sallâ ehadüküm alâ cenâzetin, ve lem yemşî meahâ, felyekum lehâ hattâ tağîbe anhu; ve in meşâ meahâ, felâ yek'ud hattâ tûdaa.*)

---

2 Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.314, no:1238; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LV, s.117; Tahâvî, *Şerhü'l-Maanî*, c.I, s.487, no:2573; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.585, no:42294; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.287, no:2209.

(*İzâ sallâ ehadüküm alâ cenâzetin*) “Sizden biriniz, bir cenazeye namaz kıldığı zaman, (*ve lem yemşî meahâ*) eğer onunla beraber yürüyüp gitmeyecekse... Namaz kılındıktan sonra, kabre konuluncaya kadar peşinden gitmeyecekse, arkasından yürümeyecekse, (*felyekum lehâ hattâ tağîbe anhu*) kendisinden uzaklaşıncaya kadar, uzak bir mesafede göremez duruma gelinceye kadar, öyle ayakta dursun!” Ona, o cenazeye merhameten, hürmeten öyle ayakta dursun. Ondan sonra ne yapacaksa yapsın.

(*Ve in meşâ meahâ,*) "Eğer bu cenazeyi, defin vazifesini yapmak üzere, onunla beraber kabristana kadar gidecekse, (*felâ yek'ud hattâ tûdaa*) kabre konuluncaya kadar oturmasın. Öyle hürmeten, merhameten ayakta dursun. Kabre konulduğu zaman otursun!” diye Peygamber Efendimiz'in cenaze ile ilgili tavsiyesi de bu.

c. Namaz Kılarken Önünden Geçene Engel Olunması

Elli ikinci sayfa, birinci hadisi de yine sütre ile ilgili.

Sütre "bir şeyi setr eden, kapatan, örten şey" demektir. Yani

namaz kılanın önünde, böyle bir çubuk bile olsa, herhangi bir mâni bir şey oldu mu, onun namazda olduğunu gösteren bir işaret oluyor.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[3]

إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ ، فَلْيُصَلِّ إِلَى سُتْرَةٍ وَلْيَدْنُ مِنْهَا ، وَلاَ يَدَعْ أَحَدًا يَمُرُّ بَيْنَ يَدَيْهِ ، فَإِنْ جَاءَ أَحَدٌ يَمُرُّ فَلْيُقَاتِلْهُ ، فَإِنَّهُ شَيْطَانٌ (حم. خ. م. ش. د. ه. حب. ق. عن أبى سعيد)

RE. 52/1 (*İzâ sallâ ehadüküm, felyusalli ilâ sütretin velyednü minhâ, ve lâ yeda' ehaden yemurru beyne yedeyhi, fein câe ehadün yemurru felyukàtilhu, feinnehû şeytànün.*)

Hadis aynı mevzuda ama burada birkaç ilave hüküm daha var. Baş tarafı beraberce aynı ifade şeklinde devam ediyor, kelimeler aynı. "Sizden biriniz namaz kıldığı zaman, bir sütreye karşı kılsın. Önünde namaz kıldığını sembolize eden bir şey bulunsun öyle kılsın. Ve ona yakın olsun." (*Ve lâ yeda' ehaden yemurru beyne yedeyhi*) Önünden birisinin geçmesine müsaade etmesin."

"—Onu ne yapacak?"

Namazda iken, böyle eli bağlıyken, geçmek isterse birisi, elini uzatacak, dur geçme! Yani ben burada namaz kılıyorum, görmüyor musun, sütre de var gibilerden. Şöyle sağ elini uzatacak ki geçmesin diye. Kimseyi geçirmeyecek. Kendisi kimseyi geçirmeyecek ama; (*fein câe ehadün yemurru*) birisi gelir de önünden geçmeye kalkarsa ne yapacak?

Diyor ki Peygamber Efendimiz: (*Felyukàtil*) "Uğraşsın, onu geçirtmemek için… Yani mâni olsun, geçirtmesin. Onunla mücadele etsin. (*Feinnehû şeytànün*) Çünkü o, şeytandır."

İnsan da olsa o zaman iyi bir şey olmuyor, şeytan sıfatına bürünmüş bir insan olmuş oluyor.

---

[3] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.352, no:598; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.215, no:944; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.267, no:3258; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.279, no:2892; Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s.15, no:2303; Dylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.313, no:1233; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.348, no:19211; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.298, no:2233.

Demek ki namaz kılanın önünden geçilmeyecek. Tabii bu hüküm bizim bu camilerde ve herhangi bir namaz kılanın bulunduğu yerden geçerken, namazgâhında dikkat edilecek bir husustur. Bunun istisnası Mekke-i Mükerreme'de ve Medîne-i Münevvere'de ki Mescid-i Harâm ve Mescid-i Nebevî'dir. Çünkü orada çok büyük izdiham ve çok büyük kalabalık vardır ve kaçınmak mümkün değildir. Önünden geçmeden ilerlemek de mümkün değildir.

Önünden geçmemesini sağlamaya çalışmak için ne kadar gayret etse de mâni olmak da mümkün değildir. Çünkü her an ibadet edilen bir yer olduğundan, birisi namaza duruyor, ötekisi selâm veriyor. O gidiyor, o geliyor derken, orada buna müsaade ve hükümde bir kolaylık ve bir hafiflik olmuş ama bu gibi yerlerde hem namaza duran insan, önüne sembolik bir sütre koyacak veya duvara yakın duracak. Sembolik sütre olacak ve sütresine de yakın duracak. Ara çok mesafe olmayacak. Geçmek isteyene de müsaade etmeyecek.

Herhalde bu hadîs-i şerîfi okumuş olmalı. Peygamber Efendimiz burada, (*felyukàtil*) diyor ya, "Onunla savaşsın, uğraşsın!" demek. Yani geçmek isterse birisi, uğraşsın demek.

Bir keresinde ben bu mücadeleyi gördüm. Medîne-i Münevvere'de *Allahu ekber* dendi, cemaatle namaza duruldu. Herkes namaza durdu tabii koridor gibi muntazam. Babu's-Selam'dan sağ taraftan zencinin birisi orada yürümeye başladı. Böyle dümdüz, ileriye doğru gidecek.

Nereye gideceksin! Her taraf namaz kılan insanla dolu ama o gitmeye başlayınca, bir tanesi böyle mâlum usulüne uygun olarak, elini uzatıp geçme diye bir işaret yaptı. Ama o, o eli iterek, geçmek istedi. Bu sefer bu iki eliyle şey yaptı, o mücadele etti ama adam namaza durmuş durumda, yani namazda eliyle müdahale ediyor, ben de görüyorum. Yakınımda cereyan ediyor olay. O onu itmeye çalıştı o onu geçirmemeye çalıştı. Epeyce mücadele etti ama geçirmedi. Adam gerisin geriye döndü.

Sonra namazdan selam verdiğimiz zaman yanındaki de herhalde kulağına eğilip bir şey söylemek istedi. Yani;

"—Burası Mescid-i Nebevî'dir, burada bu hususta, birazcık bir

kolaylık, müsaade tarafı var." demek istedi. Ona da;

"—Çok konuşma!" filan diye, uzaktan şöyle, ne dediğini anlayamadım ama bir işaret etti.

Fakat şaşırdım yani bayağı güreşir gibi, güreş tutuşur gibi birbirleriyle mücadele ettiler ama adamı öbür tarafa geçirmedi. Tabii bu hadîs-i şerîfi okudu herhalde, ona dayanarak yapıyor. Namazını da bozmadı. Namazın içinde bu işi yaptı namazını da bozmadı.

d. Cemaate Namaz Kıldırırken Kısa Okunması

Bu da Ebû Hüreyre RA'dan, namazla ilgili. Çünkü ilk kelimesi o namaz kelimesiyle uygun başladığı için, hadîs-i şerîfler umumiyetle sırada namazla ilgili düşüyor. Peygamber Efendimiz diyor ki:[4]

إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ لِلنَّاسِ ، فَلْيُخَفِّفْ ؛ فَإِنَّ فِيهِمُ الضَّعِيفَ ، وَالسَّقِيمَ وَالكَبِيرَ ؛ وَإِذَا صَلَّى أَحَدُكُم لِنَفْسِهِ ، فَلْيُطَوِّلْ مَا شَاءَ (مالك ، حم. خ. م. د. ن. حب. عن أبى هريرة)

RE. 52/2 (*İzâ sallâ ehadüküm lî'n-nâsi, felyuhaffif; feinne fîhimu'd-dâ'îfe, ve's-sakîme, ve'l-kebîra; ve izâ sallâ ehadüküm li-nefsihî, felyutavvil mâ şâe.*)

(*İzâ sallâ ehadüküm lî'n-nâsi*) "Sizden biriniz, camide, cemaatin önünde başkalarına imamlık yapıp da namaz kıldırıyorsa, öndeyse, (felyuhaffif) namazı hafifçe kıldırsın!"

Hafifçe kıldırmaktan maksat, yani çok uzatmasın. Öyle bıktıracak kadar uzun okumasın! Namazdan bıkılmaz. Bıkılmaz namazdan ama, (*feinne fîhimu'd-dâ'îfe, ve's-sakîme, ve'l-kebîra*)

---

[4] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.119, no:662; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.496, no:716; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.447, no:673; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.486, no:10311; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.115, no:5049; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.V, s.508, no:2136; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.28, no:1738; Mâlik, *Muvatta'* (*Rivâyet-i Muhammed*), c.I, s.365, no:248; Ebû Hüreyre RA'dan.

arkadaki cemaatin içinde zayıf olanı vardır. Ayakta durmaya takati yoktur. (*Ve's-sakîme*) Hasta olanı vardır. İdrarını tutamaz, başka sıkıntısı vardır ve saire. (*Ve'l-kebîra*) Yaşlı insan vardır."

Kendisi ben gencim, durabiliyorum diye, uzun uzun namaz kıldırmayacak, yani usulünce hafifçe kıldıracak. Hafif demek, acele demek değil, çok uzatmadan kıldıracak.

(*Ve izâ sallâ ehadüküm li-nefsihî*) "Ama kendi kendine namaz kıldığı zaman, (*felyutavvil mâ şâe*) buyursun, istediği kadar uzatsın!"

Peygamber SAS Efendimiz bir gece namaz kılmaya kalkmış, sahabesinden bir mübarek de uymuş namazına. Bir rekâtını yarı geceye kadar sürdürmüş, öteki rekâtını da yarı geceden sabaha kadar sürdürmüş. Ne kadar uzatıyor Peygamber Efendimiz. Tabii ötesinin kendisine uyacağını bilmedi veya hesapta o yoktu. Sonradan o geldi, ittibâ etti arkasından. Başlamış Kur'ân-ı Kerîm'in uzun sûrelerinden Bakara'yı okumaya, onu bitirmiş ondan sonra ötekine, onu bitirmiş ondan sonra ötekine... Arkasındaki artık namaza tekbir alıp girmiş ama selam verip çıkacak kadar zorlanmış.

Demek ki Efendimiz uzun namaz kılardı. Tabii uzadıkça füyûzâtı artar. Yani gelmeye başlayan varidât, füyûzât geliyordu, kısa kıldığın zaman hay Allah, tık kesildi, tabii hemen sen çabuk selam verirsen o uzun devam etmez. Uzadıkça hele hele gece namazlarında, füyûzât ve fütûhat ve vâridât daha ziyade olur tabii o zaman.

Kendi başına olduğu zaman dayanabildiği kadar uzatsın. Ama imamlık yaptığı zaman hafif kıldıracak. Öyle uzun sûreler okuyarak, cemaatin şartlarını zorlayacak şekilde kıldırmayacak. Bir kimsenin nefret etmesine, ikrah etmesine veya illallah demesine, sevmemesine, sevdirmemesine sebep olmayacak.

e. Tek Kumaşla Namaz Kılmak

Ebû Saîd el-Hudrî ve Ebû Hüreyre RA rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde diyor ki:[5]

إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فِي ثَوْبٍ وَاحِدٍ ، فَلْيُخَالِفْ بِطَرَفَيْهِ عَلَى عَاتِقَيْهِ

(حم. د. حب. عن أبى هريرة ؛ حم. عن أبى سعيد)

RE. 52/3 (*İzâ sallâ ehadükum fî-sevbin, felyuhârif bi-tarafeyhi alâ âtikihî.*)

(*İzâ sallâ ehadükum fî-sevbin*) "Sizden biriniz bir örtünecek kıyafet ile namaz kılıyorsa, (*felyuhârif bi-tarafeyhi alâ âtikihî*) bunun iki ucunu omuzlarına atsın."

Bizim bu terziden çıkma kumaşlar, buralara mahsustur. Eskiden ne iğneleri vardı, bu mübareklerin zamanında, ne iplikleri vardı, ne kumaşları boldu, ne de öyle biçecek usta terzileri vardı. Bir örtü buldular mı, onu örtünürlerdi. İki örtü buldular mı, birisini aşağıya atar, belden aşağı örterlerdi, birisini omuzlarına örterlerdi. Böylece örtünmüş olurlardı. Yani o zamanın ve o bölgenin durumu böyleydi.

Şimdi bir tek örtüsü varsa, ne demek bu?

Altında ayrı, ayrıca tutunacak bir alt elbisesi, belden aşağısında peştamalı yok, o bu uzun örtüyü bürünüyor. Hem bacaklarını aşağı kadar, hem de her tarafını, omzunu örtüyor ama ya sıyrılıverirse! Bir tanecik çünkü başka bir örtüsü yok. O zaman diyor ki, iki tarafına uçlarını böyle omuzlarına doğru atsın ki, yani tesbit etmiş, sabitlemiş olsun, sıyrılmasın, açılmasın, tesettürü bozulmasın diye bir tedbir.

Tabii bunları insan düşünüyor da, bizim içinde bulunduğumuz nimetleri, nimetlerin ne kadar çok olduğunu görüyoruz. Bir hurmayla oruç tutarlarmış, bazen bir hurmayı bile yemeyip birisi biraz emip biraz ötekisine verirmiş o emermiş, biraz ötekisine verirmiş. Yani ağız tatlandırarak...

Açlıktan karınları sırtlarına yapışırmış. Yemek bulamazlarmış.

---

[5] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.255, no:7459; Abdürrezzak, *Musannef*, c.I, s.353, no:1374; Tahàvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.382, no:2092; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.I, s.378, no:769; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.333, no:19126; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.301, no:2240.

Seyahate çıktıkları zaman ot yerlermiş, ot bulamazlarmış... Çekirge yiyorlar. Biz mesela çekirge yiyemeyiz, yenmez...

Ne yapsınlar? Yoklukta keler yerlermiş... Kertenkeleden büyük olan bir hayvan…

Bir sefere çıkmış Peygamber Efendimiz'in sahabesi, yiyecekleri, torbalarındaki hurmacıklar bitivermiş. Deniz kenarında bakmışlar bir balık deniz kenarına vurmuş. O kadar büyük ki, devesi ile kemiklerinin içinden köprü gibi geçecek kadar büyük.

Balina mıydı neydi?

Daha kıyıya yeni vurmuş, kokmamış ama demişler ki, acaba yenir mi yenmez mi tereddüt etmişler, yememişler ama açlıktan bayılıyorlar. Peygamber Efendimiz'e gelip sorunca, o zaman işte deniz avları, balıkların helâl olduğuna dair âyet-i kerîme inmiş. Ama anlaşılıyor ki mübareklerin yiyecekleri yok. Mahrumiyetleri çok, yiyecekleri yok...

Sahabeden birisi sabah namazını kılarmış, duayı bile beklemeden kapıdan çıkıp gidermiş mescidden... Birisi nasihat etmek istemiş, demiş ki;

"—Mübarek, burası Peygamber Efendimiz'in mescidi. Acelen ne? İşte burada namazı kıldın, biraz da duasına kalsan. İşte o sevapları da kazansan olmaz mı? Her sabah her sabah bakıyoruz, (*Es-selâmu aleyküm ve rahmetu'llah! Es-selâmu aleyküm ve rahmetu'llah*!) Haydi! Koşa koşa gidiyorsun."

Boynunu bükmüş, demiş ki:

"—Evimizde bir tane örtü var. Ben örtünüyorum, geliyorum camide namazı kılıyorum. Çabuk çabuk geri gidiyorum ki hanımım da örtünsün de namaz kılsın diye…"

Yani hanımların topuklarına kadar her tarafını örtmesi lazım. Hanımım da örtüsün de onun da namazı olsun diye sabahın vakti çıkmadan, ona yetişmek için, öyle hızlı çıkıyorum demiş. Yani, karının ayrı, kocanın ayrı bile örtüsü olmayacak kadar sıkıntılı, üzüntülü, mahrumiyetli zamanlar olmuş. Rabbimizin bize verdiği nimetlere hamd ü senâlar olsun…

Tabii onlara da Allah-u Teàlâ o mahrumiyetlerin içinde, Peygamber Efendimiz'in ashâbı olmak nimetini ihsan etmiş. Büyük sevaplar vermiş. Her mahrumiyetin arkasından da sen mahrum

kaldın, sabrettin kulum. Al sana mükâfat diye de, sabrın da büyük mükâfatları oluyor.

Allah bize büyük nimetler vermiş, şükrünü eda etmeyi, nimetlerin kadrini kıymetini bilmeyi nasib eylesin…

Kat kat elbiselerimiz, kazaklarımız, giyimlerimiz kuşamlarımız, her şeylerimiz el-hamdü lillâh bollaştı. Eskiden de bu kadar değildi. Benim çocukluğumda da yine bu kadar bol değildi. Bizden öncekilerde daha da mahrumiyetler varmış.

İslâm Tarihi kitabını yazan Asım Köksal Efendi anlatıyor:

"—Ben küçüktüm, çocukluğumda annem babam bir bayram yaklaştığı zaman bir şeker çuvalı bulmuş. O zaman şeker fabrikası yok, şeker yok, çuval yok, kumaş yok, işte kendileri evde yün eğirip de dokuyup bir şey yaparlarsa yapacaklar, yapamazlarsa zor. Yamayıp yamayıp giyecekler, eski giyecekler filan. Anası babası ele geçirmiş, nereden geçirdilerse, satın almış. Bu Asım Köksal küçük çocuk, o şeker çuvalından bir dizinden aşağıya bir don biçmişler. Şeker çuvalı beyazdır herhalde, iç donu gibi bir şey anlaşılan. Bir şey biçmişler çuvaldan, bayramlık diye onu giydirmişler. 'O bayramda fiyakamdan arkadaşlar yanıma yaklaşamadı.' diyor. Yani öyle caka, fiyaka olmuş şeker çuvalı...

El-hamdü lillâh, şimdi ne kadar bolluklar içindeyiz. Allah Ümmet-i Muhammed'e umumi olarak bu bollukları ihsan eylesin… O Bosna Hersek'te, dünyanın muhtelif yerlerinde sıkıntı çeken kardeşlerimize de lütfuyla, keremiyle, hem iman selametliği versin hem de rızık ve nimet bolluğu versin…

Filipinlerin başşehri Manila'da uçaktan indik, kenardaki bir yerde başka uçağı bekliyoruz. Arkadaşlardan bir tanesi kayboldu. Taksiye atlamış, şehre gitmiş, gelmiş. Gözyaşları içinde geldi.

"—Merak ettik nerede kaldın diye? Saydık, sen eksiksin, neredesin?" diye sorduk.

O birkaç defa gelmiş, orayı biliyor anlaşılan.

"—Hocam, buranın bir camisi var, büyük, oraya gittim, böyle sefil insanlar, caminin avlusunda, kenarında, içinde... Zekât dağıttım. O kadar fakirler ki... " dedi.

Hem dağıtmış, hem ağlamış zavallı, öyle gelmiş.

Müslüman kardeşlerimiz! İşte Somali'de yüzde doksan dokuzu, yüzde yüzü müslüman, açlıktan kırılıyorlar. Sudan da açlıktan

kırılıyorlar. Filipinler'de müslüman kardeşlerimiz var. Endonezya'da yüz milyondan fazla müslüman kardeşimiz var. Pakistan'da, Bangladeş'de müslüman kardeşlerimiz var. Laos'ta, Vietnam'da müslüman kardeşlerimiz var. Singapur'da müslüman kardeşlerimiz var.

Var da bizim haberimiz yok! Izdıraplarından da haberimiz yok! Halbuki her birini bir müslümanın ele alması, kollaması uygun olur. Zengin ülkelerin müslümanları gitse, böyle fakir ülkelerden bir aileyi, birkaç aileyi hedef alsa, onun ihtiyacını görüverse, çoluk çocuğunu okutuverse, hastasına ilaç alıverse, bakıverse zavallılara... Bu taraftaki zengin müslüman, o taraftaki fakire yardımcı olsa.

Kimisi nimetler içinde, otomobillerde, saraylarda, bolluk içinde, yemeklerin fazlalıklarını kokuşuyor bidonlarla atıyorlar. Kimisi de öbür tarafta, yağmur yağarsa solucan toplayıp solucan yiyor, ot yiyor filan. Bu bir dengesizliktir. Müslümanların derdiyle dertlenmemek iyi bir şey değildir. Müslüman, öteki müslüman kardeşlerini de düşünecek.

Allah bize insaf versin... Onlara da bize verdiği ferahlıkları ihsan etsin…

f. Gizlide ve Aşikârede Namazı Güzel Kılmak

Ebû Hüreyre RA'dan yine. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[6]

إِذَا صَلَّى الْعَبْدُ فِي الْعَلاَنِيَةِ فَأَحْسَنَ ، وَصَلَّى فِي السِّرِّ فَأَحْسَنَ ،

قَالَ اللهُ: أَحْسَنَ عَبْدِى (الرافعى عن أبى هريرة)

RE. 52/4 (*İzâ salle'l-abdu fi'l-alâniyeti feahsene, ve sallâ fi's-sirri feahsene, kàlellahu teàlâ: Ahsene abdî.*)

(*İzâ salle'l-abdu fi'l-alâniyeti* feahsene) "Kul meydanda ortada,

---

[6] İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.241, no:4190; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.195, no:736; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.26, no:5282; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.306, no:2252.

âşikâre namaz kılarken güzelce kılarsa..." *Allahu ekber* dedi, huşû ile gözü önünde, mânâsını düşüne düşüne, ibadetini yaptı. Aceleye getirmedi. Hakkını verdi. Çok güzel namazı kıldı.

(*Ve sallâ fi's-sirri feahsene*) "Kendi başına, kimsenin görmediği yerde de hakkını vererek, güzelce kıldıysa..." Yani bu ne demek, nerede olursa olsun, gösteriş için kılmıyor, usulünü, hakkını kollayarak, hakkını vererek kılıyor.

Maalesef, bazı insanlar öyle yapmıyor. Bazıları camide kılarken utanır, güzel kılar. Halk beğenmez, yanındaki hacı amca ikaz eder, hoca dede olmadı öyle, şöyle kılacaksın der diye, orada güzel kılar. Ama yalnız başına kaldı mı pat küt, pat küt, pat küt... Yani o zaman da iyi kılmak lâzım.

Bu ne demek? Bu adam, Allah'tan korkmuyor kuldan korkuyor demek. Allah seni yalnız namaz kılarken görmüyor mu?

Görüyor. Usulüne uygun kılmadığın zaman, Allah beğenmeyecek. Yani sen orada insanlar beğensin diye güzel kılıyorsun, burada yalnız başına olduğun zaman Allah'ın beğenmesine önem vermiyorsun, demek oluyor. O zaman, tabii bir eksiklik, ahlâk eksikliği, iman eksikliği. Böyle bir davranışta riya ve gösteriş kokusu var. Bu iyi değil!

Ama bu hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Bir kimse aşikâre, halk arasında, görünen yerde, ortada namaz kıldığı zaman güzel, usulüne uygun kılarsa; yalnız, tek başına, gizli de namaz kılarken yine güzel kılarsa, (*kàle'llàhu teàlâ: Ahsene abdî*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki: Kulum çok güzel yaptı."

Yani Allah beğenir, takdir eder. Tabii Allah'ın beğenmesi, razı olması da insanın dünya ve ahiret saadetine ermesine vesile olur.

Tabii bu hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz demek istiyor ki:

"—Ey Müslümanlar! Yalnızken Allah'ın sizi gördüğünü bilin, yalnızken de kendinize dikkat edin! Aşikâre ortadayken de kendinize dikkat edin" Ortada iken başka, yalnız iken başka yapmayın! Kimsenin görmediği yerde, kimse görmüyor sanıp da edepsizliğe veya edebe riayetsizliğe düşmeyin!" demiş oluyor.

İnşallah, biz de ibadetlerimizi Allah sevecek şekilde yapmaya dikkat ve gayret edelim!

g. Cemaatle Karşılaşınca Namazı İkinci Defa Kılmak

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[7]

إِذَا صَلَّى أَحَدُكُمْ فِي رَحْلِهِ، ثُمَّ أَدْرَكَ الإِمَامَ وَلَمْ يُصَلِّ، فَلْيُصَلِّ مَعَهُ، فَإِنَّهَا لَهُ نَافِلَةٌ (عبد الرزاق، د. طب. ك. ق. عن جابر بن يزيد بن الأسود عن أبيه)

RE. 52/5 (*İzâ sallâ ehadüküm fî rahlihî, sümme edreke'l-imâme ve lem yusalli, felyusalli meahû, feinnehâ lehû nâfiletün.*)

Sizden birisi seyahatinde, yolculuğunda iken, namazı kıldı. Sonra caminin olduğu yere geldi ve cemaat namaz kılıyormuş, yetişti. "Yolda iken sizden birisi namaz kılmışsa, sonra imamla cemaatin namaz kıldığına bir yerde yetişmişse; (*ve lem yusalli*) onlar henüz kılmamışlarsa... Bu daha önceden kılmıştı, bunlar kılmamış, o sırada kılacaklar. (*Felyusalli meahû*) "O imamla beraber kılsın! Çünkü bu kendisi için nafiledir. Yani sevap olan, fazladan bir ibadet olmuş olur."

Yani ben kılmıştım diye kenarda oturmasın. Sizden birinize de böyle bir durum olabilir. Bir yerde namaz kılmışsınızdır. Sonra bir topluluğa gelirsiniz, onlar namaz kılacaklar, kılmak üzere hazırlık yapıyorlar. Kenarda oturma sen de katıl. O da ayrıca bir sevap olur. Kıldıydım, kılmama lüzum yok diye düşünülmeyecek, tekrar kılınacak. Eskisi kabul olmadığı için değil, eskisi kabul oldu, yenisi fazilet olsun, sevap olsun diye.

h. Sütre Koymanın Lüzumu

Ebû Zer RA rivayet etmiş bu hadîs-i şerîfi. Yine önünden geçmekle ve önüne sütre mahiyetinde bir sembol işaret, değnek,

---

[7] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.189, no:488; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.233, no:612; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.301, no:3461; Câbir ibn-i Yezid ibn-i el-Esved el-Huzâî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.639, no:20669; *Câmiü'l-Ehâdîs*. c.VII, s.639, no:20669.

dal, kazık, eşya koymakla ilgili. Peygamber Efendimiz diyor ki:[8]

إِذَا ا صَلَّى الرَّجُلُ ، وَلَّيْسَ بَيْنَ يَدَيْهِ كَآخِرَةِ الرَّحْلِ ، أَوْ كَوَاسِطَةِ الرَّحْلِ ، قَطَعَ صَلاَتَهُ الْكَلْبُ الأَسْوَدُ ، وَالْمَرْأَةُ ، وَالْحِمَارُ. قِيلَ: مَا بَالُ الأَسْوَدِ مِنَ الأَحْمَرِ ؟ قَالَ: الْكَلْبُ الأَسْوَدُ شَيْطَانٌ (ت . حسن صحيح عن أبى ذر)

(*İzâ salle'r-racülü, ve leyse beyne yedeyhi keâhirati'r-rahli, ev kevâsitati'r-rahli, kataa salâtehü'l-kelbü'l-esvedü, ve'l-mer'etü, ve'l-hımâru; kîle: Ve mâ bâlü'l-kelbi'l-esvedi mine'l-ahmeri? Kàle: El-kelbü'l-esvedü şeytânün.*)

(*İzâ salle'r-racülü*) "Kişi, adam namaz kıldığı zaman, (*ve leyse beyne yedeyhi keâhirati'r-rahili*) semerin arkasındaki yüksek kısım kadar, (*ev kevâsitati'r-rahli*) veya ortasındaki ondan biraz daha alçakça kısım kadar bile olsa, önünde bir sütresi yoksa..." Namaz kıldığı esnada, önünde hiç, böyle bir mihrabı sembolize eden bir şey yoksa, (*kataa salâtehü'l-kelbü'l-esvedü*) önünden kara köpek geçerse, namazını bozar, keser. (*Ve'l-mer'etü*) Kadın geçerse, namazını bozar, keser. (*Ve'l-hımâru*) Eşek geçerse, namazını bozar, keser." buyurmuş.

Demişler ki:

(*Ve mâ bâlü'l-kelbi'l-esvedi mine'l-ahmeri?*) "Yâ Rasûlallah! Kara köpeğin, başka renk köpekten, kırmızı köpekten farkı ne?"

(*El-kelbü'l-esvedü şeytânün*) "Kara köpek, şeytandır." buyurmuş.

Bu da yine sütre koymakla, önüne bir eşya koymakla ilgili, namaz kılarken böyle olacak. Bilmediğimiz şeyler olabiliyor demek ki. Onun olmaması için, öyle bir işaret olacak.

i. Namaz Kılarken Örtünmek

---

[8] Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.68, no:310; Mâlik, *Muvatta'* (*Rivayet-i Muhammed*), c.II, s.34, no:274; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.352, no:19236; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.305, no:2249.

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[9]

إِذَا صَلَّى أَحَدُكُم فَلْيَلْبَسْ ثَوْبَيْهِ ، فَإِنَّ اللهَ أَحَقُّ مَنْ تُزُيِّنَ لَهُ ؛ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ إِلاَّ ثَوْبٌ ، فَلْيَأْتَزِرْ بِهِ إِذَا صَلَّى ، وَلاَ يَشْتَمِلْ أَحَدُكُم فِي صَلاَتِهِ اشْتِمَالَ الْيَهُودِ (ق. عن ابن عمر)

RE. 52/7 (*İzâ sallâ ehadüküm felyelbes sevbeyhi, feinna'llâhe ehakku men tüzüyyine lehû; fein lem yekün lehû illâ sevbün,*

---

[9] Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.235, no:3088; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.144, no:9368; Tahâvî, *Şerhü'l-Maânî*, c.I, s.377, no:2057; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.248, no:5903; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.184, no:2227; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

felye'tezir bihî izâ sallâ, ve lâ yeştemil ehadüküm fî salâtihî iştimâle'l-yehûd.)

(*İzâ sallâ ehadüküm felyelbes sevbeyhi*) "Sizden biriniz namaz kılarken, iki parçalı elbise ile itinalı bir şekilde bürünsün!" Yani hem belden aşağısını peştamal gibi tutunarak yapsın, hem üst tarafını güzelce örtsün. Böylece iki kat olunca üstü de aşağı doğru biraz sarkar, yani katmerli, garantili bir tesettür, iyi örtünme olur.

"Sizden biriniz namaz kılacağı zaman, iki elbisesini birden üzerine alsın. (*feinna'llàhe ehakku men tüzüyyine lehû*) Çünkü kendisine hürmeten, iyi giyinmeye dikkat edilecek, varlıkların en âlâsı, Allah-u Teàlâ Hazretleri'dir."

"Başka kulun huzuruna giderken, güzel giyimlerle giyinirsin, giyimine, temizliğine dikkat edersin de Allah'ın huzuruna giderken niye dikkat etmeyeceksin? Yani huzuruna gidildiği zaman, ihtimam edilecek varlıkların en âlâsı, en yücesi, Allah CC Hazretleridir. Madem namaza, onun huzuruna gidiyorsun, o halde iki elbiseni birden al, altını, üstünü güzelce örtün, bürün! Temiz, pak bir şekilde namaza git!" demiş oluyor.

(*Fein lem yekün lehû illâ sevbün*) "Eğer bir tanecik parçandan başka bir şeyin yoksa..." İki tane yok, ne yapayım bir tanecik var örtü. O zaman, (*felye'tezir bihî izâ sallâ*) namaz kıldığı zaman, onu belden aşağısına peştamal tutunarak, öyle kılsın." Yani üst tarafı nisbeten açık kalabilir ama mühim olan, belden aşağısının öncelikle korunmasıdır. Orayı örtsün!"

(*Ve lâ yeştemil ehadüküm fî-salâtihî iştimâle'l-yehûd*) "Ve Yahudilerin sarındığı gibi sarınmasın." Yani Yahudilerin o bürünüş şekli tarzında, namazda öyle sıkı bürünmesin, diye buyurmuş Efendimiz.

Şimdi bizler, artık peştamal filan değil normal elbiselerle kılıyoruz. Tabii bu arada, madem Efendimiz bu konuyu böyle birkaç hadîs-i şerîfte anlatıyor. Duymamış arkadaşlarımız olur, birtakım hakikatleri hatırlatalım. Bu dar pantolonlar tesettürü sağlayamaz. Kadında da sağlayamaz, erkekte de sağlayamaz. Çünkü her tarafı bellidir.

Tesettürde şart, vücudun hatlarını örtecek, vücudun içini göstermeyecek bir şeyle örtülmesidir. Eğer şeffaf bir şeyle örtünse,

şeffaf ama kalın, kar işlemiyor, soğuk işlemiyor ama şeffaf. Örtünmüş olur mu? Altı görünüyor, örtünmüş olmaz. Soğuktan korunuyor ama avret yerleri, vücudu örtünmüş olmuyor, kalın bile olsa.

Peki, şeffaf değil bir kumaş örtüneceğim ama sımsıkı sarınıyor. Bacağı, budu, dizi, beli, önü, arkası, göğsü, her tarafı belli, bu olur mu? Bu da olmaz. Neden?

Sen ha örtündün ha örtünmedin. Çorap gibi her tarafını sarıyor bu kumaş, bütün hatların belli oluyor. Şurası göğsü, burası kalçası, burası beli… Her tarafı belli oluyor. Olmaz! O da tesettür olmaz.

Nasıl olacak? Hatları belli olmayacak. Vücudun altı da görünmeyecek. O tarzda olması lazım.

Şimdi bizim kıyafetlerimizi İslâmî kıyafete döndürmemiz gerekiyor. Yani batının modası şöyle veya böyle olabilir. Streç olabilir, şunu olur bunu olur filan, o bizi ilgilendirmez. Biz İslâmca, Allah'ın emrettiği gibi, usulüne uygun giyineceğiz.

“—Giyineceğim, nedir Allah'ın benden istediği prensip?”

Altının görünmemesi, hatlarının belli olmaması ve erkeklerin en aşağı beli ile dizinin arasının, kadınların da elleri ayakları, yüzü hariç bütün azasının güzelce örtünmesi. Prensipler bunlar. Tamam… Konfeksiyoncular bu prensiplere göre çalışacak.

Hakikaten şimdi gelişti. Kadın konfeksiyonu, erkek konfeksiyonu gelişti. Eskiden acayip acayip pantolonlarla karşılaşmıştık. Mesela bir İspanyol paça vardı. Aşağı doğru gidiyordu pantolon. Aşağıda genişliyordu. Ondan sonra modası ayakkabının üstüne dökülmesiydi. Arka taraftan yani topuğundan da yerleri sürürdü. Kimin İspanyol paçasına baksan, yağmurda arka tarafı çamurlu ıslak... Tabii bununla yüznumaraya girer, çıkar, sokakta yürür; temiz şey var, pis şey var.

Peygamber Efendimiz:

"—Yere sürünen elbise ateştedir, cehennemdedir." diyor.

Ne pantolon, ne palto, ne kadının giyimi, ne erkeğin giyimi yere sürünecek. Yere sürünmesi yok. Temiz olacak, yukarıda. Yani en aşağı hafif kalkmış olacak.

Böyle İspanyol paça [vardı], o gitti arkasından şimdi bugünlerde streç denilen bir şey var; böyle sımsıkı, yaprak sarması gibi... İçine pirinci doldurup da yaprağı hanımlar güzelce sararlar, dizerler,

tam öyle. Yaprak sarması gibi... Sıhhî de değil, çünkü sıktığı zaman kan damarlarının üzerine tazyik yaptığı için dolaşım zayıflıyor, o da vücuda zararlı. Vücuda zararlı diye Avrupalılar söylüyor bunu.

Bizim dedelerimizin şalvar gibi geniş kıyafeti ve yahut şalvar pantolon denilen bir moda pantolon modası çıktı, pileleri çok, rahat. Tamam, hiç olmazsa bol, yani dar değil.

Tabii biz erkekler, ayrıca namaza geldiğimiz zaman, ne yapıyoruz, saf bağlıyoruz. (*Semia'llahu li-men hamideh… Rabbenâ ve leke'l-hamd*) dedikten sonra secdeye yatıyoruz. Arkamızın da secde de örtülmesi lazım!

O halde ne olması gerekiyor?

Uzun bir kıyafetimizin olması lazım. Bu uzun kıyafet ya cübbe dediğimiz bir şey olacak… Ya da ben şimdi memurum, sosyal durumum itibariyle o durumda giyinemem dersen o zaman pardösü giy. Bazı kardeşler de maşaallah, çivilerin üstünü meccânî, bedava, ücretsiz, beleş cübbe doldurmuşlar. İsteyen giyebilir diye yanına yazmışlar.

Demek ki camiye gelenin cübbesiz namaz kılmasını istemiyorlar. Ceketle namaz kıldığı, ön saflara geçtiği zaman, secdeye vardığında olmuyor. Aa! Pantolonun arası yırtılmış, şurası sökülmüş, burası bilmem ne... Yani arkadakinin de öndekinin de namazı gidiyor.

Onun için pardösü gibi bir şey giyineceksiniz; ya cübbe gibi ya pardösü gibi... Kıyafeti değiştireceğiz. Pantolon da serbest olacak, bol olacak. Serbest pantolonun kumaşı eskimez, dizi delinmez, poposu yamaya ihtiyaç göstermez.

Neden?

Çünkü gerginlik olmuyor, sökülmez. O bakımdan serbest kıyafetleri seçeceğiz. Bizim de bunlara dikkat etmemiz lazım. Bu hadîs-i şerîfleri söyleyince bunları da söylememiz gerekiyor.

Şimdi Suudi Arabistan'da millet entari giyiyor, erkek başına da başörtü alıyor. Arkadan baksan, bizim Türkiye'ye göre bu kadın dersin. Hem entarili, hem başörtülü. O nereden çıkmış bilmiyoruz. Entarisinin etekleri dar, adımını fazla atamaz. Çukurdan öbür tarafa geçerken, geçemiyor cup düşüyor. Olmuyor.

Nasıl olacak?

Pakistanlılar gibi, Afganlılar gibi olacak. Altında şalvar olacak, üstünde de uzun gömlek olacak. Hem ayaklarının hareketi kolay olacak, hem de üstünün belinden aşağısını sarkan kısmı örterek, onun görünmemesi gereken yerlerini güzelce örtmüş olacak.

Sonra ince kumaştan yapıyorlar. İç çamaşırları belli oluyor. Tamam, üstüne kolsuz atlet giymiş, altına da slip giymiş, televizyon gibi her şeyi görüyorsun. Öyle kıyafet olmaz. Bol, koyu, altını göstermeyecek bir kumaştan olacak.

Peygamber Efendimiz şalvar giyenlere dua etmiş. Arapça'da adı sirvâl. Serâvil, sirvâl... Şalvar giymeyi beğenmiş Efendimiz ve dua etmiş onlara.

Neden? Şalvar giydiğin zaman hiçbir şekilde düşsen de, kalksan da açılıp avret yerlerinin görünme tehlikesi olmuyor. O zamana göre ileri bir şey! Yani örtü örtünmekten şalvar giymek çok garantili bir şekil olduğundan, tesettürü daha iyi sağladığı için şalvar giyenlere Peygamber Efendimiz'in duası var.

Şimdi bu Suudlular uzun entari giyiyorlar. Tabii onların da modacıları, modaya uyanları, zenginleri, fiyaka yapmak isteyenleri var. Etekleri uzun, yere süründü mü o da hadîs-i şerîfe aykırı oluyor. Uzun olmayacak... Bazıları da sünneti seniyeye uygun olacak diye yukarıya doğru yapıyorlar. Onlar fark ediliyor, işte bunlar oranın takvâ ehli takımı, entarilerini biraz dizine doğru yukarı çekmiş, hiç sürünüp kirlenme imkânı yok. Tamam, güzel.

Zekâmızı kullanacağız; kalbimize, gönlümüze göre Allah'ın rızasını kazanmamıza sebep olacak hareketleri kendimiz seçeceğiz, bulacağız, yapacağız. Onu bunu taklit etmemize lüzum yok. Aklımızı kullanacağız. Ona da bakarız, buna da bakarız, hangisi güzelse inceleriz, en güzelini tatbik etmeye çalışırız. İnşallah, kıyafet hususunda da böyle olur olmaz kıyafetler değil de İslâm'ın mantığına, ibadetin hareketlerine elverişli uygun kılık kıyafetlerle kıyafetlerimizi düzenleriz, geliştiririz.

Kadın tesettür moda evleri çıktı. Erkekler için de böyle şeyler belirdi. Onlardan da memnunuz, el-hamdü lillâh. Rayına, yörüngesine oturacak, belli olacak! Yani bizim bir İngiliz'den, bir turistten elbette farkımız var. Adamlar, ayağına bir şipidik terlik geçiriyor, belden aşağısına da bir yağlı deri bir don giyiyor.

Bacaklar çıplak, orası burası çıplak, işte güneşten istifade edeceğim diye öyle geziyor. Bazıları çıplak gezermiş, bazı yerlerde; altsızlar, üstsüzler, bilmem neler. Çıplaklar kampı filan.

E onlar gayrimüslim. Biz neyiz?

Biz mü'miniz, müslümanız, biz Allah'ın rızasına uygun yaşayan, yaşamak isteyen insanlarız. Bizim modelimiz, örneğimiz Rasûlullah SAS Efendimiz. Biz ona uyacağız, her hususta onun tavsiyelerini tutmaya çalışacağız. Öyle yaparsak, fevz ü felâh buluruz.

"*Sana uymayanlar gider imansız.*" diyor Yunus emre. "*Yunus neylesin cihanı sensiz.*" Yani sen olmazsan, sen tecelli etmezsen; demek ki Rasûlüllah'ın cemâlini görmese, cihan başına dar gelecek Yunus'un.

Yunus ne eylesin cihanı sensiz.
Sen hak Peygambersin şeksiz gümansız,
Sana uymayanlar gider imansız.
Adı güzel kendi güzel Muhammed.

Sana uymazsa imansız gider insan. O edepsizlikten onun sonu hüsran olur. Bid'atlarla, sünnete aykırı davranışlarla, kâfirlere benzemeye çalışarak olmaz.

j. Hanımların Cennete Girmesi

Bir müjdeli hadîs-i şerîf geliyor. Sekizinci hadîs-i şerîf.

Hanımlar için büyük bir müjde bu hadîs-i şerîf. Enes RA'dan, Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan. Ebû Hüreyre RA'dan muhtelif kaynaklarda rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[10]

---

[10] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.34, no:4598; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IX, s.471, no:4163; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, S.191, no:1661; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.562, no:7634; Abdurrahman ibn-i Avf RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.360, no:7480; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.561, no:7632; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.133; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVIII, s.209; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.406, no:45126; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.281, no:2198.

إِذَا صَلَّتِ الْمَرْأَةُ خَمْسَهَا ، وَصَامَتْ شَهْرَهَا ، وَحَفِظَتْ فَرْجَهَا ، وَأَطَاعَتْ زَوْجَهَا ؛ قِيلَ لَهَا : ادْخُلِي الْجَنَّةَ ، مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شِئْتِ (حب . عن أبى هريرة ؛ حم . عن عبد الرحمن بن عوف ؛ البزار عن أنس)

RE. 58/8 (*İzâ salleti'l-mer'etü hamsehâ, ve sâmet şehrahâ, ve hafizat fercehâ, ve etâat zevcehâ; kîle lehâ: Udhulî'l-cennete min eyyi ebvâbi'l-cenneti şi'te!*)

Bakın ne kadar kolay. Yani size deseler ki:

"—Boğaziçi'ndeki Dolmabahçe sarayını şunu şunu yaparsan sana vereceğiz."

"—Nereyi vereceksiniz?"

"—Dolmabahçe Sarayı'nı vereceğiz. Bir ucundan bir ucuna..."

Allaah! Dolmabahçe Sarayı Boğazın kenarında yalı.

"—Eşyasıyla mı, çıplak mı vereceksiniz?"

"—Eşyasıyla vereceğiz, her şeyiyle..."

Sevincinden uçar insan!

Dolmabahçe Sarayı'nı herkes bildiği için, misal veriyorum. Cennette Allah ne nimetler verecek; ne kadar sonsuz, gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, kimsenin hayaline sığmayan... Yetmiş bin odalı köşk verecek. Her odası dayalı döşeli, 70 bin odalı burçlu, balkonlu köşk verecek Allah mü'min kullarına. Ne kadar büyük mükâfatlar! Bakalım neyle alınıyormuş!

Bir kere ben ilk önce peşin söyleyeyim. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[11]

---

[11] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.279, no:7638; Ebû Talha el-Ensàrî RA'dan.

Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.60, no:444; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.172; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.313, no:790; Taberânî, Dua, c.I, s.434, no:1477; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVI, s.290; Ebû Şeybe el-Ensârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.48, no:6348; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.328, no:2124; Seleme ibn-i Nuaym el-Eşcaî RA'dan.

مَنْ قَالَ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ، دَخَلَ الْجَنَّةَ (حب. عن جابر؛ حب. ط. حل. عن أبي ذر؛ ك. عن أبي طلحة؛ طب. ع. حل. عن معاذ)

(*Men kàle lâ ilâhe illa'llahu, dehale'l-cenneh.*) "Kim *Lâ ilâhe illa'llah* derse, cennete girer."

Bazı rivayetlerde (*muhlisan*) "ihlâslı olarak derse, kalbinden tam inanmış olarak derse..." ifadesi vardır. Demek ki, ihlâsla o kanaatte olursa, cennete girecektir.

Tabii cennete iki türlü giriliyor. Bir, doğrudan doğruya cennete girmek; iki, yaptığı eksikliklerden, kusurlardan, günahlardan, hatalardan dolayı cehennemde cezasını çekip ondan sonra cennete girmek. Doğrudan doğruya cennete girmek, tabii herkesin amacı olmalı.

Peygamber Efendimiz kadınlar için buyurmuş ki:

(*İzâ salleti'l mer'etü hamsehâ*) "Bir müslüman kadıncağız, beş vakit namazını kılarsa..." Şimdi şunları şunları yaparsa diye sayacak. Önce tercüme edelim, sonra izah edelim!

(*İzâ salleti'l mer'etü hamsehâ*) "Bir kadın beş vakit namazını kılarsa..." Kaçırmıyor, atlatmıyor, kaytarmıyor, uyumuyor, kılıyor.

Sabahleyin zor gelir, kılmazlar. Kalk, kalkamaz. Yatsı zor gelir. Gündüz yoruldum. Yatar, yatsı vaktini beklemez, kılmaz mesela. Veya gündüz zor gelir. Hele hele makyaj yapanlar için, çok zor geliyor. Şimdi yıkadığım zaman, yüzümün makyajı bozulacak diyor. Makyaj uğruna, namazı kurban ediyor, namaz kılmıyor. Eve gidince kılarım diyor, bilmem ne diyor ve saire.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.205, no:2932; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.214, no:2113; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.447, no:1929; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.68, no:1622; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.34, no:3941; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.174; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.,397; Ebû Hüreyre RA'dan.

Mizzî, *el-Fevâid*, c.I, s.191, no:445; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c. XLVI, s.436; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Erkeklerden de pantolonumun ütüsü bozulmasın diye kılmayanlar var. Yani güzelce ütülettim, şimdi camiye gidersem soba borusunun dirseği gibi kırışır. En iyisi ben bu namazı kılmayayım diye ütüden dolayı, ütüsü bozulacak diye namazı kılmayanlar var. Şeytan insanları çok çeşitli şekillerde aldatıyor. Kadını da erkeği de aldatır.

1. (*İzâ salleti'l-mer'etü hamsehâ*) “Ama bir kadın beş vakit namazını kılıyorsa..." Şeytana uymuyor, vaktinde beş vakit namazını kılıyor, kaçırmıyor, atlatmıyor.

2. (*Ve sâmet şehrehâ*) "Ramazan ayı gelince de bu oruç ayını da orucunu tutarsa..." İki.

3. (*Ve hafizat fercehâ*) "Namusunu da muhafaza ederse, korursa..."

4. (*Ve etâat zevcehâ*) "Kocasına da mutî, itaatkâr olursa..."

Beş vakit namazı kılmak, Ramazan orucunu tutmak, namusunu da muhafaza etmek ve kocasına itaaat etmek; dört tane oldu.

(*Kîle lehâ*) "Bu kadıncağıza denilir ki: (*Udhulî'l-cennete min eyyi ebvâbi'l-cenneti şi'te*) Ey mübarek kadın! Cennete buyur gir. Hangi kapısından istersen gir!"

Cennetin birçok kapıları var. Mesela oruçlular için, *Reyyân* diye özel bir kapısı olduğunu hadîs-i şerîften duymuşsunuzdur, biliyorsunuz. Hangi kapısından istersen buyur gir cennete denilir. Serbestlik veriyor. Kontrol, durdurmak, geriye döndürmek yok. Hangisinden istersen gir deniliyor. Ne kadar kolay!

Dört tane şart, ondan sonra Dolmabahçe Sarayı değil, ülke değil, cennet… Cennete girmeyi garanti ediyor. Yani bu hadisi yazalım da millet biraz neler kaçırdıklarını bir bilsinler. Kahrolsun şeriat, bilmem ne ve saire filan diye yürüyenler, bağıranlar, yırtınanlar, kaçıklar, uzun kulaklılar anlasınlar neleri kaçırdıklarını...

Şimdi gelelim izahına:

(*İzâ salleti'l mer'etü hamsehâ*) "Beş vakit namazını kılarsa…" diyor.

Son zamanlarda televizyonlarda, radyolarda böyle modalar çıktı. Namazı üçe indirsek olmaz mı? Bak ne diyor Peygamber Efendimiz:

"—Beş vakit namazını kılarsa…"

Çok misalleri vardır da, hemen önümüze geldiği için biz onu misal olarak söylüyorum. Hadîs-i şerîf sahih. Hani bir de şey yaparlar, zamâne insanlarına dersin ki, şu şöyledir, hadîs-i şerîfte var.

"—Sahih mi, hangi kaynakta?"

Hemen karşına diklenir kaynak sorar.

Kaynakları da var: Ahmed ibn-i Hanbel, Hanbelî mezhebinin kurucusu, meşhur muhaddis, alim, imam, müçtehid, Ahmed b. Hanbel'de var. İbn-i Hibban'da var, onun da sahih bir kitabı vardır.

Sahih, var mı bir diyeceğin? Var mı kaçacağın bir nokta?

Sahih hadîs-i şerîf, işte bak, beş vakit namaz diyor.

"—Üçe indirsek olmaz mı?"

Ben sana ne diyeyim şimdi kürsüden?

Beş vakit olacak. Bu beş vaktin kıymeti var. Bu beş vakti Peygamber Efendimiz kendisi de böyle kılmış.

"—Öğlenle, ikindiyi birleştirsek bir, yatsıyla akşamı birleştirsek iki, üçe indirsek?"

Ondan sonra da onu bire indirirsin, ondan sonra da sıfıra düşürürsün, ondan sonra da sıfırın altına düşürürsün. Ondan sonra da cennete giremezsin. Şeytan böyle böyle insanı raydan çıkarttırır, sapıttırır, Allah'ın sevmediği bir duruma düşürdü mü zaten, yani tevfikini refik etmedi mi Allah, kızdı, hidayetini çekti aldı mı zaten belini doğrultamazsın. *Lâ ilâhe illa'llàh* bile diyemez. Evet, *Lâ ilâhe illa'llàh* diyen cennete girecek ama dili diyemez. Dedirtmez Allah!

Onun için öyle kaytarmaya, bozgunculuk yapmaya, fitne çıkarmaya lüzum yok. Birtakım unvanların arkasına saklanıp, kalemi eline dolayıp, bozuk mezheplerden, sapık, şâz rivayetlerden ve saireden bahsedip milleti ibadetten soğutup da ne yapacaksın? Sen kalemini, "Meyhaneye girmeyin, gitmeyin! Plaja gitmeyin!" diye kullan bakalım!

O güneşli havalarda, yaz günlerinde hatırlıyorum:

"—Oruçlu iken denize girmek orucu bozmaz!" derler.

Ağzına su kaçmazsa bozmaz ama, kaçarsa bozulur. Yüzen bir insanın da ağzına, burnuna su kaçar. Orasını da söylesene! Dalacaksın, çıkacaksın, atlayacaksın, hoplayacaksın,

zıplayacaksın, ondan sonra oruç olacak. Koruyabilirsen, ağzına, burnuna su kaçmazsa, genzine gitmezse, yutmazsan gir denize...

Sonra bu şeye hani şalvarlı, tesettürlü, örtülü yüzmeye göre, sen orucu sadece aç kalmaktan, susuz durmaktan ibaret mi sanıyorsun.

Oruç nedir?

"—Sabahtan akşama aç kalmak, susuz kalmak."

Sen orucu hiç anlamamışsın. Oruç, o değil. Oruç, bütün azaları her çeşit günahtan korumak!

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Bir insan gıybeti bırakmazsa, gıybet ederse, onun orucu bozulur." diyor meselâ... Maneviyat bakımından, orucunun sevabı gider, bozulur. Harama bakarsa, bozulur.

İnsanın evli olduğu eşiyle Ramazan'da evlilik münasebetleri yasak oluyor da, evli olmadığı yabancı bir kadına bakar da göz zinası olursa, o zaman oruç kalır mı?

"—Gözler de zina eder." diyor Peygamber Efendimiz.

Baktığın zaman göz zinası oluyor. Bakmayacaksın! Gözün de orucu bakmamak, dilin orucu gıybet etmemek, yalan söylememek, iftira etmemek.

Millet dini anlamamış! Sen yüzeceksin, biz deniz kenarına yanaşamıyoruz. Yaz oldu mu, Akdeniz bölgesine, Ege bölgesine gidemiyoruz. Çünkü şehirde mayo ile dolaşıyor artık adam. Avrupaî oldu ya kıyı şehirlerimiz. Mayo ile dolaşıyor. Hoppala, kadın da erkek de mayo ile dolaşıyor. Araba ile köşede dönerken, hop karşına bir şeytan çıkıyor. Hop öbür taraftan bir şey! Yani o hale geldi. Sen onu da söylesene! Oruç, ağzına su girmezse bozulmayabilir ama gözünle mayoluya baktığın zaman gümbürtüye gider desene!

Oruç hakkında buyruluyor ki:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ

مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (البقرة:١٨٣)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû kütibe aleykümü's-sıyâmü kemâ kütibe ale'llezîne min kablikûm leallekûm tettekùn.*) "Ey iman edenler! Sizden önceki ümmetlere yazıldığı, farz kılındığı gibi, oruç size de farz kılındı. Siz de Ramazan'da oruç tutun, o zaman takvâya sahip olursunuz, takvâyı öğrenmiş olursunuz, müttakî kul olmuş olursunuz." (Bakara, 2/183) buyruluyor.

Yani oruç insanı takva sahibi yapacak, Ahlaklı olmasını sağlayacak bir egzersiz, bir ibadet."

Sen ahlâka uygun olmayan işi yap, ondan sonra da oruç tutuyorum de. "Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu?" diyorlar hani. Adam perhizliyse, lahana turşusu yerse, midesi rahatsız olacak diye, "Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu?" diyorlar.

(*İzâ salleti'l-mer'etü hamsehâ*) Demek ki namaz beş vakitmiş, öyle üç müç zırva imiş. Bunu bilesiniz. İki, (*Ve sâmet şehrahâ*) Ramazan orucunu tutacak. (*Ve hafizat fercehâ*) Namusunu koruyacak. (*Ve etâat zevcehâ*) Kocasına itaat edecek dediğine göre, anlaşılıyor ki, evli…

Evli insanın namusunu koruması nasıl? Nasıl koruyacak namusunu?

Cama çıkmamaya, balkona çıkmamaya dikkat edecek. Çarşıya, pazara çıkmamaya veya usulüyle çıkmaya dikkat edecek, kılığına kıyafetine dikkat edecek, konuşmasına dikkat edecek, Kokusuna dikkat edecek. Kadın güzel koku sürünür de kokusunu başka bir adam duyarsa, günaha girer.

"—Kocasının izni olmadan evden çıkar, dolaşır, gezer gelirse, akşama kadar melekler kendisine lanet eder."

Çarşamba pazarı, Perşembe pazarı, alışverişe gidiyor. Patlıcan alacağım, biber alacağım, soğan alacağım, bilmem ne diye, oturuyor seçeceğim diye ama kıyafeti müsait değil!

Peygamber Efendimiz, "Şalvar giyenlerden Allah razı olsun!" demiş, bu kadıncağız şalvar giymemiş.

Ne giymiş? Belli değil. Oturuyor sebze seçiyor, meyve seçiyor. Nerede kaldı tesettür, nerede kaldı korunmak?

"—Efendim benim mantom var!"

Ben mantoluların bazılarına söyledim:

"—Bak, mantom var diyorsun ya, bak şu hafifçe eğilmiş, çocuğun başına takkesini giydiriyor, bak şu kadına! Hafif eğildiği zaman bile dizinden yukarısına kadar görünüyor."

Demek ki, bu sağlamıyor tesettürü. Öyle manto filan kadının tesettürünü sağlamıyor. Ancak işte tesettür giyimi, aşağı kadar olursa sağlıyor, Bir de Allah razı olsun, şimdi içe şalvar gibi bir giyim çıkartmışlar. Aşağısı tam bileğine kadar, böyle orada daralıyor. Bol, tamam. Bak İslâmî kıyafet bu! Gayet şey kullanışlı ve tesettüre uygun.

Namusunu korumak da; kendisine söz getirmeyecek, kendisiyle konuşması uygun olmayan kimselerle konuşmayacak, istenmeyen kimseyi eve almayacak, istenmeyen yere varmayacak. Çarşı pazarda, anlattığım gibi durumlara düşmeyecek filan. Namusunu korumak bu! Yani ırzını, namusunu, haysiyetini, gözden, sözden, aşikâr, gizli, görünür, görünmez tecavüzden koruyacak. Dikkat etmesi lazım.

"—Efendim, çamaşır yıkıyor, kolları sıvalı, sıcak da olduğundan bluz giyiyor. Kolları ıslanmasın filan diye. Kollarını kaldırıyor çamaşırlarını balkonda asıyor."

“—E hatun ne yapıyorsun sen böyle? Nasıl asıyorsun bunu?”

"—E canım herkes işte güçte, gündüz bu vakitte. Beyler memur, çarşıda pazarda işte, ne olacakmış, kim görecek bilmem ne?"

“—Olmaz! Sen camdan dışarı çıktın mı, belli olmaz, çalının arkasında olur, camın arkasında olur, özel olarak takip eden olur, gözleyen olur. Yani bunu bilmiyorlar, evinin kıyafeti ile balkona çıkıyor. Evinin kıyafeti ile kapıyı açıyor.”

Erkeğin veya bir müslümanın, bir kapıyı çaldığı zaman, adabı nedir?

Kapıya yan dönmek veya arka dönmektir. Zili çalacak, kapıya yan dönecek veya arka dönük duracak. Çünkü bilmeden kapıyı açar, kıyafeti tam değildir, görünmemesi gereken durumu görür veya kapıyı açar, içerisine doğru gözü kayar, içerisini görür diye, onun için yan duracak kapıya veya arkası dönük duracak. Kapı açıldığı zaman:

“—Buyurun bir şey mi istiyorsunuz?”

“—Efendim, Ahmet bey evde miydi? Onu ziyarete gelmiştim.”

“—Buyurun gelin. Ahmet Bey misafirin gelmiş." filan tamam ama direk böyle bakmak bile doğru değil.

Bizim kapı çalma adabımız bu!

Hanımın, ev hanımının da kapıyı açma adabı, nasıl olacak?

Bir kere deliğinden bir baksın kapının, kapıya delik koymuşlar. Gayet güzel. Gelen kim? Bazısı kapıyı çalıyormuş, kapı açılır açılmaz, ayağını koyuyormuş hırsızlık yapıyormuş. Bir kere hemen açmasın, kim o desin.

"—Kim o?" diyorsun,

"—Ben!" diyor.

Ya herkes ben! "Ben" sözü cevap mı?

Kim o?

"—Ben!"

Hoppala! Sen kimsin? Falan oğlu filancayım diye adını söylesene! "Ben!" diyor.

İlk önce gözüyle bir baksın. Ondan sonra örtünsün. Kapıyı hafifçe açsın, kenarda dursun şöyle. Bir şey mi istediniz desin veya süt alacaksa, bir şey verecekse alsın, versin veya torbayı oraya koysun, kapıcı ne koyacaksa, torbaya koy desin. Kapıcı gittikten

sonra alsın. Yani riayet etsin.

Hoşuma giden bir fıkrası vardır bu işin. Evliyaullahtan bir adamcağız varmış. Demiri ateşte kızdırırmış, eliyle alırmış, yumruğuyla döver, şekillendirirmiş kırmızı demiri. Yani yanmıyor, tutunca da yanmıyor, vururken de yanmıyor. Yani kerâmet, evliyaullahtan, kerâmet gösteriyor. Hanımı da evliyaullahtanmış. Hanımı ile bir gün konuşmuşlar böyle;

"—Efendi kerâmet senden mi, benden mi?" demiş hanım.

O da;

"—Eh, Allah'ın yolunda gitmeye çalışıyoruz. Namazda niyazda kusur etmemeye çalışıyoruz. Allah'ın lütfu çok… Benden gibi." demiş.

Böyle bir cevap vermiş galiba.

Hanımı:

"—Sen yarın görürsün." demiş.

Ertesi gün, demirci yine dükkâna gitmiş. O gittikten sonra kapıya sütçü gelmiş. Her zaman tencereyi koyarmış, sütü boşalttıktan sonra alırmış. Bu sefer tencereyi kapının arkasından şöyle eliyle uzatmış, tabii sütçünün gözü tencere ile beraber elini de görüyor.

Dükkânda yine o demiri eline almış, böyle yumruğuyla döverken, adamın eline demir yapışıvermiş, atmış filan... Akşama sargılar içinde gelmiş. Kadın sormuş;

"—Ne oldu ellerin sarılmış?"

Vallahi bilmiyorum demiş, her gün ki gibi, işte demiri dövüyordum, bugün bir ara yapışıverdi elim demire, yandı derisi. İlaç sürdük, sardık, demiş.

Bu hikâye de benim hoşuma gidiyor, bazı hikayeler insanların hatırında iyi kalır. Yani bir tencereyi sütçüye uzatırken dikkat etmez de, insan kolunun bileğini gösterir de kocasının evliyalığı giderse, demek ki kocasını velî yapan da, deli yapan da kadınlar demek ki!

Kadın namusuna sahip olacak, kocasının şerefini, parasını, evini, malını mülkünü, çoluğunu çocuğunu koruyacak.

Irzını korumak, (*hafızat fercehâ*) detaylı bir şey! Bunlara dahi dikkat edecek. Balkona dahi çıkmayacak. Cama dahi çıkmayacak.

Şimdi moda olmuş, perdeler fora. Fora mı diyeceğiz, artık kenara çekiliyor. Fora değil de, kenara çekiliyor. Tüm ışıklar yakılıyor. İçerisi aydınlık, sen trende gidiyorsun, sahne sahne bütün evler, masanın etrafına beyler oturmuş, kadın mutfaktan bir yemek getiriyor, acaba tatlı mı, ekşi mi, turşu mu, şu şöyle bu böyle... Filancalar televizyon seyrediyor.

Ya bu perdeler niye yapılmış? Bu camlar niye yapılmış? Sırf soğuk gelmesin diye mi?

Bak insanın vücudu şeffaf örtü ile örtüldü mü, örtünme olmuyor. Camlar, şeffaf cam da tesettürü sağlamaz. Evin tesettürü perdedir. Evin içerisi görünmeyecek!

"—Bir insan bir evin kapısından içeri baksa, bakana evine girmiş gibi günah olur."

O halde evin içini de göstermemek, evin içindekinin vazifesi. O da perde yapacak. Hatta kapı açıldığı zaman önünde bir sütre, bir şey olmalı ki, bir paravanı olmalı ki, kapıdaki insan direk içerisini görmesin. Yani içeriye böyle mimari bir şey, paravan yapmalı ki doğrudan doğruya öbür taraf görünmesin.

(*Ve etâat zevcehâ*) "Kocasına da itaat ederse..."

Dört şart bunlar: "Beş vakit namaz kılacak, Ramazan orucunu tutacak, namusunu ırzını koruyacak ve kocasına itaat edecek."

Şimdi kim kime itaat ediyor?

Herkes birbirine adıyla hitap ediyor. Eskiden "Efendi!" derlerdi. Şimdi adıyla hitap ediyor beylere hanımlar. O da ona adıyla hitap ediyor. Eskiden bir adama karısının adını soramazdın. Sorulmazdı ayıptı, o da söylemezdi. Şimdi, Ahmet Bey, bilmem Hüsniye hanım, bilmem ne! Beyinin ismi şu, bayanın ismi şu. Böyle gidiyor yani maalesef. Kocasına saygı vardı eskiden.

Neden? Allah öyle emretmiş olduğu için kocasına saygı vardı.

Neden? Kocanın sırtında çok sorumluluklar yüklü olduğu için. Dışarıda gidecek çalışacak, evin gıdasını da, giyimini de, barınmasını da sağlamakla yükümlüdür. O kadar gıdasını sağlamakla yükümlü ki, doğan çocuğa annesi süt vermek zorunda değil. Babanın vazifesi çünkü… Nereden bulursa bulsun. Sütü getirecek. Yani kadın, “Senin çocuğun değil mi, emzirmiyorum!” dese, emzir diyemez. Çünkü ev halkının yemesi beyin vazifesi.

Tabii bu kadar meşakkat yönetim gerektiriyor, başkanlık

gerektiriyor. Ayet-i kerimede buyuruluyor ki:

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ (النساء:٣٤)

(*Er-ricâlü kavvâmûne ale'n-nisâ'*) "Nikâhta, evlilikte erkekler kadınların âmiridir, yöneticisidir ve mes'uludür." (Nisâ, 4/34)

Şimdi kadınlar bu işe bayrak açmışlar, Feminizm:

"—Yani kadınlık öldü mü? Biz ne diye erkeklere itaat edecekmişiz? Onların yaptığı her şeyi biz de yaparız. Asker de oluruz, Polis de oluruz, Şoför de oluruz, şunu da yaparız, bunu da yaparız. Onlardan hiçbir eksik yanımız yok, fazla yanımız var!" ve saire.

"—Hukuk bakımından eşitiz. Ne münasebet! Sen çalışırsan, ben de çalışırım, sen kazanırsan, ben de kazanırım. İstediğim yere giderim, sana sormak zorunda mıyım? İstediğim kimseyle konuşurum, benim hürriyetim var. Yirminci Yüzyıl'da yaşıyoruz, Yirmi Birinci Yüzyıl'a giriyoruz."

Bir sürü kalabalık laf. Sandık sandık, vagon vagon laf!

Bizde eskiden böyle değildi. İslâm'ın emri, böyle değildi. İslâm'ın emrinde kocaya itaat var. Cennete girmenin şartı da bu! Şimdi millet eşitlik teranesi tutturmuş. Herkesin aile yuvası bir menfaat bağlantısı, bir şirket haaline gelmiş. Birisinin ötekisine saygısı, özel sevgisi, itaati ve sairesi zül telakki ediliyor ve millet, bu gayrimüslim kafadaki insanlar mecmualarla, gazetelerde İslâm'a veryansın saldırıyorlar.

Kadınların hürriyeti ne oldu?

Ayaklar altına alındı!

Peki, sen kadınları hürriyetine kavuşturuyorsun, sokağa çıkarıyorsun, ne yapıyorsun?

Şairin birisi diyor ki:

"—Biz kafesin arkasındaki kadınları, sokakta kafeslemek için kafesten çıkarttık."

Doğru! Kadın serbest, kadın süslenir, kadın kazanır, kadın donanır, kadın istediği yere gider, o zaman İslâm'ın ana yapısı, ahlâkî yapısı, ailenin düzeni, çocuğun kimden olduğu, her şey karmakarış, karışıyor.

İslâm'ın nizamı böyle. Her şeyin bir modeli var. Dünya da çeşit çeşit modeller var. İslâm modeli böyle, İslâm dininin nizamı böyle! Batı başka türlü olabilir ama batı müştekî… Batıdaki kadın hür ama mutlu değil. O hürriyeti ona rahatlık getirmiş değil. Külfet getirmiş.

"—Madem hürsün, istediğini yaparsın, git çalış!" diyor. "Ben senin giyiminle, kuşamınla ne uğraşacağım, sen kendin kazan, kendin ye! Kendin pişir, kendin ye!" diyor.

Yani hürriyetin arkasından belalar, musibetler, angaryalar da beraber geliyor, gelmiş ve bu durumdan memnun değiller.

O bakımdan İslâm'ın bu yapısını bileceğiz. Yani müslüman kadınlar da bile bu kocaya itaatin şuuru gelişmemiş olabiliyor. Dinlemiyor, itaat etmiyor. Tabii oradan günaha giriyor. Bu dört şart kolaydır ama şeytan her şartın yerine gelmemesi için aldatabilir. Gözümüzü açmamız lazım. Hele hanımların gözlerini

açması lazım. Dolmabahçe Sarayı değil, cennetin köşkleri elden gidiyor, kaybedildiği zaman.

Onun için beş vakit namazı muntazam kılacak, tembellik etmeyecek. Ramazan orucunu muntazam tutacak. Irzını, namusunu, haysiyetini, kocasının evini, barkını, malını, çoluğunu çocuğunu güzel koruyacak, kollayacak. Kocasına da itaat edecek. Kocası da ona hizmet edecek. Kocası da onun hizmetçisi. Kocası onun kalorifercisi, kapıcısı, çarşı pazarda hamalı, kocası onun şusu busu. Yani o, o demek.

Biz erkekler de feminizmin karşısında —erkekçilik nasıl diyeceğiz— bir cereyan çıkartsak, maskulinizm diyeceğiz artık. Feminizm karşısında maskulizm diyecek olsak, biz de isyan ederiz yani:

“—Ne münasebet, ne diye ona bakayım, ne diye parasını vereyim, ne diye kira benden olsun; yarı yarıya olsun!” desek, biz de mitingler yapıp sokaklara düşsek, ne nizam kalır, ne aile kalır, ne ırz kalır, ne arz kalır, ne semâ kalır.

Evet, burada bırakalım. Müddeti de geçirdik.

Tabi birisi çıkıp sorabilir şimdi, der ki:

"—Hocam yani kadınlar böyle cennete girecekmiş de kolayca, dört şartla, erkeklerin hali ne olacak?" diye.

Erkeklerin de cennete girmesi kolay, aynı şartlarla, aynı şekilde hareket ederek onlar da cennete girebilirler.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi dünyada da, ahirette de mes’ud ve bahtiyar kullarından eylesin… Cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin…

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

14. 03. 1993 – İskenderpaşa Camii

02. NAMAZDA İNCELİKLER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, tâc-ı ruûsinâ ve tabîb-i kulûbinâ ve üsvetine'l-haseneti muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا صَلَّيْتَ ، فَلاَ تَبْزُقَنَّ بَيْنَ يَدَيْكَ ، وَلاَ عَنْ يَمِينِكَ ، وَلَكِنِ اُبْزُقْ تِلْقَاءَ شِمَالِكَ ، إِنْ كَانَ فَارِغًا ، وَإِلاَّ فَتَحْتَ قَدَمِكَ الْيُسْرَى وَادْلُكْهُ (حم. د. ه. طب. حب. ك. ض. عن طارق بن عبد الله المحاربي)

RE. 52/9 (*İzâ sallayte, felâ tebzukanne beyne yedeyke, ve lâ an yemînike, velâkin übzuk tilkàe şimâlike, in kâne fâriğan, ve illâ fetahte kademike'l-yusrâ ve'dlükhü.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize, üzerimize olsun… Rabbimiz dünyanın ve ahiretin bildiğimiz bilmediğimiz her türlü hayırlarına, iyiliklerine cümlemizi erdirsin... Dünyanın ve ahiretin her türlü şerlerinden, kötülüklerinden cümlemizi korusun…

Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şeriflerini okumak üzere toplanmış bulunuyoruz. Bu hadîs-i şeriflerin

okunmasına geçmeden önce Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin ruh-i pâkine bizlerden âcizâne hediye olsun diye ve onun âlinin, ashâbının, etbâının cümle sâdât ve meşâyih-i turuk-ı aliyyemizin ruhlarına;

Eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddîn Hocamızın ve kendisinden yetiştiğimiz, feyz aldığımız Mehmed Zâhid-i Bursevî Hocamız'ın hâsseten ruhlarına hediye olsun, bu hadîs-i şerifleri nakil ve rivayet eden alimlerin, ravilerin, hadisçilerin, muhaddislerin ruhları şâd olsun diye;

Şu beldeleri fethedip bize emanet ve yâdigâr bırakmış olan ecdadımızın, fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Câmimizin bânisi İskender Paşa'nın ruhu için ve camimizin çevresinde metfun olanların ruhları için, beldemizin medâr-ı iftihârı enbiyâ Yuşa AS, sahabeden Ebû Eyyûb el-Ensârî ve sair ashâb-ı kirâmın ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerifleri dinlemeye buraya gelmiş siz kardeşlerimizin de bütün geçmişlerinin, yakınlarının ruhları şâd olsun, kabirleri nur dolsun, nurları ve sürurları, sevinçleri ziyade olsun, kabir istirahatleri artsın, Allah-u Teàlâ Hazretleri makamlarını daha yüksek eylesin diye;

Bize de hayatımızda iyi bir kul olmayı nasib eylesin, ömrümüzü Kur'ân-ı Kerîm'in ışığı ile Peygamber Efendimiz'in sünneti yolunda geçirmeyi ve hiç boş geçirmemeyi, Ümmet-i Muhammed için, kendimiz ve yakınlarımız, dünyamız ve ahiretimiz için daima faydalı şeylerle meşgul olmamızı nasip eylesin diye, bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerif* okuyalım, öyle başlayalım!

……………………..

a. Namazda Tükürülmemesi

Râmûzü'l-Ehâdîs kitabının 52. sayfasının 9. hadisindeyiz. Hadisin çok kaynakları var, hadisten sonra uzun sıralanmış. Ahmed ibn-i Hanbel'de, Ebû Davud'da ve sairede var.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[12]

[12] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.328, no:3307; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.313, no:8171; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.74, no:824; Ziyâü'l-

إِذَا صَلَّيْتَ ، فَلاَ تَبْزُقَنَّ بَيْنَ يَدَيْكَ ، وَلاَ عَنْ يَمِينِكَ ، وَلَكِنِ اُبْزُقْ تِلْقَاءَ شِمَالِكَ ، إِنْ كَانَ فَارِغًا ، وَإِلاَّ فَتَحْتَ قَدَمِكَ الْيُسْرَى وَادْلُكْهُ (حم. د. ه. طب. حب. ك. ض. عن طارق بن عبد الله المحاربي)

RE. 52/9 (*İzâ sallayte, felâ tebzukanne beyne yedeyke, ve lâ an yemînike, velâkin übzuk tilkàe şimâlike, in kâne fâriğan, ve illâ fetahte kademike'l-yusrâ ve'dlükhü.*)

(*İzâ sallayte, felâ tebzukanne beyne yedeyke, ve lâ an yemînike*) "Namaz kılarken ön tarafına da, sağ tarafına da sakın ha tükürme! (*Velâkin übzuk tilkàe şimâlike, in kâne fâriğan*) Şayet sol tarafın boşsa, o tarafa tükürürsün. (*Ve illâ fetahte kademike'l-yusrâ ve'dlükhü*) Sol ayağının olduğu yere tükürürsün, sonra da üstünü kumla örtüverirsin."

Muhterem kardeşlerim!

İslâm dini niye Arabistan'da çıktı?

Allah bilir; çok hikmetleri, sebepleri vardır. O zamana kadar hiçbir Peygamber'in gitmemiş olduğu bir yerde çıktı ve çok görgüsüz, medeni seviyesi çok fakir, çok düşük, imkanları çok az olan; o bakımdan kimsenin sıcağından, susuzluğundan, kötü şeyinden [havasından] dolayı rağbet etmediği bir yerde İslâm yerleşti, gelişti, bitti, büyüdü. Cihanı dalları, gölgesi, şânı, şevketi kapladı, her tarafı tuttu.

İnsanlar tabii güzel vadilerde, mâmur yerlerde, eskiden beri dünyanın manzarası, latîf havası, suyu, âb u havası güzel yerlerinde yerleşmişler. Oralara kim gider sıcakta, kim dayanabilir o mahrumiyete? Ancak tek tük su olan, birkaç ağaç biten yerlerde yaşamışlar, ya da su, yağmur olmadığı zaman otlar sararınca, bir yeri bırakıp öbür tarafa giden göçebeler, yani bedevîler, çölde dolaşan insanlar yaşamış.

Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.III, s.236, no:140; Ukaylî, *Duafâ*, c.I, s.106, no:124; Târık ibn-i Abdullah el-Muhàribî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.497, no:19948; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.314, no:2266.

Bunlar bilgi, görgü, ahlâk bakımından çok zayıf insanlar ama bu neyi gösteriyor?

İslâm'ın büyüklüğünü gösteriyor. Yani öyle bir kavme, cahiliye çağı yaşayan, çocuklarını gömen, kız çocuklarını toprağı kazıp da diri diri gömen, kız çocuğu olduğu zaman kız çocuğum oldu diye utancından insanlar arasına çıkamayan, kız çocuklarını hakir gören bir kavmi dünyanın en medenî kavmi; en pis kavmini en temiz kavmi haline İslâm terbiyesi değiştirdi getirdi. Bu İslâm'ın büyüklüğünü gösteriyor; tesir o kadar muazzam ki en kötü nümune, en iyi oluyor. Neredeyse bakır altın oluyor. Cüruf altın oluyor, sâfîleşiyor. Bu İslâm'ın büyüklüğünü gösteriyor.

Efendimiz bunu nasıl yaptı?

İslâm'ı koca Arabistan'a yaymış. Geçen gün duyduğum zaman hayret ettim, o kadar savaş yaptı 200 küsur kişi ölmüş. Çok insan ölmemiş. Kan dökmeden... Evet, savaşlar olmuş ve saire ama çok, çok güzel idare ederek, kan dökmeden, ancak çok azılıları öldürerek, çok güzel bir tarzda İslâm'ı yaymış ve o insanlara medeniyeti öğretmiş.

Temizlenmeyi, güzellikleri öğretmiş; ahlâkın, kalbin güzelleşmesini öğretmiş ve muazzam, muhteşem insanlar, çok büyük alimler, asırlar boyu yazdıkları eserler okunan çok kimseler yetişmiş. O ümmîlerin, cahillerin arasından öyle insanlar yetişmiş ki bunlar dünyanın her yerine medeniyet götürmüşler.

Avrupa da çok berbat durumdaymış, oraya da medeniyeti götürmüşler. Afrika'ya, Asya'ya, dünyanın her yerine, Mısır'a götürmüşler. Mısır'da kıtlık olduğu zaman, yine kıtlık oldu, nehir kız istiyor diye zavallı kızcağızı, kızlarından bir tanesini seçip Nil nehrine merasimle atarlarmış. Vahşet!..

Seyahatname yazmış olan İbn-i Fadlan diye bir büyük seyyah var; Sibirya taraflarında öyle şeyler anlatıyor ki... Oraları gezmiş, Moskova'nın kuzeyindeki o kâfir kabilelerin adetlerini anlatıyor. Dinî merasim diye bir kadına neler neler yaptıktan, ne rezaletlerden sonra, içki içire içire merasim olarak nasıl öldürdüklerini anlatıyor.

Ne kadar vahşet!.. İnsanın tüyleri diken diken oluyor.

(*El-hamdü li'llâhi alâ ni'meti'l-islâm*) ki, Allah'a hamd ü senâlar

olsun ki, dünyaya İslâm gelmiş ki insanlar cahillikten, vahşilikten, hunharlıktan, gaddarlıktan onun sayesinde kurtulmuşlar.

Ama nasıl öğretmiş Efendimiz?

Çocuğunu terbiye eder gibi; el, ağız, burun yıkamasını, taranmasını, misvak kullanmasını her şeyini öğreterek... Düşünebiliyor musunuz, Peygamber Efendimiz o devirde, o kadar mahrumiyetli bir yerde misvak kullandırıyor. Ağzınız temiz olsun diyor. Ağız temizliği 1400 yıl önce kimsenin hatırında hayalinde yokken, ağız temizliğine önem veren ve inci gibi dişlere sahip olan bir ümmet meydana getiriyor.

Neden?

Misvak denilen ot, kökü veya dalı öyle bir özelliklere sahipmiş ki, doktor arkadaşlar söylüyorlar, içinde dişlerin çürümesine sebep olan asitleri söndüren maddesi var. Antiseptik yani mikrop öldüren özellikleri var. İşte dal, o dalı kesecek ağzını onunla temizleyecek; diş etleri sağlam, ağzı sıhhatli, dişleri inci gibi bembeyaz pırıl pırıl, kokmayan temiz bir ağız... Her şeyin temizliğine ne kadar önem vermiş.

Neye önem vermiş?

Koltuk altlarının, kasıkların kazınmasını önem vermiş; tırnakların kesilmesini öğretmiş, her şeyi öğretmiş... Tabii insan bebeğini yetiştirirken altını temizliyor, çişini kakasını annesi bakıyor temizliyor, tırnağını kesiyor ve sâire... Evlat yetiştirmek kolay değil.

Ümmet yetiştirmek daha zor, çünkü insanların içinde hepsinin aklı başka başka… Akıllısı delisi var, anlayanı anlamayanı var. Peygamber Efendimiz'in yakasına yapışıp ensesi acıyacak kadar sıktırıp;

"—Yâ Rasûlallah! Şöyle mi böyle mi?"

Ya mübarek dur, karşındaki peygamber... Yani nasıl muamele edeceğini bilmeyeni var. Hutbedeyken çıkıp;

"—Yâ Rasûlallah! Bilmem ne…" filan diye laf söyleyenleri var.

Müslümanlar ibadet etsin diye mescid bina edilmiş ama bizim mescidlerimiz gibi kapalı değil; hayvan, keçi filan atlayıp girmesin içeriye diye etrafı çitle çevrilmiş; hurma dallarıyla gölgelendirilmiş; zemini kum... Öyle nerede, halıyı kim döşeyecek de kim koyacak

oraya? Halıyı, kumaşı nerede bulacaklar?

Hayvanları kurban ettikleri zaman derilerini kurutulurlar, terbiye ederlermiş; bir kısmı deriden elbise yaparlarmış. Temiz, temiz ama yağmur yağdığı zaman zavallıların elbiseleri yünden, deriden olduğu için, ne kadar kesseler de, tüyü az olsa da mescidin içi ağıl gibi kokarmış. Koyun kokusu... Temiz ama kokusu öyle olurmuş.

Bu hadîs-i şerifi anlatmak için bu ön bilgiyi anlattım.

"—Namaz kılarken pat önünüze tükürmeyin!" diyor.

Halbuki başka hadîs-i şeriften biliyoruz ki, insan mescide tükürürse, Arş-ı A'lâ zangır zangır titrer. Doğru bir şey değil ama e adamlar adam olacaklar, daha adam olmadılar; yavaş yavaş yetişecekler, Peygamber Efendimiz onları yetiştirecek.

"—Önünüze tükürmeyin!" diyor.

Çünkü zaten kıble tarafı muhteremdir. Normal zamanda da, mescidin dışındayken de kıble tarafına tükürülmez. Yüz numaranın yönü, önü ve arkası o tarafa dönük olmaz. Kıble, kıble tarafı çok muhterem.

"—Öne tükürmeyecek... Sağa da tükürmeyecek, sağ da muhterem. Eğer boşsa sol tarafa, sol ayağının olduğu yere tükürsün, sonra da üstünü kumla örtüversin." diyor ki, meydanda bir şey kalmasın diye.

Doğrusu sıra sıra, adım adım söyleyelim; "Hınkırması, tükürmesi geldiği zaman kendisini tutarsa, hatta dışarıyı kirletmektense tükrüğünü yutarsa, ona çok şifa olur, çok sevap olur." diye bildirdiği hadisler var.

"—Tükürürse Arş-ı A'lâ zangırdar."

Yani iyi bir şey yapmadığını bildiren hadîs-i şerifler var.

"—E bütün bunlara rağmen ille şey tükürecekse, toprağın üstünde durmasın diye ayağı ile kumla kapatsın, örtsün." diye Peygamber SAS tavsiye etmiş.

Tabii oralardan buralara gelmişiz, şimdi Yirminci Asır'da yaşıyoruz, çok imkânlara sahibiz. Bizim imkânlarımız çok fazla; soframızdaki, evlerimizdeki, gardıroplardaki imkânlar…

Köyde ben hatırlarım, çeşme 15 dakika aşağı çukurda. Oradan

testiyi dolduracaksın, eve getireceksin, suyu öyle kullanacaksın, evde su yok... Su bol olsa, gittiğin zaman suyu alsan, canına minnet... Bir de orada iki-üç saat kuyruğa gireceksin, ondan sonra su iğne gibi akar, bekleyeceksin... Şimdi evinde açıyorsun musluğu sıcak su soğuk su, sular şarıl şarıl akıyor.

Eskiden birisi birisine evlilik teklif ederken dermiş ki:

"—Ya gel benim teklifimi kabul et, ben senin nikâhına talibim, seninle evleneceğim, seni nikâhlım olarak almak istiyorum. Sana çok iyi bakacağım; elini sıcak sudan soğuk suya değdirmeyeceğim..."

Şimdi her şey bol el-hamdü lillâh. İşte bu eski halleri de göz önüne getirelim de anlayalım...

Şimdi Peygamber Efendimizin mescidine gidiyorsunuz, bir ucundan kapıdan giriyorsunuz; *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.* Namaz kılacağınız yere gidinceye kadar yoruluyorsunuz; yürü Allah'ım, yürü Allah'ım yürü... Direkler, mermerler... Pırıl pırıl, tertemiz. O Pakistanlı, Bangladeşli temizleyiciler suları, deterjanları dökerler, silerler süpürürler, gıcır gıcır parlatırlar,

pırıl pırıl... İnsan mermerlere şöyle gözün alabildiğine kadar bir baktı mı, iki tarafta direkler sonsuza kadar, önünde de mermer havuz gibi böyle...Nerede, nerede o eski mahrumiyet!..

Peygamber Efendimiz'in hücrelerini, evinin odalarını yıkacakları zaman… Yıkmışlar... Keşke yıkmasalardı, aynen kalsaydı, mescidi öbür tarafa doğru büyütselerdi. Yıkmışlar, onu koruyamamışlar, ona ayrıca ağlamak lazım. Fakat yıkarken o zamanın müslümanları ağlaşmışlar. Hatıralar gidiyor, izler siliniyor o ayrı. Neden ağlaşmışlar, onların ağlaması neden?

Ağlamaları, keşke bunlar yıkılmasaydı da, millet Peygamber Efendimiz'in odalarının nasıl sandık gibi küçücük küçücük olduğunu, ne kadar daracık, ancak içinde bir insanın uzanabileceği kadar küçük olduğunu; nasıl mütevâzi, basit, sade bir yaşayış içinde olduğunu görseydi...

İsteseydi, bir güzel nizam, güzel bir ev yapacak parası yok muydu? Vardı. Para eline bazen yığınla, sürüler halinde gelirdi; ganimet olarak veyahut daha başka hediyeler şeklinde gelirdi ama Peygamber Efendimiz yanında tutmazdı.

Hatta, "Rasûlüllah'a layıktır." diye güzel bir yatak getirmişler, altına sermişler... Hurma dalları üzerinde yapılmış hasırda yatıyor; yüzüne, eline kıpkırmızı iz bırakıyor... Hurmanın örgüsü üzerinde yatmak kolay değil. Hadi bir güzel yatak...

Demiş ki:

"—Ya bu akşam ne yaptınız?"

Yâ Rasûlallah! Rahat edesin diye filanca bir güzel yatak, şilte, minder yaptırmış, altına onu serdik.

Demiş ki:

"—Çok rahat ettim, teheccüde kalkamadım. Kaldırın bunu! Teheccüde kalkmama mâni oldu."

İnsan, yorgan yatak rahat olursa kalkamaz. Gevşer, rahat ettiği için kalkamaz.

"—Bunu kaldırın! Teheccüd namazını kaçırdım, uyuya kalmışım, bunu kaldırın!" demiş.

Demek ki çok rahat olmasını istemiyor, özellikle istemiyor.

Cebrail AS gelmiş:

"—Yâ Rasûlallah! Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden sana selâm

getirdim; dilersen şu karşındaki dağları senin için altın yapacak.”

Bugün hala söylüyorlar Uhud Dağı’nda altın var diyorlar, Allahu a’lem... Eteklerinde evler var filan ama kimse oralara kazma vurmuyor.

Dilersen bu dağları sana altın yapacak.

“—İstemem!” demiş.

“—Yâ Rasûlallah! Allah seni serbest bıraktı, istersen bir peygamber ol ama hükümdar peygamber ol! Nasıl Süleyman AS, Davud AS büyük bir hükümdardı... İstersen öyle bir hükümdar peygamber ol.

“—Yok, ben bir kul peygamber olmayı tercih ederim. Bir gün doyayım, şükredeyim: bir gün yemek bulamayayım sabredeyim, oradan sevap kazanayım.” buyurmuş.

Mütevâzi yaşamış. Fukaranın yanına gitmiş, onların haliyle hallenmiş. Eline gelen imkânları değerlendirseydi, azıcık kendisine ayırsaydı, mutlaka çok güzel gölgelikler yapardı, çok güzel kerevetler, sedirler yapardı, çok güzel şilteleri olurdu. Böyle bizim üstüne oturduğumuz, arkamıza yaslandığımız gibi deve yünü olurdu, koyun yünü olurdu. Koyun var, koyun bol, elbette yün yataklar ve saireler olabilirdi. Efendimiz istemedi, sade yaşadı.

Eh, sadeliğe ve gösterişsizliğe bizim de mümkün olduğu kadar gayret etmemiz, dünyaya değil ahirete çalışmamız lazım. Dünyayı mamur etmeye değil, ahireti imar etmeye, ahiretimizi mamur kılmaya koşmamız lazım. Asıl iş bu. Yani dünyadaki zevk ü sefâ, eğlence zevk, çenk çengi, oyun değil aslında ama şu anda biz bunun içine batmışız... Şu anda çok müslümanlar evlerde, o lüksün, o zevkin içinde.

Hatta misafir odalarımızdaki yenilmez içilmez, işe yaramaz eşyaları şöyle toplasak:

“—Ver bakalım, bu kristal vazo yenilir mi içilir mi?”

“—Yok, yenilmez içilmez.”

“—Ne işe yarar bu, kaç para verdin buna?”

“—50 bin, 100 bin, 150 bin, 300 bin, 800 bin…”

“—Ne işe yarar bu?”

“—Vazo işte hocam!.. Güzellikten anlamıyor musun, kristal vazo, çok pahalı bu…”

“—Ee, ne işe yarar bu, yenilir mi?”

“—Yok hocam yenmez, dişlerini kırar yenmez.”
“—Ne olacak?”
“—Öyle karşıya koyacaksın, bakacaksın!”
“—Ver onu bakayım!”
Onları toplasak ne uçak fabrikaları, ne gemi fabrikaları yaparız. Memleketi ihyâ ederiz. Misafir odasındaki süslerden vazgeçsek memleket ihyâ olur.

Yatak odasındaki kadının tuvaletinin önüne dizilmiş kutular…
Bu ne?
“—Gündüz kremi.”
Bu ne?
“—Öğleden sonra kremi.”
Bu ne?
“—Gözlerin kenarının rimeli, bilmem nesi.”
Bu ne?
“—Tırnağın ucunun bilmem nesi.”
Bu ne? Kaç para harcadın buna?

“—Ne sen sor, ne ben söyleyeyim! Ha, efendi de duymasın! Efendi duydu mu biraz yüreğine oturur... Muazzam paralar...”

Umumiyetle Yahudiler, Fransızlar ve Avrupalılar imal ediyor; şu kadarcık şey, dünyanın parası. Onları toplasak hazine var orada. Misafir odalarında ve yatak odalarında hazine var. Onları toplasak; ver bakalım, bunlar yenmiyor bak... Sana iki şey lazım; karnın doysun bir, bir de örtündüğün zaman o yeter, bir de barınacağı yer. Lüzumsuz şeyleri ver...

Sandıktaki, sepetteki, büfedeki, etejerdeki fazla şeyleri alsak milyonlar, milyarlar kazanırız, biriktiririz; onlarla fabrikalar yaparız, Ümmet-i Muhammed’i doyururuz. Afrika’yı, Somali’yi, Bangladeş’i, Hindistan’ı, Filipinleri doyururuz ama öyle yapmıyoruz. İşe yaramaz bir sürü şeye paralar yatırmışız ve bir de yarış başlamış.

O öyle yapıyor, onun evinde öyle bir güzel kristal avize gördüm ki ille bende isterim.

Ya hanım, etme eyleme, işte ortalığı bu da aydınlatıyor. Ne lüzum var?

Yok ama Ahmet beylerin misafir odasındaki avize şahâne. İlle ondan isterim, ille bundan isterim…

Bursa’nın hâkimi, yani Belediye Reisi gibi, o zamanın sözü geçen eşrafından bir kimse, duymuş ki zenginin birisi Avrupa’dan bir kumaş getirmiş, hanımına elbise yaptırmış. Öteki hanımlar arasında o Avrupa’dan gelen kumaşın —ama bundan iki asır önce mesela— artık nâmı yürüyor; kadınlar kıskanıyorlar, kıvranıyorlar. Ondaki o güzel kumaş kendilerinde yok, onlar nasıl alacaklar acaba, bilmem ne. Eşraftan Belediye Reisi olan şahıs bunu duymuş. Efendisini çağırmış:

“—Siz bir kumaş getirmişsiniz, hanımız bir elbise yapmış.” demiş.

“—Tamam, getirttim.” demiş.

“—Getir onu buraya!”

Evinden getirtmiş, yok etttirmiş. Neden?

Bir kötü yarış açılacak. Bizim kumaşlarımız yetmez mi, yeter. O Avrupa’dan daha süslüsünü getirdi, öteki zengin de getirecek, berikisi de getirecek... O yeşilini aldı, bu pembesini aldı, o dallısını, bu güllüsünü aldı derken, ondan sonra haydi bir manasız, bu

durumda İslâm'da yeri olmayan yarış olacak. Şimdiki müslümanların ihtiyacının seviyesi, şöyle bir çizgi çizersek, şuysa; füze attığımız yerlere kadar ihtiyaçtan fazla şeyleri yığsak üst üste, yukarılara çıkacak kadar lüzumsuz şeyler var... Bolluk içinde...

Tabii israf haram, israftan kaçınmak lazım. Bu fazlalıkları derleyip toplayıp hayırlı şeylere sarf etmek, gösterişe, riyaya, israfa düşmemek lazım. İşin bir tarafı bu, dengeli, ölçülü olmak... Bir tarafı da, eski ümmetlerin perişanlığını, sıkıntısını, açlığını, kıtlığını, susuzluğunu, ıstırabını, hastalığını okudukça çok şükür diye halimize şükretmemiz lazım. El-hamdü lillâh ki ne kadar çok nimetler içindeyiz yâ Rab! Ne kadar çok nimet içindeyiz!

Tarih kitaplarından okudum, bir seyyah Endülüs'e, İspanya'nın olduğu yere gidiyor. Orada geziyor; müslüman misafiri sever, birisi evine misafir etmiş. Çocuğuna kaşlarını çatmış, bir işaret etmiş, kaybol, ortalıkta görünme diye. Tabii misafir anlamamış neden olduğunu, niye öyle çocuğuna sert muamele etti diye de kafasına takılmış.

Ayrılırken soruyor, ayrıldıktan sonra onu götüren, gezdiren kılavuzu, rehberi diyor ki;

"—Efendim, aile o kadar yoksul ki, sana bütün güçleriyle ikramı yaptılar. Şimdi çocuk ortada olsa o da el uzatacak, misafire ikramı o da isteyecek; babası onun için kovdu oradan, hadi git görünme dedi." diyor.

Eskiler çok sıkıntılar çekmiş, biz çok bolluk içindeyiz, Allah'ın verdiği nimetlere şükredelim. Şükrümüzü arttıralım. İbadet ve taatimizi ve Allah yolunda yürümemizi, Allah yolundaki gayretlerimizi çoğaltalım. İsraftan da manasız lüks yarışından da vazgeçelim.

Bu eski iptidailik... Eskiden bizim zamanımızda mendil vardı, şimdi mendil de bitti, kâğıt çıktı, cırt cırt çekiyor, buruşturup atıyor. Hanımlar da yaşadı... Hanımlar çamaşır yıkamaz. Evde Ayşe Hanım çamaşır makinesi, Fatma Hanım bulaşık makinesi, bilmem Hesna Hanım elektrikli fırın, ötekisi bilmem ne. Evde sanki dört beş tane hanım varmış gibi, hanımın bütün işlerini makineler yapıyor. Buzdolabı, çamaşır makinesi, elektrikli fırın, ıvırdır zıvırdır, şunudur bunudur derken her türlü şey var.

b. Namazın Nasıl Kılınacağı

İkinci hadîs-i şerif. Abdullah ibn-i Ömer RA rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[13]

إذا صَلَّيْتَ ، فَلاَ تَبْسُطْ ذِرَاعَيْكَ بَسْطَ السَّبُعِ ، وَادْعِمْ عَلَى رَاحَتَيْكَ ،

وَجَافِ مِرْفَقَيْكَ عَنْ ضَبْعَيْكَ (طب. عن ابن عمر)

RE. 52/10 (*İzâ salleyte, felâ tebsut zirâayke basta's-sebui, ve ed'im alâ râhateyke, ve câfi mirfakayke an dab'ayke*.)

(*İzâ salleyte, felâ tebsut zirâayke basta's-sebui*) "Namaz kıldığında kollarını yırtıcı hayvanlar gibi yayma. (*Ve ed'im alâ râhateyke*) Kollarını dik, (*ve câfi mirfakayke an dab'ayke*) ve dirseklerini böğürlerinden aç!"

Biz namazı kılıyoruz, bu namazın kıyamı, rükû, secdesi nereden alınmadır? Meleklerden alınmadır.

Meleklerin, gök ehlinin ibadetlerini Peygamber Efendimiz SAS Mi'rac'da görmüş. Beş vakit namaz da bize Mi'rac'da farz oldu. Bu namazda melekler gibi, kimisi secde eden, kimisi rükûda olan melekler. Bizim de namazımızda her şeyimiz ilahi bir modelden alınma… Namaz, şahane bir ibadet.

Ayakta durmamız, el pençe divanda durmamız, eğilmemiz, secde etmemiz çok muhteşem şeyler. Hele secde... Kulun Allah'a en yakın olduğu an, secde hali. En yakın olduğu an. Neden?

Tevazunun en güzel ifadesi oluyor secde, onun için. **K**ibir yok…

"—Kibir nerede?"

Kibirli adamın kafası havada durur, burnu da bulutlara değer. Kibirli adam böyle durur. Bu secde etmiş, alnını yere koymuş. Tevazunun en güzeli, yani kulun Allah'a en yakın olduğu hal"

Tabii bu namazı nasıl kılacağız? Elimizi nasıl bağlayacağız,

---

[13] Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid* c.II, s.312, no:2767; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.462, no:19788; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.315, no:2267.

rükûyu nasıl yapacağız?

Rükûya vardığın zaman, geometri okuyanlar anlarlar, 90 derece olacak, yani ayakları dik ise beli de böyle olacak. Kimisi böyle eğiliyor, kimisi böyle duruyor. Kadınlar çok eğilmez, böyle az eğilir, onların durumları farklı. Ama erkek 90 derece, yani beli yere göre düz olacak, muntazam duracak. Ellerinin ayasıyla dizlerini kavrayacak, öyle rükû edecek. Ondan sonra kalkacak secde edecek.

Secdede nasıl secde edilir? Bu hadîs-i şerifte onu tarif ediyor. Diyor ki:

(*İzâ salleyte, felâ tebsut zirâayke basta's-sebui*) "Secdeye vardığın zaman yere yaygı yayar gibi dirseklerini yayma, yere yapışık tutma! (*Ve ed'im alâ râhateyke*) Ellerinin ayası içinde omuzlarından dirseklerini ayırarak şöyle dur; yani şöyle duracak, öyle yere yapışık tarzda durmayacak." Yani kedi, köpek, tilki, kurt ve saire nasıl oturduğu zaman ayaklarını yere böyle tam yapıştırır, öyle yapışma olmayacak, yapıştırmayacak.

O *sebü'* dediği, işte o canavar, yani yırtıcı hayvanlar demek, onlar oturdu mu öyle otururlar, öyle olmayacak. Şu dirsekleri yerden kalkık olacak, elleri dik olacak, namazda böyle duracak. Onu anlatıyor...

Efendimiz rükû nasıl olacak, secde nasıl olacak şeklini tarif etmiş. Bir de bunların hepsini yaptığı zaman biraz dinlene dinlene, azaları rahat etmiş, itminan bulmuş bir vaziyette, biraz durup ötekisine öyle geçecek, birbirine bağlamayacak, hareketleri devamlı olmayacak. Duraklama duraklama duraklama duraklama... Rükû etti durakladı, kalktı durdu, secde etti durdu, secdeden kalktı, bir müddet durdu, böyle olacak...

Bu hızlı hızlı namaz kılmak, namazın sevabını götürür. Bazılarına göre tâdil-i erkân farz olduğundan namaz, namaz olmaz. Çünkü Peygamber Efendimiz, birisi böyle hızlı kılınca dedi ki;

"—Ey filanca, sen namazını yeniden kıl, çünkü senin namazın olmadı."

Rasûlüllah böyle söyledi, bir daha kıldı. Rasûlüllah Efendimiz'in nesini beğenmediğini bilemedi, anlayamadı, yine hızlı kıldı.

"—Yine olmadı, yeniden kıl." dedi, ondan sonra izahat verdi.

"—Bak, rükûya eğildiğin zaman biraz bekle, bütün azalarına sükûnet yayılsın, itminan olsun. Sonra kalktığın zaman biraz

bekle, azaların durulsun, hareket olmasın." diye ağır ağır kılması gerektiğini bildirdi.

Şimdi ben burada mihrabda namaz kıldırıyorum, öyle yapmaya çalışıyorum ama gözümün şu kuyruklarından, uçlarından görüyorum ki, millet benim ağır ağır kıldırmama dayanamıyor, neredeyse beni arkamdan itecekler... Sağdaki soldaki benden önce secdeye inmeye kalkıyor. Yasak, Peygamber Efendimiz yasaklamış. Peygamber Efendimiz'in imamdan önce hareket etmek aleyhinde çok yasakları var.

Ağır kılmaya alışacağız; alışmamışız, hızlıya alışmışız. Halbuki her duruşun bir duası da var. Mesela:

"—*Semi'allàhu li-men hamideh… Allahümme rabbenâ ve leke'l-hamd… Hamden kesîran tayyiben mübareken fîh…*"

E bunu söyleyinceye kadar, bak insan biraz durmuş oluyor.

Hızlı hızlı; *"Semi'allàhu li-men hamideh… Rabbenâ ve leke'l-hamd… Allahu ekber… Allahu ekber…"* deyince bunlar söylenemiyor...

Duaları var. Mesela iki secde arasında:

"*Allàhümma'ğfirlî ve'rhamnî ve'cburnî ve'rzuknî ve'hdinî ve âfinî va'fu annî.*"

Bunları söyleyinceye kadar epeyce duruluyor. Bunu söylemediği zaman, hızlı oluyor, ta'dil-i erkân yerine gelmemiş oluyor, namazın da tadı olmuyor.

Sonra insan söylediği şeyin mânâsını düşünecek, yaptığı hareketin ne anlama geldiğini bilecek. Allah'ın huzurunda secdeye kapanıyor, ne kadar mühim şeyler. İmamın ağır hareket etmesi lazım, şahısların da tek tek kıldığı zaman yine ağır kılması, hızlı kılmaması lazım.

Efendim, camide ağır ağır kılıyor da evinde çok çabuk kılıyor. O da riya imiş. Neden?

Camide başkaları var diye ağır ağır kılıyor, evinde kimse yok diye bildiği gibi hızlı kılıyor. Evinde de, kimsenin görmediği yerde de ağır ağır kılacak. İslâm'da gösteriş yok, her şeyi usulüyle yapmaya çalışmak lazım. İmamdan evvel davranmayacaksınız.

Kimisi mesela imamın kıraatinden anlıyor ki kıraatin sonuna geldi, ellerinin bağını çözüyor, hazırlanıyor.

Aferin maşaallah, ne akıllısın, rükûya varacağını anladın, madalya istiyor.

O hüner değil ki! Hele bir *Allahu ekber* desin o zaman çöz. Ondan evvel hazırlanıyor, acelen ne? O imam, önder; o yapacak, ondan sonra sen yapacaksın.

Efendimiz tabii her şeyi öğrettiği için bazen küçük teferruat gibi olan şeyler de geliyor. Erkek secdede durduğu zaman biraz arslan gibi heybetli duracak, kabarık duracak. Yani biraz öyle söyleyeyim. Kadının durumu farklı, kadın mahrem yerleri belli olmasın, görünmesin diye secdede derli toplu durur ama erkek şöyle arslan gibi biraz kabarık secde yapacak.

c. Peygamber SAS Efendimiz İçin Vesîleyi İsteyin!

Üçüncü hadîs-i şerif. Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[14]

إِذَا صَلَّيْتُمْ ، فَاسْأَلُوا اللّٰهَ لِيَ الْوَسِيلَةَ ، قِيلَ: وما الوسيلةُ ؟ قال: أَعْلَى دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ ، لاَ يَنَالُهَا إِلاَّ رَجُلٌ وَاحِدٌ ، وَأَرْجُو أَنْ أَكُونَ أَنَا هُوَ

(عب. حم. عن أبى هريرة ، قال المناوى:وإسناده حسن)

RE. 52/11 (*İzâ salleytüm, feselu'llàhe liye'l-vesîlete, kîle: Ve me'l-vesiletü? Kàle: A'lâ deracetin fi'l-cenneti, lâ yenâluhâ illâ raculün vâhidün, ve ercû en ekûne ene hüve*.)

(*İzâ salleytüm*) "Namaz kıldığınız zaman veya namaz kılınacağı zaman ezan okunuyor ya işte o zaman, veyahut da Peygamber Efendimiz'e salât ü selam getiriliyor, o zaman... Ne yapacak? (*Fes'elu'llàhe liye'l-vesîlete*) Benim için Allah'tan vesîle isteyin. Yani, 'Yâ Rabbi! Peygamber Efendimiz'e vesîleyi ver.' diye isteyin.

(*Kîle: Ve me'l-vesiletü?*) "Vesîle nedir yâ Resûlallah?" Sana vesîleyi Allah versin diye dua edeceğiz ama vesile ne? Neyi versin Allah, ne demek?" diye soruldu.

Efendimiz buyurdu ki:

(*A'lâ deracetin fi'l-cenneti*) "Cennetin dereceleri var, cennetin en yüksek derecesi el-Vesîle. Çünkü Allah'a yakınlık yeri. Onun için isimlendirilmiş, vesîle diye isimlenmesi ondan. Cennetin en yüksek derecesidir."

(*Lâ yenâluhâ illâ racülün vâhidün*) "Bu dereceye Allah'ın yarattığı insan cinsinden, âdemoğullarından bir tek adam çıkacak." Kim?

Peygamber Efendimiz şöyle söylemiş:

(*Ve ercû en ekûne ene hüve*) "Umuyorum ki o bir şahıs ben olacağım." İfadesi de böyle mütevaziâne... O benim makamım diye o tarzda söylemiyor da, cennetteki en yüksek derecedir ancak o mertebe bir tek şahsa, bir tek Ademoğuluna verilecek. Umuyorum

---

[14] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.165, no7588; Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s.216, no:3120; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.124, no:3478; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III. s.324, no:2284.

ki o tek şahıs ben olacağım. Mütevaziâne böyle ifade etmiş. Makâm-ı Mahmûd denilen yüksek, en yüksek derece. Allah-u Teàlâ Hazretleri ona cennetin en yüksek mevkiini böyle verecek.

Tabii Peygamber Efendimiz'e salât ü selâm etmek vazifemiz, âyet-i kerîme ile vazife:

إِنَّ اللهَّ وَمَلاَئِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ ، يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا (الأحزاب:٥٦)

(*İnna'llàhe ve melâiketehû yusallûne ale'n-nebiyyi, yâ eyyühe'llezîne âmenû sallû aleyhi ve sellimû teslîmâ.*) [Allah ve melekleri, Peygamber'e çok salevât getirirler. Ey mü'minler, siz de ona salevât getirin ve tam bir teslîmiyetle selâm verin!] (Ahzâb, 33/56) buyruluyor.

"—Bunda ne diyor? Niye Peygamber Efendimiz'e dua ediyoruz, salât ü selâm ediyoruz?"

Bize geliyor faydası. Çünkü sen birisine "*Es-selâmu aleyküm!*" dedin mi, o da sana, "*Ve aleyküm es-selâm*" der. Sen Peygamber Efendimiz'e salât ü selâm getirdin mi, o da sana selâm ediyor, yaşıyorsun sen; nimete gark oluyorsun, devlete eriyorsun, rahmete gark oluyorsun. Rasûlüllah'tan 1400 yıl sonra yaşamışsın ama, yine duasını alıyorsun.

"—Neden?"

Çünkü senin selâmını melekler kabrine götürüyorlar, nurdan tabaklarda arz ediyorlar:

"—Yâ Rasûlallah! İstanbul'dan, İskenderpaşa camiinden, hacı filanca sana selam getirdi, gönderdi, buyur yâ Resûlallah!" diye arz ediyorlar.

O da selâmın karşılığını veriyor. Bir selâm edene on misli mükâfat... Çünkü hasenâtın karşılığı en aşağı bire ondur. Allah-u Teàlâ Hazretleri bir insanın nice nice dünyevî ve uhrevî ihtiyaçlarını karşılar.

Rasûlüllah'ın duasını bedavadan, kurnazlıkla elde etmenin yolu nedir?

Rasûlüllah'a dua etmektir, sen ona dua edersin, o da sana dua

eder, otomatik olarak onun duasını kazanmış olursun, böylece dünya ve ahiret saadetine erer. Rasûlüllah'a salât ü selâm eden insanın kârı çok oluyor. Onun için günlük vazifelerimiz, dervişlik vazifeleri arasında Rasûlüllah'a salât ü selâm da olacak. Peygamber SAS'e en aşağı 100 defa salât ü selâm getirmek lazım.

Bir de hususi emri var. Cuma gecelerinde, yani Perşembe akşamı ezanı okunduktan sonra, Cuma gecesi başlıyor ve Cuma gündüzlerinde Efendimiz'e salât ü selâmı çok edin. Kendisinin tavsiyesi böyle, yani bana o zaman salât ü selâmı çok edin!

Neden?

Cuma hayırlı mübarek bir gündür, ona selam ettikçe insan Cuma gününde Peygamber Efendimiz'in duasını almış oluyor. Çok istifadeli... Ümmet-i Muhammed istifade etsin, dünya ve ahiretleri mamur olsun diye Efendimiz her şeyi bildirmiş.

Peygamber Efendimiz'e salât ü selâm edeceğiz, bir de vesîle isteyeceğiz. Yâ Rabbi! Vesileyi ona ihsan eyle diye o cennetin en yüksek derecesini ona talep edeceğiz, isteyeceğiz. Tabii verecek Allah, Peygamber Efendimiz bildiriyor, vereceğini zaten bildirmiş. Rasûlüllah'ın şanının, makamının, değerinin, kıymetinin ne kadar yüksek olduğunu, eşsiz, emsalsiz bir insan olduğunu, Allah'ın en sevgili kulu olduğunu hatırlamış oluyoruz. Öyle bir peygamberin ümmetiyiz!

Bizim zihnimize yerleştireceğimiz nedir?

Ben öyle bir peygamberin, o kadar yüce bir peygamberin ümmetiyim. Onun şefaatine erersem, onun yolunda yürürsem ne mutlu bana! Allah'ın en sevdiği kul, örnek insan, en güzel hayatı Allah'ın rızasına uygun sürmüş olan insan diye, insan ona o zaman daha iyi bağlanır.

d. Cenaze İçin Duanızı İçten Yapın!

Yine Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Efendimiz'in bu sefer cenazeyle ilgili bir nasihatı var, buyurmuş ki:[15]

---

[15] İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.346, no:3077; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.266, no:1033; Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.319, no:2276.

إِذَا صَلَّيْتُمْ عَلَى الْجَنَازَةِ، فَأَخْلِصُوا لَهَا الدُّعَاءَ

(د. ه. حب. ق. عن أبى هريرة)

RE. 52/12 (*İzâ salleytüm ale'l-cenâzeti, feahlisù lehe'd-duâe*)

(*İzâ salleytüm ale'l-cenâzeti*) "Cenazeye namaz kıldığınız zaman, (*feahlisù lehe'd-duâe*) duayı hâlisâne, içten yapın. İhlâslı dua edin!"

Çünkü çok muhtaç, zavallı, hali çok perişan… Ondan sonra onun başına neler gelecek? Sizin önünüzden kalkacak, o kabristana gidecek. Kabre konulacak, kabir onu sıkıştıracak, melekler gelecekler başına dikilecekler, sorgu sual olacak, sağına soluna bakacak kendisine bir yardım edecek kimse yok. Kara toprağın altında hali çok zor, çok zor…

"—Allah-u Teàlâ Hazretleri bu kardeşimize yardımcı olsun, affeylesin, mağfiret eylesin!" diye ona ihlâsla, candan, gözümüz yaşararak dua edeceğiz.

Neden?

"—Bugün ona, yarın sana!" diyorlar ya.

Yarın da sana... Sen de bir gün cemaatin önüne getirileceksin, sen de bir gün kara toprağa gömüleceksin.

الموت كأس و كل الناس شاربه

والقبر باب و كل الناس داخله

El-mevtu ke'sün ve küllü'n-nâsi şâribuhû;
El-kabru bâbun ve küllü'n-nâsi dâhiluhû.

"Ölüm bir acı şerbet ki, herkes içecek." İstese de istemese de o kâseyi sunacaklar, ölümün şerbetini içecek, başka çare yok. Ölümü herkes tadacak.

"Kabir de öyle bir kapıdır ki, herkes onun içinden geçecek." Geçit… Herkesin geçeceği bir kapı. Geçmeyen, geçmeyecek yok.

Müslüman müslümanın kardeşidir, halinden anlaması, acıması lazım ve daha önceki problemleri, kavgaları bırakması lazım. Bana

alacağı vardı, bir gün yan bakmıştı, bir gün benim canımı sıkacak bir söz söylemişti. Canım;

Nazar eyle itirü,
Bazar eyle götürü.
Yadılanı severiz,
Yaradan'dan ötürü…

Bitti artık, öldü adamcağız, daha ne istiyorsun? Adam zaten ölmüş, yakasını bırak artık. O zaman ihlâsla ona dua etmek lazım. Küçük şeyleri affetmek lazım.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi affedici olmaya teşvik buyuruyor:

الَّذِينَ يُنفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنْ النَّاسِ ، وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ (آل عمران: ١٣٤)

(*Ellezîne yünfikùne fi's-serrâi ve'd-darrâi ve'l-kâzimine'l-gayza ve'l-àfîne ani'n-nâs, va'llàhu yuhibbü'l-muhsinîn*) [O takvâ sahipleri ki, bollukta da, darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever.] (Âl-i İmrân, 3/134)

"—Affedeceğim ama ne olacak?"

Allah affedenlere çok büyük mükâfatlar veriyor, onları kazanacaksın.

e. Cemaatin Abdestinin Güzelliği

Huzeyfe RA'dan. Peygamber Efendimiz enteresan bir hususu söylüyor. Buyuruyor ki:[16]

إِذَا صَلَّيْتُمْ خَلْفَ أَئِمَتِكُمْ ، فَأَحْسِنُوا طُهُورَكُمْ ؛ فَإِنَّمَا يُرْتَجُ عَلَى الْقَارِىءِ

---

[16] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.266, no;1032; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müfterik*, c.III, s.16, no:743; Huzeyfe RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.322, no:26236; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.318, no:2274.

قِرَاءَتُهُ ، بِسُوءِ طُهْرِ الْمُصَلِّي خَلْفَهُ (الديلمى عن حذيفة)

RE. 52/13 (*İzâ salleytüm halfe eimmetiküm, feahsinû tuhûraküm; feinnemâ yürtecü ale'l-kàrii kırâetuhû, bi-sûi tuhri'l-musallî halfehû.*)

(*İzâ salleytüm halfe eimmetiküm*) "İmamlarınızın arkasında namaz kılarken, (*feahsinû tuhûraküm*) abdestinizi güzel almış olun. Abdestiniz iyi alınmış, eksiksiz, kusursuz bir abdest olmuş olsun. (*Feinnemâ yürtecü ale'l-kàrii kırâetuhû, bi-sûi tuhri'l-musallî halfehû*) Çünkü imamın okuması, arkasındaki namaz kıldırdığı cemaatin abdesti bozuk ise, iyi alınmamışsa ondan etkilenir. İmam şaşırır, kıraatini güzel yapamaz ve saire...Yani arkasındaki adamın abdestindeki bozukluk imama tesir eder."

Sübhanallah! Arkadaki, imamın arkasında namaz kılan cemaatin abdest almaktaki eksiği, kusuru, imamın kıraatine, okumasına, huzuruna, vazifesini doğru düzgün yapmasına tesir ediyor, engel oluyor. Karıştırtıyor kıraatini, şaşırtıyor.

Vaaz da öyledir, başka kitaplardan okumuştum ki dinleyenin ihlâsı, konuşan vâize tesir edermiş; o zaman o güzel konuşurmuş. Dinleyenin ihlâssızlığı da tutukluğa sebep olurmuş. Hutbede ve vaazda dinleyenin ihlâssızlığı, kalbinin fesatlığı, kötülüğü menfî olarak tesir edermiş. Birbirine bağlı, mânevî bağlarla irtibatlar var, birisi ötekisine tesir ediyor.

Tabii o imam kimdir?

Cemaatin Allah'ın huzuruna öne sürdüğü sözcüsüdür.

Yani imam kim? Başına kavuğu geçirmiş öne geçmiş, imam kim?

İmam senin görevlin, senin sözcün. Allah'ın huzurunda senin namına kıraat ediyor, Allah'ın rahmetini istiyor, Allah'tan senin namına talepte bulunuyor, senin sözcün. Bir grup halinde, insan bir heyet halinde büyük bir dergâha giriyor, bir sözcü var, o konuşuyor; herkes konuşamaz ki, her kafadan bir ses çıkmaz ki!

İmam o. E sen şimdi arkada imamın konuşmasını, kıraatini bozacak bir durumda olursan, sen kendin zarar edersin. Çünkü imam senin görevlin. Netice itibariyle senin vazifeni yapıyor. Onun

vazifesini güzel yapması, senin Allah indinde derece kazanmana sebep olacak, onun için abdesti güzel almak lazım. Namaz kılmak abdest almaktan, hatta abdest bozmaktan başlıyor. Her zaman söylüyoruz.

Allah rahmet eylesin, Yuvalı Hoca varmış Ankara'da, çok gözü yaşlı bir vâiz, ihlâslı bir kimse imiş. Bizim komşular anlatırdı, biz tanımaya fırsat olmadan, biz Ankara'ya gitmeden önce yaşamış, vefat etmiş. Çok ihlaslı olduğunu söylerlerdi, methederlerdi. Cemaate inceden inceye nasıl abdest alacağını, nasıl abdest bozacağını çok güzel anlatırmış... Çünkü her şeyin bir anahtarı, girişi var; namazın anahtarı abdest. Abdest güzel olmazsa namaza giriş güzel olmaz.

Bu abdestin güzel olması için de yüznumaradan işin tedbirinin güzel alınması lazım.

Ne bakımdan?

Bir kere yüznumarada paçasına, üstüne başına pisliğin bulaşmaması ve sıçramaması lazım. Bu çok önemli. Yüznumaraya gireceği zaman ayaklarını kıvırsın. Pantolonunun paçaları umumiyetle aşağıdan su alabilir. Aşağıdaki su da temiz değildir. Oradan birazcık su aldı mı paçalar, namazı olmaz.

Neden?

Elbisesi pis oldu mu namaz kabul olmaz da ondan.

Hocam çok güzel kıraat ettim de, bilmem huşu ile kıldım da, aklıma hiçbir şey getirmedim.

"—Ama pantolonun pisti, paçası pisti."

Onun için ben golf pantolonlarını çok seviyorum. O moda niye kalktı anlamıyorum. Eskiden bir golf pantolonlar vardı, paçası geniş değildi, çorabın içinde oluyordu, yere hiçbir şeyi değmiyordu. Golf pantolon veya şalvar, bileziği dar, aşağıya hiç dökülmeyen bir şey. Çok önemli yani, bu bol paçalar mutlaka yere sürtünüyor.

Bir de insan pantolonunu sıyırma durumunda daha da aşağı indiği için kıyafetlerin aşağıdan ıslanma ihtimali çok oluyor. Bu bir. Küçük abdestini yapıyorsa etrafa sıçratma ihtimali oluyor. Adam dikiliyor, yüznumaranın ışığı yok, karanlık, benzin istasyonunda otomobil, otobüs durmuş, yüznumaraya giriyor, sen dışardan duyuyorsun şırıltısını. Adam içerde küçük abdestini yapıyor diye

anlıyorsun.

Şimdi onun elbisesi, pabucu, pantolonu, ve sairesi sıçrantılarla kirleniyor, onunla namaz olmaz. Onun için sıçramamasına da dikkat etmek lazım. Bulaşmamasına dikkat edecek bir; aşağının, paçasının ıslanmamasına, sıçramamasına dikkat edecek, iki…

Yüznumara taşına herhangi bir şekilde oturuluyor, yüznumara taşının ön tarafı düz, oturduğu zaman oraya küçük abdestini yaparken idrar kuvvetle çıkıp da yüznumaranın taşına dik geldi mi şaldır şuldur, her tarafa sıçrıyor, o da olmuyor.

Eskiler o ön tarafı boşluk yapmışlar. Ben mesela, eski paşaların yaptırdığı camilerin yüznumaralarına Anadolu'da hatırlıyorum, o kadar güzel yapmış ki hiçbir şey bir yere çarpmaz; hiçbir su hiçbir yere çarpmaz, aşağısı geniş yapmış. Sıçratma meselesine çok dikkat etmek lazım, kabir azabının çoğu idrar sıçrantısından olur.

Üçüncüsü, mümkünse idrardan sonra ve büyük abdestten sonra yıkayıp kurulanmak lazım. Şimdi bu kurulanmanın da suyunun tam alınması gerekiyor, bu da önemli.

Dördüncüsü, eğer idrar tam arkası beklenmeden yüznumaradan kalkılmışsa... Şimdi yüznumaraya girdi, idrarını yaptı, kendisini bekledim sandı ama tam beklemedi, birkaç adım yürüyüp merdivenlerden çıkıp *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* deyip şadırvanın tahtasına oturduğu zaman, oradan birkaç damla külotuna çıkıveriyor.

Neden?

Yollarından, güzelce sıvazlayıp, sonunu mutlaka almak lazım. İçinde idrar kaldı mı oturuşta, kalkışta çıkar. Denenmiş bir şeydir ki abdest aldıktan sonra, şöyle bir dikkat eder, sıvayıp bakarsanız, ucunda ıslaklık var. Demek ki idrar tam kesilmemiş, ona dikkat etmek lazım. Abdestin içerde kalmaması önemli.

Bunları niye böyle sıralıyoruz?

Sen zahmet çekiyorsun buraya geliyorsun, namaz kılıyorsun; abdest olmayınca namaz olmuyor ki. Abdest olmayınca namaz olmuyor, onun için söylüyoruz. Bütün bunların hepsine dikkat edecek, ondan sonra abdest almaya oturduğu zaman, abdest suyunu da şaldır şuldur, paldır küldür üstüne başına sıçratmayacak. Onu da güzel bir şekilde alacak. Ondan sonra yıkadığı uzuvlarda boş, ıslanmamış, yıkanmamış kısım

bırakmayacak.

Gözünün etrafını iyi yıkamıyor, yıkamamış olabiliyor; yanaklarının, kulaklarının şu kenarları yıkanmamış olabiliyor, yüzünü yıkıyorum diye şöyle yapıyor. İyi tamam, burasını yaptın ama böyle bu kadar, kedinin yüzünü diliyle böyle yaptığı gibi, öyle şey yapıp da şu kadar şöyle yapıyor, buraları hiç ıslanmadı. Halbuki şöyle suyu alacak, yüz denilen kısmın her tarafına suyu ulaştıracak. Gözünün o pınarlarının olduğu yerler bile su girmemiş yer kalmayacak.

Sonra elini yıkıyor, dirseği yıkanmıyor. Umumiyetle dirseği yıkanmıyor. Gel bakayım buraya, bak şurada hiç ıslaklık yok, halbuki dirsekten iki üç parmak yukarıya kadar buranın tamamen yıkanmış olması lazımdı... Abdest olmuyor. Abdest olmamış, tutmamış, yapılmamış olduğundan namaz olmuyor. Namaz olmayınca hem boyunda borç kalıyor hem de umduğu faydalar elden kaçmış oluyor. Onun için bunlara çok dikkat etmek lazım.

Kendisi için dikkat etmesi lazım, bir. Kendisine zarar verdiği gibi bu bozukluktan dolayı imama, böylece cemaate de zarar veriyor, iki. İmama zarar verince, yalnız kendisine değil cemaate de zarar vermiş oluyor. Ârif bir kimse, bu işin farkına varan, mânevî bakımdan mâneviyatı gelişmiş bir kimse gelip yakasına yapışabilir. Ya senin yüzünden imamımız vazifeyi güzel yapamadı diyebilir. Yani başkasına da zarar oluyor.

Demek ki kötü bir insanın zararı sadece kendisine olmuyormuş, başkasına da zararı oluyor. İyi bir insanın herkese faydası oluyor, kötünün de herkese zararı oluyor.

f. Namaz Kılarken Eteğiniz Yerde Sürünmesin!

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[17]

---

[17] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.261, no:11677; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.146, no:6130; Ukaylî, *Duafâ*, c.VII, s.64, no:1585; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.182, no:2219; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.251; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VI, s.401; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.334, no:19135; Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.323, no:2283.

إِذَا صَلَّيْتُمْ فَارْفَعُوا سَبَلَكُمْ ، فَإِنَّ كُلَّ شَيْءٍ أَصَابَ الأَرْضَ مِنْ سَبَلِكُمْ ،

فَهُوَ فِى النَّارِ (خ. فى التاريخ ، طب. هب. عن ابن عباس)

RE. 52/14 (*İzâ salleytüm ferfeù sebeleküm, feinne külle şey'in esâbe'l-arda min sebeliküm, fehüve fi'n-nâri.*)

"—Namaz kıldığınız zaman eteğinizi kaldırın, sürünmesin, çünkü eteğin ne kadarı toprağa, yere değiyorsa, o cehennemdedir."

İsbâlu'l-izâr derler, yani giyilen elbisenin uç tarafı uzun olur da yere sürünürse bu makbul bir şey değil; öyle olmayacak, yere sürünmeyecek. Peygamber Efendimiz;

"—Bu yere süründeni cehennemdedir." diyor.

O halde elbise biraz kısa olacak.

Tabii bu entariye göre, demin ben pantolona göre söyledim. Biz pantolon giyiyoruz, bazı ülkelerde entari, bol erkek entarisi giyilir. Mesela Mısırlılar, Kuzey Afrikalılar çok bol entari giyerler. Sudanlılar şöyle uzun erkek entarisi giyerler; o yere sürtünürse, sürtünen kısmı cehennemdedir. Onun için yerden yüksek olacak, çekilmiş olacak, yere sürünmeyecek.

Neden?

Yere sürtündü mü pislenir de ondan, pislenmese temiz yerde bile yere sürtünse o zaman kibir oluyor. Eteğin uzun olması, yerde sürünmesi kibirden oluyor. O bakımdan da makbul değil. Kalkık olacak, kısa olacak. Yerden yüksekte olacak.

g. Sabah Namazından Sonra Uyumamak

İbn-i Abbas RA'dan.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[18]

إِذَا صَلَّيْتُمُ الْفَجْرَ ، فَلاَ تَنَامُوا عَنْ طَلَبِ أَرْزَاقِكُمْ (طب. عن ابن عباس)

RE. 52/15 (*İzâ salleytümu'l-fecre, felâ tenâmû an talebi erzâkiküm.*)

---

[18] *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.21, no:9299; Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.318, no:2273.

“—Sabah namazını kıldınız mı, rızkınızın kazanılması için çalışmaktan geri kalıp da tekrar uykuya yatmayın, rızkınızın peşine koşun.”

Sabah namazını kıldınız mı, tekrar yatağa cump yatmayın, rızkınızın peşine koşun. Peygamber Efendimiz, “Rızkınızı talep etmeyi bırakıp da uykuya yatmayın.” diyor.

Bir insan sabah namazını kılacak, Efendimiz’in âdeti ve hadîs-i şeriflerde bize söylediği, sabah namazından sonra güneş doğup yarım saat geçinceye kadar camide ibadetle, zikirle, dua ile Allah’ın rızasına uygun bir şekilde meşgul olacak. Ondan sonra işrak namazı denilen, güneş şarktan doğduktan sonra şöyle bir müddet ufuktan yükselip de kırmızı bir daire, bakılabilecek bir şekilde görünecek kadar yükseldiği zaman Allahu ekber diyecek, işrak namazını kılacak, çok sevap.

“—Kim böyle namazdan sonra ibadete oturur, dualar eder, işrak vakti gelince kalkar işrak namazını kılarsa, o gün kabul olmuş, tam, eksiksiz bir hac ve umre sevabı kazanır.”

İmam Tirmizî hasen hadis olarak Enes RA’dan rivayet etmiş. İmam Ebû Davud’da ve daha başka kaynaklarda var.

Bu önemli, yani günün evvelinde Allah’a dua niyaz ile, camide zikr ü fikr ederek güne başlamak, güneşin doğuşuna, o ana böyle bir ibadet haliyle girmiş olmak, bu çok sevaplı.

Ondan sonra ne yapacak?

Ondan sonra kalkacak, işine gidecek, dükkânını açacak, artık rızkını Allah’tan isteyecek.

Her sabah Besmele’yle açılır dükkânımız.
Hakk’a iman ederiz, Müslümandır şânımız.

Çünkü, “Benim ümmetimden sabahın erken vaktinde kalkıp çalışanlara Allah bereket versin!” diye, Peygamberimiz’in duası var. Geç kalmayacak, erkenden işine bakacak.

Şimdi o yapılamıyor, mesela ben şahsen zor yapıyorum.

Neden?

İkide iki buçukta yatıyorum. Misafir geliyor, konferans oluyor, yazı çizi oluyor, bilmem ne oluyor. E şimdi ben işrakı kıldıktan sonra sallanmaya başlıyorum, ben sallanmasam cami sallanıyor. Yer sallanıyor, o zaman kalamıyorum. Eh hadi benim özel bir

durumum var ama normal olarak sizlerin gününüzü nasıl planlamaya çalışması lazım? Yatsıdan sonra erken yatıp, teheccüde kalkıp, uykunuzu önceden almış olmanız lazım.

Millet ne yapıyor?

Eskiden dedelerimizin huyu, âdeti şöyleydi; akşam ezanında evin bütün fertleri; delikanlısı, babası, herkes evde bulunurdu.

Neden?

Oruç açılma vaktidir, akşam namazında evde bulunmak âdetti, kuvvetli âdetti. Kimse akşamdan sonraya kalmazdı, biz kalırsak, akşamdan sonraya kaldık, eve akşam namazından sonra gittik diye ödümüz patlardı. Büyüklerimizden gördüğümüz böyleydi. Bu çok güzel bir adet çünkü insan oruç tutabilir ve saire olur, akşam namazında evde olması lazım.

Ama şimdi memuriyetten, işinden bir kere o vakitte gelemiyorlar. Neden?

İşi kaydırmışlar, sabahtan geç başlanıyor, millet de müşteri de öyle; akşam geç vaktine kalınıyor, akşama gelemiyor; yatsıya bile gelemiyor, birde yollar uzak oluyor filan.

Oradan kaybediyoruz bir.

Ondan sonra yemek yeniliyor, ondan sonra keyif, televizyon başlıyor; televizyonda programlar, birinci, ikinci, beşinci, onuncu, on beşinci kanal, elinde kumanda var, tık tık tık onu onu değiştiriyor. Birisinden birisi onu mutlaka bir tuzağa düşürüyor. Birisinden vazgeçse, kurtulsa, ötekisinde hadi şunu seyredeyim, hadi bunu seyredeyim, şurası da güzelmiş, burası da iyiymiş filan derken saat 12, bir oluyor, ondan sonra sabahleyin uykusunu alamamış olduğundan keyfi olmuyor.

Halbuki eski dedelerimiz ne yapardı?

Güneş battıktan sonra herkes evinde olurdu, yemeğini yemiş olurdu, yatsı namazını kılardı, yatsıdan sonra erken yatarlardı. Sahâbe-i kirâm yatsıdan sonra birbirleriyle söz açmazlarmış, mahsustan dargın gibi acele evlerine dağılırlarmış!

Neden?

Bir merhaba dese, bir söz açsa, söz uzar, teheccüd zarara uğrar diye yatsıdan sonra birbirlerine biraz dargın gibi —gündüz konuşurlarmış ve saire de— hemen evlerine dağılırlarmış, hemen istirahate...

Şimdi biz bunu yapamıyoruz. Akşamleyin eve gelemiyoruz, yatsıda kılıp hemen yatmaya geçemiyoruz, uykuyu almıyoruz, ondan sonra da sabaha kayıyor işler; sabahleyin de esnaf bereketli vakti kaçırıyor.

Avrupaî, gayri İslâmî âdetler yerleşmiş. Efendimiz, “Sabah namazından sonra uyumayın.” buyurmuş. Onun maddî bakımdan sıhhî zararları olduğunu da söylüyorlar. Yani güneş doğduktan sonra bir insan uyursa, o vakitlerde vücuduna da yaramadığını, faydalı olmadığını da söylüyorlar. O zaman uyumayacak da mümkünse öğleye yakın bir kaylûle uykusu var, o çok şifalı. Kaylûle uykusu, öğleden yarım saat, 45 dakika önce veya öğleden sonra, gündüz hafif bir uyumak.

Bunu Efendimiz tavsiye ediyor, “Gündüz uyuyun, çünkü bu gece ibadetine size destek verir.” diyor. Doğrudur, gece teheccüde kalkan bir insan -Doğrudur sözü bile fazla, Peygamber Efendimiz buyurduğuna göre başımızın tacıdır. Tecrübeyle anlıyoruz öyle olduğunu demek istiyorum. Teheccüde kalktı mı, sabah namazını kıldı mı, çalıştı mı, öğleye doğru artık altı-yedi saat mesai yapmış

oluyor, orada bir dinleniyor. Dinlendikten sonra, öğleden sonrası, akşamı, yatsısı dinç oluyor, tekrar uyuyacağı zamana kadar zinde bir hayat sürmüş oluyor. İlim öğrenecekse, çalışma yapacaksa kafası dinç oluyor, hangi çalışmayı yapacaksa rahatlıkla yapabiliyor.

Mümkünse, elinde imkânı olan hayatını böyle planlasın.

Nasıl planlayacak bir daha söyleyelim:

Akşam ezanında evde olmak, yatsıdan sonra oyalanmayıp yatmak, teheccüde mutlaka kalkmak, teheccüdden sonra sabah namazını mutlaka camide kılmak, sabah namazından sonra güneş doğuncaya kadar işrak vaktini beklemek, işrak vaktinden sonra rızkını kazanmaya gitmek, öğleyin, öğleden biraz önce biraz sonra -ama öğleden biraz önce olursa daha iyi, çünkü aç karnına istirahat daha çok iyi olur.- biraz istirahat edecek. O zaman vücudu çok dinç olur.

Amerikalı zenginlerin hayatını birisi etüt etmiş grafik yapmış, istatistik yapmış adamlar çabuk ölüyorlar.

Neden?

Kafasının telaşı, yorgunluğu fazla. Hani büyük başın telaşı büyük, çok olur derler. Bir sürü üzüntü; gemileri battı, şu oldu, bir gitti memur hıyanet etti, müdür istifa etti vesaire... Zenginler 40-45 yaşı civarında çabuk ölüyormuş. Ben de tespit ettim, padişahlar da çabuk ölüyor.

Neden?

Telaşı çok, bütün milletin telaşı başında. Balla kaymakla beslendiği halde padişahlar çabuk ölüyor. Ama Amerika'da yapılan incelemeye göre milyarderlerden, zenginlerden bir tanesi, 70 küsur yaşına kadar yaşamış. Şimdi istatistiği yapan adam merak etmiş, ya öteki milyarderler çabuk ölüyor, 50 yaşında, 45 yaşında adamlar ölüyorlar; o heyecana, telaşa kafası dayanamıyor ölüyor. Bu niye çok yaşadı?

Şu özelliği bulmuş, adam öğleyin istirahate çekiliyormuş, mutlaka bir saat uyuyormuş. Dinçliği orada... İslâm uleması da, Osmanlı uleması da gece teheccüde kalkar, ibadetini yapar ve saire... Gündüzleyin birazcık uyur; hem gecesini daha iyi değerlendirmiş olur, hem de vücudu dinç olur. 90 yaş yaşıyor, 100, 120, 130, saçı sakalı ağarıyor, pîr-i fâni, mübarek insan oluyor,

daha da iyi oluyor. Ulemanın kocası kocadıkça koç oluyor; tecrübesi, bilgisi, görgüsü artıyor, tam böyle ârif, kâmil bir pîr oluyor.

Eh, biz de hayatımızı öyle planlayalım!

h. Her Namazdan Sonra Okunacak Tevhid

Sonuncu hadîs-i şerif. Bu hadîs-i şerif Berâ ibn-i Âzib RA'dan. Buyurmuş ki Peygamber SAS Efendimiz:[19]

إِذَا صَلَّيْتُمْ صَلاَةَ الْفَرْضِ ، فَقُولُوا فِي عَقِبِ كُلِّ صَلاَةٍ ، عَشْرَ مَرَّاتٍ:
لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ الْمُلْكُ ، وَلَهُ الْحَمْدُ ، وَهُوَ عَلَى
كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ؛ يُكْتَبُ لَهُ مِنَ الأَجْرِ ، كَأَنَّمَا أَعْتَقَ رَقَبَةً (الرافعي
عن البراء عن على)

RE. 52/16 (*İzâ salleytüm salâte'l-fardi, fekùlû fî akıbi külli salâtin, aşra merrâtin: Lâ ilâhe illa'llàhu vahdehû lâ şerîke leh, lehü'l-mülkü, ve lehü'l-hamdü, ve hüve alâ külli şey'in kadîr; yüktebu lehû mine'l-ecri, keennemâ a'teka rakabeten.*)

"—Farz namazı kıldıktan sonra, hemen onun arkasında on defa; (*Lâ ilâhe illa'llâhu vahdehû lâ şerîke leh lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr*) deyin.

On defa... Böyle yaparsanız ne olur?

"—Böyle yapan kimseye bir köle âzad etmiş gibi sevap verilir."

Sabah namazından sonra yapıyoruz. Müezzin kenardan hafif sesle —o biraz yaklaşmaz mikrofona— yapıyor, herkes de sesli olarak (*Lâ ilâhe illa'llâhu vahdehû lâ şerîke leh lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr*) diyor ama, her farz namazın arkasından yapılacak bu… Özel olarak siz kendiniz kıldığınız zaman da mümkünse bunu yapmaya çalışın!

Çünkü bir köle âzad etmek az bir şey değil, köle bayağı büyük

[19] *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.130, no:3465; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.319, no:2275.

bir rakam… O zaman köle âzat etmek kolay bir iş değil, çok büyük bir masraf. Bugünün parasına vurulacak olursa köle 100 milyonluk hayır, kazanç gibi bir şey oluyor. Basit bir şey değil... Bir araba gibi, arabadan daha kıymetli... İnsanın atı olur, devesi olur, kölesi olur. Deve laf anlamaz ama köle laf anlar, git tarlayı kaz, git hurmayı topla, git su getir, şurayı temizle, şunu yap bunu yap yani adam yan gelip yatacak, şiltesine yaslanacak, kölesi iş yapacak, sıcakta terleyecek.

Köle kıymetli, bir köle âzad etmek de çok sevaplı. Çünkü insanın canı ciğeri, bütün işlerini gören bir insan, Allah rızası için âzad ediyor. Bir köle âzad etmiş gibi sevap oluyor. Köle âzad etmek neymiş diye bilmediği için insan kıymetini anlamaz.

Sabahleyin de, o sabahleyin işrak vaktine kadar durmak hakkında da çeşitli hadisler var dedim. Bir hadîs-i şerifte diyor ki Peygamber Efendimiz;

"—Sabahleyin işrak vaktine kadar durursa İsmail aleyhisselam'ın sülalesinden soylu, asaletli bilmem kaç tane köle âzat etmiş gibi sevap kazanır." Bir hac ve umre sevabı kazanır, ayrıca İsmail AS Arapların ecdadı, peygamber; İbrahim AS ile beraber Kâbe'yi bina etmiş. Oraya gömülmüş.

En soylu kim?

Arapların bölgesinde İsmail AS. Onun soyundan şu kadar köle âzad etmiş gibi, unuttum rakamını, dört müydü daha fazla mıydı, hadîs-i şerifi unuttum rakamı yanlış söylemeyeyim diye de söylemiyorum, köle âzad etmiş gibi de sevap kazanıyor, o gün rızkı da bol oluyor. Ölürse imanla göçmesine de sebep oluyor. Onun için sabahı böyle şey yapmayı hiç kaçırmamak lazım.

Her namazın arkasından da on defa bunu söylemek, bu da her gün beş tane köle âzad etmek demektir, bu da büyük sevaptır, insan Allah'ın izniyle âhirette bunun çok faydasını görür. Bunu on defa böyle ağır ağır diyecek: (*Lâ ilâhe illa'llâhu vahdehû lâ şerîke leh lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr*)

Ne demek: (*Lâ ilâhe illa'llàh*) "Ancak ve ancak Allah-u Teàlâ Hazretleri var, ondan başka ilâh yok! (*Vahdehû*) O bir tektir. (*Lâ şerîke lehû*) Eşsizdir, şerîki nazîri yoktur. (*Lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü*) Mülk, egemenlik onundur. Hamd ona aıttir."

Hani diyorlar ya şimdi: "Egemenlik milletindir."

Kimi kandırıyorsunuz ya? Bir kere egemenlik milletin derken, kasdınız milletin sözü dinleniyor demekse, kimi kandırıyorsunuz, milleti dinleyen kim? Milletin malını yersiniz, milletin işini doğru yapmazsınız, millete çeşit çeşit ne geldiyse, düşmandan çok rüşvet yiyen, şunu yapan, bunu yapan insanlardan geldi.

Eğer kasdınız hâkimiyet, demokrasi, onların dediği olur filansa, Allah'ın dediği olur. Egemenlik, mülk, hâkimiyet Allah'ındır. Mülk "egemenlik" demek. Yani mal mülk manasına, şu ev, şu apartman Allah'ın, o mânaya değil. Mülk "egemenlik", "meliklik" demek hükümdarlık Allah'ındır. Hüküm Allah'ındır demek.

(*Lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü*) "Mülk onundur, egemenlik, hükümranlık, hükümdarlık, sözü geçirme o'nundur. Allah'ın sözü geçer, Allah'ın buyruğu olur ve hamd onadır. (*Ve hüve alâ külli şey'in kadîr*) O her şeye kàdirdir."

"—Ee, ne olacak, her şeye kàdirdir." ne demek?

Allah'a sığın, Allah'a tevekkül et, Allah'tan iste, Allah kâfi gelir demek. İnsan Allah'a hakkıyla tevekkül etse, idrak ederek, şuurlu tevekkül etse, Allah onun her işini çok mükemmel tarzda rast getirir ve görür. Duasını kabul eder.

O şuuru vermeye vesile olacak, her gün on defa, on defa söyleye söyleye günde 50 tane eder. İnsan 50 yıl boyunca, günde 50 defa bunu böyle söyleye söyleye bir gün gelir de mermere bile damlalar iz bıraktığına göre, bu adam *Lâ ilâhe illa'llàh*'ı içine iyi yerleştirir; egemenliğin Allah'ın olduğunu bilip ona iyi tevekkül eder. Ancak Allah'tan ister, ancak Allah'tan umar, Allah'tan gayrısından korkmaz bir insan hâline gelir.

Mermer bile olsa, insanların tuttuğu, ellediği yerlerde demir bile olsa aşınıyor. Ayakların basıldığı yerlerde, merdivenlerin uçlarına koydukları metaller bile aşınıyor; kapıların halkaları demir bile olsa, mermer bile olsa zamanla eriyor. İnşaallah, bu sözler de bir gün gelir tesir eder diye söylemek lazım!

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

21. 03. 1993 – İskenderpaşa Camii

03. ORUÇTA İNCELİKLER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidil evvelîne vel âhirîn... Muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn...

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا صَلَّيْتُمُ الصُّبْحَ فَافْزَعُوا إِلَى الدُّعَاءِ ، وَبَاكِرُوا فِي طَلَبِ الْحَوَائِجِ:

اَللَّهُمَّ بَارِكْ لِأُمَّتِي فِي بُكُورِهَا (خط. كر. عن علي)

RE. 53/1 (*İzâ salleytümü's-subha fe'fzeù ile'd-duà'i, ve bâkirû fî talebi'l-havâici: Allàhümme bârik li-ümmetî fî bukûrihâ.*)

Sadaka rasûlü'llàh, ve nataka habîbu'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl…

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah'ın rahmeti, bereketi, rızası, ihsanı, ikramı üzerinize olsun… Rabbimiz dünya ve ahirette hayırlara erdirsin... Rahmetine mazhar eylesin… İki cihanda bahtiyar olun...

Pazar günleri Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden bir miktarını okuyup izah etmek üzere toplanıyoruz. Bunların okunmasına başlanmazdan önce, başta Peygamber SAS Efendimiz'in rûh-ı pâkine, ravza-i mutaharrasına hediye olsun diye; sonra, onun mübarek âlinin, ashabının, etbâının ve hâsseten halifeleri, mânevî varisleri, ulemâ-i muhakkıkîn, mürşidîn-i kâmilin ve meşâyih-i vâsılînimizin, turuk-ı aliyyemiz sâdâtı ve

halifeleri ve onlara tâbi tarikat kardeşlerimizin ruhlarına hediye olsun diye;

Hâssaten, İstanbul'da medfun bulunan, başta Ebâ Eyyûb el-Ensârî Efendimiz olmak üzere sahabe-i kiramın, enbiyânın, evliyâullahın, salihlerin ruhları için; bu diyarları "Allah… Allah…" diyerek her türlü fedakârlığı seve seve, göze alarak çalışarak, fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerîfleri bize rivayet etmiş olan alimlerin, râvîlerin ve hâssaten kitabını okuduğumuz Gümüşhaneli Hocamız'ın ve kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zahid-i Bursevî Hocamız'ın ruhu için;

Cümle hayrât u hasenât sahiplerinin ve hâssaten câmimizin bânisi İskender Paşa'nın ve tekrar tekrar onu tamir etmiş, tevsî etmiş olanların ruhları için; şu caminin çevresinde medfun bulunan ve bu camiden güzerân eylemiş olan imamların, hatiplerin, müeezzinlerin, kayyımların, cemaatlerin ruhları için,

Uzaktan yakından buraya, bu hadisleri dinlemeye gelen siz kardeşlerimizin, âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve geçmişlerinin ruhları için; Ümmet-i Muhammed'in sıhhat, afiyet ve selameti için; galibiyeti, izzet ve itibari için bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım!

....

a. Sabah Namazından Sonra Dua Edin!

Okumuş olduğumuz hadîs-i şerîf Râmûzü'l-ehâdîs kitabının 53. sayfasının, 1. hadîs-i şerîfi. Hz. Ali Efendimiz rivayet etmiş.

Ne zaman Hz. Ali Efendimiz'den bir hadisi rivayet olunsa, hep hatırıma Alevi denilen insanlar gelir. Madem Hz. Ali Efendimiz'i seviyorlar, "Ona bağlıyız." diyorlar; bari onun sözlerini, naklettiği hadisleri duysalar, bilseler. Veya sizler Alevi denilen kardeşlerden tanıdıklarınız varsa onlara;

"—Bak, Hz. Ali Efendimiz böyle rivayet etmiş." diye söyleseniz ne iyi olur.

Bu birinci hadîs-i şerîf, sabah namazını kıldıktan sonra müslümanın ne yapması gerektiğine dair. Peygamber Efendimiz'in bir tavsiyesini ve duasını ihtiva ediyor.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[20]

إِذَا صَلَّيْتُمُ الصُّبْحَ فَافْزَعُوا إِلَى الدُّعَاءِ ، وَبَاكِرُوا فِي طَلَبِ الْحَوَائِجِ:

اَللَّهُمَّ بَارِكْ لِأُمَّتِي فِي بُكُورِهَا (خط. كر. عن علي)

RE. 53/1 (*İzâ salleytümü's-subha fe'fze'û ile'd-du'â'i, ve bâkirû fî talebi'l-havâici. Allàhümme bârik li-ummetî fî bukûrihâ.*)

(*İzâ salleytümü's-subha*) "Sabah namazını kıldığınız zaman, (*fe'fze'û ile'd-du'â'i*) dua etmeye kalkışın, koşuşun; duaya gayret edin! (*Ve bâkirû fî talebi'l-havâic*) Ve ihtiyacınız olan gıda, yiyecek, içecek ve kazancın peşine düşüp, onu elde etmek için erkenden davranın!"

---

[20] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.155, no:6628; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVI, s.266; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.100, no:3329; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.317, no:2271.

Ondan sonra da şöyle buyurmuş: (*Allàhümme bârik li-ümmetî fî bükûrihâ*) “Yâ Rabbi! Benim ümmetim için sabahın erken vaktini bereketli eyle, mübarek eyle... O vakitte kalkıp iş, güç ve kazanç için çalışanlara bereket ihsan eyle!”

Biliyorsunuz sabah namazı, fecirden sonra kılınır. İslâmî bakımdan gündüz, güneşin doğmasıyla başlamıyor; fecir yeri, tan yeri ağarmağa başladığı zaman, gecenin sonunda, ortalık daha alaca karanlıkken başlıyor. O zaman işte ezanlar okunuyor, sabah namazını kılıyoruz. Ondan sonra güneş doğuyor.

Müslümanın sabah namazını, güneş doğmadan evvel, fecir, tanyeri ağardıktan sonra o arada kılması lâzım. Tan yeri ağarmadan evvel gece oluyor. Sahura kalkılsa yemek yenilebilir. Tan yeri ağardıktan sonra sabahın vakti giriyor, sabah namazının vakti giriyor. Güneş doğduktan sonra, sabah namazının vakti çıkıyor. Güneş doğduktan sonra o namazı kılanlar kaza kılmış oluyorlar, vaktinde kılamamış oluyorlar. Büyük kayıpları olmuş oluyor.

Sabah namazının vakti girdi; camiye geldin, namazı kıldın. Namazı camide kılmak çok sevap... Kılmamak çok büyük bir kayıp! Çünkü, sabah namazına ve yatsı namazına ümmetin has elemanları gidebilir de münafıklar gidemezler:[21]

لاَ يَشْهَدُهُمَا مُنَافِقٌ ، يَعْنِي الْعِشَاءِ وَالصُّبْحِ (حم. والحا كم في الكنى عن عبد الله بن أنس عن عمومة له من الصحابة)

RE. 488/9 (*Lâ yeşhedühümâ münâfikun, ya’nî el-işâi ve’s-subhi*) “Sabah ve yatsı namazına münafık devam edemez.” diye hadis-i şerif var. Allah korusun, insan münafık durumuna, münafıklarla aynı safta olma durumuna düşüverir.

Sabah namazını camide kılmaya çok gayret etmemiz lâzım! Sevabı çok... Sabah namazını, yatsı namazını camide kılan bir

---

[21] Ahmed ibn-i Harbel, *Müsned*, c.V, s.58, no:20599; Abdullah ibn-i Enes Rh.A’ten, o da Amûme RA’dan.

Kenzü’l-Ummal, c.VII, s.401, no:19497; *Mecmaü’z-Zevâid*, c.II, s.164, no:2146; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XVII, s.175, no:17868.

insanın bütün günü ibadetle geçmiş gibi sevap yazılıyor. Böyle bir faydası da var. Sabah namazını camide kılınız.

Kadınlar evde kıldı, erkekler camide kıldı. Sonra ne yapacak?

(*Fe'fzeû ile'd-duâ'i*) "Duaya koşuşun, duaya kalkışın! Duaya gayret edin, sarılın!" buyurmuş.

Biz de sabah namazından sonra. az veya çok dua ediyoruz, salevât getiriyoruz; "*Sübhana'llàh... El-hamdü li'llâh, Allahu ekber...*" diyoruz. Haşr Sûresi'nin sonundaki üç ayet mihrâbiye olarak okunuyor. Sonra millet kalkıp gidiyor.

Bu olabilir. Hatta insan farzı kıldıktan sonra da gidebilir. Treni, uçağı kaçıracak, işi var; kalkıp gidebilir. Memuriyete yetişecek, servis arabası kaçacak; gidebilir, mahzur yok. Farzı kıldı mı, tamam.

Peygamber Efendimiz sabah namazını kıldıktan sonra camide otururdu, güneşin doğmasını beklerdi. Güneşin doğmasından sonra kerahat vaktinin çıkmasını beklerdi. Yarım saat falan geçinceye kadarki o arayı da ibadetle, Kur'an'la, duayla geçirirdi. Kalkıp iki rekât namaz kılardı.

İşrak namazı; güneşin doğmasından sonraki namaz. Araplar güneşin doğmasına *şuruk* veya *işrak* derler. Sabah namazından sonra oturup dualar ettikten sonra, bu namazı kılmak, çok kazançlı.

Tirmizî'nin Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet ettiğine göre, SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:[22]

مَنْ صَلَّى الْفَجْرَ فِي جَمَاعَةٍ ، ثُمَّ قَعَدَ يَذْكُرُ اللهَ حَتَّى تَطْلُعَ
الشَّمْسُ ، ثُمَّ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ ، كَانَتْ لَهُ كَأَجْرِ حَجَّةٍ وَعُمْرَةٍ
تَامَّةٍ تَامَّةٍ تَامَّةٍ (ت. حسن عن انس)

---

[22] Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.481, no:586; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.9; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.808, no:21508; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XX, s.496, no:22727.

RE. 426/14 (*Men salle'l-fecre fî cemâatin*) 'Kim sabah namazını cemaatle camide kılarsa, (*sümme kaade yezküru'llàhe hattâ tatlua'ş-şems*) sonra Allah'ı zikrederek zamanını değerlendirmek sûretiyle, güneş doğup kerahat vakti çıkıncaya kadar oturursa... (*Sümme sallâ rek'ateyn*) Kerahat vakti geçtikten sonra, kalkıp iki rekat namaz kılarsa; (*kânet lehû keecri hàccetin ve umretin tâmmetin, tâmmetin, tâmmeh*) böyle oturmak, bu ibadeti yapmak, ona o gün tam bir hac ve umre yapmış gibi sevap kazandırır; tam bir hac ve umre yapmış gibi, tam bir hac ve umre yapmış gibi...' buyurmuşlar.

Allah razı olsun, Hocamız Mehmed Zâhid Kotku Rh.A bizim bu camide [İskenderpaşa Camii] bunu âdet haline getirdi, ön ayak oldu. Evliyâullahın âdetidir, Peygamber Efendimiz'in âdetidir, sahabe-i kirâmın âdetidir. Sabah namazından sonra burada oturulur; Yâsîn Sûresi okunur, dualar, *Evrâd-ı Şerîfe* okunur. Basılmış dua kitabımız var, o okunur. Hatme-i Hâcegân yapılır. Güneş doğup yarım saat geçinceye kadar... Ondan sonra iki rekât namaz kılınır; herkes gider.

"—Ne yapmış oluyor?"

Tam bir hac ve umre sevabı kazanmış oluyor, öyle gidiyor.

"—Başka ne faydası var?"

O gün rızkı çok bol olur. O namaza gitmeyip de koştursaydı, gözün alabildiği yerleri dolaşıp gayret gösterseydi, âfâkı dolaşıp rızık arasaydı, bu kadar rızık kazanamazdı. Sabaha böyle başlayan kimse, ondan daha fazla rızık kazanır. Biz bunun bereketini görüyoruz, biliyoruz. Bunu yapanlar biliyor. Ve o gün ölürse, sabaha böyle başladığı için imanla göçmesine vesile olur.

Onun için, (*fe'fzeû ile'd-duài*) İşte bu bizim halimizi anlatıyor. "Namazı kıldınız, ondan sonra duaya kalkışınız, devam ediniz." Devam edecek; Kur'an okuyacak, *Evrâd-ı Şerîfe* okuyacak.

Evrad ne demek? "Her gün okunulması âdet edinilmiş olan dualar." demek.

(*Ve bâkirû fî talebi'l-havâici*) "Ondan sonra da dünyevî, ailevî ihtiyaçlarınız için iktisadî faaliyetleriniz için erkenden kalkışın! Çarşıya gidecekseniz erken gidin! Pazar yerine gidecekseniz

erkence gidin! Alışveriş yapacaksanız, erkenden yapın! Yâni, uyumayın!" demiş oluyor.

Burada yok da, başka bir hadîs-i şerifte;

إِذَا صَلَّيْتُمُ الْفَجْرَ فَلاَ تَنَامُوا عَنْ طَلَبِ أَرْزَاقِكُمْ

(طب. عن ابن عباس)

RE. 52/15 (*İzâ salleytümü'l-fecra felâ tenâmû an talebi erzâkıküm*) [Sabah namazını kıldığınız zaman, rızık talebinden gafil olup da uyumayın!] buyrulmuş.

Uyumak sünnet-i seniyyeye aykırı... Erken kalkmışsın, işine git, erkenden gör, bitir.

Ondan sonra da dua etmiş:

"—Yâ Rabbi! Benim ümmetimden erken davranan, işine erken gidenlere bereket ver... Onların bu hareketini mübarek eyle, sabahın bu erken vaktini bereketli eyle..." buyurmuş.

Adam yatıyor, saat on bir oluyor, çapaklı gözlerle kalkıyor, elini yüzünü yıkıyor, çarşıya gidiyor, öğle oluyor. Alan almış, satan satmış; çöpler, kötü mallar kalmış. İş işten geçmiş oluyor. Böyle olmayacak.

Erken gidilecek. Eskiden dedelerimiz böyle yaparlardı. Biz de böyle yaparsak iyi olur, bereketli olur, Efendimiz'in tavsiyesi bu.

b. Daha Önce Namazı Kılanın Cemaate Uyması

Bu da Câbir ibn-i Yezid RA'nın babasından rivayet ettiği bir hadîs-i şerîf. Çok kaynakları var: Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud, Neseî, Tirmizî...

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[23]

---

[23] Tirmizî, *Sünen*, c.I, s.371, no:203; Neseî, *Sünen*, c.III, s.380, no:849; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.160, no:17509; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.434, no:1565; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.284, no:8650; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.232, no:610; Beyhakî *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.301, no:3460; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.366, no:1367; Tayâlisî, *Müsned*, c.II, s.575, no:1343; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIV, s.186, no:37330; Dâra Kutnî. *Sünen*, c.I, s.419, no:1; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIV, s.186, no:37330; Câbir ibn-i Yezid ibn-i Esved babasından.

إِذَا صَلَّيْتُمَا فِي رِحَالِكُمَا ، ثُمَّ أَتَيْتُمَا مَسْجِدَ جَمَاعَةٍ ، فَصَلِّيَا مَعَهُمْ ؛ فَإِنَّهَا لَكُمَا نَافِلَةٌ (ش. حم . د. ن . ق . حب. ك. قط. ت . عن جابر بن يزيد بن الأسود عن أبيه)

RE. 53/2 (*İzâ salleytümâ fî rihâlikümâ, sümme eteytümâ mescide cemâatin, fesalliyâ meahüm; feinnehümâ lekümâ nâfiletün.*)

(*İzâ salleytümâ fî rihâlikümâ*) "Siz yolunuzda, yolculuğunuzda namazı kıldığınız zaman, (*sümme eteytümâ mescide cemâatin*) sonra cemaatle namaz kılınan bir mescide geldiğiniz zaman, baktınız sizin kıldığınız namazı yeni kılıyorlar. (*Fesalliyâ meahüm*) O namazı onlarla beraber yine kılın!" "Biz kılmıştık." demeyin, yine kılın!

Yolcuydunuz, yoldan geliyordunuz, vakit girdi diye kıldınız ama cemaatle namaz kılınan bir mescide geldiniz, kılıyorlar. Yine kılın, onlara katılın! (*Feinnehümâ lekümâ nâfiletün*) "Bu sonradan kıldığınız namaz, sizin için sevap olur. Nafile ibadet sevabı kazanmış olursunuz." "Ben kılmıştım!" diye kenarda durmayın; katılın, onu da kılın!

Rihal, seyahat demek. Meselâ, hadis-i şerifte buyrulmuş ki:[24]

---

[24] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.398, *Tatavvu'* 26/14, no:1132; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.1014, no:1397; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.620, no:2033; Neseî, *Sünen*, c.II, s.37, no:700; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.452, no:1409; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.278, no:7722; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.389, no:1421; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.498, no:1619; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.192, no:1348; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.283, no:5880; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.67, no:15793; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.244, no:10043; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.1, s.258, no:779; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.345; Ebû Hüreyre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.975, *Hac* 15/74, no:827; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.148, no:326; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.45, no:11435; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.IV, s.495, no:1617; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.321, no:2101; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.2, s.388, no:1160; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.3, s.419, no:15548; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.10, s.82, no:19921; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.1, s.452, no:1410; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.4,s.71, no:3638; Hz. Ali RA'dan.

لاَ تُشَدُّ الرِّحَالُ ، إلاَّ إلٰى ثَلاَثَةِ مَسَاجِدَ : الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ ، وَمَسْجِدِي هٰذَا ، وَمَسْجِدِ الْأَقْصٰى (خ. م. د. ن . ه . حم . عن أبي هريرة ؛ حم. ق . ت . ه . عن أبي سعيد ؛ ه . عن ابن عمرو)

RE. 474/4 (*Lâ tüşeddü'r-rihâlü*) "Seyahat yapılmaz; (*illâ ilâ selâseti mesâcide*) ancak üç mescide seyahat yapılabilir:

1. (*El-mescidi'l-harâm*) Mekke-i Mükerreme'deki Mescid-i Haram.

2. (*Ve mescidî hâzâ*) Şu benim mescidim; yâni Medine-i Münevvere'deki Mescid-i Nebevî.

3. (*Ve mescidi'l-aksà.*) Kudüs'teki Mescid-i Aksâ."

Başkası için özellikle gitmeye lüzum yoktur, ama onlar için özel gidilebilir."

Demek ki, bir insan herhangi bir sebeple, bir namazı daha evvelden, cemaatten evvel kılmış da sonra camiye yetişmiş, gelmişse, orada "Bu namazı ben kılmıştım." demeyecek, kılacak. Bu yolcunun hali... Yoldan gelirken kılmıştı ama, burada şehre geldi, camide yine kılacak.

Biz topluca, cemaat olarak bir eve davet edilmiş oluyoruz. Yetmiş, seksen, yüz kişi neyse. Kalabalığız. Namaz kılacağız. Bakıyoruz başka arkadaşlar da gelmiş. Onlar daha evvel kılmışlar. Biz biraz yemek yemişiz, toplantı yapmışız, gecikmişiz. Yatsı namazını kılacağız. Kenarda duruyorlar.

"—Yok, oturmayın; gelin, siz de kılın! Evet daha önceden farzı camide kılmıştınız ama, burada şimdi kocaman bir kalabalık var. Bu namaz da cemaatle kılınıyor. Cemaate uyar da tekrar kılarsanız, bu sizin için nafile ibadet olur." diye SAS Efendimiz bildiriyor.

Bezzâr, *Müsned*, c.1, s.291, no:187; Hz. Ömer RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.9, s.308; Ebû Ümâme RA'dan.]

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.197, no:34648; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.668, no:5848; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.354, no:3016; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.173, no:16525; RE. 474/4.

c. Ayda Üç Gün Oruç Tutmak

Bu da Ebû Zer RA'dan rivayet edilmiş. Ahmed ibn-i Hanbel, Neseî, Tirmizî ve diğer kaynaklarda var.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[25]

إِذَا صُمْتَ مِنَ الشَّهْرِ ثَلاثًا ؛ فَصُمْ ثَلاثَ عَشْرَةَ ، وَأَرْبَعَ عَشْرَةَ ،
وَخَمْسَ عَشْرَةَ (حم. ت. ن. حب. عن أبي ذرّ)

RE. 53/3 (*İzâ sumte mine'ş-şehri selâsen; fesum selâsete aşerete,*

---

[25] Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.230, no:692; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.137, no:2381; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.162, no:21474; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.294, no:8228; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.302, no:2128; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.381, no:477; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.231, no:560; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXI, s.317, no:6830; Ebû Zer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.562, no:24179; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.326, no:2288.

ve erbaa aşerete, ve hamse aşerete.)

Peygamber Efendimiz'in tavsiyesi vardı. Bayram namazında da bir vesile ile söyledim ama, bayram namazını herkes başka yerde kılmış olabilir.

"—Ramazan gitti…"

Gittiyse yine gelir. Ramazan'a kadar başka namazlar da, başka oruçlar da var el-hamdü lillâh. Ortalık tamamen bomboş da değil. Meselâ, bu içinde bulunduğumuz günlerde Şevval ayındayız, altı gün oruç var. İnsan Ramazan'la beraber bunu da tutarsa, bütün sene oruç tutmuş gibi sevap kazanıyor. Halbuki bütün sene oruç tutmuyor; yiyor, içiyor. Orucu daha ziyade Ramazan'da tutuyor ama, o sevabı kazanıyor.

Bir de Peygamber Efendimiz'in şöyle bir tavsiyesi var:

"—Her aydan üç gün oruç tutarsanız, o ayın tamamını oruçlu geçirmiş gibi sevap kazanırsınız."

O da bire on sevap olduğundan, üç gün, otuz ediyor; otuz gibi oluyor. O zaman da bir sene oruç tutmak gibi oluyor.

Hadîs-i şerîfi bu bilgilerin ışığında açıklayalım. Muhatabı olan zâta, Ebû Zer RA'a diyor ki:

(*İzâ sumte mine'ş-şehri selâsin*) "Bir aydan üç gün oruç tuttuğun zaman; (*fesum selâsete aşerete, ve erbaa aşerete, ve hamse aşerete*) on üçünü, on dördünü ve on beşini tut!"

On üç, on dört ve on beşi...

"—Hangi aylar; Ocak, Şubat, Mart, Nisan mı?"

Hayır! Bunlar sonradan gelme aylar, bizim dinî aylar değil...

Bizim dinî aylarımız; "Muharrem, Safer, Rebîü'l-evvel, Rebîü'l-âhir, Cumâde'l-ûlâ, Cumâde'l-âhire, Receb, Şaban, Ramazan, Şevval, Zi'l-ka'de, Zi'l-hicce." aylarıdır. Bunları da ezberleyeceksiniz, öğreneceksiniz.

Çünkü bizim birçok ibadetimiz bu aylarla ilgilidir. Zilhicce'nin içinde hac ayı vardır. Ramazan'da Ramazan orucu vardır. Receb'de, Şaban'da, Regaib, Mi'rac ve Berat Kandili vardır. Bu ayları bilmemiz gerekiyor. Ne zaman başladı, ne zaman bitti bilmek zorundayız. O bakımdan bu ayları öğreneceksiniz ve takip edeceksiniz. Bu ayların on üç, on dört, on beşi demek; mehtabın (dolunayın) olduğu geceler demek. On üçü, on dördü, on beşi...

Hani birisi çok güzelse, pırıl pırılsa eskiler ne derlerdi?

“—Yüzü ayın on dördü gibi...” derlerdi.

Nurlu, pırıl pırıl... Demek ki on üç, on dört, on beş, mehtaplı gecelerin gündüzleri olmuş oluyor. Mehtaplı, aydınlık olmasından dolayı bu gecelere, bugünlere *Eyyâm-ı Biyz* derler. *Biyz*, ebyaz, beyaz kelimesinden geliyor. *Eyyam-ı Biyz*, beyaz günler, yani geceleri mehtaplı olan günler demek.

“—Efendimiz *Eyyâm-ı Biyz* oruçlarını hiç bırakmamış, hep tutmuş.” diye okudum ve hayret ettim. Çok kıymetli. Geceleyin manzara da güzel, şâirâne... Demek o günlerde oruç tutmak da çok sevap...

d. Oruçluyken Misvak Kullanmak

Bu rivayet de yine Hz. Ali Efendimiz’den. Oruçlu iken misvak kullanıp dişleri temizlemek konusunda bir hadis-i şerif.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[26]

إِذَا صُمْتُمْ فَاسْتَا كُوا بِالغَدَاةِ ، ولا تَسْتَا كوا بالعَشِيِّ ؛ فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ

صائِمٍ تَيبَسُ شَفَتَاهُ بالعَشِيِّ ، إِلاَّ كانَ نُوراً بَيْنَ عَيْنَيْهِ يَوْمَ القِيامَةِ

(طب. قط. عن خباب)

RE. 53/4 (*İzâ sumtüm fe’stâkû bi’l-gadâti, velâ testâkû bi’l-aşiyyi; feinnehû leyse min sàimin teybesü şefetâhü bi’l-aşiyyi, illâ kânetâ nûran beyne ayneyhi yevme’l kıyâmeti.*)

(*İzâ sumtüm fe’stâkû bi’l-gadâti*) “Oruçlu olduğunuz zaman sabahleyin dişlerinizi misvaklayabilirsiniz.”

Misvak nedir? Güzel kokulu, özel tatlı, bir ağaçtır, ucu tellenir. Daha doğrusu sen onu kullandıkça tellenir. Telleri ayrışır, fırça gibi olur; onlarla dişler temizlenir. Ayrıca içindeki maddeler dolayısıyla

---

[26] Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.IV, s.78, no:3696; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.273, no:1064; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.III, s.386, o:4954; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.88, no:2484; Habbâb ibn-i Eret RA’dan.

Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.IV, s.274, no:8120; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.204, no:7; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.337, no:2137; Hz. Ali RA’dan.

mikropları öldürücüdür, antiseptiktir. Asitleri söndürücü özelliği olduğundan diş çürümelerini engeller. Bazı hastalıkları da geçirir, mideye de iyi gelir.

Maddesi, eczası biraz baharlı bir şey... Hatta Arabistan'dan tazesini alabilseniz, taze iken, ıslak dal halindeyken, karabiber tadı gibi güzel bir tadı da vardır. Dişlerini fırçalarken baharlı baharlı insanın hoşuna gider.

"Oruçlu iken sabahleyin dişlerinizi misvaklayın!" Fırçalayın demiyorum, misvaklayın! (*Velâ testâkû bi'l-aşiyyi*) Öğleden sonra misvaklamayın!" Böyle buyurmuş Peygamber Efendimiz.

Onun için bizim fıkıh kitaplarımızda, "Oruçlu iken öğleden sonra misvak kullanmak mekruhtur."diye yazar.

"—Misvak bulamıyoruz da diş macunu kullansak?"

Diş macunu tehlikelidir. Diş macununu yutarsın, yutkunursun; tadı var, şekeri var, lezzeti var, maddesi var; orucun gider. Onun için, oruçluyken katiyen diş macunu yok!

Bizim bir biyoloji hocamız vardı. Talebeyi seven, çok insaflı, çok bilgili bir hocaydı. O derdi ki:

"—Çocuklar! Karbonat var ya karbonat; dişi en iyi temizleyen malzeme budur. Karbonatı ağzına alsan, şöyle biraz koysan, hem dişlerin taşlarını yumuşatır, çıkmasına sebep olur; hem çok güzel temizler. Hem de karbonatla gargara yaptığın zaman. nezlede, soğuk algınlıklarında, boğazı da temizler. Karbonat kıymetli ve çok ucuz bir malzeme..."

Onun için, şöyle aynanızın yanında, bir karbonat torbası olsun. En kolayı o ama Ramazan için söylemiyorum, diş fırçalamak için... Diş macununa hacet kalmadan bu karbonatla temizleyebilirsiniz.

Karbonat yoksa, tuz da çok güzel bir malzeme... Avucunuza biraz tuz silkeleyin. Fırçayı alın, fırçanın üstüne tuzu atın. Fırçalayın, ağzınızı çalkalayın. Çok güzel bir temizlik olur.

Diş macunlarının reklamlarında görüyorsunuz; fırçanın üstüne solucan gibi sıktırıyor, kocaman bir şey... O kadar kullanmak zaten zararlı... Diş etlerini tahrip eder. İçinde antiseptik madde var. Onun da oranı yüksek. Fazla kullandığın zaman diş etlerin yara olur. Neden? Çünkü dozaj fazla...

Azıcık sıkacasınız, yarım leblebi tanesi kadar. "Tüp çabuk

bitsin!” diye reklamda öyle kıvrım kıvrım gösteriyor. O kadara lüzum yok... O olmasa da karbonatla, tuzla bu iş mükemmel olur. Karbonatın, tuzun da üstünde bu misvak denilen dalın faydası var, antiseptikliği var. Onun eczasının mideye de faydası var, hastalıkları da geçiriyor. Dişi çok güzel, sıhhatli yapıyor.

“—Öğleden evvel misvaklanabilirsiniz, öğleden sonra misvaklanmayın!” diyor.

Sonra hadîs-i şerîfin devamında buyurmuş ki:

(*Feinnehû leyse min sàimin teybesü şefetâhü bi’l-aşiyyi, illâ kânetâ nûran beyne ayneyhi yevme’l kıyâmeti*) Çünkü oruçlu kimsenin öğleden sonra dudaklarının kuruması, kıyamet gününde önünde nur olacak.”

Tabii, biraz suyla misvaklansa, ağzı ıslanacak ve rahatlayacak.

Kıyamet gününde nur olmadığı zaman, insanlar karanlıkta kalacaklar. Önlerini, arkalarını göremeyecekler. Sıratı geçerken nur lâzım olacak. Sadakası, zikri, zekâtı, namazı nur olarak onun önünü, ardını aydınlatacak; o rahat hareket edebilecek. Nursuz olanlar, nuru olmayanlar, karanlıkta kalacaklar. Tabi karanlıkta olanın ayağı takılır, düşer, uçuruma yuvarlanır, felaketlere uğrar.

Onun için Peygamber Efendimiz; “Bu dudakların kuruması, kıyamet gününde nur olacak.” buyuruyor. Bu hadîs-i şerîfin ve emsali hadîs-i şerîflerin sonucu, öğleden evvel macunsuz olarak, misvakla dişlerimizi misvaklayabiliriz. Macun hiçbir zaman olmaz. Oruçlu iken macunla diş fırçalamak olmaz. Öğleden sonra misvak kullanmak doğru değil.

e. Ev Sahibinin İzniyle Oruç Tutmak

Beşinci hadîs-i şerîf:

Hz. Âişe Validemiz’den rivayet edilen, oruç tutmakla ilgili bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[27]

---

[27] Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VI, s.333, no:6555; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.III, s.563, no:5765; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.VIII, s.326, no:13626; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.251. no:25894; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.III, s.330, no:2292.

إِذَا ضَافَ أَحَدُكُمْ بقَوْمٍ ، فَلاَ يَصُومَنَّ إِلاَّ بِإِذْنِهِمْ (عد. عن عائشة)

RE. 53/5 (*İza dàfe ehadüküm bi-kavmin, felâ yesûmenne illâ bi-iznihim*.)

(*İza dàfe ehadüküm bi-kavmin*) "Sizden biriniz; bir obaya, bir kabileye, bir aşirete, bir köye, bir kimseye misafir olduğu zaman, (*felâ yesûmenne illâ bi-iznihim*) sakın onların izni olmadan oruç tutmaya kalkışmasın! Ev sahibine tâbi olsun; kendi bildiğine, kafasına göre oruç tutmaya kalkışmasın!"

Peygamber Efendimiz'in tavsiyesi böyle...

Bunun şerhine baktım; "Ev sahibinin izni olmadan." mânasına almış ama, ev sahibi de misafiri varken oruç tutmaz. Kendi tutarsa, ev sahibi misafire yeme der gibi olur; o da dikkat edecek.

Tabij bu durum, Ramazan dışındaki misafirliklerde geçerli... Ramazan'da herkes oruç tutacak. Çünkü farz, Allah'ın emri...

f. Yüze Vurmaktan Sakının!

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş, altıncı hadîs-i şerîf.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[28]

إِذَا ضَرَبَ أَحَدُكُمْ فَلْيَجْتَنِبِ الْوَجْهَ ، وَلاَ يَقُلْ: قَبَّحَ اللهُ وَجْهَكَ ، وَوَجْهَ مَنْ أَشْبَهَ وَجْهَكَ ؛ فَإِنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ ، خَلَقَ آدَمَ عَلَى صُورَتِهِ (عب . حم. قط. في الصفات ، طب. السنة ، كر. عن ابى هريرة)

RE. 53/6 (*İzâ darabe ehadüküm felyectenibi'l-veche, ve lâ yekul: Kabbeha'llàhu vecheke, ve veche men eşbehe vecheke; feinne'llàhe*

[28] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.434, no:9602; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.440, no:8504; Abdürrezzak, *Musannef*, c.IX, s.445, no:17952; Beyhakî, *el-Esmâ ve's-Sıfat*, c.II, s.182, no:626; Hatîb-i Bağdâdî, *Tarih-i Bağdat*, c.II, s.221, no:663; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.227, no:1145; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.III, s.332, no:2298.

azze ve celle, haleka âdeme alâ sûretihî.)

"Sizden biriniz vuracağı zaman yüze vurmaktan sakınsın ve bir kimseye 'Allah senin yüzünü çirkinleştirsin, kahretsin, senin yüzüne benzeyen yüzü kara etsin, çirkin etsin, yüzün iki cihanda kara olsun.' gibi şeyler söylemesin ve yüze vurmasın. Çünkü yüz, muhteremdir, Allah-u Teàlâ Hazretleri, Âdemoğlunu işte bu suretle, güzel bir suretle yaratmıştır."

Onun için, Allah'ın yarattığı o yüzün kıymetini bilmek lâzım.

Ne var bu yüzde? Göz gibi kıymetli bir uzuv var, ağız var. Fevkalade güzel işte… Vücudun en alıcı, en başta görünen kısmı.

Bu hadîs-i şerîfin son cümlesiyle ilgili başka uzun izahlar, anlayışlar vardır. Meselâ Muhiddin ibn-i Arabî Hazretleri'nin kitaplarında, (*İnna'llàhe azze ve celle haleka âdeme alâ sûretihî*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri Âdem'i sureti üzere yarattı." sözünün mânasını anlamak hususunda çeşitli görüşler var. "İnsanın yüzü, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne benziyor." gibi bir mânaya da alanlar, onun izahını yapanlar var.

Buna karşılık ayet-i kerîmelerde buyruluyor ki:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ (الشورى:١١)

(*Leyse kemislihî şey'ün*) "Onun gibi hiçbir şey yoktur." (Şûrâ, 42/11)

Hiçbir şeye benzemediği beyan ediliyor. O başka anlayışları, ona göre değerlendirmek lâzım!

g. Cihadı Terk Etmenin Zararı

Yedinci hadîs-i şerîf.

İbn-i Ömer RA'dan rivayet edilmiş, Ahmed ibn-i Hanbel'de, Taberânî'de olan hadîs-i şerîf. Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfte cihadın önemini anlatıyor, bildiriyor. Şöyle buyurmuş:[29]

---

[29] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.28, no:4825; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.432, no:13583; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ,* cI, s.314; Taberî,

إِذَا ضَنَّ النَّاسُ بِالدِّينَارِ وَالدِّرْهَمِ ، وَتَبَايَعُوا بِالْعِينَةِ ، وَتَبِعُوا أَذْنَابَ الْبَقَرِ ، وَتَرَكُوا الْجِهَادَ فِي سَبِيلِ اللهِ ، أَدْخَلَ اللهُ عَلَيْهِمْ ذُلاًّ ، لاَ يَرْفَعُهُ عَنْهُمْ ، حَتَّى يُرَاجِعُوا دِينَهُمْ (حم. طب. هب. عن ابن عمر)

RE. 53/7 (*İzâ danne'n-nâsü bi'd-dînâri ve'd-dirhemi, ve tebâyeù bi'l-îneti, ve tettebiû eznâbe'l-bakari, ve terekü'l-cihâde fî sebîli'llâhi. edhale'llàhu aleyhim züllen, lâ yerfa'hu anhüm, hattâ yürâciû dînehüm.*)

(*İzâ danne'n-nâsü bi'd-dînâri ve'd-dirhemi*) "İnsanlar dinar ve dirhemde nekeslik, cimrilik yaptılar mı…" Yani kesenin ağzını açıp Allah yoluna sarf etmezlerse… (*Ve tebâyeû bi'l-îneti*). Ve alavereli dalavereli alışverişlerin peşine düşerlerse… (*Ve tettebiû eznâbe'l-bakari*) Ve öküzlerin kuyruğuna takılır, tâbi olurlarsa… (*Ve terekü'l-cihâde fî sebîli'llâhi*) Böyle yaparak Allah yolunda cihadı terk ederlerse…"

(*Edhale'llàhu aleyhim züllen*) "Allah onların içine, dışına öyle bir zillet, öyle bir meskenet sokar ki; (*lâ yerfa'hü anhüm*) bir daha onlardan kaldırmaz. Onları zillete düşürür, perişan eder ve onu kaldırmaz; (*hattâ yürâciù dînehüm*) tevbe edip, dönüp dinlerinin ahkâmına, dinlerinin emri olan cihada tekrar sarılıncaya kadar zillet onlardan kaldırmaz."

Hadisin birinci kısmında buyuruluyor ki; "İnsanlar para ve pulda cimrilik yaparlarsa, dinar ve dirhemde cimrilik yaparsa." İnsanoğluna kazancı Allah veriyor. Zengin eden Allah, fakir eden Allah, rızık veren Allah. Rızkı az veren, çok veren, kıtlık veren, bereket veren Allah ve bu kazancın, paranın, zenginliğin vazifeleri var. Zekâtını verecek, sadakasını verecek. Harp, darp olduğu zaman da parayı ortaya koyacak. Allah yolunda malıyla canıyla cihad edecek. Burada cimri davrandılar mı, o zaman zillet gelir; bir.

Tehzîbü'l-Âsâr, c.I, s.162, no:149; Rûyânî, *Müsned*, c.IV, s.117, no:1411; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.29, no:5659; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.283, no:10504; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.334, no:2302.

İkincisi; (*Ve tebâyeù bi'l-îneti*) "Ticaretin peşine düşmüşler. Haram helâl demeden alevereli dalavereli alışverişleri de yapıyorlar. Şeriate uygun olsun, olmasın, kazancın hırsına düşmüşler.

Üçüncüsü; "Sığırların, ineklerin kuyruğu peşine takılmışlarsa, onlara tâbi olmuşlarsa." Yani çift çubuk ziraatle meşgul oluyor, öküz önde bu arkada tarla sürüyor, onunla uğraşıyor. Hani senin asıl vazifen neydi? Cihad etmekti. Ne yapıyorsun?

Öküzle tarlayı sürmekle meşgul... Ticaretle, tarlayla, ziraatle meşgul olup, kesenin ağzını açmakta cimrilik ederler, böylece cihadı terk ederlerse, Allah onlara öyle bir zillet yapıştırır ki, içlerini dışlarını öyle bir zillet sarar, kaplar ki, öyle bir zilletin içine düşerler ki, bu bela onların başından kalkmaz. Tekrar tevbe edip, dinlerine dönüp, cihad vazifesini yapmaya başlayıncaya kadar bu hal devam eder."

Muhterem kardeşlerim!

Cihad, "karşılıklı cehd sarf etmek, uğraşmak" demek. Uğraşmak için bir karşı taraf olacak, bir bu taraf olacak. Bilek güreşinde nasıl iki taraf oluyor; normal güreşlerde, boksta, sporlarda iki taraf karşılıklı oluyor; o onunla uğraşıyor, o onunla uğraşıyor. Bunda da öyle... Cihadda cehd etmek, gayret sarf etmek var. Karşı taraf da gayret sarf ediyor, sen de gayret sarf ediyorsun. Cihad "cehdleşmek" demek. Sen cehd ediyorsun, o cehd ediyor. O kim? Düşman. Düşman da cehd ediyor, sen de müslüman olarak cehd ediyorsun.

Peki bu cehd ne hususta?

Şimdi düşman nefis ise, ki en büyük düşmanlarından birisi insanın nefsidir. Nefsin arzuları karşısında cehd edecek. O seni günaha sokmaya çalışacak. Nefsânî arzularını yaptırtmaya çalışacak. Sen de nefsânî arzularını yapmamaya çalışacaksın.

Nefsânî arzuları yerine getirmemek için Ramazan'da bir ay talim yaptık. Su içmedik, yemek yemedik, sabrettik. Güya alıştık, idmanlıyız şimdi. Artık nefse karşı mukavemetli olabilmemiz, onunla cehd ve mücadele yapabilmemiz lâzım. O bizi bir yere çekmek isterse "hayır" diyebilmeliyiz.

"—Hadi yine sigara iç!"

“—Yok ben Ramazan’da bırakmıştım, artık içmem!”

“—Hadi boş ver namaz kılma işini... Abdest alacaksın da, uğraşacaksın da, camiye çıkacaksın da, ütün de bozulacak.”

“—Yok. Ben Ramazan’da kılmaya alışmıştım artık kılacağım.”

Bu, nefisle mücadele.

Başka düşman?

En büyük düşmanlardan birisi şeytandır. Şeytan insanı günaha sokmaya çalışır, haram işler yaptırmaya çalışır, içine vesvese verir. Sen de ona diyeceksin ki;

“—Hayır, ben haram yemem, harama bakmam, haramı söylemem, haramı yapmam.”

Yani onunla bir mücadele. ..

Düşman başka kimdir?

Sana saldıran; malını, canını, yok etmeye gayret eden, maddî düşmanlar da var. Ona karşı da silahlanacaksın; alet edevat, malzeme hazırlayacaksın. Saldırmak isterse karşı koyacaksın; zararını engellemeye ve yahut saldırmamasını sağlamaya

çalışacaksın.

Bu nasıl olur? Mal ile olur, can ile olur.

Mal ile nasıl olacak? Kesenin ağzını açmakla, masraf etmekle olur.

Can ile nasıl olur? Silahı eline alıp düşmanın karşısına çıkıp vuruşmakla olur. Ölürsün, yaralanırsın, şehid olursun, gazi olursun. Malla ve canla cihad olur.

Cihadın her yönüyle yapılması lâzım! Düşmanların her çeşidine karşı müslümanın uyanık olması lâzım! Dış düşmanlara karşı ordu, silah, cephane, hazırlık uyanıklık, nöbet tutmak vesaire... Bunları yapması lâzım; bir...

İkincisi; şeytana, şeytanın oyunlarına karşı bilgili, hazırlıklı olması lâzım! Onun vesvesesine, kandırmasına uymaması lâzım! Üçüncüsü; nefsine, kendi içindeki nefs-i emmâresine karşı hazırlıklı olması lâzım! Onun isteklerine dayanabilmesi lâzım! O istediği kötü şeyleri sana telkin ediyor:

"—Yat uyu, namaza kalkma, camiye gitme, şu zevki işle, bu tatlı eğlencenin peşine düş!"

Tatlı bile olsa, onların da karşısında durabilmek gerekiyor.

Bu çalışmalar yapılacak. Bunlar yapılmazsa ve özellikle dış, maddî düşmanlara karşı ordu toplayıp, silah hazırlayıp, karşı tedbirler alınmazsa o zaman insan esir olur. Zillete dûçar olur. Hanımını, çoluğunu çocuğunu, malını, mülkünü, canını koruyamaz. Dipçiğin altında kalır. Ayak altında kalır, tekmelenir, tokatlanır; hakikaten tarifsiz acılara ve zilletlere uğrar. Onun için müslüman bu durumlara düşmeden, bu hususta çok canlı ve çok uyanık olması lâzım. Müslümanların birlik ve beraberlik içinde olması ve bu hususta gevşek ve tedbirsiz yakalanmamaya gayret etmesi lâzım.

Şimdi biz geçen seneden, Sırplar'ın bu melanetlerinden beri gazetelerde okuyoruz; "Bu mücadele Balkanlar'da yayılabilir, harp çıkabilir. İşin içine Yunanistan katılır, biz katılırız. Türkiye 1993 yılında, Ağustos ayı içinde harbe girebilir." Şair ne demiş:

Hazır ol cenge, eğer ister isen sulh u salâh!

Eğer sulh istiyorsan, cenge hazır ol, hazırlıklı ol! Adam o zaman korkar, savaşmaz. Ama sen sulhta hazırlıklı olmazsan, düşman birdenbire saldırır. Bir bastırır; senin hazırlığın yok, silahın zayıf, ordunu toparlayamamışsın, askerini adamını eğitememişsin; o seni mahveder, ezer, geçer. Cesetler sokaklarda sürüklenir, nehirlere atılır, ırzlar pây-mâl olur, mallar yağmalanır. Her türlü şey olur. Onun için bu, çok önemli bir iştir.

Dergilerimizin yıllık abone bedellerinde bir kitap hediyesi veriyorduk; ilmihal verdik, tefsir verdik. Bu sefer de İlk Yardım ve Sivil Savunma kitabı verelim dedik. Neden? Bosna ve Karadağ'daki kardeşlerimiz gafil yakalandılar.

Ermeniler köyleri bastı, öldürdü. Geçen gün, Hollanda'da on iki yaşında bir kız çocuğunu öldürmüşler. Gazeteler erkekçe, dosdoğru yazmıyor. Öldüren Ermeni imiş; "Akli dengesi bozuk bir Hollandalı." diyor. Niye yalan söylüyorsun, dosdoğru söylesene!.. Saklıyor. Ermeni'nin yaptığını dobra dobra söylesene!.. Arkasından gitmiş, vurmuş, öldürmüş. Zavallı kızcağızı buraya getirmişler, ağlayarak gömmüşler.

Hazırlıklı olacağız. Kuvvetli, iyi bir hazırlığımız olacak. Bu iş öyle basit şeylerle olmaz. Mantar tabancasıyla, bıldırcın avlayacaksın. Avlarsın! Bu iş tüfekle falan olmaz. Ciddi hazırlık yapmak lâzım! Modern savaş tekniklerini, araçlarını ve halk olarak da bu gibi durumlarda ne yapılması gerektiğini bilmesi lâzım. Sular zehirleniyor, sulara zehir katıyorlar. Harplerin nasıl yapıldığına dair filmlerde örnekler görüyoruz. Sular zehirleniyor, çeşitli sabotajlar yapılıyor. Köprüler berhava ediliyor, ulaşım duruyor. Sular kesiliyor, elektrikler kesiliyor.

Bu durumda halk ne yapacak, milyonlar ne yapacak?

Bunun eğitimi lâzım. "İşte sivil savunma teşkilatları kurduk da. Kim duymuş sivil savunma teşkilatının bir faaliyetini? Mahallelerde böyle bir şey duydunuz mu? Hiçbir şey duymuyoruz. Herkes biliyor ki bu işler ciddi yapılmıyor; yapılması lâzım. Çocuklarımızı, hanımlarımızı eğitmemiz lâzım. Kendimiz de bu gibi şartlarda ne yapmamız gerektiğini bilmemiz lâzım.

Fransızlar Antep'e geleceği zaman, Antep'li kardeşlerimiz öyle güzel hazırlanmışlar ki. Birisi on iki yaşındaki bir çocuğa gelmiş, sormuş;

"Düşman hücum ederse ne yapacaksın?" Babası evde olmayacak, cepheye gitmiş olacak. Ev on iki yaşındaki çocuğa kaldı. Ne yapacak? Kapıları kapatacak, arkasından sürgüleyecek, camlara karşı şu tedbirleri alacak. Hepsini sıralamış.

"En son kurşuna kadar mücadele edeceğim." demiş.

Eğer Bosna'daki kardeşlerimiz içten içe, yavaş yavaş önceden bu eğitimi yapmış olsalardı, iş daha farklı olurdu. Zaten o büyük katliam bir iki gün içinde olmuş; gàfil yakalanmışlar, ne yapacaklarını bilememişler.

"—Kadınlarınızı köyün meydanında topladık, hadi gelin bakalım yoksa onları keseriz." demişler.

Zaten onları da kestiler, ötekileri de kestiler. Böyle bir hileye karşı ne yapacağını düşünememiş; eğitimsiz. "Böyle bir tehlike karşısında ne tedbir almamız lâzım, nereye çekilmemiz lâzım?" diye önceden hazırlıkları yokmuş.

Onun için, İslâm'ın farzlarından birisi cihaddır ve müslümanların her biri bir mücahiddir. Kadını mücahidedir, erkeği mücahiddir. Cihad terk edilmez. Cihad yeryüzünden kalkmaz. Yeryüzünde İslâm'ın düşmanları mevcut oldukça, cihad da vardır. Hindistan'da da vardır, Yugoslavya'da da vardır, Kafkasya'da da vardır, Afrika'da da vardır. Her yerde vardır. Mâdemki İslâm'ı sevmeyen, İslâm'la mücadele eden hainler var, karşı gruplar var, o halde müslüman cihadı bilecek ve cihada hazır olacak.

"—Yurtta sulh, cihanda sulh... Birlik, beraberlik, kardeşlik, medeniyet..."

Ben külahımı şöyle ters çevireyim, sen külahıma anlat. Buyur, içi geniş, hepsini anlat külahıma…

Neredeymiş medeniyet? Neredeymiş insan hakları? Neredeymiş Yirminci Yüzyıl, nerede imiş merhamet, neredeymiş kardeşlik?.. Var mı? Gözünü açmadığı zaman, beslediği kargalar insanın gözünü oyuyor.

"—Komşumuzdu, yan yana evlerde oturuyorduk. Bize bunları yaptılar." diyorlar.

h. Kuvvetli Müslüman Zayıf Müslümandan Hayırlıdır

Tedbir almazsan böyle oluyor. Gözünü açacaksın. Kurtların dolaştığı yerde kuzuları salıvermek, çobansız bırakmak olmaz. Kurtlara karşı tedbirli olmak, eğitimli olmak lâzım!

Kadınlarımız yürüyemez; şişman, hareketsiz. Erkeklerimiz tecrübesiz, fosur fosur sigara içiyor. Kahvehânelerde sigara dumanından vücudunu zehirliyor. Bilardo, iskambil, domino oynuyor. Bu bir dejenerasyon, yani bozulma...

Böyle mi olacaktı? Bizim milletimizin bu kadar bol harcayacak vakti mi var? Sıhhatli olacak. Dinç olacak, kuvvetli olacak, hazırlıklı olacak.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[30]

---

[30] Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.142, no:4816; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.87, no:76; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.366, no:8777; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XIII, s.29, no:5722; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.159, no:10457; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.216, no:194; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.89, no:20668; Ebû Ya'lâ, *Müsned*,

الْمُؤْمِنُ الْقَوِيُّ خَيْرٌ وَأَحَبُّ إِلَى اللهِ مِنَ الْمُؤْمِنِ الضَّعِيفِ ، وَفِي كُلٍّ خَيْرٌ (حم. م. ن. عن ابي هريرة)

RE. 230/11 (*El-mü'minü'l-kaviyyü hayrun ve ehabbu ila'llahi mine'l-mü'mini'd-da'îfi, ve fî küllin hayr*) "Hepsinde hayır var ama, Allah indinde kuvvetli müslüman zayıf müslümandan daha hayırlıdır ve daha sevgilidir."

Allah kuvvetli müslümanı daha çok seviyor.

Müslüman kuvvetli olacak. Sıhhatli olacak.

Sigara içiyorsun; parası Amerikan şirketine gidiyor, derdi sana kalıyor. Ciğerlerin kurum doluyor. Baş aşağı silkeleseler ağzından kara kara kurumlar çıkacak. Bir, iki gün bacağından aşağı sallandırsalar, sobanın köşesinden yere damlayan zifir gibi burnundan, ağzından zifir damlayacak. Ciğerini zifir dolduruyorsun. "Sigara içmeyin!" dediğim zaman, bir de bana kızıyorsun. Ben senin sıhhatini düşünüyorum. Allah'ın emrini söylüyorum.

Mekruh... Bazı alimler "Kerahat-i tahrîmiye ile mekruh..." demişler, "şiddetli mekruh" demek. Suudlularda "haram" diyen alimler de var. İnsan böyle tehlikeli şeye yanaşır mı? Helal bile olsa insan zararlı bir helali yiyor mu?

Meselâ, tuzun fazlası dokunuyormuş, perhiz yapıyor. Yağın fazlası dokunuyormuş, etin yağlarını ayırıyor; yemiyor. Helal ama zararlı diye yemiyor. Sen bu zararlı şeyi niye içiyorsun? Koca koca paralar, muazzam muazzam paralar... Yazık değil mi?

Müslüman kuvvetli olacak, hazırlıklı olacak, bilgili olacak. Bir alarm olsa kesik sinyal, büyük sinyal, kırmızı sinyal, sarı sinyal, neyse... Bir alarm oldu, ayıkla pirincin taşını…

---

c.XI, s.230, no:6346; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.474, no:1114; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.266, no:221; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.222, no:443; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.187, no:6580; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.115, no:540; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.298, no:2713; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXII, s.95, no:24408.

Meselâ İstanbul, Ruslar'a komşu; İzmir, Yunanlılar'a komşu değil mi? Kars, Trabzon, Rize, Ermeniler'e komşu. Hazırlıklı olacak. Yunan uçakları kalkarsa, Ankara'ya kadar sızabilirmiş ve bomba atabilirmiş. Çünkü hızlı gidiyor. Yakalayıncaya kadar isabet ediyorsun veya ıskalıyorsun, vurabiliyorsun veya vuramıyorsun... Onun için ne olacak? Hazırlıklı olacak.

"—Eline silahı al bakalım!"

"—Ay ben korkarım..."

Biz askerliği, saçı ağarmış insanlarla yaptık. O devre böyle döküntüleri toplamışlardı. Yatırıyor albay, eline silahı veriyor, karşısında kum tepesi var. Orada hedef var.

"—Çek bakalım tetiği!"

Tetiği bir çekiyor, değil hedefi ıskalamak, kurşun havalara gidiyor. Kum tepesini bile tutturamıyor. Böyle şey mi olur? Halbuki eskiler, uçan kuşu gözünden vururlarmış. "Turnayı gözünden, deveyi dizinden vurmak." derler, değil mi? Bunları öğrenecek. Nasıl öğrenecek? Boş kafayı gezdirmediği takdirde bunları öğrenir. Çoluk çocuğuna da öğretecek.

"—Evlâdım ben ölsem veya ani bir savaş çıksa, ben askere gitsem, sen evde ne yapacaksın? Annene, kız kardeşlerine nasıl bakacaksın? Anlat bakalım!"

Onu bir öğret.

"—Hanım, ben gittim, sen kapıları kapattın. Düşman kapıya geldi. Ne yapacaksın? Düşün bakalım!"

Bunları düşünmek lâzım! Evde biblo var, tablo var, ıvır zıvır var. Bunlar ne yenilir ne içilir; hiçbir işe yaramaz. Eve harpte, darpte, sıkıntıda işe yarayan, faydalı bir şeyler koymak lâzım!

Benim hoşuma gidiyor. Gaz tabancaları varmış. Attığın zaman, karşıdakini bayıltıyormuş. Tamam. Evde hiç olmazsa ondan bir tane olsun. Bunları ciddi yapmak lâzım!

Bu konuları şu hadîs-i şerîften açtık ki, Peygamber SAS:

"—Eğer kesenin ağzını açıp para pul harcamakta cimrilik yaparsanız, alavereli dalavereli ticaret işlerinde, haram helal demeden kazanç peşine düşerseniz, öküzün kuyruğuna tâbi olursanız, saban, tarla, çift çubuk ziraat işleriyle meşgul olarak

cihadı terk ederseniz, Allah başınıza zillet getirir. Zillete uğrarsınız; hor olursunuz, alçak olursunuz. Ezilirsiniz, mahvolursunuz ve bu durum, tevbe edip dönüş yapmadıkça, Allah'ın yoluna tekrar geri gelmedikçe sizden kalkmaz!" diyor.

i. Emanetin Ehline Verilmesi

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş, Buhârî'nin hadîs-i şerîfidir. Bunu herkes bilir. Önemli bir konudur, mühim bir hadîs-i şerîftir. Bizim için de hayati önemi var. Müslümanların iyi bilmesi gereken bir konu...

"—Emniyet, emin oluş, güvenilirlik, emanet zayi edildiği zaman, ortadan kaybolduğu zaman, kaybedildiği zaman; (*fe'ntaziri's-sâah*) kıyametin kopmasını bekle!"

"—Emanete riayet edilemeyip de güvenilirlik ortadan kalktığı ve emanet zayi olduğu zaman kıyametin kopmasını bekle."

(*Keyfe idàatühâ?*) "Emanet nasıl zayi olacak?" diye sormuşlar.

Peygamber SAS Efendimiz:[31]

إِذَا وُسِّدَ الْأَمْرُ إِلَى غَيْرِ أَهْلِهِ ، فَانْتَظِرِ السَّاعَةَ (خ. عن أبي هريرة)

(*İzâ vüsside'l-emru ilâ gayri ehlihî, fe'ntaziri's-sâ'ah*) "Bir iş, bir görev, bir sosyal hizmet, ehil olmayan insana verildiği zaman, kıyametin kopmasını bekle!" diye cevap vermiş.

Allah, Peygamber göndermiş. İslâm gelmiş. Hak belli olmuş, gerçek belli olmuş. Kimin ne iş yapacağı, hangi istikamette yapacağı, Allah'ın ahkâmı belli olmuş. Sevap günah belli olmuş, görevler belli olmuş. İşleri kimlerin nasıl yapacağı belli iken o işlere riayet etmeyecek, işleri o istikamette yapmayacak ehil olmayan insanlar başa geçer, o işleri onlar alır, direksiyonu onlar tutar, toplumu onlar bir yere sevk eder hale gelirse kıyameti bekle. O zaman kıyamet kopar.

Emanet ehline verilecek. Her işe o işin ehli olan, o işe layık olan

---

[31] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.33, no:59; Ebû Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.210, no:38422; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.127, no:2927.

kimse görevlendirilecek. İki bakımdan lâyıklık var:

1. Dinî bakımdan lâyık olacak, ahlâkî bakımdan lâyık olacak. Mesela rüşvetçi, kalleş, hırsız, arsız, dolandırıcı bir insan, ne kadar mütehassıs olsa bile işin başına getirilmez. Neden? Çünkü orada hile yapacak, para kazanacak. Olmaz. Bir; ahlâkî, dinî bakımdan emin bir kimse olması lâzım.

2. O konuda görgüsü, bilgisi olan bir kimse olması lâzım! Yani uçağı veya arabayı götürüp de ehliyetsiz bir insana veremezsin. Çünkü parçalar. Bir cihazı ehliyetsiz bir kimseye veremezsin.

"—Dokunma oraya, çocuğum çekil oradan, çek elini. Yanlış bir düğmeye basarsın, bozarsın." dersin. Çünkü bilmiyor.

Bir de meslekî ehliyet olacak. Bir dinî ve ahlâkî ehliyet olacak, o işe uygunluk olacak; bir de meslekî ehliyet olacak. Bunlar gözetilmezse işler ters çalışmaya, vazifeler yapılmamaya başlar. O zaman düzen bozulur, düzen bozulunca Allah'ın bereketi gider. Mânevî bakımdan belâ gelir ve kıyamet kopar.

Bu çok önemli bir husus... Her işi mutlaka; o işi en güzel, en temiz, en ahlâkî tarzda yapacak insana götürüp vermek lâzım. Adam kayırmak, iltimas, particilik, grupçuluk, hizipçilik, bölgecilik, vesaire olmaması lâzım!.. Bu adam ehilse, senden veya başkasındansa onun getirilmesi lâzım. Sendeki adam babanın oğlu da olsa, ehil değilse ayrılması lâzım. Bu çok önemli bir husustur.

İşi ehline veren toplum yükselir ve kurtulur. Adam kayıran, grup menfaati gözeten, ahlâkî değerlerden mahrum ve meslekî bilgisi kıt insanların iş başına geldiği bir toplum yıkılır. O zaman artık kıyametin kopmasını bekle. Hakiki kıyamet de böyle kopacak.

Nasıl olacak? Bu dünya neden bozulacak?

İşler hayırsız insanların eline geçecek. Kıyamete yakın zamanda ayaklar baş olacak. Yani rezil rüsva alçak pespaye takımı başa geçecek. Asil, soylu, temiz, pâk insanlar hor olacak. Mâruflar münker sayılacak, yani iyi, güzel şeyler hor görülecek, kötü işler iyi görülecek. Ahlâkî değerler tepe taklak gidecek.

Mesela eskiden ne iyiydi? Adalet iyiydi. Adaletsizlik hoş görülecek.

"—Boş ver! Adalet de neymiş, işini yürütmeye bak."

Sözüne sadakat iyiymiş.

"—Boş ver söze sadakat neymiş, vesaire."

Dürüstlük iyiymiş, haram yememek iyiymiş.

"—Enayiliktir haram yememek, bulduğunu ye…" filan gibi her şeyin tersine dönmesi durumu olacak.

Müslüman toplum dejenere olacak. Allah'ın rızasına layık insan kalmayacak. Ondan sonra kıyamet o heriflerin başına kopacak. Toplum cemiyet alt üst olduğu için böyle olacak.

O bakımdan Allah CC, bize basiret ihsan etsin... Şimdi bize de sorumluluk düşüyor, tek tek, her yerde... Çünkü bizim sözümüzün geçtiği yerde, bizim bu işi kolaylaştırmamız lâzım; "şu olacak bu olmayacak" diye. Bir de iyi insanların, iyi şeyleri yapmak için talip olması lâzım! Kötülerin önüne geçmesi lâzım! Meydanı kötülere bırakmaması lâzım!

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

28. 03. 1993 - İskenderpaşa

04. ÜMMETİN HELÂKİNE SEBEP OLAN ŞEYLER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbil'àlemîn… Er-rahmâni'r-rahîm... Mâliki yevmi'd-dîn... İyyâke na'budü ve iyyâke nestaîn… İhdina's-sırâta'l-müstakîm… Sırâta'llezîne en'amte aleyhim, gayri'l-mağdùbi aleyhim ve le'd-dàllîn... Âmin…

El-hamdü li'llâhi hamden kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayra halkıhî seyyidinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا ظَهَرَ الزِّنى والرِّبَا فِي قَرْيَةٍ ، فقَدْ أَحَلُّوا بِأَنْفُسِهِمْ كِتَابَ اللهِ

(طب. ك. هب. عن ابن عباس ؛ ولفظ الحا كم: عَذَابَ اللهِ)

RE. 53/17 (*İzâ zahere'z-zinâ ve ribâ fi karyetin, fekad ehallû bi-enfüsihim kitâba'llàh. Ve lafzu'l-hàkim: Azâba'llàh*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimin.

Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı üzerinize olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri iki cihanın hayrına, bereketine, iyiliklerine, güzelliklerine cümlenizi nail eylesin… Her türlü tehlikelerden iki cihanda mahfuz ve baîd ve berî eylesin… Yolunda

daim, zikrinde kàim sevdiği kullarından eylesin… Peygamber SAS'in yolundan ayırmasın… Şefaatine nail eylesin…

Efendimizin hadis-i şeriflerini okumak üzere burada toplanmış bulunuyoruz. Bunların okunmasına ve izahına başlamazdan önce başta Peygamber SAS Hazretleri'nin ruh-u pâkine hediye olsun diye; sonra onun cümle âlinin, ashabının, etbâının ruhları için, sâdât ve meşayıh-i turûk-ı aliyyelerimizin ruhları için;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin, Fatih Sultan Mehmet Han'ın ruhu için; Peygamber Efendimiz'den zamanımıza kadar gelmiş geçmiş evliyaullah u mukarrabîn, sâdât ve meşâyih-ı turûk-u aliyyelerimizin ruhları için; hâsseten kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hocamız'ın ruhu için;

Bu okuduğumuz kitabı yazıp, her hafta okuyun diye bize emanet ve tavsiye buyurup, okunmasını bize havale buyurmuş olan Gümüşhanevi Ahmed Ziyaeddin Efendimiz'in ruhu için,

İçinde ibadet ettiğimiz şu camiyi yaptırmış olan İskender Paşa'nın ve sonradan bu camiyi tekrar tekrar tâmir, tevsî ve tecdîd eylemiş olan ehl-i hayratın ruhları için ve sâir mü'minin ü mü'minat ve müslimîni müslimatın da dereceleri üzere ruhları için bir *Fatiha*, üç İhlâs-ı Şerif okuyalım, öyle başlayalım. Buyurun!

………………..

a. Zinâ ve Faizin Yaygınlaşması

Mukaddimede metnini okuduğumuz hadis-i şerif, *Râmuzü'l-Ehàdis*'in 53. sayfasının 17. hadis-i şerifidir. Abdullah ibn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş.

Buyuruyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[32]

إِذَا ظَهَرَ الزِّنَى والرِّبَا فِي قَرْيَةٍ، فَقَدْ أَحَلُّوا بِأَنْفُسِهِمْ كِتَابَ اللهِ

[32] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.178, no:460; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.213, no:6583; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.43, no:2261; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.397, no:5531; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

(طب. ك. هب. عن ابن عباس ؛ ولفظ الحا كم: عَذَابَ الله)

RE. 53/17 (*İzâ zahere'z-zinâ ve ribâ fi karyetin, fekad ehallû bi-enfüsihim kitâba'llàh. Ve lafzu'l-hàkim: Azâba'llàh*)

(*İzâ zahere'z-zinâ ve ribâ fi karyetin*) "Bir köyde zinâ ve ribâ artarsa..."

Tabii, *karye*, köy de olur, kasaba da olur, şehir de olur. İnsanların yerleştiği bir bölge de olur, memleket de olur. Yani bir yerde diyelim biz, karye kelimesini kullanıyor Peygamber Efendimiz, onu bilerek...

"Bir yerde zinâ ve ribâ artarsa, zâhir olursa..." Artarsa değil yani azı da çoğu da bahis konusu değil, zâhir olursa, görünen bir hale gelirse, ortalıkta belirirse... Zina haram. Allah, evlenmeyi helal kılmış, hatta zina etmesinler diye dört evliliğe kadar müsaade etmiş. Yeter ki gözleri doysun da zina etmesinler diye...

Tabii, çeşitli başka sebepleri de var. Hani harpte darpta erkekler ölebilir, arkada dul zavallılar, kızlar, kadınlar kalabilir. Meselâ şimdi bu Bosna Hersek'te ne olacak? İlle bir erkek bir kadın alacak filan dersen, öteki kadınlar ne yapacak meselâ? Çeşitli sebepler vardır da, Allah CC dört tane kadına kadar bir erkeğin nikahlanmasına Kur'an-ı Kerim'de müsaade etmiş.

Bizim fakültede bir profesör vardı. O zaman doçentti, biz de talebeydik. İslam ülkelerinde şöhreti filan vardı. İslamî ilimleri biliyor filan gibi düşünülüyordu. Bir gün yanında, kütüphanede çalışıyorum ben. Dedi ki:

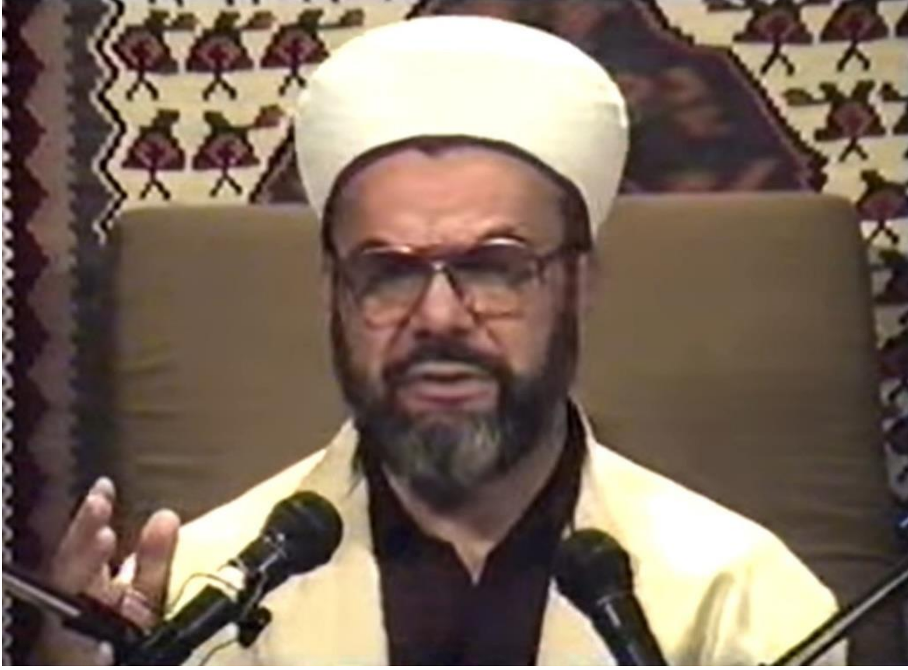
"—Bu hocalar da dört kadınla evlenmeyi iyi çıkartmışlar." dedi.

Hani keyiflerine uygun bir şey çıkartmışlar gibi konuşuyor yani. Dedim ki:

"—Bu hocaların çıkarttığı bir şey değil!"

"—Yok, hocalar çıkartmış." dedi.

Baktım ki adam Mısır'da, şurada, burada şöhret kazanmış, kitap yazıyor, konuşma yapıyor vs. filan ama İslâm'ı bilmiyor. Açtım sayfayı Kur'an-ı Kerim'den, ayet-i kerimeyi, okudum:

فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ ، فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً (النساء:٣)

(*Fe'nkihû mâ tàbe leküm mine'n-nisâi mesnâ ve sülâse ve rubâ', fein hiftüm ellâ ta'dilû fevâhideten*) [Beğendiğiniz size helâl olan kadınlardan ikişer, üçer, dörder alın. Haksızlık yapmaktan korkarsanız bir tane alın!] (Nisa, 4/3)

Başını kaşıdı, ensesini kaşıdı, kaldırdı. Yani bu Allah'ın Kur'an-ı Kerim'de verdiği bir müsaade... Müsaade diyoruz, mecburiyet değil yani ille herkes dört tane alacak diye. Oraya kadar müsaade var ama zina yok. Hatta bakmak bile yok. Bakmak bile haram.

Nitekim burada geçmişti evvelki derslerde. Hz. Osman RA

halife iken, yanına gelen bir sahabi selâm veriyor:

"—*Es-selâmü aleyküm!*"

O da bakıyor yüzüne, diyor ki:

"—Senin gözlerinde zina emareleri, izleri görüyorum."

Gözlerinde görüyor, biz ne görürüz yani. Ama, "Senin gözünde zina emareleri görüyorum!" deyince adam sarsılmış şöyle bir. Demiş ki:

"—Peygamberlik kesilmedi mi yoksa? Yani nereden bildin bunu. Peygamber Efendimiz bilirdi."

Peygamber bilir, peygamberlerin has ümmeti olan evliyaullah da, sahabe-i kiramın böyle Hz. Osman gibileri de bilir. Bildiğinin bir misali bu.

"—Evet, yolda gelirken bir evin kapısı açıktı, ben de içeriye baktım. İçeride bir kadını gördüm. İşte belki soyunmuş vaziyetteydi, nasılsa işte. Öyle gördüm." diyor.

Yani uzaktan görmekte bile gözünde zina emareleri beliriyor. Bakmak ile haram… Yolda gidiyorsun, şöyle bir baktın, birisi geliyor, tamam. Bu tabii ama ikinci bakış şeytandan. Bir daha bir dönüp baktın mı artık o, şeytanın aldatmasıdır ve günahtır. Yani İslâm bakmayı bile yasaklamış.

Peygamber Efendimiz sahabesinden hiçbir kadının elini tutmamış, sıkmamış, musafaha yapmamış. Şimdi kadınlar uzatıyor elini. Sen geri duruyorsun, o uzatıyor. Sıkmadığın zaman da kızıyor.

Eğer bir devlet memuruysan, meselâ müdürsen bir yerde, bakan veya hanımı geliyor. Elini uzatıyor, sıkmadığın zaman hakaret telakki ediyor.

Yahu sen hangi memlekette yetiştin? Bu memleket İslâm. Bu memleketin örfü, adeti tepeden tırnağa müslümancadır. Öyle gelmiştir. Evlerin haremlikleri, selâmlıkları; kadınların giyimleri, kuşamları, örtünmesi, adeti, an'anesi, yatağı, hamamı, her şeyi burada böyledir.

Avrupa'da üryan yıkanırlarmış. Amerikalı, Müslüman olmuş

bir kardeşimiz diyor ki:

“—Ben böyle üryan yıkanmam askeriyede… Örtüsüz, perdesiz, hücre şeyi yok, herkes meydanda üryan yıkanırlarmış. Ben Müslümanım, böyle şey yapamam!” demiş meselâ.

Anlıyoruz ki aldırmıyorlar. Orası öyle. Orası edepsiz, ahlâkı düşük, kafası başka; burası İslâm diyarı… Burada kadın, erkeğin elini sıkmaz. Zaten bu el sıkma vs. İslâmi bir adet değil. Müslümanlar musafaha yapıyor, erkekler ama kadınlar yapmaz. Peygamber Efendimiz peygamber olduğu halde, sahabesi de sahabe olduğu halde kadınlarla tokalaşma, musafahalaşma yapmamış. Kitaplar bunu böyle yazıyor.

Biz de o an’aneye uygun olarak yapmayız. Siz de yapmayın! Neden? Rasûlüllah’ın yapmadığı bir şey yapılmaz da ondan. Onun yolunda gideceğiz de onun için. Şimdi millet tokalaşıyor, şey yapıyor. Ne münasebet yani, nereden geldi bu adet? Elli yıl önce yoktu. Sonradan geldi.

İslâm böyle bu kadar bu işi ciddi tutmuş. Bir misal daha vereyim de itiraz edenlerin itiraza hakkı ve mecali kalmasın.

Peygamber Efendimiz, yanında sahabesinden birkaç kişiyle kızı, cennet hatunlarından mübarek Fatımatü’z-Zehra’nın yanına gidiyor. Peygamber Efendimiz, Allah'ın rasûlü, en sevgili kulu ve seyyidü’l-evveline ve’l-âhirîn… Eşref-i mahlûkat, ekremü’r-rusül. Dünyada eşi, emsali olmamış, olmayacak, en yüksek insan… Yanındaki de sahabesi, *rıdvanu’llàhi teàlâ aleyhim ecmaîn...* Onlar da asr-ı saadette Peygamber Efendimizin etrafına toplanmış en mübarek Müslümanlar, en yüksek insanlar. Gittikleri ev de Peygamber Efendimiz’in kızı, cennetlik olduğu mâlum ve meşhur ve bilinen bir kadın ve Peygamber Efendimiz’in kızı. Kapıya gelince diyor ki Peygamber Efendimiz:

“—Kızım Fatıma, perdenin arkasına çekil, yanımda misafirlerimiz var!”

Anladınız mı? Şimdikiler beraber oturuyorlar, kadın erkek karman çorman... İtiraz ettiğin zaman da, “Senin kalbin fesat!” diyor veya “Benim kalbim temiz!” diyor. Ne bizim kalbimiz fesat ne

onun kalbi temiz aslında ama böyle itiraz ediyor. Allah'ın emrine itiraz ediyor. Yani Rasûlüllah'ın sünnetine itiraz ediyor.

Bu fesatlık meselesi olsaydı, Peygamber Efendimiz'in kalbine fesat diyemezdin, sahabenin kalbine fesat diyemezdin, Fatımatü'z-Zehra'nın kalbine fesat diyemezdin. Mademki onlara perdenin arkasına geç diyor, o halde öyle olacak.

Peygamber Efendimiz Haticetü'l-Kübra ile, tabii zevcesi, hanımı, otururken Cebrâil AS gelmezdi yanlarına. Eğer yani ev hâli, kadınlık hâli, açılmış ise gelmezdi. Meleklerin bile şeyi var… Yani işin ne kadar ciddi olduğunu anlatmaya çalışıyorum çeşitli misallerle. İslam böyle… Tertemiz, pırıl pırıl, şahane, enfes bir mizan… Çok güzel bir şey…

"—Avrupa nasıl?"

Avrupa da Hristiyan oldukları zaman örtülüydü. Hristiyanlar da örtülüydü.

"—Nereden biliyorsun?"

Rahibelerin kıyafetine bak, işte onlar da böyle, onlar da uzun etekli, onların da sımsıkı saçları başları kapalı. Ha, demek ki Hz. İsa onlara açının dememiş. Demek ki işin doğrusu örtünmek. Ta başından beri böyle.

Şimdi açınmışlar. Nasıl açınmışlar? Derece derece açınmışlar. Önce hani filmlerde veyahut gazetelerin mecmuaların sayfalarında zaman zaman gösterirler: 1903 yılında, 1905 yılında Avrupa'da plaj… Kadınlar filan bayağı uzun pantolonlu, örtülü, gömlekli, filan… Ha, 1900'lü yıllarda, 1910'a kadar filan demek, Birinci Cihan Harbi'ne kadar filan plajlara gitmeye, topluca yıkanmaya filan başlamışlar ama daha mayolar dizlerinin altında, üstleri başları kapalı. Giyinik yüzüyorlar yani. Resimlerde öyle görüyoruz.

Sonra? Sonra biraz orası açılmış, sonra burası açılmış, sonra şurası açılmış. Yoklaya yoklaya, kollaya kollaya; baktılar itiraz yok, baktılar umumi teveccüh var, herkes işten memnun, gösteren memnun, gören memnun. Efendim alan memnun, satan memnun. Açınmışlar, açınmışlar, açınmışlar, açınmışlar. Mayolar filan

komik hale gelmiş, göstermelik hâle gelmiş. İncecik, bikini dediği hale gelmiş.

Ondan sonra da, "Bunlar da neymiş canım? 20. Yüzyıl'da medeni insana yasak mı olur?" diye onları da atmışlar. Altsız, üstsüz, bikini falan derken çıplak gezmeye başlamışlar.

Şimdi Avrupa'da filan görüyorsunuz, parkta kadın erkek sarmaş dolaş falan; bekçi parkı kapatacak, başına gidiyor falan hallo hallo diyor onlar sarmaş dolaş herkesin gözü önünde ayrılmıyorlar birbirlerinden. Öhö yapıyor, hallo diyor, merhaba diyor yani hadi diyor kalkın gidin buradan, kapatacağım bilmem ne filan… Bu kadar terbiyesizler.

Hava biraz güneşleşiyor, ooo bakıyorsun güneş her taraflarını görsün, güneşte her tarafları yansın diye çırılçıplak. O Avrupa… Onlar cehenneme odun; cayır cayır, çatır çatır cehennemi tutuşturacaklar. Kâfir, eskiden Hristiyan'mış ama şimdi Hristiyan bile değil. Yani eski Hristiyanların durumunda bile değil.

Papaz geliyor, erkekle erkeğin nikâhını kıyıyor. Kovalaması lazım. Lut kavminin işini tescil ediyor. Erkek erkekle nikâhlanıyor. Yani değişik bir şey olacak ya, başka türlü delilikler olacak ya ille, o delilik olsun diye, kadın erkek nikâhlanması dünyanın her yerinde var, erkek erkekle nikâhlanıyor.

Sonra bizim, Türkiye'nin de öyle halkın ahlâkını bozan dergileri var, gazeteleri var. Eve sokulması kat'iyyen caiz değil. Kat'iyyen… Çünkü eve resim girdi mi, köpek girdi mi melek girmez. O gazeteler girdi mi, her şey gider. Orada artık neleri anlatıyor, neleri teşvik ediyor? Kadın kadınla vs. filan neler neler anlatıyor.

Ha, bunların hepsi dejenerasyondur, bozulmadır. *Tefessüh* derlerdi eskiden, kokuşmadır yani bunlar. Ahlâk kokuşuyor. Ar, ırz, namus, haysiyet, şeref, insaf, merhamet, insanlık, fazilet yok oluyor; hayvanlık geliyor. Yerine hayvanlardan da aşağı şaşkın sapıklık geliyor. Ne olur böyle bir şey olursa? (*İzâ zahere'z-zinâ*) "Zina zâhir olursa, görünen bir hale gelirse, ortalıkta belirirse…"

(*Ve'r-ribâ*) riba da faiz, haksız kazanç. Sermayesi var adamın,

falancaya borç veriyor, on veriyor, on iki alıyor, on beş alıyor, yirmi alıyor. Para durduğu yerden, zahmetsiz, bu tarafa faiz olarak fazla geliyor. Bunu da Allah yasaklamış.

وَأَحَلَّ اللهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبٰوا (البقرة:٢٧٥)

(*Ve ehalle'llàhü'l-bey'a ve harrame'r-ribâ*) "Allah alışverişi, ticareti meşrû kılmıştır, teşvik etmiştir, sevaptır, kâr konulabilir; ama faizi haram kılmıştır." (Bakara, 2/275)

Allah'ın haramlarından Müslümanların, müminlerin, inananların sakınması lazım! Helallerini yapması lazım, haramlarından sakınması lazım!

Allah'ın helalleri ne? Allah'ın helalleri sayılamayacak kadar çok. Haramları ne? Haramları belli miktarda… Domuz eti yemeyeceksin, içki içmeyeceksin, faiz yemeyeceksin, hırsızlık yapmayacaksın vs. Hepsi de güzel. Hepsi de iyi ki böyle bir yasak koyulmuş, hepsi yerli yerince…

Şimdi bir karyede, bir şehirde, bir beldede, memlekette riba ve zina zahir olursa, artarsa ne olur, onu anlatıyor Peygamber Efendimiz:

(*Fekad ehallû bi-enfüsihim kitaba'llahi ev azaba'llàhi*) "O zaman o kavim kendisine Allah'ın yazmış olduğu yazıyı, —yani bu yazıdan maksat Allah'ın azabı— Allah'ın azabının gelmesini kendilerine helâl kılmış olurlar."

"Kapıyı açmış olurlar. Tamam, gelebilir diye hak vermiş, yol açmış olurlar. Fırsat tanımış olurlar. Yani Allah'ın azabı onlara gelir, azaba uğrarlar." demek muhterem kardeşlerim.

Öyle anlaşılıyor ki Allah CC haramlarının işlenmesine ceza veriyor. Ayetlerden de bunu biliyoruz. Hadis-i şeriflerden de bunu biliyoruz. Tarihten de bunu biliyoruz. Eski kavimlerden de biliyoruz ki Allah'ın emrini bir kavim dinlemezse o kavme bela, ceza, kahır, gazap, gazapı ilahi geliyor.

Ad kavmi böyle helâk olmuş, Semud kavmi böyle helak olmuş, bilmem çeşitli insanlar ve kavimler Allah'a asi oldukları, Allah'ın

emirlerini tutmadıkları, yasaklarını çiğnedikleri, irtikab ettikleri zaman bu cezalar gelmiş. Bunu kesin biliyoruz. Çok kesin biliyoruz bunu. Burada da bildiriyor bunu. Zina ve riba olursa o kavme, onlar kendilerine Allah'ın azabının gelmesine yol açmış, azabı hak etmiş olurlar diye bildiriyor.

Şimdi benim muhterem ve sevgili kardeşlerim!

Üzülüyoruz, dünyanın her yerinde Müslümanlar sıkıntıda. Müslümanlar tehlikede. Müslümanlar hücum altında. Müslümanlar öldürülüyor, katlediliyor. Tabii Müslüman Allah'ın sevgili kuludur. Allah sevgili kullarının dualarını kabul eder, istediğini ihsan eder, korur. Nuh AS'yi korumuş, Lût AS'nin kavmini helâk etmiş, onu korumuş, İbrâhim AS'yi korumuş, kavmini helâk etmiş, onu korumuş. Korur.

Şimdi şunu daima düşüneceğiz ki acaba başımıza gelen sıkıntılar bizim işlediğimiz birtakım kusurlardan dolayı mı diye. Bu kusurlardan dolayı olabileceği net olarak anlaşılıyor.

Alalım şu Türkiye'yi, şu Türkiye'nin halini... Çıkalım Beyoğlu'na, gidelim Boğaziçi'ne, sahillere… Gazinolar, pavyonlar, bilmem neler, bilmem neler. Ne oluyor buralarda? İçki içiliyor, kumar oynanıyor, zina yapılıyor.

Bankalar, bankalar, bankalar… Arabayla bir yerden bir yere giderken veya vapurla karşıdan karşıya geçerken, ışıklı reklamlara baktın mı, yüzde sekseni, doksanı banka reklamı, ilanı… 20. Yüzyıl'da yani böyle geri fikirlere yer mi olur, filan… İslam ülkelerinde de çeşitli şeyler, böyle çeşitli şekillerde kurulmuş müesseseler. Bunlar, bu zinalar, bu ribalar, bu faizler, bu günahlar, bu haramlar, bu içkiler, bu hayırsızlıklar, bu haksızlıklar, bu edepsizlikler irtikap ediliyor.

Bak günlük güneşlik, karnımız tok, sırtımız pek yaşıyoruz. Ha, Allah CC ihmal etmez. İhmali yoktur onun da, yalnız mühlet verir. *İmhal* derler ona… İhmali yok, imhali var. Yani ihmal etmez, mühlet verir. Mühlet vermesi de gene rahmetindendir çünkü belki tevbe ederler de, düzelirler de Allah'ın azabı gelmesin diye. Ama

mühlet vermesine rağmen düzeltmezlerse kendilerini bela, azap, ceza, kahır, gazap gelir. Ya yer sarsılır, zelzele olur, ya dağ yıkılır tepelerine, ya fırtına eser, kasırga olur, ya yangın çıkar, şöyle olur, böyle olur, harp olur, darb olur, çeşitli şeyler olabiliyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizlere uyanıklık, akıl, fikir, insaf, izan, sabır, vicdan, dindarlık, itaat nasib etsin... Sevdiği kul olarak yaşayalım. Rabbimizin huzuruna günahlara bulaşmamış olarak, günahlardan uzak yaşamış olarak, sevdiği kul olarak varmayı Allah nasib etsin…

Şimdi bir öyle günahkâr yaşayıp, bir de öyle kahra uğrayıp cezayı yiyip, bir de ahirette azap çekmek var. En akılsızca, en fena durum bu. Yani o günahın cezası olarak bir de mahvoluyor burada, ölüyor, bir de ahirette cezası. Çok fena bir durum. Allah bizi haramlara değil mekruhlara bile yaklaştırmasın…

Çünkü bazı büyüklerimiz demişler ki; büyük günah, küçük günah diye ayrım yapılıyor ya; büyük günahlar şunlardır: Adam öldürmek, hırsızlık yapmak, zina vs. diye yazılıyor ya… Bazıları da demişler ki:

"—Günahın büyüğü, küçüğü mü olur? Günah kime karşı işleniyor?"

"—Allah'a karşı..."

"—E Allah'a karşı yapılan cüretkarlığın küçüğü, büyüğü mü olur. Hepsi büyüktür." demişler yani. Hiçbirinin yapılmaması lazım. Hepsi büyük sayılır diye öyle konuşmuşlar, öyle söylemişler. Tabii o şuurda olmak lazım.

Bir de utanmak lazım ki Allah bunca nimetleri veriyor da kul ibadet etmesi gerekirken ibadet etmiyor. Şükretmesi gerekirken şükretmiyor. İyi olması gerekirken iyi olmuyor da aksine Allah'ın nimetlerini yiyip yiyip Allah'a asi oluyor. Bu da çok büyük bir ters bir durum yani.

Nimetleri başkasından alsak, başkası gönderse öyle değil. Nimetleri de gönderen Allah, isyan da ona yapılıyor. Teşekkür edilmesi gerekirken;

"—Yâ Rabbi, çok şükür bana bunu verdin, bak Azerbaycan'da

durum şöyle, falanca yerde durum böyle, filanca yerde durum böyle; bak ben burada rahat içindeyim, el-hamdü-lillâh, çok şükür, o halde ben şu namazı da kılıvereyim, şu ibadeti de yapıvereyim, şu hayrı da yapıvereyim, şu sadakayı da verivereyim, rabbimin sevdiği işleri yapayım!" diye, zevkle, şevkle, ibadetle taat etmesi gerekirken, tamamen aksi yapılıyor.

Allah uyanıklık versin…

b. Ümmetin Helâkine Sebep Olan Beş Şey

Bundan sonraki hadis-i şerif de yine bu konuya biraz benziyor. 18. hadis, sayfanın son hadis-i şerifi. Deylemî Enes RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[33]

إِذَا ظَهَرَ فِى أُمَّتِى خَمْسٌ ، حَلَّ عَلَيْهِمِ الدِّمَارُ : اَلتَّلاَعُنُ ، وَالْخَمْرُ ، وَالْحَرِيرُ ، وَالْمَعَازِفُ ، وَاكْتِفَاءُ الرِّجَالُ بِالرِّجَالِ ، وَالنِّسَاءُ بِالنِّسَاءِ

(الحا كم فى التاريخ ، والديلمى عن أنس)

RE. 53/18 (*İzâ zahera fî ümmetî hamsün, halle aleyhimi'ddimâr: Et-telâunu, ve'l-hamru, ve'l-harîru, ve'l-meàzifu, ve'ktifâu'r-ricâlü bi'ricâli, ve'n-nisaü bi'n-nisâi*)

(*İzâ zahera fî ümmetî hamsün*) "Benim ümmetimin içinde beş şey zâhir olduğu zaman…"

Benim ümmetim iyi bir ümmet, Allah'ın rahmetine mazhar bir ümmet ama tabii değişecek, kıyamet yaklaşacak, ahlâk bozulacak, din unutulacak, alimler gidecek, cahiller kalacak… Tabii bunları bildirmiş Peygamber Efendimiz.

Ahir zaman olacak, talebe hocasına asi gelecek. Kız anasını babasını dinlemeyecek. Bunlar hadislerden bildiğimiz şeyler. Bozulacak yani.

---

[33] *Kenzü'l-Ummâl*, c.XVI, s.81, no:44012; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.350, no:2332.

İşte ümmetimin içinde şu beş kötü şey çıktığı zaman, şu beş şey zahir olduğu zaman, görüldüğü zaman, (*halle aleyhimi'ddimâr*) onlara helâk helâl olur, gelir, Allah'ın helâki onları bulur, helâk olurlar. *Dibar* kelimesi bir rivayette de *dimar*'mış, o da helâk manasına geliyor. Yani bu beş kötü şey ümmetin içinde görülürse, o zaman ümmetin helaki hak olur. Helak olur ümmet. Okuyalım bakalım nelermiş:

1. (*Et-telâunu*) "Millet karşılılıklı birbirine lânet ediyorsa..."

"—Seni Allah kahretsin!.. Yok beni kahretmesin de seni kahretsin! Allah'ın lâneti senin üzerine olsun… Yok benim üzerime olmasın da senin üzerine olsun!"

Karşılıklı lanetleşiyorlar. Hani bunlar ümmetti? Hani innemel mumünune ifvetun, kardeşlerdi hani bunlar? Yoo, hepsi baksana birbirlerinin kanını içecekler neredeyse bardağa koyup. Ne kadar birbirlerine lanet ediyorlar, birbirlerine sevgisi kalmamış, yardımı kalmamış, herkes birbirinin aleyhinde...

Ha, bu telâun çıktı mı, birbirleriyle lanetleşme çıktı mı. Bir de buradan bir kelimeyi bir başka hadis-i şerifte hatırlıyoruz. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki: Ahir zamana yakın ümmetimin içinde öyle insanlar çıkacak ki, bunların selamlaşması birbirlerine lanetleşme tarzında olacak. Burada okuduk bu hadis-i şerifi, devam edenler hatırlarlar.

Yani birbirlerini gördükleri zaman lanet ederek selâmlaşacaklar. Yani laubalilik veya edepsizlik veya külhanilik veya arsızlık, yüzsüzlük neyse anlayın ki birbirlerine merhaba demiyorlar, *Es-selâmu aleyküm* demiyorlar da hay Allah seni kahretsin, neredeydin ya, göremedim seni, Allah canını alasıca, bilmem ne… Ne oluyorsun? Selamlaşması böyle yani. Ve var bu, maalesef görülüyor. Görünmeyen bir şey de değil. Bu da olabilir. Zaten o ahlakın bozulduğu zaman olacak diye o hadis-i şeriften biliyorduk. O manaya da olabilir burada. Yani ümmetin içinde fertler birbirleriyle lanetleşiyorlar mı, lanet ediyorlar mı eyvah o zaman helâkleri hak olur.

2. (*Ve'l-hamru*) "İçki…" İçki, hamr yani şey demek, fışkıran, içinde böyle fokur fokur, kabarcık kabarcık şey çıkıp da ekşiyen şeye tahammara derler yani fışkırdı filan. Üzümün suyu olsun, arpanın suyu olsun, hurmanın suyu olsun; adını bildiğimiz, bilmediğimiz; anladığımız, anlamadığımız ne nesne olursa olsun bazı tatlı şeyler biraz durdu mu ekşiyor, tahammür ediyor. Hamr haline geliyor yani. Başlıyor fışkırmaya, alkol meydana geliyor içinde kimyevi bakımdan…

Onu içtiği zaman da adamın kafası bozuluyor. Dengesi bozuluyor, aklı kayıyor. Sarhoş oluyor, konuşması bozuluyor, düşünmesi bozuluyor. Çok fena olmuşsa küfelik diyoruz, nefsi harap olmuş diyoruz. Az veya çok olabiliyor. İçki, hangi cinsi olursa olsun: Katı içki veya sıvı içki veya toz içki veya duman içki, fark etmez.

İçildiği zaman insanın aklını alan, götüren her şey içkidir. Toz varmış, esrar, bir miktar kokluyorlar mıymış, ağızlarına mı atıyorlarmış neyse ondan sonra kafaları sarhoş oluyormuş.

Veyahut duman, sigarayı çekiyorlarmış, kafaları hoş oluyormuş, sigaranın içine koyuyorlarmış. Veyahut katı bir şey, ağızlarına alıyorlar, yutuyorlar, bilmem sarhoşluyorlar. Veya meşrubat tarzında, bardağa koyuyorlar, içiyorlar. İster şarap olsun, ister rakı olsun, ister votka olsun, ister şunu olsun, ister bunu olsun, ister şöyle desinler, ister böyle desinler. Adı mühim değil.

"—Ahir zamanda benim ümmetim içkiyi, çeşitli adlar vererek içecekler." diye Peygamber Efendimiz bildiriyor.

Adlar çoğalacak. Yani Allah şarabı haram etmiş de ötekiler haram değildir diye kimse düşünmesin. Hap bile olsa… Bazıları hapçılar varmış, hapçılık yapıyormuş mesela Türkiye'nin bazı bölgelerinde hapçılık yaygınmış. Külliyetli miktarda hap alarak öyle kafalarını sarhoşlaştırıyorlarmış.

Eczanelerde bazı uyuşturucu mahiyetteki haplar bulunmuyormuş hemen, satılıyormuş. Herkesin yanında birer kutu hap, birbirlerine ikram ediyorlarmış, kahvede oyun oynarken… Hapları alıyorlarmış, kafalarını buluyorlarmış, sarhoşluyorlarmış. Hiçbirisinin ötekisinden farkı yoktur. Aklı alan, insana sarhoşluk veren her şey içkidir, hamrdır.

İçki artmışsa, telâun artmışsa, lanetleşme karşılıklı artmışsa… Şimdi ölçelim, bunlar bizim memleketimizde var mı, yok mu diye. İçki var mı? Her çeşidi var. Az mı içiliyor, çok mu içiliyor? Kovalarla içiyor millet. Başına ıslık çalacaksın, o oturacak, o da sığır gibi içecek, mesela bir kovayı içer.

3. (*Ve'l-harîru*) "İpek…" İpek kadınlara helal, erkeklere giyilmesini Allah'ın haram kıldığı bir şey. İpek giyimi erkeğe haram. E dinlemiyor, onu da giyiyor. Tamam, ipek de artık olursa…

4. (*Ve meazif*) Def, çalgı. Şu veya bu şekilde eğlence çalgıları. Çalgılar çoğaldı mı, dört etti değil mi? Lanetleşme, içki içme, erkeklerin ipek giymesi ve çalgı, eğlence aletleri. Dört etti.

Beşinciyi dinleyin şimdi, neymiş:

5. (*Ve'ktifâu'r-ricâlü bi'ricâli, ve'n-nisaü bi'n-nisâi*) "Erkeklerin erkeklerle, kadınların kadınlarla yetinmesi, iktifa etmesi." Yani bu

ne demek, homoseksüellik demek. Yani cinsel bir sapıklık, hastalık demek. Erkek erkekle lutîlik, kadın kadınla lezbiyenlik dedikleri çirkin şeyler. Ha, bunlar arttı mı, artık oraya Allah'ın azabının gelmesi hak olur. Allah'ın azabı oraya gelir.

Şimdi bizim bu memlekette çalgı artık çok normal gibi yaygın maalesef. İçki çok yaygın. İpek pahalı olduğu için giymiyordur, yoksa parasını bulan giyiyordur. Yani haramdır diye giymemekten değil, pahalı, az diye. O da var.

Telâun, lânetleşme, birbirini sevmemek, birbirinin aleyhinde olmak, o da var. O ona kahrolsun diyor, o ona kahrolsun diyor. O da var. Homoseksüellik, partisini bile kurdular. Parti kurdular; gazeteler, dergiler bu işi halka duyurdular. Bilmiyorduk biz, nereden bilelim? Bilmezken birtakım gazeteler, mecmualar şeytanî, bunları konu yaptılar. Adamların isimlerini söylediler, adres verdiler. Millete bilmediği şeyleri öğrettiler. Bazı şeylerin hiç bilinmemesi daha hayırlıyken millete neler haber veriyoruz gibilerden neler öğrettiler. Ne mel'unluklar öğrettiler. Ha Ermenistan'ın, Azerbaycan'ın saldırıp halkı öldürmesi, ha milletin ahlâkına böyle saldırılıp onun dinden imandan, baştan çıkarılması. Kaynağı zaten incelenirse aynı.

Türkiye'nin vergi rekortmeni kimdir? Düşünün, ondan anlarsınız. İşin aslı aynı, çünkü bir milletin sağlam kalmasını düşmanları istemiyor, Müslüman'ın Müslüman kalmasını gayrimüslimler kat'iyyen istemiyorlar. Neden? Müslüman'a diş geçiremiyorlar. Müslüman'ın sırtını yere getiremiyorlar. Müslüman'la baş edemiyorlar. Müslüman, hak Müslüman oldu mu, el-hamdü lillah, o zaman onların işi bitiyor.

Onlar ne yapıyorlar bu sefer? Müslüman İslâm'dan uzaklaşsın, günahlara dalsın, haramlara bulaşsın, Allah'ın lanetine uğrasın da Allah kahretsin onları. Bizim kahretmemize lüzum kalmadan, gayrimüslimler olarak bizim hücum etmemize lüzum kalmadan Allah onları kahretsin diye…

Bunları okuyor onlar! Bunları okuyor. Onların planları var.

Onların hesapları var, müsteşrik deniliyor, Oryantalist deniliyor. Hristiyan, papaz; Kuran'ı bilen, Arapça'yı bilen, hadis-i şerifleri okuyan adamları var! Bunları okuyorlar. Ha, biz bu hadisi okuduk mu, ne deriz?

"—Aman, lânetleşmeyelim! Aman içki içmeyelim, ipek giymeyelim, çalgıdan uzak duralım, bu homoseksüellikten uzak duralım!" deriz.

Onun da aklı ters çalışıyor, hah tamam, formülü buldum. Müslümanları yok etmenin formülünü buldum. Atom bombasının formülü ayrı, filanca harp aletinin formülü ayrı, hah bir formül daha buldum. Tamam, Müslümanların arasına bunu yayarız, gazetelerimiz var, müstehcen neşriyat, veririz paraları, sermayeyi onlara, en modern makineleri getirirler, kaymak kağıda en güzel baskılarla basarlar: Çıplak kadınlar, çıplak resimler, kötü sahneler, kötü adamlar, kötü manzaralar; böyle insanı baştan çıkartacak, genci deli divane edecek, akıllıyı deli edecek, evliyi evinden barkından soğutacak, karıyı kocayı birbirinden ayıracak, delikanlı kızın erkeğin gözünü sokağa çevirecek, ne kadar mel'anet varsa tamam, bunları yayalım!

Hem de parası da var. Bakıyorsun, her gün müstehcen resim neşreden bir gazetenin tirajı bir milyonun üstünde. Her gün dinden, imandan, ahlâktan bahseden gazetenin tirajı bakıyorsun yüz bin, yüz yirmi bin, altmış bin, kırk bin, otuz bin… Niye? E, millet ona rağbet ediyor.

Ben gördüm, arabamı tamire gitmiştim, o sanayi çarşısındaki kaportacıları ve saireleri, çırakları bir yere kümelenmişler. Böyle, karıncanın şekere kümelendiği gibi, böyle el birliğiyle hepsi bir yere eğilmişler. Nedir diye baktım, müstehcen bir gazete… Yani bir tanesi almış, on tanesi çullanmış üstüne, onu birden bakıyor böyle birbirlerinin üstünden.

Para da veriyorlar tabii. Böylece bu müstehcen neşriyatı yapan insan, yani milletin kötülüğünü, ümmetin mahvolmasını isteyen insan hem para kazanıyor, kendisi cebini dolduruyor, güya bir fayda… İkincisi de Ümmet-i Muhammed'i bozuyor, öyle bir fayda…

Atom bombasından berbat!

Şimdi içimizden yüzbinlerce insan sokaklarda dolaşıyor, “Kahrolsun şeriat!” diye bağırıyor. “Kahrolsun şeriat!” ne demek? Kahrolsun Kur’an, kahrolsun İslâm, kahrolsun Allah, kahrolsun Peygamber demek. Şeriat nedir? Şeriat Allah'ın emri. Şeriat’ın ahkâmı Kur’an’ın emri, hadis-i şerifin emri.

Bak nasıl türetmişler içeriden, yani nasıl insanlar türetmişler. Nasıl karşı çıkıyorlar İslâm’a… Yedikleri, içtikleri memlekette nasıl karşı tarafın adamı haline gelmişler. Bunların hepsi Ermeni mi? Hepsi Rum mu? Değil. Çok net olarak biliyoruz ki öyle değil. Ama o hale gelmiş. Kafaları bozulmuş yani.

Eğitimle, gazeteyle, radyoyla, hele televizyon… Hele televizyonun kontrolsüz kanalları… Kanalizasyon kanalları gibi… Artık evinde kimin televizyon varsa ne çocuğuna sahip olabilir, ne kendi nefsine sahip olabilir, ne karısına sahip olabilir ne de başkasına… Neden? Her şey var. Her şey var. Her şey var. Aklına ne gelirse her şey evin içine girmiş.

Eskiden bir Müslüman meyhaneye gitmezdi. Eskiden bir Müslüman gazinoya gitmezdi, plaja gitmezdi. Kötü yere gitmezdi. Kötü yer geliyor şimdi evinin içine. Televizyona kötü her şey geliyor, dansöz de geliyor, bar artisti de geliyor, fahişe de geliyor, falanca da geliyor, filanca da geliyor, yatak da geliyor, yatak sahnesi de geliyor. İslam nerede? İslâm gönüllerden, kafalardan hop uçup gidiyor. Darılıyor.

Hani ahir zamanda Kur'an-ı Kerim’in sayfaları uçup gidecekmiş, yazılar bomboş sayfalar halinde kalacakmış. Yani yazılar uçup gidecekmiş. Kur'an-ı Kerim’i açacaklarmış, boş sayfalar… Şimdi boş sayfa gibi. Kur'an-ı Kerim’i okuyor millet ama içindekini tutmadıktan sonra yazısı yok gibi yani. Boş sayfa gibi.

Güya Müslüman, güya hacı, güya caminin cemaati ama evinde televizyon var. Ama bu sahneleri seyrediyor. Ama az seyrediyor ama çok seyrediyor.

“—Hocam, ben çok seyretmiyorum!”

Çok seyretmiyorsan az seyrediyorsun. Hiç seyretmiyorum diyen kaç tane babayiğit var? Çıksın bakalım. Ödüllendireceğim. Hiç seyretmiyorum diyecek bir kimse var mı? Evimde televizyon yok diyecek kimse var mı? Eskiden hocaların bazıları şey diyorlardı: İhvanımın evinde televizyon varsa o eve ben gitmem filan diyorlardı. Gitme artık evinde otur çünkü herkesin evinde televizyon var. O hale geldi.

"—E niye bu televizyon var?"

Hocam müstehcen sahnelere bakmıyorum da, haberleri seyrediyorum, bilmem ne de… Veya işte çocuklar olmadığı zaman evden kaçıyorlar da, komşuya gidiyorlar da, telesafir oluyorlar da mecburen eve bağlamak için şöyle yapıyoruz da, böyle yapıyoruz da. Ama işte yanıyorsun şakkıdı. Cayır cayır yanıyorsun yani. Öyle veya böyle, günahtan kurtulamıyorsun. Allah'ın azabı hak oluyor.

Şimdi kadıncağızın resmi var bugünkü gazetede. Ermeniler hücum etmiş, dağları -35, -45 derece soğuklarda karların arasından aşabilen aşmış, aşamayan donmuş. Öbür taraftaki şehre gidebilen gitmiş. Kadının gözleri, ağzı açık; lanet ediyor, bangır bangır bağırıyor çünkü o felâketler var. Can pazarı, kolay değil. Mal gitti,

ev gitti, tarla gitti, can gitti, akraba gitti…

Bunlar hep bir ceza değil mi yani. Yapan eden Allah değil mi? Kader Allah'ın kaderi değil mi? Neden oluyor? Böyle bir cezadan dolayı oluyor aziz ve muhterem kardeşlerim. Ben bir senedir yazıyorum, çiziyorum. Daha önceki şeylerden söylüyorum, söylüyorum, söylüyorum. Bakalım millet ne yapacak.

c. Emr-i Ma'ruf Ne Zamana Kadar Yapılacak?

Öbür sayfa bitti. 54. sayfanın birinci hadis-i şerifine geçtik. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[34]

إِذَا ظَهَرَ فِيكُمْ مِثْلُ مَا ظَهَرَ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ: إِذَا كَانَتِ الْفَاحِشَةُ فِي كِبَارِكُمْ، وَالْمُلْكُ فِي صِغَارِكُمْ، وَالْعِلْمُ فِي رُذَّالِكُمْ (حم. ع. ه. عَنْ أَنَسٍ قَالَ، قِيلَ: يَا رَسُولَ اللّٰهِ، مَتَى نَدَعُ الائْتِمَارَ بِالْمَعْرُوفِ، وَالنَّهْيَ عَنِ الْمُنْكَرِ؟ قَالَ، فذكره . ولفظ أبى يعلى: إِذَا ظَهَرَ الادِّهَانُ فِي خِيَارِكُم، وَالفَاحِشَةُ فِي شِرَارِكُمْ، وَتَحَوَّلُ الْمُلْكُ فِي صِغَارِكُم، وَالْفِقْهُ فِي رُذَّالِكُمْ)

RE. 54/1 (*İzâ zahera fîküm mislü mâ zahera fî benî isrâil: İzâ kâneti'l-fâhişetü fî kibâriküm, ve'l-mülkü fi sığàriküm, ve'l-ilmü fi rüzzâliküm*) *An enesin kàle kîle: Yâ rasûla'llah, metâ nedeu'l-i'timâre bi'l-ma'rufu ve'n-nehyi ani'l-münker? Kàle, fezekerehû.*

Ve lafzı ebî ya'lâ: (İzâ zahere'l-idhânü fî hıyâriküm, ve'l-fâhişetü

---

[34] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.187, no:12966; Ziyâü'l-Makdisî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâreh*, c.III, s.150, no:2667; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.532.

fî şirârikûm, ve tehavvelü'l-mülkü fî sığàrikûm, ve'l-fıkhü fî rüzzâlikûm.)

Başka rivayetler de varmış böyle. Bu hadis-i şerif de gene bazı kötü durumların geleceği günlerle ilgili. Enes RA'nin rivayet ettiğine göre Peygamber Efendimiz'e sormuşlar ki:

(*Yâ rasûla'llah, metâ nedeu'l-i'timâre bi'l-ma'rufu ve'n-nehyi ani'l-münker?*) "Yâ Rasûlallah, Allah'ın emri olan emr-i ma'ruf yapmak, nehy-i münker yapmak, iyi olan şeyi yaptırmaya çalışmak, söylemek, ettirmek; kötü olan şeyi de yaptırmamaya çalışmak, engellemek, emri maaruf, nehyi münker vazifesi ne zamana kadar farz? Ne zamana kadar bunu yapmamız lazım. Ne zaman yapmayalım, ne zaman bırakalım bu işi?"

"—Şu, şu, şu haller olduğu zaman, artık bırakın; çünkü iş işten geçmiştir, kıyametin kopması yakındır." diye o zaman söylemiş Peygamber Efendimiz. Bir rivayeti tercüme edelim şimdi:

(*İzâ zahera fîküm mislü mâ zahera fî benî isrâil*) "Eskiden Benî İsrâil'in arasında zâhir olan, ortaya çıkan şeyler sizin de aranızda ortaya çıktığı zaman, bırakın artık emr-i ma'rufu, nehy-i münkeri, bitti iş, mahvoldu yani."

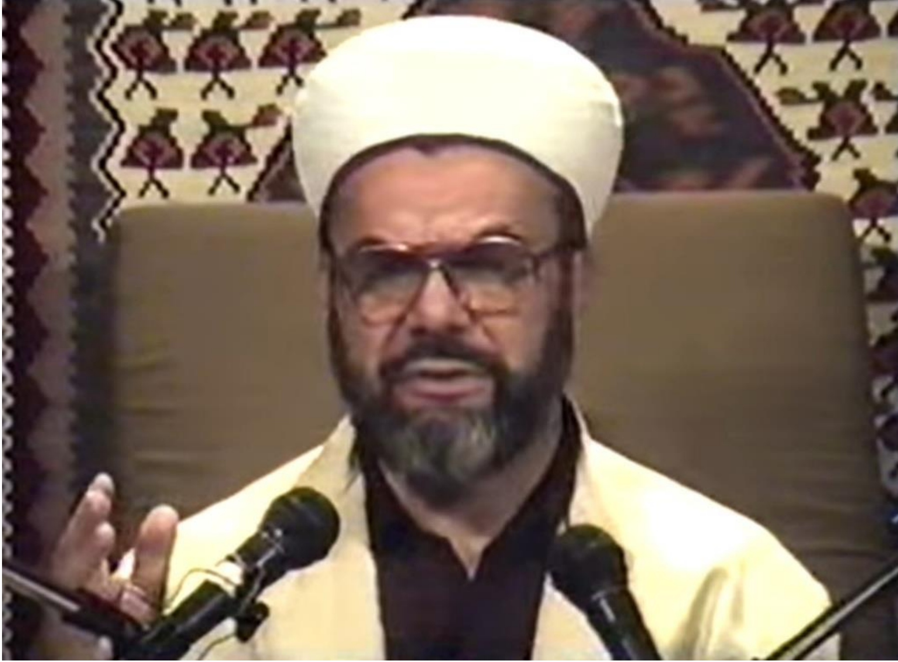
Benî İsrâil onlardan helâk olmuştu eskiden. Benî İsrâil'e Allah Mûsâ AS'ı peygamber göndermişti. Onlar sapıtınca, helâk oldular. Yani hangi ümmet Allah'ın yolundan çıkarsa, ona ceza geliyor. Neymiş?

1. (*İzâ kâneti'l-fâhişetü fî kibârikûm*) "Kötülükler büyüklerinizden olduğu zaman…"

El-fahişe demek, yani *fuhşiyat* demek, kötü olan, çirkin olan her şey. Kötü, çirkin olan her şey büyükleriniz arasında olduğu zaman.

Bir milletin, bir kavmin eşrafı eskiden cami yaptırırmış, Ramazan'da iftar verirmiş, alimleri himaye edermiş, medreseler kurarmış vs. Yani hayrı desteklerlermiş büyükler. Halk da onlara tabii olurmuş, onların yolundan gidermiş. E şimdi bu büyüklerde fuhşiyat, kötülükler zahir olduğu zaman…

2. (*Ve'l-mülkü fi sığàrikûm*) "Mülk, egemenlik, hakimiyet de küçüklerin eline geçtiği zaman…"

Halbuki gün görmüş, feleğin çemberinden geçmiş, tecrübeli, ak sakallı, nur yüzlü insanlar yönetirdi eskiden toplumu, söz onlarındı. Küçükler itaat ederlerdi, ayakta dururlardı, onların yanında oturmazlardı bile… Şimdi söz küçüklere geçti. Egemenlik, hakimiyet küçüklerde olduğu zaman büyükler de fuhşiyata daldığı zaman

3. (*Ve'l-ilmü fi rüzzâliküm*) "İlim de en rezil, alçak, pespaye insanların elinde, ağzında olduğu zaman, artık emr-i ma'ruf, neyh-i münkerin zamanı geçmiş, azap gelecek, kıyamet kopacak demek yani."

Başka bir rivayet şöyle:[35]

---

[35] İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.394; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIV, s.433; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VII, s.376, no:2837; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.84, no:7555; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.301; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

إذا ظَهَرَ الادْهَانُ في خِيَارِكُم ، وَالْفَاحِشَةُ فِي شِرَارِكُم ، وتَحَوَّلُ الْمُلْكُ فِي صِغَارِكُم ، وَالفِقْهُ فِي أَرْذَالِكُمْ

(İzâ zahere'l-idhânü fî hıyârikûm, ve'l-fâhişetü fî şirârikûm, ve tehavvelü'l-mülkü fî sığàrikûm, ve'l-fıkhü fî rüzzâlikûm.)

1. (*İzâ zahere'l-idhânü fî hıyârikûm*) "Sizin hayırlılarınızın arasında bir müdâhene, yağcılık, karşı tarafı medhetme, dalkavukluk yayıldığı zaman…"

Hayırlı ne yapacaktı? Dalkavukluk yapmayacaktı, hakkı dobra dobra söyleyecekti.

"—Kardeşim senin yaptığın yanlış, günah, bunu bırak! Şu söz doğru değil, şu iş yanlış!" diyecekti.

Öyle yapmıyor, yağ çekiyor, yani dalkavukluk yapıyor, kusuru söylemiyor. Halbuki hayırlıların bunu söylemesi lazımdı. Hayırlılarda müdâhene, yağcılık, medihcilik olduğu zaman…

Tabii yüzüne karşı medheder, arkasından konuşur.

"—Evet efendim, isabet ettiniz efendim, pek güzel olmuş efendim, elinize sağlık efendim, şahane efendim…"

Arkasından aleyhinde konuşur. Halbuki dobra dobra söyleyecekti. Allah affetsin…

2. (*Ve'l-fâhişetü fî şirârikûm*) "En şerlilerinizin arasında fuhşiyat, kötülük, rezillik arttığı zaman…"

3. (*Ve tehavvelü'l-mülkü fî sığàrikûm*) "Egemenliğin, idareciliğin, yöneticiliğin küçüklerin eline geçtiği zaman…"

4. (*Ve'l-fıkhü fî rüzzâlikûm*) "Din ilmi, fıkıh ilmi de rezillerin, alçakların, pespayelerin, niyeti kötü, çirkin tinetli insanların eline düştüğü zaman…"

Bunların hepsi, işin adam akıllı kötü bir noktaya geldiğinin alâmeti.

d. Belâ Umûmî Olarak Gelir

Bir hadis daha okuyalım.

Ümmü Seleme RA Vâlidemiz'den, son hadis-i şerif olarak zikrediyoruz. Ondan sonra öbür haftaya, sağ olursak kalıyor öteki kısımları okuruz.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[36]

إِذَا ظَهَرَ السُّوءُ فِي الأَرْضِ ، أَنْزَلَ اللهُ بَأْسَهُ بِأَهْلِ الأَرْضِ ؛ وَإِنْ كَانَ فِيهِمْ قَوْمٌ صَالِحُونَ ، يُصِيبُهُمْ مَا أَصَابَ النَّاسَ ، ثُمَّ يَرْجِعُونَ إِلَى رَحْمَةِ اللهِ وَمَغْفِرَتِهِ (طب. حل. عن أم سلمة)

RE. 54/2 (*İzâ zahere's-sûü fi'l-ardı, enzela'llàhu bi'sehû bi-ehli'l-ardı; ve in kâne fîhim kavmün sàlihûne, yusîbuhüm mâ esàbe'n-nâse, sümme yurciùne ilâ rahmeti'llâhi ve mağfiretihî*)

(*İzâ zahere's-sûü fi'l-ardı*) *Su*, sin ile, kötülük demek. "Yeryüzünde kötülük zahir olduğu, aşikâre olduğu, belirdiği zaman..." Bir ülkede, bir memlekette demek yani.

(*Enzela'llàhu bi'sehû bi-ehli'l-ardı*) "Allah azabını, kahrını yer halkına indirir. Kötülük yaptı mı, insanlar arasında kötülük zahir oldu mu, Allah'ın da kahrı gelir."

Demek ki kötülük zâhir olmadığı zaman öyle olmuyor. Yani görülecek. Yani tek tek şahıslar, dünyanın her devrinde her zaman tek tük kusur yapan olabilir ama zahir olunca, aşikare olunca, o zaman ceza geliyor diye de düşünebiliriz.

"Sonra Allah'ın azabı gelir. (*Ve in kâne fîhim kavmün sàlihûne*) Bu azaba uğrayan kavmin içinde salih insanlar olsa bile, mübarek insanlar olsa bile azap gelir. (*Yusîbuhüm mâ esàbe'n-nâse*) O suçlu kavme gelecek ceza onlara da gelir, hepsi birden helâk olurlar; o cezaya, o belâya uğrarlar."

Salgın hastalıkla salgın hastalık, zelzeleyse zelzele, düşman

[36] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.317, no:2089; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.218; Hz. Ümm-ü Seleme RA'dan.

istilasıysa düşman istilası, semavi bir afetse vs. umumi gelir. (*Sümme yurceùne ilâ rahmeti'llâhi ve mağfiretihî*) "Sonra Allah'ın rahmetine ve mağfiretine ermek üzere bunlar ayrılırlar." Ama ölüm, helâk beraber olur, sonra "Bunlar iyi insandı, bunlar kötülüklere hiç bulaşmamıştı; ibadetinde, taatinde, hayrında, hasenatındaydı, cihad ediyorlardı ama söz geçirememişlerdi." vs. diye sonra ayrılırlar.

Ama azap bir kavme geldi mi umumi gelir. Hatta derler ki Lût kavminin helâki günü gece teheccüde kalkmış nice nice binlerce insan varmış ama ekseriyet, o lutilik, homoseksüellik belâsına müptela olduğundan ceza umûmî gelmiş, onlar da toprakların altına batmışlar.

Allah CC bize tam Müslüman olmayı nasib etsin… Nefse uymamayı, şeytana aldanmamayı nasib etsin... Yolunda yürümeyi, sevdiği kul olmayı nasib eylesin... Haramlardan, günahlardan uzak durmayı, seve seve Allah'ın emirlerini tutmayı, salih kullar olmayı nasib eylesin...

Fâtiha-ı şerife mea'l-besmele!

11. 04. 1993 – İskenderpaşa Camii

05. MÜSLÜMANIN HEYBETİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn.,, Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ…
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا عَزَّتْ رَبِيعَةُ ، فَذَلِكَ ذُلُّ الإِسْلاَمِ ؛ وَلاَ يَزَالُ اللهُ يُعِزُّ الإِسلامَ وَأَهلَهُ ، وَيَنقُصُ الشِّركَ وَأَهلُهُ ، مَا عَزَّتْ مُضَرُ وَالْيَمَنُ (كر. عن شداد بن أوس)

RE. 54/11 (*İzâ azzet rebîatü zelle'l-islâmü, ve lâ yezâlu'llàhu teàlâ yu'izzu'l-islâme ve ehlehû, ve yenkusu'ş-şirke ve ehlehû, mâ azzet mudaru ve'l-yemen.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem ve değerli kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanları, ikramları, lütufları, nimetleri dünyada, ahirette üzerinize olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri sizleri ve bizleri sevdiği kullardan eylesin... İki cihanda aziz eylesin… Peygamber SAS Efendimiz'e komşu eylesin… Peygamber SAS Efendimiz bizim başımızın tacı, gözümüzün nurudur, serverimizdir, Efendimizdir, her şeyimizdir. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi dünyada onun sünnetinden, ahirette de komşuluğundan ve kurbiyetinden ayırmasın.

Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şeriflerini okuyacağız ama bu hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izahına geçmeden önce, başta Peygamber Efendimiz'in ruh-i pâkine hediye olsun diye, ve sonra onun cümle âlinin, ashabının, etbaının ve mânevî halifeleri, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, Ebû Bekir-i Sıddîk ve Aliyyü'l-Murtazâ'dan hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar güzerân eylemiş olan, cümle mürşidlerimizin, evliyaullahın, ariflerin, kamillerin, mukarreblerin, el-vâsıl illallâh olan büyüklerimizin ruhları için;

Şu hadîs-i şerifleri nakil ve rivayet etmiş olan alimlerin, ravilerin ve okuduğumuz kitabı yazmış olan Gümüşhaneli Hocamız'ın ruhu için, kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hocamız'ın ruhu için;

Şu beldeleri fethetmek için buralara gelip cihad etmiş olan, beldemizin medâr-ı iftihârı mihmandâr-ı Peygamberî Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz'in ve sair İstanbul'da metfun bulunan sahâbe-i kirâmın ruhları için, Yûşâ AS'ın ve sâir peygamberlerin ve cümlesinin âlinin, ezvacının, ashabının, etbaının, müminlerinin ruhları için;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şeriflerin dinlemek maksadıyla kardeşlik, sevgi ve bağlılık duygularıyla, vefâ duygularıyla şu camiye gelmeye devam edip, gelip bu hadîs-i şerifleri can kulağıyla dinleyen siz kardeşlerimizin de âhirete göçmüş olan müslüman bütün geçmişlerinin; annelerinin, babalarının, dedelerinin, ninelerinin, ecdâd ü ceddât, akraba ü taallûkâtının, kardeşlerinin, evlatlarının, yakınlarının, dostlarının, arkadaşlarının ruhları için;

Bir de isimleri unutulmuş, nesilleri kesilmiş mü'minün ü mü'minât ve müslimûn ü müslimâtı, bütün diğer mü'min ve müslüman kardeşlerimizin ruhlarına bizlerden bir hediye olsun; tabii okuduğuz nihayet bir Fatiha üç İhlas'tır ama Allah kabul ederse, gayb hazinelerinin kapılarını açarsa, her birine ayrı ayrı ikram ederse, rahmeti o kadar çoktur, hazineleri o kadar sonsuzdur ki, hepsi ihyâ olurlar, Allah-u Teàlâ Hazretleri hepsinin ruhlarına ikram eylesin, ruhları şad olsun, kabirleri nur dolsun, makamları âlâ olsun, dereceleri yücelsin, Allah kabirlerini cennet bahçesine tahvil eylesin... Onlardan ve bizlerden razı olsun diye buyurun bir Fatiha, üç İhlas-ı Şerif okuyalım!

....

a. Rebia ve Mudar Kabileleri

Okuduğumuz hadîs-i şerifler, Râmûzü'l-Ehadis kitabımızın 54. sayfasında 11. hadîs-i şeriften başlıyor, devam edecek. Okuyabildiğimiz kadar okuyacağız. Bu 11. hadîs-i şerif, Arap kabilelerinin iki tanesiyle ilgili. Peygamber SAS Şeddad ibn-i Evs RA'ın bize rivayet ettiğine göre, buyurmuş ki:[37]

إِذَا عَزَّتْ رَبِيعَةُ ، فَذَلِكَ ذُلُّ الإِسْلاَمِ ؛ وَلاَ يَزَالُ اللهُ يُعِزُّ الإِسلامَ وَأَهلَهُ ، وَيَنْقُصُ الشِّركَ وَأَهْلُهُ ، مَا عَزَّتْ مُضَرُ وَالْيَمَنُ (كر. عن شداد بن أوس)

RE. 54/11 (*İzâ azzet rebîatü fezâlike zülle'l-islâmi, ve lâ yezâlu'llàhu teàlâ yu'izzu'l-islâme ve ehlehû, ve yenkusu'ş-şirke ve*

---

[37] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXIV, s.304: Şeddad ibn-i Evs RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XII, s.56, no:33972; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.359, no:235.

ehlehû, mâ azzet mudaru ve'l-yemen.)

(*İzâ azzet rebîatü zelle'l-islâmü*) "Rebîa kabilesi galip, aziz, hakim oldu mu, İslâm hor ve zelil olabilir." O herifler aziz olurlarsa, Müslümanlık sıkıntı çekebilir, hor, zelil olabilir.

(Ve lâ yezâlu'llàhu teàlâ yuizzu'l-islâme) "Allah-u Teàlâ Hazretleri daima İslâm'ı günden güne yükseltecektir, (*ve ehlehû*) İslâm'ın ehli olan, müslümanları da yükseltecektir. (*Ve yenkusu'ş-şirke ve ehlehû*) Şirki ve müşrikleri, şirkin ehlini de günden güne azaltacaktır; (*mâ azzet mudaru ve'l-yemenü*) Mudar kabilesi ve Yemen ahalisi aziz olduğu müddetçe…"

Yani İslâm'ın izzeti Mudar ve Yemen'in izzetine bağlı; zilleti bunların düşmanı olan, Rebîa kabilesinin galebesine bağlı. Onun için Mudar kabile grubunun ve Yemenlilerin galip olmasını ifade ediyor Peygamber Efendimiz SAS.

Peygamber Efendimiz İslâm'ı getirdiği zaman, Mekke-i Mükkerreme'deki insanların pek azı hemen kabul ettiler. 13 sene uğraşıldı 40 kişi kadar bir müslüman grubu teşekkül edebildi. Ondan sonra, muhalif müşriklerin, kâfirlerin azgınlıkları arttıkça arttı. Öldürmeye kasdettiler müslümanları, bazılarını da öldürdüler. İşkence yaptılar. Öldürdüler de yani şehit ettiler. Peygamber Efendimiz'i de Allah-u Teàlâ Hazretleri hicret ile emretti, başka bir şehre gitmeye emir buyurdu, hikmetleri var her şeyde…

Medîne-i Münevvere'ye gittiler ve sonunda Medîne-i Münevvere'de İslâm kuvvetlendi. Çeşitli savaşlar oldu. Mekke de fethedildi. Bütün muhalif kabileler de tepelendi, Allah'ın yardımıyla Arap yarımadasında puta tapılmaz bir durum meydana geldi. Mücahdtler, 15-20 yıl içinde İran'a yöneldi. İran'ı fethettiler, Horasan'a, Maverâünnehir'e ve Kafkasya'ya ulaştılar. Diyâr-ı Rum, Romalıların, Bizanslıların elinde olan diyarlara geldiler. Afrika'yı geçtiler, Atlas Okyanusu'na dayandılar.

Neden? Onların dünyada bir tek meslekleri vardı: Müslümanlık! Bir tek emelleri vardı; İslâm'ın yayılması!

Bizim gibi tüccar, memur, âmir, asker, işçi, patron ve saire değil miydi onlar? Onlar insan değil miydi? Onların işleri yok muydu? Çoluk çocukları yok muydu? Tarlaları, bağları, bahçeleri yok muydu?

Vardı ama Allah'ın dinine hizmet etmek, en büyük gayeleriydi ve Allah yolunda mallarını ve canlarını feda etmek idealleri idi. Bir savaşa gidip de ölmeden döndükleri zaman, ağlıyorlardı, üzülüyorlardı. Şehid oldukları zaman seviniyorlardı. Birileri şehid olduğu zaman ailelerinden, iftihar ediyorlardı. Kadını da erkeği de böyleydi. Hani kadınlar mızıkçılık etmiyordu.

Uhud harbinde, mübarek bir müslüman hatunun kocası, kardeşi ve evladı ölüyor. Diyorlar ki;

"—Falanca, filanca, filanca öldü."

"—Hz. Muhammed Mustafa nasıl?" diye soruyor.

"—El-hamdü lillâh hayattadır, sağdır, sâlimdir, selamettir, düşmanlar ona zarar veremediler."

"—Eh, o sağ olduktan sonra, bana bütün musibetleri sabırla karşılamak kolay olur, hepsini atlatırım!" diyor.

Yani Rasûlüllah'ın sağlığını istiyorlardı. (*Fidâke ebî ve ümmî yâ rasûlallah*) "Annem, babam, canım sana feda olsun, ey Allah'ın Rasûlü!" diyorlardı.

Dikkat ederseniz, insan annesini, babasını kurtarmak için canını verir. Ölür yani. Annesine, babasına birisi saldırsa, hangi evlat var ki, o saldırgana karşı çıkmasın? Öldürür. Onun için onlar, canım sana feda olsun yâ Rasûlallah demiyorlardı da, fidâke ebî ve ümmî yâ Rasûlallah, en sevdiğim insanlar olan annem ve babam bile sana feda olsun yâ Rasûlallah diyorlardı.

Tabii, şurası ibretli bir noktadır ki kim İslâm'a hizmet etmişse aslında akıllılık etmiştir. Dünyasını da âhiretini de kurtarmıştır. Akıllı olan, doğru işi yapan odur. Kim İslâm'a karşı çıkmışsa aptallık etmiştir. Devirler boyunca bu böyledir. İster firavun olsun, ister hükümdar, ister komutan, ister general, ister mareşal, ister zengin olsun; Karun olsun, Nemrut olsun, ne olursa olsun, kim Allah'ın dinine karşı çıkmışsa aptallık etmiştir, çünkü kendisini mahvetmiştir.

Hem dünyada hor etmiştir hem ahirette ebedî azaba müstahak etmiştir. Bir insanın kendisine yapabileceği en büyük kötülük İslâm'a karşı çıkmaktır. Allah'ın dinine karşı çıkılmaz. Allah'ın emrine karşı çıkılmaz. Allah'ın emrine canlar feda edilir. Keşke benim bin tane canım olsa da, her biriyle sana bir kere daha feda

olsam demesi lazım gelir has müslümanların.

Muhterem kardeşlerim!

Bunları niye böyle uzun boylu anlatıyorum?

Biz de müslümanız el-hamdü lillah. Biz de müslümanız, Peygamber Efendimiz'in zamanındaki o insanlar da müslüman ama şu aradaki farka bak ki o zamanın insanları bulundukları şehirlerde durmuyorlardı, duramıyorlardı. "Ver silahımı!" diyordu, yaşlı bile olsa. Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri yaşlı iken geldi buraya. Peygamber Efendimiz'in halası Kıbrıs'a mücahid olarak gitti.

"—Ver silahımı!" diyordu.

"—Dedeciğim! Sen ihtiyarladın artık. Sen namaz kıl, oruç tut, Kur'ân'ı Kerîm oku burada, cihat gençlerin işi." diyorlardı;

"—Yok." diyordu, yaşlıları Allah müstesna sayıyor mu, Kur'ân'ı Kerîm'de gençler askere gidecek de yaşlılar müstesna diyor mu? Saçı, sakalı ağardı, yaşı 60-70'i geçti mi, cihada gitmesin diye bir istisna var mı? Yok. Verin o zaman silahımı. Verin kılıcımı, kalkanımı, mızrağımı!" diye öyle geldi bu Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri… Hasta, dermansız geldi, burada şehid oldu. Böyle yaşıyorlardı.

Mısır'ı fetheden Amr ibnü'l-As RA, Mısır'ın başşehri Fustad'ın kapılarını kapatmışlar, ahalisi savunmaya geçecekler. Savunmak isteyen insanlara şöyle haber gönderdi;

"—Boşuna çırpınmayın. Bizim karşımızda durmanız mümkün değil. Edebinizle, aklınızı başınıza toplayıp şehrin kapısını açın, anahtarını bize verin, teslim olun. "

Neden?

"—Çünkü siz yaşamak için uğraşıyorsunuz. Bütün amacınız yaşamak, canınızı, malınızı korumak, benim şu ordumun içindeki aslanların her birisi ölmek için geliyor. Sizin amacınız, gayeniz yaşamak, bunların hepsi ölmeye can atıyor. Yerinde duramıyorlar. Aslanlar gibi yerinde duramıyorlar. Bunlar ölmeye can atıyor, Bunların karşısında durmanız mümkün değil." diyordu. Sahabe sözü doğrudur.

Adamlar tir tir titrediler, kapıları açtılar. Şehri teslim ettiler. İyi yaptılar. Doğru olanı yaptılar.

Bizans imparatoru Heraklius İslâm'ın mesajını duydu, doğruluğunu anladı, elçiyi güzel karşıladı ama müslüman oluverip de kendisini ve kavmini kurtarmadı. Bu diyarların müslüman olması için asırlar geçti. Halbuki kendisi evet deseydi, hemen o anda bu diyarlar müslüman olacaktı. Belki daha öteleri müslüman olacaktı. Fırsatı kaçırdı.

Ama Karahanlı hükümdarı Abdülkerim Satuk Buğra Han, o da demiş ki:

"—Ben bırakıyorum Şamanizm'i, müslüman oluyorum!"

Kendisi müslüman oldu. Ahmed-i Yesevî Hazretleri'nin dervişi oldu. Kendisini de kavmini de kurtardı; kendisinin sevabını da kazandı kavminden müslüman olan bütün insanların sevabı da onun defterine yazıldı. Büyük insan. Onu unutmamamız, onun hayatını kitap yapmamız lazım!

Neden? Bir kavmin müslüman olmasına vesile olmuş, kapı açmış, yol açmış olan bir insan.

Bir de tersini düşünün ki, bir kavmin mü'minken, müslümanken kâfir olmasına yol açanların cehennemdeki azabını bir düşünün. Ne kadar büyük dalâlet, ne kadar büyük gaflet, ne kadar büyük cehalet, ne kadar büyük hıyanet ki, müslüman olmuş bir kavmi kâfirleştirmeye, yahudi veya nasranî veya komünist veya dinsiz yapmaya çalışan insanlar da çıkmış!

Tabii onlar hem kendilerine hem sözlerini dinleyen insanlara en büyük kötülüğü yaptılar. En büyük kötülüğü yaptılar, daha büyük bir kötülük bahis konusu olmaz.

Ölüm bir kötülük değil. Ölürken insan mazlum ölürse şehit olur, iyilik olur. Birazcık kafası kesilinceye kadar bir sıkıntı çeker insan, biter. Kanı boşalıncaya kadar damarlarından sıkıntı çeker, ondan sonra, zaten ilk kanının damlası yere damladığı zaman, şehide âhiretteki makamı gösterilir. Zaten kanın ilk damlası damlarken zaten o bu dünyada değil ki! Köşklerini, nimetleri görüyor zaten sevinç içinde. Yani ölümün azabını bile, ıstırabını bile duymaz. Hani ruhun bedenden ayrılışının sıkıntısını bile Allah duyurmaz.

Muhterem kardeşlerim! Onun için ibretli bir hadîs-i şeriftir ki, karşımıza geldi. Bir kavim, şaşkın bir kabile Rasûlüllah'a karşı

çıkmış, şirkte inat etmiş, müslümanlarla uğraşmış, savaşmış. Peygamber Efendimiz'den sonra da Müslümanlıkla uğraşan herif-i nâşerifler, alçaklar var. Hafızları pusuya düşürüp öldürenler var, müslümanlara saldıranlar var, ama devam etmedi. Peygamber Efendimiz'i Taif'te taşlayanlar vardı ama devam etmedi. Dişini Uhud'da kıranlar, Taif'te topuğunu yaralayanlar vardı. Akıllılık, müslüman olmaktadır. Aptallık, İslâm'dan kaçmaktadır.

"—Niye tarih diye bir ilim var? İnsan niye tarihi okuyor, niye okumalı?"

"—İbret almak için.

"—Niye Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de eski ümmetlerin hadiselerini bize naklediyor?"

"—Şimdi okuyanlar ibret alsınlar, kıssadan hisse çıkarsınlar diye."

Onun için aklı olanlar bu kıssalardan hisseleri çıkartırlar, İslâm'a sımsıkı sarılırlar. Mutluluk, bahtiyarlık, saadet, selamet, zenginlikte değildir. Sıhhatte, keyifte, oyunda, zevkte, tatilde, masanın başında değildir. Baklavada, börekte, kaymakta, çörekte değildir. Nerededir?

Allah'a kul olmaktadır. Allah'ın yolunda gitmektedir.

Eğer bunu yapabiliyorsak dünyanın en akıllı insanları arasındayız. Eğer bunu yapamıyorsak, dünyanın en aptal insanları arasındayız.

Dünyevî işler sebep olmuş da, Cuma namazına gidememiş.

Yazıklar olsun sana aptal adam! Cuma'yı üç defa kaçırdın mı, kalbini Allah mühürleyecek. Ceza! Belediye zabıtası geliyor, cezayı yazıyor, kepengi kapatıyor, mühürlüyor, kırmızı balmumunu takıyor oraya. Kalbi mühürlenecek. Akıl mı yani?

Yani yer yarılsa, dünya yıkılsa insan kalkar, bu duruma düşmemek için ne yapar? Gelir, Cuma namazını kılar.

Cuma'yı engellemekten daha büyük zulüm olur mu?

وَ مَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ

وَسَعٰى فِي خَرَابِهَا (البقرة:١١٤)

(*Ve men azlemü mimmen menea mesâcida'llàhi en yüzkere fihe'smühû ve seà fî harâbihâ*) "Mescidlerde, Allah'ın adını engellemeye çalışanlardan daha zalim kim tasavvur olunabilir, daha alçak, daha zalim kim olabilir? O mescidleri harap etmeye çalışan insanlardan, daha aşağı kim olabilir? Kimse olamaz, en aşağı onlardır" (Bakara, 2/114) diye bildiriyor Kur'ân-ı Kerîm.

Yani tesirli olsun, kafalarını çalıştırsın, dinleyenler de ürpersinler diye böyle soru tarzında soruyor: Bunlardan daha zalim kim olabilir? En zalim bunlar.

Düşünün bütün başka zalimleri, adam öldürmüş, yol kesmiş, hırsızlık yapmış, küçük çocukları şöyle yapmış, böyle yapmış filan. Zalim tamam, zalim tamam ama, "Allah'ın evlerini kapatandan daha zalim kim var? Allah'a ibadeti engelleyenlerden, camileri harap etmeye çalışanlardan daha zalim kim var?" diye Allah soruyor.

Kafanızı çalıştırın, bak, bütün düşündüğünüz fecaatleri, bütün zulümleri hepsini sıralayın, hepsinden bu daha büyük zulümdür demek istiyor. Çünkü Allah'la kulu arasına giriyor. Kulu cehennemlik ediyor. Allah'ın gazabına uğratıyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Onun için gözümüzü açalım, gafletten uyanalım. Kendi kendimize saat başı, uyan gafletten diyelim. Aklımızı başımıza toplayalım. Gaye para değildir, mark, dolar, zenginlik, sıhhat değildir. Paralar pullar, mallar, mülkler, evler barklar, işler, güçler Allah yoluna feda olsun. Canlar feda olsun. Sen Allah'ın yolunda yürümeye çalış. Namazını bırakma!

Ezan, (*Hayye ale's-salah*) "Haydi namaza gel!" dedi mi, (*Lebbeyk, allàhümme lebbeyk*) de. Lebbeyk sadece Kâbe'de denmez ki, kapat dükkânını, camiye git! Allah çağırıyor, evine çağırıyor. "Kulum, namaza gel!" diyor. "Namaza gelirsen felah bulacaksın, felaha gel!" diyor. Dünya yıkılsa gel.

Kazancım azalırmış da, müşteri kaçarmış da…

Yerin dibine batsın öyle müşterinin parası. Onun da o vakitte orada olmaması lazım!

Suudi Arabistan'da ne yapıyorlar?

Dükkânı kapatıyor. Müşteriyi dışarı kışlıyor:

"—Çık dışarı!"

"—Niye?"
"—Ezan okunacak!" diyor.
Çünkü o müşteride de hayır yok. O parada da hayır yok. Helâl ticaret, haram oluyor.
Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Onun için, neye tamah ettiğimizi düşünelim. Neye tamah ediyoruz?
Televizyondaki filmi kaçırmamak için, yatsı namazına gelmiyor. Yahu yazıklar olsun be. Bu kadar küçüldü mü Müslümanlık? İman bu kadar zayıfladı mı? Yani fiilen böyle oluyor da, kendi kendimizi ayıplamamak babında söylüyorum.
Niye biz bu kara kutuların esiri olduk? Niye bu fitne, fesat kutularının karşısında, bu kadar, böyle hipnotize olduk, ayrılamıyoruz? Allah (*Hayye ale's-salâh… Hayye ale'l-felâh…*) diye bağırttırıyor minareden. Adam televizyonun karşısından kalkamıyor. Dükkânda müşteriye dur diyemiyor.

Bizim bir arkadaşın ziyaretine gittim. Hukuk fakültesinden mezun, sakallı. Cuma yakın…
"—Hoş geldin!" dedi.
Kocaman bir şişe çıkarttı. Kılıç gibi bir şey çekti kapağından. Oh, güzel bir hacı misi sürdü. Yağlandık, yağlı pehlivan gibi. Ondan sonra, kalk gidelim camiye. Yani güzel koku sürünmek sünnet diye, aldırmıyor kimseye. Beğenen beğensin, kimisi "üf" ama ağır koku filan diyor. Kim ne derse desin? Koku sürünmek sünnet, süründük. Kapının tam kilidini kapatacağız, hiç unutamıyorum, birisi geldi;
"—Aman ustam dedi, işte hani geçen gün sana tamir için verdiğim saat var ya, onu veriver, ne olur, işim acele!"
Daha namaza yarım saat var.
"—Namazdan sonra…" dedi.
Aman ne olursun, hık mık, bilmem ne.
"—Namazdan sonra." dedi. Bir taraftan asma kilidi çat kilitlemeye devam ediyor.
Yürüdük, ben de, dedim ki:
"—Yarım saat var namaza, veriverseydin!" dedim.
"—Hocam, o müşteriyi şeytan gönderdi. Ben şimdi kapıyı açsam, içeri girsem, onun işini bitirirken, şeytan bir müşteri daha gönderir. Bir daha gönderir, bir daha gönderir, benim Cuma namazını

tehlikeye sokar; onun için ona taviz yok!" dedi.

Böyle olacak. Yani müslümanın böyle olması lazım.

Bizim bu kafayı değiştirmemiz lazım. Kurban Bayramı'nda, kuzu kafalarıyla mı değiştireceğiz, ne yapacaksak yapacağız? Koç kafalarıyla mı değiştireceğiz? Bu köhne kafayı değiştirmek lazım. Pırıl pırıl mü'min kafasına sahip olunması lazım. Yani yaptığı her şeyi Allah rızası için yapan, kınayanın kınamasından korkmayan… Şimdi bakıyorum, toplantılar yapıyoruz. Tasavvuf musikisi. Güzel! Dinî musikiyi, garbın tangırtısına, tungurtusuna tercih etmiş.

Adamlara bakıyorum kravatlı, grand tuvalet. Perhiz bozuldu.

Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu! Perhizde lahana turşusu olur mu? Mideyi bozar.

Bütünüyle müslüman olmak lazım. Yarım müslüman olmak, yüzdeli müslüman, yüzde 32 müslüman,yüzde 16 müslüman, yüzde 42 müslüman, böyle olmaz. Yüzde 100 müslüman olmak lazım. Giyiminden kuşamına müslümanın hali başka olur.

"—Efendim ben kravat takmazsam hık olur, fık olur."

Hiçbir şey olmaz. Ne diye takıyorsun?

Bak ben takmıyorum. Üniversitede de hoca olduğum zaman da tabii, hani doktora imtihanı, doçentlik imtihanı ve saire mecburiyetler oldu. O da mecbur edenlerin vebalidir ama onun dışında takmadım. Kravat takmayan hoca diye geçtik yani. Ne diye takayım? Ne diye başkasını taklit edeyim?

Benim dedemin töresi, benim kendi örfüm âdetim var. Ben namaz kılıyorum. Daracık pantolonla iki defa namaz kıldın mı dizi delinir, poposu yırtılır, apış arası açılır. Olmaz! Benim biraz bol olacak. Sonra, arkasını örtecek. Erkeğin de tesettürü var. Sadece tesettür kadının mı? Yani kadın örtünecek de erkek şöyle üçgen mayo ile durabilir mi? Hayır, o da duramaz. Onun da vücudunun hatlarının belli olmaması için onun da tesettürü var. Niye biz namazda bu cübbeyi giyiyoruz? Namaz Allah'ın huzuru olduğundan en güzel kıyafetleri giyiyoruz. Dışarıda niye bırakıyoruz? Hâsılı, söz sözü açtı da dertlendik. Derdimizi söylüyoruz.

Her şeyinizi kontrol edin. Yani, benim şu tıraşım, İslâm'a uygun mu? Acaba sahâbe-i kirâm nasıl yaparmış? Acaba Peygamber Efendimiz'in bu husustaki emri, tavsiyesi, sünneti neymiş?

Sorun, acaba tıraşım, saçım, sakalım, bıyığım, bilmem gömleğim uygun mu? Ceketim, paltom, pardösüm, çorabım, pabucum, evim, işim uygun mu? Adam müslüman, yaptığı iş gayrimüslim işi. Mesela, içki satıyor, bilmem ne yapıyor. Müslüman yapmaz ki! Faiz alıyor, veriyor, yazıyor, çiziyor. Müslüman yapmaz ki! Müslüman haramla iştigal etmez ki!

Tabii şimdi Mudar kabilesi kalmamış ortada, Rebia kabilesi kalmamış, herkes imtihan oluyor, gelip geçiyor. Bu dünya bir misafirhanedir, herkes geldi geçti. Bak şimdi, hadîs-i şerifte, evvel zaman içinde kalbur zamanda içinde, bir Rebîa kabilesi varmış, Bir Mudar kabilesi varmış diyoruz. Mudar kabilesi İslâm'a yardım ediyormuş, Rebîa kabilesi yardım etmemişmiş. Masal, geçti gitti hepsi. Hepsi, Allah'ın divanında hesap verecekler. İnsan ne yaptıysa, hayır işlediyse hayrının mükâfatını alacak, şer işlediyse şerrinin cezasını çekecek. İmtihanlar bitti, zil çaldı, kalemlerinizi kaldırın, bakalım dedi. İmtihan bitti, kâğıtları hocalar topladı. Artık ne yazdıysa onun cevabı, onun notu, onun sonucuna göre

imtihanı ya geçti, ya kaldı. Ya cennetlik oldu, ya cehennemlik oldu.

Muhterem kardeşlerim! Şimdi asıl bizim bu hadîs-i şeriflerden kendimizin alacağımız ibret; biz kendimizi düşünelim.

Şâirin birisi diyor ki, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî. Yani birisi ama er kişi, müstesna birisi. Diyor ki:

"—Ölüye yazık yazık diye ağlama. Sen asıl kendine ağla. Yazık senin için. O bitirdi işini. Yazık varsa, sen kendine ağla asıl."

Biz asıl kendimize ağlayalım. Yani, biz Rebîa kabilesi tarafından mıyız, Mudar kabilesi cephesinden miyiz? Allah'ın yolunun yolcusu muyuz, Rahman'ın askeri miyiz, şeytanın askeri miyiz? Rahman'ın hizbi miyiz, hizbu'r-rahman mıyız, hizbu'ş-şeytan mıyız? Nereye hizmet ediyoruz? Hakka mı hizmet ediyoruz, batıla mı hizmet ediyoruz? Allah'ın rızasını kazanacak yolda mıyız, Allah'ın gazabını çekecek yolda mıyız? Bunu inceleyelim, soralım kendi kendimize. Herkes sorsun. Her işinde sorsun. Her şeyinde, her teferruatta bile sorsun, düzeltsin.

Yiyecek diye alıyoruz, aldığımız yiyeceğin içinde domuz yağı oluyor. Şekerin içine, şekerlemenin, kutunun içine koyduğu, misafire tutulacak ikramın içine likör damlası damlatmış, alçak, hain.,, Şu sağdaki, soldaki şekercilerden bazıları. O halde insan aldığı şekeri bile düşünecek. Kontrol edecek, bakacak.

Bu şekerin içinde ne var? Meyve likörü var.

Başına çalınsın senin meyve likörün... Ben senden şeker istedim, içki istemedim ki alçak. Ben bucak bucak kaçıyorum, içki satan bakkaldan bile alışveriş yapmıyorum. Hiç tahmin etmedim, şekerciden likör çıkacağını. Sen ne hainmişsin, ne casusmuşsun, girmişsin aramıza da utanmadan müslüman mahallesinde likörlü şeker satıyorsun. Bari yaz, bu şeker likörlüdür, gayrimüslimler içindir de. Madem satacaksın. müslümana bildir. Sakallı hacı efendi geliyor, hoca efendiye oradan bir şey alıyor, haydi içi likörlü…

Demek ki şekeri bile kontrol edeceğiz, ya da her şeyi kendimiz yapacağız.

Tavuk murdar olmuş olabilir. Ölmüş olabilir. Aldığın et nallı kuzu olabilir. Eşek eti, at eti olabilir, her şeyi yaparlar. Yani sen kendin müesseseni kur.

Bizim hoca olarak, başka işimiz yok mu yahu? Bizim asıl işimiz dua ve ibadet… Köşede nezih et marketi kurduk.

"—Nezih et." ne demek?

Temiz, yani kesimi ve sairesi şusu, busu. Amerika'dan gelmiş et midir, buzlu et midir, helal midir, haram mıdır? Her şeyi ölçmek lazım.

Elbisede haramlık tasavvur eder misin? Filanca kumaş... Tasavvur eder misin? Aklına bile gelmez ama şeytanlar neler yapıyor. Bunun parlak durması için apresine domuz yağı sürüyor, domuz yağından alınmış şey sürüyor. Hani kumaş ilk böyle terziden çıktığı zaman pırıl pırıl, apre mi deniliyor, ilk şeyi? Onun içinde haram malzeme olabilir.

Demek ki ben de dedelerim gibi tezgâhta tıkıdık tıkıdık, mekiği bir o tarafa atıp, bir bu tarafa atıp, kendi abamın kumaşını kendim dokuyacağım galiba? Ya da kardeşlerim birleşecek helal kumaş, helal et, helal bilmem ne, hepsini yapacak. Başka çaremiz yok. Her şeyi yeniden imtihana tabii tutup, her şeyi yeniden kontrol edip, eğri olan şeye hayır demesini öğreneceğiz.

Ben üniversiteden emekli bir profesörüm. Bir haftada 40 tane toplantıya katılıyoruz, uykumuzu, durağımızı şaşırdık. Gece mi uyuyacağız, gündüz mü uyuyacağız bilemiyoruz.

Düşmanı çökertmenin yollarından birisi nedir, biliyor musunuz? Hani Sırbistan'a gitsek de bomba atsak da herifleri öldürsek de, kardeşlerimizin intikamını alsak da bilmem ne de, ve saire de ve saire de…

Çok kolay yolu var. Ben bunu dergilerde yazdım ama ne anlayan var, ne dinleyen var. Ehemmiyetini anlamıyor millet! Ehemmiyetini anlamıyor. Dedim ki:

"—Birisinin imal ettiği bir malı aldınız mı, ona iyilik yapmış oluyorsunuz."

Çünkü sen bir mal alıyorsun, ötekisi bir mal alıyor, ötesi bir tane alıyor. Böylece ne oluyor? Adam şu kadar 100 bin sattım, şu kadar kilo sattım, bu kadar ton sattım, şu kadar kar ettim diyor. Aldığı parayı götürüyor Sırp'a, Yunanlıya, Ermeni'ye, Yahudi'ye veriyor. Düşmana veriyor. Yani sen düşmanını koynunda besliyorsun, koynunda yılan besliyorsun.

Ne yapacaksın? Aldığın mala bile dikkat edeceksin. Kendi malını yiyeceksin, başkasının malını almayacaksın. Sapır sapır dökülecek o devletler. Sen ticaret yapmadığın zaman, sen onun malını almadığın zaman sapır sapır dökülecek.

İslâm'ın yayılması da savunulması da ticaretledir. Bu önemli bir yol ama millet ekonomi bilmiyor, işletme bilmiyor! Devletlerin nasıl yükseldiğini, nasıl yıkıldığını bilmiyor! Osmanlı'nın neden zayıfladığını, Avrupa'nın neden kuvvetlendiğini bilmiyor; mücadelesinde onun için sonuç alamıyor. Malını almayacaksın kardeşim. Malını almayacaksın, sevmediğin insanın malını almayacaksın.

Gideceksin sevdiğin insanın malını alacaksın, yoksa üreteceksin. O da vazife. İmal edeceksin. Yoksa imalini sen yapacaksın. Japon güneşe tapıyor; putperest, müşrik. Japon'un malını almayacaksın. Gel de alma. Suudi Arabistan Japon malı dolu. Bilmem nere, bilmem nere Japon malı dolu. Falancanın malını almayacaksın. Filanca heriflere de diyeceksin ki, falanca devlete de, sen müslümanlara filanca yerde hiyanet ettiğinden ben

sana ceza olarak senin mallarını bundan sonra milletçe, devletçe, ümmetçe almıyorum. Adam çökecek.

Bak IBM firması çöküyor diyor, dünkü gazeteler. Avrupa'da devletlerin ilerlemesi sıfır noktasında. Zarar ediyorlar. Yani sen yardım etmezsen, batacak. Düşmana yardım ediyorsun, kuvvetlendiriyorsun, zenginleştiriyorsun, palazlandırıyorsun ondan sonra o da saldırıyor. Çok dikkat edeceğiz. Aldığımız her mala çok dikkat edeceğiz. İslâm düşmanının malına ambargo koyacağız.

Şu fikir, sadece şu camide ve sizinle bizim aramızda değil de bütün müslümanların arasında olsa, yani ben müslümandan mal alacağım, İslâm düşmanlarından, müslümanları kesenlerden, mal almayacağım deseniz, iş bitecek. Çocukları alıyorlarmış organ bankasına satıyorlarmış. Böbreği, kalbi, damarı gidecek çocuğun. Parça parça kesecek satacak. Doğruysa korkunç, feci bir iş…

Onun için Allah sorar bunları. İnsana Allah yaptıklarından da sorar yapması gerektiği halde yapmadıklarından da sorar. Türkiye'de yapmadıklarından dolayı bir sorumluluk yok. Türkiye'nin acayipliğinden birisi, bir görevli yapması gereken bir görevi yapmazsa sorumluluk diye bir şey yok. İyi niyetle bir şey yapsa, yaptığı zaman mahkeme mahkeme sürünüyor da yapması gereken bir görevi yapmadığı zaman hiçbir şey olmuyor. Halbuki yapmamaktan dolayı da bir sorumluluk gelmesi lazım.

Namazı kılmamakta, orucu tutmamakta, zekât vermemekte bir sorumluluk yok mu? Var… Eh, o zaman yapmayana da sormak lazım.

"—Şu işteki ihmalde görev kimindi?"

"—Falancanındı."

"—Niye yapmadı?"

Niye yapmadı diye ceza vermek lazım!

Bu ceza nasıl olur?

Bir içtimaî şuurla yani ümmet şuuruyla, millet şuuruyla olur. Baktın ki bir herif edepsiz, onu böylece cezalandıracaksın. Başta türlü cezalandırma imkânımız olsa, onu da yapalım. Silahı alalım harp edelim, darp edelim ve saire ama kolay tarafı bu. Malını almayıvereceksin. Markasına bakacaksın, araştıracaksın,

almayıvereceksin, bu kadar basit.

b. Hapşıranın Hamd Etmesi

Bu sayfadaki ikinci hadîs-i şerif.

Bu ikinci hadîs-i şerif, hapşırmak vukuu bulduğu zaman ne söylenecek, bu konuda bir hadîs-i şerif. Çok kaynakları var. Sâlim ibn-i Abd'den rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[38]

إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُم ، فَلْيَقُلِ: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ ، أو: اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلٰى كُلِّ حَالٍ ؛ فَإِذَا قَالَ ذٰلِكَ ، فَلْيَقُلْ مَنْ عِنْدَهُ: يَرْحَمُكَ اللّٰهُ ، فَإِذَا قَالَ فَلْيَقُلْ:هُوَ يَغْفِرُ اللّٰهُ لَنَا وَلَكُمْ (طب. ك. هب. عن ابن مسعود ؛ حم. ك. هب. عن سالم بن عبيد الأَشْجعي)

RE. 54/12 (*İzâ atase ehadüküm, felyekul: El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn, ev: El-hamdü li'llâhi alâ külli hàl; feizâ kàle zâlike, felyekul men indehû: Yerhamuke'llàh; feizâ kàle felyekul: Hüve yağfiru'llàhu lenâ ve leküm.*)

(*İzâ atase ahadüküm*) "Sizden biriniz hapşırdığı zaman, (*felyekul*) şöyle desin: (*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*) 'Alemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun!' (*Ev*) Veya şöyle desin: (*El-hamdü li'llâhi alâ külli hàl*) 'Alemlerin Rabbi olan Allah'a her hal üzere

---

[38] Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.392, no:2664; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.7, no:23904; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.297, no:7696; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.58, no:6368; Tahâvî, *Maâniü'l-Âsâr*, c.IV, s.301, no:6513; İbn-i Ebî Şeybe, *Müsned*, c.II, s.244, no:625; Tayâlisî, *Müsned*, c.II, s.528, no:1299; Sâlim ibn-i Abd RA'dan.

Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.65, no:10052; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.322, no:934; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.25, no:5685; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.162, no:10326; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.30, no:9346; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.IX, s.1, no:3375; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.120, no:972; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.501, no:26519; Hz. Ali RA'dan.

hamd olsun!’ Yani iyilik, kötülük, bolluk, darlık, her hal üzere Allah’a hamd olsun!”

(*Feizâ kàle zâlike*) “Hapşıran kendisi bu sözü söyledi mi, (*felyekul men indehû*) yanında bulunan öteki müslüman da ona desin ki o zaman…”

Bekleyecek ilk önce, hapşırdı, bakalım arkasından bu ne diyor diye, kulak kabartacak, bekleyecek. (*El-hamdü li’llâhi rabbi’l-àlemîn*) veya (*El-hamdü li’llâhi alâ külli hàl*) dedi mi hapşıran, dedi. O zaman bu yanındaki kişi de diyecek ki: (*Yerhamuke’llàh*) “Allah sana merhamet etsin!” diye dua edecek. Müslüman hapşırana böyle dua edecek.

(*Feizâ kàle felyekul*) “Yanındaki bu sözü söylediği zaman, hapşıran bu sefer cevap olarak ona diyecek ki… Tabii o dua etti ona ya, o ne yapacak? O da ona mukabele etmesi lazım: (*Hüve yağfiru’llàhu lenâ ve leküm*) ‘Allah sizi de, bizi de mağfiret eylesin!” Bunları ezberlemek, öğrenmek lazım!

Müslümanın selâmı başkadır, selâmının mânası da başkadır. (*Es-selamü aleyküm*) nerede, *“Günaydın*” nerede, (*Guten tag*) nerede? Selâmı başkadır, oturması, kalkması, ibadeti başkadır. Her şeyi kendine mahsustur, güzeldir, hiçbir şeyin taklidi değildir, tamdır, derin ve güzel mânâlıdır.

Hapşırdığı zaman Allah’a hamd edecek ve ötekisi onu duyunca ona dua edecek, (*Yerhamuke’llàh*) diyecek. O kendisine dua edildi diye, (*Yağfiru’llàhu lenâ ve leküm*) diyecek.

Başka rivayetler de var. Dört tane hadîs-i şerif var bu konuda. Onları peş peşe hızlı okuyuverelim.

c. Hapşırıp Hamd Edene Melekler Dua Eder

Bu ikinci hadîs-i şerif İbn-i Abbas RA’dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[39]

---

[39] Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XI, s.453, no:12284; Ziyâü’l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü’l-Muhtâre*, c.IV, s.188, no:305; Heysemî, *Mecmaü’z-Zevâid*, c.VIII, s.111, no:12906; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IX, s.160, no:25521; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.III, s.361, no:2357.

إِذَا عَطَسَ أحدُكُمْ ، فَقَالَ: اَلْحَمْدُ لله ! قَالَتِ الْمَلاَئِكَةُ: رَبِّ الْعَالَمِينَ ؛ فَإِذَا قَالَ: رَبِّ الْعَالَمِينَ ، قَالَتِ الْمَلاَئِكَةُ: رَحِمَكَ اللهُ

(طب. عن ابن عباس)

RE. 54/13 (*İzâ atase ehadüküm, fekàle: El-hamdü lillâh! Kàleti'l-melâiketü: Rabbi'l-àlemîn; feizâ kàle: Rabbi'l-àlemîn, kàleti'l-melâiketü: Rahimeke'llàhu.*)

(*İzâ atase ehadüküm*) "Sizden biriniz hapşırdığı zaman, (*fekàle: El-hamdü li'llâh*) hapşırıp da arkasından (*El-hamdü li'llâh*) deyince, devam etmiyorsa, melekler, (*Rabbi'l-àlemîn*) derler." Yani (*El-hamdü li'llâh*) deyip kesme, (*Rabbi'l-àlemîn*)'i de ekle!

(*Feizâ kàle rabbi'l-àlemîn*) "Aksıran (*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*) derse, (kàleti'l-melâiketü: *Rahimeke'llàhu.*) o zaman melekler ona, hah şimdi oldu gibi, (*Rahimeke'llàh*) 'Allah sana merhamet etsin, rahmetini ihsan eylesin!' derler."

Demek ki (*El-hamdü li'llâh*) demek güzel ama, melekler istiyorlar ki, (*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*) densin. Daha güzel olacak. Âlemlerin Rabbi olan Allah'a hamd olsun. Âlemlerin, bütün âlemlerin mâliki, mutasarrıfı, sahibi, besleyicisi, geliştiricisi, değiştiricisi, nimet vericisi Allah… Onun öyle olduğunu söyleyince, o zaman melekler (*Rahimeke'llàh*) "Allah sana merhamet etsin!" derler.

Şimdi bu *Rabbü'l-àlemîn* kelimesi üzerine tabii çok uzun konuşmak lazım. Çünkü Fâtiha'da geçiyor, tesbihatta geçiyor ama mânası çok derin, çok derin.

Rab ne demek? Çok kimse bilmez. Arapça okuyanlar bile çoğu bilmez. Rab ne demek?

Bir şeyi alıp, besleyip, büyütüp, geliştiren, büyüten demek. Hani nasıl çocuğu terbiye edene mürebbî diyoruz. Yani nasıl bir tohumu alsan, bir çiçek sümbül soğanını saksıya alsan, sulasan, baksan, vitaminini versen, toprağını karsan, ilaçlasan ve saire, sonunda bir çiçek sümbül hâline gelse; veyahut küçük bir kuzuyu alsan, biberonla beslesen, büyütsen, tarladan otlatsan, kocaman hâle getirsen, onun gibi yani. Bir, besleyip, geliştirip, büyütmek mânası

var Rab sözünde…

Rabbü'l-àlemîn, yani alemlere nimetlerini verip besliyor alemleri, geliştiriyor. Büyütüyor, geliştiriyor, varlığını tekâmül ettiriyor. Âlemlerin Rabbi demek, bu mânası var.

Çoğu bilmez bu mânâyı, alemlerin sahibi diye gelip geçer. Düz sahip değil de... Benim Yalova'da tarlam var da gidip bakamıyorum bile, ağaçlar kuruyor. Böyle sahiplik değil, alemlerin sahibi ama ihtiyaçlarını görüyor, besliyor, bakıyor, büyütüyor demek. O mâna var *Rabbü'l-àlemîn*'de… Her nimetimiz, her ihtiyacımızın karşılanması ondan.

Onun için, (*El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*) şükür manasını ondan taşıyor. "O âlemlerin Rabbine hamd olsun!" diye o mana oradan geliyor. Rab kelimesinin bu manasını bilin.

Rab kelimesi artmak manasıyla ilgilidir: *rebâ, yerbû*… Âyet-i kerîmede de geçiyor bu mâna zaten. Yani, "Siz Allah yolunda sadaka verirseniz, Allah onu kendi indinde artırır, çoğaltır." Sadakayı besler, büyütür, geliştirir; küçücük bir sadaka, Uhud dağı gibi olur. Allah onu kıymetlendirir. Hani bir tasarrufun olsa, götürsen bir helal firmaya versen, o da ticaret yapsa, geliştirse, kocaman etse gibi.

Ama faize verirsen malı, o zaman;

فَلاَ يَرْبُوا عِنْدَ اللهِ (الروم: ٣٩)

(*Felâ yerbû inda'llàh*) "Allah indinde gelişmez." (Rum, 30/39) diyor.

Yani sen gelişecek sanıyorsun ama… Mesela adam tuttu, filanca tefeciler yüzde 80, yüzde 90, yüzde 100, yüzde 120 faiz veriyoruz deyince, gitti parasını ona yatırdı. Millet unuttu faizin haram olduğunu, evini sattı, düşündü ki, 100 milyona evi satacağım bir senede 120 milyon alacağım. Ayda on milyon bedavadan gelecek faiz parası… Haram ama olsun. Aldırmıyor, yiyecek onu. On milyon, on milyon, çalışmaya da lüzum kalmayacak, artık keyif edecek boğazda, orada, burada filan.

Sen misin böyle düşünen? Ver bakalım paraları, sat bakalım evi evvela. Tuzağa bir girsin bakalım ayağın. Evvela bir evi sattı.

Ondan sonra da tefeciye parayı verdi. Tefeci paraları topladı topladı, pırt kayboldu. Haydi bakalım, şimdi mahkemeye müracaat et;

"—Ben bu adama şu kadar para vermiştim de, işte o paranın aslını bile vermedi de, vaad ettiği şeyi de yapmadı da..."

Sana daha çok ceza layıktır. Allah yapıyor o cezayı. O cezayı veren Allah. Sen misin, haramı helali düşünmeyen, bedavadan kazancı düşünen?

d. Hapşırınca Hamd Etmek Şifa Olur

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[40]

إِذَا عَطَسَ الْعَاطِسُ ، فَابْدَءُوهُ بِالْحَمْدِ ، فَإِنَّ ذٰلِكَ دَوَاءٌ مِنْ كُلِّ دَاءٍ ، وَمِنْ وَجَعِ الْخَاصِرَةِ (ك. فى تاريخه ، والديلمى عن ابن عمر)

RE. 55/1 (*İzâ atase'l-àtısu fe'bdeûhü bi'l-hamdi, feinne zâlike devâün min külli dâin, ve min-vecei'l-hàsırati.*)

(*İzâ atase'l-àtısu fe'bdeûhü bi'l-hamdi*) "Bir kimse aksırdığı zaman, hamd etmezse; hapşırdı, (*El-hamdü li'llâh*) demedi. Siz ona, ondan evvel davranıp (*El-hamdü li'llâh*) deyiverin! Hamd etmenin zamanıydı, sen onu unuttun gibilerden ona (*El-hamdü li'llâh*) deyiverin. Siz böyle başlarsanız; hapşırdı, (*El-hamdü li'llâh*) demeyi unuttu, öyle duruyor. Sen (*El-hamdü li'llâh*) dedin mi, sen kazandın. Birinci, ipi göğüsleyen, yarışı sen kazandın.

"Sen (*El-hamdü li'llâh*) dedin mi, (*feinne zâlike devâün min külli dâin, ve min-vecei'l-hàsırati*) bu (*El-hamdü li'llâh*) demek her hastalığın ve böğür ağrılarının şifasıdır." Demek ki, maddî mânevî her hastalığa devâ oluyor.

"—Yani, (*El-hamdü li'llâh*) demekle böyle bu kadar şey olur mu?" diye hatırına gelebilir bir insanın.

---

[40] İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.18; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzan*, c.II, s.330, no:1598; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.164, no:25544; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.368, no:2366.

Olur ya, şeytan boş durmuyor, insanın içinde boyuna kazana kömür atıp duruyor, kızdırmak için kara kara kömürleri atıp duruyor, içerde fokur fokur kaynatmaya çalışıyor. Böyle diyebilir.

Muhterem kardeşlerim!

Allah verir, başkası veremez. Başka zenginler veremez ama Allah verir. Allah, bir *Lâ ilâhe illa'llah* diyene cennette köşk veriyor. *Lâ ilâhe illa"llah* kısaca bir söz işte. *Lâ ilâhe illa"llah* diyeni cennete sokuyor, cennette köşk veriyor. *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diye işe başlayanın, işini rast getiriyor.

Besmele ile başlayanın işini rast getiriyor, besmelesiz başlayanın işini güdük bırakıyor. Çünkü yapan, eden, veren Allah; bu sözler Allah'ın rızasına hoş geldi mi Allah affediyor. Hoş gelmedi mi ceza veriyor. Onun için sözün kısalığına bakma, mânasına bak, bir de o sözü sevene bak. Allah seviyor. Sevdiği zaman da seni taltif ediyor.

Geçenlerde Ankara'da hadîs-i şerifleri okuyoruz, rüya ile ilgili bahis geldi. Rüya, Kur'ân-ı Kerîm'de var, hadîs-i şeriflerde var. Önemli bir olay, rüya. Bazen olacakları, ertesi günkü şeyleri filan insan rüyada görür. Tabii rüya ile ilgili hadisler geldi, rüyayı anlattık. Beğenen beğeniyor da insanların, kalabalığın içinden de çeşitli tipler de çıkıyor;

"—Ya biz buraya masal ve rüya dinlemeye mi geldik?" diye bir kâğıt gönderen de oldu içlerinden.

Sıkılmış beyzadenin canı… E ne yapalım! Konu bazen öyle bazen böyle geliyor, çeşitlilik oluyor. Her şeyi öğrenmekte fayda var. Bugün de böyle oldu. Hapşırmanın âdâbı ile ilgili, hapşırmadan sonra söylenecek sözlerle ilgili geldi.

Ne yapayım? Peygamber Efendimiz bunları söylemiş. Bunun sevabı, esrarı, incelikleri, hatırası var. Hz. Âdem Atamız, yaratıldığı zaman şöyle bir uyanmış, doğrulmuş, ilk önce bir hapşu diye hapşırmış. Ta o zamana kadar gidiyor iş… O zaman (*El-hamdü li'llâh*) demiş. Melekler de, (*Yerhamuke'llah*) diye, bu yeni yaratığa dua etmişler. O mana, o an'ane devam ediyor.

Nasıl hacda İbrahim AS'ın, Hacer Validemizin Safâ ile Merve arasında gitmesi gelmesi âdâb olmuş, çeşitli incelikleri var. Nasıl Kâbe'nin etrafında dönmek, meleklerin *Beytü'l-Ma'mur* etrafında

dönmesinin sembolü ve hatırası… İslâm'da çok derin şeyler vardır, işin içinde iş vardır. Esrarının içinde, ibadetlerin nice nice daha esrar vardır, incelikler vardır. Erbabı bilir.

e. Üçten Fazla Hapşırmak

Dördüncü hadîs-i şerif, hapşırmakla ilgili:[41]

إِذَا عَطَسَ أَحَدُكُمْ فَلْيُشَمِّتْهُ جَلِيسُهُ ، فَإِنْ زَادَ عَلَى ثَلاَثٍ فَهُوَ مَزْكُومٌ ،

وَلاَ يُشَمَّتُ بَعْدَ ثَلاَثٍ (د. وابن السنى ، كر. عن أبى هريرة)

RE. 55/2 (*İzâ atase ehadüküm fe'l-yüşemithü celîsühû, fein zâde alâ selâsin fehüve mezkûmün, ve lâ yüşemmetü ba'de selâsin.*)

Bu da işe bir hudut koyuyor, diyor ki:

(*İzâ atase ehadüküm fe'l-yüşemithü celîsühû*) "Sizden biriniz hapşırırsa, tamam, yanında oturan arkadaşı üç defa ona yerhamukellah desin, elhamdülillah dediği zaman." İşte buna teşmîtü'l-âtıs derler. Hapşırana hayır dua etmek, iyiliğini temenni etmek.

(*Fein zâde alâ selâsin fehüve mezkûmün*) "Üç defaya kadar bunu yapsın; üçten fazla yaparsa, demek ki adam hasta, nezle, peş peşe…"

Alerjik mi oluyormuş ne oluyormuş, ben bazen bir hapşırmaya başlıyorum, gidip burnumu yıkamazsam, ağzımı çalkalamazsam, yeri göğü, tavanı havaya kaldıracak gibi hapşırttırıyor uzun zaman.

Demek ki üçten fazlası oldu mu, artık o bir hastalıktandır, nezledendir. (*Ve lâ yüşemmetü ba'de selâsin*) O zaman üçten sonra artık söylemeye lüzum yok. Adam hapşırıyor, *el-hamdü li'llâh*; hapşırıyor, *el-hamdü li'llâh*; hapşırıyor, *el-hamdü li'llâh*, *yerhamuke'llàh*… Artık her şeyin bir hududu var. "Üçten sonra demesin!" demiş Peygamber Efendimiz.

---

41 İbnü's-Sinnî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.475, no:250; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.VIII, s.275; Mâlik, *Muvatta'* (Rivayet-i Muhammed), c.III, s.458, no:953; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.160, no:25522; *Camiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.362, no:2358.

Ebû Hüreyre RA'dan. Bu günkü dersimizin son hadîs-i şerifi. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[42]

إذا عَظَّمَتْ أُمَّتِي الدُّنْيَا ، نُزِعَتْ مِنْهَا هَيْئَةُ الإِسْلامِ ؛ وإذا تَرَكَتِ الأَمْرَ بالمَعْرُوفِ والنَّهْيِ عَنِ المُنْكَرِ ، حُرِمَتْ بَرَكَةَ الوَحْيِ ؛ وإذا تَسَابَّتْ أُمَّتِي ، سَقَطَتْ مِنْ عَيْنِ اللهِ (الحكيم عن أبى هريرة)

RE. 55/3 (*İzâ azzamet ümmetî ed-dünyâ nüziat minhâ heybetü'l-islâm; ve izâ tereketi'l-emre bi'l-ma'rûfi ve'n-nehye anil-münkeri, hurrimet bereketü'l-vahyi; ve izâ tesâbbet ümmetî, sekatat min ayni'llâhi*.)

(*İzâ azzamet ümmetî ed-dünyâ*) "Benim ümmetim yani Ümmet-i Muhammed, dünyayı gözünde büyüttü mü; dünyaya tâzim etti, ehemmiyet verdi mi; (nüziat minhâ hey'etü'l-islâm) İslâm'ın hey'eti ondan çekilip alınır."

Hey'et diye yazmış, burada açıkça hemze var ama baktım, *heybet* mânası da var. Yani, "İslâm'ın o insana verdiği heybet, vakar ve saygınlık diyelim yeni tabirle, Allah tarafından onun üzerinden çekilir, alınır." Ve yahut buradaki ilk manasıyla, "İslâm'ın umumi görünüşü, hey'eti topluca o kişinin üzerinden alınır. "

Ümmetim dünyayı tercih ederse, dünyaya hürmet ederse, dünyaya meyl ederse, dünyaya dalarsa demek yani. O zaman gidiyor elden; izzet, heybet, İslâm'ın ana hey'eti göçüp gidiyor. İslâm ona darılıyor, kalkıp gidiyor üzerinden. İslâm, "hey'et, topluluk" demektir. İslâm'ın topluluğu şöyle;

"—Sen misin dünyaya meyleden? Vay müslüman vay! Darıldım sana." diyor kalkıp gidiyor. İslâm'ın hey'eti gidince, kuru bir şey

---

[42] Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdîrül-Usül*, c.II, s.270; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.183, no:6070; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.368, no:2368.

kalıyor geride.

(*Ve izâ tereketi'l-emre bi'l-ma'rûfi ve'n-nehye anil-münkeri*) "Ümmetim emr-i ma'rufu nehy-i münkeri terk ederse…"

Emr-i ma'ruf ne demektir? İyi şeyleri yaptırmak için, etrafa söylemek, nasihat etmek, yaptırmaya çalışmak, hatta zorlamak.

(*Ve'n-nehye ani'l-münkeri*) "Kötü olan şeyleri de yaptırmamaya çalışmak." İçki içme, onu yapma, bağırma. Komşunun bahçesine tırmanma. Elmasını koparma vesaire. Yani kötüye şeyi yaptırtmamak. İyi şeyi yaptırmaya çalışmak, kötü şeyi yaptırmamaya gayret etmek.

"—Bu emr-i mâruf, nehy-i münker nedir?"

Farzdır. Müslümanların vazifesidir. Namaz gibi, oruç gibi bir vazifedir.

"—Bunu terk ederse ümmetim, ne olur?

(*Hurrimet bereketü'l-vahyi*) "Vahyin, Kur'ân-ı Kerîm'in üzerlerine inmesinden hâsıl olan bereketten, mahrum kılınır. Kur'ân-ı Kerîm'in bereketinden mahrum kılınır. Kur'ân-ı Kerîm'in bereketini tadamaz, bereketinden istifade edemez, o vahy-i ilâhînin kullara sağladığı mânevî faydalardan faydalanamaz duruma düşer."

Ne zaman? Emr-i ma'ruf nehy-i münker yapmadığı zaman.

Üçüncüsü: (*Ve izâ tesâbbet ümmetî*) "Ümmetim birbirlerine sövmeye, sövüşmeye başlarsa… Kötü sözler söylerse birbirinin aleyhinde…"

Sebbetmek sövmek demektir. Hani "ana avrat sövmek" derler ya böyle, ileri geri ağzını açıp gözünü yumup söylemek. "Ümmet birbirine sövüştüğü zaman, o ona sövüyor, o ona sövüyor, sövüştüğü zaman; (*Sekatat min ayni'llâh*) "Allah'ın gözünden düşerler."

Muhterem Kardeşlerim!

Bu son hadîs-i şerifte üç tehlike anlatıldı. Buna dikkat edin. Benim ümmetim, dünyayı gözlerinde büyütürler, dünyaya dalarlar, dünyaya hürmet ederlerse, İslâm'ın hey'eti ondan çekilir alınır. Müslümanlık kalmaz üzerinde. Dünyaya daldı mı, Müslümanlığın ruhu, hey'eti kalmaz, çekilir.

Ne yapacak? Dünyayı sevmeyecek ahireti sevecek. Dünyaya

meyl etmeyecek ahirete meyledecek. Gayesi ahireti mamur kılmak olacak. Dünyayı mamur kılmak, cep doldurmak, mevki makam sahibi olmak değil. İsterse bunların aksi bile olsa, ahireti kazanmak o yolla oluyorsa, fedakârlık bile yapması lazım. Yapmazsa, İslâm sıyrılır.

Hah, tamam, anladık şimdi. Türkiye'nin durumunu da anladık, bütün İslâm âleminin durumunu da anladık. Dünyaya meyl etti ümmet, İslâm'ın canı, ciğeri, ruhu, ateşi, heyecanı, hey'eti çekildi, alındı üzerinden. Güya müslüman. Sürü gibi. Ermeniler Azerbaycan'a saldırıyor kıpırtı yok. Filistin'de elini taşla eziyor, canlı insanın kemiklerini kırıyor gürültü yok. Bosna-Hersek'te öldürülüyor, kadınlar tecavüze uğruyor, çocuklar satılıyor, organları kesilip alınıyor ses yok.

Neden? İslâm'ın hey'eti gitmiş.

Neden olmuş bu? Müslümanlar dünyaya daldığı için olmuş.

Aman Amerika'dan zarar gelmesin, aman ticaretimiz zarar görmesin, aman rahatım, keyifim bozulmasın. Gitti işte, sebep anlaşılıyor.

Tehlikelerin birisi bu, çoğumuzda var. Çok yaygın bir hastalık. Bulaşıcı, kolera gibi salgın ve çok kötü bir hastalık, dünyaya dalmak, dünyayı sevme, dünyayı gözünde büyütmek, dünyayı hedef edinmek... Çok az kimsede bundan kurtulmuşluk, sıhhat vardır. Çoğu kimse ehl-i dünyâdır maalesef, müslüman da olsa...

Ben size acı bir şey söyleyeyim: Ermeniler para gönderiyorlarmış Azeri köylerine; "Alın şu dolarları, haydi boşaltın köyü!" diyorlarmış. Dolarları alan, köyü boşaltıp gidiyormuş. Ermeniler geliyormuş. Para, para, para, din iman para oldu. O zaman bir şey kalmadı.

İkinci büyük tehlike; emr-i ma'ruf nehy-i münkeri ümmet terk ederse, Kur'ân-ı Kerîm'in bereketinden mahrum kılınır. Sanki Kur'ân-ı Kerîm inmemiş, sanki Kur'ân-ı Kerîm'in onlara hiç faydası yok duruma düşer. Okurlar, okurlar hiçbir şey olmaz. İşte o kadar hafız var, bu kadar kıraat var, Kur'ân-ı Kerîm radyoda, televizyonda bile okunuyor ama ne oluyor?

Neden? Emr-i ma'ruf ve nehy-i münkeri terk edince Kur'ân-ı Kerîm'in, vahyin, bereketinden mahrum kılınırlar, Bu yapılmaz diyecek, haram olan şeyi yaptırmamaya, helal olan şeyi yaptırmaya

çalışacak.

Bu emr-i ma'ruf nehy-i münkeri öğrenin! Vazifelerinizden birisi bu. Ev ödevi, çalışın. Emr-i ma'ruf nedir, nehy-i münker nedir? Bir dahaki haftaya kadar bir görev yapın, bakın o zaman yerinizde durabilecek misiniz?

Bilmiyor millet. Emr-i ma'ruf nehy-i münkeri hocalar yapsın, vâizler yapsın. Kürsüye çıksın, eûzü besmeleden sonra 45 dakika konuşsun, bitince emr-i ma'ruf nehy-i münker bitti.

Yağma yok… Her koyun kendi bacağından asılmayacak mı? Sizin bacağınız yok mu asılacak?

Herkesin bacağı var, Allah herkesin bacağından asar, herkesin derisini yüzer. Herkes vazifesini yapacak. Hiç kimseye sözün geçmezse, âciz bir adamsan evinde sözün geçer. Karın hiç olmazsa, "Hoş geldin efendi!" der. Hiç olmazsa çocuğun sözünü dinler. Bari ona tesir et.

Muhterem kardeşlerim!

İkinci tehlike bu, emr-i ma'ruf nehy-i münker yapacağız. Birinci tehlike dünyaya dalmak, dünyayı sevmek. Dünyayı sevmeyeceğiz, ahireti seveceğiz, cenneti seveceğiz, ahireti, cenneti kazanmaya çalışacağız. Emr-i ma'rufu, nehy-i münkeri terk etmeyeceğiz. Suskun insanlar olmayac+ağız. Konuşan insanlar olacağız. Hayrı söyleyen, hakkı söyleyen, şerri engelleyen, hakkı destekleyen insanlar olacağız. Müslüman böyle olacak. Başka türlü olursa iyi müslüman olmuyor, vahyin bereketi de üzerinden gidince cascavlak kalıyor.

Üçüncü tehlike; birbirlerine sövüşürlerse, o ona söver, o ona söverse Allah'ın gözünden düşerler. Allah'ın gözünden düşmek de başka bir şeye benzemez. Uçaktan düşmekten daha beter olur insan. Yüksek bir yerden düşmek değil. Allah'ın gözünden düştü mü insan, dünyası âhireti mahvolur.

O zaman ne yapacağız? Kimse, kimseye sövmeyecek.

Bana yığınla mektup geliyor. Şikâyetler geliyor dinliyorum. Tüylerim diken diken oluyor. Müslüman müslümanın aleyhinde, müslüman müslüma iftira ediyor. Müslüman müslümana olmadık sözler söylüyor, olmadık zanlarda bulunuyor, yalan yanlış şeyler, rekabetler, çekişmeler, çatışmalar. Allah'ın gözünden düşer insan.

Allah korusun. Allah edepsizlik yaptırmasın insana. Allah hüsn ü zannı emretmiş, suizanı yasaklamış mesela. İşte bu İslâm'ı âdâbı, tasavvufu vesaireyi bilmiyorlar. Ondan sonra başa her çeşit felaket geliyor. Biz de söylüyoruz, söylemek de yetmiyor.

Herhalde bizim biraz Hz. Ömer gibi kamçılı dolaşmamız lazım. Böyle uzun bir kamçı Zoro'nun kara kamçısı gibi, bir şaklattığımız zaman, alnında bir z harfi, sırtında bir z harfi, böyle kandan bir şey çıkmalı ki, ondan sonra millet bir daha yapmasın. Millet boyuna cezasını görmediği günahı işlemeye devam ediyor. Cezasını görürse vazgeçecek ama cezasını şimdi görmüyor. Birikiyor ceza, öbür tarafta depoda birikiyor, birikiyor, birikiyor, ceza bir patladığı zaman ya Sırp senin üstüne geliyor, ya Yunanlı geliyor, ya Ermeni geliyor.

Aaa niye geldi? Müslüman niye Ermeni'nin karşısında, Sırp'ın karşısında mağlup?

Cezalar birikti de depo patladı. Barajın duvarı yıkıldı ondan. Başka bir şeyden değil.

Allah hepimize uyanıklık versin... Nevm-i gafletten yâ Rabbi, bizleri lütfunla uyandır. Bizi kâfirlerle terbiye etme… Bizi gazabınla, azabınla terbiye etme; lütfunla, kereminle terbiye eyle yâ Rabbi!

Rasûlüllah Efendimiz'i rüyamızda görsek, tatlı tatlı söylese, biz de aşk ile şevk ile ağlayarak uyansak. Doğru yola, tevbe edip girsek, bu tatlılıkla bir doğru yola dönüş olur. Bir de böyle düşmanın pençesi altında inleyip, ezilip, malı, canı helâk olması durumu var.

Allah kahrına uğratmasın… Lütfuna erdirsin… Lütfuyla hidayete mazhar eylesin…

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

02. 05. 1993 – İskenderpaşa Camii

06. İYİLİĞİ EMRETMEK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn.,, Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'l-cezâ.

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا عَلِمَ الْعَالِمُ فَلَمْ يَعْمَلْ ، كَانَ كَالْمِصْبَاحِ ، يُضِيءُ لِلنَّاسِ ، وَيُحْرِقُ نَفْسَهُ (ابن قانع فى معجمه عن سليك الغطفانى)

RE. 55/4 (*İzâ alime'l-àlimu felem ya'mel, kâne ke'l-misbâhi, yudîu li'n-nâsi, ve yuhriku nefsehû.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanâtı, ikramâtı hem dünyada hem ahirette üzerinize olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri iki cihanda cümlenizi bahtiyar eylesin…

An'ane olarak pazar günleri ikindiden sonra şurada toplanıyoruz, Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şeriflerinden okuyoruz, dinliyoruz, dilimizin döndüğünce anlatıyoruz, anlıyoruz. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi rahmetine vâsıl eylesin… Rızasına erenlerden eylesin…

Bu hadîs-i şerîfleri okumaya başlamadan önce, Peygamber SAS Efendimiz'e sevgimizin, saygımızın, bağlılığımızın, ümmetliğimizin bir nişânesi olmak üzere biz âciz, nâçiz ümmetlerinden ona bir

hediye-i Kur'aniye olsun diye, ruh-i pâkine hediye olmak üzere ve onun mübarek âl'inin, ashâbının, etbâının, ahbabının, cümle sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Şu beldeleri fethetmiş, bize yâdigâr miras bırakmış olan Fatih Sultan Muhammed Han'ın ve mübarek ordusu mensuplarının ve diğer beldeleri fetheden fatihlerin, şehidlerin, gâzilerin, cümle mücâhidîn-i müslimînin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayrât u hasenât sahiplerinin ruhlarına hediye olsun diye ve hâsseten içinde ibadet yaptığımız şu caminin bânisi İskender Paşa'nın ruhuna ve bu camiden bugüne kadar gelmiş geçmiş, bu camiyi tamir etmiş, yenilemiş, genişletmiş, hizmette tutmuş olanların ve bu caminin içinde ibadet etmiş olan imamların, müezzinlerin, vaizlerin, kayyumların, cemaatlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından, nice nice zahmetlere katlanarak masraflar ederek her hafta bir vefa nişânesi olarak buraya gelen siz sevgili ve kıymetli kardeşlerimizin de cümle geçmişlerinin ruhu şâd olsun, cümlesinin kabirleri nur dolsun, kabirleri cennet bahçesi olsun, makamları âlâ, dereceleri yüksek olsun, ruhları mesrûr olsun, ruhları rahatlansın diye;

Bizler de Rabbimiz'in rızasına uygun ömür sürelim, Rabbimiz'in sevdiği kullar olalım, sevdiği işleri yapalım, huzuruna sevdiği kullar olarak yüzü ak alnı açık varalım diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, bunlara hediye edelim, öyle başlayalım! Buyurun:

…………………………..

a. İlmiyle Amil Olmayan Alim

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs*'in 55. sayfasından 4 hadîs-i şerîf ve devamı olacak. Arapça metnini demin okuduğumuz 4. hadîs-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[43]

إِذَا عَلِمَ الْعَالِمُ فَلَمْ يَعْمَلْ، كَانَ كَالْمِصْبَاحِ، يُضِيءُ لِلنَّاسِ، وَيُحْرِقُ

[43] İbn-i Kàni', *Mu'cemü's-Sahàbe*, c.III, s.19, no:606; Süleyk el-Gatfânî RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.186, no:28974; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.369, no:2369.

نَفْسَهُ (ابن قانع فى معجمه عن سليك الغطفانى)

RE. 55/4 (*İzâ alime'l-àlimu felem ya'mel, kâne ke'l-misbâhi, yudîu li'n-nâsi, ve yuhriku nefsehû.*)

(*İzâ alime'l-âlimu*) "Alim bildi mi, bildiği zaman, (*felem ya'mel*) ama bildiği ile amel etmedi mi..." Biliyor, bildi, öğrendi, duydu, okudu; ama bildiğini yapmıyor.

Alim bilip de bildiğiyle amel etmediği zaman... (*Kâne ke'l-misbâhi*) "O alim kandil gibidir." Ne yapar? (*Yudîu li'n-nâsi*) "Yanar, insanlara ortalığı aydınlatır ama, (*ve yuhriku nefsehû*) kendisini yakar."

Nasıl bir kandil, bir çıra, bir mum, fenerin içindeki fitil yanar, etrafı aydınlatır; ama kendisi yanar yanar, biter. Mum erir, biter. Fitil biter, kendisi yanar. Alim ona benzer.

İslâm dininin ilme, alime, ilim öğrenmeye, talebeye ve ilim öğretmeye ne kadar büyük sevap verdiğini bütün hadis kitaplarından okuyabilirsiniz. Hepsi bunu anlatır. Ama en güzellerinden bir tanesi, Hocamız'ın *Cennet Yolları* kitabıdır. Orada güzel anlatıyor.

Bir de İmam Gazâlî Hazretleri'nin İhyâ-u Ulûmi'd-dîn kitabının ilk bölümü… İhyâ 4 cilt, 40 bölümdür. Her ciltte 10 bölüm. Birinci bölümü ilimle ilgilidir. Burada ilmin kıymeti, hangi ilmin şerefli ilim olduğu, hangisinin zarurî olduğu, ilim adamının, alimin ne kadar sevap alacağı, talebinin ne kadar sevap alacağı gibi hususları çok geniş ve güzel bir şekilde anlatır.

Onun için, ben kendi kendime dedim ki; ilim yoluna giren her talebeye ilk önce *İhyâ-u Ulûm*'un birinci bölümünü okutup iyice belletmek lazım:

"—Bak, ilim öğrenmek ne kadar sevaplı... Yılma, üşenme, sabret, geceni gündüzüne kat, Allah'ın rızasını kazanmak için çalış, çabala, oku, öğren; ne kadar büyük sevaplar alacaksın... Bak, Allah sana ne kadar büyük mertebe vermiş..." diye öğrenmiş olur.

Onun için, *İhyâ-u Ulûmi'd-dîn*'in birinci kitabını, kitâbu'l-ilmi okumasını temenni etmiştim.

Allah CC yanında mertebesi en yüksek olan insan alimlerdir. En yüksek mertebeli, müslüman alimdir. Alimler mücahidlerden ve

şehidlerden de üstündür.

Ama her şeyin hakikisi var, sahtesi var; tamı var, yarımı var. Mallar da çeşit çeşit, kumaşlar da çeşit çeşit, meyveler de çeşit çeşit...Aynı meyvenin kaliteleri de farklı farklı olabiliyor. Kalite mühim. Vasfı güzel olması lazım. Vasfının tam olması lazım.

Alim nasıl olacak?

Alim, bilgisi bakımından tam olacak, bir.

“—Bilgisi tam olsa yeter mi?”

Yetmez. Bildiğini kendi hayatında uygulayacak. Söylediğini yapacak. İnanmış olduğu davaya göre hayatını kendisi tanzim edecek. Hâli, yolu, işi, muamelesi ilminin gereğine uygun olacak.

“—İlmiyle âmil olması yeter mi?”

Yine yetmez. İlmini tatbik etse bile yetmez.

“—Nasıl olacak?”

İlmini tatbik ederken, uygularken, ilmiyle âmil olurken aynı zamanda ihlâslı olacak. Hâlis muhlis niyetli olacak. Dünya için öğrenirse olmaz. Dünya için öğretirse olmaz. Mevki makam için öğretirse olmaz. Şöhret için öğretirse olmaz. Nefsi için öğretirse olmaz. İhlâslı olacak. İhlâslı olduktan sonra tamam olur.

Bilecek, bildiğini ihlâsla tatbik edecek. Onun da yine birçok tehlikeleri vardır, incelikleri vardır. Ama ilmiyle âmil olduğu gibi ihlâslı da olması lazım.

İhlâs ne demek?

"—Bir şeyi sırf ve sadece Allah rızası için yapmak. Yaptığı şeye başka hiçbir niyet karıştırmamak; niyetinin hâlis olması, katıksız olması, yüzde 100 olması."

"—Ben bu işi yaparken biraz sevap düşünüyorum; ama biraz da menfaat düşünüyorum. Çok sevap düşünüyorum ama biraz da şöhret düşünüyorum. Biraz sevap düşünüyorum ama biraz da reklam düşünüyorum. Biraz sevap düşünüyorum ama biraz da geçimimi düşünüyorum."

Olmaz!

"—Hâlis olacak" ne demek?

Katıksız olacak, bu niyetin içine başka bir şey katılmayacak. Allah rızası için, hasbeten lillah olacak.Böyle olursa tamam.

Böyle olmazsa Allah ihlâs ile yapılmayan ibadeti kabul etmiyor.

Hadîs-i şerîflerde bildirilmiş. İhlâs ile yapılmayan ibadeti, ibadet bile olduğu halde —namaz, oruç, sadaka, hayır, hasenât— ihlâs ile olmayınca onu bile kabul etmiyor. Demek ki ibadet yapmak da yetmiyor. İbadeti yapmasını bilecek, ibadeti yapacak, yaparken de hâlis muhlis niyetli olacak, sırf Allah rızası için yapacak!

Alim, Allah'ın emrini kullara söyleyecek.

"—Ben bunu söylersem cemaat bana kızar."

Kızarsa kızsın. Allah sevsin.

"—Ben bunu böyle yaparsam hapse girerim, şöyle olur, böyle olur..."

Olursa olsun. Hakkı söyleyecek. Doğruyu Allah rızası için dobra dobra söyleyecek. Zalim bir insanın karşısında bile hak sözü söyleyecek. Cihadın en büyüğü bu!

Adam zalim; döver, hapse tıkar, öldürür, zehirler, öldürtür ve saire... Bunlar olmuş.

İmâm-ı Âzâm Hazretleri hapse girmiş mi? Girmiş.

İmâm-ı Rabbânî Efendimiz hapse girmiş mi? Girmiş. Senelerce yatmış.

Bizim büyüklerimizin hepsinde gördüğümüz, bildiğimiz şeyler... Hak yolda taviz vermemişler.

Taviz vermemişler ama bazen insanları kazanmak için bir politika gütmüşler.

“—Bu politika nedir?”

Siyaset-i dîniyyedir.

"—Şu adamı kaçırmayayım. Şu adamı delirtmeyeyim. Şu adamı çileden çıkartmayayım. Şu adamı doğru yola usûlünce çağırayım. Birden söylersem bu adam kaçar gider; kaçırtmayayım. Adamın cehenneme ayağının kaymasına sebep olmayayım..." diye, dokuz defa yutkunacak, söyleyeceği söze dikkat edecek, yapacağı işe dikkat edecek.

Herkes dikkat edecek. Her doğruyu her yerde her zaman pat diye söylemek doğru olmuyor. Emr-i mârufun, nehy-i münkerin usûlü, erkânı, prensipleri, siyaset-i dîniyyesi, politikası oluyor. Tabii ona riâyet edecek. Peygamber SAS Efendimiz'in yine sünnet-i seniyyesinden, yine şeriatin ahkâmından...

Muselâ, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[44]

يَسِّرُوا وَلاَ تُعَسِّرُوا ، بَشِّرُوا وَلاَ تُنَفِّرُوا (ق. حم. ن. عن أنس)

(*Yessirû*) "Kolaylaştırın, mümkün olduğu kadar kolaylaştırıcı anlatım, davet içinde olun! (*Ve lâ tüassirû*) Zorlaştırmayın!"

(*Beşşirû ve lâ tüneffirû*) "Müjdeleyin, nefret ettirmeyin."

Müjdeleyin, sevindirecek sözler, müjdeli sözler söyleyin; ama nefret ettirecek, korkutacak, ürkütecek sözler söylemeyin.

---

[44] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.122, no:67; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.365, no:625; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.443, no:5890; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.IX, s.152, no:3262; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.462, no:4195; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.399, no:19588; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.338, no:695; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.177; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.215, no:6558; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.250, no:7319; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.33, no:10951; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.37, no:5360; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.129, no:26792.

Yorgunu yokuşa sürmeyin. Adamı yapamayacağı yükün altına sokmayın, kaçırtmayın.

Birisi çok uzun namaz kıldırıyormuş. Gelip şikâyet etmişler, Peygamber Efendimiz'e demişler ki;

"—Yâ Rasûlallah, bizim imam çok uzun okuyor."

Efendimiz o zaman çok kızmış. Alnındaki —ar damarı derler— damarı kızdığı, sinirlendiği zaman kabarırmış, herkes simasından Efendimiz'in sinirlendiğini anlarmış. O zaman çok sinirlenmiş.

“—Bu imam uzun namaz kıldırıyordu, niye sinirleniyor?”

Cemaati bıktırıyor ya, ondan.

Bıktırmayacak. Cemaati kaçırtmayacak. Cemaati şikâyet ettirtmeyecek. Tâkati zorlamayacak. Bardağı taşırmayacak. Çizgiye riâyet edecek.

Tabii bu nerede olur, nerede olmaz? Ne kadar olur, ne kadar olmaz? Allah'ın müsaade ettiği kadar olur, müsaade etmediği çizgide durur.

Bana geldiler:

"—Efendim bu kızlar başörtüyle imtihanlara giremiyorlar. Müsaade edin, açsınlar."

Ben dedim ki:

"—Estağfirullah! Başörtüsünün örtülmesi emrini veren ben değilim ki kaldıran ben olayım!"

O emri ben mi verdim?

Allah vermiş. Allah'ın verdiği emri kul kaldırabilir mi? Ben kim oluyorum? Müftü kim oluyor? Diyanet İşleri başkanı kim oluyor? Alim kim oluyor? Müctehid kim oluyor?

Mecelle'de;

"—*Mevrid-i nasta ictihada mesağ yoktur*." diyor.

Ne demek?

"—Hakkında ayet olan hususta ileri geri laf söylenmez. Başka söz söylenmez."

İctihad ne zaman yapılır?

“—Hakkında nass-ı kàtı', kesin delil olmayan konularda insan muhakemesini kullanıp o zaman ictihad yapar.

"—İçki haram ama sen iç!" diyebilir mi?

Kimse diyemez!

"—İç ulan bunu!" diyormuş.

Çocuğunu karşısına oturtuyormuş edepsiz; "İç bunu! Ben senin babanım, iç! İçmezsen babalık hakkımı helal etmem!"

Dur bakalım, dur! Ne oluyorsun sen? Babalık hakkından evvel Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin hukuku var, hakkı var. Baba ne oluyor? Babayı da yaratan Allah! Allah içkiyi haram kılmışken baba, babalık hakkını ortaya koyup içkiyi içirtemez!

Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîflerde söylemiş; kadın kocasına itaat edecek.

Kocası karısına:

“—Karı, gel buraya! Hadi bakalım, aç şu başörtünü, gir koluma, yürü bakalım... Dairede arkadaşlarla konuştuk, bu akşam bir parti, toplantı var. Hadi bakalım, öyle gericilik yok... Giyin, donan, süslen, boyan, gir koluma, senden biraz utanmayayım... Süslen, hadi bakalım gel... Dans da edeceğiz, erkekli kadınlı toplantıya gideceğiz..." diyebilir mi?

Hakkı var mı? Yok!

Allah'ın emrine aykırı bir söz söylemeye hiçbir kimsenin hakkı yoktur! Hem de itaat da olmaz. Günahta itaat olmaz.

Bazısı da kurnazlık ediyor, doktorlardan böyle tipler var, cahil, İslâm'ı bilmiyor, Kur'an'ı bilmiyor:

"—Yap şunu, günahı benim!" diyor.

Kendisi günahtan korkmuyor; dinsiz, imansız veya zayıf itikadlı... Çocuk geliyor, 15 yaşında, 18 yaşında delikanlı, bunalımda…

Doktor ona çare olarak:

"—Evlâdım, flört yap." diyor. "Rûhen rahatlamak için, keyfinin yerine gelmesi için flört yap." diyor.

Yani "Günah işle!" diyor. Olur mu? Olmaz.

"—Olur, günahı benim." diyor.

Böyle derler ama Kur'an-ı Kerim'de bu hususta ayet var:

وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطَايَاكُمْ وَمَا هُمْ بِحَامِلِينَ مِنْ خَطَايَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ ، إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ (عنكبوت:١٢)

(*Ve kàle'llezîne keferû li'llezîne âmenû*) "Kâfirler iman edenlere derler ki, (*ittebiû sebîlenâ velnahmil hatâyâküm*) 'Bizim yolumuza tabî olun; biz sizin günahlarınızı, veballerinizi, hatalarınızı yükleniriz!' (*Ve mâ hüm bi-hàmilîne min hatâyâhüm min şey'*) Günahı işleyenin hatasından kendileri bir şey yüklenemezler. (*İnnehüm lekâzibûn*) Onlar kesinlikle yalan söylemektedirler." (Ankebut, 29/12)

O adam günahı işlerse, onun günahı ona kalır; ama söyleyen de hem kendisi söylediğinden günaha girer, hem de onun işlediği günahın bir misli gelir. Ondan eksilmemek, onda aynen kalmak şartıyla kışkırtıcı adamın da omuzuna yüklenir. Kur'an-ı Kerim böyle söylüyor.

Demek ki, kimse kimsenin günahını yüklenemezmiş. Ama yüklendim derse, onun vebali de ona gelirmiş. Yani ondan günahı alamıyor ama o temenni ile günah yine kendisine geliyor. Onu günahtan kurtaramıyor.

"—Tamam, senin günahın bana!" diyor.

Onun işlediği günah kadar bir günahı Allah böyle diyene

verecek, istediğinden mahrum kalmayacak. Onun vebali günahı buna gelecek; ama ondan bir şey eksilmeden gelecek. Kur'ân-ı Kerîm böyle bildiriyor.

Kimse kimseyi günaha zorlayamaz. Kimse kimseyi harama zorlayamaz. Hiçbir kimse de, ne kadar büyük yakını olsa, ne kadar hürmetli büyüğü olsa, günahı o söyledi diye yapamaz.

"—Neden?"

Kulların hepsi Allah'a itaat etmekle vazifelidir. Herkesin kulluk vazifesi, Allah'ın emrini tutmaktır. Kocası da söylese dinlemez. Babası da söylese dinlemez. Hocası da söylese dinlemez. Falanca da söylese dinlemez. Filanca da söylese dinlemez...

"—Neyi dinlemez?"

Allah'ın yasak ettiği bir şeyi 'Yap!' diyorsa o zaman dinlemez. Kimse "Yasağı yap!' diyemez; çünkü "yap" demeye hakkı yoktur.

O zaman alimin, bilen insanın vazifesi nedir?

Allah'ın emrini kula nakletmektir. Anlatacak. Anlattığı zaman sevap kazanır.

Alim anlattığından sevap kazanır da, anlattığı şeyleri kendisi tatbik etmiyorsa, kendisi yanar. Onun da hesabı var.

Alimin de hesabı var, müftünün de hesabı var, hacının da hesabı var, hocanın da hesabı var, kocanın da hesabı var, hanımın da hesabı var. Herkesin hesabı ayrı… Her koyun kendi bacağından asılacak.

Peygamber SAS Efendimiz ne dedi?

"—Kızım Fâtıma, Allah'tan kork! Allah'ın emirlerini tut! Allah'a karşı ibadet borçlarını güzel yap! Ben senin babanım, peygamberim diye ümitlenme… Ben sana, eğer Allah'ın emrini tutmazsan fayda veremem." demedi mi? Dedi.

Peygamber Efendimiz, kızı Fâtıma'ya —ki cennet hatunlarındandır, müeddepti, terbiyeliydi, ibadet ehliydi, cennetlik bir hatundu— böyle söylüyorsa, o zaman iş çok iyi anlaşılıyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

İslâm'da Alim demek, ille kafasında kavuk olan, sırtında cübbe olan, makamı olan, rütbesi olan insan demek değildir. Bu kürsülerde geçtiğimiz sene hadîs-i şerîfleri okuduk:

"—Kimin dili dürüstse, kimin kalbi temizse, kimin ahlâkı

müstakimse, kim sözüne sadıksa, o ilimde en derin insandır." diyor Peygamber Efendimiz.

Alimlik öyle bazı insanlara mahsus bir şey değildir. İnsan ne kadar alim olsa bazı şeyleri bilmez. Bazı şeyi ötekisi daha iyi bilir. Demek ki bazı insanlar bir konuda alimdir, bazı insanlar öbür konuda alimdir.

Onun için, bu hadîs-i şerîfe göre, her müslüman bildiği şeyi tatbik edecek. Bildiği şeyi tatbik etmezse, başkasına anlatır da kendisi yapmazsa, yine kendisinin vebali kendi üzerinde kalır, sorgusu suâli olur. Başkasına nakletmekle iş bitmez.

Allah CC tevfîkini cümlemize refîk eylesin. Bize gayret versin. Bize iz'an versin, irfan versin. Şuur versin, sevgi versin, anlayış versin. Dini güzel anlayalım. İbadetleri, Allah'ın yolunu güzel öğrenelim. Ama bir şey daha versin; öğrendiklerimizi tatbik de edelim. Neyi duyduysak tatbik edelim!

Sahâbe-i kirâmın ahlâkını her zaman söylüyorum. Sahâbe-i kirâmın, Peygamber Efendimiz'in ashâbının (*rıdvanu'llàhi teâlâ aleyhim ecmaîn*) bu zamandaki müslümanlardan çok farkı var. Onlar sahabe, bunlar zamâne müslümanı…

En büyük farklardan birisi neydi?

Onlar bir şeyi duydular mı hemen uygulamaya başlarlardı.

Bu zamanın müslümanları ne yapar?

Duyar, dinler, yine bildiğini okur, yine yapmaz. 10, 15, 20, 30, 40 defa söylersin; adam yine yapmıyor. Bir türlü çakar almaz, tutuşmaz; üflersin üflersin, soba yanmaz. Ortalık duman, is, pas; bir türlü olmaz. Ya mübarek, ne diye uğraştırıyorsun; duyduğunu uygula, bitsin. Bir defa duydu mu insana yeter.

Bedevînin birisi Rasûlüllah'a gelmiş, hod be hod; onun görgüsü, bilgisi o kadar:

"—Yâ Rasûlallah, bana Müslümanlık nedir, anlat!" demiş.

Peygamber Efendimiz de kısaca, namaz kılacağını, Ramazan'da oruç tutacağını, haccedeceğini, zekât vereceğini anlatmış.

"—Tamam, bunları yaparım. Bunlardan ne az yaparım, ne fazla yaparım." demiş. "Allah'a ısmarladık..." demiş, vedalaşmış gidiyor...

Peygamber Efendimiz arkasından buyurmuş ki:

"—Dediğini tutarsa cennete girer."

Allah'ın bize bildirdiği emirlerini biz güzel tutsak hepimiz cennete gireriz. "Cennete girmek için daha bilmediğimiz birtakım şeyler var." diye düşünmeyin. Şu anda hepimizin kafasındaki bilgiler iyi, yeterli, İslâm'ı az çok biliyoruz. Ama tatbik etmiyoruz.

Emr-i ma'ruf nehy-i münker, kim bilmez?

Herkes bilir. Tatbik etmiyor. Uygulamıyor, söylemiyor.

Haramın haram olduğunu herkes bilir; sağa bakıyor, sola bakıyor, yine bildiğini okuyor. Faizin haram olduğunu bilir; hacının parası bankada, faiz parası yer.

Buraya hacı hanımlar geliyorlar:

"—Hocam ben dul bir kadınım, çaresiz bir kadınım..."

Hayrola, ne oldu?

"—Paramı bankaya koydum, faizini yiyorum."

Dullara serbest diye bir kâide var mı?

Yok öyle bir kaide. Haramsa herkese haram. Hacı olmuş ama Allah'ın bir emrini daha anlayamamış. Laftan anlamıyor.

"—Evlâdım, al şu parayı, git bakkaldan ekmek al."

Bu kadar basit bir şey mesela... Çocuk bakkala gitmiyor, ekmeği almıyor, parayı koymuş, sokakta dolanıyor. Babası da kahvaltıya oğlan ekmek getirecek diye orada bekliyor. Çocuk sokakta, olur mu?

"—Basit bir emir söylemedim mi evlâdım ben sana? Ben bu parayı sana niye verdim evlâdım?"

"—Ekmek al diye verdin baba."

"—Sen ne yapıyorsun şimdi?"

"—Sokakta oynuyorum baba."

Olur mu?

Allah'ın emirleri anlaşılmaz şeyler değil ki, Allah anlaşılacak gibi anlatmış. Peygamber Efendimiz'i anlaşılacak şekilde konuşturtmuş. Peygamber Efendimiz Arap'ın en fasihi idi, en güzel konuşanı idi, en tatlı dillisiydi. Hem de tane tane konuşurdu. Bazen bir sözü üç defa söylerdi; anlaşılsın, hafızaya nakşolsun diye. Kitâbe gibi taşa yazı yazar gibi, kazılsın, nakşolsun diye Peygamber Efendimiz öyle anlatırdı. İslâm'ın anlaşılmayan bir tarafı yok ki...

Anlaşılıyor da bizimkiler anlamak istemiyor. Yani Allah'ın emrini tutmuyoruz. Bu bizim Yirminci Yüzyıl Müslümanlığının, zamane Müslümanlığının kusuru!

Sahabe müslümanının vasfı neydi?

Duyduğunu hemen yapmaktı. O mübareklerin meziyeti buydu.

Onlar senden benden bilgisi daha az insanlar olabilir. Nereden bilecek fiziği, kimyayı, matematiği... 5 kere 5'in 25 ettiğini kaç tanesi bilirdi?

Bilmezdi belki ama duyduğunu tatbik ediyorlardı. Rasûlüllah'tan ne duyduysa tatbik ediyorlardı.

Ortaklardan birisi tarlada çalışıyordu, ötekisi Peygamber Efendimiz'in mescidine gidiyordu, akşama kadar Rasûlullah ne söyledi, dinliyordu, gelip akşam ona anlatıyordu. Ertesi gün o çalışıyordu, dünkü bu sefer camiye geliyordu, Rasûlullah'ı o dinliyordu. Uyguluyorlardı.

"—İçki haram oldu!" diye ayet inince, herkes küplerini sokaklara döküverdiler. Medine'nin sokaklarından şaldır şuldur içki aktı. Eskiden içiyorlardı. Hurmadan meşrubat yapıyorlardı, alkollü içki, içiyorlardı. Yasak deyince hepsi döktüler.

Bize "yasak" deniliyor, "yasak" denildiği halde günahları işlemeye devam ediyor. Böyle şey olmaz. İnsan bildiğini tatbik edecek. Müslüman öğrendiği şeyi tatbik edecek.

Bildiğini tatbik etmenin sevabı, fazileti, ecri, nedir?

Bir insan bildiğini tatbik ederse Allah ona mânevî bakımdan bilmediği şeyleri öğretir. Bilmediği ilimlerin kapısını açar. Füyûzât verir, fütûhât verir, gönlünü açar, kalbini açar, basiretini açar, başkasının görmediği şeyi gösterir. Başkasının göremediği şeyi görecek bir mânevî hâle gelir.

"—Rüyamda böyle olduğunu, olacağını gördüm."

Neden?

Bildiğini tatbik etti mi, Allah insana öyle meziyetler verir. Yani kerâmet verir. Onun için, Allah CC hepimize hayırlı ilimler nasib etsin... Bildiğimizi de yaşamayı, tatbik etmeyi nasib etsin…

Yalancı pehlivan olmayalım. Ense kulak yerinde, ortada dolaşıyor; ama hiç güreşe gelmez. Hiç gücü kuvveti yok. Öyle olmayalım!

b. Yaptığınız İşi Güzel Yapın!

Beşinci hadîs-i şerif:

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[45]

إِذَا عَمِلَ أَحَدُكُمْ عَمَلاً فَلْيَتْقِنْهُ، فَإِنَّهُ مِمَّا يُسَلِّي بِنَفْسِ الْمُصَابِ
(ابن سعد عن عطاء مرسلاً)

RE. 54/5 (*İzâ amile ehadüküm amelen, felyütkınhu, feinnehû mimmâ yüsellî bi-nefsi'l-musàbi*)

(*İzâ amile ehadüküm amelen*) "Sizden biriniz bir iş yaptığı zaman...” Herhangi bir iş, yani dünyevî iş... (*Felyütkınhu*) “Onu güzel yapsın! Özene bezene, tam, düşüne taşına, ustaca, usûlüne uygunca, güzel bir şekilde yapmaya gayret etsin.”

Bu, Peygamber Efendimiz'in başka hadîs-i şerîfinde de tavsiye ediliyor. Bir insan yaptığı işi güzel yaparsa, Allah ona rahmetini ihsan eder. Allah yaptığı işi güzel yapanı sever. Onun için, Peygamber Efendimiz derdi ki:

"—Kalemi doğru tut, elif'i doğru çek, nun'u şöyle çevir, bunu böyle kıvır..." Kâtibe yazıyı güzel yazmasını söylerdi.

Duvar yapıyorsa duvar güzel olacak. Bıçak yapıyorsa bıçak güzel olacak. Her yaptığı şeyin güzel olması lazım. Turşu yapıyorsa a'lâ turşu olacak. Meşhur turşucu olacak. Her şeyi en güzel yapması lazım. Müslümanın vasfı, yaptığı işi güzel yapmak.

(*Feinnehû mimmâ yüsellî bi-nefsi'l-musâbi*) "İnsan bir belâya isabet ederse, uğrarsa, bir musibete dûçar olursa güzel yapması ona teselli de verir."

"—Ne yapalım, elimden gelen her şeyi yaptım, bütün tedbirimi aldım, çok güzel yaptım; ama ne yapalım, kader... Tarlayı güzel sürdüm, tohumu güzel ektim, her şeyi güzel yaptım; ne yapalım, don geldi... Hatta don vurmasın diye örttüm, biçtim, uğraştım, didindim; ama böyle oldu." der.

Güzel yapmak insanı teselli de eder, ayrıca Allah'ın rahmetine de erdirir.

Onun için, hepimizde bir öğrenme merakı olacak, öğrenmeye

---

[45] İbn-i Sa'd, *Tabakàt*, c.I, s.142; Atà' Rh.A'ten.
Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.369, no:2371.

çalışacağız. Ben alimlerden daha iyi çok ümmîler bilirim. Terzi, kunduracı, berber, esnaf, manav, kömürcü… Kömürcü derken bir insanı hatırımda biliyorum, onu söylüyorum, ama büyük alim…

Manifaturacı; büyük alim… Neden? İşi sıkı tutmuş, güzel öğrenmiş.

İnsanda öğrenme aşkı olacak. İnsan kömürcü iken de öğrenir, manifaturacı iken de öğrenir, kuyumcu iken de öğrenir, tüccarken de öğrenir, esnafken de, memurken de öğrenir.

Hele hele memurların zamanları ne kadar bol mâşaallah, elhamdülillah. Sabahleyin şu vakitte gidiyor, akşamleyin şu vakitte evine dönüyor. Cumartesi, pazarları tatil. İlim öğrenmek için şahane bir imkân var.

Ama o güzel vakitler nerelerde heba oluyor... O kıymetli vakitler eski insanların elinde olsaydı her birisi allâme olurlardı. Bizimkiler bu vakitleri nerelerde harcıyorlar? Hepimiz kusurluyuz; bu elimizdeki imkânları boş yere nerelerde harcıyoruz?

İlim öğrenecek, bir. İlmini tatbik edecek, iki. Yaptığı şeyi çok güzel yapmaya çalışacak. Kendisinde bir mükemmel yapma, en güzel yapma endişesi, arzusu, duygusu olacak.

Sen hangi meslektensin?

"—Ben kaşıkçıyım."

Tamam, kaşığı çok güzel yap.

Sen necisin?

"—Çiniciyim."

Çiniyi çok güzel yap!

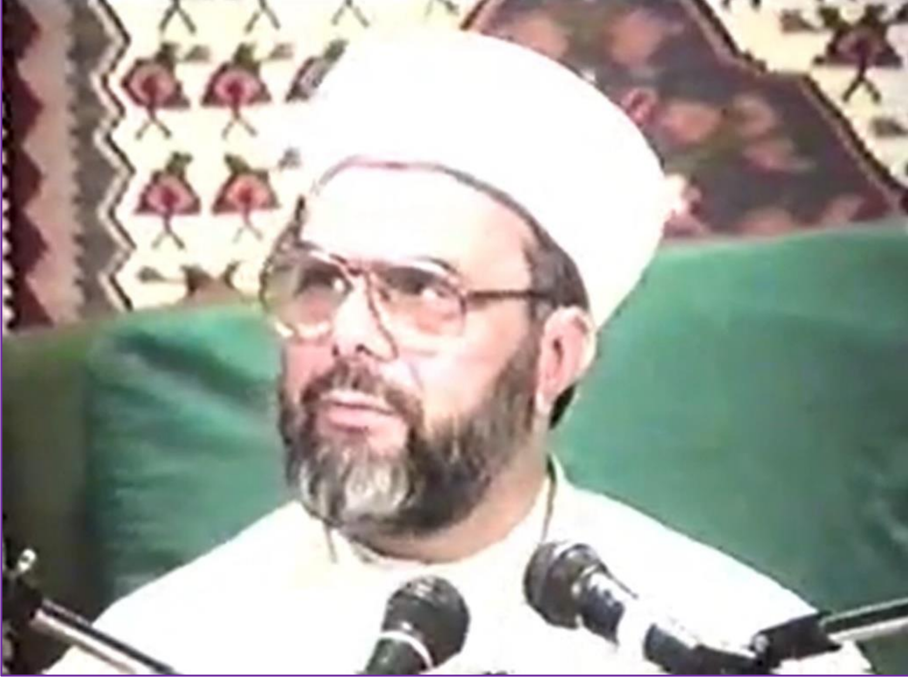
Öyle çiniler var ki; bir çini tabak, çivisi takılıyor, duvara asılıyor, bilmem kaç milyon lira. Bir tabak... Neden?

Usta yapmış. Rengi, deseni, işin ustalığı var, mesleğini öğrenmiş; çok kıymetli oluyor. Bir oyma işi, bir tahta işi, bir bakır işi, bir başka şey... Müslüman yaptığı işi en güzel yapacak.

Bak ne kadar güzel hadîs-i şerîfler... İnsan ne kadar cahil olursa, sadece Pazar günleri duyduğu hadisleri ezberlese neler öğreniyor

c. Kötülükten Sonra Bir İyilik İşle!

Altıncı hadîs-i şerîf:

Bu hadîs-i şerîfi Muaz RA'dan İbnü'n-Neccâr rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:[46]

إِذَا عَمِلْتَ سَيِّئَةً ، فَاعْمَلْ بِجَنْبِهَا حَسَنَةً ؛ اَلسِّرَّ بِالسِّرِّ ، وَالْعَلاَنِيَةَ بِالعَلاَنِيَةِ (ابن النجار عن معاذ)

RE. 55/6 (*İzâ amilte seyyieten, fa'mel bi-cenbihâ haseneten; es-sirra bi's-sırri, ve'l-alâniyete bi'l-alâniyeti*)

(*İzâ amilte seyyieten*) "Ey müslüman, eğer bir kötülük, bir günah, kötü bir iş, nâhoş bir şey işlediysen..." Ne olacak?

Müslüman, yapmaması lazımdı, bir kötülük işledi. Eyvah, "Bir kötülük işlediysen..." diyor Peygamber Efendimiz: (*Fa'mel bi-*

---

[46] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.175, no:374; Hennâd, *Zühd*, c.II, s.520, no:1072; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.784, no:43099; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.371, no:2376.

cenbihâ haseneten) "*Hemen onun yanında bir iyilik işle!*"

(*Es-sirra bi's-sırri*) "Gizli bir kötülük işlemişsen, gizli bir iyilik işle! (*Ve'l-alâniyete bi'l-alâniyeti*) Âşikâre bir kötülük işlemişsen âşikâre bir iyilik işle!"

Meselâ ne olabiliyor? Diyelim ki, sabah namazına kalkamıyor.

Olmadı işte, müslümanın namaza gelip kılması lazımdı. Hemen o gün ya bir sadaka ver, ya o gün oruca niyetlen, ya kalk şu kadar rekât namaz kıl... O kötülüğü silecek, onu karşılayacak, ona mukàbil olacak sevaplı bir şey yap.

Veyahut bir adama bağırdın, çağırdın, bir kötü bir şey yaptın, kötülük yaptın. Eyvah, pişman da oldun;

"—Hay Allah, ağzımdan bu laflar çıktı, bu adamın kalbini kırdım..." dedin.

O adam gitti ama hiç olmazsa bu tarafta gel, birisini bir teselli et, gönlünü al, onun duasını al... Kötülüğe karşı bir iyilik yap!

Kötülüğe karşı yapılan iyilik kötülüğü siler. Burada söylemiyor ama başka hadîs-i şerîflerde, galiba aşağıda bir hadîs-i şerîf daha var, orada söyleyecek.

Kazâra işlenmiş kötülük; çünkü müslüman kötülüğü bilerek işlemez, kazâra işler. Elinden bir kaza çıkar, bir hata çıkar, yapar. Yapmaması lazımdı, yapar. Yaptığı zaman pişman olur. Adam geliyor, o da sinirleniyor, kontrolünü kaybediyor, bir şey yapıyor. Sonra da pişman oluyor. Ama adam gitti, iş işten geçti. Bağrıştılar, çağrıştılar... Sonra adam anladı ki;

"—Yahu ben hatalıyım, benim yapmamam lazımdı."

Böyle şeyler olur.

Müslüman nefsine yenilmemesi lazım. Şeytana karşı uyanık olması lazım. Ama bazen hata yapabilir. Beşer hâlidir, böyle bir şey sizin de başınıza gelebilir. Hiç yapmamak daha iyi. Şeytana hiç uymamak, nefsin oyununa hiç gelmemek daha iyi.

Ama böyle yapamadınız da bir hata işlediyseniz, hemen onu yapar yapmaz "Onu telafi edecek nasıl bir iyilik yaparım, sevap yaparım?" diye hemen onu düşünün. Hemen onun arkasından bir şey yapın. Ya sadaka verin, ya namaz kılın, ya Kur'an okuyun, ya tesbih çekin, ya "tevbe" deyin, ya şöyle yapın, ya böyle yapın; o onu silsin.

d. Günahın Peşinden Hemen Tevbe Et!

Yedinci hadîs-i şerîf de bu konuyla ilgili:
Bu da yukarıdaki hadîs-i şerîfe benziyor.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[47]

إِذَا عَمِلْتَ سَيِّئَةً ، فَأَحدِثْ عِنْدَهَا تَوْبَةً ؛ السِّرَّ بِالسِّرِّ ، وَالْعَلاَنِيَةَ بِالْعَلاَنِيَةِ (حم. فى الزهد عن عطاء بن يسار مرسلاً)

RE. 55/7 (*İzâ amilte seyyieten, feahdis indehâ tevbeten; es-sirra bi's-sırri, ve'l-alâniyete bi'l-alâniyeti.*)

(*İzâ amilte seyyieten*) "Bir kötülük işlediğin zaman, (*feahdis indehâ tevbeten*) hemen onun arkasından bir tevbe ortaya koy." Bir dönüş, o kötülükten bir vazgeçiş, onu silecek bir tevbe ortaya koy! (*es-sirra bi's-sırri*) Gizli ise gizli, (*ve'l-alâniyete bi'l-alâniyeti*) âşikâre ise âşikâre..."

Hani insan bazen içinden bir kötülük işler. Mesela birisine bir kötü zanda bulunur, suizanda bulunur. Halbuki öyle bir şey yoktur.

Mesela ben geçen gün bir yerde yemek yiyordum. Koca sakallı, beyaz sakallı birisi var. Yeni tanıyorum. Baktım, sol eliyle yemek yiyor. Sol eliyle yer mi müslüman? Sağ eliyle yiyecek; Peygamber Efendimiz'in tavsiyesi.

Sol eliyle yemek yiyor. Adam da hoca. Adam da hoca olunca ona; "Mübarek, sağ elinle ye." desen... Demek lazım belki, ama ben diyemedim. Biraz yutkundum. Adamdan utandım, diyemedim. Sonra kalktık, vedalaşırken baktım, bana yine sol elini uzatıyor, vedalaşmak için... Baktım, adamcağızın sağ eli çolak, çalışmıyor; ondanmış. Demek ki biz yanlış bir düşüncede bulunduk. O zaman:

"—Tevbe yâ Rabbi! Bu adamın boş yere günahını almışız."

Bu adam hoca iken tabii sağ elle yemeyi bilirdi; ama ne yapsın ki sağ eli hatalı, sakat, çalışmıyor, ondan öyle yiyor.

Böyle şeyler olabilir. Bu işin çeşitli misalleri vardır.

---

[47] Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.26; Atà' ibn-i Yesar Rh.A'ten. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IV, s.209, no:10180; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c. III, s.370, no:2375.

Hatırınızda olsun, yapılan bir iyilik, az önce işlenmiş bir kötülüğü inşaallah siler. O bakımdan en iyi çare, hemen kötülüğün arkasından bir iyilik yapmak oluyor.

e. Hilâlin Gözlenmesi

Sekizinci hadîs-i şerîf.

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan rivayet edildiğine göre Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[48]

إِذَا غَابَ الْهِلاَلُ قَبْلَ الشَّفَقِ ، فَهُوَ لِلَيْلَةٍ ؛ وَإِذَا غَابَ بَعْدَ الشَّفَقِ ، فَهُوَ لِلَيْلَتَيْنِ (ك. فى تاريخه ، خط. عن ابن عمر)

RE. 55/8 (*İzâ gàbe'l-hilâlu kable'ş-şafaki, fehüve li-leyletin; ve izâ gàbe ba'de'ş-şafaki, fehüve li-leyleteyni.*)

(*İzâ gàbe'l-hilâlu kable'ş-şafaki*) "Eğer hilâl kırmızılıktan evvel batarsa, (*fehüve li-leyletin*) ayın ilk gecesi demektir. (*Ve izâ gàbe ba'de'ş-şafaki*) Eğer hilâl kırmızılık kaybolduktan sonra, epeyce gökyüzünde durup da ondan sonra batarsa, (*fehüve li-leyleteyni*) o zaman ayın ikinci gecesi demektir."

İlk günde görünmesi zor olduğundan, gecikerek batması ayın ikinci gecesi olduğunu gösterir, demek istiyor.

Bazen alçak yerlerde görünmez. Onun için, "bakacak" denilen yüksek, ufka hâkim yerlerde hilâli gözlerlerdi. Bunu erbâbı bilir. Yani hilâlin çok kalması, kırmızılıktan sonra batması hâlinde iki günlük olduğu anlaşılır, diye Peygamber Efendimiz buyurmuş.

Bundan sonraki hadîs-i şerîf de aynı mevzuda, onu da okuyalım:[49]

---

[48] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.322, no:1277; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.155; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.254; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.123, no:3561; İbn-i Hacer, Lisânü'l-Mîzân, c.V, s.15, no:55; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

[49] Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müfterik*, c.II, s.52, no:117; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

إِذَا غَابَ الْقَمَرُ فِى الْحَمْرَةِ ، فَهُوَ لِلَيْلَتِهِ ؛ وَإِذَا غَابَ فِى الْبَيَاضِ ،

فَهُوَ لِلَيْلَتَيْنِ (خط. فى المتفق والمفترق عن ابن عمر)

RE. 55/9 (*İzâ gàbe'l-kameru fi'l-humreti, fehüve li-leyletihî; ve izâ gàbe fi'l-beyâdı, fehüve li-leyleteyni.*)

(*İzâ gàbe'l-kameru fi'l-humreti*) Ay, kırmızılık mevcut iken ufuktan gaib olursa, (*fehüve li-leyletihî*) bulunduğu gecesine aittir. (*Ve izâ gàbe fi'l-beyâdı*) Beyazlık varken gaib olduğunda, (*fehüve li-leyleteyni*) iki geceliktir.

Eskiden takvim yoktu, saat yoktu, radyo yoktu, müesseseler yoktu. İslâm'ın geldiği zamanda... İslâm Arabistan'a geldi. Halk cahildi, bilgisi azdı. Evler basitti. Kumaş üretimi yoktu. Ancak biraz ticaret yapıyorlardı. Yoksul, fakir insanlardı. Âlet edevât da, teknik de o zaman o kadar gelişmemişti.

Peki, o adamlar vakitleri nereden bilirlerdi? Takvim yoktu da, radyo ayarı, saat ayarı da yoktu da nereden biliyorlardı?

Aydan, güneşten biliyorlardı. Yeni bir ay —Receb, Şaban, Ramazan, Şevval, Zilkade, Zilhicce ayı— nasıl anlaşılırdı?

Ayın durumlarını takip ederler, güneşin battığı garp cephesinde, güneşin batmasından sonra yeni bir hilâl görülürse yeni ay girerdi. Yeni ince bir hilâl, yeni bir ayın girdiğinin alâmetiydi. Hatta Peygamber Efendimiz SAS:[50]

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.493, no:23788; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.372, no:2380.

[50] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.674, *Savm* 36/11, no:1810; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.762, *Sıyam* 13/2, no:1081; Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.68, no:684; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.133, no:2117; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.422, no:9453; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.6, no:1685; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.226, no:3442; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.159, no:15; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.304, no:2307; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.19, no:2333; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.205, no:7721; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.69, no:2427; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.234; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.174, no:1118; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.470, no:8879; İmam Şâfiî, *Müsned*, c.I, s.187, no:908; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.I, s.497, no:422; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.427, no:874; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.393, no:3744; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII, s.111, no:4230; *Târih-i Dimaşk*, c.LXIV, s.99, no:8115; Ebû Hüreyre RA'dan.

صُومُوا لِرُؤْيَتِهِ، وَأَفْطِرُوا لِرُؤْيَتِهِ (خ. م. عن أبي هريرة)

(*Sùmû li-rü'yetihî*) "Hilâli gözetleyin, hilâli gördüğünüz zaman Ramazan girer; oruca başlayın! (*Ve eftırû li-rü'yetihî*), Ramazan'ın sonlarına doğru, yine hilâli gözetleyin! Hilâli gördüğünüz zaman Şevval ayı girer, bayram yaparsınız." diye, böyle buyurmuş.

Demek ki —şimdiki tâbirle— gözlem yaparlardı. Yani rasat yaparlardı. Ayın, güneşin hareketini çok iyi takip ederlerdi. İbadetler onlara bağlı.

Sabah namazı güneş doğmadan kılınacak. Teheccüd namazı fecir atmadan kılınacak. Akşam namazı güneş battıktan sonra

---

Tirmizî, *Sünen*, c.III, s.113, no:624; Neseî, *Sünen*, c.VII, s.279, no:2095; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.226, no:1985; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.587, no:1547; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.360, no:3594; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.157, no:7; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.271, no:11706; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.42, no:5740; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.207, no:7736; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.72, no:2440; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.5, no:1683; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.204, no:1912; İbn-i Ebî Şeybe, Musannef, c.III, s.21, no:9116; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.352; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.232; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IV, s.243, no:2355; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.VIII, s.275, no:3196; Hàris, *Müsned*, c.I, s.494, no:314; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.267, no:2087; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.321, no:18915; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.167, no:3; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.69, no:2426; İbn-i Ebî Şeybe, Musannef, c.III, s.245, no;962; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1300; *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIV, s.34, no:7027; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVII, s.122; Abdurrahman ibn-i Zeyd ibni'l-Hattâb Rh.A'ten.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.206, no:7727; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.118, no:873; Tahàvî, *Şerhü'l-Maànî*, c.II, s.58, no:2952; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.41, no:3646; Ebû Bekre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.V, s.341, no:1796; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.IV, s.156, no:7306; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.249, no:1810; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.445 no:915; *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIV, s.Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.286, no:287; İbn-i Asâkir, 263, no:7000; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.254, no:6331; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.207, no:7734; Hz. Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.25, no:1175; Bera' ibn-i Àzib RA'dan.

Dâra Kutnî, *Sünen*, c.II, s.160, no:20; Rabi' ibn-i Hiraş RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VIII, s.489, no:23769; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.37, no:13732.

kılınacak. Öğle namazı güneş tam tepesine gelip biraz oradan kaydığı zaman kılınacak. İkindi namazı gölgeler öğlenki gölgesine ilaveten çubuğun boyu iki misli olduğu zaman kılınacak. Hepsi gök cisimleri ve gök olaylarıyla ilgili. Tabii müslümanların bunları bilmesi gerekiyordu.

Hakikaten gök ilminde, ilm-i hey'ette, astronomide çok ilerlediler. Çok güzel hesaplar yaptılar. Çok güzel tespitler yaptılar. Meridyeni ölçtüler, paraleli ölçtüler... Avrupa hiçbir şey bilmezken, dünyadan haberi yokken müslümanlar fizikte, kimyada çok ileri şeyler yaptılar, nice nice buluşlar ortaya koydular. Bunlar tabii zamanla oldu.

Şimdi bu iki hadîs-i şerîfte Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

"—Batı tarafına bakacaksınız, 'Yeni ay geliyor mu, gelmedi mi?' diye anlamak için. Güneşin battığı yerde bir hilâl görürseniz tamam, 'Zilhicce ayı gelmiş.' diye yeni ayın geldiğini anlayacaksınız."

Sonra ne olur? Hilâlin durumunu biraz anlatalım:

Ayın ilk günü olduğunu, hilâli orada incecik gördüğün zaman anlarsın, kıl gibi incedir.

Avustralya'da hilâli gözlüyorduk. Bir sene Ramazan'da oradaydım. Hilâli gözlüyorduk. Yüksek bir tepeye çıktık. Önümüz bayır, karşımız güneşin battığı yer. Baka baka insanın gözlerine acıma geliyor. Kolay değil. Nihayet ben hilâli gördüm:

"—Hilâli gördüm, siz de görün bakalım." dedim.

Benim gördüğüm hilâli araya taraya göremediler. Kolay görünmüyor, çok dikkat etmek lazım. Sonra dedim ki:

"Bakin, şuradaki direğin, ağacın ucundan başınızı yukarıya doğru kaldırın, işte orada."

"—Tamam, gördük." dediler.

İlk gün ince oluyor. İkinci gün o ilk göründüğü yerden 6 derece daha yukarıda görünür. 360 derece -açı- diyoruz ya, 6 açı derecesi daha yukarıda görülür ve 40-50 dakika daha geç batar. Hem de o zaman hilâl kıl gibi olmaz da biraz daha kalınlaşır.

Üçüncü gün ne olur?

Üçüncü gün 6 derece daha yukarıda olur, aynı saatte, aynı

dakikalarda. Hem de bu sefer ilk güne göre üç misli kalınlıkta olur. Günden güne kalınlaşır, kalınlaşır, yedinci gün ne olur?

Yedinci gün, güneş battığı zaman aşağı yukarı tepede olur ve yarım daire şekli olur. Elmayı kestin, yarım daire oldu, yedinci gün onun gibi olur.

Ondan sonra daha geç çıkmaya başlar. Yani günden güne doğması ve görünmesi geriye doğru gidiyor ve büyüyor.

On dördüncü gün ne olur?

Güneş buradan batarken doğudan tepsi gibi görünür. Tabak gibi, tepsi gibi, bembeyaz dolunay… Ayın on dördü diyoruz ya, öyle görünür.

Ondan sonra daha geç çıkmaya başlar, yatsıdan sonra çıkmaya başlar, misafirlikten dönerken görmeye başlarsınız, daha ince görürsünüz. Dolunaydan sonra tekrar incelmeye, azalmaya başlar. Üç haftalıkken yine yarım daire olur, azala azala bütünken yarım olur.

Ondan sonra sabah namazında artık görmeye başlarsınız. Sabah namazında camiye giderken, havaya başınızı kaldırıp baktınız mı incecik hilâl... O işte eski hilâldir. O ayın artık bitmek üzere olduğunu gösteriyor, ay tükeniyor. Dolunay harcandı harcandı, eridi eridi, tükeniyor. Ona *köhne hilâl* derlerdi. *Köhne*, eski demek.

Hilâl iki tanedir. Bir, *nevhilâl*. *Nev*, Farsça yeni demek. *Nevhilâl*, yani ayın başında, güneşin doğduğu yerde görünür. *Köhne hilâl*, yani ayın sonuna doğru, sabah namazı vaktinde, doğu tarafında görünür. Yerleri farklıdır.

Bunu erbabı bilir. Bilmeyen de işi karıştırır.

"—Ben hilâli gördüm!"

Mübarek olsun, biz de görüyoruz hep ama o senin aradığın hilâl değil. Sabahleyin görünen hilâlin bir önemi yok; o eski hilâl. Dolunay eriyor, eriyor, yavaş yavaş yok olacak. Onun kıymeti yok. Asıl o yok olduktan sonra, doğuda değil de güneşin battığı yerde yeniden hilâli görürsen, işte yeni ay o zaman girdi.

Millet bunu bilmiyor. Hacı hanımın birisi demiş ki:

"—Yâ Rabbi! Herkes hilâli gözetliyor, ne olursun Rabbim bana da şu hilâli göster."

Geceleyin teheccüde kalkmış. Dualar, tesbihler, gözyaşları... Ondan sonra perdeyi açmış, bakmış, gökte hilâl.

"—Oh elhamdülillah, ben de hilâli gördüm!" demiş.

O sabahleyin gördüğün, teheccüdde gördüğün hilâl bir şey değil. Güneş battıktan sonra, güneşin battığı yerin civarında görünen yeni hilâldir.

Millet bunları bilmiyor. "Ramazan şu zamanda girdi, bu zamanda girdi... Ben hilâli gördüm, ben görmedim..." kavga, gürültü gidiyor. Yalan yanlış iş yapıyorlar. Ne kadar cahillikler oluyor, ne kadar da günahlara giriliyor.

Ramazan'ın 30'unda, adam oruçlu. Arkadaşı geliyor adamın başına, dikiliyor, diyor ki:

"—Bugün bayram. Bayram günü oruç tutmak haram. Boz orucu!"

"—Yahu bayram değil, Ramazan'ın 30'u!"

"—Falanca memlekette ilan etmişler." diyor.

Yahu o ilan yanlış. Takip edip duruyoruz. Biliyoruz, mümkün

değil. Ona zorla orucu bozduruyor. Zorla oruç bozulunca, yani isteğiyle kendisi orucu bozdu mu, 60 gün ceza yiyor. *Şehreyn*, iki ay oruç tutacak, bir de bozduğunu ödeyecek; 61 günü yiyor. Saçma sapan işler yapıyorlar.

Onun için, bilmeyen insanların bu işlere karışmaması lazım. Eskiden gazinolarda yazardı:

"—Hariçten gazel okumak yasaktır!" diye.

Kimse hariçten gazel okumasın, herkes haddini bilsin!

f. Hanımının Kadın Kölesi

Bir tane daha okuyalım, ondan sonra bırakırız.

Onuncu hadîs-i şerîfi:[51]

إِذَا غَشِيَ الرَّجُلُ جَارِيَةَ امْرَأَتِهِ ، فَإِنِ اسْتَكْرَهَهَا فَهِيَ حُرَّةٌ ، وَلَهَا عَلَيْهِ مِثْلُهَا ؛ وَإِنْ طَاوَعَتْهُ فَهِيَ أَمَةٌ ، وَلَهَا عَلَيْهِ مِثْلُهَا (سمويه ، حم. عن سلمة بن المحبق)

RE. 55/10 (*İzâ gaşiye'r-raculü câriyete'mreetihî, feini'stekrehehâ fehiye hürretün, ve lehâ aleyhi mislühâ; ve in tàvaathu fehiye emetün, ve lehâ aleyhi mislühâ.*)

Bu da eski devirden hatıra bir hadîs-i şerîf. Eskiden kölelik vardı, hürlük vardı. Hür insanlar vardı, köle insanlar vardı. Köle erkek ise *abd* derler, kul, köle demek. Kul da zaten Türkçe'de köle mânasına geliyor. Kadınsa *câriye* derlerdi veya *emet* derlerdi. Emet veya *câriye*, kadın köle demek.

Bu hadîs-i şerîfte buyruluyor ki: (*İzâ gaşiye'r-raculü câriyete'mreetihî*) "Adam hanımının câriyesini münâsebet-i cinsiyeye zorlarsa, (*feini'stekrahehâ*) zorla yaparsa…"

Hanımının kölesi, kendi kölesi, malı olsa bir şey değil de,

---

[51] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.295, no:1163; Hatîb-i Bağdâdî, *el-Müttefik ve'l-Müfterik*, c.II, s.36, no:67; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VIII, s.240, no:16850; Ebû Nuaym, Ahbâr-ı Isfahan, c.III, s.343, no:856; Selemetü'bnü Muhabbik RA'dan.

hanımının kölesini zorla yatağına davet ederse, zorla muamele-i cinsiye yaparsa... (*Fehiye hürretün*) "O câriye hür olur. (*Ve lehâ aleyhi mislühâ*) Hanımı, 'Sen benim câriyemi kölelikten kurtardın, hür ettin.' diye kocasından bir câriye alacağı hakkı olur." Yani câriye alıp karısına hediye etmesi lazım. Çünkü eski câriye kölelikten kurtulur, hür olur; eğer zorla olursa...

(*Ve in tàvaathu fehiye emetün*) "Eğer gönül hoşluğu ile olmuşsa, ikisi anlaşarak yapmışsa; o zaman yine o köle kalır. (*Ve lehâ aleyhi mislühâ*) Ama bu sefer kadına bir câriye parası veya câriye hakkı doğar." Kendi kölesine böyle bir şey olmuş olduğu için "Bana yeni bir câriye al bakalım!" diye istemeye hakkı var.

O zaman câriye nedir? Kadının hizmetçisidir; işini görüyor, yemeğini aşını pişiriyor... Hür oldu mu, hizmetçi yok olmuş oluyor. Onu istemeye hakkı var. Lâ teşbih ve lâ temsil, arabasını aldı da gidip vurdu, hurda etti mi buna yeni araba almak zorunda gibi oluyor. Malını telef etmiş gibi oluyor. Onun için öyle gerekiyor.

g. Sinirlenen Kimse Ayakta İse Otursun!

On birinci hadîs-i şerîfi de okuyalım!

Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan rivayet edildiğine göre Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[52]

إِذَا غَضِبَ أَحَدُكُمْ ، وَهُوَ قَائِمٌ ، فَلْيَجْلِسْ ؛ فَإِنْ ذَهَبَ عَنْهُ الْغَضَبُ ، وَإِلاَّ فَلْيَضْطَجِعْ (حم. د. حب. عن أبى ذر)

RE. 55/11 (*İzâ gadibe ehadüküm, ve hüve kàimun, felyeclis, feizâ zehebe anhu'l-gadabu, ve illâ felyadtaci'*)

"Sizden biriniz sinirlendiği, gazaplandığı, kızdığı zaman, (*ve hüve kàimün*) ayaktaysa, (*felyeclis*) otursun!" Sinirlendi, gazaplandı, ne yapacak? "Otursun!" diyor Peygamber Efendimiz.

---

[52] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.402, no:4151; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.152, no:21+386; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.136, no:12995; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXIII, s.235; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.519, no:7696; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.374, no:2386.

(*Feizâ zehebe anhu'l-gadabu*) "Kızgınlığı oturduğu zaman geçiyorsa, geçmişse tamam, iyi..." Çünkü ayakta iken belki fevrî bazı şeyler yapabilirdi. Oturdu, durumu değiştirdi, biraz sakinleşti. Tamam, kızgınlığı geçerse geçer.

(*Ve illâ*) "Kızgınlığı yine geçmedi. Yine burnundan soluyor, yine bir şeyler yapacak, tehlike var...” O zaman diyor ki: (*Felyadtaci'*)"Biraz yaslansın!"

Şöyle bir uzansın. "Arslanım, sen biraz yat bakalım! Âsâbın henüz yerine oturmadı..." diye, o zaman da yaslanmayı, yatmayı tavsiye ediyor Peygamber SAS Efendimiz.

Bu bir maddî tedbirdir. Hakikaten sinirli iken durumunuzu değiştirdiğiniz zaman sinir geçer. Oturursunuz, olmazsa yaslanırsınız, biraz sonra geçer, daha sakin düşünmeye başlarsınız. Veyahut gidip abdest alacak. O da çok siniri geçirici bir şeydir. Çok sinirlendi, hemen abdest alacak.

Bir keresinde benim de başıma geldi. Ankara İlâhiyat'ta, fakültede ders anlatıyorum. 300-500 kişi, kademeli dershanede,

amfide ders anlatıyorum. Talebe sever, dinler; ben de dersi severek anlatırım.

Çocuğun birisi bir lâubâlilik yaptı. Ben de öyle lâubâliliğe hiç alışkın değilim. Kontrolümü kaybettim, sigorta attı. Âsâbım nasıl gerildi, yani elimden kaza çıkabilir... Hemen dersi kestim. Pencereyi açtım. Şöyle derin nefes aldım. Biraz biraz kızgınlık geçti, serinledim. Ondan sonra çocuklara döndüm, dedim ki; çocuk değil, kazık gibi, hepsi kocaman…

"—Bana bakın! Ben sizin bildiğiniz hocalardan değilim, bir. Yani şakam yoktur. Öyle alay ettirmem!"

Bazı hocalarla alay ederler. Sınıfa gelir, bir alkış kopar:

"—Yaşa hocam, varol!"

“—Ne bu, futbol mu?”

Öyle şey yok! Çünkü o talebeliğini bilsin, biz de ilmin haysiyetini korumak zorundayız.

Talebe hocayla alay eder mi? Ettirmemek de lazım, etmemesi gerekiyor.

"—Bakın, ben sizin bildiğiniz hocalardan değilim, bir. Böyle bir şey yaparsanız elimden bir kaza çıkar. Ben böyle bir şeyi yutamam.

İkincisi; ben size niye hocalık yapıyorum, biliyor musunuz?

Siz adamsınız diye yapıyorum. Yani müslümansınız diye yapıyorum. Yoksa ben kâfire ilim öğretmem ki... Beni Avrupa'dan çağırıyorlar, Amerika'dan çağırıyorlar; 'Gel burada hocalık yap, sana şu kadar...' Ben kâfire ilim öğretmem ki, mü'mine öğretirim!"

Neden?

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki;

"—Domuzların boyunlarına inci gerdanlık takmayın!"

Ne demek istemiş?

"—Layık olmayana ilmi vermeyin!"

Domuzun boynunda inci yakışır mı? Yakışmaz.

İlmi nâhline vermeyin, ilme yazık olur, ilme zulmetmiş olursunuz. İlmi ehlinden esirgemeyin, bu sefer onlara yazık olur. Ehil olan, liyâkatli insana ilmi öğreteceksin; ama ehil olmayana ilmi vermeyeceksin. Ehil olmayana ilmi verirsen ilmi istismar eder, kötü yolda kullanır, ilme yazık olur. Ehil olan insana ilmi öğretmezsen; yazık, bu alim olacaktı, ihlâslıydı, ona öğretmemiş, yetiştirmemiş olursun, bu sefer ona yazık olur; alim olacaktı,

olamaz.

"—Ben ilmi siz müslümansınız diye öğretiyorum. Vallâhi de billâhi de ben sizin böyle bu edepsizlik seviyesinde olduğunuzu kabul etsem burada bir gün hocalık yapmam, istifa eder ayrılırım! Ne diye size ilim öğreteceğim? Öğretmem!" dedim.

"—Ben sizi adam yerine koyduğum, adam olarak kabul ettiğim için size bu bilgileri öğretiyorum. Şuradan buradan geliyorlar, asistanlar geliyorlar, onlar da öğreniyorlar. Anlattığımız şeyler önemli. Onun için öğretiyorum. Bir daha böyle yapmayın." dedim.

İnsan gazaplandı mı ya gidecek derin nefes alacak, ya oturacak, ya yatacak, ya abdest alacak... O gazap iyi değil. Gazaplandı mı insanın elinden hakikaten bir kaza çıkar, vurur kırar vs... O da iyi değil. Gazap iyi bir şey değil. Türkçesi öfkedir. Öfke iyi bir şey değil. İnsanın nefsine hâkim olması, öfkelenmemesi lazım.

Nasıl hâkim olacağız, bunun freni ne?

Bunun freni oturmak. Olmadı, yatmak, abdest almak...

Araplar'ın güzel frenleri var, hoşuma gidiyor. Bakıyorsun, birbirleriyle kavga edecek duruma geliyorlar,

"—Hah, bunlar şimdi kapışır!" diyorsun.

Birisi ötekisine:

"—*Salli ale'n-nebiy:* Peygamber Efendimiz'e salât u selâm getir." diyor.

O da tabii, (*Allàhümme salli alâ seyyidinâ muhammed*) demek zorunda kalıyor. Derken bir yumuşaklık oluyor. O da güzel bir tedbir.

Allah hepinizden razı olsun…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

09. 05. 1993 – İskenderpaşa Camii

07. FETİHLER VE KARIŞIKLIKLAR

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn… Ve's-salâtu ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا فُتِحَتْ عَلَيْكُمْ فَارِسُ وَالرُّومُ ، أَيُّ قَوْمٍ أَنْتُمْ ؟ قِيلَ نَكُونُ كَمَا أَمَرَ اللهُ . قَالَ: أَوْ غَيْرَ ذَلِكَ ؟ تَتَنَافَسُونَ ، ثُمَّ تَتَحَاسَدُونَ ، ثُمَّ تَتَدَابَرُونَ ، ثُمَّ تَتَبَاغَضُونَ ، ثُمَّ تَنْطَلِقُونَ فِي مَسَاكِنِ الْمُهَاجِرِينَ ، فَتَجْعَلُونَ بَعْضَهُمْ عَلَى رِقَابِ بَعْضٍ (م. ه. عن ابن عمرو)

RE. 55/12 (*İzâ fütihat aleyküm fârisü ve'r-rûmu, eyyü kavmin entüm? Kîle: nekûnü kemâ emera'llàhu. Kâle: Eve gayru zâlike? Tetenâfesûne, sümme tetehâsedûne, sümme tetedâberûne, sümme tetebâğadùne, sümme tentalikûne fî mesâkini'l-muhâcirîne, fetec'alûne ba'dahüm alâ rikâbi ba'din.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi dünya ve ahirette üzerinize olsun… Allah rızasına erdirdiği, rahmetine daldırdığı, sevdiği kullarından olmayı cümlemize nasib eylesin…

Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafa SAS Hazretleri'nin mübârek hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup, dinleyip; tefeyyüz etmek, dinimizi iyi öğrenmek, inceliklerine âşina olmak, Peygamber Efendimiz'in âdâbı ile edeplenmek niyeti ile toplanmış bulunuyoruz. Allah-u Teâlâ Hazretleri Efendimiz'in sevgisine, şefaatine, rızasına, iltifatına, teveccühüne cümlemizi nail eylesin…

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'ne bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbaının, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, sünnet-i seniyye-yi Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup,

cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım, buyurun!

……………………

a. İran'ın ve Bizans'ın Fethedileceği

Okuyacağımız hadîs-i şerîfler, *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabının 55. sayfasının 12. hadîs-i şerîfi ve onun arkasından gelen devamı olan hadîs-i şerîfler. 12. hadîs-i şerîfin metnini, Arapçasını az önce okumuştuk. Şimdi parça parça okuyarak mânasının izahına geçelim,

Müslim'in ve İbn-i Mâce'nin Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:[53]

إِذَا فُتِحَتْ عَلَيْكُمْ فَارِسُ وَالرُّومُ ، أَيُّ قَوْمٍ أَنْتُمْ ؟ قِيلَ نَكُونُ كَمَا أَمَرَ اللهُ . قَالَ: أَوْ غَيْرَ ذَلِكَ ؟ تَتَنَافَسُونَ ، ثُمَّ تَتَحَاسَدُونَ ، ثُمَّ تَتَدَابَرُونَ ، ثُمَّ تَتَبَاغَضُونَ ، ثُمَّ تَنْطَلِقُونَ فِي مَسَاكِنِ الْمُهَاجِرِينَ ، فَتَجْعَلُونَ بَعْضَهُمْ عَلَى رِقَابِ بَعْضٍ (م. ه. عن ابن عمرو)

RE. 55/12 (*İzâ fütihat aleyküm fârisü ve'r-rûmu, eyyü kavmin entüm? Kîle: nekûnü kemâ emera'llàhu. Kâle: Eve gayru zâlike? Tetenâfesûne, sümme tetehâsedûne, sümme tetedâberûne, sümme tetebâğadùne, sümme tentalikûne fî mesâkini'l-muhâcirîne, fetec'alûne ba'dahüm alâ rikâbi ba'din.*)

(*İzâ fütihat aleyküm fârisü ve'r-rûmu*) "Ey ümmetim, ey ashâbım! Size İranlılar'ın diyarı olan Fâris ve Bizanslılar'ın diyarı

---

[53] Müslim, *Sahîh*, c.XIV, s.211, no:5262; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XI, s.498, no:3986; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.334, no:1328; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.285, no:10328; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XV, s.82, no:6688; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXII, s.121, no:6985; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.116, no:30844; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.376, no:2394.

olan Rum, diyâr-ı Rum açıldığı zaman, fetholunduğu zaman; (*eyyü kavmin entüm*) siz o zaman hangi kavim olacaksınız? Nasıl bir kavim, nasıl bir topluluk, nasıl bir millet, nasıl bir ümmet olacaksınız?"

Bu soru üzerine; (*kîle*) Cevaben denildi ki: (*Nekûnü kemâ emera'llàhu*) Allah'ın emrettiği gibi oluruz. O zaman yine Allah'ın emrettiği gibi oluruz." dediler.

(*Kàle: Eve gayru zâlike*) "Yok, öyle değil de yoksa başka türlü mü olursunuz?" buyurdu Peygamber Efendimiz ve açıkladı:

(*Tetenâfesûne*) "Nefisleriniz kabarır, birbirinizin karşısına çıkarsınız, çekişirsiniz. Nefsâniyet yarışına düşersiniz."

(*Sümme tetehâsedûne*) "Sonra sahip olduğunuz farklı nimetlerden dolayı birbirlerinize haset edersiniz."

"—Onun şu kadar var, benim az var. Onun şusu var, benim yok..."

(*Sümme tetedâberûne*) "Sonra birbirinizle muhabbetiniz bozulur, birbirinize sırt dönersiniz."

(*Sümme tetebâğadùne*) "Sonra birbirinize sırt dönmekle kalmaz birbirlerinize düşman kesilir, buğz u adâvet de yaparsınız."

(*Sümme tentalikûne fî mesâkini'l-muhâcirîne*) "Sonra muhacirlerin yoksullarına, zayıflarına gidersiniz de; (*fetec'alûne ba'dehüm alâ rikâbi ba'din*) bazısını bazısının boynuna tepesine dikersiniz. Kuvvetlilerini ötekilerinin üstüne musallat edip hâkim kılarsınız. Böyle şeyler olur, böyle şeyler yaparsınız." buyurdu.

Müslim'de, İbn-i Mâce'de, Abdullah ibn-i Amr'dan RA rivayet edildiğine göre... Râvinin babası da sahabidir, kendisi de sahabidir. Her ikisine de Allah rahmetiyle muamele eylesin...

Fâris dediğimiz kelime, bizim Pers dediğimiz kelime. Tarih kitaplarında bize öyle okuttular. Medler varmış, Persler varmış, İran kavmi diye... Biz Pers diyoruz. Arapça'da 'p' harfi yok, 'b' var. Bizim Pers dediğimize onlar Fâris diyorlar. Persler'in diyarı dediğimiz, İran'ı kasdederek söylediğimiz yere onlar diyâr-ı Fâris diyorlar. Hatta Basra körfezinin de kavgasının neden çıktığını biliyorsunuz. İranlılar diyorlar ki;

"—Burası *Halic-i Fürs* olsun, *Halic-i Fâris* olsun."

Yani, İranlılar'ın körfezi olsun.

"—Hayır, *Halicü'l-Arap* olsun. Araplar'ın diyarı olsun."

Şah zamanında Arap ülkeleri ile İran arasında çekişme oluyordu. Demek ki Fâris dediğimiz, aslında Persler demek, bizim anladığımız kelime o.

Arapça'da *fâris* kelimesinin ayrıca bir de "süvari" mânası vardır. Yani ata binip, at süren kimseye *fâris* derler. Arapça'da atın adı *feres*'tir. Ferese binen, onu sevk eden kimseye de fâris derler, o ayrı. Buradaki fâris, "pers" demek.

Efendimiz bildiriyor ki:

(*İzâ fütihat aleyküm fârisü ve'r-rûmu*) "Sizin önünüze hudutlar kalkacak da Persler'in, İranlılar'ın arazileri açılacak, oraları fethedeceksiniz. Roma'nın arazisi de açılacak."

Şimdi bu söz Peygamber Efendimiz'in mucizesidir, muhterem kardeşlerim.

Neden? Bu neye benzer, biliyor musunuz?

Ben şimdi size; "Rusya'yı fethedip, Amerika'yı da fethedip oralara hâkim olduğunuz zaman..." desem, nasıl şaşırırsınız... "Ya Amerika'yı da fethedebilir miyiz ya? Biz bu kuvvet ile, bizim bu

zayıflığımızla Rusya'yı da alt edebilir miyiz, oralara da sahip olabilir miyiz?" dersiniz ya, onun gibi bir şey.

Çünkü o devirde Araplar göçebe, develeri var, vâhaları var, hurma ağaçları var; kumların arasında yaşayan, sayıları az olan bir kavim.

Ama doğuda bir Pers imparatorluğu var, Sasani imparatorluğu. Sasani ismini hükümdarının isminden dolayı almış olan devlet... Koca bir imparatorluk. Büyük orduları var. Hatta Yemen ve Arabistan da Persler'in hudutları içinde. Peygamber Efendimiz zamanında Yemen'e vali göndermiş. Yemen'deki vali İran'a bağlı, İranlılar'ın gönderdiği vali. Batıda da Bizans imparatorluğu var. Oraya da diyâr-ı Rum deniliyor. Rum, "Roma" demek. Diyâr-ı Roma. Romalılar'ın, yani Doğu Romalılar'ın, biz Bizans diyoruz, Bizanslılar'ın diyarı.

Hem İran fetholunacak... Allah Allah, sübhanallah!.. Hayret edilecek bir şey. Hem de diyâr-ı Rum fetholunacak.

"—Onlar fetholunduğu zaman siz nasıl bir kavim olacaksınız?" diye Peygamber Efendimiz soruyor.

Demek ki Allah-u Azîmüşşân, CC Hazretleri Peygamber Efendimiz'e bildirmiş. Bildirdiğini başka hadîs-i şerîflerden de biliyoruz. Müslümanlar bu zayıf halleriyle, Hicaz'da yetişen, Peygamber Efendimiz'in sahabesi olan bir avuç insan demek ki bu iki büyük devi yenecek; İran'ı da yenecek, Bizans'ı da yenecek. Akla mümkün görünmez. Ama Allah böyle yazmış. İslâm yayılacak, bu imparatorluklar devrilecek. İslâm deryaları geçecek, okyanusları geçecek, Allah'ın dilediği yerlere kadar ulaşacak.

Bu ne zaman söyleniyor?

Bizim için gayet basit şimdi... Tarihten okumuşuz ki Araplar Hicaz'dan çıkmışlar, Afrika'yı fethetmişler, İspanya'ya kadar gitmişler, Çin hududuna kadar gitmişler, Türkistan'a kadar gitmişler. Bize tabiî geliyor ama bir de o zamanın şartlarıyla düşün bakalım... Zırhı yok, silahı yok, yiyeceği yok, giyeceği yok, evi yok, barkı yok, kıl çadırda yaşayan bir avuç insan, onlara deniliyor ki:

"—İran da fetholunacak, Bizans da fetholunacak."

Söyleyenin büyüklüğüne bak, Allah'ın lütfunun büyüklüğüne bak ve Allah dilediği zaman neler yapıyor... "Yeryüzünü salih kullarım hâkimiyeti altına alacak." diye Allah önceden bildirmiş.

Bunlar olacak. Bu, Allah'ın ezelde müslümanlara ihsanı, taksimi, Allah böyle nasib etmiş.

İmanlarının kuvvetiyle o senin gözünde küçük gördüğün, sayılarını azımsadığın, dudak büktüğün insanlar iki büyük devi yendiler.

Müslümanlar, hâlis muhlis insanlar, dünyayı gözü görmeyen, cennet için, Allah'ın rızasını kazanmak için malını canını feda eden o insanlar, o büyük fütühât olunca, Allah bu ikramları verince, hazineler önlerine açılınca, her birisi zengin olunca... Her sahabi bir yere vali oldu. Selmân-ı Fârisî bir yere vali oldu, Ebû Mûse'l-Eş'arî bir yere vali oldu, İbn-i Abbas bir yere vali oldu. Yani onlar hep bunları gördüler. Hz. Ömer RA, Hz. Osman ve saire halife oldu.

"—Nasıl olacaksınız o zaman?" diye Peygamber Efendimiz soruyor.

Diyorlar ki:

"—Allah'ın emrettiği gibi olacağız. Allah'ın emrettiği gibi oluruz."

"—Hayır. Öyle olmayacaksınız."

İnsan dünyalığa sahip oldu mu yürüyüşü, oturuşu, kalkışı değişir. Zenginledi mi, varlık sahibi oldu mu, mevki makam sahibi oldu mu, o zaman ne olur? Değişir.

Nereden belli?

Ayet-i kerîmede bildiriliyor ki:

كَلاَّ إِنَّ الْاِنسَانَ لَيَطْغَى. أَنْ رَآهُ اسْتَغْنَى (العلق:٦-٧)

(*Kellâ inne'l-insâne leyetgà. En raàhü'stağnâ.*) "Gerçek şu ki, insanoğlu kendisini müstağnî gördü mü, zengin, rahat gördü mü, ihtiyaçtan vareste gördü mü, o zaman sapıtır, azar, tuğyan eder, şaşırır." (Alak, 96/6-7)

Kulluğunu unutur, çeşitli günahları işler. Maalesef...

Bu bize niye lazım? Bu bize şu bakımdan lazım ki; biz öyle olmayalım. Biz zengin olunca, biz varlıklı olunca, biz mevki makam sahibi olunca değişmeyelim. Çıkaracağımız ders o. Onlar yaşadılar, imtihanları bitti, hayatları geldi, geçti, ahirete göçtüler. Şimdi Allah onlara ne muamele edecekse edecek. Ama biz nimetten

şaşırmayalım. Mevkiden, makamdan, kuvvetten, izzetten, itibardan, ikramdan şaşırmayalım. Bizim çıkaracağımız ders, alacağımız ibret bu!

Bak Peygamber Efendimiz ne olacağını nasıl bildiriyor; ne yapacaklarmış?

"—Hayır, öyle Allah'ın emrettiği gibi olmayacaksınız. Bilakis başka türlü olacaksınız."

Nasıl olacaksınız:

(*Tetenâfesûne*) "Nefisleriniz kabaracak. Birbirinizle nefsâniyet yarışına gireceksiniz."

Maalesef, maalesef, maalesef...

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfinde ne diyor:[54]

أَعْدٰى عَدُوِّكَ نَفْسُكَ الَّتِي بَيْنَ جَنْبَيْكَ .

(*A'dâ adüvvüke nefsüke'lletî beyne cenbeyke*) "Senin en büyük düşmanın, şu iki omuzun arasındaki, içindeki nefsindir."

Müslümanın en büyük düşmanı bu. Ümmetin de en büyük düşmanı bu. Çünkü adam kendisine düşman olursa, ümmete de faydası olmaz. Adam adam olursa ümmete faydası olur. Has müslüman, hakiki müslüman olursa, faydalı olur. Öyle olmazsa kıymeti yok. Kendisine hayrı olmayanın başkasına hayrı mı olur? Hiç kimseye hayrı olmaz.

Kendisi insan olmazsa başkasına hayrı mı dokunur?

Ortalığı kırar geçirir. Bir deli hükümdar bu milleti mahveder, öteki deli hükümdar öteki milleti mahveder. Birbirleriyle kırıştırır. Ümmet aynı ümmet, insanlar aynı insan; iki tane herif-i nâşerifin nefsâniyetinden birbirlerini yerler.

Ne idi yani İran ile Irak arasındaki savaşın mânası? Var mıydı bir mânası? Neydi Kuveyt ile Irak'ın arasındaki iş? Nedir yani bizim Güneydoğu Anadolu'daki yok efendim şu grupmuş, bu

---

[54] Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.359, no:355; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.408, no:5248; Harâitî, *İ'tilâlü'l-Kulûb*, c.I, s.35, no:32; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.431, no:11263; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.143, no:412, 2144; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.270, no:19379.

grupmuş… Mânası var mı bunların?

Yok; ama insan adam olmadı mı, nefisler kabardı mı işte böyle sadece kendisine zarar vermekle kalmaz, yedi mahalleye zararı olur, yedi düvele zararı olur, yani cihana zararı olur.

"Nefsâniyet yarışına gireceksiniz. (*Sümme tetehâsedûne*) Sonra hasetleşeceksiniz."

"—Onun benden fazla nimeti var, köşkü var, parası var, pulu var..." diye, nimetleri kıskanmak. Hasetçi kıskanmakla yetinmez. Hasetçinin bariz vasfı nedir?

Ötekisinin elinden o nimet gitsin diye ister. "O zenginlik onun elinden gitsin. Herif sürüm sürüm sürünsün! Parasız kalsın! Yerlerde sürünsün de içim rahatlasın! Şunun bir şeyi kalmasın elinde!" İnsanın bütün iyiliklerini, sevaplarını alır götürür.

Ya Allah işte ona da vermiş, sana da vermiş.

Aç mısın? Değilsin.

Açık mısın? Değilsin.

Paran var mı? Var…

Sıhhatin yerinde mi? Yerinde…

Ne istiyorsun ondan?

"—Onunki benden fazla olmasın. Allah ondan alsın. Sürüm sürüm sürünsün!"

Bu kötü huy işte... Çok çirkin bir huy!

İşte tasavvuf bunlarla uğraşıyor. Tasavvuf bunun için lazım. Nefsi yenmek için, terbiye etmek için tasavvuf lazım. Hasetten kurtulmak için tasavvuf lazım. Oyuncak değil bu. Tasavvuf deyince milletin aklına tesbih geliyor, Allah demek geliyor. Hatta dervişin bile aklına öyle geliyor. Yani tasavvuf erbâbı olduğunu sanan insanın bile aklına böyle geliyor; bilmiyor ki asıl tasavvuf güzel ahlâktır.

Ahlâkı bozuk. Arkadaşına bakışı yamuk. Gidişi eğri. Sözü hatalı. Davranışı kötü. Nasıl dervişsin sen?

"—Hocam benim binlik tesbihim var, akşamları on bin tane Allah Allah diyorum."

Diyorsun ama fayda vermemiş; ahlâkın kötü, başkalarına bakışın ve başkalarına muamelen kötü. İşte o zaman derviş olamıyorsun.

Allah-u Teàlâ Hazretleri insanların yüzüne, sûretine bakmaz. Nesine bakar? Gönlüne bakar. Kalbindeki temizliğe bakar.

Onun için, bu kalbi temizleyeceksin. Kalbin tertemiz olacak. İyi duygular olacak, iyi niyetler olacak, herkesin iyiliğini isteyeceksin.

"—Allah ona daha çok versin. Mâşaallah. Oh, mübarek olsun. Çoluk çocuğuyla mutlu, bahtiyar olsun. Ne güzel, ne güzel... Mâşaallah, mâşaallah..." demesi lazım. Yani "Onun harmanı yansın, onun gemisi batsın!" diye düşünmek değil.

Haset ettikten sonra; (*Sümme tetedâberûne*) O onun hasedini hissediyor, o onun hasedini hissediyor; birbirlerine sırt dönerler, arka dönerler." O aykırı gider, bu aykırı gider.

(*Sümme tetebâğadûne*) "Sonra birbirlerine buğz ederler."

Boğa gibi burunlarından solumaya başlarlar. İnatçı keçiler gibi, kalkıyor iki ayağı üstüne, ötekisinin üstüne bu kafasını bir vuruyor, "tak" diye sesini iki kalas birbirine vurmuş gibi duyuyorsun. Kalkıp kalkıp "küt" diye birbirine vuruyor. Keçi inadı. Yani toslaşıyor. İşte böyle...

Halbuki insan öyle mi olacaktı?

İnsan mü'min olduğu zaman meleklerden üstün olur. Öyle olmaması lazımdı.

(*Sümme tentalikùne fî mesâkini'l-muhâcirîne*) "Sonra şu muhacirlerin fukarâsına, mazlumlara, dindarlara, kendi hâlinde olan mübareklere gideceksiniz." diyor.. (*Fetec'alûne ba'dahüm alâ rikâbi ba'dın*) "Bazısını bazısının başına musallat edip onları da taciz edersiniz. Onlara da rahat vermezsiniz." diyor.

Yapanlar yapmış. Bu insanlar Peygamber SAS Efendimiz'in torunlarını kesmiş. Hz. Hüseyin'i Irak'a çağırmışlar. O da "Peki, davete icabet edeyim." diye, hanımını, çoluk çocuğunu, kavmini kabilesini, kendisini sevenleri almış, Irak'a yola çıkmış. Hadi bir ordu, çocukları da kesmişler. Yani hunharlığa, gaddarlığa, zalimliğe bak ki kadınları da kesmişler, çocukları da kesmişler! O sahneleri göz önüne getirebiliyor musunuz? Çocukların feryadını, kadınların feryadını… Yani zulmün büyüklüğünü düşünebiliyor musunuz?

Peygamber Efendimiz'in torununu kesen bu insanlar...

Allah imân-ı kâmil nasib etsin… Mü'min-i kâmil olmayı nasib

etsin… Güzel huylara sahip olmayı nasib etsin…

İnsan müslüman olmadı mı insan da olamıyor. Hayvandan çok daha beter oluyor. Hayvandan daha beter oluyor. Arslan, gelir bir hayvanı yakalar, oturur, çatır çatur yer. Ondan sonra da uyur. Tamam, arslan, geyiği yakaladı, oturur, yer, ondan sonra yatar, uyur. Ama insan öyle yapmıyor. Bak milyonları öldürüyor, hâlâ doymuyor.

Allah bize İslâm'ı tutup, koruyup da başka taraflara da yaymak hususunda gayret versin…

İslâm'ın dünyanın her yerine yayılması lazım. Dünyanın çektiği sıkıntı müslüman olmamaktan, İslâm'ın olmamasından. Bu İslâm'ı bütün insanlara öğretmemiz lazım.

Öğretmemişiz.

"—Altı asır Sırp'a İslâm'ı öğretmedin mi sen? Öğretmedin. Ben de sana gösteririm!"

Altı asırda niye öğretemedin? Vali sendendi, komutan sendendi, yönetim senin elindeydi, salâhiyet senin elindeydi, güçlü kuvvetliydin, zulüm yapmıyordun... Biraz da İslâm'ı öğretseydin ya? Niye öğretmedin?..

Bak şimdi cezası çekiliyor. Aramızda yaşatmışız, öğretmemişiz, altı asır yan yana yaşamışız.

Geçen gün birisi bir yerde anlattı:

Suçlunun birisini asmışlar. Alimin birisi onu görünce ağlamış.

"—Niye ağlıyorsun?"

Demiş ki;

"—Tabii muhakeme oldu, adam haksız, suçlu… Ona ağlamıyorum. Bu adamı hayatında niye ıslah edemedik de sonunda asıldı, ona ağlıyorum."

Bizim bütün cihan halkına İslâm'ı götürmemiz lazım. Anlatmamız lazım. İnsanları doğru yola çekmemiz lazım.

Yapmıyoruz. Sen yapmıyorsan; ya sen görürsün, ya senin çocuğun görür, ya torunun görür. Dünyaya dalınca, asıl vazifemizi unutunca öyle oluyor.

"—Asıl vazifemiz ne?

Allah'a kulluk etmek. Allah'ın dinine hizmet etmek. Allah'ın dinini yaymak. Bunu yapmıyoruz.

“—Ya ne yapıyorsun?”
“—Ben tüccarım."
“—Sen ne yapıyorsun?”
"—Ben de çalgıcıyım."
“—Sen ne yapıyorsun?”
"—Ben de gazinocuyum."
“—Sen ne yapıyorsun?”
“—Ben de lokantacıyım."

Oh herkes keyfinde, zevkinde, çalgısında, eğlencesinde, oyununda, kumarında, içkisinde, zevkinde, sefasında... Görürsünüz siz... Hem dünyada görürsünüz, hem ahirette görürürsünüz.

Müslümanın vazifesi bu değildi ki! Müslümanın vazifesi meslek filan değil; müslümanın vazifesi Allah'ın dinine hizmet etmek! Hepinizin vazifesi aynı. Sadece hocanın değil, herkesin vazifesi Allah'ın dinine hizmet etmek! Millet bu vazifeyi unutuyor. Sanıyor ki asıl vazife memurluk, esnaflık, sanatkârlık… Bunlar asıl vazife değil. Asıl vazife Allah'ın dinine hizmet etmek.

Bunu unutunca o zaman yeryüzünde İslâm hâkim olmuyor, fesat hâkim oluyor. Fesat hâkim olunca da biz burada "Ah!" ediyoruz, "Vah!" ediyoruz, ağlıyoruz, kan ağlıyoruz, mahvoluyoruz. Başkaları da mahvoluyor. Suçlular da mahvoluyor, suçluların çocukları da mahvoluyor.

İşin en kötüsü şu: İslâm'dan koptu mu bir insan, gayrimüslim gibi yaşamaya başladı mı, içki içiyor, haram yiyor; haramla yiyen bir vücut cehennemlik oluyor. Onun için, ya Sırp parçalar, ya Ermeni parçalar, ya Rus parçalar; böyle oluyor. Yani cezalı, faullu duruma düşüyor, ondan sonra cezayı yiyor.

Çare? Çare; Allah'ın dinine dönmek, Allah'ın emrini tutmak, Allah'ın yoluna hizmet etmek.

b. Namazın Sonunda Okunacak Dua

On üçüncü hadîs-i şerîf.

Ahmed ibn-i Hanbel, Müslim, İbn-i Mâce, Ebû Dâvud, İbn Hibbân Ebû Hüreyre RA'dan bu hadîs-i şerîfi rivayet eylemişler. *Rahmetu'llàhi aleyhim ecmaîn.*

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[55]

إِذَا فَرغَ أَحَدُكُم مِنَ التَّشَهُّدِ الأَخِيرِ ، فَلْيَتَعَوَّذْ بِاللهِ مِنْ أَربَعٍ ، يَقُولُ: اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَذَابِ جَهَنَّمَ ، وَمِنْ عَذَابِ القَبْرِ ، وِمِنْ فِتْنَةِ المَحْيا والمَماتِ ، ومِنْ شَرِّ فِتْنَةِ المَسيح الدَّجالِ (حم . م . د. ه. ن. حب. عن أبي هريرة)

RE. 55/13 (*İzâ ferağa ehadüküm mine't-teşehhüdi'l-ahîri,*

---

[55] Müslim, *Sahîh*, c.III, s.248, no:926; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.165, no:833; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.157, no:899; Neseî, *Sünen*, c.V, s.97, no:1293; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.357, no:1344; İbn-i Hibbân, Sahîh, c.V, s.298, no:1967; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.515, no:6133; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.547, no:2043; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIII, s.295; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.79; Ebû Hüreyre RA'dan.

felyeteavvez bi'llâhi min erbain, yekùlû: Allàhümme innî eûzü bike min azâbi cehenneme, ve min azâbi'l-kabri, ve min fitneti'l-mahyâ ve'l-memâti, ve min şerri fitneti'l-mesîhi'd-deccâl.)

(*İzâ ferağa ehadüküm mine't-teşehhüdi'l-ahîri*) "Sizden biriniz namazın sonunda, ikinci oturuşun arkasından onu da bitirince, (*felyeteavvez bi'llâhi min erbain*) dört şeyden Allah'a sığınsın!"

Namazda iki teşehhüd var: Bir, ikinci rekâtta oturmak. İki, dördüncü rekâtta oturmak. Veya akşam namazında üçüncü rekâttan sonra oturmak. İlk oturuşa (*et-teşehhüdi'l-evvel*) "ilk oturuş" derler. İkincisine (*et-teşehhüdi'l-ahîr*) "sonraki oturuş" derler. İkinci oturuştan sonra dört şeyden Allah'a sığınacak.

(*Yekùlû*) Diyecek ki: (*Allàhümme innî eûzü bike*) "Yâ Rabbi! Ben sana sığınıyorum." Nereden?

1. (*Min azâbi cehennem*) "Yâ Rabbi! Cehennemin azabından sana sığınıyorum. Sana sığınırım yâ Rabbi, cehennemin azabından beni koru. Beni cehenneme atma yâ Rabbi! Beni ateşlere yakma yâ Rabbi! Beni cehennemde azaplandırma yâ Rabbi!" diye cehennemden Allah'a sığınacak, bir.

2. (*Ve min azâbi'l-kabri*) "Kabirde azap görmekten de sana sığınırım yâ Rabbi!”

Daha cehenneme varmadan kabirde de azap olabilir. Çünkü kabir ya cennet bahçesidir, ya cehennem çukurudur. Kabir iyi insana cennet bahçesidir.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[56]

الْقَبْرُ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ ، أَوْ حُفْرَةٌ مِنْ حُفَرِ النِّيرَانِ

(ت. عن أبى سعيد)

(*El-kabru ravdatün min riyâdı'l-cenneti*) “Kabir, mü'mine cennet bahçelerinden bir bahçe olur, (*ev hufratün min huferi'n-*

---

[56] Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.500, no:2384; Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.231, no:4682; Ebû Said el-Hudri RA'dan.

Taberani, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.271, no:8613; Ebu Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.546, no:42109; *Keşfü'l-Hafa*, c.II, s.90, no:1853; *Câmiü'l-Ehàdis*, c.XXVIII, s.432, no:41805.

nîrân) veyahut kâfire cehennem çukurlarından bir çukur olur.”

Neden? Adam kötü, zalim, günahkâr, imanı var ama günahkâr; azabı kabirde başlayacak. Kabirde ateş, azap başlayacak.

Öyle olmasın diye dua ediyoruz:

"Yâ Rabbi! Cehennem azabından sana sığınırım. Kabir azabından da sana sığınırım..." İki.

3. (*Ve min fitneti'l-mahyâ ve'l-memâti*) “Hayatın ve ölümün fitnelerinden sana sığınırım."

İnsan hayatında öyle olaylarla karşılaşır ki imanı elden gider, şaşırır, sapıtır. Veya ölürken, can havliyle, can acısından olmayacak durumlara düşer. Adam, büyük acısı var, gidiyor kendisini yüksek bir yerden atıyor, intihar ediyor. Eyvah! Mahvoldu işte; ebedî cehennemde yanacak. Çünkü intihar etti. İntihar yasak, İslâm'da yok. İntihar etti, olmadı.

Hayatın fitnesi olabilir, ölümün fitnesi olabilir. Sonra, ondan da Allah'a sığınacak. Hayatı fitneden uzak, güzel bir hayat olarak geçsin. Ölümü de fitneden uzak, güzel bir ölüm olsun. Yani şeytan imanını çalmasın. Son nefeste insan imansız göçmesin.

4 (*Ve min şerri fitneti'l-mesîhi'd-deccâl*) Bir de, "Yâ Rabbi! Mesîhi'd-deccâl'in fitnesinden sana sığınırım!" desin, diyor Peygamber Efendimiz.

Cehennemin azabından, bir. Kabrin azabından, iki. Hayatından ve ölümün fitnesinden, üç. Bir de Deccâl'dan Allah'a sığınıyor, dört…

Deccâl çok büyük bir fitnedir. Deccâl insanları kandıracak. Gerçekleri ters gösterecek. "Cennete çağırıyorum." diye çağırdığı yer günah ve cehennem. Kötü gösterdiği yer de aslında insanı cennete götürecek olan şey. Yani kıymet hükümleri tamamen ters gösterilecek, insanoğlu Deccâl tarafından aldatılacak. Deccâl'in emrini tutarsa insan, Deccâl'in yoluna giderse, "Gel, seni cennetime götürüyorum." dedi mi, kandırdı mı aldatacak, cehenneme cayır cayır yakacak, oraya gidecek. "Oraya gitme, orası cehennem!" diye bir yere götürmek istemedi mi, orası da bil ki, orada sebat ederse, giderse Allah'ın rızasına erecek, sonunda cennete gidecek.

Deccâl her şeyi ters gösterdiği için, çok aldatıcı, çok hilekâr olduğundan, insanlar çok fena şekilde aldatılıp ahiretleri mahvolacağından, Peygamber Efendimiz SAS onu bildiriyor, her

namazın arkasından ondan Allah'a sığınmayı haber veriyor.

Muhterem kardeşlerim!

Zamanımızı bir düşünelim. Zamanımızda hiç Müslümanlığı bilmeyen bir insan olduğunu düşünelim. Seni veya falanca şahsı düşünelim. Aydan, Merih'ten zenbille yeryüzüne indi, İslâm'dan haberi yok. Şimdi gazetelerin dediğine göre, mekteplerin öğrettiğine göre iyi vatandaş nasıl olunur, iyi insan nasıl olunur, hayattan nasıl kâm alınır, nasıl zevk ü sefa sürülür? Gazetelerin, boyalı basının eğlence sayfalarına, resimlerine bir bakılsa insanın ne yapması lazım, Allah'tan korkmasa?

Her akşam türlü türlü eğlence yerleri var. Gazinolar var, barlar var, pavyonlar var, filanca boyalı artist var, filanca şarkıcı var, filanca kıkır kıkır güldürücü komik adam var, bilmem ne var, bilmem bal arısı var, eşek arısı var, bilmem ne var, şunu var, bunu var... Parası varsa insanın ne yapması lazım?

Felekten kâm almak için parayı verip, böyle bir eğlence yerine gidip sabaha kadar içki içip, kafasını bulup, çalgı dinleyip, kah kah kah, kih kih kih...Böyle olacak. Hayat bu...

En pahalı yerler, en manzaralı yerler, en lüks yerler, nimetlerin en çok olduğu yerler hep böyle günahlı şeylerin yapıldığı yerler.

İnsan şimdi bu gazetelerin söylediği yere, reklam ettikleri yere, şu ışıklı reklamların çağırdığı yerlere giderse nereye gider?

"—Gel yahu, işte eğleneceksin."

Eğlence ama arkasından cehennem! Arkasından günah!

Ama İslâm'ı bilen, Kur'an'ı bilen bir ciddi alim efendi insana neyi tavsiye eder?

"—Haram yeme evlâdım. Rüşvet alma evlâdım. Kimseyi kandırma evlâdım. Kimsenin haksız yere parasını pulunu yeme evlâdım. Yetim malı yeme. Dullara haksızlık etme. Hazinenin parasını çalma. Vazifeni güzel yap. Çok çalış evlâdım. Paranı hak et. Alın teriyle kazan evlâdım. Olur olmaz yerlere gitme. Ailene bağlı ol. Harama kuşak çözme. İçki içme. Ayyaş olma. Sarhoş olma. Paranı kumara harcama."

"Eeh!.. Git be!.. Sen başımın belası mısın yahu? Bütün zevkleri bana yasaklıyorsun! Ne biçim adamsın sen? Ne kadar soğuk adamsın sen yahu! Allah Allah... Nedir bu hocalardan çektiği bu

milletin ya? Zevklerin hepsinin karşısında bu hocalar, duvar ya! İçki içirtmez, kumar oynatmaz, zevk yaptırtmaz, çalgı dinletmez, bedavadan, beleşten kolay para kazanmayı yasaklar…"

Bunların yaptığı sıkıntılı gibi görünüyor... Hakikaten de bazı adamların, çalgıcıların, saz şairlerinin şiirlerine bakıyorsun; "Şeytan bunun neresinde?" diyor. Mesela hocanın birisi çalgının aleyhinde bulunmuş. Çalgıya şeytan aleti diyor.

Adam şiir yazıyor:

Telli sazdır bunun adı,
Ne ayet dinler ne kadı?
Bunu çalan anlar kendi,
Şeytan bunun neresinde?

İçinde mi, dışında mı?
Burgusunun başında mı?
Göğsünün nakışında mı
Şeytan bunun neresinde?

Her tarafında, sen de dahil, senin de içinde! Çünkü bu eğlencenin âleti ve bu eğlencenin sonunda sen ciddiyetini kaybediyorsun, vazifelerini unutuyorsun, havaî bir insan oluyorsun. Seni Amerika geçiyor, Avrupa geçiyor, Rusya geçiyor, Sırp orada seni parçalıyor, Ermeni burada öbür kardeşini parçalıyor; sen burada hâlâ ne ile meşgulsün?..

Hocanın dediği doğru; ama hocanın dediği karanlık, acı, tatsız görünüyor. Şeytanın çağırdığı öteki yol tatlı gibi ama zevk, sefa, eğlence, ışık, neon lambalar, çalgılar, türküler; ama o cehennem yoludur. Allah insanı şaşırtmasın.

Bak, ne kadar aldatıcı...

İnsanları aldatmak için şu Yirminci yüzyılın eğlence sanayiinin harcadığı paralar milyarlardır. Televizyon kanallarını açıyorsun, gittiğin evde, düğmesi var, uzaktan komutalı, 1, 2, 3, 4... 30 tane filan kanalı var. Bakıyorsun orada şarkı, burada türkü, burada film, orada rezalet, öbür tarafta bilmem ne...Bir doğru düzgün bir şey yok! "En akıllısı Deli Bekir, o dahi zincirde yatıyor." dediği gibi, en akıllısına bakıyorsun, orada da yine başı açık kadın, yine bilmem

ne, bilmem ne...

Böyle şey olur mu? Nerede kaldı İslâm? Hangi kitap bunları emrediyor? Kur'an'da mı var? Fıkıh kitaplarında var mı? Bizim okumadığımız bazı kitaplar mı kalmış? Bazıları biliyor da biz mi bilmiyoruz bunları?..

Hayır, milletin hayatı kaymış. Yani Deccâl'in fitnesine milletin çoğunluğu tutulmuş. Allah korusun. Allah bizi Deccâl'e kananlardan, şaşıranlardan, sapıtanlardan etmesin…

Demek ki Allah'ın yolu biraz ilk bakışta sıkıntılı gibi görünüyor; şeytanın çağırdığı yol ise zevkli, sefalı, eğlenceli gibi görünüyor. Ama öyle değil. İşte onun için Peygamber Efendimiz;

"—Dört şeyden Allah'a sığının: Cehennemden, kabir azabından, hayatın ve ölümün fitnesinden, bir de Mesîhi'd-Deccâl'in fitnesinden." diyor.

Çünkü bu da neticede insanı aldatır. Deccâl, o da netice itibariyle onu cehenneme götürür. Zaten insan Deccâl'e aldandı mı hayatında fitne de olmuş olur, o sığındığı üç şey de başına gelir. Hayatında da fitneye uğramış olur, ölümü de fitneli olmuş olur, kabri de azap yeri, çukuru olur, ondan sonra cehenneme gider.

Bizim bugünün müslümanları olarak en çok dikkat etmemiz gereken nedir?

Deccâl'in fitnesine tâbi olmamak, gözümüzü açmak, dişimizi sıkmak, Allah'ın yolunda sabretmek, kale gibi sağlam olmak, doğru yoldan ayağımızı kaydırmamak, gözümüzü başka yanlış hedeflere dikmemek. Çok mühim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri tevfîkini cümlemize refîk eylesin.

c. Namazda Abdesti Bozulan Kimse

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud, Neseî, İbn-i Hibbân, Taberânî, Beyhakî, Tirmizî rivayet etmiş. "Hasen hadistir." buyurmuşlar. Yani sağlam hadis. Buhârî'de de var.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[57]

---

[57] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.259, no:177; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.255, no:3197; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.153, no:10; Ali ibn-i Talak RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.329, no:26270; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.379, no:2402.

إِذَا فَسَا أَحَدُكُمْ فِى الصَّلاَةِ فَلْيَنْصَرِفْ فَلْيَتَوَضَّأْ ، وَلْيُعِدْ صَلاَتَهُ ؛

وَلاَ تَأْتُوا النِّسَاءَ فِي أَعْجَازِهِنَّ فَإِنَّ اللهَ لاَ يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ.

(حم. د. ت. حسن ، ن. حب. طب. ق. عن على بن طلق)

RE. 55/14 (*İzâ fesâ ehadüküm fi's-salâti, felyensarif felyetevadda', ve'l-yuid salâtehû ve lâ te'tü'n-nisâe fî a'câzihinne. Feinna'llâhe lâ yestahyî mine'l-hakkı*)

Bu hadîs-i şerîf de bize dinimizin emirlerini anlatan, öğreten bir hadîs-i şerîf. Bir insan abdest aldı, namaza geldi. Namaz kılıyor. Abdesti bozulabilir mi? Bozulur.

Nelerle bozulur?

Tabii bunları birisi ümmete anlatacak. Abdest almayı öğreten abdest ne zaman bozulur, onu da anlatacak. İşte bu hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz öğretiyor. Diyor ki;

(*İzâ fesâ ehadüküm fi's-salâti*) "Bir insan abdest almışken namazda iken yellenirse, arkasından gaz çıkartırsa, (*felyensarif felyetevadda'*) "Abdesti kaçmıştır, namazdan kalksın gitsin. Öyle abdestsiz namaz olmaz. Abdest alsın."

Kime anlatıyor bunu?

Daha önce bizim gibi İslâm'ı bilen insanlar değil ki onlar. Biz babadan bilerek dünyaya geldik. Dedelerimiz biliyordu. Onlar bedevî idi. İslâm geldi, şimdi bunlar İslâm'ı yeni öğreniyorlar. Yellenince abdest kaçar. O zaman öyle bir şeyi bile birisi Peygamber Efendimiz'in gözünün önünde yapmıştır...

Mescidler de halılı, dayalı döşeli, kapalı değil; kumlu, duvarlarla çevrilmiş, burası mescid olsun diye. Bedevînin birisi gelmiş, kenarda küçük abdestini bozuyor. Sahabe dövmeye gitmişler. "Vay edepsiz, utanmaz, arlanmaz, terbiyesiz!.." Dövecekler. Adamı orada haklayacaklar, açıkça buraya çiş yapıyor diye... Peygamber Efendimiz diyor ki;

"—Hayır, öyle yapmayın. Oraya su dökün, orayı temizleyin. Bu adama da öğretin."

Peygamber Efendimiz'in sabrına bak. Ve milletin de cahilliğine

bak... Görgüsüz, bilgisi yok. Yavaş yavaş öğrenecek.

Tabii böyle bir insan belki namaz kılarken yellendi, belki duyuldu da, bilmiyoruz. "Böyle bir şey olduğu zaman namaza devam etmeyin, abdestiniz bozulmuş demektir, gidin abdestinizi tazeleyin gelin." demek.

Şimdi, ben kendim bir soru sorayım, siz de soracaksınız, bu kâğıtların içinden nice sorular çıkıyor:

"—Tam namaza duruyorum, içime bir vesvese geliyor, kaçmış gibi oluyor. Bir kıpırtı olmuş gibi oluyor. Yani yellenmiş miyim, yellenmemiş miyim, belli olmuyor... Ama bir kıpırdamış gibi oluyor."

O zaman abdest bozulmaz. Çünkü İslâm'da şeytana hiç müsaade yok. Öyle vesveseye müsaade yok.

Abdestini almış mıydın?

"—Almıştım hocam, şadırvanda güzelce abdestimi almıştım."

Namaza geldin mi?

"—Geldim."

"—Kaçtı gibi geliyor." dersen kaçmamıştır.

"—Kaçtı kaçtı, biliyorum." dersen, o zaman kaçmıştır.

Şüphe ile bozulmuş olmaz. Ama âşikâre kokusu veya sesi duyulmuşsa o zaman kaçmıştır.

Demek ki yellenince abdest bozulur, küçük abdest yapınca bozulur, büyük abdest yapınca bozulur, kanayınca bozulur. Bunları tabii Peygamber Efendimiz başka hadîs-i şerîflerde öğretmişti.

Sonra bir başka ciddi meseleyi daha anlatıyor:

(*Ve lâ te'tün'n-nisâe fî a'câzihinne, feinna'llâhe lâ yestahyî mine'l-hakkı*) "Allah hakkı söylemekten utanmaz, bana emretti, ben size bildiriyorum." demek istiyor "Evli erkekler hanımlarını arkasından yapmasınlar." diye, onu da beyan ediyor.

İnsan evlenir, nikâhı olur, düğünü olur, evlatları olur, normal bir şekilde... Ama burada gayrimeşru bir ilişki kastediliyor. "O doğru olmaz." diye Efendimiz bunu bildiriyor.

"—Canım, nikâhlım..."

Nikâhlın ama Allah CC her şeyi hikmetle yaratmıştır. Ters ilişki haramdır. Normal ilişki helaldir. "Allah hakkı söylemekten utanmaz." diyor. Biz de onun için söyleyip geçiyoruz.

d. Şam Ahalisi Bozulunca

On beşinci hadîs-i şerîf:

Bu da Ahmed ibn-i Hanbel'de ve İbn-i Hibbân'da, Taberanî'de, Tirmizî'de olan bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:[58]

إذَا فَسَدَ أَهْلُ الشَّامِ ، فَلاَ خَيْرَ فِيكُمْ ؛ وَلاَ تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي مَنْصُورِينَ ، لاَ يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ ، حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ (حم. ش.

[58] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.436, no:15634; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.145, no:1076; İbn-i Asâkir, *Tàrih-i Dimaşk*, c.I, s.305; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.910; İbn-i Hibban, *Sahih*, c.XVI, s.292, no:9302; Muaviye ibn-i Kurre, babasından.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.381, no:2404.

(ت. حسن صحيح ، طب. حب. عن معاوية بن قرة عن أبيه)

RE. 55/15 (*İzâ fesede ehlü'ş-şâmi, felâ hayra fîküm; ve lâ tezâlü tâifetün min ümmetî mansûrîne, lâ yedurruhum men hazelehüm, hattâ tekùme's-sâatü.*)

(*İzâ fesede ehlü'ş-şâm*) "Şam ahâlisi bozuldu mu, (*felâ hayra fîküm*) artık sizin hayrınız kalmamıştır. Sizde hiçbir hayır kalmamıştır."

Şam neresi?

Suriye'nin başkenti değil. Her kelimenin tarih içinde çeşitli mânaları var. Onu tam bilmek lazım. Tercümeyi doğru yapmak için dilbilgisine ve o asrın diline sahip olmak lazım.

Hicaz ahâlisine göre, Hicaz ahâlisi güneşin doğduğu tarafa, yani doğuya -maşrık- güneşin doğduğu tarafa yönünü döndüğü zaman, bizim "kuzey" dediğimiz taraf neresinde kalır? Solunda kalır. Şam, "sol taraf" demek. Bizim "güney" dediğimiz taraf sağında kalır. Yemen ne demek? "Sağ taraf" demek. Yemin…

Şimal kelimesi ne demek Arapça'da? “Sol" demek.

Yemin ne demek? “Sağ" demek.

Güneşe doğru dönmüş bir insan düşünüyor, oranın ahâlisinin mantığı bu. Güneşe doğru dönmüş bir insan, sağ tarafı, yani Hicaz'ın güney tarafı, oraya Yemen demiş. Sağ taraftaki araziler; yemin. Sol taraftaki arazilere de şimal demiş. Şam veya şimal, oraları da kuzey tarafı oluyor.

Şam, bir şehir adı değildir. Şam tüm Hicaz'ın kuzeyindeki mıntıkanın adıdır. Ta Akdeniz'den ta İran'a kadar olan kısım. Burası İslâm'ın ilk doğduğu, hemen yayıldığı ve ondan sonra da başşehrin Bağdat olduğu bir yer. Irak ve Suriye, hatta İran'ın bir kısmı, Filistin ve belki de Mısır'ın bir kısmı buraya girer. Yani Hicaz'ın kuzeyi, Orta Şark dediğimiz yer.

Burası evliyâullahın, peygamberlerin yaşama yeri. Hep peygamberler çoğunlukla buralardan gelmiş geçmişler. Ve evliyâullah da oralarda bol... İlim, irfan da orada... İslâm'ın merkezi de orası... İklimi güzel, yumuşak bir iklim. Çatır çatır soğuk yok. Suyu var, meyvesi var. Her şeyi yerli yerinde. İlim irfan gelişmiş. İslâm dünyaya oradan hâkim olmuş. Afrika'ya kadar yayılmış.

İspanya'ya kadar varmış, Sicilya'yı ve Malta adasını bile fethetmişler. İtalya'ya bile çıkmışlar. Doğuda da Çin'e kadar gitmişler. Burası İslâm'ın merkezi.

"—İslâm'ın bu merkezi bozulduğu zaman, Şam ahalisi bozuldu mu... (*Felâ hayra fîküm*) Artık sizde bir hayır kalmamış demektir."

Artık kalp bozulmuş, İslâm'ın ana noktası bozulmuş oluyor. Başka taraf bozulsa kalp ötür tarafı düzeltir, oradan hayır oraya gider, anlatılır. Orası bozuldu mu bir hayır kalmamış olur. Ama yine bir kapı açık:

Hadis-i şerifte buyruluyor ki:[59]

لاَ تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الحَقِّ ، حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ

(ك. عن عمر ؛ طب. عن مغيرة بن شعبة)

(*Lâ tezâlü tàifetün min ümmetî zàhirîne ale'l-hakkı hattâ tekùme's-sâah.)* "Kıyamet kopuncaya kadar, Cenâb-ı Hakk'ın dinini destekleyen iyi insanlar, bir iyi topluluk mevcut olacak!"

Onlara yardım etmeyen, onları yardımsız bırakanlar onlara bir zarar veremeyecekler. (*Hattâ tekùme's-sâatü*) Kıyamet kopuncaya kadar böyle bir grup insan mevcut olacak." Yani Allah'ın yardımına mazhar, makbul, has müslüman bir grup insan daima mevcut olacak.

Evet, Şam ahâlisi bozulabilir, artık müslümanlarda bir hayır kalmamış olabilir; ama yine de kıyamet kopuncaya kadar bir grup İslâm'ı tutan sağlam insan mevcut olacak. Ve başkaları bunları desteklemedi, yardım etmedi, etrafında toplanmadı. Olsun, onların o toplanmaması bunları yok etmeyecek, mâni olmayacak. Numune insan olarak kıyamete kadar böyle bir grup insan mevcut olacak.

Onun için, ben etrafın bozukluğuna bakıyorum da, yani dünya

---

[59] Hâkim, *Müstedrek*, c.IV, s.496, no:8389; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.280, no:2433; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.III, s.165, no:921; Hz. Ömer RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.403, no:961; Muğîre ibn-i Şu'be RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VII, s.564, no:12249; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.119, no:16372.

bozulmuş, iman azalmış, küfür yayılmış, günahlar yaygınlaşmış, âdet hâline gelmiş, herkes günahı işliyor ve saire... Ama el açıp;

"—Yâ Rabbi! Böyle bir grup müslüman olacakmış ya, hadîs-i şerîflerde bildiriyor, bizi onlardan eyle yâ Rabbi! Bizi o tâifeden eyle. Daima senin nusretine mazhar olan, daima senin sevdiğin durumda olan, şaşırmamış, bozulmamış olan, az da olsa o grup var ya, işte biz onlardan olalım yâ Rabbi!" diye dua ediyorum.

Allah bizi onlardan eylesin…

e. İnbat Halkından Çekinin!

Bu hadîs-i şerîf Peygamber Efendimiz'in bir nasihati. 55. sayfanın 16. hadîs-i şerîfi. Buyuruyor ki:[60]

إِذَا فَشَا الإِسْلاَمُ فِي الأَنْبَاطِ ، وَاتَّخَذُوا فِيكُمُ الدُّور ، وَقَعَدُوا فِي الأَفْنِيَةِ ، فَاحْذَرُوهُمْ ، فَإِنَّ فِيهِمُ الدَّغَلَ ، وَالنَّقَلَ ، وَالْفِتْنَةَ

(كر. عن أبى هريرة)

RE. 55/16 (*İzâ feşe'l-İslâmü fi'l-inbâtı, ve'ttehazû fîkümü'd-dûr, ve kaadû fi'l-efniyeti, fahzerûhüm, feinne fîhimü'd-degale, ve'n-nakale, ve'l-fitnete*.)

() "İslâmiyet İnbat halkının olduğu yere kadar yayılırsa..."

Bu İnbat denilen yer, Basra ile Kûfe arasında. Yani Irak'ın Basra körfezinin kuzeyine rastlayan kısımları, ahâlisiymiş.

"Oraya İslâm yayıldığı zaman ve onlar aranızda evler yapıp avlularına oturdukları zaman, o adamlardan kendinizi kollayın, sakının, çekinin. Çünkü onların içinde hilekâr, bozguncu ve fitneci insanlar vardır." diyor.

Hakikaten de İslâm tarihini okuduğumuz zaman, İslâm tarihinde bugünkü Suudi Arabistan'ın kuzeydoğusu, Basra körfezi kıyıları ve Irak'ın Basra şehrine yakın güney kısımları, buralarda bozuk itikatlı birtakım tâifelerin yaşadığını ve hakikaten muzır

---

[60] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVII, s.19; Ebû Hüreyre RA'dan. Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.232, no:6303; Câmiü'l-Ehâdîs, c.III, s.381, no:2406.

işler yaptığını İslâm tarihinden biliyoruz. İşte bu hadîs-i şerîf o ahâliden çekinilmesi gerektiğini bildiriyor.

Tabii Peygamber SAS Efendimiz nasıl biliyor?

Peygamber Efendimiz İslâm'ın galip gelip iki imparatorluğu yeneceğini bildiği gibi tabii nerede neyin olacağını biliyor. Oralara da Hicaz'dan kervanlar gitmiştir, ora ahâlisini az çok tanırlar. Siz de Anadolu'nun şurasını veya burasına gittiğiniz zaman nerede nasıl ahâli vardır, nerede anarşi vardır, nerede emniyet vardır, bilirsiniz. Yani öyle de olabilir. O kavimden sakınılması gerektiğini Peygamber SAS bildirmiş.

Demek ki biz dinimizi iyi öğrensek, Efendimiz bize hiç bildirilmemiş şey bırakmamış. Her şeyi bildirmiş. Biz o nasihatleri tam öğrensek, hadîs-i şerîfleri tam okusak tam müslüman olacağız. Her zaman benim yazıp çizip, söylediğim husus budur.

Diyorlar ki;

"—Ben Kur'ân-ı Kerîm'i okurum, başka bir şeye karışmam."

Anlayamazsın, detayı öğrenemezsin, işin inceliğini bilemezsin. Bak Peygamber Efendimiz'in bu söylediği şeyler Kur'ân-ı Kerîm'de teferruât olarak yok. Bunlar Peygamber Efendimiz'in nasihatleri arasında var. Bunları Kur'ân-ı Kerîm'in ayetlerinde bulamazsın.

"—Efendim Kur'ân-ı Kerîm okurum, başka şeye karışmam."

Başka şeye karışmazsan olur mu?

Bak, Peygamber Efendimiz'e Kur'ân-ı Kerîm geldi ama Peygamber Efendimiz'in sahabesi nasıl müslüman oldular?

Hem Kur'ân-ı Kerîm okudular, hem Peygamber Efendimiz'in nasihatini tuttular. Hem Kur'ân-ı Kerîm var, hem Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesi var. Müslümanlar ondan müstağnî kaldı mı İslâm'ı iyi öğrenemiyorlar.

"—Niye söylüyorsun bu herkesin bildiği apâşikâr gerçeği?"

Evet, herkesin bildiği apâşikâr gerçek ama ne sebeple ise düşmanlar mı kışkırtıyor, şeytan mı aldatıyor, nasıl oluyorsa birtakım insanlar işte böyle inat ediyorlar;

"—Ben Kur'an'ı bilirim, Kur'an'dan başka bir şey anlamam."

Kur'an'ı seviyormuş gibi sanıyorsun ama cahilce bir söz!

Peygamber Efendimiz'in hayatı ve hadîs-i şerîfleri Kur'an'ın

tefsiridir.

“—Kur'an'ı en iyi kim biliyordu?”

Peygamber Efendimiz biliyordu.

“—Kur'an'ın en güzel açıklaması kimdendir?”

Hadîs-i şerîflerdendir.

Onun için bazı alimler; *et-tefsîru bi'l-me'sûr* demişler. Yani hadîs-i şerîflerle Kur'ân-ı Kerîm'i tefsir etmek için hadîs-i şerîfleri toplamışlar. İlgili âyetlerin izahında böyle eserler meydana getirmişler. Meselâ İmam Suyûtî'nin böyle güzel bir eseri var. Allah nasib etti, geçen sene Hicaz'a gittiğimiz zaman, biz de bir tane edindik. Öyle, yani Kur'ân-ı Kerîm'in tam anlaşılması için bile hadîs-i şerîf var.

Onun için, Allah bizi Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesinden, hadîs-i şerîfinden ayırmasın... Bizi dinde fakih eylesin... Hakkı hak olarak görüp ona uymayı, bâtılı bâtıl görüp ondan korunmayı nasib eylesin... Sevdiği kul gibi yaşayalım, huzuruna sevdiği kul olarak varalım. Rabbimiz bizi cennetiyle, cemâliyle taltif eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

16. 05. 1993 – İskenderpaşa Camii

08. NİMETE ŞÜKÜR GEREKİR

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn.,, Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ…
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn… Hamden kemâ yenbeğî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih… Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ hayri halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…
Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا قَالَتِ الْمَرْأَةُ لِزَوْجِهَا : مَا رَأَيْتُ مِنْكَ خَيْراً قَطُّ ! فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهَا

(عد. كر. عن عائشة)

RE. 57/1 (*İzâ kàleti'l-mer'etü li-zevcihâ: Mâ raeytü minke hayren kattu! Fekad habeta amelühâ.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Çok değerli ve sevgili kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin her türlü ihsan ve ikrâmları dünyada ve ahirette üzerinize olsun… Allah iki cihanda cümlenizi muradlarınıza erdirip bahtiyar eylesin…
Peygamberimiz, Efendimiz SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyup anlatacağız, dinleyeceğiz, teallüm,

tefekkür ve tefeyyüz edeceğiz.

Bu hadîs-i şerîflere başlamadan önce, evvelâ ve hâsseten Peygamber Efendimiz'in ruh-i pâkine hediye olsun diye, sonra onun mübarek âlinin, ashâbının, etbâının, ahbabının ruhlarına ayrı ayrı hediye olsun diye; onların içinden hâsseten sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Mürtezâ'dan müteselsilen Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar turuk-u aliyyelerimiz silsilelerinden güzerân eylemiş olan sâdât u meşâyihimizin, esâtizemizin, mürşidlerimizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu kitabı yazan Gümüşhaneli Hocamız'ın ruhuna ve bu kitabın içindeki hadîs-i şerîfleri nakil ve rivayet etmiş olan râvilerin ruhlarına hediye olsun diye;

Şu beldeyi fethetmiş olan Fatih Sultan Muhammed Han'ın ve mübarek ordusu mensuplarının ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi fethetmek, Efendimiz'in müjdesine mazhar olmak için daha önceleri nice nice seferler yapılmış, o seferlerde buraya gelmiş ve vefat etmiş olan Ebû Eyyûb el-Ensârî Efendimiz ve sâir sahâbe-i kirâmın ve bu beldede adını bildiğimiz bilmediğimiz Allah'ın ne kadar enbiyâullah ve evliyâullah kulları varsa onların ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaklardan yakınlardan bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere bu camiye gelip toplanmış olan siz kardeşlerimizin de ahirete göçmüş olan bütün anne, baba, dede, nine, ecdâd, ceddâd, akrabâ u taallukât, ahbâb u yârân, arkadaş ve evlat ve zürriyetlerinin ruhlarına ayrı ayrı hediye olsun, ruhları şâd olsun, makamları yücelsin, kabirleri nur dolsun, Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi de onları da iki cihanın hayırlarına erdirsin, cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin diye bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, böylece dersimize hayırlı bir başlangıçla başlayalım!

……………………………

a. Amellerin Boşa Gitmesi

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler Râmûzü'l-Ehâdîs isimli hadis kitabımızın 57. sayfasının başından, birinci hadîs-i şerîften başlıyor.

Birinci hadîs-i şerîfi Peygamber SAS Efendimiz’den Hz. Âişe

Validemiz rivayet etmiş. Yani bir hanım. Peygamber Efendimiz'in zevcesi, bizim validemiz. Mü'minlerin annesi. Bir kadının söylemiş olması, meâlini okuduğum zaman, açıkladığım zaman ne kadar önemli, onu anlayacaksınız. Erkek rivayet etmiş olsaydı başka olurdu; ama kadın rivayet etmiş. Kıymetini anlayacaksınız.

Peygamber SAS Efendimiz ne buyurmuş:[61]

إِذَا قَالَتِ الْمَرْأَةُ لِزَوْجِهَا : مَا رَأَيْتُ مِنْكَ خَيْراً قَطُّ ! فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهَا

(عد. كر. عن عائشة)

RE. 57/1 (*İzâ kàleti'l-mer'etü li-zevcihâ: Mâ raeytü minke hayren kattu! Fekad habeta amelühâ.*)

(*İzâ kàleti'l-mer'etü li-zevcihâ*) "Kadın kocasına derse ki: (*Mâ raeytü minke hayren kattu!*) 'Be herif! Ben senden hiç hayır görmedim! Senden asla, kat'a hiçbir hayır görmedim!' derse... (*Fekad habeta amelühâ*) veya (*hubita amelühâ*) amelleri heba olmuş olur. Amellerini iptal etmiş olur. Yaptığı hayrât u hasenâtı sildirmiş, yok etmiş olur."

Çünkü haksız... Haksız bir söz söylemiş olduğundan böyle bir cezaya uğrar. Zordur, gerçekten zor. Baba olarak insan evlâdını hayırlı bir kimseyle evlendirmek istiyor. Erkekse gelin arıyor, hayırlı bir kimse bulmaya çalışıyor.

Evlâdı kız ise daha zor. Bekleyecek, birisi gelip isteyecek. İsteyen iyi mi, kötü mü, namazlı mı, niyazlı mı, hayırlı mı, şerli mi? Ne cins bir adam? Tahkik edecek. Neticede bir karar veriliyor. İnsan gül gibi kızını götürüp birisine veriyor. Veyahut çok iyi yetiştirdiği evlâdını gidiyor, bir kızla evlendiriyor, ona bir yuva kurdurtuyor. Çok mühim bir olay.

Bazen seçim yanlış oluyor. Ve taraflar kan kusuyor, pişman oluyorlar. Çok yanlış oluyor. Kızın gençliği heba olup gidiyor. Adam hayırsız çıkıyor, kız mahvoluyor. Anne baba çaresiz, gitsin damadı öldürsün mü? Öldüremez. Bağırsa, çağırsa elin herifi söz

---

[61] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LVII, s.84; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.167; Hz. Aişe RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.401, no:2449.

dinlemiyor. Kızı dövüyor, sövüyor, kafasını duvara vuruyor, burnunu kanatıyor, çürük içinde bırakıyor... Eve gelmiyor, helal kazanmıyor, çoluk çocuğuna bakmıyor... Yani bir büyük bela oluyor.

Allah öyle durumlara düşürmesin…

Ya da bir gelin alıyor; yaka silkiyor, perişan oluyor. Eve bağlı değil, ev hanımlığı yapmaz, şımarık, şaşırık, sapıtık olabiliyor. Sabahleyin süslenip, taranıp, çıkıp, kalkıp gidiyor. Başka kadın arkadaşlarla arabalarla lokantalara gidiyorlar, keyifler yapıyorlar, günler tertipliyorlar, eğleniyorlar ve saire... Adam para kazanacak da karıların keyiflerinin masraflarını karşılayacak diye helâk oluyor, mahvoluyor. Dünya ötekilerin umurunda değil. Bir elinde tarak, bir elinde ayna, umurunda mı dünya... Yani bazen kadın haksız oluyor.

Meselâ. ben en kötü misallerden bir tane hatırlıyorum. Bir yerin müdürüydü, benim bildiğim. Karısı namuslu bir insan da değildi. Bir başka yerde çalışıyordu, benim tanıdığın bir yerde... Kadın kocasına bağlı değil. Kocası biliyor, bir şey yapamıyor. Razı değil ama ele avuca sığmaz bir karı, Allah'ın belâsı... Namusuna bile gevşek... Ne kadar fena! Çok zor... Boşanmak istiyorsun, mahkemelerde sürünüyorsun. Kadın "boşanmam" diyor, başka yere gidiyor, bildiği gibi yaşıyor, parayı senden alıyor, nafakayı senden alıyor... Çok büyük cezalar, belâlar olabiliyor.

Tabii yine dua ediyoruz: Allah erkek yavrularımıza hayırlı gelinler nasip etsin. Gül gibi kız çocuklarımıza da hayırlı damatlar, dindar, müslüman, mütedeyyin kimseler ihsan etsin…

Çok mühim!

Sadece onlar değil, biz de kahroluyoruz. Biz de mahvoluyoruz, cemiyet de mahvoluyor. Çocuklar da mahvoluyor. Üç tane çocuk var, ayrılıyor. Hadi, çocuklar da perişan oluyor.

Bir de bunun dışında evde anlayışsızlıklar, geçimsizlikler ve saire oluyor. Bu maalesef dindar ailelerde de oluyor. Kadın dindar, adam dindar; ama geçinemiyorlar, birbirleriyle uyum sağlanamıyor. Mahkemeye düşüyorlar. Veya evleri zehir zemberek, zindan, yedikleri zehir oluyor. Böyle durumlar da oluyor. Bu gibi durumlar bazen kadından kaynaklanıyor, bazen erkekten

kaynaklanıyor.

Tabii karı ile kocanın işine de akıl sır ermiyor. Çünkü her şeyi sana söyleyemez ki... Ailenin mahremiyeti var. Adam "hık" diyor, "mık" diyor, bir şey söylemiyor, içinde saklıyor ama ne yapsın?.. Veya kadın bir şey söyleyecek, söyleyemiyor. Karşı tarafa nasıl anlatsın; utanıyor. Herifin yaptığı şeyler yanlış, anasına babasına bir şey diyemiyor.

"—Nasılsın kızım? Mutlu musun, mes'ud musun?"

"—El-hamdü lillâh!" diyor.

Ama seziyorsun ki bir şeyler var. Belli olmuyor.

Onun için, arkadaşlarla bazen konuşuyoruz, ben diyorum ki;

"—Bir evlilik okulu açalım. Bir evlilik, aile mektebi açalım. Evlenen insanlara, evlenmiş insanlara veya evlenecek insanlara; 'Bak, Allah'ın kadına emri şu, şu, şu; erkeğe emri şu, şu, şu...' sıralayıp söyleyelim. Âyetleri bildirelim, hadisleri bildirelim."

Kadın;

"—Ben hürüm, istediğimi yapabilirim." diyor.

Öyle değil. Kimse hür değil. Her şeyi yapabiliyor musun?

Trafik cezası var, kanun var, nizam var, yasak var, belediyenin şusu var, busu var... Herkese öyle hürriyet yok.

Bunun hakçasını bir öğretmek lazım. Bir de itidale davet etmek lazım. "Haksızlık etme!" demek lazım.

Şimdi bu hadîs-i şerîfte bir misal karşımıza çıkıyor. Umumiyetle bu laflar çok olur. Karı koca arasında geçim yoksa, dırdır varsa, geçimsizlik, münakaşa varsa, o zaman birbirlerine ağızlarına geleni söyleyebiliyorlar, maalesef... Ve kadın tarafından söylenen sözlerden birisi de bu oluyor:

"—Zaten senin yanına geldiğim zamandan beri bir hayır mı gördüm? Hiç hayır görmedim!"

İlk günler böyle mi idi?

El bebek, gül bebek, fistanlar, bilezikler, yüzükler... Hiç mi hayır görmedin bre insafsız! Yani azıcık bir hayır görmedin mi?

"—Hiç hayır görmedim! Ah babamın evi ne güzeldi..."

Babanın evinde kalsaydın o zaman... O zaman da "Evde kaldım!" diye ağlardın.

Yani haksızlık. Böyle olmayacak. Haddini, hakkını bilecek. "El-

hamdü lillâh!" diyecek, "Sağ ol!" diyecek.

"—Bizim için uğraşıyorsun. Sabahtan akşama gidiyorsun, çalışıyorsun. Biz evde oturuyoruz, el-hamdü lillâh… Sen güneşin alnında veya çatır çatır soğuğun altında inliyorsun, terliyorsun. El-hamdü lillâh bize kazanç getiriyorsun. Allah razı olsun." diyecek.

İyiliği bilecek. Yapılan iyiliğin farkını anlayacak. Evlenemeyen kızların evde nasıl sıkıntı çektiğini bilecek. Mutsuz insanların, kocası anlayışsız insanların neler çektiğini bilecek. Yani hâline şükredecek.

Tabii bunun gibi bazen kabahat erkek tarafında da olabilir. Onu da kabul ediyoruz. Burada böyle bir misal var. Bir insan bir şeyi tenkit etsin; ama "Hiç hayır görmedim..." [demesin.] Veyahut diyor ki;

Şu dünyaya geldim geleli gülmedi bahtım...

Olur mu yahu?

Ya bak ay var, mehtap var, güneş var, deniz kenarı var, keyif var, safa var... Hiç bahtın gülmedi mi?

Güldü ama, "Gülmedi bahtım." diyor. Hiç bahtı gülmemiş, hep şöyle olmuş, hep böyle olmuş... Böyle genellemeler doğru olmuyor. Nimeti inkâr etmek doğru değil. Nimet nimettir.

"—Şu hayattan hiç kâm almadım."

Ne var?

"—Başım ağırıyor, midem sızlıyor."

“—Yahu bütün ömrün boyunca başın mı ağrıdı be adam veya be kadın?”

Yok. İki gün başı ağrımış, "Bu hayattan hiç kâm almadım." diyor. Hoppala, bütün o nimetlerin hepsini siliyor. 40 gün sıhhat içinde yaşıyor, 41. gün soğuk alıyor, öksürük oluyor, hasta yatıyor; şikâyet, yaka silkiyor... Toptan bütün nimetleri inkâr ediyor.

Nimeti inkâr etmek iyi değil, Allah'ın sevmediği bir şey. Nimetin kadrini bilmek lazım. Şükrünü bilmek lazım. Teşekkür etmek lazım. Hamd etmek lazım. Eğer nimeti Allah doğrudan doğruya sana vermişse;

"—Hamd olsun yâ Rabbi! Çok şükür yâ Rabbi!" demek lazım.

Birisi vasıtasıyla vermişse; kocan vasıtasıyla, çocuğun vasıtasıyla, komşun vasıtasıyla... Komşun bir tabak bir şey

getirmiş, vermeyebilirdi; "Çok şükür, el-hamdü lillâh!" demek lazım.

İyiliği anlamak lazım. İyiliğe şükretmek lazım! Hatta kitaplarda okuduk, şerhlerde geçiyor:

Adamın birisi;

"—Ben sana şükretmem, Allah'a şükrederim." demiş.

O da doğru değil. Çünkü bir hayrın sana gelmesinde Allah birisini vasıta etmişse, ona da şükretmek lazım. Çünkü onu da sana vasıta eden Allah. Onun da bu hayırda bir hissesi var, Allah nasip etmiş.

Onun için, hadis-i şerifte buyrulmuş ki:[62]

مَنْ لَمْ يَشْكُرِ النَّاسَ لَمْ يَشْكُرِ اللهَّ (حم. ت. حسن، وابن جرير في تهذيبه عن أبي سعيد ؛ ابن جرير عن أبي هريرة ؛ طب عن جرير)

(*Men lem yeşküri'n-nâse lem yeşküri'llâh*) "Kula şükretmesini bilmeyen, Rabbine, Allah'a hiç şükredemez."

İnsanlara yaptığı iyilikten dolayı şükrân-ı nimette bulunmasını, şükretmesini bilmezse bir insan, Allah'a hiç şükretmesini bilmez.

---

[62] Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.211, no:1878; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.32, no:11298; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.51, Ebû Ya'lâ *Müsned*, c.II, s.365, no:1122; Hünnâd, *Zühd*, c.II, s.400, no:780; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.331, no:13639; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.258, no:7495; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.I, s.105, no:93; Ebû Hüreyre RA'dan.

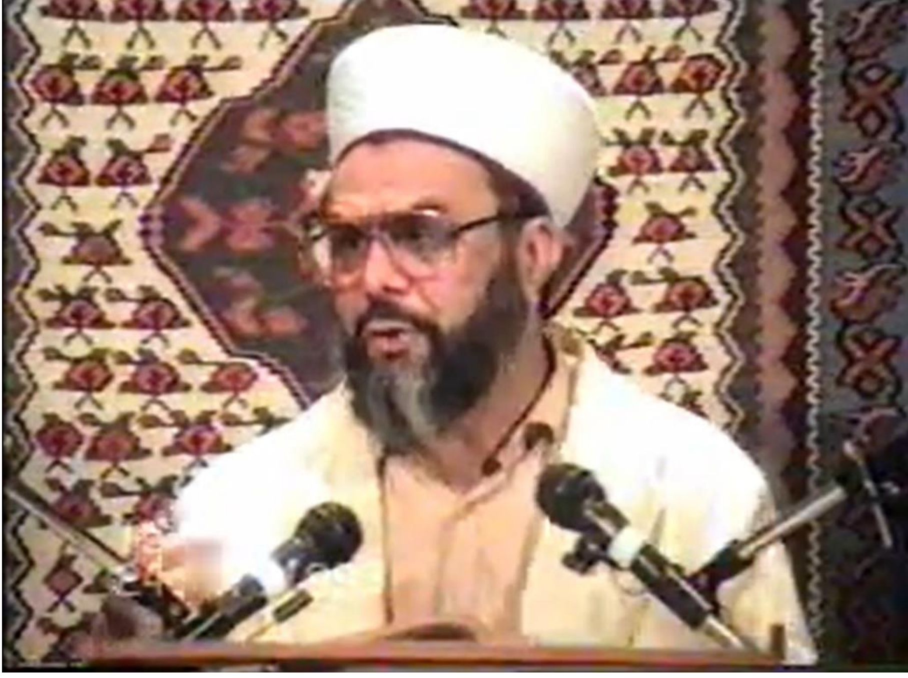
Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.356, no:2501; Cerir ibn-i Abdullah RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.278, no:18472; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, cVI, s.516, no:9119; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.239, no:377; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.392, no:9097; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.IX, s.51, no:441; Nu'man ibn-i Beşir RA'dan.

Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.II, s.192, no:1420; Üsâme RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.628, no:5962; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.266, no:6449, 6480; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.278, no:2613; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXI, s.408, no:23858.

Kulun yaptığı iyiliği de bileceksin. Hediyesini anlayacaksın, jestini anlayacaksın, iyi niyetini kavrayacaksın, teşekkür edeceksin. Ona da teşekkür borçlu oluyoruz. Çevremizde bize bir yerden bir iyilik geliyorsa, birisi bize bir iyilik yapıyorsa, iyilik yapana da şükredeceğiz, Allah'a da şükredeceğiz. Her şeyi yaptırtan Allah, gönderten Allah; ama yapana da şükredeceğiz, teşekkür edeceğiz.

Haksızlık etmeyeceğiz. Toptan karalamaya gitmeyeceğiz. Bu hadîs-i şerîften onu anladık. Kadın da kocasını karalamaya gitmesin, erkek de... Siz de, biz de...

b. İbadeti Dinlenmiş Olarak Yapmak

İkinci hadîs-i şerîf:

Bu da Ebû Hüreyre RA’dan rivayet edilmiş. Ahmed ibn-i Hanbel'de ve daha başka kaynaklarda, İbn-i Mâce'de, Müslim'de olan bir hadis.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[63]

إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنَ اللَّيْلِ ، فَاسْتَعْجَمَ الْقُرْآنُ عَلَى لِسَانِهِ ، فَلَمْ يَدْرِ مَا يَقُولُ ، فَلْيَنْصَرِفْ ، فَلْيَضْطَجِعْ (عب. حم. م. د. ه. حب . عن أبى هريرة)

RE. 57/2 (*İzâ kàme ehadüküm mine'l-leyli, festa'ceme'l-kur'ânu alâ lisânihî, felem yedri mâ yekùlü, fe'l-yensarif fe'l-yedtaci'*)

Farz ibadetler var, bir de farz olmayan ama çok sevaplı ibadetler var. İnsan o sevaplı ibadetlere devam ettikçe Allah'a yakınlığı artar, kurbiyet hâsıl olur, Allah'a yakın kullardan olur. İşte o ibadetlere "nafile ibadetler" diyoruz. Bunların en sevaplılarından birisi de geceleyin kalkıp Kur'an okumak, namaz kılmaktır. Buna teheccüd deniliyor.

İmsak kesilmezden önce uykunu bölebiliyor musun? Abdest alıp, kalkıp namaz kılabiliyor musun? Kur'an okuyabiliyor musun? Tesbih çekebiliyor musun? Dua edebiliyor musun? Çok kıymetli! Sevabı çok büyük!

Hatta Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerîfinde buyurmuş ki:[64]

رَكْعَتَانِ مِنَ اللَّيْلِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا.

(*Rek'atâni mine'l-leyli hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*)

---

[63] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.194, no:1310; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.76, no:1116; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.IV, s.278, no:1362; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.318, no:8214; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.16, no:4507; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.20, No:8044; Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s.499, no:4221; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.35, no:2222; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.III, s.32, no:848; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.612, no:2811; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.406, no:2460.

[64] Lafız farkıyla: Deylemi, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.455, no:5404; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummal, c.VII, s.785, no:21405; *Camiü'l-Ehadis*, c.XIII, s.145, no:12782.

“Geceleyin kılınan iki rekât namaz —teheccüd kasdediliyor— dünyadan da, dünyanın içindeki her türlü zenginlikten de daha hayırlıdır."

Çok sevabı var!

Hadîs-i şerîflerde bize bildirildiğine göre, geceleyin Allah CC göğün kapılarını açtırırmış, kullarına seslenirmiş:

"—Yok mu benden af ve mağfiret isteyen? Haydi istesin, affedeceğim." dermiş.

"—Yok mu benden bir dileği, isteği, talebi olan? Haydi istesin, vereceğim." buyururmuş.

Ne vakte kadar? İmsak kesilinceye kadar Mevlâ kullarına böyle seslenirmiş.

Uyuyan 'hor hor' 'hor hor' vaktini geçiriyor; kalkıp ibadet eden, isteyen Allah'ın lütuflarına, ikrâmlarına mazhar oluyor.

Tamam, bu açıklamayı yaptık. "O zaman ben de geceleyin kalkayım, ibadet edeyim." diye içimizde bir arzu da doğdu. Tamam, şimdi hadîs-i şerîfi açıklayalım:

(*İzâ kàme ehadüküm mine'l-leyli*) "Sizden biriniz geceleyin uykusunu bölüp ibadete kalkarsa; (*festa'ceme'l-kur'ânu alâ lisânihî*) ama Kur'an okumak diline dolanırsa, zor gelirse, ağır gelirse..."

Neden? Uykusu var, kafasını toparlayamadı, tam okuyamıyor. Yani dalıyor, gidiyor. Tam okuyamıyor. "Böyle zorlanırsa; Kur'an okumak, namaz kılmak zoruna giderse; (*felyensarif*) "Hadi, kalksın gitsin, (*felyadtaci'*) yatağına uzansın, uyusun!"

Yarım yamalak, uykulu, şuursuz, anlamadan, keyfine, zevkine varmadan olmaz. Dinlen, öyle kalk. İbadetin keyifli olması lazım, zevkli olması lazım, tatlı olması lazım, ballı kaymaklı olması lazım.

Bu ne yapıyor? “*Semia'llàhu li-men hamideh*” diyemiyor, dalıyor. Toparlıyor, kaçıncı rekâttaydı, bilmiyor.

“—Hadi git, yatağına yat, uyu, dinlen! Böyle ibadet olmaz. İbadet zevkli olur, şevkli olur, istekli olur, dinlenmişken olur.”

Onun için ne yapmak lazım?

"—Gece ibadetini kaçırmak istemiyordum hocam. Pazar günü sen vaazda söyledin de ondan kalkıyorum."

Tamam da, akşam erken yat, televizyon seyretme be adam! Televizyon seyretme, erken yat. Yatsıdan sonra hemen uyu.

Dinlenmiş olarak kalk.

Biz dün gece saat 3'e kadar ayaktaydık, 3 buçuğa yaklaştı, yattık. Sabahleyin cami sallanıyordu, dalgalanıyordu. Neden? Uyku uyumadık. Uyku olmayınca, dinlenmeyince tadı olmuyor.

Adam dinlenecek. Dinlenme zamanında dinlenecek, ibadet zamanında da ibadet yaparken yağlı, ballı, tatlı, hoş bir ibadet edecek.

Adam kaldırmış elini, diyor ki:

"—Yâ Rabbi! Dün geceki haller hürmetine bana şöyle nasip et, böyle nasip et!"

Dün gece ne oldu, hayrola?

Kim bilir tesbih çekerken ne tatlı şeylerle karşılaştı, ne iltifatlara erdi de onun için öyle diyor.

Geceleyin herkes uyumuş, hiç gösteriş bahis konusu değil, riya yok, şöhret âfeti yok, "Kimse beni görecek." diye çekinme yok, utanma yok, sıkılma yok... Odanda kalkmışsın, Allahu ekber, uykun alınmış, gözlerin pırıl pırıl, dinlenmişsin, zihnin berrak... *Allahu ekber, Sübhanallah* dediğin zaman, rükûya vardığın zaman zevkine varıyorsun. İbadet böyle olacak. Tatlı olacak. Dinlenmiş olacaksın.

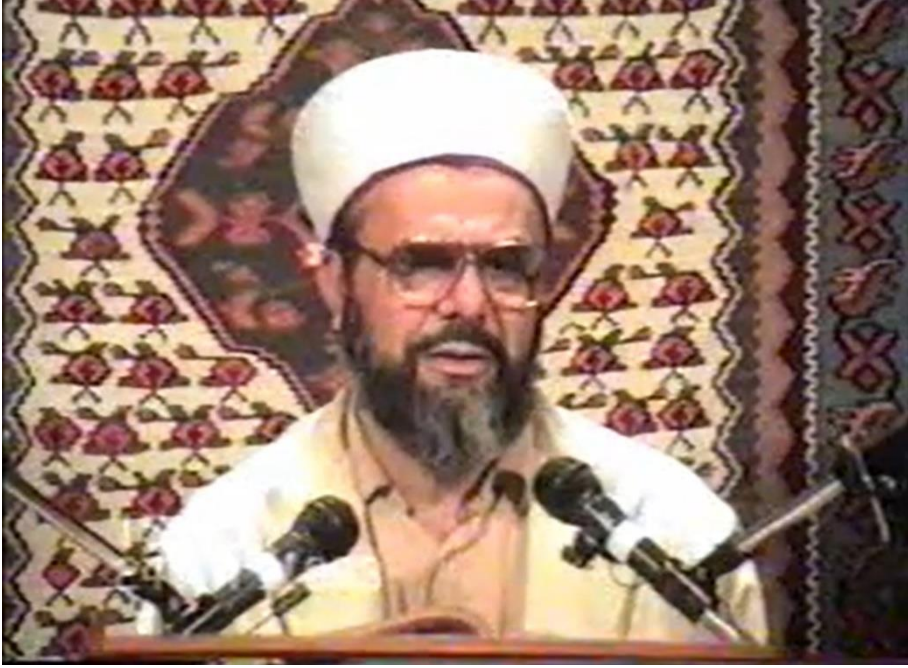
"—Uykun varsa uyu, dinlen, ondan sonra ibadeti yap." demek bu. Dinimiz böyle; zorluklu, meşakkatli değil. Her şey tatlı olacak.

Tabii bunun için de dirayetli olacağız, plan uygulayacağız. Günlük yaşantımızın, hayatımızın planı olacak.

Plan neye göre ayarlanacak?

Bir kere genel beş vakte göre ayarlanacak. O beş vakitte namaz vakitlerine mümkün oldukça randevu, çalışma ve saire koymayacaksın.

"—Öğlen ezanı okundu mu camiye geleceğim, tatlı tatlı öğlen namazımı kılacağım. İkindi namazı okundu mu camiye geleceğim, tatlı tatlı, huzurlu huzurlu, tesbihlerden çalmadan, rükûdan, secdeden kırpıştırmadan namazı kılacağım. Akşamı kılacağım, yatsıyı kılacağım. Sabahleyin geleceğim, ferah ferah oturacağım, sabah namazımı kılacağım. Hatmi dinleyeceğim. Evrâd-ı Şerîfe'yi okuyacağım. Güneş doğacak, ben işrak vaktine yetişeceğim, işrak namazı kılacağım; bir hac, umre sevabı alacağım. Tadını çıkartacağım."

Bu program, bir kere ana noktalar bunlar.

Ondan sonra işrak namazından sonra öğleye kadar şu arada boşluk var. Öğlenle ikindi arasında şu kadar boşluk var. İkindi ile akşam arasında şu kadar boşluk var. Oraları nasıl istersen doldur. Ama ibadetleri mutlaka yapma esasına göre yap. Bir insan ibadetleri çiğneyip geçme, atlatma, yapamama esasına göre program yaparsa yazık eder, yanlış iş yapmış olur.

Şimdi umumiyetle hayatımızın programları ibadetleri çiğneme, öğütme, canına okuma, cıcığını vıcığını çıkartma esasına göre. Öğleyin camiye gelemez, ikindi gelemez, sabah gelemez, akşam gelemez, yatsı gelemez... Neden?

Şu işi varmış, bu memuriyeti varmış vs. vs...

Ayarlasaydın be adam! Senin ilk vazifen Allah'a güzel kulluk etmek. Camiye geliyor, aklı işte, pabucunu kaptığı gibi kaçıyor, duasını etmiyor ve saire... Bunlar yanlış planlamalar. İbadetlerimize göre planlayacağız.

Gecemizi nasıl planlayacağız?

Hemen dinlenip bu güzel vakitleri kaçırmama esasına göre planlayacağız. Yatsıdan sonra gevezelik yok. Vakit harcamak yok.

"—Hocam işte televizyonda filanca programı seyredeyim de, futbol maçına bakayım da, Muhammed Ali'nin boksunu seyredeyim de..."

Alimallah sabah namazını bile kaçırırsın! "Onu seyredeyim." dersin, uykun gelir, sabahleyin saat başında zıngır zıngır çalar, ona bir basarsın, ondan sonra uyur kalırsın.

Neden?

Geç yattın, kalkamadın.

Programımızı ibadetlere göre yapalım.

c. Gece Namazına Kalkan Dişlerini Misvaklasın!

Üçüncü hadîs-i şerîf:

Bu hadîs-i şerîf Câbir RA'dan rivayet edilmiş. Hani "Gece ibadeti sevap." dedik, şimdi yine o konuyla ilgili bir hadis geldi.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[65]

إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ يُصَلِّي مِنَ اللَّيْلِ ، فَلْيَسْتَكْ ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا قَرَأَ فِي صَلاَتِهِ ، وَضَعَ مَلَكٌ فَاهُ عَلَى فِيهِ ، وَلاَ يَخْرُجُ مِنْ فِيهِ شَيْءٌ إِلاَّ دَخَلَ فَمَ الْمَلَكِ (هب. والديلمى ، ض. عن جابر)

RE. 57/3 (*İzâ kàme ehadüküm yusallî mine'l-leyli, fe'l-yestek, feinne ehadeküm izâ karaa fî salâtihî, vadaa melekün fâhu alâ fîhi, ve lâ yahrucu min fîhi şey'ün illâ dehale feme'l-meleki.*)

(*İzâ kàme ehadüküm yusallî mine'l-leyli*) "Sizden biriniz namaz kılmak için geceleyin uykusundan kalkarsa..."

Geceleyin kalktı. Bilin bakalım, ne yapacak? Peygamber Efendimiz, (*felyestek*) diyor. Ne demek? "Dişlerini temizlesin,

---

[65] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.381, no:2117; Temmâm, *Fevâid*, c.I, s.367, no:935; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.313, no:26178; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.409, no:2470.

misvaklasın!" demek. Ağzı tertemiz olacak.

Bu ne zaman söylenmiş? 1400 yıl önce söylenmiş.

Diş macunu yok, diş fırçası yok, kimsenin temizlikten haberi yok; temizliğin büyüklerinden haberi yok ki küçük, böyle ağzı temizlemekten haberi olsun. İslâm gelmiş, vücut temizliğini getirmiş. Günde beş defa eli, ayağı, yüzü yıkamayı getirmiş. Ağzı, burnu temizlemeyi getirmiş. Gusül abdestini getirmiş. Koltuk altları kıllarını, kasık kıllarını kazımayı getirmiş. Her türlü temizliği getirmiş. Ter yok, pislik yok, koku yok, çirkinlik yok.

Ne zaman, nerede? Çölde; medeniyetin, suyun, imkânların çok az olduğu yerde Rasûlüllah Efendimiz gelmiş, iki cihan güneşi, temizliğin her çeşidini getirmiş.

Nasıl olacak? Ağzı pırıl pırıl olacak. Ağzı kokmayacak. Dişleri sarı olmayacak, inci tanesi gibi olacak. Ağzı mis gibi kokacak, çirkin kokmayacak.

Bazen belki rastlamışsınızdır, birisi sizinle konuşmaya geliyor, "Üfff..." başınızı bu tarafa çevirmek istiyorsunuz.

Neden? Ağzı müthiş çirkin kokuyor. Ya sigaradan çirkin kokuyor, ya da ağzı kokuyor işte, ne bileyim... Çirkin kokuyor. Yanında durmak istemezsiniz. Ya da taharetlenmiyor ve saire yapmıyor; başka yerlerinden başka çirkin kokular geliyor.

İslâm böyle değil. Ağzı bile pırıl pırıl olacak.

"Sizden biriniz geceleyin namaz kılmaya kalktığı zaman misvak kullansın, çünkü..." diyor Efendimiz, izahını yapıyor:

(*Feinne ehadeküm izâ karaa fî salâtihî*) "Sizden biriniz namazında Kur'an okumaya, kıraate başladığı zaman..." ‘Allahu ekber!’ dedi, teheccüd namazına durdu, okumaya başladı. (*Vadaa melekün fâhu alâ fîhi*) Bir melek ağzını geceleyin teheccüde kalkan, Kur'an okuyan kişinin ağzına koyar."

Biz bunu talebelerimize bilmece diye sorarız, (*Fîhi*) ne demek diye. Şaşırsınlar diye. Lastikli bir kelime bu.

(*Ve lâ yahrucu min fîhi şey'ün illâ dehale feme'l-meleki*) "Kendi ağzından Kur'an kıraati olarak ne telaffuz etmişse, ne kelime çıkarsa meleğin ağzına gider."

Yani ne demek?

"—Ağız pis olursa, kokulu olursa melek rahatsız olacak." demek.

Meleği taciz etme. Ondan çok hayırlar olacak. Sen Kur'an

okudukça o melek sana hayran... O bakımdan, temiz olacak.

Efendimiz'in yanında misvakı dururdu. Yattığı yerde, yastığının, yatağının yanında misvakı dururdu. Kalktı mı, uykudan uyandı mı hemen misvaklanırdı.

Bakıyoruz, Arabistan'a gittiğimiz zaman, misvak çok yaygın. Hepsinin cebinde misvakı var, elinde misvakı var. Birbirlerine misvak ikram ediyorlar. "Buyur, buyur, buyur..." İşte sünnet bu.

Şimdi filanca dergâha gidiliyormuş, gidenlere sigara ikram ediyorlarmış. Olur mu?

Sigara hem sıhhate zararlı, hem ağızda pis koku meydana getiriyor. Yapacaksan misvak ikram et. Herkes ağzını temizlesin.

Alimler, diş tabipleri; "Misvakın içinde ağzın mikroplarını öldüren, çürümeyi engelleyen maddeler var, diş etleri hastalıklarını engelleyen antiseptik maddeler var." diyor. O bakımdan misvaklanacak.

Ben Suud'da, gittiğim yerde misvak kullanan insanlara bakıyorum; dişleri harika, pırıl pırıl. Bizim dişlerimize bakıyorum, öyle değil.

"—Hocam diş macunu kullansak olur mu?"

Doktorlar dün söyledi. Diş macununu çok az kullanmak lazımmış. Hiçbirisi standartlara uygun yapılmıyor diye diş tabipleri odasının toplantısı yapılmış, ilmî konuşmalar yapılmış. Diş macunlarının standartlara, kanunun istediği şartlara uygun olmadığı ve dişleri bozduğu, tahrip ettiği konuşulmuş.

"—Kullanılmamalı veya kullanılacaksa mercimek kadar üstüne azıcık konulmalı." diye öyle tavsiye edilmiş. Öyle misvaklanılsın.

Tabii asıl ne olması lazım?

Mesela karbonat çok güzel. Karbonat, yani beyaz, tuz gibi bir toz var ya, karbonat diyoruz. Hem midesine gitse de insanın midesinin asidini söndürür, orası da faydalı. Karbonata batırıp da dişi fırçalamak daha iyi. Hem ucuz... Her zaman söylediğim gibi, televizyonda bir sıktırtıyor; dalgalı diş macunu... O kadar çok olmayacak zaten... "Mercimek kadar yeter." diyorlar. "İçinde dişlere, sağlığa zararlı maddeler var." diyorlar.

Onun için, biz kolay tarafını söyleyelim; fırçanızı tuz veya karbonata banarsınız.

Fırçanızın domuz kılı olmamasına da dikkat edin. Domuz kılı oluyor. Avrupalılar sert diye Çin'den domuz kılı getiriyorlar, diş fırçalarını domuz kılı ile yapıyorlar. Bizimkiler de oradan alıyor. Dikkat edin, kıl olmasın. Çünkü kıl, o hayvanın kılı oluyor. Sentetik olsun, kimyasal şekilde yapılmış olsun.

Tabiî kıldan olursa, tabiî kılın içinde bir damar varmış, o damarın içine mikrop girip yerleştiği için kıl fırça yaygın kanaatin aksine zararlıymış. Sentetik fırçayla dişlerinizi fırçalayacaksanız fırçalayın. Ya da misvak kullanın.

Efendimiz misvakı çok kullanırdı. Üçüncü hadîs-i şerîf de bu.

d. Toplantıda Yer Meselesi

Dördüncü hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[66]

إِذَا قَامَ الرَّجُلُ مِنْ مَجْلِسِهِ ثُمَّ رَجَعَ إِلَيْهِ فَهُوَ أَحَقُّ بِهِ

(حم. خد. د. ه. عن أبي هريرة ؛ حم. عن وهب بن حذيفة)

RE. 57/4 (*İzâ kàme'r-raculü min meclisihî, sümme racea ileyhi, fehüve ehakku bihî.*)

(*İzâ kàme'r-raculü min meclisihî*) "Bir adam bir toplantıda oturduğu yerden kalkar, bir yere giderse..." Hani abdest alacak oluyor, lavaboya gitmesi gerekiyor, elini yıkaması gerekiyor. Kalktı salondan, gitti, geldi...

(*Sümme racea ileyhi*) "Sonra yerine geri dönerse, (fehüve ehakku bihî) o yere oturmaya o herkesten daha fazla layıktır."

---

66 Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.447, no:9773; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.246, no:626; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.III, s.285, no:1085; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.314, no:642; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.231; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.151, no:11619; Ebû Hüreyre RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.409, no:2675; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXXI, s.126, no:6754; İbn-i Hacer, el-İsabe, c.VI, s.622, no:9162; Vehb ibn-i Huzeyfe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.139, no:25398; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.411, no:2475.

Çünkü onun yeriydi. Gitti, işi vardı, geldi. İşini tamamladı, geldi demek oluyor.

Suud'da, Hicaz'a gittiğimiz zaman görüyoruz; takkesini çıkartıyor, oraya bırakıyor veya misvakını bırakıyor, gidiyor. Su içecek, Zemzem içecek veya bir şey yapacak, gelecek... Herkes de biliyor ki; "Tamam, orası onun yeridir." Doğru. Efendimiz böyle buyurmuş. Adaletli, yani kendi yerini kaybetmiyor, yeri kalıyor.

e. Namazda Gözlerinizi Yummayın!

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[67]

إذا قام الرجلُ إلى الصلاةِ فلا يغمضْ عينيه (عد. طب عن ابن عباس)

RE. 57/5 (*İzâ kàme'r-raculü ile's-salâti, felâ yugammis ayneyhi*) "Adam, kişi namaza kalkarsa, namazda gözlerini yummasın!"

Efendimiz hadîs-i şerîfte böyle buyuruyor. *Allahu ekber* dedi, namaza durdu; gözleri yumulu olmasın. Gözleri kapalı olmasın. Efendimiz yasaklamış.

Ben hatırlıyorum: Bizim fakülteden profesör bazı kimseler vardı, namazda gözünü kapatırdı. Olmaz.

Neden olmaz?

Gözünü kapattın mı hayallere dalarsın. Gözünün önüne bazı hayaller gelir. Halbuki sen namazda Allah'ın huzurundasın. Mekândan münezzeh ve;

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ (الشورى:١١)

(*Leyse kemislihî şey'ün*) [O'nun benzeri hiçbir şey yoktur.] (Şûrâ, 42/11)

Hiç kendisi gibi bir şey olmayan, emsâli olmayan, hiçbir şeyin

---

[67] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.34, no:10956; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.356, no:2218; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.305, no:1205; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.237, no:2450; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.364; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.43, no:167; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.515, no:20027; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.44, no:2549.

kendisine benzemediği Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzurundasın.

Eğer ille bir şey düşünmek istiyorsan, Kâbe-i Müşerrefe'yi karşında görüyor gibi düşünürsün:

"—Şimdi ben tam Kâbe'nin karşısındayım. Altın oluğu görüyorum. Allahu ekber..."

Tamam, olur. Kâbe'yi karşında düşünebilirsin.

Ama göz kapamak olmaz. Allah'ın huzurunda olduğunu bileceksin, gözün açık olacak. Şuurlu olacaksın. Kendini salıvermeyeceksin. Ciddi olacaksın. Namazda göz kapatmak mekruhtur. Doğru değildir.

Bu hadîs-i şerîfi de geçiyoruz.

f. Başkasına Ait Havluyu Kullanma!

Bu da Ebû Bekre RA'dan rivayet edilmiş. Beyhakî ve Tayâlisî'de var. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[68]

إِذَا قَامَ لَكَ رَجُلٌ مِنْ مَجْلِسِهِ فَلاَ تَجْلِسْ فِيهِ ، وَلاَ تَمْسَحْ يَدَكَ

بِثَوْبِ مَنْ لاَ تَمْلِكْ (ط. ق. عن أبى بكرة)

RE. 57/6 (*İzâ kàme leke raculün min meclisihî, felâ teclis fîhi; ve lâ temsah yedeke bi-sevbi men lâ temlikü*)

(*İzâ kàme leke raculün min meclisihî*) "Bir adam oturduğu yerden senin için kalkarsa, (*felâ teclis fîhi*) onun verdiği yere oturma, yâni kabul etme!"

"—Efendim buyurun, siz oturun!" derse, yerinden kalkar, yerini sana vermeye kalkarsa, Efendimiz diyor ki:

"—Kabul etme, onun yerine oturma!"

Evet, o nezaket gösteriyor, ikram ediyor; ama sen de onu yerinden etme! Sen oraya oturacaksın, bu iyi bir şey değil. Kimse kimseyi kaldırmaya alışmasın. Boş bulduğu yere oturuversin.

---

[68] Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.233, no:5693; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.117, no:871; Mizzî. *Tehzîbü'l-Cemâl*, c.XXXIV, s.33, no:7479; Ebû Bekre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.142, no:25421; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.413, no:2480.

Bir toplantı yerine gittiği zaman kişi ne yapacak? Hemen serbest bulduğu, boş bulduğu yere oturacak. Öyle birisini kaldırıp onun yerine oturmak olmadığı gibi, o kendi isteği ile kalksa da;

"—Teşekkür ederim, otur yerine!" diyecek, kabul etmeyecek. Meclisin düzeni bozulmayacak. Edep böyle…

Bu da hatırımızda kalsın.

Hadîs-i şerîfte ikinci bir emir var:

(*Ve lâ temsah yedeke bi-sevbi men lâ temlikü*) "Sahip olmadığın, mâlik olmadığın kişinin peşkirine, havlusuna elini silme!"

Sevb, "elbise" mânasına da gelir, "havlu, peşkir" mânasına da gelir. "Ona elini silme!" buyuruyor.

Bakın, İslâm temizliğe ne kadar önem veriyor. Tahmin ediyor muydunuz?

Ben bunları tahmin etmiyordum. Lisede okurken, ortaokulda okurken, İslâm'ın bu kadar eskimez yenilikte olduğunu, bu kadar ileri olduğunu, bu kadar beni hayrete düşürecek kadar, hayretimi mucib olacak kadar enteresan hükümlere sahip olduğunu okumadığım için bilmiyordum. Öğrendikçe hayret ediyorum.

Herkesin bir havlusu olması... Sizin evde var mı?

Daha bizim evde yok… Sizin evde de yoktur, biliyorum. Kimsenin evinde yok.

Ama bak, Peygamber Efendimiz ne diyor?

"—Senin olmayan havluya elini silme!" diyor.

Ama Hocamız'ın evinde vardı. Biliyorum, Hocamız'ın ayrı havlusu vardı, biz ona silmezdik.

Efendimiz'in bu tavsiyesi, herkesin havlusunun ayrı olması; çok güzel… Şimdi Avrupalı bunu uyguluyor. Hatta bazı evlere gidince görüyorum, havlular küçük küçük, üst üste dizilmiş oluyor; elini yıkadıktan sonra bir tanesini alıyor, yıkansın tarafına atıyor.

Sonra bazı modern yerlerde, otellerde lavaboya gittiğim zaman görüyorum; yanında havlu var, dairevî bir şey, çekiyorsun, 'cırt cırt cırt' havlu bu tarafa doğru geliyor. Oraya elini siliyorsun, yeni gelen de çekiyor, yeni kısma siliyor. Böylece ne kadar uzunsa o, bir tarafa sarılıyor, bir taraftan çekiliyor; herkes temiz yere siliyor. Bittiği zaman demek ki o çıkartılıyor, kızgın buharda güzelce yıkanıyor, mikrop filan kalmıyor.

Çünkü adam gözünde hastalık vardır, abdest alır, havluya kurular; ne oldu şimdi?

Arpacık mikrobu, trahom mikrobu, çapak mikrobu ve saire havluya geçti. Sen de gidiyorsun, sen de abdest alıyorsun; sen de ağzını, yüzünü, gözünü siliyorsun. Ne oldu şimdi?

Mikrobu buraya aşıladın. Yarın akşam gör bak; başladı gözün kızarmaya, oğuşturmaya, başladı ağrımaya, sızlamaya...

"—Hadi doktora gidelim. Gözüm kanlandı, çapaklandı, arpacık çıkıyor. Üff zonkluyor! Mikrop bulaştı."

İşte güzel bir tavsiye... Efendimiz bunu ne kadar asır önce söylemiş... Şimdi Yirminci Yüzyıl'da daha ziyade Avrupalılar tatbik ediyor. Ama biz müslümanız, kendi evimizde tatbik etmiyoruz. Havlu lavabonun başında duruyor; sen siliyorsun, ben siliyorum, o siliyor, ötekisi siliyor, berikisi siliyor...Bazıları hiç olmazsa misafir havlusu, erkeklerin havlusu, kadınların havlusu diye ayırmış.

Biraz daha dertleşelim; gizli, mahrem… Bazı evlere gidiyorsun, yüznumarada bir tane alt kurulayacak bez var. Ne olacak?

Gelen silecek, giden silecek... Olmaz. Şuraya on tane küçük bezi koymaktan âciz misin? Eskimiş çarşafı kessen, kenarlarını kıvırsan, on tane temiz bez olsa, gelen ayrı beze kurulansa... "Temizlik taharet bezi" diyoruz ya... Daha iyi değil mi?

Bunlara alışmamız lazım.

Bir havluyu birkaç kişi kullanırsa, hastalık geçer. O halde dinimizin inceliklerini öğrenelim, uygulayalım, tertemiz olsun.

Evlerimize, birbirlerimizin yüznumaralarına gidiyoruz. Yüznumara çok önemli bir ölçü. İçeri girilmez, dışarı çıkılmaz, kapısı kapanmaz, duvarları kirli, paslı... Olmaz!

Nasıl olacak? Pırıl pırıl olacak. Tertemiz olacak. Herkesin havlusu ayrı ayrı olacak. Ne yapalım, üç günde bir yıkayıverin. Makineye atın, yıkayıverin. Veya ben birçok şeyi elimle yıkıyorum, muslukta yıkayıveriyorum, asıyorum, oluyor. Yani kullandıktan sonra yıkansın, asılsın, kurur. Temizliğe alışacağız. Efendimiz'in emrettiği şeyleri yapmaya alışacağız, muhterem kardeşlerim!

Dişimiz temiz olacak, yüznumaramız temiz olacak, girişimiz temiz olacak, çıkışımız temiz olacak. Güzel yazı yazıyorlar;

"—Nasıl bulmak istiyorsan öyle bırak!" diyorlar.

Ben şahsen çok dikkat ederim. Bir yeri kullandım mı...

Rezervuarı çekiyorsun, 'tangırt tungurt' bir ses çıkıyor; su yok.

Niye yapılmış bu?

"—Vallà bilmem, işte yapılmış."

Çalışmıyor. Birçok yerde bakıyorum, var ama çalışmıyor. Arkasında depo var. Düğmesine basıyorsun, şaldır su boşalacak, götürecek; yok. Basıyorsun, 'tangırt tungurt' boş bir ses. Pislik orada duruyor. Olmaz.

Dikkat etmemiz lazım. Yüznumara medeniyetimizin, İslâmî temizliğimizin ölçüsüdür. Pırıl pırıl, tertemiz olacak. Çünkü mikrobun en çok bulaştığı yer. Çok temiz olması lazım.

Sonra, yüznumara taşlarımız yanlış. Alaturka yüznumara taşları doğru değil. Çünkü Avrupalı yapıyor, o modellere göre... Oturduğun zaman küçük abdest her tarafa sıçrıyor. Şaldur şuldur, çapur çupur, çapur çupur, her tarafa idrar darmadağın duman oldu, dağıldı. Öyle olmayacak. Hiçbir yere çarpmadan gidecek, sana sıçramayacak. Öyle bir sistem olacak.

Biz Sivas'ın Zara'sına gitmiştik. Ulucamisi'ne gittik. Abdest alma yerleri, baktım çok hoşuma gitti. Ecdat öyle güzel yapmış ki; deliği, yarığı, her şeyi güzel, hiçbir pislik kalmıyor. Hiçbir pislik yok, tertemiz. Ecdat güzel yapmış.

Şimdi Avrupa'dan taş gelmiş, millet çömeliyor, oturuyor; ayakları, elbisesi ve sairesi... Onunla namaz kılınmaz ki! Üstüne o kadar idrar sıçramış olan elbise ile namaz kılınmaz. O bacaklarla namaz kılınmaz. Belden aşağısını yıkamak lazım, bebeği yıkar gibi...

Bunları size niye anlatıyorum?

Özel hayatımızda dertleşme... Yüznumaralarınıza dikkat edin, abdest almak, abdest bozmak mühim bir şeydir. Namaz onunla kabul olur. Abdestsiz insanın, elbisesi temiz olmayan insanın namazı kabul olmaz. Bunları çok güzel yapmalıyız. Dişlerimiz pırıl pırıl tertemiz olmalı. Üstümüz başımız, her şeyimiz İslâm'ın temizliğini aksettirmeli…

Böylece, bunu da söyledikten sonra bundan sonraki hadîs-i şerîfe geçiyorum.

g. Camide Çakıllarla Oynamamak

Ahmed ibn-i Hanbel, Ebû Dâvud, Tirmizî, İbn Mâce, Neseî, yani meşhur hadis kitaplarında var. Ebû Zerr-i Gıfârî Hazretleri'nden. İbn-i Huzeyme ve sairelerde de mevcut bir hadis.

Efendimiz SAS diyor ki:[69]

إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ إِلَى الصَّلاَةِ ، فَإِنَّ الرَّحْمَةَ تُوَاجِهُهُ ، فَلاَ يَمْسَحِ الْحَصَى

(عب. حم. د. ت. حسن ، ن. ه. والدارمى ، خز. حب. طب. ق.

ض. عن أبى ذر)

RE. 57/7 (*İzâ kàme ehadüküm ile's-salâti, feinne'r-rahmete tüvâcihuhû, felâ yemsehi'l-hasâ*)

Ne güzel çeşitli hadisler geliyor, neler öğreniyoruz... Benim çok hoşuma gidiyor. Bilmiyorum, sizin hoşunuza gidiyor mu?

(*İzâ kàme ehadüküm ile's-salâti*) "Sizden biriniz namaza kalktığı zaman..."

Bunlar neden hoşuma gidiyor?

İnsan ömür boyu müslüman olarak yaşıyor da abdestin nasıl alınacağını, nasıl bozulacağını bilmemiş oluyor. Böyle gelmiş, böyle gidiyor. Birtakım alışkanlık var, öyle gidiyor. Köylerde filan veya evlerde...Onları da söyleme imkânını buluyoruz, konular değişiyor, o bakımdan iyi oluyor.

(*İzâ kàme ehadüküm ile's-salâti*) "Sizden biriniz namaza kalktığı zaman, (*feinne'r-rahmete tüvâcihuhû*) Allah'ın rahmeti ona yönelir." Mânevî projektörler döndü; Allah'ın rahmeti namaz kılan insana yönelir, gelecek, geliyor, aydınlatmaya, ışımaya, yağmaya başladı.

"—İnsan namaza kalktı mı rahmet-i ilâhî ona teveccüh eder."

---

69 Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.131, no:808; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.311, no:1017; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.149, no:21368; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.284, no:3361; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.374, no:1388; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.56, no:55; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.231, no:1529; *Müsnedü'l-Hamîdî*, c.I, s.70, no:128; Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s.38, no:2398; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.57, no:95; Tahâvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.III, s.463, no:1237; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.60, no:1804; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Tamam, ne güzel, pekâlâ...

(*Felâ yemsehi'l-hasâe*) "O halde çakıllarla oynamasın! Yüzüne, gözüne kum bulaştı diye onlarla meşgul olmasın."

İnsan namaza duruyor... Gözünüze getirin. Bir cami... Tabii eskiden halı, kilim yoktu. Kumların üstünde, *Allahu ekber*, namazı kılıyorlardı. Secde ettiği zaman alnına, ellerine kumlar yapışabilir. Veyahut ellerine yapışmaz da; adam oturdu, eli oraya gider, buraya gider, çakıllarla filan oynuyor demek ki...

Hasa, "çakıl" demek, yani "ufacık taşlar" demek. Onları meshedip onlarla oynamasın!

"—Rahmet-i ilâhiyye sana teveccüh etmiş; sen başka şeyle oyalanma, meşgul olma!" demek.

Ya "Öyle taşlarla uğraşma, çakıllarla uğraşma." mânasına geliyor, ya da "Üstüne, alnına, eline yapışmış taşları izâle edeceğim diye uğraşma. Dur bakalım, huzûr-u ilâhîdesin. Artık rahmet sana teveccüh etmiş. Bırak, duran dursun. Selâm verdikten sonra temizlersin. Namaza Allah'ın huzurunda olduğunu, rahmetin sana teveccüh ettiğini bilerek, edebini takınarak, fuzulî işlerle meşgul

olmayarak dur." demek. Bu hadîs-i şerîften anladığımız mâna bu.

h. Namazda Sakin Durun!

Sekizinci hadîs-i şerîf, Hz. Ebû Bekir RA'dan.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[70]

إِذَا قَامَ أَحَدُكُم إلى الصَّلاةِ فَلْيُسْكِنْ أَطْرَافَهُ، وَلاَ يَتَمَيَّلْ كَمَا تَتَمَيَّلُ الْيَهُودُ، فَإِنَّ تَسْكِينَ الأَطْرَافِ فِي الصَّلاَةِ مِنْ تَمَامِ الصَّلاةِ (الحكيم، عد. حل. كر. عن أبي بكر)

RE. 57/8 (*İzâ kàme ehadüküm fî salâtihî. fe'l-yüskin etrâfehû, ve lâ yetemeyyel kemâ tetemeyyelü'l-yehûdü, feinne sükûne'l-etrâfi fi's-sâlati min tamâmi's-salâti.*)

(*İzâ kàme ehadüküm fî salâtihî. fe'l-yüskin etrâfehû*) "Sizden biriniz namaza kalktığı zaman her tarafı, her yanı sakin olsun."

(*Ve lâ yetemeyyel kemâ tetemeyyelü'l-yehûdü*) "Yahudilerin ibadet esnasında kıpırdadığı, sallandığı gibi sağınıza, solunuza, etrafınıza sallanmayın, kıpırdamayın! (*Feinne sükûne'l-etrâfi fi's-sâlati min tamâmi's-salâti*) Çünkü namazın içinde insanın her tarafının sakin olması namazın kemâlindendir, tamamındandır."

Namaz böyle olmazsa, tamam olmaz. Ancak sükûnetli olursa, kıpırdanmadan olursa tamam olur.

Şimdi bu hadîs-i şerîfi anlatmaya yarayacak bir hâtıramı anlatayım:

Uçakla Avustralya'ya gidiyorum. Yolculuk havada 26 saat sürüyor. Uzun bir yolculuk... Namazları tabii orada kılacağız. Ben gittim, uçağın çıkış kapısı olan boşluk kısmında *Allahu ekber* dedim, namaza durdum, namaz kıldım.

Sonra baktım, ön sıralardan, bize yakın sıralardan birisinden

---

[70] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LIX, s.290; Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usül*, c.II, s.171; Hz. Ebû Bekir RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.525, no:20082; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.403, no:2455.

pazulu, güçlü kuvvetli, iri yarı bir herif kalktı, o da oraya gitti. O namaz kıldığımız yere yakın, koltuğun arkasına tutundu, çok garibime giden sallantılar ve kıpırtılar, sağa sola, sağa sola titreşimli olarak ibadet etti. Yahudilerin nasıl ibadet ettiğini ben görmemiştim. Yahudiymiş. Bizim namaz kıldığımızı gördü, o da aşka geldi. Veya rekabet duyguları kabardı gibi geliyor bana... "Vay müslüman burada namaz kılarsa, ben niye yahudice ibadet etmeyeyim?" diye herhalde... Ama çok garibime gitti. Çok sallanıyor, titreşimli bir ibadetleri var. Sanki önündeki koltuğa kızmış da onu sarsıyor gibi bir ibadet...

İşte buradaki bu hadîs-i şerîfi anlarsınız diye bu hâdiseyi size naklettim.

Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Siz namaza gittiğiniz zaman her tarafınız sakin dursun."

“—Sen kimin yârisin yavrum, her yanın oynak?” diye bir şarkı var. Her tarafı bir başka türlü kıpırdamayacak.

Nasıl olacak? Sakin duracak.

Suud'da ben bizim hacı efendilerin namaz kılışına bakıyorum... Allahu ekber diyor, namaza duruyor. Bizim asker millet, alışmış; kıpırdama yok, heykel gibi... Tunçtan bir heykel gibi duruyor. Semia'llàhu li-men hamideh, rabbenâ ve leke'l-hamd... Disiplin hoşuma gidiyor. Sallanmama ve kendine hâkim olma...

Ötekiler? Bizim öteki kardeşlerimiz; Suudlu, Afrikalı ve saire... Gözlüğünü çıkartıyor, buradan gözlük sileceğini arıyor, "hoh" diyor, siliyor, "hoh" diyor, siliyor, katlıyor, takıyor... Bir taraftan namaz kılıyor... Hayrola?

Olmaz. Bu hadîs-i şerîften ona da bir işaret çıkıyor.

“—Yahudilerin sağa sola meylettiği gibi, zangırdadığı, zıngıldadığı gibi zıngıldamayın! Her tarafınız sakin olsun." diyor Efendimiz.

Neden? Ciddiyet var. Allah'ın huzurundasın. Başka şeyle meşgul olmak olmaz. Çakıllarla meşgul olmak veya tozlarla meşgul olmak olmadığı gibi, başka şeyle meşgul olmak olmaz.

Bu Suudlular'a galiba alimleri "Amel-i kesir namazı bozmaz." diye öğretmişler herhalde. Bizim Hanefî mezhebinde, insan çok başka iş yaptı mı namazdan çıkmış olur, namazı bozulur.

Öyle gözlüğünü çıkart, 'hoh'la, sil... Kur'ân-ı Kerîm'i alıyor, sayfasını açıyor, imamın okuduğu yeri buluyor, ondan sonra o bitince katlıyor, oraya koyuyor. Semia'llâhu li-men hamideh, rabbenâ ve leke'l-hamd; tekrar alıyor, tekrar koyuyor. Amel-i kesîr namazı bozar, iptal eder. Herhalde onlarda alimleri "Amel-i kesir bozmaz." diye bir laf söylemiş, namazda her şeyle meşgul oluyorlar.

Allahu ekber, namaza duruyoruz. Bana bakıyor, öne çekiyor, arkaya çekiyor, yakamı tutuyor. Kendisi alışmış... Namazın içinde çocuğunun arkasından itiyor, "Biraz öne gel. Biraz sağa gel." Yani karışıyor. Namaz bozulur.

Bu hadîs-i şerîften bizim mezhebimizin içtihadının güzel olduğu anlaşılıyor. Sağın solun kıpırdamayacak, adam gibi duracaksın. Yahudiler gibi de titreşimli ibadet etmeyeceksin.

Neden? Çünkü her tarafının sükûnette olması namazın tamamındandır. Namaz aksi takdirde tamam olmaz.

Tamam olmayınca nasıl olur?

"—Eksik olur, nâkıs olur." demek.

h. Namazda Allah'ın Kula Yönelmesi

Dokuzuncu hadîs-i şerîfi okuyalım, burada keselim. Bu bugünkü dersimizin son hadîs-i şerîfi olsun veya onuncuyu da okuyalım, on tane olmuş olur, "Onuncu ve sonuncu hadis" deriz.

Bu dokuzuncu hadîs-i şerîf Huzeyfe RA'dan.

Efendimiz SAS diyor ki:[71]

إِذَا قَامَ الْعَبْدُ يُصَلِّي ، أَقْبَلَ اللّٰهُ عَزَّ وَجَلَّ عَلَيْهِ بِوَجْهِهِ ، فَلاَ يَنْصَرِفُ عَنْهُ حَتَّى يَنْصَرِفَ الْعَبْدُ ، أَوْ يُحْدِثَ حَدَثَ سُوءٍ (قط. عن حذيفة)

RE. 57/9 (*İzâ kàme'l-abdu yüsallî, akbela'llâhu azze ve celle aleyhi bi-vechihî, felem yensarif anhu hattâ yensarife'l-abdu, ev yuhdise hadese sûin.*)

(*İzâ kàme'l-abdu yüsallî*) "Kul namaz kılmaya kalktı mı,

---

[71] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.506, no:19988; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.413, no:2478.

(*akbela'llâhu azze ve celle aleyhi bi-vechihî*) Allah-u Teàlâ Hazretleri vech-i pâki ile o kula teveccüh eder."

Aman yâ Rabbi, mânası ne muhteşem bir şey!

Kul namaza durduğu zaman Allah ona yöneliyor, vech-i pâki ile o kuluna dönüyor, teveccüh ediyor.

(*Felem yasrif anhu*) "Ve Allah CC nazarını, teveccühünü kesmez, o kuldan döndürmez, yüzünü çevirmez, (*hattâ yensarife'l-abdu*) kul kendisi gitmedikçe… Namazdan çıkıp gitmedikçe Allah ondan teveccühünü, yönelişini, dönüşünü çevirmez."

(*Ev yuhdise hadese sûin*) Yahut kötü bir iş yapmadıkça, o kuldan yüzünü döndürmez." Kötü iş, kötü düşünce olabilir, namazda olmadık bir iş olabilir veyahut abdestini kaçıracak bir şey olabilir. Böyle bir şey olmadıkça Mevlâ teveccühünü değiştirmez, teveccühü o namaz kıldığı müddetçe devam eder.

Bu çok önemli bir şey! Allàh-u Teàlâ Hazretleri'nin vech-i pâki karşında… O sana bakıyor, sen onun huzurundasın, O sana yönelmiş; namazın] ne güzel bir yakınlık, kurbiyet, ne kadar muhteşem bir ibadet olduğu anlaşılıyor.

i. Uykudan Uyanınca Okunacak Dua

Onuncu hadîs-i şerîf: Ebu Cuhayfa RA'dan

Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde dua öğretiyor, buyuruyor ki:[72]

إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنْ مَنَامِهِ فَلْيَقُلْ: الحَمْدُ للهِ الذي رَدَّ فِينَا ، أَرْوَاحَنَا

بَعْدَ إِذْ كُنَّا أَمْوَاتًا (طب. عن أبى جحيفة)

RE. 57/10 (*İzâ kàme ehadüküm min menâmihî, fe'l-yekul: El-hamdü li'llâhi'llezî redde fînâ ervâhanâ, ba'de iz künnâ emvâten.*)

[72] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.107, no:269; Ukaylî, *Duafâ*, c.V, s.57, no:1088; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.173, no:17057; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mizan*, c.III, s.438; Ebû Cuhayfe RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.353, no:41346; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.408, no:2467.

(*İzâ kàme ehadüküm min menâmihî, fe'l-yekul*) "Sizden biriniz uykusundan kalkınca şöyle dua etsin:

(*El-hamdü li'llâhi'llezî redde fînâ ervâhanâ, ba'de iz künnâ emvâten*) "Ölü gibi olduktan sonra tekrar ruhumuzu bize geriye iade eden, veren Allah'a hamd olsun!"

Ölüm, insanın ruhunun bedenden çıkıp gitmesi. Geri gelmezse insan ölüyor. "Şişt" diyorsun, "kalk" diyorsun; cevap yok, kıpırtı yok; "Ruhu gitmiş, ölmüş." diyoruz. Uyku ölüme benzeyen bir şey. İnsanın ruhu uykuda gidiyor ama yine geri geliyor. Onun için, uykudan uyandığı zaman diyecek ki:

(*El-hamdü li'llâhi'llezî redde fînâ ervâhanâ*) "O Allah'a hamd olsun ki, (*ba'de iz künnâ emvâten*) uyanırken içimize ruhları tekrar geriye iade etti." Ölüler gibiyken tekrar aklımız başımıza geldi, ruhumuz geriye geldi, uykudan uyandık, her şey pırıl pırıl. Hamd olsun!"

Demek ki, uykudan kalkmakta böyle bir hamd duası olacak. Yazmak isteyenler için bir kere daha okuyalım, bitirelim:

(*El-hamdü li'llâhi'llezî redde fînâ ervâhanâ, ba'de iz künnâ emvâten*)

Allah-u Teàlâ Hazretleri her işimizi, uykumuzu uyanıklığımızı, gecemizi gündüzümüzü rızasına uygun yapmayı cümlemize nasib eylesin... İslâm'ın şu güzel ahkâmını öğrenip has, hakiki, tam müslüman olarak yaşamayı nasip eylesin. Hem dünyada hem ahirette sevdiği kul olmayı, cennetiyle cemâliyle müşerref olmayı ihsan eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

27. 06. 1993 – İskenderpaşa Camii

09. ARANIZDA SELÂMI YAYIN!

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Alâ külli hâlin ve fî külli hîn… Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn.,, Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنَ الْمَجْلِسِ فَلْيُسَلِّمْ ، فَإِنَّهُ يَكْتُبُ لَهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ ، وَيُقْضَى لَهُ أَلْفَ حَاجَةٍ ، وَيَخْرُجُ مِنْ ذُنُوبِهِ ، كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ (أبو الشيخ فى الثواب عن أبى هريرة)

RE. 57/11 (*İzâ kàme ehadüküm mine'l-meclisi felyüsellim, feinnehû yüktebü lehû elfü hasenetin, ve yukdâ lehû elfü hâcetin, ve yahrucu min zünûbihî, keyevme veledethü ümmühû.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanâtı, ikramâtı, nimetleri dünyada âhirette üzerinize olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri iki cihan saadetine cümlenizi nâil eylesin…

Peygamberimiz SAS Efendimiz Hazretleri'nin her birisi cevherler gibi olan kıymetli hadîs-i şeriflerini okumak ve dinlemek üzere toplandık.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izah edilmesine başlamazdan önce, Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ Hazretleri'ne bağlılığımızın, sevgimizin, saygımızın, bir nişanesi olmak ve rûh-ı pâkine takdim kılınmak üzere; ve onun cümle âlinin, ashabının, etbaının, ahbabının ruhlarına hediye olmak üzere; sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullah ve mukarrabînin ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan ulemâ-i muhakkıkîn verese-i nebî sâdât ve meşâyih-i turuk-ı âliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize kadar nakil ve rivayet eylemiş bulunan bütün hadis alimlerinin ve râvilerin ruhlarına; ve eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ve kendisinden feyiz aldığımız Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'nin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden fatihlerin, Fâtih Sultan Mehmed Hanın, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; bu beldeyi düşmanlardan korumuş ve temizlemiş olan mübareklerin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle hayır ve hasenât sahiplerinin ve bilhassa içinde toplanıp, ibadet edip hadis-i şerifleri okuduğumuz şu caminin bânîsi İskender Paşa Hazretleri'nin ve tekrar tekrar tamir ve tevsi eyleyenlerin kendilerinin ve geçmişlerinin ruhları için;

Uzaktan ve yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz mübarek kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhları için;

Biz yaşayan müslümanların da Rabbimizin rızasına uygun ömür sürüp, Sünnet-i Seniyye-i Nebevî'ye temessük eyleyip, Kur'ân-ı Kerîm'in yolunda yürüyüp, Rabbimizin rızasına vâsıl olup, cennetiyle ve cemâliyle müşerref olmamız için bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyalım, öyle başlayalım, buyurun!

…………………………….

a. Giderken Selâm Vermek

Okuduğumuz hadîs-i şeriflerin Arapçasını, kaynaklarını merak

edenler olabilir diye her zaman söylüyoruz; bugünküler 57. sayfanın 11. hadîs-i şerifi ve devamıdır.

Dersimizin başında Arapçasını okumuş olduğumuz hadîs-i şerifi, Ebü'ş-Şeyh Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[73]

إِذَا قَامَ أَحَدُكُمْ مِنَ الْمَجْلِسِ فَلْيُسَلِّمْ ، فَإِنَّهُ يُكْتَبُ لَهُ أَلْفُ حَسَنَةٍ ، وَيُقْضَى لَهُ أَلْفُ حَاجَةٍ ، وَيَخْرُجُ مِنْ ذُنُوبِهِ ، كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ (أبو الشيخ فى الثواب عن أبى هريرة)

RE. 57/11 (*İzâ kàme ehadüküm mine'l-meclisi, felyüsellim, feinnehû yüktebü lehû elfü hasenetin, ve yukdâ lehû elfü hâcetin, ve yahrucu min zünûbihî, keyevme veledethü ümmühû.*)

(*İzâ kàme ehadüküm mine'l-meclisi*) "Sizden biriniz toplantı yerinden, başkalarıyla beraber oturduğu yerden kalktığı zaman..."

Meclis demek, toplantı yapılan, oturulan yer demek; yoksa Büyük Millet Meclisi gibi bizim hatırımıza gelen bina, sıralar, kapılar, nöbetçiler hatıra gelmesin. Üç kişi bir kenara otursa, çimenin üstüne otursa bile orası meclis olur; aslında toplantı yeri, oturma yeri demek. Bir kimse birkaç kişiyle beraber oturuyor; tamam, orası meclis olur. Ne demek?

Mahall-i cülûs demek, oturma yeri demek.

Kelimelerin lisanlara geçtiği zaman mânalarında değişmeler olur, onları bilmek lazım.

"—Sizden biriniz oturma yerinde arkadaşlarıyla oturduğu yerden kalktığı zaman..."

Arkadaşlarıyla olmasa olmaz mı? Olur. İnsan bir yere otursa, orası yine meclistir. Benim şimdi meclisim burası. Ben kendim şimdi minberin üstüne cülûs etmişim, oturmuşum; burası benim meclisim. Bir kişinin de meclisi olur. Padişahın meclisi tahtıdır; meclis yani oturduğu yer tahtıdır. Ama burada birkaç kişi olduğunu anlıyoruz.

---

[73] *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.145, no:25436; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.407, no:2465.

(*İzâ kàme ehadüküm mine'l-meclisi*) "Sizden biriniz oturma yerinden kalktığı zaman, (*felyüsellim*) selâm versin!"

Demek ki selâm verecek insanlar da var.

"—Birkaç kişiyle beraber oturulmuş olan yerden, sizden biriniz kalktığı zaman selâm versin."

Ne diyecek? En kısası; (*Es-selâmü aleyküm*) der. Ondan sonra da selâmın daha sevaplı şekillerini de söyleyebilir: (*Es-selâmu aleyküm ve rahmetu'llàh*) Daha da sevaplısı: (*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû*)

"—Selâm versin!" diyor.

Sebebini de şöyle açıklıyor sevgili Efendimiz, Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri:

(*Feinnehû yüktebü lehû elfü hasenetin*) "Çünkü, bu selâmından dolayı ona bin hasene yazılır."

1000, 999'dan sonra gelen rakam. (*Es-selâmü aleyküm*) diye selâm verdiği için bin tane hasene yazılır. (*Ve yukdà lehû elfü hâcetin*) Ve onun bin tane hâceti görülür."

Hâcet demek, "ihtiyaç duyduğu şey" demek. "Yapılsa, olsa da

işim yürüse…” diye istediği her şeye hâcet derler.

“—Allah tarafından bin tane hâceti reva edilir, işi görülür, istediği, ihtiyaç duyduğu şey verilir.” demek.

(*Ve yahrucu min zünûbihî*) “Ve bu adam günahlarından çıkar, (*keyevme veledethü ümmühû*) annesinin onu doğurduğu gündeki gibi çıkar.”

Bebek annesinden doğduğu zaman nasıl oluyor; sıfır günahlı, bebek daha, yavru, daha dünyaya yeni geliyor, hiç günahı yok; hiçbir suçu, kabahati, günahı yok. İnsan masum ve İslâm fıtratı üzere doğmuş oluyor. İnsan böyle çıkar.

Ne güzel... Allah’ın ikramları ne kadar çok üzerimizde!.. Ne mutlu bize ki elhamdülillah müslümanız! Bu ikramlar başkasına yok. Oturduğu yerden kalkıyor, “*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llàh!*” diyor veya “*Es-selâmü aleyküm!*” diyor.

Bazı kimseler, ben gezdiğim yerlerden hatırlıyorum; bir yere girdiğin zaman “*Es-selâmü aleyküm!*” diyorsun, anlıyorlar, tamam; “*Ve aleyküm selâm*” diyorlar. Kalkıp da “*Es-selâmü aleyküm!*” deyip gideni anlamıyorlar; “Hoppala... Bu yeni gelmedi ki, giderken niye selam veriyor?” diyorlar. İşte bundan selam veriyor. Bilmiyorsan öğren, bak hadîs-i şerifte böyle bildiriliyor.

Bizde bir toplantı yerine girildiği zaman da selâm verilir, dönüp çıkıldığı zaman da selâm verilir. Bu hadîs-i şeriften bunu öğrenmiş oluyoruz ve ne kadar sevap kazandığımızı anlıyoruz.

Muhterem kardeşlerim!

Zaten biz cenneti nasıl kazanabiliriz? Cennete biz nasıl girebiliriz de cennette bir karış toprağımız nasıl olabilir? O incili, mercanlı, yakutlu, zümrütlü, zebercetli köşklere nasıl sahip olabiliriz? Olamayız.

Parasını nasıl ödeyeceğiz? Mümkün mü? Ödeyemeyiz.

İşte Allah böyle sevaplar veriyor veriyor, bunları biriktiriyor biriktiriyor; insan oraya gittiği zaman Allah... köşkler, havuzlar,”hûriler, hizmetçiler, nimetler, izzetler, itibarlar... Her şey öyle oluyor. Allah’ın lütfundan... Allah biraz da kendisinin yaptığı gayrete bağlamış. Hepsi Allah’ın lütfundan ama biraz da çalışsın diye, “Şöyle yaparsan veririm, böyle yaparsan veririm...” diye... Sebepsiz değil; kul biraz kendisi hüsnü niyetini göstersin,

biraz müslüman olsun, biraz gayrete gelsin, biraz çalışsın, olur olmaz olmasın diye...

Ama yine düşünecek olursak; neden böyle bir selâma Allah çok sevap veriyor, muhterem kardeşlerim, onu da biraz düşünelim! "Selâm küçük bir şey mi, değil mi?" diye düşünelim.

b. Selâmı Yayın!

Peygamber SAS Efendimiz Medine'ye geldiği zaman, insanlara orada vaaz verirken, konuşurken ilk söylediği sözlerden birisi bu.

Buyurmuşlar ki:[74]

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ! أَفْشُوا السَّلاَمَ ، وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ ، وَصِلُوا الأَرْحَامَ ، وَصَلُّوا بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ ، تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلاَمٍ (حم . ش. ك . طب. ق. ض. ه. ت. صحيحٌ ، وعبد بن حميد ، والدارمي ، وابن سعيد ، وابن زنجويه عن عبد الله بن سلام)

RE. 495/4 (*Yâ eyyühe'n-nâs! Efşü's-selâm, ve at'imu't-taàm, ve sılü'l-erhàm, ve sallû bi'l-leyli ve'n-nâsü niyâm; tedhulü'l-cennete bi-selâm.*)

Bu mübarek sözlerinin mânâsını açıklayayım, sonra konu üzerinde daha geniş konuşmaya devam edelim:

(*Yâ eyyühe'n-nâs*) "Ey insanlar, ey ahali, ey halk! (*Efşü's-selâm*) Selâmı *ifşâ* ediniz! Yâni, selâm vermeyi yayınız; açıkça, önünüze

---

[74] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.652, no:2485; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1083, no:3251; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.451, no:23835; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.405, no:1460; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.176, no:7277; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.257, no:35847; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.424, no:8749; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.502, no:4422; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.179, no:496; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.418, no:719; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Teheccüd*, c.I, s.110, no:7; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîàb*, c.I, s.280; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.620; İbn-i Sa'd, *Tabakàtü'l-Kübrâ*, c.I, s.235; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIX, s.104; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâreh*, c.IV, s.26, no:418; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.152; Abdullah ibn-i Selâm RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.XXIII, s.118, no:25693.

gelene *'Es-selâmü aleyküm!'*" diyerek selâm veriniz ve bu selâm verme adetini de yaygınlaştırınız, yayınız!"

(V*e at'imut-taàm*) "Ve yemek yediriniz!

(*Ve sılü'l-erhàm*) Ve akrabalarınızı kollayınız, akrabalık bağlarına riayet ediniz, onlara yardımcı olunuz, sıla-i rahim yapınız!"

(*Ve sallû bi'l-leyli ve'n-nâsü niyâm*) "İnsanlar uykuya daldıkları, uyudukları zaman, geceleyin herkes uykudayken, siz namaz kılınız!"

(*Tedhulü'l-cennete bi-selâm.*) Burada *tedhulûne*'nin *nun*'u düşmüş. Çünkü emrin cevabı oluyor. Bunları, bunları yapın diye emir verildikten sonra, böyle yaparsanız; (*tedhulü'l-cennete bi-selâm.*) "Cennete selâmetle, sağlıkla, esenlikle girersiniz." buyuruyor.

Neden? Selâm, tanışmaya sebep olur; tanışma, birlik ve beraberliğe sebep olur; böylece insanlar arası muhabbet kuvvetlenir, insanlar birbirleriyle dost olurlar; muhabbetli bir toplum, cemiyet, millet, ümmet olur ve hayırlı şeyler yaparlar diye.

İslâm'da muhabbete, sevgiye, kardeşliğe sebep olan her şey sevap; günaha, ayrılığa, dargınlığa sebep olan her şey de yasak. Meselâ, üç günden fazla küs durmak yasak. İki kişinin arasına laf getirip ara bozmak yasak, çok büyük günah.

Dinin ana hedeflerini, emirlerini anlamak istersek:

Allah müslümanların birbirlerini sevmesini, birbirlerine kucak açmasını, birbirlerini dost tutmasını, muhabbeti istiyor; düşmanlık, ayrılık, gayrılık, kin, adavet, çekişme ve çatışmayı da sevmiyor. Allah'ın öğrettiği şeylerin özeti, hülâsası bu.

Burada da, insan meclisten kalkıp gidiyor, (*Es-selâmu aleyküm*) "Selâm sizin üzerinize olsun!" diyor, en kısası bu.

Ne demek *selâm*? Sadece bir işaret mi?

Hayır! *Selâm*, cennetin ismi. Cennetin adı *Dâru's-selâm*. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin ismi; Esmâü'l-Hüsnâ'sında *es-Selâmü'l-Mü'minü'l-Müheymin* diye sayıyoruz. Selâm'ın İslâm'daki mânası çok yüksek. (*Es-selâmü aleyküm*) "*Es-selâm*, yâni Allah'ın selâmı sana olsun!" dediğin zaman, sen karşındaki insana dünyadaki her türlü rahatlığı, huzuru, âfiyeti, ahirette de nimeti, cenneti istemiş

oluyorsun. ”Selâm olsun sana!” dediğin zaman, “Cennetlik ol!” demiş oluyorsun; ta oraya kadar gidiyor.

Onun için, bizim kelimelerimizin yerini tercüme başka kelimeler karşılamaz. ”Günaydın”, “*Guten tag*”, “*Good morning*” ve saire, bunlar karşılamaz.

Good morning ne demek?

“—İyi sabah” demek. “İyi sabahlamak” demek. E ne olacak, iyi sabahlama... İyilikten maksat ne? Ama “*Es-selâmü aleyküm!*” dediğin zaman çok güzel şeyler temenni etmiş oluyorsun.

Demek ki meclise geldiğimiz zaman selâmet dileyeceğiz, “*Es-selâmü aleyküm!*” diyeceğiz. ”Ey mecliste oturan insanlar! Ben hepinizin hayrını, saadetini, selâmetini istiyorum; dünyada âhirette hayırlara gark olun, nimetlere dalın, Allah’ın lütfuna erin, bahtiyar olun.” demiş oluyoruz. Onlardan ayrılırken de son temennimiz yine o oluyor; onlara en güzel şeyleri temenni etmiş oluyoruz. Güzel bir arada olmak, güzel bir ayrılmak olmuş oluyor.

Hatırınızda kalsın; bir yerden dönerken de, ayrılırken de “*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu’llàhi ve berekâtühû*!” gibi selamlaşmayı unutmayın!

c. Tilâvet Secdesi ve Şeytan

Bugünkü hadîs-i şeriflerin ikincisi:

Bu da hadis kitaplarının kıymetli ve sahih olanlarında yazılmış diğer bir hadîs-i şerif. Ebû Hüreyre RA rivayet etmiş.

Ne buyurmuş Peygamber Efendimiz:[75]

إِذَا قَرَأَ ابْنُ آدَمَ السَّجْدَةَ فَسَجَدَ ، اعْتَزَلَ الشَّيْطَانُ يَبْكِي يَقُولُ: يَا وَيْلَهُ

أُمِرَ ابْنُ آدَمَ بِالسُّجُودِ ، فَسَجَدَ ، فَلَهُ الْجَنَّةُ وَأُمِرْتُ بِالسُّجُودِ فَأَبَيْتُ فَلِي

---

[75] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.227, no:115; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.III, s.344, no:1042; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.443, no:9711; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.II, s.180, no:1487; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.521, no:1945; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.I, s.289; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.V, s.60; *Abdullah ibn-i Mübârek*, Zühd, c.349, no:981; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.312, no:3516; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.324, no:3834; Ebû Hüreyre RA’dan.

النَّارُ (حم. م. ه. حب. ق. عن أبى هريرة)

RE. 57/12 ((*İzâ karae'bnü âdeme's-secdete fesecede, i'tezele'ş-şeytânü yebkî, yekùlü: Yâ veylehû umire'bnü âdeme bi's-sücûdi fesecede, felehü'l-cennetü; ve ümirtü bi's-sücûdi, feasaytü feliye'n-nâru.*)

(*İzâ karae'bnü âdeme's-secdete*) "Âdemoğlu Kur'ân-ı Kerîm'de bir secde ayetini okuduğu zaman..."

14 tane âyet-i kerîme var, orada o âyeti okuduğumuz zaman secde etmemiz gerekiyor, Allah secdeyi emretmiş oluyor veya secde etmek müsait olmuş oluyor. O bakımdan Kur'ân-ı Kerîm'de "secde âyetleri" denilen bu âyetleri okuyunca insanın kalkıp secde etmesi lazım!

Eğer secde edecek bir abdesti yok, durumu müsait değilse; (*Semi'nâ ve ata'nâ ğufrâneke rabbenâ ve ileyke'l-masîr*) demesi lazım.

"—Duyduk, işittik yâ Rabbi! Affet bizi! Biz sana döneceğimizi biliyoruz. Durumum müsait olmadığı için, zemin zaman müsait olmadığından yapamadım ama aklımda..." demiş gibi oluyor bu duayı okuduğu zaman.

Secde ettiği zaman secdede ne kadar Sübhanallah okuyacaksa okuyacak, secdeden kalkınca ondan sonra onun bir de duası var, onu da etmek lazım.

"Âdemoğlu yani Hz. Âdem'in evlâdı cinsinden olan biz insan cinsi, insanlardan birisi, müslümanlardan birisi secde ayetini okuduğu zaman, (*fesecede*) kalkıp secde etti mi..."

Ne olur? Ne diyor Peygamber Efendimiz: (*İ'tezele'ş-şeytànu yebkî*) "Şeytan ağlayarak onun yanından ayrılır."

İnsanın yanında şeytan var; ağlayarak yanından ayrılır. (*Yekùlu*) Ve der ki: (*Yâ veylehû*) "Yazıklar olsun! (*Umire'bnü âdeme bi's-sücûdi*) Âdemoğlu secde etmekle emrolununca, (fesecede) secde etti. (*Felehü'l-cennetü*) Secde ettiği için cennetlik olacak, cennete girecek."

(*Ve ümirtü bi's-sücûdi*) "Ben de secde etmekle emrolunmuştum, Allah bana da 'secde et' diye emretmişti. (*Feasaytü*) "Ama ben dinlememiş, âsi gelmiştim, âsi olmuştum. (Feliye'n-nâru Beni de

Allah cehennemlik etmişti, ben cehenneme gideceğim.” diye ağlayarak gider, Âdemoğlu secde etti diye.

Mâlum, şeytanın secde etmemesi ne zaman oldu?

وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلاَئِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلاَّ إِبْلِيسَ ،

أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ (البقرة:٣٤)

(*Ve iz kulnâ li'l-melâiketi'scüdû li-âdeme fesecedû illâ iblîse ebâ ve'stekbera ve kâne mine'l-kâfirîn.*) [Hani biz meleklere (ve cinlere): Âdem'e secde edin, demiştik. İblis hariç hepsi secde ettiler. O yüz çevirdi ve büyüklük tasladı, böylece kâfirlerden oldu.] (Bakara, 2/34)

Âdem AS'ı yarattığı zaman Allah-u Teàlâ Hazretleri meleklerine emretti, dedi ki:

“—Âdemoğlunu eşref-i mahlûkât olarak yarattım, buna secde edin.”

Meleklerin hepsi topluca Âdemoğluna secde ettiler. Allah emrettiği için melekler söz dinlediler, secde ettiler. Yalnız İblis aleyhillâne, şeytan secde etmedi. İmtina eyledi, ibâ eyledi, ‘yapmam’ dedi, kibirlendi. Ve Allah'ın sevmediği bir mahlûk oldu.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, İblis'e:

قَالَ يَاإِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدَيَّ (ص:٧٥)

(*Kàle yâ iblîsü mâ meneake en tescüde limâ halaktü bi-yedeyye*) “Ey İblis, sen benim özene bezene, iki elimle yarattığım bu Adem AS'a, bu müşerref varlığa, secde et dediğim halde secde etmedin; seni secde etmekten ne men etti, ne sebeple secde etmedin?” (Sad, 38/75) deyince, şeytan dedi ki:

قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ (ص:٧٦)

(*Kàle ene hayrun minhu*) “Ben bu Adem’den daha hayırlıyım. (*Halaktenî min nârin ve halaktehû min tîn*) Beni ateşten yarattın, onu topraktan yarattın.” dedi. (Sad, 38/76)

Allah-u Teàlâ Hazretleri’ne ukalâlık etti, âsi geldi, söz söyledi. Onun üzerine Allah da onu huzurundan tard eyledi, kovdu ve cehennemlik eyledi.

O da dedi ki:

“—Bana müsaade et, imkân ver, ben de bu Âdemoğlunu aldatayım.”

Allah-u Teàlâ Hazretleri de şeytana Âdemoğlunu aldatma imkânını o istediği için verdi. Tabii her şeyde hikmeti var. Hikmetine binâen... İsterse verir, istemezse vermez. Her şeye kadir... Verdi ve dedi ki:

قَالَ اخْرُجْ مِنْهَا مَذْءُومًا مَدْحُوراً لَمَنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ لأَمْلأَنَّ جَهَنَّمَ

مِنْكُمْ أَجْمَعِينَ (الأعراف:١٨)

(*Kàle'hruc minhâ mez'ûmen medhûran lemen tebiake minhüm leemleenne cehenneme minküm ecmaîn.*) [Allah buyurdu: Haydi, yerilmiş ve kovulmuş olarak oradan çık! Andolsun ki, onlardan kim sana uyarsa, sizin hepinizi cehenneme dolduracağım!] (A'raf, 7/18)

Şeytanı cehenneme atacak, şeytana uyanları da cehenneme atacak; cayır cayır ebedî yanacaklar.

"—Seni atacağım, bir de sana o Âdemoğullarından kim tâbi olursa onları da yakacağım!" diye bildirdi.

İyi, salih, mü'min kulların şeytanın vesvesesine kanmayacağını, şeytanın vesvesesinin onlara tesiri olmayacağını da âyet-i kerîmede bildirdi:

إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

(النحل:٩٩)

(*İnnehû leyse lehû sultânün ale'llezîne âmenû ve alâ rabbihim yetevekkelûn*) "Hiç şüphe yok ki imanı sağlam olanların üzerinde ve Rabbine tevekkül edip dayanan, bağlanan kimseler üzerinde şeytanın tesiri yoktur." (Nahl, 16/99)

Demek ki Âdemoğluna aklını, vicdanını, fikrini, iradesini kullanıp şeytana uymama kabiliyetini ve kuvvetini verdi; şeytana da Âdemoğlunun sağından solundan, önünden arkasından gelip gidip etrafında dolaşıp ona vesvese verme imkânına müsaade etti, "Yap bakalım!" diye...

Neden yaptı bunu? İmtihan için.

Dileseydi Allah yeryüzünde bir tane kâfir bırakmazdı.

Neden bırakıyor?

Dileseydi Allah şeytansız bir âlem yaratırdı. Öyle yapmadı. Âdemoğlunu şeytanla deniyor. Bakalım o yarattığı şeytan onun sağından solundan, önünden arkasından dolanıp vesvese verince, "fıs fıs fıs fıs, tıs tıs tıs tıs..." bir şeyler söyleyince Âdemoğlu kanacak mı kanmayacak mı diye, denemek için bu. Bundan dolayı... Bunu

iyi bilesiniz.

Sonra da Allah CC bize bildirdi ki:

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا (فاطر:٦)

(*İnne'ş-şeytàne leküm adüvvün fe'ttehızûhü adüvvâ.*) "Şeytan sizin için bir düşmandır, zararlı, sizi kandırmaya çalışan bir mahluktur. Siz de onun düşman olduğunu bilin, onu düşman belleyin, düşman edinin, aman ona uymayın!" (Fâtır, 35/6) diye nasihat etti.

Şeytan insanın içine vesvese verebilir, başka bir şey yapmaz, kulağından burnundan çekip de suçu zorla yaptırmaz; suçu insan kendisi yapar. Onun için cezaya kendisi müstehak oluyor.

Şeytan fikri verir; "Git şuraya, yap şu mel'un işi." diye şeytan vesvese verir, allar pullar, süsler, heyecanlandırır, arzulandırır. Ama Âdemoğlu kendisini tutamadığı, gittiği için cezayı Âdemoğlu yer. Şeytan yiyecek zaten, o cehennemlik; ona tâbi olduğu için Âdemoğlu da cezayı yer. Ona uymayıp kendisini tutan kimseye de Allah büyük mükâfat verir!

Demek ki, bir bakıma şeytan bizim mükâfat kazanmamıza sebep de oluyor. Uymadığımız zaman mükâfat oluyor. Kandığımız zaman imtihanı kaybetmiş oluyoruz, o zaman günaha düşmüş oluyoruz, kötü bir şey oluyor. O halde gayet kolay müslümanın işi: Şeytanın vesvesesine uymayacak.

Yâsîn Sûresi'ndeki âyet-i kerîmede ne diyor?

أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَابَنِي آدَمَ أَنْ لاَ تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ (يس:٦٠)

(*Elem a'hed ileyküm yâ benî âdeme en lâ ta'büdü'ş-şeytàn*) "Ey Adem oğulları, biz sizinle ezelde 'Şeytana tapmayacaksınız!' diye ahid yapmamış mıydık?" (Yâsin, 36/60)

Ahd etti, bildirdi.

Demek ki bizim yapacağımız bir şey var: İçimizden gelen arzuların karşısında, bir arzu geldiği zaman düşüneceğiz;

"—Bunu yapayım mı, yapmayayım mı? Bunun sonu hayır mı, şer mi? Bu rahmânî mi, şeytânî mi?"

Rahmânî ise, Kur'an'da emredilmişse, hadîs-i şerifte emredilmişse yapacağız.

Dün akşam bizim İlksav vakfındaki *Tabakâtu's-Sûfiyye* kitabını okumamızda geçti: Ebû Süleyman ed-Dârânî Hazretleri diyor ki:

"—Aklıma nice nice güzel fikirler, nükteler, maârif-i ilâhiyeden güzel nice şeyler gelir; 'Âyet ve hadise uyuyor mu, uymuyor mu?' diye onları günlerce içimde kontrole tâbi tutarım, âyet ve hadisten iki tane şahit bulmadıkça, dilimle o sözleri söylemem." diyor.

Evliyâullah buna o kadar dikkat etmişler. Biz de bunu öğreneceğiz.

Neyi öğreneceğiz?

İçine insanın her türlü arzu gelir; bu arzulara kontrol ile yaklaşıp kendimizi kontrol edip kötü olanları yapmamayı öğreneceğiz, kendimizi tutmayı öğreneceğiz. Mesele bu; bu kadar basit. Ama zor. Şeytanın vesvesesine kapılmamak, şeytana uymamak kolay değil. Çünkü şeytanın çağırdığı yer tatlıdır, zevklidir, şarkılıdır, türkülüdür, içkilidir, eğlencelidir, keyiflidir, kahkahalıdır... Ama şimdiki hâli öyledir; sonu azaptır, pişmanlıktık, "Ah!"tır "vah!"tır, mahkemedir, hapishanedir, cehennemdir! Şeytan böyle bir yere çağırır. O zaman kendimizi tutmayı öğreneceğiz.

Kendimizi tutmayı nasıl öğreniriz?

Bir kere eğriyi doğruyu öğreneceğiz; hangisi sevap hangisi günah, hangisi hayır hangisi şer, hangisi Kur'ân-ı Kerîm'de, hadîs-i şerifte, şeriatte var hangisi yok; bunu öğreneceğiz. Bu bir. Bilgi lazım. Eğriyi doğruyu bilmek lazım. İkincisi de; eğri olanı yapmamayı, doğru olanı yapmayı öğrenmemiz, irademizi kuvvetlendirmemiz lazım.

"—Bu neyle olur?"

Tasavvufî çalışmayla olur.

"—Tasavvufî çalışmanın herkes tarafından bilinen şekli nedir?"

Ramazan'da oruçtur. Ramazan'da oruç tutuyoruz; içeceğimiz suyu bile içmiyoruz, yediğimiz yemeği bile yemiyoruz; evliyiz, hanımımızla bile yasaklar başlıyor. Demek ki Ramazan bizim irademizi kuvvetlendirme, takvâyı öğrenme, kendimizi tutmayı egzersiz yapma, idman yapma ayı.

Millet bunu bilmiyor. Millet şuursuz oruç tutuyor. Ondan sonra

da faydasını görmüyor tabii... Halbuki her sene 12 aydan bir ayda, bir ay boyunca insan idman yapıyor. Bu kadar idmanlı insanın dünya şampiyonu olması lazım, pazuları kat kat olması lazım, bileğinin çok kuvvetli olması lazım, halteri kuş tüyü gibi kaldırması lazım, tuttuğunu savurması lazım! Ama idmanı güzel, usûlünce yapmadığı için bu şeyler olmuyor.

Demek ki Ramazan'da da yapacağız, Ramazan'dan sonra da dinin, tasavvufun emirlerine, tarikatin terbiyesine riayet edeceğiz, şeytana uymayacağız.

Şeytana uymamak, bir; nefse uymamak, iki. Bunu başardığı zaman insan ne güzel bir kul olur. Çok güzel, bu da hatırımızda iyice kalsın.

Biz secde âyetini okuduğumuz zaman şeytan ağlayarak uzaklaşıyor. Secde ettikten sonra artık yanımızda da duramıyor, ağlayarak uzaklaşıyor;

"—Vah yazıklar olsun buna!.."

Bize niye yazıklar olsun; sana yazıklar olsun hain, zalim!

"—Yazıklar olsun!" diyor, "Bu secde ile emrolununca secde etti, cennete girecek; ben secdeyle emrolunmuştum, secde etmemiştim, ben cehenneme gireceğim." diye üzülerek gidiyor.

d. Kur'an Hatalı Okunursa, Melek Düzeltir

Üçüncü hadîs-i şerif:

İbn-i Abbas RA'dan. Bu hadîs-i şerifi Peygamber Efendimiz'in amcası Abbas'ın oğlu, yeğeni Abdullah RA rivayet etmiş.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz SAS:[76]

إِذَا قَرَأَ الْقَارِئُ فَأَخْطَأَ أَوْ لَحَنَ أَوْ كَانَ أَعْجَمِيًّا ، كَتَبَهُ الْمَلَكُ كَمَا أُنْزِلَ

(الديلمى عن ابن عباس)

---

[76] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.283, no;1137; Hz. Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.421. no:2498.

RE. 57/13 (*İzâ karae'l-kàriu feahtaa, ev lehane, ev kâne a'cemiyyen, ketebehü'l-melekü kemâ ünzile.*)

(İzâ karae'l-kàriu) "Kur'ân-ı Kerîm'i okuyan kimse Kur'ân-ı Kerîm'i okuduğu zaman, (*feahtaa*) hatalı okumuşsa, (*ev lehane*) veya harekelerini yanlış okumuşsa..."

Bazen bakıyorsun; hoca, hatip hutbeye çıkıyor, Kâbe'de bakıyorsun yanlış okuyorlar ya... İnsan beşer, şaşıyor. Yanlış okuyorlar, hatalı okuyabiliyorlar.

"Hata ederse veyahut harekesini bozuk okursa; (vv kâne a'cemiyyen) ya da telaffuzunu Arap gibi güzel yapamazsa, bozuk telaffuz ederse..."

Mümkün olduğu kadar güzel telaffuzu öğrenecek. 'Sin' ile 'sad'ı ayıracak, 'ha' ile 'he'yi ayıracak, 'kaf' ile 'kef'i fark ettirecek bir telaffuzu bilecek. 'Ayn' ile 'hemze'yi fark etmeli.

Kâbe'nin imamı 'hemze'leri 'ayn' gibi çatlatıyor. Yanlış okuyor ya... Arap, babadan dededen Arap, çölden gelmiş Arap; yanlış okuyor! Başka hocalarla da konuştum. Bu işi iyi bilen insanın kulağını öyle rahatsız ediyor ki... Ya bu 'hemze', bunu niye 'ayn' gibi okuyorsun? Yanlış okuyor, telafuzu bozuk oluyor.

Mümkün olduğu kadar harflerin farkını anlamalı ve o farkın telaffuzumuzda uygulanmasını sağlamamız lazım. Çünkü sen 'ha' dersin, 'he' dersin, 'hı' dersin, ayırmazsan mâna değişir. Khallâk dersen "halk edici Allah" mânasına gelir; hallâk dersen "tıraş edici berber" mânasına gelir. *Khaleka* yerine *heleke* dersen "helâk oldu" demiş olursun. Khaleka dersen "halk etti" demiş olursun; haleka dersen "tıraş etti" demiş olursun. Hepsi 'ha' ama mânası farklı, ayrı harf aslında...

Şimdi bizim Türkiye'ye geliyor Araplar, başka memleketten, İngiliz, Amerikalı; telaffuzundan şıp diye anlıyoruz. 'I' harflerini çıkartamıyor. Türkler'in rahatlıkla çıkardığı bazı harfleri çıkartamıyor. Telaffuzundan bakıyorsun, "Tamam, bu bilmiyor." diye anlıyorsun.

Ama iyi niyetli bir insan, Kur'an okudu, hatalı okudu veya harekesini bozuk okudu veya telaffuzunu tam yapamadı...

(*Ketebehü'l-melekü*) "Onun meleği bunun bu okuyuşunu, (*kemâ ünzile*) Kur'ân-ı Kerîm nasıl indirildiyse öyle yazar."

Defterine doğru yazar. O sûreyi yanlış, hatalı, eksikli, kusurlu okumuş bile olsa, "şöyle okudu" diye doğru yazar. Hüsnü niyetle olduktan sonra kişinin eksikliğinden, kusurundan, dikkatsizliğinden cahilliğinden dolayı yaptığı şeyleri melek doğrultuyor, Allah affediyor. Melek kendi başına bir şey yapmaz, Allah demek ki iyi niyetine bakarak doğru yazdırtıyor.

Kur'ân-ı Kerîm Allah'ın kelâmı olduğu için bize düşen nedir?

Hatasız okumaya dikkat etmek, harekelerini göz önünde tutmak, telaffuzunu da iyice yapmaya çalışmak.

Telaffuzunu iyice yapmaya çalışmak... Bir Arap'ın telaffuzuyla gayri Arap'ın telaffuzu hemen belli olur. Yabancı bir insanın gelip de Türkçe öğrenip konuşmasıyla Türk'ün konuşmasının farklı olduğu gibi, hatta Karadenizli'nin konuşmasıyla Diyarbakırlı'nın konuşmasının farklı olduğu gibi, Konyalı'nın Aydınlı'dan, İzmirli'den farklı olduğu gibi anlaşılır. Ufak tefek şeyler olabilir. Ama mümkün olduğu kadar hiç olmazsa harfleri doğru çıkarmayı öğrenmeli, aralarındaki farkı bilmeliyiz.

e. Alimin Yöneticilere Yakın Olması

Bundan sonraki hadîs-i şerif Muaz ibn-i Cebel RA'dan rivayet edilmiş.

Diyor ki Peygamber SAS Efendimiz:[77]

إِذَا قَرَأَ الرَّجُلُ الْقُرْآنَ ، وَتَفَقَّهَ فِي الدِّينِ ، ثُمَّ أَتَى بَابَ السُّلْطَانِ ، تَمَلُّقاً إِلَيْهِ ، وَطَمَعاً لِمَا فِي يَدِهِ ، خَاضَ بِقَدْرِ خُطَاهُ فِي نَارِ جَهَنَّمَ (أبو الشيخ فى الثواب ، والديلمى عن معاذ)

RE. 57/16 (*İzâ karae'r-raculü'l-kur'âne, ve tefakkaha fi'd-dîni, sümme etâ bâbe's-sultâni temellükan ileyhi, ve tamaen limâ fî yedihî, hâda bi-kadri hutâhu fî nâri cehenneme.*)

(*İzâ karae'r-raculü'l-kur'âne*) "Kur'an'ı okuduğun zaman..."

Kim? Bir din tahsili yapmış olan ilim meraklısı kimse.

(*Ve tefakkaha fi'd-dîni*) "Dinde de fakih olduğu, ahkâm-ı dîniyyeyi, şeriatin emirlerini, yasaklarını öğrendiği zaman..."

Kur'an'ı öğrendi, fıkıh da okudu, ilmihâl bilgisine de sahip oldu, dinî bilgiye de mâlik oldu... Bu tahsili yaptı.

"—Bu tahsil niçin yapılır?"

Allah rızası için yapılır.

"—Yaptı ama bu nereye gitti?"

(*Etâ bâbe's-sultân*) "Sultanın, hükümdarın sarayına kapısına gitti. (*Temellükan ileyhi*) Ona yağ çekmek için, dalkavukluk yapmak için. (*Ve tamaen limâ fî yedihî*) Sultanın parasına puluna, hazinesine, elindeki bahşişine tamah ettiği için…"

"—Gideyim de, şirin görüneyim de, kendimi beğendireyim de bir kese altın alayım..." diye bir hevesle...

(*Hâda bi-kadri hutàhu*) "O zaman, o yol boyunca attığı adımlar miktarınca, (*fî nâri cehenneme*) cehennemin ateşine dalar gider..."

"—Sen Allah'ın sevdiği din ilmini yağcılık için, dalkavukluk için,

---

[77] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.289, no:1134; Muaz ibn-i Cebel RA'dan. *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.421. no:2497.

para kazanmak için, bahşiş almak için mi yapıyorsun?” diye attığı her adımla cehennemin ateşin içine biraz daha dalar, her adımda biraz daha dalar...

Yani çok kötü bir şey yapmış oluyor.

Alim, ilim öğrenen insanlar, talebeler ilmi Allah rızası için öğrenecek, bir… Kimseye yağcılık yapmayacak, dalkavukluk etmeyecek, iki… Kimseden dinini satıp para sağlamaya çalışmayacak, dini mukabilinde maddî kazanç, çıkar sağlamaya gayret etmeyecek, üç.

Din alimliğinin, dinî bilgileri öğrenmenin şartı bunlardır.

Allah rızası için öğrenecek. Hak bildiği şeyi herkesin karşısında söyleyecek.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[78]

أَفْضَلُ الْجِهَادِ ، كَلِمَةُ حَقٍّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ (د. ه. عن أبي سعيد ؛ حم. ه. طب. عن أي أمامة ؛ ن. عن سمرة ؛ حم. ن. هب. ض. عن طارق مرسلا)

[78] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.527, no:4344; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.471, no:2174; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1329, no:4011; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.19, no:11159; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.551, no:8543; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.352, no:1101; Hàmidî, *Müsned*, c.2, s.331, no:752; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.247, no:1286; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.358, no:1448; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.305; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1330, no:4012; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.282, no:8081; Taberânî, *Mu'cemü'l*-Evsat, c.II, s.166, no:1596; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.93, no:7581; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.248, no:1288; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.480, no:3326; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.176; Rûyânî, *Müsned*, c.III, s.337, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.370; Ebû Ümâme RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.161, no:4209; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.314, no:18850; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.435, no:7834; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.III, s.230, no:123; ed-Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ'*, c.I, s.238, no:427; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.421, no:2939; Tàrık ibn-i Şihab Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.64, no:5511 ve c.XV, s.923, no:43588; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.172, no:457; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.198, no:3981.

RE. 76/11 (*Efdalü'l-cihâdi kelimetü hakkın inde sultànin câir*) "En faziletli, en üstün, en sevaplı cihad, zalim hükümdarın karşısında takır takır hakkı söylemektir."

Susmayacak, söyleyecek.

Söylüyoruz, diyoruz ki...

Hükümdar şimdi kim? Reisicumhur, başbakan, yardımcısı filanca, falanca...

Yanlışa, "Bak bu böyle olmaz. Burası eksik, burası olmadı." diye söylemesi lazım.

Hakkı söyleyecek, yağcılık çekmeyecek, Allah rızası için öğrenecek. Bir de öğrendiklerinden maddî çıkar sağlamaya çalışmayacak.

"—Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm. Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm." diyor, elini kulağına koyuyor, Kur' an okuyor; önünde mendil… "Ben Kur' an okuyorum, çıkın bana paraları!"

Olmaz! Para kazanmak için olmuş oluyor. Bu tarzda... Bundan başka şekillerde de itibarlı bir insanın yanına gidip ona kendisini beğendirip dinî faaliyetinden dolayı para almak da aynı duruma

geldiği anlaşılıyor. "Oradan biraz bahşiş alırım" diye hükümdarın sarayına gittiği zaman, attığı her adımda cehennemin ateşin içine dalmış oluyor.

Allah alimlerimizi has, hâlis, sırf Allah rızası için ilim öğrenen, hakkı söylemekten geri durmayan, maddî menfaat beklemeyen, namuslu, yüksek seciyeli, karakterli alimler eylesin; şaşırtmasın, yanıltmasın…

Bir başka hadîs-i şerifte de bu mânalar çok nasihat edilmiştir.

"—Alimlerin en kötüsü sultanın yanına gidendir."

Alimlerin en kötüsü siyasetçinin, başkanın, filancanın yanına gidendir. Neden? Onda menfaat var, iktidar var, para var, pul var, imkân var, memuriyet verir vs. vs.

"—Hükümdarların en iyisi de alimlerin huzuruna gidendir."

O da niye gidiyor? Hakkı öğrenmek istiyor. "Gideyim de şu mübareğin elini öpeyim de nasihatini alayım..."

Mesela Selçuklu sultanı, koca sultan, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Hazretleri'nin yanına gelmiş, kaç sefer... Bazen kabul etmemiş. Hükümdar etrafında askerleriyle geldiği zaman kabul etmemiş. Bir seferinde de gelmiş oturmuş, susmuş. Evine gelmiş, ne desin, bir şey denmez.

Ben de bazen, söz söylemem gereken insanlar evime geliyor, "Şimdi evime gelmiş, burada tepelemeyeyim şunu..." diyorum, bir şey demiyorum. Ne diyeyim; evime gelmiş, mahcup etmek işime gelmiyor.

Herhalde öyle, söz söylememiş. Hükümdar da demiş ki:

"—Bana nasihat et!"

Bakmış ki konuşmuyor Mevlânâ, boynunu eğmiş, duruyor. Ne desin? Evine gelmiş, bir şey de söylemek istemiyor, demek ki kırmamak istiyor. Madem evine gelecek kadar bir nezaket göstermiş, basiret göstermiş, edep göstermiş...

"—Bana nasihat et."

Kaldırmış başını, demiş ki;

"—Ben sana ne nasihat edeyim ki; sana nimetleri Allah ikram ediyor, sen şeytana kulluk ediyorsun!"

Lafa bak! Hükümdara söylüyor bunu!

Büyük adamlar durup dururken öyle büyük adam olmuyor.

“—Bir fukarânın işini yapıversin.” diye, divan başkanı filanca vezire veya vezîr-i âzama bir mektup yazmış. O da cevap göndermiş ki;

“—Hocam mümkün değil, divanın usûlüne aykırıdır, olmaz.” gibi bir laf...

Tabii o, fakiri dinledi, durumu biliyor, haksız olsa zaten desteklemez. Tekrar bir mektup yazmış, demiş ki;

“—Divan Süleyman’ın emrindedir, Süleyman divanın emrinde değildir.”

Adam bu lafı duyunca hemen işi yapmış.

Ne demek istedi?

Adamın adı da Süleyman’mış.

Mâlum, Süleyman AS insanlara, cinlere peygamberdi; hükmederdi. Cinler Süleyman’ın emrindeydi. Farsça’da da cin demek, div demek; cinler demek divân, divler demek. Cinler Süleyman’a tâbiydi.

“—Divân, divler Süleyman’a tâbidir, Süleyman divlere tâbi değildir.” demiş oluyor. “Cinlere tâbi değildir, o asıl yüksek olan odur.” demiş oluyor. Ama bir taraftan da; “Sen o divanın, o dairenin başkanısın; o daire seni dinler, sen o daireyi dinlemek zorunda değilsin.” demiş oluyor. Ama nükteli konuşmuş olduğundan hemen “Başüstüne…” demiş, işi yapmış.

Fukarânın elini tutmuşlar, sultanları onlara zulmettirmemişler. Sultan geldiği zaman hakkı söylemişler, yanlış iş yaptığı zaman çıkmışlar karşısına; “Bu doğru değildir!” diye doğru yola çağırmışlar.

Neden bu sertlik? Müslümanın hâli yumuşaklık değil miydi, affedicilik değil miydi? Niye böyle yapıyorlar? İşte bu hadis-i şerifteki uyarıdan dolayı.

İslâm aliminin işi nedir? İslâm aliminin işi; iktidar sahibine nasihat etmektir, ondan menfaat beklemek değildir. Dobra dobra söyler.

Allah bizi o sevdiği yoldan ayırmasın…

f. Fâtiha’nın Başında Besmele Okunması

On beşinci hadîs-i şerife geldik.

Ebû Hüreyre RA’dan rivayet edildiğine göre, Peygamber SAS

Efendimiz buyurmuşlar ki:[79]

إذَا قَرَأْتُمُ الْحَمْدُ ، فَاقْرَءُوا : بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم ؛ فَإِنَّهَا أُمُّ الْقُرْآنِ ،

وأُمُّ الْكِتَابِ ، وَالسَّبْعُ الْمَثَانِي ، وَبِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إحْدَى آيَاتِهَا

(قط. ق. عن أبى هريرة)

RE. 57/17 (*İzâ kara' tümü' l-hamdü, fakraû: Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm; feinnehâ ümmü' l-kur' âni, ve ümmü' l-kitâbi, ve seb' ü' l-mesâni, ve bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîmi ihdâ âyâtihâ*)

(*İzâ kara' tümü' l-hamdü*) "El-hamdü Sûresi'ni okuduğunuz zaman, (*fakraû bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) evvelinde *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diye okuyun!"

(*Feinnehâ ümmü' l-kur' âni*) "Çünkü bu Hamd sûresi Kur' ân-ı Kerîm' in annesidir, özüdür, hülâsasıdır." Kur' ân-ı Kerîm ' in içindeki meâni, mânalar Fâtiha Sûresi'nde derc edilmiş, özetlenmiştir. Kitabının başındaki fihrist gibidir. Her âyeti öteki sûrelerle ilgilidir, her harfi ilgilidir.

(*Ve ümmü'l-kitâbi*) "Ve kitabın anasıdır, (*ve seb'ü'l-mesâni*) ve seb'u'l-meani'dir." Kur'ân-ı Kerîm'de; 'Biz sana *seb'ü'l-mesâni* verdik, ve'l-Kur'âne'l-azîm verdik.' diye âyet-i kerîmede bildirilen *seb'ü'l-mesâni* de Fâtiha Sûresi kasdediliyor.

(Ve *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîmi* ihdâ âyâtihâ) "*Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* onun âyetlerinden birisidir. Onun için, Fâtiha'yı okurken *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diye okuyun!

Bunun için de söylenecek çok bilgiler vardır. Ben zemini, zamanı, cemaatin durumunu düşünerek kısaca şöyle söylüyorum: Biz de Kur'ân-ı Kerîm'i okuyoruz, her rekâtta Fâtiha'yı okuyoruz. Nasıl okuyoruz?

İlk rekâtta eûzü-besmele çekerek okuyoruz. Ondan sonra sadece *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diye okuyoruz. *Bi'smi'llâhi'r-*

---

[79] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.268, no:1043; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.45, no:2486; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.312, no:36; Ebû Hüreyre RA'dan.

rahmâni'r-rahîm'i içimizden okuyoruz, el-hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn diye Fâtiha'nın öteki âyetlerini ilk rekâtlarda, akşam yatsı sabah namazlarında âşikâre okuyoruz. Çünkü *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* bizim mezhebimizin imamlarına ve onların dayandıkları delillere göre Kur'ân-ı Kerîm'den bir âyettir ama Fâtiha'nın kendi âyeti değildir. Her sûrenin başında fâsıla olarak konulmuştur.

Fakat ayrıca;

إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِاسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَانِ الرَّحِيمِ (النمل:٣٠)

(*İnnehû min süleymâne ve innehû bismi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*) "O Süleyman peygamberden gönderilmiş ve *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm* diye başlıyor." (Neml, 27/30) diye ayet-i kerimede geçtiğinden Kur' ân-ı Kerîm' in âyetlerinden bir parçadır, diye alimlerimiz hükmetmiş olduklarından biz içimizden okuyoruz.

Ama Mâlikî mezhebinde, başka mezheplerde: *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm. El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn. Er-rahmâni'r-rahîm. Mâliki yevmi'd-dîn...* Hatta *mâliki* değil, *meliki yevmi'd-dîn*; çeşitli kıraatleri var, böyle okurlar. Besmeleyi de mezhepleri icabı cehren, âşikâre okurlar.

Bizim mezhebimize göre biz içimizden okuyoruz. Bu okuma emrine uymuş oluyoruz. İhtilafa, içtihat farkına göre de içimizden okuyoruz.

g. Yemek Yerken Ayakkabıların Çıkartılması

Enes RA'dan
Diyor ki SAS Efendimiz:[80]

إِذَا قَرُبَ لأَحَدِكُمْ طَعَامُهُ ، وَفِي رِجْلَيْهِ نَعْلاَنِ ، فَلْيَنْزِعْ نَعْلَيْهِ ، فَإِنَّهُ

80 *Kenzü'l-Ummal*, c.XV, s.235, no:407727; *Camiü'l-Ehadis*, c.III, s.422, no:2502.

أَرْوَحُ لِلْقَدَمَيْنِ ، وَهُوَ مِنَ السُّنَّةِ (البزار ، ع. عن أنس)

RE. 57/18 (*İzâ kurribe li-ehadiküm taâmuhû, ve fî ricleyhi na'lâni, felyenza' na'leyhi, feinnehû ervahu li'l-kademeyni ve hüve mine's-sünneti.*)

"—Sizden birinize yemek getirildiği, ikram olunduğu zaman, ayaklarında da pabuçları varsa, ayaklarından bu pabuçlarını çıkartsın."

Tabii şimdiki gibi düşünmeyin. Evimiz var, halımız var, içeri giriyoruz ve saire... O zamanın şartlarını halleri düşünün; her taraf kum... İnsan normal olarak ayakkabıyla geziyor. Yemek getirildiği zaman insan kumun üstüne oturur, ayağını uzatır yemek yiyebilir.

Efendimiz diyor ki;

"—Size yemek getirildiği zaman, ayaklarında da pabuçları olduğu zaman onları çıkartsın.;"

(*Feinnehû ervahu li'l-kademeyni*) "Çünkü bu, iki ayağın rahat etmesi için daha uygundur, daha rahat bir durumdur. (*Ve hüve mine's-sünneti*) Bu sünnettendir. Efendimiz'in âdet-i seniyyesi ve doğru olan şekildir."

Demek ki, yemek yerken ayağını çıkartacak, pabuçlu yememeye dikkat edecek.

Belki bu gibi şartlar kırda bayırda, köyde kentte olabilir. Böyle yapmaya dikkat etmek lazım. Lokantada yerken insan ne yapacak bilmiyorum, mümkünse çıkartmalı, ayaklarını rahatlatmalı...

"—Sünnete uyayım, Efendimiz öyle emretmiş." diye yaparsa, sevap kazanır.

h. İftar Duası

Enes RA'dan Dâra Kutnî rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[81]

إِذَا قُرِّبَ إِلَى أَحَدِكُمْ طَعَامٌ وَهُوَ صَائِمٌ ، فَلْيَقُلْ: بِسْمِ اللهِ ، وَالْحَمْدُ لِلّٰهِ ،

[81] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VIII, s.509, no:23873; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.422, no:2500.

اَللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ ، وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ ، سُبْحَانَكَ ، وَبِحَمْدِكَ ، تَقَبَّلْ مِنِّي ، إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ (قط. عن أنس)

RE. 57/19 (*İzâ kurribe ilâ ehadiküm taâmün ve hüve sàimün, felyekul: Bi'smi'llâhi, ve'l-hamdü li'llâhi, allàhümme leke sumtü, ve alâ rizkıke eftartü, ve aleyke tevekkeltü. Sübhàneke, ve bi-hamdike, tekabbel minnî, inneke ente's-semîü'l-alîm.*)

(*İzâ kurribe ilâ ehadiküm taâmun ve hüve sâimün*) "Sizden biriniz oruçluyken kendisine bir yemek getirilirse..." İftar vaktinde, artık oruçluydu, akşam ezanı okundu, yemek getirildi, takdim edildi. (*Felyekul*) Şöyle desin, şöyle dua etsin!"

(*Bi'smi'llâhi*) "Allah'ın adıyla, (*ve'l-hamdü li'llâhi*)Allah'a hamd ü senâlar ederek… Allah'ın adıyla ve Allah'a hamd ederek mânasına…

(*Allàhümme leke sumtü*) "Yâ Rabbi! Senin rızan için oruç

tuttum, (*ve alâ rizkıke eftartü*) senin verdiğin rızıkla orucumu açıyorum. (*Ve aleyke tevekkeltü*) Ve sana tevekkül ettim yâ Rabbi! Seni vekil edindim. Sen tevekkül edinmeyi seversin, sana tevekkül ettim. (*Sübhâneke*) Sen her türlü noksandan münezzehsin. (*Ve bi-hamdike*) Sana hamd ü senâlar ederim. (*Tekabbel minnî*) Orucumu, ibadetimi benden kabul eyle... (*İnneke ente's-semîü'l-alîm*) Hiç şüphe yok ki duaları işiten, her şeyi bilen sensin yâ Rabbi!" demiş oluyor.

Bu duayı yazsınlar yazmak isteyenler.

بِسْمِ اللهِ ، وَالْحَمْدُ للهِ ، اَللَّهُمَّ لَكَ صُمْتُ ، وَعَلَى رِزْقِكَ أَفْطَرْتُ ، وَعَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ ، سُبْحَانَكَ ، وَبِحَمْدِكَ ، تَقَبَّلْ مِنِّي ، إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ .

(*Bi'smi'llâhi, ve'l-hamdü li'llâhi, allàhümme leke sumtü, ve alâ rizkıke eftartü, ve aleyke tevekkeltü. Sübhàneke, ve bi-hamdike, tekabbel minnî, inneke ente's-semîü'l-alîm.*)

Üç olsun, bir daha okuyalım:

(*Bi'smi'llâhi, ve'l-hamdü li'llâhi, allàhümme leke sumtü, ve alâ rizkıke eftartü, ve aleyke tevekkeltü. Sübhàneke, ve bi-hamdike, tekabbel minnî, inneke ente's-semîü'l-alîm.*)

Allah oruç tuttuğumuz zaman bu duayı hatırlayıp, onu da etmemizi nasip eylesin.

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

04. 07. 1993 – İskenderpaşa Camii

10. İNSANIN ÖLECEĞİ YERE GİTMESİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا قَصَّرَ العَبْدُ فِي الْعَمَلِ ، ابْتَلاهُ اللهُ تَعَالَى بِالْهَمِّ

(حم. فى الزهد عن الحكم مرسلاً)

RE. 58/1 (*İzâ kassara'l-abdü fi'l-ameli, ibtelâhu'llâhu teàlâ bi'l-hemmi*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti bereketi, ihsanâtı, ikramâtı dünyada ahirette üzerinize olsun… Rabbimiz Tebâreke ve Teàlâ Hazretleri bizi iki cihanın hayırlarına erdirip, cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin… Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şerîflerinden bir miktar okuyacağız.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce Peygamber Efendimiz'in rûh-i pâkine ve mübarek âlinin, ashâbının, ezvâcının, etbâının ruhlarına ve sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin Ebû Bekr-i Sddîk ve Aliyy-i Murtaza'dan Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar silsilelerinden güzerân eylemiş olan cümle mensuplarının, mürşidlerimizin, üstadlarımızın, halifelerinin,

onlara bağlı tarikat kardeşlerimizin ruhlarına;

Bu beldelerde metfun bulunduğu rivayet edilen Yûşa AS'ın ve sâir enbiyâ ve mürselîn (*salevatu'llàhi ve selâmuhû aleyhim ecmaîn*) hazeratının ruhlarına; beldeyi fethetmek için, cihad etmek için buraya gelmiş olan İslâm orduları arasında cihad edip burada şehid olup kalmış olan, vefat etmiş olan Hâlid ibn-i Zeyd Ebû Eyyüb el-Ensâri Hazretleri'nin ve sâir sahabe-i kirâm (*rıdvanu'llàhi teàlâ aleyhim ecmaîn*) hazretlerinin ruhlarına; diğer fatihlerin, şehitlerin, gazilerin, mücahidlerin, evliyâullahın, sâlihlerin, cümle hayrât ü hasenât sahiplerinin ruhlarına;

Bu camiyi bina eden İskender Paşa'nın ve bu camiden güzerân eylemiş olan imamların, hatiplerin vaizlerin, müezzinlerin, kayyımların, namaz kılmış, içinde ibadet eylemiş olanların ruhlarına;

Uzaktan yakından bu hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere şu güzel piknik gününde, tatil gününde, tatilini Allah'ın rızası yolunda geçirmek için gelip bu camide şu mecliste hazır bulunmuş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına; ruhları şâd olsun, kabirleri nur dolsun, makamları yüksek olsun, nurları ve sürurları ziyade olsun diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimizin lütfuna erelim, rahmetine mazhar olalım, rızasına vasıl olalım, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak çıkalım diye; o geçmişlerimizin, büyüklerimizin ruhlarına bir *Fâtiha* üç *İhlâs-ı Şerif* okuyup öyle başlayalım, buyurun!

……………………..

a. Sıkıntıların Kaynağı

Okuduğumuz hadîs-i şerîf, *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabının 58. sekizinci sayfasının 1. hadîs-i şerîfidir. Ondan başlayıp devam edeceğiz. Ahmed ibn-i Hanbel rivayet eylemiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[82]

---

[82] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.290, no:1140; Ahmed ibn-i Hanbel, *Zühd*, c.I, s.10; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.111, no:3553; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.63, no:261; Hakem Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.328, no:6788; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.423, no:2505.

إِذَا قَصَّرَ العَبْدُ فِي الْعَمَلِ ، ابْتَلاهُ اللهُ تَعَالَى بِالْهَمِّ
(حم. فى الزهد عن الحكم مرسلاً)

RE. 58/1 (*İzâ kassara'l-abdü fi'l-ameli, ibtelâhu'llâhu teàlâ bi'l-hemmi*)

(İzâ kassara'l-abdü fi'l-ameli) "Kul ibadetinde, amelinde kusur işler, noksanlık yapar, vazifeyi tam yapmaz, eksiği kusuru olursa; (*ibtelâhu'llàhu teàlâ bi'l-hemmi.*) Allah onu gam, keder, üzüntü, tasa ile müptela eder."

Demek ki, üzüntülerin, gamların, kederlerin, iç sıkıntılarının, tasaların kaynağı bir bakıma bu olmuş oluyor.

Kul; yaptığı ibadette, kıldığı namazda, tuttuğu oruçta, yapması gereken vazifelerde bir noksanlık yaptığı zaman, Allah ceza, bela ve iptila olarak, içine üzüntü, tasalanma, iç sıkıntısı, kuruntu, vehim gibi huzursuzluklar veriyor. O halde Allah'ın rızası için yaptığımız ibadetleri, icraatleri hakkıyla yapmaya gayret edelim.

Zaten muhtelif hadîs-i şerîflerde tekrar tekrar okuduk ve biz de sizlere naklettik ki Müslüman, yaptığı işi kaliteli yapacak. Yaptığı işte bir güzellik olacak, kalite olacak; özenerek yapacak.

Yazı yazıyorsa güzel yazacak.

Efendimiz buyurmuş ki;

"—İşte Nun'un alt tarafını şöyle güzelce kıvır, kaf'ı şöyle yap, elif'i şöyle çek…"

Kur'an-ı Kerîm'i yazdırırken, vahiy katiplerine güzel yazmalarını böyle talim etmiş.

Sonra bir insan, kurban kesecekse bıçağını iyi bileyecek, hayvana eziyet çektirmeyecek, usta olacak. Hani; "Acemi nalbant acemiliğini şurada çıkarır, burada çıkarır." diye atasözleri var.

Hayvanın canını yakmayacak. Bıçağı keskin olacak, kendisi usta olacak. Kimisi gidiyor, boynun olmadık yerinden kesiyor, hayvan debeleniyor, debeleniyor, debeleniyor, ölmüyor. Çünkü yanlış yerden kesiyor. Kesilecek yeri bilemiyor.

Birisi tavuk kesmiş, kafasını uçuruvermiş, hayvan elinden kurtulmuş, başsız dolaşıyor ortalıkta. Yazık! İnsan hayvanı

öldürüyor, netice itibariyle canını çıkarıyorsun, kafasını koparıyorsun.

"Ondan da güzellik mi olur?" diyecek insan; ama Peygamber Efendimiz yapılan her şeyin güzel olmasını emrediyor.

Tabi güzel olması istenen işlerin en başında Allah'a karşı yapılan vazifeler gelir. Elbette namazın çok güzel olması lazım. Kişinin dağınık bir zihniyetle olmaması lazım. Huşûlu olması lazım. Aklını derlemiş, toplamış olması lazım. İyi niyetli olması lazım. Aklına başka şeyleri getirmemesi lazım. Abdestini güzel almış olması lazım. Kıraatini tane tane güzel okuması lazım, gibi…

Bunları yapmadığı zaman, Allah onun içine üzüntü, iç sıkıntısı, tasa gibi şeyler veriyor.

b. İnsanın Öleceği Yere Gitmesi

Bu da Ahmed ibn-i Hanbel'de var, Tirmizî'de, hasen hadis olarak rivayet edilmiş. Çeşitli kaynaklarda var.

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[83]

إِذَا قَضَى اللّٰهُ لِعَبْدٍ أَنْ يَمُوتَ بِأَرْضٍ ، جَعَلَ لَهُ إِلَيْهَا حَاجَةً

(ت. حسن غريب ، طب. ك. عن مطر بن عكامس ؛ ت.

صحيح عن أبى عزة)

RE. 58/2 (İzâ kada'llàhu li-abdin en yemûte bi-ardın, ceale lehû ileyhâ hâceten.)

Sübhânallah!

(*İzâ kada'llàhu li-abdin en yemûte bi-ardın*) "Allah bir kulun bir toprakta, bir ülkede, bir şehirde, bir mıntıkada ölmesini

---

83 Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.39, no:2072; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.227, no:22034; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiab*, c.I, s.464; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXVIII, s.56, no:5996; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1018; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.346; İbn-i Hibbân, Sikàt, c.III, s.391, no:Katar ibn-i Ukâmis RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.40, no:2073; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.522, no:1360; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.276, no:706; Ebû Uzze RA'dan.

hükmettiği, takdir eylediği zaman, (*ceale lehû ileyhâ hâceten*) oraya bir iş, bir ihtiyaç, bir zarurî seyahat olması lazım, diye bir vesile çıkarır, adam oraya gider, orada ölür."

Öleceği yere gider. Hani dedelerimiz; "Ölüm çekti, eceli çekmiş." diyor.

Bizim burada; "Ali Taşdelen" diye bir kardeşimiz vardı. Dergilerimizde görevli, kıymetli, sevdiğimiz, candan, çalışkan bir kardeşimizdi. Burada çalışıyordu. İşi gücü şu binanın üstüydü, çalışma yeri burasıydı. Ama "Yaz tatili geldi." diye kalktı Kemaliye'nin Başbağlar Köyü'ne gitti. O akşamki katliamda şehid oldu.

Bak, onun eceli çekmiş; Allah orada vefat etmesini nasib etmiş. Üç gün sonra gitse bir şey olmaz. Çünkü şimdi orada asker, jandarma kaynıyordur. Git, oh keseni yanına koy, yat uyu; hiçbir şey olmaz! Neden?

Olan oldu, iş işten geçti, bitti. Artık herkes gelir oraya. İlk başta kimse yoktur ortada, şimdi herkes gelir. En emniyetli yer oldu şimdi. Türkiye'nin en emniyetli yeri neresi? Başbağlar Köyü. Neden? Olan oldu, yıkılan yıkıldı, yakılan yakıldı, iş işten geçti, tamam. Artık herkes gelir.

Nasib; oraya gitti, babasıyla beraber şehid oldu.

Neden "Şehid oldu." diyoruz?

Bir insan böyle zulmen haydutlar, eşkıyalar tarafından öldürülünce tabii o şehiddir. Bu adamlar, camiyi, minareyi yaktığına, yıktığına göre, müslüman da değil, gayrimüslimin elinde; belki Ermeni, belki dinden, imandan çıkmış mürted… Öyle insanlar.

Ama tabii eceli onu çekti, Allah alnının yazısını öyle yazmış, oraya gitti, o akşam haydutlar geldi. B<unlar da namazı kıldılar, camiden çıktılar. Haydutlar imamı öldürdüler. Sonra bunları öldürdüler, evleri yaktılar. Kimisi evlerin içinde kaldı, hâlâ cesetleri çıkarılmadı. Çoğu Almanya'dan veyahut gurbetten köylerini ziyarete gelmiş insanlarmış.

Bak, nasıl hadîs-i şerîfte şimdi karşımıza geliyor ki Allah böyle buyurmuş. İmam Tirmizî'de; "hasen hadis" demiş, sağlam.

"—Allah bir kulun bir yerde ölmesini murad etti mi, takdir eyledi mi, oraya bir ihtiyaç vesilesi çıkarır, gider, orada ölür."

Allah şefaatlerine erdirsin.

Şimdi ben diyorum ki:

"—Kim kârda? Ölen mi kârda, öldüren mi?"

Öldürülen cennete gitti; çünkü mazlum. Şimdi asıl ağlamak sırası öldürenlerde. Bir kere kanuna er geç bir yerde yakalanır.

"—İşte bunlar Başbağlar katliamını yapmış haydutlardı." diye objektiften gözünü saklamaya çalışan, yüzünü saklamaya çalışan insanları bir zaman sonra görürsünüz.

Dünyada da ettiğini buldurur Allah, ahireti de mahvolur. Mü'minse, müslüman idiyse, imanı var idi de yaptıysa, bir müslümanı kasten öldüren ebediyen cehennemde yanacak. Kâfirse zaten cehennemde yanacak. Şimdi asıl onlar gittiler.

Bu dünya hayatını kâfir anlayamaz. Ahirette öyle olacak, bunları anlayacak durumda değil. Ama, işin aslı Peygamber Efendimiz zamanında da böyle; daha önceki ümmetler zamanında da böyle.

Firavun, benî İsrail'in erkek çocuklarını öldürürmüş.

يُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ (البقرة:٤٩)

(Yüzebbihùne ebnâeküm ve yestahyûne nisâeküm) "Erkek çocukları öldürürdü. Kızları, kadınları geride bırakırdı." (Bakara, 2/49)

Firavun'un zulmü öyle geçmiş. Nemrud'un zulmü böyle geçmiş. Bilmem Âd kavminin, Semûd kavminin asilerinin, bâdîlerinin, haydutlarının, eşkıyasının hayatları geçmiş. Lût kavmi şöyle helâk olmuş, böyle helâk olmuş...

Zekeriya AS'ı testere ile biçmişler, şehid etmişler. Peygamber, Allah'ın peygamberlerinden...

Bir kabile, Peygamber Efendimiz'in mübarek ashabından, hafızlardan yetmiş kişiyi; "Bize Kur'ân-ı Kerîm'i öğretsinler." diye çağırmış; yolda baskın yapmışlar, yetmişini şehid etmişler.

Allah'ın hükmü, hikmeti, takdiri, esrarı. Bilemiyoruz. Böyle iyi insanlar, evliyâ gibi mübarek insanlar…

Bu öldürülenlerden sekiz tanesi de bu sene beraber hac yaptığımız, hac arkadaşımız. Hac da yaptılar. "Allah şefaatlerine erdirsin." diyorum.

Allah, belâlara, musibetlere uğratmasın. Müslümanlara uyanıklık nasib etsin.

Geçen sene, 1992 yılının Ekim, Kasım ayında gazeteler yazmaya başladı ve biz de toplantılar yapıp yazılarımızla bildirmeye başladık:

"—Bakın, Genelkurmay Başkanı; 'Vaziyeti iyi görmüyorum.' diyor. Dışişleri bakanı; 'Çok karamsarım, ümitsizim.' diyor. Amerika'nın Stratejik Araştırmalar Enstitüsü; '1993 yılının Ağustos'unda Balkanlar'da bir savaş çıkabilir.' diyor. Bu adamlar bir şey biliyorlar ki böyle diyorlar.

Aman gözünüzü açın, tedbirinizi alın, ihtiyatlı davranın, korunun, nöbetçi tutun, nöbetçi koyun. Evinizin, şahsınızın, köyünüzün, ülkenizin emniyetini sağlamaya gayret edin. Havaiyatı bir tarafa bırakın, ciddi tedbirler alın!"

Demek ki çok kimse bu konuşmaları ciddiye almamış. Ama ateş olmayan yerden duman çıkar mı? Ciddiye almak lazım, tedbirini

almak lazım. Tedbiri alıp Allah'a tevekkül etmeyi ondan sonra yapmak lazım.

Tedbir ve ihtiyat Allah'ın bize emri. O da bir emir.

Peygamber SAS Efendimiz buyurdu ki:[84]

قَيِّدْ وَتَوَكَّلْ (هب. عن عمروبن أمية الضمري)

(*Kayyid ve tevekkel*) "Deveni bir yere bağla, tedbirini al; ondan sonra Allah'a tevekkül et!"

Sonra müslümanların nöbet tutması sevaptır.

"—Allah rızası için nöbet tutan göze, cehennem ateşi değmeyecek."

Onun için evlerinizde, mahallelerinizde, köylerinizde nöbet tutun!

Sonra, Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de buyurmuş:

وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ

عَدُوَّ اللهِ وَعَدُوَّكُمْ (الأنفال:٦٠)

(*Ve eiddû lehüm me'steta'tüm min kuvvetin ve min ribâti'l-hayli*) "Düşmanlara karşı gücünüz yettiği kadar kuvvet ve cihad için bağlanıp beslenen atlar hazırlayın! (*Türhibûne bihî adüvva'llàhu ve adüvveküm*) Onunla Allah'ın düşmanını, sizin düşmanınızı korkutursunuz." (Enfal, 8/60)

Yirminci Yüzyıl'dayız. Sağımızda Ermeni, solumuzda Rum, tepemizde Rus, aşağımızda Ermenilerin eline geçirmiş olduğu bir Suriye… Sen onu Arap ülkesi sanırsın; Süryanilerin, Ermenilerin hâkim olduğu yer. Öbür tarafta bir zıpır Irak. Daha öbür tarafta bir —Allah ıslah eylesin— İran. Şimdi her taraf tehlike. Hazırlansana!

---

[84] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.II, s.80, no:1211; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.368, no:633: Amr ibn-i Ümeyye ed-Dàmirî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.101, no:5688; Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.104, no:1905; Câmiü'l-Ehàdîs, c.XV, s.211, no:15339.

Sevaptır.

Bak, Allah ne diyor?

(*Ve eiddû lehüm mesteta'tüm min kuvvetin*) "Düşmanlara karşı gücünüzün yettiğince kuvvet hazırlayın."

Eskiden herkesin belinde sapı süslü bir bıçağı olurdu, kuşağına takardı. Küçükken köyde ben de gümüş saplı bir tane yaptırmıştım, tatile gittiğim zaman, "Bu ne?" diye sorarlardı, hoşuma giderdi. Ben de pantolonuma takardım. Elma soymakta işe yarıyor, sopa yontmakta işe yarıyor falan.

Bu bir âdetti, töreydi. Ama Allah CC topluluğa da ciddi olarak emrediyor: (*Ve eiddû lehüm mesteta'tüm min kuvvetin.*) "Gücünüzün yettiğince kuvvet hazırlayın!"

En modern silahların Türkiye'de olması lazım! Türkiye'nin atomu yapması lazım. Çünkü atom bombası yapan, Amerika'nın zulmünden kurtuluyor. Atom bombası yapmadı mı, muavenet gemisinin komuta kulesi uçuyor. Falanca yerden kalkan uçak, falanca yerde düşüyor. Helikopterler falanca yere, asilere yardım malzemesi taşıyorlar.

Silahın kuvvetli, pazun kuvvetli olmadı mı yandın. El âlemin maskarası oluyorsun. Kendi memleketinde kendi işini yürütemiyorsun, suçluyu cezalandıramıyorsun, yakasına yapışamıyorsun. Dışarıdan komuta geliyor, emir geliyor:

"—Dokunma ona, yaklaşma ona, dokunursan ben de sana yardımı keserim!"

Öbür tarafta Yunanistan Batı Trakya'daki, bir ara Batı Trakya İslâm Cumhuriyeti'ni kurmuş olan kardeşlerimize zulmediyor. Kurmuşlar ama kabul edilmemiş. Vardar ovasına kadar, Kosova'ya kadar orası İslâm diyarı; Yunanlıları yendiğimiz halde alamamışız, koparamamışız. Yürüsek alırdık ama olmamış. Yunanlı orada zulmediyor, anlaşmaları çiğniyor. Rodos adasında, Sakız adasında, bilmem ne adasında üs yapıyor. "Hööyt!" diyemiyorsun. Neden?

"—Arkasında dayısı var. Amerika var, Avrupa var." diye.

O halde ne yapacaksın?

Yemeyi, içmeyi, köşkü, tatili, pikniği bırakalım; şu Amerika'yı korkutacak, şu düşmanlara kendimizi saydıracak bir techizatlanmaya, silahlanmaya girelim.

İzzetbegoviç gelmiş, konuşma yapmış:

"—Bana şu kadar milyar para verin. Ben size Yugoslavya'nın Kosova'sını, Sancak'ını, Bosna'sını, Hersek'ini, her tarafını alıvereyim." demiş.

Paraya dayanıyor, silâha dayanıyor.

"—Üç şeye ihtiyacım var." demiş. Uzaktan bunları duyuyoruz. "Roketatar, roketatar, roketatar..."

"—Roketatar" dediği şey nedir?

Şöyle boru kadar bir şey. Otomatik olanlarına "Law silahı" diyorlar. Ambalajdan çıkarıyorsun, biraz çekip uzatıyorsun, omuzuna dayıyorsun, bir tane atıyorsun. Ondan sonra da kullanılmış enjeksiyon iğnesi gibi atıyorsun. Bir daha kullanılmasına lüzum kalmıyor. Sandıktan çıkar, patlat, yürü. Bu kadar... Bu çok iş görüyor.

Neden?

Tanka isabet etti mi eritiyor. Zaten o mermi tanka isabet etti mi, içindeki adamlar kapağı zor açıyorlar, kendilerini dışarı zor atıyorlar. Neden?

İçerisi ateş gibi oluyor. Bomba bu taraftan tankın orasını burasını eritmeye başlayınca içeride durulmaz, hemen canını

dışarıya zor atar. Takır takır orada tankı düşürüyor, beton koruganları doksan santime kadar olunca deliyor ve saire. Kolay da; bir kişi bile taşıyabiliyor.

Devletin başında ben olsam, herkese birer tane hediye ederim. Elli beş milyon tane roketatar, lav silahı. Tamam. O zaman ne Amerika'dan korkarsın, ne Rusya'dan korkarsın, ne Ermenistan'dan çekinirsin, ne vesaireden. Bu kadar basit.

“—Bunu yapmadığı zaman ne oluyor?”

Çok daha büyük felâketler geliyor.

İstanbul'dan Trakya'ya, Tekirdağ'a kadar bütün sahiller, sahil siteleri, yazlıklar, Yalova'dan Erdek'e, Çanakkale'ye kadar, Ege'de, girintili çıkıntılı, Bodrum, Marmaris, her taraf yazlık, keyif, eğlence, milyonlar, milyarlar, herkes keyfinde...

Bir nişan için beş milyar. Bir yılbaşı gecesi eğlencesi için şu kadar milyon. Millette para var. Ensesinden tutup silkelesen tangur tungur, tangur tungur altın dökülecek....

Aşağıdan iyi tut! Dut ağacının altına çarşaf gerdiğin gibi, sokaktan kimi yakalarsan yakala, ensesinden silkele, hepsinin cebinden tangur tungur altın dökülür. Memleket zengin. Mercedesler dolu; apartmanlar, yazlıklar, kışlıklar, her şey var. Ama insaf yok, ciddiyet yok, gayret yok.

"—Ben bir zamanlar dünyanın en büyük devletiydim; ne oldu bana?" diye bir utanma, bir gayret, bir ciddiyet, bir çalışma, bir şey yok!

Şuraya bu kadar borçluyuz, buraya şu kadar borçluyuz. Devletin hazinesi tamtakır. Gemi su almış, batıyor ve saire. Batarsa hepimiz batacağız, tedbir alalım!

"—Yok, eğlenelim!"

Herkes geliyor o zaman. Boğaz’da, Çamlıca'da…

Allah bize dünyanın en güzel yerlerini vermiş; "En güzel yerleri Allah bize verdi." diye buralarda çalgı, içki, kumar, fuhuş, zina, Allah'a isyan! Allah'a teşekkür böyle mi olur? Allah'a şükür, nimetlerine şükür böyle mi olur?

Tabii bu gerçekleri gören kardeşlerimiz var, Allah onların çalışmalarını kabul etsin. Görmeyenlere de göstersin. Biz de ciddi müslümanlar olarak, her şeyi düşünen insanlar olarak, elimizden gelen her türlü tedbiri alalım.

c. Evde de Namaz Kılın!

Bu da çok kaynaklarda rivayet edilmiş olan bir hadîs-i şerîf. Hocamız arkasına nereden aldığını sıralamış. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[85]

إِذَا قَضَى أَحَدُكُمُ الصَّلاَةَ فِي مَسْجِدِهِ ، فَلْيَجْعَلْ لِبَيْتِهِ نَصِيبًا مِنْ صَلاَتِهِ فَإِنَّ اللهَ جَاعِلٌ فِي بَيْتِهِ مِنْ صَلاَتِهِ خَيْرًا (حم. م. ش. عن أبى سعيد)

RE. 58/3 (*İzâ kadà ehadükümü's-salâte fî mescidihî, felyec'al li-beytihî nasîben min salâtihî, feinna'llàhe câilün fî beytihî min salâtihî hayran.*)

Bu hadîs-i şerîfin mânası şu:

(*İzâ kadà ehadükümü's-salâte fî mescidihî*) "Sizden biriniz namazı bir mescidde cemaatle kıldığı zaman." Kıldı, tamam. (*Felyec'al li-beytihî nasîben min salâtihî*) "O namazından evine de bir nasib ayırsın, evinin de bir hissesi olsun. (*Feinna'llàhe câilün fî beytihî min salâtihî hayran.*) Çünkü evinde namaz kıldığı zaman, Allah o namazından dolayı evine bir hayır ihsan edecektir, hayır bahşedecektir."

"—Evinde de namaz kılsın!"

Bu nasıl olur? Sabahtan başlayalım. Sabah ezanı okunduğu zaman, abdestini alırsın, evinde sabah namazının sünnetini kılarsın, yürür camiye gelirsin, camide de farzı kılarsın. Evin de

---

85 Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.180, no:1298; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.59, no:11584; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.115, no:1021; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.300, no:969; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.II, s.255, no:6511; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.70, no:4837; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IV, s.311, no:2104; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.27; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.II, s.212, no:1206; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.189, no:2858; Ebû Ya'lâ, Müsned, c.III, s.446, no:1943; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.230, no:1567; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.255, no:3061; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

nasibi oldu, camide de cemaate yetiştin, sevap kazandın.

Öğle ezanı okundu. Evinde öğle namazının sünnetini kılarsın, camiye gelir farzı kılarsın, son sünneti kılarsın veya camiye gelir, sünneti, farzı kılarsın; "Evinin de namazdan bir nasibi olsun." diye, gider, son sünneti evinde kılarsın. Duanı orada yaparsın. İkindi oldu mu, ezan okununca evinde namaz kılar, gelirsin…

"—Hocam, dur. Öğlende kurtuldun elimden ama ikindide kurtulamazsın. Ezan okunup da evde namaz kılıp buraya gelinceye kadar namaz geçiyor." diyebilirsiniz.

Hakikaten bazı müezzinler ve imamlar, jet müezzin ve jet imam oluyorlar. Evinde namaz kılan bir insanın farza, namaza yetişmesi mümkün olmuyor. Bu bir eksiklik.

Araplar bunu çok güzel halletmişler. Her namazın ezanından sonraya belli bir pay koymuşlar. Sabah namazı, ezandan yarım saat sonra kılınır. Tamam. Bunu herkes biliyor. Hatta Diyanet İşleri Başkanlığı:

“—Öğle ezanından yirmi dakika sonra öğlenin farzına durulur. İkindide on beş dakika, akşamda beş dakika, yatsıda şu kadar." diye, duvarlara levha olarak astırmış.

Öğleyin çok sıcak olduğu için onların memleketinde, dükkânlar öğleden evvel kapanıyor. Millet öğle namazını kılıyor, evine gidiyor, yatıyor. Gündüz uykusu yapıyor. İkindi ezanı okunuyor; yataktan kalkıyor, gidiyor, gusül abdesti alıyor, yıkanıyor, donanıyor, giyiniyor, camiye geliyor, sünnetini kılıyor, Kur'ân-ı Kerîm'i açıyor, birkaç sayfa okuyor, ondan sonra farza duruluyor. Bu ferahlık çok hoşuma gidiyor. "Şu kadar dakika sonra" diye zamanı da belli. Böylece herkes yetişiyor.

Biz ne yapıyoruz?

İmam, müezzin sesleniyor: “*Hayye ale's-salâh!*”

Ezan ne demek? "Seslenmek, çağırmak, davet etmek" demek. Ve sözler tam davet: (*Hayye ale's-salâh*) "Haydin namaza!"

Teşvik ediyor: "Haydin gelin, namaz kılacağız."

Minareden, hoparlörle köye, mahalleye bağırıyor:

"—Haydin namaz kılacağız, gelin."

Sen de;

"—Pekiyi, geleyim!" diyorsun.

Abdestini alıyorsun, camiye geliyorsun, bakıyorsun ki, her şey bitmiş. Müzzine yan yan bakıyorsun:

"—Hani beni çağırmıştın, ne oldu?"

Her şey geldi geçti. Böyle acele iyi değil.

Arabistan'da yapılan daha güzel. Saatleri belli olmalı, biraz da ezanla farzın arasında vakit olmalı. Herkes hazırlanabilmeli. Farkında olmayan da hazırlanabilmeli.

Camiye gelen de biraz Kur'an okumalı, hıfzını tazelemeli ve saire ve saire. Öyle yapıyorlar. Ezberleri çok kuvvetli. Neden?

Vakit var. Camide her gün on dakika, yirmi dakika okuya okuya o yirmi dokuzuncu cüzü, yirmi sekizinci cüzü, yirmi yedinci cüzü, amme cüzünden ayrı, geriye doğru ezberliyorlar.

Arabistan'da ahalinin Kur'an bilgisi çok güzel. Bizim öyle değil.

Neden?

Her şeyimiz jet usûlü. Bak, burada birinci hadîs-i şerîfte de geçti:

"—Kul ibadeti kusurlu yaparsa, o zaman tasaları, gamları

artıyor."

Öyle yapmayacak! Demek ki, tadını çıkaracak. Madem bu namaz müslümanın gözünün bebeğiymiş; o halde bunu tatlı tatlı, özene bezene, güzel güzel, acele etmeden kılması lazım. Bunu sağlayabilsek iyi olur.

Bizim bu camide Hocamız Mehmed Zâhid Kotku cennet mekânın sağlığında bu iş böyleydi. Yani, insan Kıztaşı'nda da otursa, Fatih'te de otursa, bilirdi ki buraya geldiği zaman farza yetişir. Burada eskiden çok acele edilmezdi. Çünkü Hocamız abdest alırdı, namazı içeride kılardı. Aheste aheste kılardı, tatlı tatlı kılardı. Buraya çıkıncaya kadar on dakika, on beş dakika da geçerdi.

Caminin imamı olduğundan, kimse de ondan evvel kalkıp kamet getiremezdi. Muhterem bir hoca olduğundan kimse; "Hoca, niye geç kaldın?" diye hesap da soramazdı. Burası tatlı, güzel oluyordu.

Şimdi hızlı oluyor. Ama bizim Sapanca'daki mahallede daha hızlıdır. Bizim mahallede ezanı duyduğun zaman gitsen, duaya zor yetişirsin. O kadar jet. Bizim müezzinimiz orada komşumuzdur, maşaallah, *fî sebîli'llâh* ezanı okur, *fî sebîli'llah* kameti getirir, Fâtiha'yı çeker, ya Allah…

Tamam, iş bitti. Ununu eledi, eleğini duvardaki çiviye asar, geçer gider.

Tadını çıkararak güzel yapmalı. Evinde de sünnetten, farzdan bir şeyler kılmalı. Bunu unutmayın. Ve o kimselere de kızmayın; bazısı da kendi üstüne lazım olmayan şeye karışıyor, adama yan yan bakıyor;

"—Yahu, Allah Allah! Bu adam niye dua etmeden gitti? Niye ötekisini de kılmıyor, duayı da beklemiyor?"

Sana ne? Sana ne? Farzı kıldı mı; kıldı! Fesübhanallah! Bak, bilmediğin başka sebepler var. O da evde kılacak, daha fazla dua edecek. Daha uzun tesbihatı ve sairesi filan vardır.

d. Hacdan Sonra Mekke'de Fazla Durmayın!

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

إِذَا قَضَى أَحَدُكُم حَجَّهُ ، فَلْيَعُجِّلِ الرُّجُوعَ إلى أَهْلِهِ ، فَإِنَّهُ أَعْظَمُ لأَجْرِهِ (ك. ق. عن عائشة)

RE. 58/4 (*İzâ kadâ ehadüküm haccehû, felyüaccili'r-rucûa ilâ ehlihî, feinnehû a'zamü li-ecrihî*)

Hz. Âişe RA'dan şöyle rivayet edilmiş. O bizim annemiz. Tabii bu arada parantez içinde söyleyeyim: Arapça da o zaman ne oluyor? Ana dilimiz oluyor.

Biz ne biçim evlatlarız ki ana dilimizi bilmiyoruz! Ne biçim evlat ki ana dilini bilmiyor! Analarımız, Peygamber Efendimiz'in zevceleri, Hz. Âişe, Hz. Hatice ve saire. Onlar Arapça konuşurdu, bizim ana dilimiz Arapça; biz Arapça'yı bilmiyoruz.

Nasıl evladız biz?

Biraz Arapça öğreneceğiz. Bu işin yaşı yoktur. Yaşlı da olsak genç de olsak Arapça'yı öğreneceğiz. Okuduğumuz zaman Kur'ân-ı Kerîm'in tadını çıkara çıkara, anlaya anlaya okuyacağız. Tatlı tatlı ibadet edeceğiz, dua edeceğiz, zikir yapacağız.

Nikâh günü hoca efendiye işaret ediyorsun:

"—Bir aşr-ı şerîf okur musun!"

Kur'ân-ı Kerîm'den bir aşır okuyor, fesübhânallah! Nikâhta cenazeden, mirastan veya boşanmaktan bahsediyor. Yahu güzel bir konu ile ilgili, mevkiye makama, zamana, hengâma uygun bir aşır oku.

Neden? Hafız ama mânasını bilmiyor.

Mekana ve makama uygun söz söylemek önemli. Her söz her yerde söylenmez. Sözün söylenme yeri vardır, zamanı vardır. Onu güzelce ayarlamak lazım. Arapça bilmemekten çok komik işler oluyor; gaflar oluyor, hatalar oluyor.

Sonra bu ilahilerde falan da oluyor. Adam orada ilahi okuyor, benim tüylerim diken diken oluyor; mânası çok kötü. Bilmediği için kelimeleri değiştirip yalan yanlış şeyler söylüyor; itikada aykırı, acayip şeyler olabiliyor. İnsanın mânasını bilmeden bir şey yapması doğru değil. O bakımdan Arapça'yı da öğrenmeliyiz.

Hz. Âişe Validemiz Peygamber Efendimiz'den rivayet etmiş. Buyuruyor ki:

(*İzâ kadà ehadüküm haccehû*) "Sizden biriniz haccını tamamladığı zaman…"

Hicaz'a gitti, tamam. Arafat'a çıktı, Müzdelife'ye geldi, vakfesini yaptı. Mina'ya geldi, şeytanlarını taşladı, farz tavafını yaptı. Ondan sonra vazifeler bitti, kurbanlar kesildi, her şey bitti. Sonra hâlâ oturuyor.

"—Hayrola, hadi bakalım!"

Hz. Ömer elinde kamçı; "Hadi yallah, yürüyün, memleketinize!" diye herkesi gönderirmiş. Neden öyle yaptığını şimdi burada hadîs-i şerîften anlıyoruz.

Peygamber Efendimiz diyor ki;

"Sizden biriniz haccını yapıp tamamladığı zaman, (*Felyüaccili'r-rucûa ilâ ehlihî*) beldesine, ailesine dönüşü acele yapsın, çabuklaştırsın. Oyalanmasın, çabuk gitsin. (*Feinnehû a'zamü li ecrihî*) Çünkü böyle hareket etmek, haccının sevabının daha büyük olmasına sebep olur."

Hacıları beklemek durumunda olan aileni ve saireni artık bekletme. Tamam, bir an evvel gidiver, kavuşun artık, vazife de bitti.

"—Sevap daha çok olur." diyor, Peygamber Efendimiz.

Neler düşünüyor?

Hani biz sanırız ki, orada kalabildiği kadar kalsın, orada namaz kılmak sevap, o daha oyalansın, sallansın ve saire.

Hayır! Bu tarafı da düşünecek. Burada "Gelsin de karşılayalım." diye hacısını bekleyenler de var. Onları üzmemek daha önemli oluyor.

Bir de Peygamber Efendimiz'in zamanında sahabeden birisini hatırlıyorum. Abdullah ibn-i Revâhâ RA Hazretleri olabilir. Bir askerî birliğin başına komutan tayin ediliyor. Çok güzel ata binermiş, deveye binermiş, hızlı sürermiş.

"—Sen bu birliğin komutanısın, bunları falanca yere götür." deniyor.

O da askerlerini, birliğini hazırlıyor.

"—Hadi siz yola çıkın, ben arkanızdan yetişirim." diyor. Kendisi Medine-i Münevvere'de kalıyor.

Ertesi gün Cuma mıydı artık neyse, Peygamber Efendimiz bakıyor ki görevlendirdiği komutan Medine'de…

"—Ben sana 'Git!' diye söylemedim mi?"

"—Gönderdim yâ Rasûlallah!"

"—Sen niye onlarla gitmedin?"

"—Sevap diye seninle şu cuma namazını, şu mescidde kılmayı istedim de onun için onları gönderdim; arkadan yetişirim yâ Rasûlallah!"

Diyor ki:

"—Ne kadar çırpınsan, burada namaz da kılsan, onlarla çıkmış olmanın sevabına erişemezsin, yakalayamazsın."

Bak, vazife ve iş ne kadar önemli. Her işin bir yeri ve zamanı var. O zaman erken gitmek sevap oluyor. Durumlar başka zaman başka türlü olabiliyor. Onun için her şeyi yerli yerince yapmak lâzım.

"—Hac tamam oldu mu?"

"—Oldu, tamam…"

Hac tamam olduysa, o zaman:

"—Ya Allah, hadi bakalım, çoluk çocuğuna bir an evvel kavuşmaya acele et!" demek lazım geliyor.

e. Kardeşine Öğrenmek İçin Soru Sor!

Hz. Ali RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[86]

إِذَا قَعَدَ أَحَدُكُم إِلَى أَخِيهِ ، فَلْيَسْأَلْهُ تَفَقُّهًا ، وَلاَ يَسْأَلْهُ تَعَنُّتًا

(الديلمى عن على)

RE. 58/5 (*İzâ kaade ehadüküm ilâ ahîhi, felyes'elhü tefekkuhen, ve lâ yes'elhü teannüten.*)

"Sizden biriniz bir kardeşinin yanına varıp da oturduğu zaman, ona bir bilgiyi öğrenmek için, dinî bir konuyu öğrenmek için soru sorsun. Onu imtihan etmek maksadıyla sormasın!"

Bizim başımıza çok geliyor. Biz kalkıyoruz, Anadolu'da bir

---

[86] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.299, no:1183; Hz. Ali RA'dan. *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.428, no:2513.

kasabaya gidiyoruz veya yurtdışında müslüman işçilerin olduğu bir yere gidiyoruz. Adam bize soru yağdırıyor. Ama bu soruları benden önceki hocaya da sormuş, daha önceki hocaya da sormuş, daha önceki hocaya da sormuş. O onun profesörü olmuş. Konuyu benden iyi biliyor. Benim o meseleyle o kadar ilgim yok. O daha iyi biliyor. Bir de bana soruyor.

"—Niye soruyorsun? Benim nefeslerime yazık değil mi? Beni ne diye meşgul ediyorsun, terletiyorsun, üzüyorsun?"

Kimisi yoklamak için soruyor, imtihan için soruyor, müşkül durumda bırakmak için soruyor. Bu doğru değil.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

"—Sizden biriniz kardeşinizin yanına girip oturduğu zaman, soru soracaksa dinî bilgisini artırmak, tefeyyüz etmek için, taallüm etmek için, istifade etmek için sorsun; yoksa imtihan için, onu müşkül durumda bırakmak için, meşakkate sokmak için sormasın." diyor.

Her şeyde niyet çok önemli. Kişi iyi niyetli olacak, art niyetli olmayacak.

f. Konuşana Sus Bile Demeyin!

Bu hadîs-i şerîf Ebû Hüreyre RA'dan.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[87]

إِذَا قُلْتَ لِصَاحِبِكَ وَالإِمَامُ يَخْطُبُ يومَ الجُمُعَةِ: أَنْصِتْ ! فَقَدْ لَغَوْتَ

(مالك ، حم. ق. د. ن. ه. عن أبى هريرة)

RE. 58/6 (*İzâ kulte li-sâhibike ve'l-imâmü yahtubü yevme'l-cümuati: Ensıt! Fekad legavte.*)

Cuma günü Allah müslümanların toplanmasını emretmiş. Cuma namazı bir topluluk namazıdır, farzdır. Bir içtimadır, mühim bir şeydir. İşini gücünü bırakacak, ticaretini kapatacak, dükkanını

---

[87] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.518, no:10731; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.219, no:5618; Mâlik, *Muvatta'* (*Rivayet-i Yahyâ*), c.I, s.103, no:232; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.258; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.223, no:5416; Ebû Hüreyre RA'dan.

örtecek, cuma günü gelecek.

Neden? Çünkü ayet-u kerimede:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا

إِلَى ذِكْرِ اللهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ، ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

(الجمعة:٩)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû izâ nûdiye li's-salâti min yevmi'l-cumuati fes'av ilâ zikri'llâhi ve zerü'l-bey'*) [Ey iman edenler! Cuma günü namaza çağrıldığınız zaman, ezan okunduğu zaman, hemen Allah'ı anmaya koşun ve alışverişi bırakın! (*Zâliküm hayrun leküm in küntüm ta'lemûn*) Eğer bilmiş olsanız, elbette bu, sizin için daha hayırlıdır.] (Cuma, 62/9) buyruluyor.

İmamın hutbesi, kılınan namaz; ikisi de zikir. "Allah'ın zikrine koşa koşa gidin, alışverişi bırakın. Bilecek olursanız, anlayabilecekseniz, bu sizin için daha hayırlıdır. Ticaret etmek değil, oraya koşmak hayırlıdır." buyruluyor.

İnsan camiye geldiği zaman, imam hutbeye çıktığı zaman, artık namaz da kılamaz. İmam minbere çıkmışsa, namaz da olmaz. Önceden gelseydi, kılsaydı kılardı. Konuşması da olmaz. Konuştuğu zaman sevabı kaçar. Konuştuğu zaman Cuma'nın sevabı silinir, kalmaz.

Konuşmayacak! İslâm işe ciddiyet getirmiş. İmam konuşurken kimse konuşamaz. Herkes can kulağıyla hatibi dinleyecek. Minbere çıkmış; konuşurken hiç ses çıkmayacak.

Buradaki meseleyi anladıktan sonra tercüme edelim.

Peygamber Efendimiz diyor ki:

(*İzâ kulte li-sàhibike*) "Arkadaşına dediğin zaman…"

Ne zaman? (*Ve'l-imâmü yahtubü yevme'l-cumuati*) "Cuma günü imam hutbeye çıkmış, hutbeyi okurken, sen arkadaşına (*Ensıt!*) konuşma dediğin zaman..."

Ensıt, sus demek, sesini kes demek.

"—*Ensıt* dediğin zaman, (*fekad legavte*) işte sen de sevabı

kaçırdın!” *Ensıt* demek bile yok. "Sus" bile demek yok. "Sus" dediğin zaman da konuşmuş oluyorsun. O da sevabı kaçırıyor.

Konuşmayacaksın, bir. Konuşana "Sus!" bile demeyeceksin; çünkü o da bir konuşmadır. Herkes "Sus!" derse, koca bir kalabalık olur, gürültü olur. Susulacak, hiç konuşulmayacak. O kadar ciddî.

Konuşulmayacak; herkes imamın nasihatini dinleyecek. Ama millet şöyle bir rahat oturdu mu, şöyle rahat bir şekilde kollarını dizlerini bir kavradı mı, düşmüyor da o zaman, —tam ağırlık merkezinden inen çekim, dayanma düzleminin dışına çıkmadığı için gayet sağlam bir oturuş oluyor o— başlıyor uyumaya. Eğer dirsek atmazsak, horulduyor bir de, rahat geliyor.

Bunda da iki şey var:

İmamların cazip konuları anlatması lazım. Bu bir sanat da değil; milleti uyutmamak önemli. Ötekisinin de uyumamaya dikkat etmesi lazım. Şeytanın oyununa gelmemesi lazım. Onu dinlemek ibadet, sevap. (*Fes’av ilâ zikri’llâh*) "Allah'ın zikrine koşun!" demiş. Allah o konuşmaya önem veriyor, o nasihati dinlemesini istiyor. Şeytan da onu uyutuyor. Neden?

Şeytan; Allah'ın dediklerinin tersini yaptırmaya, böylece Allah'ın gazabına uğramasına çalışır, uğraşır. İnsanları Allah'ın sevmediği bir duruma düşürmeye çalışır. Orada o uyku, şeytandan.

Onun için büyüklerimiz halvette tasavvufî çalışmasını yaparken ne yaparlarmış?

"—Uyumayayım." diye, "Başım önüme gelmesin." diye tedbir alırlarmış. "Arkama yaslanıp da horlamayayım." diye arkasına çivi koyarlarmış. "Yaslandığı zaman batacak, hemen aklı başına gelecek, uykusu kaçacak." diye, "Uyumasın." diye çivi koyarlarmış.

Onun için tedbir almak lazım. O uyuma saati değil. Can kulağıyla hatibi dinleme saati.

Hatibin de vazifesi; cazip ve önemli konuları seçip onları okuması, anlatması lazım.

"—Ey cemaat-i müslimîn! Bugünkü hutbemizin mevzuu, ağaç dikmenin güzelliği hakkındadır. Türk Hava Kurumu'na yardım hakkındadır."

Fesübhanallah! Çevreyi korumak, güzelleştirmeyi Çevre Bakanlığı yapsın.

Çevre Bakanlığı konuşmalarında, konferanslarında;

"—Ey cemaat-i müslimîn! Namazınızı ihmal etmeyin." diyor mu? Demiyor.

Sen niye onun işini yapıyorsun? Sen kendi işine bak. Asıl işlerinle meşgul ol. Anneler günü, babalar günü, dedeler günü, nineler günü, bilmem ne günü…Nereden gelmiş?

UNESCO'nun bilmem nesi, bilmem nenin bilmem nesi…

Millet boyuna hatibi kendi konusunu konuşturmaya zorluyor:

"—Ağaç dikmek sevaptır."

Tabi cemaat de onu bildiği için… Onu kırk defa duymuş. Hutbesinin mevzuunu da başında söylüyor. Aslında kompozisyonda bir kaide vardır; konu hakkında meraklandırmak lâzım.

Romanlar nasıl başlar? Polisiye romanlar nasıl başlar?

Heyecanlı…

"—Geceleyin şiddetli bir rüzgar esiyordu. Odanın kapısı gıcıııırt diye birden açıldı." falan diye, insanın hemen gözleri açılıyor; "Dur bakalım, ne söyleyecek?" diyor. Romanı başından sonuna kadar okuyor.

Başında; "Hutbemizin mevzuu, ağaç dikmenin faziletidir." diyor.

"—Tamam. Anladım hocam. Hadi Allah'a ısmarladık. Allah rahatlık versin..."

Bu da uygun olmuyor. O da kompozisyon tekniği, hitabet tekniği olmuş oluyor. O da ona dikkat edecek. Berikisi de şeytanın oyununa gelmeyip Allah'ın emirlerini, ayetleri ve Rasûlüllah'ın hadîs-i şerîflerini dinlemeye dikkat edecek.

g. İmamın Abdesti Bozulursa...

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[88]

إِذَا قَضَى الإِمَامُ الصَّلاَةَ ، وقَعدَ فَأَحْدَثَ قَبْلَ أَنْ يَتَكَلَّمَ ، فَقَدْ تَمَّتْ صَلاَتُهُ ، ومَنْ كَانَ خَلْفَهُ ، مِمَّنْ أَتَمَّ الصَّلاَةَ (د. ق. وضعفه عن ابن عمرو)

RE. 58/7 (*İzâ kada'l-imâmü's-salâte, ve kaade feahdese kable en yetekelleme, fekad temmet salâtühû, ve men kâne halfehû, mimmen etemme's-salâte.*)

"İmam, namazını bitirip tahiyyât'ı tamamladıktan sonra, selâmdan önce, abdesti bozucu herhangi bir durum olursa, arkasında olanların da namazı tamam olmuştur."

Çünkü vazifeler yapılmış oluyor.

h. Kadılık Yapan Kimsenin Ecri

Ahmed ibn-i Hanbel Abdullah ibn-i Amr RA'dan rivayet etmiş. Babası Mısır fatihi Amr ibnü'l-Âs, kendisi de ashabın fakihlerinden; o rivayet etmiş.

---

[88] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.240, no:522; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.176, no:2797; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.379, no:2; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.39; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XVII, s.85; Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.486, no:19900; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.425, no:2509.

Peygamber SAS bu hadîs-i şerîfte buyuruyor ki:[89]

إِذَا قَضَى الْقَاضِي فَاجْتَهَدَ فَأَصَابَ ، فَلَهُ عَشَرَةُ أُجُورٍ ؛ وَإِذَا اجْتَهَدَ فَأَخْطَأَ ، كَانَ لَهُ أَجْرٌ أَوْ أَجْرَانِ (حم. طب. عن ابن عمرو)

RE. 58/8 (*İzâ kada'l-kàdî fe'ctehede feesâbe, felehû aşeretü ücûrin; ve ize'ctehede feehtae, kâne lehû ecrün ev ecrâni.*)

İzâ kada'l-kâdî fe'ctehede feesâbe felehû aşeretü ücûrin. "Hakim, mahkemede iki kişi arasında hükmeden kadı, hükmünü verdiği zaman" -ama hükmünü vermekte iyice bocalayıp, düşünüp, çalışıp, gayret edip, "Bunun nasıl olması lazım?" âyetleri, hadisleri, şeriatin ahkâmını, kanunlarını iyice düşünüp de karar verip- Feesâbe. "Kararı da isabetli olursa."

Hakim kararı verdi, kararı da doğru, tamam. "İsabetli olursa, ona on sevap verilir."

Kadının isabetli kararına Allah on sevap verir.

(*Ve ize'ctehede feehtae*) "Yine gayret etti, doğruyu bulmaya çalıştı, düşündü, taşındı, ama aklına öteki şey gelmedi, yanlış bir karar verdi." Nasıl?

İnsan bazen; "Hay Allah, tüh be; o da vardı!" falan der. Bir şeyi unuttu, aklına gelmedi, kararı yanlış oldu. O zaman ne olur?

Ama içtihat etti, cehd etti, gayret etti. Burada "içtihat" demek, "Gayret etti; doğruyu bulmaya çalıştı, uğraştı, düşündü, taşındı." demek. Ama kararı yanlış oldu. O zaman ne olur?

(*Feehtae kâne lehû ecrün ev ecrâni*) "Onun da yine bir ecri veyahut iki ecri olur."

Tabii bu "bir veya iki ecir" ifadesinde geçen "veya" sözü, râviden mi geliyor, onu bilemiyoruz, şu anda yanımızda şerh yok. Belki; "Rasûlullah şöyle mi dedi, böyle mi dedi, hatırımda iyi tutamamışım." mânasınadır. Belki de Efendimiz; "Kararı veren insanın kararındaki duruma göre bir ecir veya iki ecir alıyor." diyor;

---

[89] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.187, no:6755; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IX, s.15, no:8988; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.426, no:2510.

öyle söylemiş olabilir.

Şunu anlıyoruz ki kadı iyi niyetli oldu mu, hakkı bulmak için de çalıştı mı, isabetli karar verirse on ecir alıyor, isabetsiz olsa iki alıyor; ama yine alıyor. "Hata etti." diye ceza yazılmıyor, günaha girmiyor.

Neden? Gayret etti. Ne yapsın? O zaman herkes bu işten kaçar. Kadılık mesleğinde insan kalmaz. Kimse kadı olmak istemez. Zaten tehlikesi de var:

Ahirette mahkeme-i kübrâ zamanında insanlar hesaba çekildiği zamanda iki kişi arasında hükmeden insanlar hep "Keşke hükmetmeseydim!" diyecekmiş. Çünkü korkulacak bir durum. Tabi herkes kaçar, herkes kaçınca bu fıkhî meseleler nasıl çözülecek? Bu ihtilâflar nasıl halledilecek? Bu mahkeme müessesesinin de mevcut olması şart.

O halde iyi niyetli insanların her şeyi tam yapamazsa bile yine de yapmaya çalışması lazım. İsabet ederse hükmünde on sevap alır. İsabet etmezse yine Allah mükâfâtsız bırakmıyor. Boş yok. İki ecir alıyor veya bir ecir alıyor.

İslâm'da bunun gibi başka şeyler de var. Mesela bir insan bir iyiliği yapmaya niyet etse yapsa bire on kazanır. Niyet etse yapamazsa yine sevap kazanır. "Şu hayrı yapayım." diye niyet etti ama mâni çıktı, misafir geldi, yapamadı; yine sevap kazanır. Bir kötülük yapmaya niyet etse, yapsa, bir günah kazanır. Bir kötülüğü yapmaya niyet etmişken, Allah'tan korkup vazgeçse bu sefer bir sevap kazanır. İslâm'ın böyle mükâfâtları var.

i. Allah'ı Zikretmenin Faydaları

Dokuzuncu hadîs-i şerîf:

El-Hakem ibn-i Ümeyr'den rivayet edilmiş. Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfte şöyle buyuruyor:[90]

إِذَا قُلْتَ سُبْحَانَ اللهِ ، فَقَدْ ذَكَرْتَ اللهَ ، فَذَكَرَكَ ؛ وَإِذَا قُلْتَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ ، فَقَدْ شَكَرْتَ اللهَ فَزَادَكَ ؛ وَإِذَا قُلْتَ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ ، فَهِيَ كَلِمَةُ التَّوْحِيدِ ،

---

[90] *Kenzü'l-Ummâl*, cI. s.466, no:2030; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.430, no:2518.

الَّتِى مَنْ قَالَهَا غَيْرَ شَاكٍّ، وَلاَ مُرْتَابٍ، وَلاَ مُتَكَبِّرٍ، وَلاَ جَبَّارٍ، أَعْتَقَهُ اللهُ مِنَ النَّارِ (ك. تاريخه عن الحكم بن عمير الثمالى)

RE. 58/9 (*İzâ kulte sübhàna'llàh, fekad zekerta'llàhe, fezekerek; ve izâ kulte el-hamdü li'llâh, fekad şekerta'llàhe fezâdek; feizâ kulte lâ ilâhe illallah, fehiye kelimetü't-tevhîd, elletî men kàlehâ gayra şâkkin, ve lâ murtâbin, ve lâ mütekebbirin, ve lâ cebbârin, atekahu'llàhu mine'n-nâr.*)

(*İzâ kulte sübhâna'llàh*) "*Sübhàna'llah* dediğin zaman, (*fekad zekerta'llahe fezekerek*) Allah'ı zikretmiş olursun; Allah da seni zikreder."

Biliyorsunuz, zikrin şerefi çok yüksektir. Kim Allah'ı zikrederse, Allah da onu zikrediyor.

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلاَ تَكْفُرُونِ (البقرة:١٥٢)

(*Fe'zkürûnî ezkürküm ve'şkürû lî ve lâ tekfurûn.*) [Öyle ise siz beni zikredin, anın ki, ben de sizi zikredeyim, anayım! Bana şükredin; sakın bana nankörlük etmeyin!] (Bakara, 2/152) ayet-i kerîmesinde de bu var. Burada da karşımıza geliyor.

(*İzâ kulte sübhàna'llàh*) "Sen *Sübhàna'llah* dedin mi, (*fekad zekerta'llàhe*) bu sözünle Allah'ı zikretmiş olursun ve Allah da seni zikreder." Allah'ın kulu zikretmesi, ne büyük devlettir, ne büyük şereftir, ne büyük nimettir, ne büyük mazhariyettir, ne büyük hayırların vesilesidir! Allah kuluna; 'Kulum!' dedi mi insanın dayanacak hâli kalmaz. Fevkalâde güzel bir durum.

(*Ve izâ kulte el-hamdü li'llâh*) "Sen *el-hamdü li'llâh* dediğin zaman, (*fekad şekerta'llah*) Allah'a şükretmiş olursun. Çünkü, "Hamd olsun sana, yâ Rabbi!" demiş oluyorsun. (*Fezâdeke*) Allah o zaman senin nimetini artırır." Şükretmenin karşılığı nedir? Nimetin artmasıdır. Şükredenin nimetini artırır. Allah'ın âdeti, âdetullah böyledir.

Allah-u Teàlâ Hazretleri:

لَئِنْ شَكَرْتُمْ لأَزِيدَنَّكُمْ (إبراهيم:٧)

(*Lein şekertüm leezîdenneküm*) “Siz eğer şükredici olursanız, nimetlerin Allah’tan olduğunu anlayıp, bilip, Allah’a şükrederseniz, mutlaka ve mutlaka ben o nimetlerimi arttırırım.” (İbrâhim, 14/7) buyuruyor.

O halde insanın şükredici bir kul olması lazım. Tabi *el-hamdü lillâh* demek de şükür oluyor. Suyu içiyorsun; "Oh, *el-hamdü lillâh*, şu sıcakta mis gibi, bal gibi bir su, çok tatlıymış, serinliği de çok güzelmiş, ne insanın boğazını donduracak gibi çok soğuk, ne de sıcak, el-hamdü lillâh!"

Bak, içten şükrettin. Veya Allah evlat vermiş, para vermiş, sıhhat vermiş, vesaire vesaire… *El-hamdü lillâh* dedikçe, Allah o verdiği nimeti artırır. Küfrân-ı nimette bulunursa insan, kadrini bilmezse, nimeti çeker alır. Allah'ın kanunu böyledir. Şükredersen artırır, kıymetini bilmezsen çeker alır.

(*Feizâ kulte lâ ilâhe illa’llah*) "*Lâ ilâhe illa’llah* dediğin zaman ise, (*fehiye kelimetü't-tevhîd elletî*) bu tevhid kelimesidir, Allah'ı birleme sözüdür ki; (*men kàlehâ gayrü şâkkin ve lâ murtâbin ve lâ mütekebbirin ve lâ cebbârin*) tereddüt etmeden, şüphe etmeden, kibirlenmeden, cebbar olmadan, kim bu Lâ *ilâhe illa’llàh* sözünü halisâne söylerse, (*a'tekahu’llàhu mine'n-nâr*) Allah onu cehennemden âzad eder."

(*Men kàle lâ ilâhe illa’llah*) "*Lâ ilâhe illa’llah* diyen, cehennemden âzad olur, cennete dâhil olur."

Bu kadar önemli bu söz. Ama nasıl olacak? (*Gayrü şâkkin*) "Şek etmeden..."

Lâ ilâhe illallah diyor ama acaba öyle mi, değil mi? İranlıların dediği mi doğru, acemlerin yani eski İranlı ateşperestlerin demek istiyorum, hani onlar iyilik tanrısı, kötülük tanrısı derlermiş. Hintlilerin dediği mi doğru, Japonlar mı haklı ve saire...

Olmadı! (*Gayrü şâkkin*) "Şek etmeden, (*ve lâ murtâbin*) reyb, tereddüt olmadan… (*Ve lâ mütekebbirin*) Tekebbür, azamet, kendini beğenmişlik, ululanmak, kibirlenme olmadan… (*Ve lâ cebbârin*) Ve başkasına baskı ve saire olmadan."

Bu sıfatlar olmadan, güzelce kim *Lâ ilâhe illa’llah* derse, Allah

onu cehennemden âzad eder, cennetine sokar; o kadar önemli.

Demek ki *Sübhâna'llah* demek zikirdir, Allah'ı zikretmiş olur; Allah da onu zikreder. *El-hamdü lillâh* demek şükürdür. Allah, şükredenin nimetini artırır. *Lâ ilâhe illallah* diyen, usulünce, iyi bir duyguyla Lâ ilâhe illa'llah demişse Allah onu cehennemden âzad eder, cennetine dâhil eder."

Allah cümlemizi *Lâ ilâhe illa'llah*'ı böyle, bu şartlarla güzelce söyleyip cennetine girenlerden, cehennemden âzad olmuş olanlardan eylesin…

j. Gece Namazına Kalkınca Biraz Ses Çıkar!

Bu onuncu hadîs-i şerîf, Enes RA'dan. Onuncu ve sonuncu hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[91]

إِذَا قُمْتَ مِنَ اللَّيْلِ تُصَلِّي ، فَارْفَعْ صَوْتَكَ قَلِيلاً ، تَفْزَعُ الشَّيْطَانُ ،

وَتُوَقِّظُ الْجِيرَانُ ، وَتَرْضَى الرَّحْمَنُ (الديلمى عن أنس)

RE. 58/10 (*İzâ kumte mine'l-leyli tusallî, fe'rfa' savteke kalîlen, tüfziu'ş-şeytâne ve tûkızu'l-cîrâne ve türdi'r-rahmâne.*)

(*İzâ kumte mine'l-leyli tusallî*) "Namaz kılmak maksadıyla geceleyin uykunu bölüp kalktığında…"

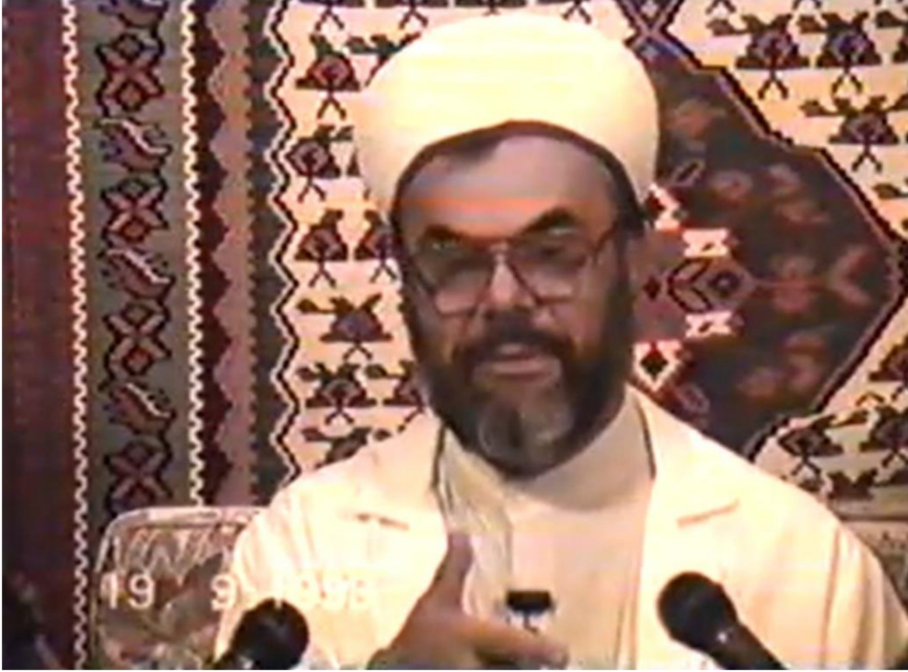
Gece namazına kalktın mı, kalktın. Tamam. (*Fe'rfa' savteke kalîlen*) "Sesini biraz yükselt!" diyor Peygamber Efendimiz.

(*Fe'rfa' savteke kalîlen*) "Adamın ödünü patlatacak gibi değil de sesini azıcık yükselt!" Ne olur? (*Tüfziu'ş-şeytàne*) "Böyle yapınca şeytanı korkutursun. Şeytanı telâşa, korkuya düşürürsün. (*Ve tûkîzu'l-cîrâne*) Komşuları da uyandırırsın!"

Demek ki komşu duyacak gibi yapacaksın. Tangırtı tungurtu olacak biraz, kapı gıcırdadı, vuruldu, açıldı, bilmem ne. Alttaki uyansın, korkma! Üstteki uyansın azıcık. Komşu; uyandırmış olursun. (*Ve türdi'r-rahmâne*) "Rahmân'ı da hoşnud etmiş olursun."

---

[91] *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.736, no:21450; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.437, no:2529.

Sesi azıcık yükseltecek ama tabii bu nasıl komşulara olur?

Komşuların hepsi müslüman olur, sabahleyin "Tüh, bu gece bir gaflet bastı, hastaydım, uyanamadım." bilmem ne der, böyle komşular var.

Bir de; camiye razı değil. Mahallede cami kurulmasına razı değil. Cami kurulduysa ezan okunmasına razı değil. Neden?

"—Benim uykumu bölüyor, ezan okunmasını istemiyorum." diyor.

Ankara'da, çok güzel bir mahalle yapmışlar, biz de gittik, orada bir ev aldık. Mahallenin içine girdik. Merkez Bankası Evleri Mahallesi. Koca bir tepenin üstünde manzaralı, şahane, bahçeli evler. Bir arkadaşla biz de bir ev sahibi olduk.

Her şeyi var; çarşısı, pazarı, sineması, sığınağı, parkı var. Başka nesi var? Her şeyi var, her şeyi ayırmışlar. Mahalleyi planlı yapmışlar, her şeyi var. Cami yeri yok!

Yahu bu adamlar gâvur mu?

Gavur olsa, Amerikalı olsa, bir kilise yeri ayırırdı. Mutlaka mahallenin en güzel parselini kiliseye ayırıyorlar. İşte, burada

Avustralyalı kardeşlerimiz var. Avrupa'yı görenler de bilir, parselasyonun en güzel parçası, en kaymaklı yerini mutlaka kiliseye ayırırlar. Belediye hiç şaşmaz.

Orada yok. Biz tuttuk; ne yapalım, ne edelim, bir arkadaşın, evinin bodrumunu temizledik, dört metreye altı metre bir salon. Bodrumunu temizledik, burayı mahallenin mescidi yaptık. Direğe de bir hoporlör koyduk. Buradan mikrofondan tel oraya gidiyor. Ezan okunacak.

İşte bizim mescidimiz, mahallemizin mescidi. Bodrumda başlıyor, yer altında başlıyor. Yer altı faaliyeti. Sabahleyin bakıyoruz kesilmiş. Tamir ediyoruz, ertesi gün bakıyoruz, kesilmiş. Tamir ediyoruz, ertesi gün bakıyoruz, kesilmiş.

Ezan sesi istemiyor!

Araştırdık, sorduk, kim yapıyor, neden yapıyor?

“—Biz bu mahalleyi Amerikalılara kiraya vermek istiyoruz; cami istemeyiz, ezan istemeyiz.”

Şimdi senin kafanı kırarım ha!

"—Amerikalıya kiraya verilecek." diye ben kendi memleketimde ezan mı okumayacağım? Kerata eşhedü en lâ ilâhe illallah'ı, duysun da imana gelsin!”

Tabi biz dinlemedik. Mücadele ettik.

Sonra el-hamdü lillâh biz galip çıktık. Camiyi büyüttük, kocaman bir parsele bir cami yaptık. Yanına Kur'an kursu yaptık. Şunu yaptık, bunu yaptık… Okul yaptık. Herhalde hırslarından çatlamışlardır. Veya kafaları da çatlamıştır. Zaten evvelden çatlak belki. Oldu ama...

Ezan istemiyor, cami istemiyor. Nereden gelmiş bilmiyor, nereden bitmiş? Yerden mi bitti, gökten mi düştü? Anlaşılmaz şey!

Tabi sen şimdi böyle insanlarla bir apartmanda oturuyorsan, biraz gürültü yaparsın, bakarsın karakoldan davetname gelir veya bir polis gelir. "Komşular rahatsız oluyor!" der.

Sen de komşunu iyi seçseydin! İyi yerde otursaydın, iyi arkadaşları etrafında toplasaydın! Büyüklerimiz boşuna mı söylemişler; "Ev alma da komşu al!" diye.

Evvela komşu lâzım! Hatta hadîs-i şerîf belki:

Ev konusunda da şöyle buyurmuşlar:[92]

اَلْجَارُ ، قَبْلَ الدَّارِ (طب. عن سعيد بن رافع بن خديج عن أبيه عن جده)

(*El-câr, kable'd-dâr*) "Önce komşuyu bulacaksın, evi ondan sonra seçeceksin." Yani, iyi komşu olan yerden ev alacaksın demek.

El-câr, komşu demek. *Dâr* da ev demek.

(*El-câr, kable'd-dâr*) Ne demek? "Evden evvel komşu." demek. "Evvela komşu" demişler.

Peygamber Efendimiz yolculuğa çıkarken de arkadaş bulunmasını tavsiye ederdi:[93]

اَلرَّفِيقُ ، ثُمَّ الطَّرِيقِ

(*Er-refîk, sümme't-tarîk*) "Önce yol arkadaşı, sonra yol." Önce yol arkadaşını bulacaksın, sonra yola gideceksin.

Hemen öyle yola gidilmez. Kendine bir yol arkadaşı seçeceksin. Tatlı dilli, hizmet ehli, fedakâr, vefakâr bir arkadaşın olacak. Yola öyle çıkacaksın. Kolay mı?

Şimdi biraz kolay tabi. Kadın vasıtaya biniyor, öbür ülkeye gidiyor, orada karşılıyorlar. Hacı babalar, hacı dedeler, nineler, dil bilmez insanlar bile bakıyorum; İsveç'e filan gidiyor. Esenboğa Havaalanı'ndan bindiriyorlar. Kadıncağız hiçbir şey bilmiyor. Ben de uzaktan kolluyorum. Bakalım bu dil bilmez hatuncağız ne

---

92 Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.268, no:4379; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.25, no:27; Saîd ibn-i Râfi', ibn-i Hudeyc babasından, o da dedesinden.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VIII, s.300, no:13534; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.618, no:41495 ve c.XVI, s.152, no:44103; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.203, no:531 ve c.II, s.34, no:1051; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.60, no:11435.

93 Lafız farkıyla, (*Er-refîk, kable't-tarîk*) "Yoldan önce arkadaş" şeklinde:

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.IV, s.268, no:4379; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.I, s.25, no:27; Saîd ibn-i Râfi' ibn-i Hadîc babasından, o da dedesinden.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VIII, s.300, no:13534; *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.618, no:41495 ve c.XVI, s.152, no:44103; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.203, no:531 ve c.II, s.34, no:1051; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.60, no:11435.

yapacak filan diye. Ooh! İsveç'e iniyor. Hava alanında biraz kollamak istiyorum filan. İşlerini bitiriyor, bakıyorsun oradan birisi karşılamış, arabasına alıp gidiyor.

Şimdi kolaylaştı ama eskiden yolculuk öyle değildi. Bugün haberlerde vardı: Afrika'nın bir ülkesinde, Cezayir'de galiba; çölde araçları bozulmuş, 16 kişi susuzluktan ölmüşler.

(*Er-refîk, sümme't-tarîk*) "Önce yol arkadaşı, sonra yol…"

(*El-câr, kable'd-dâr*) "Önce komşu, sonra ev…"

Tabi komşular iyi olunca:

"—Allah razı olsun. İyi ki sizin evde bir tangırtı tungurtu oldu, biz de o vesileyle ne var ne yok diye uyandık, baktık teheccüd vaktiymiş, abdest aldık, namaz kıldık." der, sevinir.

İyi komşularla tatlı olur. Kibarlık iyi de her zaman değil. Geceleyin biraz gürültü yapacaksın ki komşu da uyansın.

Efendimiz'in tavsiyesi var: Hatta hanımla bey arasında bile:

"—Gece namazına kalkması için hanımını uyandır veya hanımına beyini uyandır. Kalkmazsa yüzüne birazcık su serpeleyiver." diyor.

Yani kavga çıkmayacak kadar. Bir kova boşaltmak değil de biraz su serpeleyiver.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi yolunda dâim, zikrinde kàim eylesin… Her işimizi rızasına uygun yapmaya muvaffak eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

11. 07. 1993 – İskenderpaşa Camii

11. REHBERİMİZ RASÛLÜLLAH SAS

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلاَةِ ، فَاعْدِلُوا صُفُوفَكُمْ ، وَسُدُّوا الْفُرَجَ ، فَإِنِّي أَرَاكُمْ مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي (ش. عن أبى سعيد)

RE. 58/11 (*İzâ kumtüm ile's-salâti, fa'dilû sufûfeküm, ve süddü'l-fürece, fe-innî erâküm min verâi zahrî.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri iki cihanda aziz ve bahtiyar eylesin...

Burada, "Peygamber SAS Efendimiz'in sünnet-i seniyyesini öğrenelim, hadîs-i şerîflerini okuyalım!" diye toplanıyoruz.

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce, evvelâ ve hâsseten Peygamber Efendimiz'in rûh-ı pâkine hediye olsun diye, sonra onun cümle âlinin, ashâbının, etbâının, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin cümlesinin, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Murtazâ'dan Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar turuk-

u aliyemizden ve silsilelerinden güzerân eylemiş olan sâdât u meşâyihimizin ruhları için;

Bu beldeleri fetheden Fâtih Sultan Muhammed Han cennetmekânın ve ordusu mensuplarının, ve sâir fatihlerin, şehidlerin, mücahidlerin ruhları için; cümle ashâb-ı hayrât u hasenâtın ve hâsseten içinde ibadet ettiğimiz şu camiyi bina etmiş olan İskenderpaşa'nın ve bu camiyi genişletmiş, tecdît ve tevsî eylemiş olanların ruhları için;

Okuduğumuz hadîs-i şerîfleri bize kadar nakil ve rivayet eyleyen alimlerin, fazılların, kâmillerin, râvilerin ruhları için; eseri te'lif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendimiz'in ruhu için;

Beldemizin medâr-ı iftiharı Yûşâ AS'ın ve Ebû Eyyûb el-Ensarî ve sâir sahabe-i kirâm ve evliyâullahın ruhları için; uzaktan yakından tatil günü demeyip, gezmesini terk edip, camiye gelip bu hadîs-i şerîfi dinlemek basîretini gösteren siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün sevdiklerinin, geçmişlerinin ruhları için; bizim de saadet ve selâmet-i dâreyne nâil olmamız için bir Fâtiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım; ondan sonra başlayalım!

……………………….

a. Namazda Safları Düzgün Tutun!

Mukaddimede metnini okuduğum hadis-i şerif *Râmûzü'l-Ehàdîs* kitabımızın 58, sayfasının 11. hadis-i şerifidir. Bu ve devamını okuyacağız inşaallah…

İbn-i Ebî Şeybe Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri'nden rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[94]

إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلاَةِ ، فَاعْدِلُوا صُفُوفَكُمْ ، وَسُدُّوا الْفُرَجَ ، فَإِنِّي

[94] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.3, no:11007; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.16, no:2098; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.128, no:402; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.507, no:1355; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.303, no:984; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.I, s.379, no:3839; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.254, no:2518; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.629, no:20607; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.438, no:2531.

أَرَاكُمْ مِنْ وَرَاءِ ظَهْرِي (ش. عن أبى سعيد)

RE. 58/11 (*İzâ kumtüm ile's-salâti, fa'dilû sufûfeküm, ve süddü'l-fürece, fe-innî erâküm min verâi zahrî.*)

Biz aslında bir tekke olduğumuz halde, hadîs-i şerîfleri okuyarak, çalışmamızı böyle götürüyoruz. Neden?

Peygamber Efendimiz'in sözleri, beşer sözlerinin en güzeli olduğu için, Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okuyoruz. Dinimizin kaynağı olduğu için okuyoruz. Her şeyimiz Kur'ân-ı Kerîm'den ve hadîs-i şerîflerden çıkarıldığı için okuyoruz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemizi Peygamber Efendimiz'in şefaatine mazhar eylesin... Ahirette kendisine komşu eylesin... Sünnet-i seniyyeyi bu asırda ihyâ edip, şehid sevapları kazanmamızı da cümlemize nasib eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde ne demiş? Terceme etmeye çalışalım:

(*İzâ kumtüm ile's-salâti*) "Namaz kılmaya ayağa kalktığınız zaman, (*fa'dilû sufûfeküm*) saflarınızı düzeltin!" Eğri, büğrü olmasın, muntazam ve doğru olsun. Safta hizayı, düzgünlüğü sağlayın.

(*Ve süddü'l-fürec*) "Namaz kılanların arasında arada gevşek durmalar var da boşluk varsa, onları da kapatın!" O araya girin, safı doldurun. Saf, aralıklı, boşluklu olmasın. (*Feinnî erâküm min verâi zahrî*) "Çünkü ben sizi arkamdan da görüyorum."

Peygamber SAS'in özelliklerindendir; Peygamber Efendimiz'in görmesi bakış istikametine bağlı değildir. Peygamber olması dolayısıyla, Allah-u Teàlâ Hazretleri ona uyurken de kalbinin uyumamasını, öne bakarken de arka tarafı görmesini nasib eylemiştir. Bu Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin ona bahşettiği bir özel mazhariyettir. Başka insanlar ancak baktığı tarafı görür; hatta onu bile doğru görmez. Ama Peygamber Efendimiz bakmadığı tarafı, arkasını da görür.

Nitekim namaza durduğu zaman, önü kıbleye dönük olduğu halde, arkadaki safın eğri büğrülüğünü ve saflar arasındaki boşlukları görüyor:

"—Safların arası boş kalırsa şeytan oralarda dolaşır." buyurmuştur.

"—Safların arası aralıklı olursa, aranızdaki muhabbet eksik olur." diye ihtar etmiştir.

Onun için sahabe-i kirâm safları sık yapmaya dikkat ederlerdi. Hatta bir rivayet var: Elbiselerinin önce omuzları eskirmiş. Bizim pantolonumuzun önce dizi eskiyor ya… Neden?

Dar çünkü. Dar olduğundan geriliyor, yere sürtündüğü için dizi eskiyor, deliniyor, yama yapmak gerekiyor. Bir de umumiyetle arkası eskir. Oturup kalkıldığı için orası yıpranır. Eskiden oraya da yama yaparlardı.

Yeni kumaş, yeni elbise kolay bir şey olmadığından, malzeme kıt, para az olduğundan; elbiselerin, ceketlerin şu dirsek kısımları, pantolonların diz kısımları ve oturma yeri kısımları çabuk yıpranırdı. Bir de ceketlerin yakaları yıpranırdı. Oraları yamalı yamalı olurdu. Yaşlılar hatırlar.

Şimdi gençlerin her şeyi yeni yeni maşaallah, fabrikasyon

üretim fazla, alabiliyorlar. Onlar ayakkabının tekrar tekrar pençe yapıldığını bilmezler. "Pençeleri çabuk erimesin." diye altına kabara çakılıp da yolda yürürken madenî seslerle tankur tunkur, patur kutur, çatur çutur yürüdüğümüzü bilmezler.

Şimdi çok da sıhhî ayakkabılar çıktı, hafif botlar çıktı, sessiz sedasız, rahat rahat... Allah âfiyet versin, daha iyi olsun. Bizim çektiklerimizi onlar çekmesin. Onlardan sonraki nesil de onların çektiklerini çekmesin. Sükûn, huzur, saadet, âfiyet üzere dünyada, âhirette bahtiyar olsunlar. Gözümüz yok.

Bizim elbiselerimiz dizimizden, dirseğimizden yıpranıyordu da, sahabe-i kirâmın elbiseleri omuzlarından yıpranıyordu.

Neden? Muhabbetten ve Peygamber Efendimiz'in sözüne bağlılıktan safı o kadar sıkı tutturuyorlar ki. "Boşluk bırakmayın!" deyince öyle sıkı duruyorlardı.

Şimdi öyle olmuyor. Şimdi sen safta bir boşluk görüp de araya girmek istedin mi hacı baba kızıyor, hacı amca kızıyor, gözüyle öldürecek gibi bakıyor.

"—Bu ne küstahlık, bu ne edepsizlik! Buraya sıkı sıkıya ne giriyor bu?" diye.

Sen aldırmazsan, tabi aldırmaman lazım çünkü Peygamber Efendimiz; "Araya girin!" diye emretmiş. Bu sefer o kızıyor, geriye çıkıyor.

"—Hah! Al sana kalsın bu yer!" gibilerden. İnadına geriye çıkıyor; doğru değil.

Safların sık olması makbul. Ve Peygamber Efendimiz:

“—Bir insanın camide ön safı doldurmak için attığı adım, çok sevaplı bir adımdır." diye bildiriyor.

Öne attığı adım var ya, ön safı doldurmak için bir iki adım atıyorsun, en hayırlı adımlardan birisi ön saftaki boşluğu doldurmak için atılan adım.

Saflar sık olacak. Çünkü arada muhabbet olacak, sevgi olacak. Düşmanlık fena... Düşmanlık insanı bak ne noktalara götürüyor! Köyler basılıyor, çocuklar öldürülüyor, evler yakılıyor, memleketler dağılıyor. Müslümanlar perişan, dünyanın her yerinde mağdur, her yerinde mazlum, her yerinde maktul, her yerinde mahbus, her yerinde hor, her yerinde zelil…

Neden? Aralarında muhabbet kalmadığından. Muhabbet olmadığı zaman Allah, zillet veriyor. Affedeceksin, hoş göreceksin, aldırmayacaksın, muhabbeti bozacak işler yapmayacaksın, muhabbeti artıracak işler yapacaksın.

O muhabbetin olması lazım. Muhabbet oldu mu, saflar sımsıkı oldu mu Allah izzet verir.

إِنَّ اللّٰهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفًّا كَأَنَّهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ

(الصف:٤)

(*İnna'llàhe yuhibbu'llezîne yukâtilûne fî sebîlihî saffan ke-ennehüm bünyânun mersûs.*) [Allah, kendi yolunda kenetlenmiş bir yapı gibi saf bağlayarak savaşanları sever.] (Saf, 61/4)

Binanın, kalenin duvarları harçlarla sımsıkı nasıl örülüyor; müslümanların öyle olması lazım! Mücâhedelerini, cihadlarını öyle yapmaları lazım!

Ama Müslümanlar;

"—Bana dokunmayan yılan isterse bin yıl yaşasın." diyor.

"—Bana dokunmuyor ya, şu anda beni ısırmıyor ya, öbür kardeşimi ısırıyor!"

"—Ne yapalım, kaderi o kadarmış, nasibi oymuş; ısırılırsa ısırılsın, ölürse ölsün!" diyor.

Halbuki, bir yerde bir müslümanın malına, canına bir zarar geldi mi, öbür taraftaki müslümanların hop oturup, hop kalkıp, onun hakkını alması lazım. Ve bir milyar insanı düşman etmemek için, herkesin de müslümanların karşısında el pençe divan durması lazım. Her yerde müslümanlara saldırılıyor.

Neden? Muhabbet yok. Birlik yok, beraberlik yok, şuur yok, görüş yok. "Ben bunun tedbirini buradan alayım." diye önden sezmek, görmek, feraset lazımdı.

Feraset neden olacaktı?

Sağlam imandan olacaktı. Sağlam iman olmayınca, feraseti de olmuyor. Hocalar söylüyor, söylüyor; kendileri dinliyor; kimse anlamıyor.

Neden? Feraset gitti…

Saflar sık olacak. Cetvel gibi muntazam olacak. Yere ip çakmaya falan lüzum yok. Müslümanlar bir sağa bakacak, bir sola bakacak, hizaya gelmeyi öğrenecek, muntazam olmayı öğrenecek.

İpliğe rağmen muntazam olamıyorlar. Birisi ipliğe ayağını takıyor, oradan bir öne gidiyor, orada bir kırık hat meydana geliyor; "Tamam, ayağımın altında iplik var ya!" diyor; saf yine bir öyle, bir böyle…

Yahu mübarek, bir sağına bak, bir soluna bak, kim öndeyse biraz geri gitsin, kim arkadaysa biraz öne çıksın.

Peygamber Efendimiz safların arasına girerdi, kimisini yakasından öne çekerdi, kimisini göğsünden geriye iterdi ki hizayı bulsunlar. Müslümanlıkta Allah'ın huzurunda herkes öyle saf, eşit, aynı çizgide duracak. Kimisi önde, kimisi arkada olmayacak. Bir de aradaki boşluklar doldurulacak.

"—Ben sizi sırtımın arkasından da görüyorum; öyle yapmayın." diye Efendimiz nasihat ediyor.

b. Mükâtep Kölenin Hükmü

Bundan sonraki hadîs-i şerîfe geçelim. 12. hadîs-i şerîf.

Bu da köle ile ilgili bir mesele. Şimdi artık birçok ülkede efendilik, kölelik kalktı. Belki dünyada çok az yerde var, belki hiç yok. Resmî olarak yok. Eskiden vardı. İslâm'dan önce Romalılarda, dünyanın birçok yerinde vardı. İslâm'dan önce Arap ülkelerinde vardı.

İslâm, kölelerin durumuna bir açıklık getirmiştir, adalet getirmiştir, insanlık getirmiştir. Onların durumlarını düzeltmiştir, onları kölelikten mümkün oldukça kurtarmaya gayret ettirmiştir. Köle âzad etmenin sevabını bildirmiştir.

Bir insanî anlayış hakim olmuştur; "Yediğinden yedirecek, giydiğinden giydirecek, köleye insan muamelesi yapacak." diye İslâmî çalışmalarla cemiyet ıslah edilmeye gayret edilmiştir.

Bu hadîs-i şerîfte SAS Efendimiz buyuruyor ki:[95]

---

[95] Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.328, no:21453; Hz. Ümm-ü Seleme RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.X, s.330, no:29667; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.438, no:2533.

إِذَا كَاتَبَتْ إِحْدَاكُنَّ عَبْدَهَا فَلْيَرَهَا مَا بَقِىَ عَلَيْهِ شَىْءٌ مِنْ كِتَابَتِهِ

فَإِذَا قَضَاهَا فَلاَ تَكَلَّمَنَّ إِلاَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ (ق. عن أم سلمة)

RE. 58/12 (*İzâ kâtebet ihdâkünne abdehâ, felyerahâ mâ bakıye aleyhi şey'ün min kitâbetihi, feizâ kadàhâ, felâ tükellimenne illâ min verâi hicâb.*)

(*İzâ kâtebet ihdâkünne abdehâ*) "Ey kadınlar! Sizden biriniz esiri olan, malı olan kölesi ile bir âzatlık anlaşması yapmışsa... (*Felyerahâ mâ bakıye aleyhi şey'ün min kitâbetihi*) Bu yapılan anlaşmanın hükmü üzerlerinde kaldıkça, köle efendisi hanımefendinin yanına gelip gidip, onun emrini alıp konuşabilir."

Çünkü kölesidir. "Git odun getir, git su getir! Şöyle yap, böyle yap!" diye, konuşmaya, emretmeye müsaadesi var; çünkü kölesidir.

(*Feizâ kadàhâ, felâ tükellimenne illâ min verâi hicâb*) "Eğer bu anlaşma sonunda, şu kadar parayı ödedikten sonra mükâteb köle âzad olacaksa, azad olduğu andan itibaren artık, onunla kölelik efendilik ilişkisi sona ermiş olduğundan, onun yanına gelemez, onunla konuşamaz, ancak yüz yüze olmadan, perde arkasından konuşabilirler."

Demek ki erkek veya kadın köle sahibi, kölesiyle oturup bir anlaşma yapabilirdi:

"—Efendim, ben çalışacağım, çabalayacağım, sana ayda şu kadar taksit ödeyeceğim. Şu kadar borcumu ödedikten sonra hür olabilir miyim?"

"—Tamam, o kadar parayı getirirsen, sana hürriyetini vereceğim. Senin hürriyetin şu kadar parayı getirmekle tahakkuk edecek." diye bir anlaşma yapılabiliyordu.

Zengin bir adam gelip bir kimseye diyebilir ki;

"—Köleni sat bana!"

"—Kaça?"

"—Elli bin dinar, otuz bin dinar, on beş bin dinar."

Kölenin iş bilirlik meziyetine, gücüne, kuvvetine, iş yapma kabiliyetine göre bir fiyatı olacak. Parayı verdi mi köleyi alır. Köle onun malı olur.

Tabi bu kölelik niye?

İslâm'da müslüman köle yapılmaz. Bir insan alınıp köle yapılamaz. Ama harp olmuş da harpte esir alınmışsa, harpte müslümanla çarpıştığı için olabilir. Müslüman, bu adamı öldürebilirdi, öldürmüyor,

"—Hadi sana hayatını bağışladım, gel bakalım benim hizmetimde köle ol!" diyor.

İslâm ülkesinde kölelik bundan. Aslında öldürülmeyi hak etmişti. Çünkü müslümanla çarpışmıştı. Hayatını bağışlıyor, yine müslüman ona iyilik yapıyor. "Sağ ol, yaşa." diyor.

Ondan sora, yalnız hizmet borcu oluyor. Onun malı oluyor. Eşya gibi, ev gibi ve saire gibi, o harpte alınmış esir onun kölesi oluyor.

Bu köleyi isterse âzad eder. Âzad etmenin sevabı çok.

"—Seni âzad ettim, hürsün." diyebilir.

İsterse, köle efendisine der ki;

"—Benim bedelim ne kadar?"

"—Altmış bin dinar."

"—Tamam. Şu kadar zamanda taksitle ben sana yetmiş bin

dinar, altmış bin dinar vereyim, ödeyeyim, hür olayım."

"—Oldu. Sen o parayı verirsen hür olursun."

Anlaşmayı imzaladılar, tamam.

Eğer efendi, hanımefendi ise, kölenin sahibi hanımsa, tabi köleliği devam ettiği müddetçe, kendi kölesi olduğu için İslâm'da onunla konuşma hakkı var. Tabi yine örtülü falan olacak da, konuşma hakkı var. Ama taksitleri ödedi, ödedi, ödedi, taksitler ödenirken konuşmaya hakkı var, hakkı var, taksitler bitti, hür oldu mu konuşma biter.

"—Artık yüz yüze konuşamaz, perde arkasından konuşabilir." diyor Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfte.

Ne anlıyoruz?

Birçok şey anlıyoruz. İslâm'da bir kadının nâmahrem olan bir erkekle, bir erkeğin nâmahrem olan bir kadınla yüz yüze konuşması pek iyi olmuyor. Mümkünse perde arkasından konuşmak gerekiyor.

Tesettür ayeti şöyle:

وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذٰلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ (الأحزاب:٥٣)

(*Ve izâ seeltümûhünne metâan fe's'elûhünne min verâi hicâbin zâliküm atharu li-kulûbiküm ve kulûbihinne*) [Peygamber'in hanımlarından bir şey istediğiniz zaman, perde arkasından isteyin! Yüz yüze bile gelmeyin görüşmeyin! Bu, hem sizin kalpleriniz, hem de onların kalpleri için daha temiz bir davranıştır.] (Ahzâb, 33/53)

Sahabe-i kirâm, Peygamber Efendimiz'in hanımlarına gelip bir şey istedikleri zaman da Peygamber Efendimiz'in hanımları onların hemen karşısına çıkmazlardı. Yüzlerini, kendilerini göstermezlerdi. Sorunun perde arkasından sorulması, istenilen şeyin istenmesi, verilmesi gereken şeyin verilmesi tavsiye edilmiş. İslâmî usûl böyle.

Demek ki kadının da erkeğin de tesettürü; birbirini görmemesi, ayrı oturması. Hadîs-i şerîfte var, İslâm toplumunda var; bu böyle oluyor.

Hatta daha önceki derslerde size Peygamber Efendimiz'in bir başka hadîs-i şerîfini söylemiştim: Peygamber Efendimiz; yanında sahabesinden birkaç kişi ile beraber, kızı Fatımatü'z-Zehra'nın evine gidiyor. Kapıya yaklaşınca sesleniyor:

"—Kızım Fatıma, yanımda misafirler var. Perdenin öbür tarafına geç. Misafirler var, tedbirini al." diyor.

Buradan anlıyoruz ki; "Efendim, benim kalbim temiz!" lafları mazeret değil. Hani şimdi öyle diyorlar; "Efendim ne olacak yani, biz adam mı yiyeceğiz?"

"—Adam mı yiyeceğiz?" diyor. "Duvarı niye bu kadar yüksek yapıyorsun?" diyor. "Duvarı yüksek yapıp da senin bahçeni görmememi istiyorsun, biz gayri medeni insanlar mıyız, yamyam mıyız, adam mı yiyeceğiz?"

"—Yok. Ben sana öyle bir şey demedim. İnşaallah yamyam değilsindir. İnşaallah yemezsin ama Allah'ın emri görünmemek."

İşte bu...

c. Biz İslâm'ı Peygamber Efendimiz'den Öğreniyoruz

Biz İslâm'ı, Kur'ân-ı Kerîm'den öğreniyoruz, Peygamber Efendimiz'den öğreniyoruz. Peygamber Efendimiz'in hanımları erkekle perdenin arkasında konuşursa ben de onu tatbik etmeye çalışırım.

Peygamber Efendimiz'in kızı Fatımatü'z-Zehra cennetlik, kendisi de babası, yanındaki sahabe, onlar da cennetlik mübarekler, onlarla beraber o eve gittiği zaman bile; "perdenin arkasına geç, kızım" diyorsa o zaman ben bunu uygulamaya çalışırım. Bu gayet normal.

Yamyam olduğundan değil, ama senin bu sözün, cahil olduğunu gösteriyor. Sen cahilsin ki bu lafı söylüyorsun. Bu işi; "Sen yamyamsın." diye yapmıyorum. Ben dinimin emrini aynen uyguluyorum.

Peygamber Efendimiz; "Sakal bırakın." demiş, bırakıyoruz. "Sarık sarmak sevaptır." demiş, sarık sarıyoruz. "Şu şöyledir." demiş, öyle yapıyoruz. "Bu böyledir." demiş, öyle yapıyoruz.

"—Ramazan'da fukaraya fitre verin!"

"—Başüstüne!"

"—Malınızın kırkta birinden, paranızdan ayırın, fukaraya verin!"

"—Başüstüne…" diyoruz. Bizim görevimiz bu.

"—Canım, benim kazandığım parayı ne diye ötekisine vereyim?"

Senin bu dediğin kâfirlik! Senin dediğin Müslümanlık değil! Çünkü Müslümansan, ayet-i kerîmelerde:

وَأَقِيمُوا الصَّلاَةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ (البقرة:٤٣)

(*Ve ekîmü's-salâte ve âtü'z-zekâh*) "Namazlarını kılın, zekâtlarınızı verin!" (Bakara, 2/42) buyuruyor Allah.

O zaman namazını kılacaksın, zekâtını vereceksin.

"—Benim beş vakit namaza aklım ermez!"

O zaman senin İslâm'a da aklın ermez, ayağın da cennete girmez. Aklın ermiyorsa o zaman cehenneme düşer, cayır cayır yanarsın. Çünkü Allah; "Namaz kılın!" diyor, senin aklın ermiyor. "Ben öyle şey anlamam!" diyorsun.

Arafat'a çıkmış, orada karşısına aynayı koymuş, sakalını köpürtmüş, cart cart cart tıraş oluyor.

"—Yâ ihramlı iken olunmaz, kıl bile koparılmaz."

"—Benim aklım öyle şeye ermez!"

"—Sen kendi keyfine göre yeni bir din mi koyacaksın? İslâm'da; "İhramlı iken tıraş olunmaz." diyor, sen yeni bir usûl mü çıkarıyorsun?

Çıkarıyor. Neymiş, aklı ermezmiş. Aklın ermiyorsa etrafına bak, bilenlere sor, hocalara sor.

"—Aklım ermiyor!"

Laf mı yani! Bazı kimselerin bazı şeylere aklı ermiyor. Meziyetmiş gibi böbürlene böbürlene, göğsünü gere gere; "Benim aklım ermiyor." diyor, Allah'ın emrini dinlemiyor.

Müslüman olarak bizim ana mantığımız şudur:

Biz Allah'ın peygamberine inanmışız. Hz. Muhammed-i Mustafâ SAS Allah'ın kuludur ve gönderdiği elçisi, peygamberidir. *Amennâ ve saddaknâ*...

Ona da Kur'ân-ı Kerîm'i vahyetmiştir. Kur'ân-ı Kerîm, Allah'ın Peygamber Efendimiz'e vahyidir, Allah'ın kitabıdır. *Amennâ ve*

saddaknâ… O da başımızın üstünde.

Biz Kur'ân-ı Kerîm'i açar, Allah'ın emrini tutarız:

“—İçki içme!"

Başüstüne…

"—Hırsızlık yapma!"

Başüstüne…

"—Gıybet etme!"

Başüstüne…

"—Para ver, zekât ver!"

Emredersin, baş üstüne…

Bizim işimiz bu.

"—Düşmanlarla cihat et, canını ver."

Başüstüne… Ne derse kabulümüz.

Biz samimiyetimizi, bu işte sahtekâr olmadığımızı neyle gösteriyoruz? Malımızı da vererek, canımızı da vererek gösteriyoruz. Ne istiyorsunuz bizden?

Biz samimiyiz. Allah'a kul olmak istiyoruz. Şu kâinatı yaratan, ayı, güneşi döndüren, şu meyveleri olduran, şu bahçeleri büyüten, kâinatın sahibi olan, bizi yaratan Allah-u Teàlâ Hazretleri’ne kul olmak istiyoruz.

Senin anlayamadığın nedir?

"—Ben öyle şey anlamam!"

Anlamazsan, git biraz kafanı tıraşlattır. Tornaya sok, incelt. Demek bu kadar kalın kafalılıktan içine girmiyor. Matkapla kulağını deldir, içeriye bir şeyler girsin. Ondan sonra biz de oradan bir şeyler sokarız. Kağıtları büker büker tıkarız; belki o zaman anlar.

“—Öyle şey mi olur?”

Bizim mantığımız bu.

Sonra İslâm'da, Müslümanlıkta sorumluluk kimin üzerine?

Akıllı insanın üzerine. Bizim sözümüz deliye değil, akıllı insanın üzerine… İslâm akla önem veriyor. Ve şeriatin ahkâmı, iyi şeyler, aklın mantığın güzel gördüğü şeyler.

قُلْ إِنَّ اللهَ لاَ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ (الأعراف:٢٨)

(*Kul inna'llàhe lâ ye'muru bi'l-fahşâ'*) "Ey Rasûlüm! Onlara de ki: Allah kötü şey emretmez!" (A'raf, 7/28)

Etmiyor. İçkiyi yasak etmiş. Memnunuz. Zinayı yasak etmiş, memnunuz. Faizi yasak etmiş; bankalar kızsa da memnunuz.

Öyle müessese kurmasaydın. Banka kurma, ticarî şirket kur. Niye faiz alıyorsun?

Biz buna "haksız kazanç" diyoruz. "Sermaye kuvvetine dayanarak, birisinin emeğini sömürmektir." diyoruz; bunu uygun görmüyoruz. "Çalıştıralım, ortaklık olsun." diyoruz. Ortaklığa razıyız; kâr zarar... Ama lehimize gibi görünse bile Allah'ın emrini tuttuğumuz için sabit gelire razı değiliz.

"—Efendim, alışverişte faiz de alışveriş gibidir."

Onu eski kâfirler de söylemiş. Peygamber Efendimiz'in zamanında:

إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبوا (البقرة:٢٧٥)

(*İnneme'l-bey'u mislü'r-ribâ*) “Alışveriş de faiz gibi bir şeydir. İkisi de bir muamele...” (Bakara, 2/275) demişler. Ama aynı olmadığından, Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerim'inde buyuruyor ki:

وَأَحَلَّ اللهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبٰوا (البقرة:٢٧٥)

(*Ve ehalle'llàhü'l-bey'a ve harrame'r-ribâ*) “Hayır, aynı değildir. Allah alışverişi, ticareti meşrû kılmıştır, teşvik etmiştir, sevaptır, kâr konulabilir; ama faizi haram kılmıştır.” (Bakara, 2/275)

Onlar da o lafı söylemişler. Onu şimdi sen bulmadın. Mekke'nin kâfirleri senden daha akıllıydı. Onlar da çok şeyler biliyorlardı.

Peygamber Efendimiz'in karşısına kemiği getirmişler; eski bir kemik bulmuş, ufalamış ufalamış, ufalanan kemikler yere dökülüyor:

"—Allah bunu da mı diriltecek?"

"—Evet, diriltecek! Var mı diyeceğin?"

Allah-u Teàlâ Hazretleri ayet-i kerîmede buyuruyor ki:

قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنشَأَهَا أَوَّلَ مَرَّةٍ ، وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ (يٰسٓ:٧٩)

(*Kul yuhyîhe'llezî enşeehâ evvele merreh*) “Rasûlüm de ki o kâfire: Onu ilk yaratan Allah ilk başta nasıl yaratmışsa, onu tekrar yaratacak. (*Ve hüve bi-külli halkın alîm.*) O her çeşit yaratmaya kàdirdir ve bilgilidir.”

Şu kâinatı, şu insanları, her şeyi yaratan Allah, onu bir daha diriltecek. Var mı bir itirazın? Diriltecek.

"—Canım, nasıl diriltecek?"

Dirilttiği zaman görürsün ama o zaman iş işten geçer.

Diriltebileceğinin çok misalleri var. Her kış neler oluyor, her yaz neler oluyor, baharda neler oluyor? Her şey değişiyor. Tohumu yere atıyorsun, ağaç oluyor. İnsan, bir küçücük sperm hücresi ile bir

yumurta hücresinden koca bir insan oluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kudretini başka yerlerden gör; "Bunu yapabilen, bunu haydi haydi yapar." diye aklını başına topla!

O kemiği daha evvelden kim yarattı? Sen mi yarattın? Kumu sen mi yarattın? Taşı sen mi yarattın? Ağacı sen mi yarattın? Kendini sen mi yarattın?

Hayır, hayır, hayır! Hiçbir şeyi sen yaratmadın. Her şeyi beleşten buldun sen. Beleşçi! Oturdun oraya, ondan sonra şimdi o dar kafanla; "Şu şöyle mi, bu böyle mi?" diyorsun.

Filozoflara sor bakalım; senin gibi mi düşünüyorlar?

Filozofların ödü patlıyor, aklı başına geliyor, secde ediyor. Filozof senin gibi düşünmüyor. Çünkü adamın kafası var. Kafası oldu mu korkma! Kafasız oldu mu, zor.

Nereden idare edecek. Kafası olmadı mı bedeni illa gidecek, bir yere toslayacak. Arabanın direksiyonu olmadı mı zor. Direksiyonu oldu mu kolay.

İşte biz kaçı, göçü bundan yapıyoruz. Ne kadından korktuğumuzdan, ne erkekten korktuğumuzdan, ne senin bizim çocukları yiyeceğinden korktuğumuzdan... Zaten yedirtmeyiz, canına okuruz. O kadar da şey değil. Ama bu iş böyle değil, bu sebepten değil.

Biz yaptığımız şeyleri Allah'a itaat etmek için yapıyoruz. Bunu anla. Edepsizlik de etme!

"—Efendim laiklik elden gidiyor!"

İyi ama, laiklik karşıdaki adamın kanaatine de hürmet etmek... Sen onu da göstermiyorsun. Dine çatıyorsun, ondan sonra "laiklik" diyorsun. Çatmaya hakkın yok ki. Kendi bindiğin dalı kendin kesiyorsun. Kendi söylediğini kendin yalanlıyorsun, söylediğinin gereğini yapmıyorsun.

"—Efendim ben dinsizim, istediğim kanaate sahip olabilirim, memlekette fikir hürriyeti var."

“—Evet, fikir hürriyeti varsa benim de dindar olma hürriyetim var! O zaman benim de başörtüme karışma. Benim de; "Şu haramdır, ben bunu yapmıyorum." dememi ayıplama. O da benim inancım.”

Ben, Hz. Muhammed'in Allah'ın elçisi olduğunu biliyorum.

Kur'ân-ı Kerîm'in Allah'ın kitabı olduğunu biliyorum.

Sen; "Efendim, bir kitaba bağlanmak gericiliktir!" diyorsun, anlamıyorsun. Allah'ın kelamı olduğunu bilmiyorsun. Ben İslâm tarihi okumuşum, çeşitli delillerle meseleyi incelemişim, ömrüm bununla geçmiş.

Sen gitmişsin Amerika'da bulunmuşsun, Avrupa'da bulunmuşsun; dans etmişsin, biraz yabancı dil öğrenmişsin; How are you? *Thank you* ve saire bunları biliyorsun ama İslâm'ı bilmiyorsun. Bilmediğin şeye de burnunu sokuyorsun. Burnun da havada, uzun, her tarafa sokuyorsun. Hiç olmazsa bilmediğin konuya karışma!

Fizikçiysen doktora karışmıyorsun. Doktorsan matematikçiye karışmıyorsun. Matematikçiysen edebiyatçıya karışmıyorsun. Ama bunların hepsi İslâm'a karışıyor.

Öyle şey olur mu?

İslâm bir ihtisas işi değil mi? Bir bilgi işi değil mi? Din, iman, itikat, İslâm tarihi… Bir şeyin ne olduğu, aslı, faslı... Bunları bilmediklerinden yanlış yapıyorlar, yanlış itirazlar yapıyorlar.

Biz, sizin bütün inançlarınızı, yolunuzu biliyoruz. İstersen ben sana okuturum da. Eğlenceyi de okuturum, kumarı da okuturum; her şeyi biliyoruz ama yapmıyoruz. Ama sen bunu bilmeden konuşuyorsun. Sen de bilsen, zaten yelkenleri suya indirip benim yanıma geleceksin:

"—Özür dilerim. Ben bu işin böyle olduğunu anlayamamışım, uzaktan şöyle sandım. Tarihi yanılgı, tarihi yanılgı!" diyeceksin, yanılgıyı anlayacaksın.

"—Kölelik ilişkisi devam ettiği müddetçe kölesi, hanımefendiyle görüşebilir. Taksitler ödenip de hür olduğu zaman, ancak perde arkasından görüşebilir. Artık öyle serbestlik yok. Ciddiyet var, hanımefendilik var.

"—Erkekler kadınların hürriyetlerini, özgürlüklerini engelliyorlar. Kadın istediğini yapabilmeli. Erkek de istediğini yapabilmeli!"

O hayvanlar âleminde var. İnsanlar âleminde gelişmiş ince kurallar var. Orman kanunu değil! Bizim insanlar âlemi, orman değil; cemiyet bu.

Cemiyetin düzeni var, nizamı var, aslı var, faslı var. Herkes istediğini yapsın, ondan sonra çocuk doğsun, baba meydanda değil, baba belli değil. Kim bakacak bu çocuğa? Kim bakacak?

İslâm onu öyle ortada bırakmamış ki baba belli, ana belli, kimin kime bakacağı belli. Hanıma da, çocuklara da baba bakacak. Hanım da şu şu işleri yapacak.

Çocuk anasına, babasına şöyle olacak. Baba çoluk çocuğuna böyle olacak. Her şeyin bir nizamı var. Orman kanunu değil ki!

Keyfini yap, işini gör, ondan sonra bırak, kadıncağız ne yaparsa yapsın! Çocuğu doğursun, nasıl bakacağının çaresine baksın veyahut atsın; "Bir merhametli hacı baba alsın da baksın!" diye cami avlusuna koyuversin.

Sen niye bakmıyorsun kendi çocuğuna? Düzen mi şimdi bu? Hürriyet mi, özgürlük mü? Böyle olursa toplum ne olur?

Bak, anneler var, babalar var, evlatlar var, torunlar var, ihtiyarlayınca evlatları babasına, anasına bakıyor, torunlar ve saire, gül gibi muhabbetli bir toplum oluyor. Ama bunların hiçbirisi olmayacak. Hayvanlar alemi gibi özgürlük olacak!

Böyle değil! İnsanlar alemi yüksek bir alem. Toplumda geçerli olan orman kanunu değil. İşte bunları özgürlük namına söylüyorlar; özgürlük başka yerde insanların hoşuna gittiği için burada da özgürlük iyi sanıyor.

"—Bir de keyifli olacak vallahi, hani bu kadar serbest olursam fena da değil gibi. İstediğim kişiyi elde ederim!"

Öyle şey olur mu? Aynı muameleyi senin anana yapsalar olur mu, senin karına yapsalar olur mu, senin kızına yapsalar olur mu?

“—Yok, o zaman olmaz!”

O zaman sen de ötekisine yapamazsın! Sen de ötekisinin namusuna yan bakamazsın. İşte o zaman yasaklar oluyor, özgürlük olmuyor. Ama bu özgürlük olmaması, topluma, özgürlük olmasından daha faydalı, daha ahlâklı, daha düzenli; çocukların selameti bakımından, ruhların selameti bakımından daha uygun.

İslâm güzel!

İslâm'ın hürriyet verdiği noktalar var, hürriyeti kısıtladığı noktalar var. Mesela İslâm diyor ki; "Toplumda herkes istediğini yapamaz!"

Niye yapamaz? Toplum bir gemiye benzer, geminin içinde bir adam; "Ben istediğimi yaparım." diye gemiyi delemez.

Neden?

Gemiyi delince isteyen de istemeyen de hepsi suyun dibini boylar, batar. Onun için İslâm, gemiyi deldirtmez. İslâm'da gemiyi delme hürriyeti yoktur, anarşi hürriyeti yoktur, terör hürriyeti yoktur, seks hürriyeti yoktur.

İşini uydurursa istediğini istediği yerden alma; rüşvet, hırsızlık, arsızlık, zulüm, mafya, hürriyeti yoktur Bunların yasakları vardır. İslâm bunların karşısındadır.

Millete zor geliyor. Bize zor gelmiyor, biz memnunuz. Ama bu işleri yapanlara zor geliyor.

"—Ben şimdi oturup da bayağı normal yoldan mı para kazanacakmışım? Ben bu yolda milyarlar kazanıyorum."

Zor geliyor. "Kazancı azalacak." diye, mafyacılığı bırakmak zoruna gidiyor. Onun için İslâm'a düşman.

İslâm olacak, İslâm gelecek; Avrupalı Ortadoğu'yu istismar edemeyecek, İslâm ülkelerinin doğal kaynaklarını sömüremeyecek. Avrupalı İslâm'ı ister mi şimdi? İstemez.

Kilisenin malları var, mülkleri var, altınları var, hazineleri var; kilise şimdi ahalisinin müslüman olmasını ister mi? İstemez.

Neden?

"—Aaah, ah hocam! Ne saltanatlar gidecek elden, ne mallar mülkler gidecek."

Onun için istemiyor.

d. Alimlerin Kıymeti

Üçüncü hadîs-i şerîf. Bu müjde bize…

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[96]

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ ، جَمَعَ اللّٰهُ الْعُلَمَاءَ ، فَقَالَ: إِنِّي لَمْ أَسْتَوْدِعْ

[96] İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.162; Zehebî, *Mîzânü'l-İtidal*, c.III, s.44, no:5531; Ebû Ümâme RA'dan ve Vâsiletü'bnü Ekva' RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.172, no:28894; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.1, no:2653.

حِكْمَتِي قُلُوبَكُمْ ، وأَنَا أُرِيدُ أَنْ أُعذِّبَكُمْ ؛ أُدْخُلُوا الْجَنَّةَ (عد.

كر. عن أبى أمامة وواثلة معا)

RE. 58/13 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, cemaa'llàhu'l-ulemâe fekàle: İnnî lem estevdia hikmetî kulûbiküm, ve ene ürîdü en üazzibeküm; üdhulü'l-cenneh.*)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti*) "Kıyamet günü vuku bulduğu zaman, olduğu zaman, geldiği zaman, (*cemaa'llàhu'l-ulemâe, fekàle*) Allah alimleri toplayacak ve diyecek ki: (*İnnî lem estevdi' hikmetî fî kulûbiküm, ve ene ürîdü en üazzibeküm*) "Ben sizin kalbinize hadis bilgisini, tefsir bilgisini, din bilgisini, hikmeti, İslâmî hakikatleri, o müslümanca bilgeliği sizi azaplandırmak için koymadım. (*Üdhulü'l-cenneh*) Hadi yallah, cennete girin bakalım!" diye cennete sokacak.

"—Size dünyada hikmeti, dini ilimleri, basîreti vermem, hak ve doğru düşünmek ve söylemek meziyetini vermem sizi azaplandırmak için değildi; sizi şimdi azaplandırmayacağım, hadi bakalım cennete!" diyecek.

Daha başka bir şey de diyecek, burada söylenmemiş, bu kitaptaki başka hadislerde var: Cennete girdiği zaman alimlere denilecek ki:

"—Gir, tamam. Ama kapıda dur. İstediklerine de şefaat et, onları da içeriye al!"

Alimlerin o meziyetleri de var. Yakın ailesine, dostlarına da şefaat etme hakkı verilecek.

Alim kimdir?

Alim, Ezher'i bitiren midir? Medine Külliyet-i Şeria'dan mezun olan mıdır? Ankara, İstanbul İlâhiyat'ı bitiren midir? Doktora yapan mıdır? Doçent olan mıdır? Profesör olan mıdır?

Hayır. Hadîs-i şerîfte alimin tarifi var: "Dili doğru olacak, kalbi temiz olacak, ahlâkı müstakim olacak."

Allah'ın istediği gibi kul olmayı bilen kişi olacak, başarmış kişi olacak. Onu başaramamışsa, alim değil ki cahil. Allah'ın sevgisini kazanacak bir basiret gösterememiş; bu alim değil.

"—Hocam, çok kütüphanesi var, kitapları var. Ağzında çok lafı

var." Çok laf...

Yunus Emre ne diyor:

"—Çok söz, eşek yüküdür."

O, hadîs-i şerîften alınmış, âyet-i kerîmeden alınmış:

مَثَلُ الَّذِينَ حُمِّلُوا التَّوْرَاةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا ، كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَاراً

(الجمعة:٥)

(*Meselü'llezîne hummilu't-tevrâte sümme lem yahmilûhâ.*) "Kendilerine Tevrat indirildiği halde, onun ahkâmını omuzlarına yükletip de onunla amel etmeyen kimseler…" Neye benzer? (*Ke meseli'l-imâri yahmilü esfârâ*) "Üzerlerine kitap yükletilmiş hımarlara, merkeplere benzer." (Cuma, 62/5)

Onlara benzetiyor. Neden?

Tevrat'ın ahkâmına uymadı. Allah Tevrat'ı Musa AS'a indirmişti. Bu, bildiği halde uygulamıyor. Ha eşeğin sırtına odun yüklemişsin, ha da çok kıymetli dinî bilgileri ihtiva eden çok değerli bir kitabı yüklemişsin. Anlamaz ki!

"—Sırtında yirmi kilo yük var." diye düşünür.

Öyle gider. Çünkü onu okuyacak, anlayacak tıynette bir mahlûk değil ama, bir alim uzaktan gördü mü onun kıymetini anlar. "Şu falanca kitap bu!" der, şu kadar altın verir.

Şu yukarıda Fatih Caddesi'nde "Feyzullah Efendi Kütüphanesi" var. Oranın, o medresenin ve o kütüphanelerin sahibi Ali Emiri Efendi idi. Çok alim bir adam. Diyarbakırlı. O kitapları derlemiş, toplamış, orada muhafaza etmiş.

Şimdi bu Ali Emiri Efendi'ye birisi bir kitap getirmiş. Neyi getirmiş? *Dîvân-ı Lügati't-Türk*'ü getirmiş.

El yazması bir eser. Almış, bakmış. Tamam. Ali Emiri merhum, kitaptan anlıyor, çok kıymetli bir kitap olduğunu biliyor. "Gel bakalım içeri." demiş. Orası medrese ya. Medrese odasına girdikten sonra, kapıyı çekmiş, asma kilidi takmış; kitabın sahibi, medrese odasından çıkabilirse çıksın bakalım.

Neden? Taş duvar. Yanında kazma yok. Zindandan beter. Çıkması mümkün değil. Oraya hapsetmiş.

O kitap için gerekli altın para borcu bulmaya gitmiş. Piyasayı dolaşmış; ona yalvarmış, buna yalvarmış. "Adam kitabı alır, kaçar, bir daha bulamam." diye korkusundan, adamı medrese odasına tıkıyor, demir kapıyı çekiyor, kilidi asıyor, ondan sonra borç aramaya gidiyor. Sekiz altın mı o zamanın parasıyla; şimdinin parasıyla dört milyon, beş milyon bir para.

Adam bir kitaba o kadar para istemiş. Gitmiş bulmuş, gelmiş;

"—Kusura bakma, 'kaçarsın' diye korktum, al parayı, ver kitabı." demiş.

Kitabın kıymetini bilen insan, alimdir. Mücevherin kıymetini cevherci bilir. Ama zavallı uzun kulaklı hayvan ne bilsin? O; "Sırtına yirmi kilo, otuz kilo yük yüklendi." der, gider. İnsanın bildiğiyle amel etmesi lazım.

Alim; bildiği ile amel eden, kendisini Allah'ın sevgisine, rızasına ulaştıran, sözü doğru, özü doğru, ahlâkı doğru insandır. Öyle olamamış; demek ki cahil.

"—Kitabı çok!"

Olsun. Kitabı çok ama kendisine faydası yok. Ahlâkı düzgün değil, ilmiyle amil değil. O alim sayılmaz.

Hadîs-i şerîflerde böyle tarif ediliyor:

Alim; Allah'ı bilen, Allah'ın rızasını bulabilen insandır. Bulamamışsa hapı yutmuş, mahvolmuş demektir.

İşte öyle alimlere; "Ben size bu bilgileri, bu hikmeti, bu dinî malumatı 'Sizi azaplandırayım.' diye vermedim, sizi sevdiğimden vermişim; hadi bakalım, size cehenneme girmek yok, azap yok, girin cennete!" diyecek.

Bundan ne çıkar?

"—Kıskandım be hocayı!" mı diyeceğiz?

Hayır. Kendimiz alim olmaya çalışacağız, ilmimizi uygulamaya çalışacağız, çocuklarımızı alim yetiştirmeye çalışacağız. Bu kadar kolay.

İmam-hatip okuluna vereceğiz. Takvâyı öğreteceğiz. Kendimiz açacağız, kitap okuyacağız, hadis okuyacağız, fıkıh okuyacağız. Yaptığımız şeyi güzel yapmaya çalışacağız. Böyle yaparsanız Allah sizi de alim defterine yazar.

Öteki ilâhiyat fakültesinde profesör de olsa, bilmem hangi televizyona kırk defa da çıksa, bilmem gazetede yazı da yazsa ilmiyle amil olmadıktan sonra, Allah rızasını kazanmadıktan sonra bu muameleye ermez. Allah onu alim mertebesinde saymaz. İş; ilmini tatbik etmek, kâmil insan olmak, Allah'ın sevgili kulu olabilmektir.

Allah cümlemizi sevdiği kullarından olmaya muvaffak eylesin... Tevfîkini refîk eylesin… Bildiğini uygulayıp yolunca yürüyen has müslüman olmayı nasib eylesin…

e. Belâlara Sabretmenin Karşılığı

On dördüncü hadis, yine böyle başlıyor.

Bu hadîs-i şerîf, Hz. Ömer RA'dan. Peygamber SAS Efendimiz burada buyuruyor ki:[97]

---

[97] *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.334, no:6814; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.3, no:2657.

إِذَا كَانَ يومُ الْقِيَامَةِ ، جِيءَ بِأَهْلِ الْبَلاَءِ ، فَلاَ يُنْشَرُ لَهُمْ دِيوَانٌ ، وَلاَ يُنْصَبُ لَهُمْ مِيزَانٌ ، وَلاَ يُوضَعُ لَهُمْ صِرَاطٌ ، وَيُصَبُّ عَلَيْهِمُ الأَجْرُ صَبًّا

(ابن النجار عن عمر)

RE. 58/14 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, cîe bi-ehli'l-belâi, felâ yünşerü lehüm dîvânün, ve lâ yünsabü lehüm mîzânün, ve lâ yûdau lehüm sırâtun, ve yusabbü aleyhimü'l-ecrü sabbâ.*)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti*) "Kıyamet günü geldiği, kıyamet koptuğu zaman..." Ne olacak? Dünya mahvoldu, mahşer yerinde insanlar toplandılar. Kıyamet koptu. Arasat meydanında insanlar toplandılar. Kıyamet günü oldu.

Kıyamet ne demek? O büyük hadisenin kalkıp vukua geldiği, koptuğu zaman" demek. Kıyam, "Ayağa kalkmak" demek. "Bu olay ayağa kalktı, oluştu." Onun için "kıyamet" deniliyor, "kıyamet günü" deniliyor.

Kıyamet günü olduğu zaman herkes bekliyor. El pençe divan, diz üstü, başları yerde, korku içinde, ter içinde; "Acaba hâlimiz ne olacak?" diye endişeler içinde bekliyorlar.

Hesaba çağırılıyorlar, defterleri açılıyor. Sevapları, günahları hepsi yazılmış, mizana konuluyor, herkes hesabını veriyor. Ona göre bir tarafa ayrılıyor. Ehli cennetse cennetlikler arasına, cehennem ehliyse cehennemliklerin arasına ayrılıyor. Bazı bahtiyarlar da hesap kitap olmadan, hesaba, sorgulaya, suale tâbî tutulmadan geçiyorlar.

Burada diyor ki:

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti*) "Kıyamet günü olduğu zaman, (*cîe bi-ehli'l-belâ*) belâlara uğramış, müptela olmuş kimseler getirilir."

Belâ nedir? Umumiyetle hastalığa derler. "İnsanın vücuduna bir şeyin müptela olması" diyoruz ya. Ayağında, kalbinde, boynunda, kolunda, gözünde bir müptelalık var, iptila, bir hastalık var, dert var; o dertten inim inim inlemiş, o derdi epeyce çekmiş. İşte böyle bir dert ehli getirilir.

(*Felâ yünşerü lehüm dîvânün*) "Onların divanı açılmaz."

Divan, "defter" demek. Defter, "sevaplarının, günahlarının melekler tarafından yazıldığı divan." O açılmaz. Buna "kitap" derler, "divan" derler, "amel defteri" derler. Buna açılmaz.

Niye açılmıyor?

"—Şöyle yapmış, böyle yapmış." diye, içindekilere bakmaya lüzum yok detaya lüzum yok. Divan açılmaz, defter açılmaz.

(*Ve lâ yünsabü lehüm mîzânün*) "Mizan kurulmaz."

Hani sevaplar, günahlar teraziye konulacak, tartılacak; "Sevabı şu kadar, günahı bu kadar." denilecek. Böyle bir ölçüme de lüzum yok. Tartılması için terazi de kurulmaz.

(*Ve lâ yûdau lehüm sırâtun*) "Onlara sırat da konulmaz, 'Cehennemi geçsinler.' diye köprü de konulmaz. (*Ve yüsabbü aleyhimü'l-ecru sabbâ*) Üzerine şakır şakır sevaplar yağdırılır; sevaplar, üzerine dökülür de dökülür, dökülür de dökülür."

Hesaba uğramadan, defter divan açılmadan, geçip cennete gider. Hani sıratta sürüklenmek, emeklemek, sendelemek ve saire olmadan parıldayan bir şimşek gibi geçer, cennete girer.

Ne oldu? Geçti, işte. Oldu bitti. Şimşek çakar gibi öbür tarafa geçti. O sıratta bazıları ne zahmetler çekecekler, emekleyecekler.

Ben küçükken hatırlıyorum, bu Bozdoğan Kemeri var ya, bulvarın üstünde çok katlı bir kemer; onun üstüne çıktık. Üstü, şu duvar kadar geniş. Geçtiğiniz yerden ne kadar geniş olduğunu biliyorsunuz.

Muhterem kardeşlerim!

İnsan orada yürürken ödü patlıyor. Rüzgâr estikçe sanki kendisini aşağı uçacakmış sanıyor. Halbuki o kadar geniş.

Sıratta kim bilir ne olacak? Allah yıldırım gibi geçenlerden eylesin de o heyecanlara uğratmasın. Bi-gayri hisâb geçenlerden eylesin. Bazı kullar böyle bi-gayri hisab geçecek. Allah lütfuyla keremiyle bizi de sıratı öyle geçenlerden, cennete bi-gayri hisab girenlerden eylesin…

Burada ne var?

"—Bir hastalık gelirse, bir dert bela gelirse, fıttırmayın!" demek istiyor, değil mi? "Allah'a âsî olmayın, bağırıp çağırmayın, edepsizlik etmeyin!" demek.

Belâ gelebilir, ne yapalım.

"—İyi kullara da belâ gelir mi hocam?"
Elbette. Hadis-i şerifte bildiriliyor ki:[98]

[98] Muhtelif lafızlarla: İbn-i Mâce, *Sünen*, c.XII, s.30, no:4013; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.179, no:510; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.99, no:119; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.312, no:1045; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.V, s.460, no:2476; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.142, no:9774; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.372, no:6325; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.417, no:2322; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.172, no:1481; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VII, s.160, no:2900; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.386, no:5463; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.412, no:2783; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.143, no:830; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7481; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.III, s.26; Bezzâr, *Müsned*, c.I, s.205, no:1159; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.29, no:215; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.78, no:146; Tahàvî, *Müşkilü'l-Âsâr*, c.V, s.189, no:1832; Sa'd ibn-i Ebî Vakkas RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.369, no:27124; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.448, no:8231; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXIV, s.244, no:626; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.142, no:9776; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.352, no:7482; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.V, s.259, no:2413; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.212, no:808; Ebû Ubeyde ibn-i Huzeyfe, halası Fatıma bint-i Yemân RA'dan.

أَشَدُّ الْبَلاَيَا عَلَى الْأَنْبِيَاءُ

(*Eşeddü'l-belâyâ ale'l-enbiyâ*) "En şiddetli belâlar, musibetler, imtihanlar, musibetler, sıkıntılar peygamberlere gelmiştir."

Ne olmuş Eyyûb AS?

Çoluk çocuğu ölmüş. Davarları, sürüleri yok olmuş. Ekinleri, mahsulleri yok olmuş. Vücuduna da hastalık gelmiş. Dayandığı, güvendiği, sevdiği her şeyi Allah elinden almış. Ama Eyyûb AS sabretmiş. (*Ni'me'l-abd*) "Ne güzel kul!" diyor Allah, Eyyûb AS için.

Bak, Allah'ın; "Ne güzel kul!" diye methettiği bir insan hâline gelmiş. Neden?

Gık dememiş. Ne yapalım, Allah'tan. Kader Allah'ın değil mi? Mukadderat Allah'ın. Gık dememiş, kazanmış. (*Ni'me'l-abd*) "Ne güzel kul!" Eyyûb AS bu sıfatı almış.

Demek ki bir üzücü olay, bir sıkıntı başa gelince ağzını açıp gözünü yumup insan öyle bangır bangır bağırıp isyan etmeyecek, âsî olmayacak, çirkin söz söylemeyecek, edepsizlik yapmayacak.

"—Hocam vefat olursa falan dayanamıyoruz, ağlıyoruz."

"—Üzüntü, ağlamak tarzında, gözden yaş dökülmek tarzında olursa merhamettendir." Allah merhametli kulları seviyor. Tabi acımadan, merhametten ağlıyorsun. "Ama dille ve saç baş yolarak elden, fiilî hareketlerle olursa o şeytandandır." diyor.

Bir felâket olduğu zaman, bir ölüm olduğu zaman Araplar ne yapıyorlardı? Ağıtlar, bağırmalar, çağırmalar, saç baş yolmalar, yaka yırtmalar, göğüs dövmeler falan…

Ne oluyor? Allah'ın kaderi, ne yapalım. Bu senin yaptığından ölü bile rahatsız olur. Ölü, arkasından bangır bangır bağırarak, feryâd-u figân edilmesinden rahatsız olur.

"—Geride kalanların bükâsından, sesli ağlamasından ölü rahatsız olur, eza duyar." diyor Peygamber Efendimiz.

Ne yapacaksın?

Allah'ın takdiridir. Gözünü silivereceksin mendille, burnunu

Mecmaü'z-Zevâid, c.III, s.12, no:3740; *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.326, no:6778-6784; *Keşfü'l-Hafâ,* c.I, s.130, no:371; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.420, no:3468-3473.

silivereceksin, dua edeceksin. Ne yapalım, herkes ölecek. Herkesin başına gelecek bir şey. Edepsizlik yapmayacaksın.

Belâlara sabredeceğiz, belâ istemeyeceğiz; "Allah âfiyet versin!" diye dua edeceğiz, ama belâ gelince de Eyyûb AS'ı hatırlayacağız, sabredeceğiz.

f. Yöneticinin Ahirette Hesap Vermesi

Bundan sonraki hadîs-i şerîf. Bu da Âsım ibn-i Ebû Süfyan RA'dan Taberânî'nin rivayet ettiği bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[99]

إِذَا كَانَ يومُ الْقِيَامَةِ ، أُمِرَ بِالْوَالِي فيُوقَفُ على جِسْرِ جهنَّمَ ، فيَأْمُرُ اللهُ الْجِسْرَ فينْتَفِضُ انْتِفَاضَةً ، فيَزُولُ كُلُّ عظْمٍ مِنْهُ عَنْ مَكَانِهِ ، ثُمَّ يأْمُرُ اللهُ الْعِظَامَ فترْجِعُ إِلَى مَكَانِهَا ، ثُمَّ يسأَلُهُ ، فَإِنْ كَانَ لِلهِ مُطِيعًا ، اجْتبَذَهُ ، فَأَعْطَاهُ كِفْلَيْنِ مِنَ الأَجْرِ ، وإِنْ كَانَ عَاصِيًا خَرَقَ بِهِ الْجِسْرَ ، فَهَوَى إِلَى جهنَّمَ سبْعِينَ خَرِيفًا (طب. عن عاصم بن أبى سفيان الثقفى)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, ümire bi'l-vâlî feyûkafü alâ cisri cehenneme, feye'müru'llâhu'l-cisre feyentefidu intifâdaten, feyezûlü küllü azmin minhü min mekânihî, sümme ye'müru'llahu'l-izâme feterciu ilâ mekânihâ, sümme yes'elühû, fein kâne li'llâhi mutîan, ictebezehû, featâhu kifleyni mine'l-ecri; ve in kâne âsiyen, hurrika bihî'l-cisrü, fehevâ ilâ cehenneme seb'înâ harîfâ.*)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti*) "Kıyamet günü olduğu zaman, (*ümire bi'l-vâlî*) vali emrolunur, huzura getirilir."

---

[99] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.175, no:464; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.372, no:9041; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.20, no:7383; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahabe*, c.XV, s.216, no:4808; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.553; Asım ibn-i Ebî Süfyan es-Sakafî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.44, no:14773; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.497, no:2647.

Vali, vilayetin başında olan kimse demek değildir. Herhangi bir resmî toplumun büyük işinin başına getirilen kimse demektir. Mü'minlerin, toplumun bir işinin başına getirilmiş kimse; ona vali derler. Hani, küçük olursa "kaymakam" diyorlar, büyük olursa vali; öyle değil.

Sorumlu; bir mevkinin, makamın sahibi olan, veliyyü'l-emr, işin başında olan, söz komuta onda olan kişi getirilebilir. Bu komutan da olabilir, vali de olabilir, reisicumhur da olabilir, bakan da olabilir, falanca dairenin genel müdürü de olabilir, herkes olabilir. Elinde salâhiyet ve sorumluluk olan her kişi.

"Emrolunur; vali, bir işin sorumluluğuna sahip yüksek memur, huzura, ortaya getirilir. (*Feyûkafü alâ cisri cehennem*) Cehennemin köprüsü ortasında durdurulur. Sırat köprüsünün ortasında durdurulur, oraya dikilir. (*Feye'müru'llàhu'l-cisre*) Allah, bu cehennemin köprüsüne emreder. (*Feyentefidu intifâdaten*) Allah emretti, diye köprü öyle bir şiddetle sarsılır ki... Zangır zangır müthiş bir sarsıntı ile cehennemin köprüsü sarsılır. Öyle şiddetli bir sarsılma ki, (*feeyezûlü küllü azmin minhü min mekânihî*) bu

valinin bütün kemikleri yerinden ayrılacak kadar… Cehennem köprüsü, sırat köprüsü bütün kemikleri yerinden ayrılacak gibi bir şiddetle sarsılır."

(*Sümme ye'müru'llàhu'l-izâme feterciu ilâ mekânihâ*) "Sonra Allah bu yerinden ayrılan kemiklere emreder; kemikler tekrar yerlerine gelirler. Baş kemiği başa, kol kemiği kola, diz kemiği dize, hepsi yerli yerine kemikler gelir. (*Sümme yes'elühû* veya *yüs'elühû*) "Sonra buna soru sorulur veya Allah buna soruyu sorar:

'—Sen dünyada iken vali veya bakan veya genel müdür, veya cumhurbaşkanı veya halife, veya filanca veya falanca olarak bir mevkinin, bir işin başına getirilmiş miydin?'

"—Evet."

(*Fein kâne li'llâhi mutîan*) "Eğer bu görevini yaptığı esnada Allah'a mutî bir kul idiyse, Allah'ın emrine aykırı iş yapmamışsa, günah işlememişse, Allah'ın emrettiği şekilde bu amirlik görevini İslâm'ın adalet, Kur'an, şeriat, sünnet-i seniyye emirlerine uygun yapmışsa; (*ictebezehû*) onu cezbeder, çeker, sıratın öbür tarafına geçirir."

Sırat sarsıldı, cehenneme düşebilirdi, bütün kemikler yerinden ayrıldı, geldi. Ödü patladı adamın, mahvoldu. Soru soruldu:

"—Allah'a itaatli miydi, vazifesini güzel yaptı mı?"

Sonra güzel yaptığı, Allah'a mûtî olduğu, Allah'ın emirlerine uygun yönetim yaptığı anlaşılmışsa cehennemin üstünden cennete geçirilir, bu tarafa cezbolunur, gelir. (*Featâhu kifleyni mine'l-ecri*) "Allah ona ecrini iki misli verir. Başkalarına verdiğinin iki misli fazlasını verir." O valiye; iyi insanlar arasından ötekilerine verdiğine kıyasla bir kat daha fazlasını verir. Neden? Çünkü vazifeyi Allah'ın emrine uygun yapmış.

(*Ve in kâne àsiyen*) "Eğer Allah'a âsî olmuşsa, vali iken Allah'ın emrini tutmamış, adalet ölçülerine göre hareket etmemiş, mevkiini makamını, kudretini, imkânlarını kötüye kullanmışsa, Allah'ın hoşlanmadığı tarzda yapmışsa; (*hurrika bihî'l-cisrü*) "Onun bastığı yerden cehennemin köprüsü çatlar, yarılır. (*Fehevâ ilâ cehenneme seb'înâ harîfâ*) Yetmiş yıllık cehennemin derinliğine uçar, gider."

Köprü oradan yarılır, yetmiş yıllık cehennemin derin tarafına doğru, aşağı doğru uçar gider. Çünkü âsî, sorumluluğunu güzel

yapmamış.

İşte bu sebeplerden, muhterem kardeşlerim, büyük alimler, devletin verdiği görevleri kabul etmemeye çalışmışlardır, sakınmışlardır, istememişlerdir, uzak durmuşlardır. Sorumluluktan kaçınmışlardır. Çünkü devlet memurluğu, amirliği zor bir iş. Ya çok güzel yapacaksın, Hz. Ömer gibi, çok adaletli yapacaksın; ya da adaletsiz yapıp Allah'a âsî olup cezasına sorumluluğuna, günahına, vebaline katlanacaksın.

Rüşvetle, iltimasla, adam kayırmayla, haksızlıkla, eğrilikle, büğrülükle yapılmışsa onun korkunç bir cezası vardır. Valinin durumu bu.

Hz. Ömer RA hutbede iken, bedevinin birisi, onun sözü üzerine ne dedi?

"—Eğer sen Allah'ın yolunda yürümezsen, Allah'ın emrini tutmazsan, eğri gidersen, seni şu kılıçlarımızla doğrulturuz!" dedi.

Hz. Ömer'e kılıcını çekti. "Yanlış iş yaparsan, başına dikilir, doğrulturuz, yanlış işi yaptırmayız!" dedi.

Yanlış yaptırmamak da önemlidir, muhterem kardeşlerim!

O da murakabe görevi, kontrol görevi, takip görevi, yanlış yaptığı zaman karşısına çıkmak, yaptırmamak görevi. O da herkesin bir bakımdan görevidir; *emr-i mâruf, nehy-i münker*.

Ve bir de, (*en-nush*) "Samimi davranmak, (*li-eimmeti'l-müslimîne ve li-âmmetihim*) Müslümanların yöneticilerine karşı içten ve samimi olmanın gereğidir."

Dobra dobra söyleyeceğiz:

"—Şunu yanlış yapıyorsun, bunu böyle yapma, burada bir hata var, günah var, eksiklik var, kusur var!" diye söylemek de vazife olmuş oluyor.

Allah hepinizden razı olsun… Allah cümlemize sevdiği kul olarak yaşamayı, huzuruna sevdiği kul olarak varmayı nasib eylesin…

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

18. 07. 1993 – İskenderpaşa Camii

12. AHİRETTE SORGU VE SUAL

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn.,, Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا كَانَ يومُ الْقِيَامَةِ ، نَادَى مُنَادٍ مِنْ بُطْنَانِ الْعَرْشِ: أَلَا لِيَقُومَنَّ الْعَافُونَ مِنَ الْخُلَفَاءِ ، إِلَى أَكْرَمِ الْجَزَاءِ ، فَلا يَقُومُ إِلاَّ مَنْ عَفَا

(خط. كر. عن عمران بن حصين)

RE. 59/1 (*İzâ kâne yevmü'l-kiyâmeti, nâdâ münâdin min butnâni'l-arşi: Elâ li-yekùmenne'l-àfûne mine'l-hulefâi, ilâ ekremi'l-cezâi, felâ yekùmü illâ men afâ.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanâtı, ikramâtı dünyada, ahirette üzerinize olsun… Allah, iki cihan saadetine ve gönüllerinizin muratlarına cümlenizi nâil eylesin… Firdevs-i Âlâ'ya bi-gayri hisâb dâhil eyleyip Rıdvân-ı Ekber'ine vâsıl eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin mübarek sözlerini okumak, bu sûretle dinimizin inceliklerini öğrenmek, taallüm

etmek, tefeyyüz eylemek üzere toplandık. Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izahına başlamadan önce, en başta Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin rûh-ı pâkine hediye olsun diye, sonra onun mübarek âlinin, ashâbının, etbâının, ve hâsseten sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Şu beldelerde medfun bulunan enbiyâullah, evliyâullah ve sàlihlerin, Allah'ın sevgili, sàdık, âşık kullarının ruhlarına hediye olsun diye, hâsseten beldemizin medâr-ı iftihârı Yûşâ AS'ın, Ebû Eyyûb el-Ensarî Hazretleri'nin ruhlarına hediye olsun diye, sâir sahabe-i kirâm ve evliyâ-i izâmın ruhlarına hediye olsun diye, buraları fethedip bize emanet ve yadigâr bırakmış olan fatihlerin, başta Fatih Sultan Muhammed Han cennetmekân olmak üzere, şehidlerin, gazilerin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu okuduğumuz eseri cem ve telif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hazretleri'nin, ve Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hazretleri'nin ruhuna hâsseten hediye olsun diye; camimizin banisi İskender Paşa'nın ve cümle hayrât-u hasenât sahiplerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından şu dersi takip etmek üzere, buraya teşrif etmiş olan siz kıymetli kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün yakınlarının, sevdiklerinin ruhlarına hediye olsun, ruhları şad olsun, kabirleri nur dolsun, makamları âlâ olsun, bizler de Rabbimiz'in rızasına vâsıl olalım, huzuruna sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım, Habîb-i Edîb'ine komşu olalım, Rabbimiz bizi cennetiyle cemaliyle taltif eylesin diye, bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup öyle başlayalım!

……………………

a. Kardeşini Affedenlerin Mükâfâtı

Okuduğumuz ilk hadîs-i şerîf, *Râmûzü'l-Ehâdîs*'in 59. sayfasının 1. hadîs-i şerîfidir. Peygamber SAS Efendimiz, bu hadîs-i şerîfinde affetmenin kıymeti üzerinde bizim bilgi kazanmamız için

bir malûmat veriyor, buyuruyor ki:[100]

إِذَا كَانَ يومُ الْقِيَامَةِ ، نَادَى مُنَادٍ مِنْ بُطْنَانِ الْعَرْشِ: أَلا لِيَقُومَنَّ

الْعَافُونَ مِنَ الْخُلَفَاءِ ، إِلَى أَكْرَمِ الْجَزَاءِ ، فَلا يَقُومُ إِلاَّ مَنْ عَفَا

(خط. كر. عن عمران بن حصين)

RE. 59/1 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, nâdâ münâdin min butnâni'l-arşi: Elâ li-yekùmenne'l-àfûne mine'l-hulefâi, ilâ ekremi'l-cezâi, felâ yekùmü illâ men afâ.*)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeh*) "Kıyamet günü olduğu zaman…"

Kıyamet koptu, dünya bozuldu, herkes kabirden kalktı, mahşer yerinde toplandılar, hesabı bekliyorlar.

(*Nâdâ münâdin min butnâni'l-arş*) "Arş'ın ortasından bir münâdî nida eder. Mahşer halkına, kalabalıklara seslenir." Bu münâdî, Allah'ın vazifelendirdiği bir melek olmalı.

(*Elâ*) "Âgâh olun, mütenebbih olun, dikkat edin! (*Li-yekùmenne'l-àfûne mine'l-hulefâ*) "Halifelerden affedici olanlar kalksın. Dikkat edin, halifelerden affedici olanlar kalksın!" diye seslenir. Nereye kalksınlar? (*İlâ ekremi'l-cezâ*) "Mükâfâtların en cömertlerini gelip almak üzere kalksınlar, kalabalığın içinden çıksınlar, gelsinler." diye seslenilir.

Bir münâdî öyle bir ses seslenir. (*Felâ yekûmü illâ men afâ*) "Ancak dünyada affetmiş olanlar, affedici olanlar, affetmiş olanlar kalkarlar."

Ortada bir suç olacak, siz ondan zarar görmüş olacaksınız ortada, sıkıntısı olacak ama affedeceksiniz, bağışlayacaksınız. Bu, çok asil bir duygudur.

Kur'ân-ı Kerîm'de âyet-i kerîmelerinde, Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi affedici olmaya teşvik buyuruyor:

---

[100] Beyhakî, Şuabü'l-İman, c.VI, s.44, no:7451; Hatîb-i Bağdâdî, Târih-i Bağdad, c.VI, s.145; İbn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk, c.VII, s.156; İmran ibn-i Husayn RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.375, no:7013; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.15, no:2678.

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ

عَنْ النَّاسِ ، وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ (آل عمران: ١٣٤)

(*Ellezîne yünfikùne fi's-serrâi ve'd-darrâi ve'l-kâzimine'l-gayza ve'l-àfîne ani'n-nâs, va'llàhu yuhibbü'l-muhsinîn*) [O takvâ sahipleri ki, bollukta da, darlıkta da Allah için harcarlar; öfkelerini yutarlar ve insanları affederler. Allah da güzel davranışta bulunanları sever.] (Âl-i İmrân, 3/134)

Takvâ ehli kulların sıfatlarını sayarken, âyet-i kerîmede buyuruluyor ki:

(*Ellezîne yünfikùne fi's-serrâi ve'd-darrâi*) "Sevinçli zamanlarında, zararlı, sıkıntılı zamanlarında, bolluk ve darlık zamanlarında infak ederler." Takvâ ehli kullar sadece eli geniş olduğu zaman cömert olmaz. Olsa da olmasa da, darda olsa bile cömert olur. Hatta;

وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ (الحشر: ٩)

(*Ve yü'sirûne alâ enfüsihim ve lev kâne bihim hasâsah*) "Kendileri muhtaç olsalar, ihtiyaç içinde kıvransalar bile, kardeşlerini tercih ederler de, o ihtiyaç duydukları maddeleri kendileri almazlar, kardeşlerine verirler." (Haşr, 59/9)

Kendisinin ihtiyacı olsa bile ihtiyacından kısar, karşı tarafa verir. Çünkü asil insan, kıymetli insan, huyu güzel insan, asaletli insan. Fakir de olsa ölçüsü nispetinde yine karşısındaki bir kimseye hayrı hasenâtı dokunur. Yine cömerttir, gönlü cömerttir.

"—Yarım elma, gönül alma." demişler büyüklerimiz.

Elinde bir şeyciği yoktur da elması vardır sadece; elmayı böler, yarısını sana verir. Çok olsaydı, çok verecekti. O kadar var, öyle veriyor. Bollukta verir, darlıkta da verir. Kendisinin ihtiyacı olanı da verir.

(*Ve'l-kâzımîne'l-gayza*) "Kızmış olduğu, sinirlenecek bir olayla

karşılaştığı zaman, iyice öfkesi patlamış olduğu zaman bile öfkesini, gayzını yutar. Kendisine hâkim olur, kızgınlıkla hareket etmez. Öfkesini bastırır, yutar ve öfkeyle hareket etmez. Gayzını icrâ etmez, gayzının gereği olan vurup kırma, dövme sövme, öldürme, yaralama yapmaz."

(*Ve'l-àfîne ani'n-nâs*) "Ve insanlara da af ile muamele eder. Onların küçüklü büyüklü kusurlarını; kendisine karşı saygısızlık, eksiklik, kusurluluk, haksızlık gibi davranışlarını affederler." diye bildiriyor.

(*Va'llàhu yuhibbü'l-muhsinîn*) "Allah böyle ihsan edicileri sever ve onlara şu mükâfâtları verir." diye âyet-i kerîmenin devamında bildiriyor.

Affetmek hakkında daha başka hadîs-i şerîfler de var. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin cennette kenarları mücevherlerle süslenmiş çok şahane köşkler yarattığını ve bunların affeden kimseler için hazırlandığını bildiren hadîs-i şerîfler var.

Mesela bir hadîs-i şerîfte Peygamber SAS buyuruyor ki:

"—Kıyamet günü olduğu zaman, herkes kendi hakkını isteyecek, almaya çalışacak. 'Yâ Rabbi! Şu kulda benim hakkım var, isterim!' diyecek. Mahkeme-i kübrâda, hesaplaşma zamanında Allah'ın ondan hakkını alıvermesini talep edecek."

Hz. Ömer RA rivayet ediyor ki:

"—İki kişi arasında böyle bir durum vâkî olur. Bir müslüman var, öteki müslümana hakkı geçmiş. Bu müslümanın ötekisinin üzerinde hakkı var. Dünyada haksızlık yapmış, üzmüş, ezmiş, hakkı geçmiş. O diyecek ki;

'—Yâ Rabbi! Şu kulundan benim hakkımı alıver.'

Allah da o kula teveccüh edip diyecek ki:

'—Ey kulum, bu kulun hakkını ver!'

Fakat bakacaklar ki o kulun elinde verecek bir sevabı yok. Çok sıkışık bir duruma gelmiş, elinde kıt kanaat birazcık sevap kalmış. Onu verirse, sevabı olmadığı için cehennemliklerin arasına girecek.

'—Bu kardeşinin yeterli sevabı yokmuş.' denilecek.

'—Yâ Rabbi! O zaman benim günahlarımdan bir kısmını alsın, ben hafifleyeyim, ben kurtulayım. Benim şu günahlarımı ona yükle, adalet böyle tecelli etsin, ben de sıkışık durumdayım, yeter

ki kurtulayım, cennete gireyim.' diyecek.

'İşte o mahşer gününde… Mahşer gününün durumu çok zordur. İnsanlar hakkını almak için birbirleriyle uğraşacaklar.

'—Pekiyi, alın bu kulumun günahlarını, yükleyin bunun üstüne, azıcık sevabını da buna verin.' denilecek.

Bu muameleden sonra azıcık sevabı olan, cennete girme ihtimali mevcut olan kişi, sevabı kalmadığı için cehennemlik duruma düşüyor. Almasaydı kurtulacaktı. Berikisi de kritik durumdaydı, ondan sevabı alıp da günahını ona devrettiği için o da o da şimdi cennette girecek duruma geldi. Nasıl olacak?

Tabii iş bu noktaya gelmişken, Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuracak ki:

“—Ey kulum, başını kaldır!”

Demek ki diz çökmüş ve başları önlerinde, heybet-i mekandan, halden, zamandan, o heybetten başlarını kaldırmaya mecalleri yok. 'Ey kulum, başını kaldır!' diyecek.

Kul o zaman başını kaldıracak. Demek ki suçlu, başı önde, o sahne hatırıma geliyor benim. Allah insanı müşkül durumda bırakmasın… Başını kaldırınca cennette şahane köşkler görür. Kenarları, köşeleri incilerle, yakutlarla, zebercetlerle, zümrütlerle süslenmiş şahane güzellikteki köşkler…

Tabi Allah 'Bak!' dediği için başını kaldırıp bakabildi ve gözü o zaman bu köşklere takıldı, muazzam, muhteşem köşkler… Şaşıp, hayret edip, hayran kalıp diyecekmiş ki:

'—Yâ Rabbi! Bu köşkler kimin için? Acaba hangi peygamber için, hangi şehid için?'

Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuracakmış:

'—Bu köşkler bedelini verenler için.'

'—Bunun bedeline kim takat getirebilir yâ Rabbi? Bunun bedelini kim verebilir?'

'—Sen verebilirsin.'

'—Nasıl verebilirim?'

'—Bu köşkler birbirlerini affeden müslümanlara hazırlanmıştır. Bu kardeşini affedersen, bu köşklerden birisi senin olabilir.'

'—Affettim yâ Rabbi!' diyecekmiş.

Tabii köşkü görünce, Allah'ın bu ifadesini duyunca, 'Affettim yâ Rabbi!' diyor. Sevinerek cennete doğru giderken, Allah-u Teàlâ

Hazretleri de buyuracakmış ki:

'—Dur, nereye gidiyorsun?'

'—Cennete gidiyorum yâ Rabbi!'

'—Sen onu affettiğin için o da şimdi cehenneme düşmekten kurtuldu. O da cennete gidecek. Tut kardeşinin elini, beraber gidin!' diyecekmiş.

Hasım idiler, mahkemelik iki hasım idiler ama Allah;

'—Tut kardeşinin elini, hadi o da şimdi kurtuldu, sen affettiğin için, hakkını istemekten vazgeçtiğin için, affedici olduğundan, şimdi o da paçayı kurtardı, tut elinden hadi, el ele beraber cennete gidin!' diyecek." diyor Peygamber Efendimiz SAS.

Hz. Ömer bu hadîs-i şerîfi anlatırken ağlamış. Ağlamamak mümkün değil tabi. İnsan duygulanıyor. Ve Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfi, bu hâli anlattıktan sonra ashâbına buyurmuş ki:

"—Ashabım, birbirinizi affedin! Dargınların arasını ıslah edin, düzeltiverin. Bak Allah bile iki kulunun arasını nasıl düzeltiyor. Birbirlerine hasım idiler, birbirleriyle husumetleri vardı, Allah'ın divanında, mahkemeye müracaat ettiler; 'versin hakkımı' 'al hakkını' tarzında hasım idiler; bak şimdi Allah el ele tutuşturup cennete öyle sokuyor. Allah'tan korkun, araları ıslah edin!" buyurmuş.

Bu ve benzeri hadîs-i şerîflerden biliyoruz ki affetmek, Allah'ın çok sevdiği, güzel bir sıfat… Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi o affediciler zümresinden eylesin….

İlk önce bunlar kalkacaklar. (*İlâ ekremi'l-cezâ*) "Mükâfâtların en boluna, en cömertçe verilen mükâfâtlara kavuşmak üzere kalkacaklar."

"—Haydi bakalım, affediciler aradan kalksın!"

Onlara çok büyük mükâfâtlar verilecek. Mahşer halkı arasından seslenilerek çıkarılır.

Onun için ey mü'minler, birbirinizi affedin! Ufak tefek meselelerden, dükkân işinden, tarla işinden, bahçe işinden, miras işinden, komşuluk meselesinden, ıvırdan zıvırdan, ufak tefek şeylerden, çayırdan, meradan, merada otlakta otlayan öküzlerden, ineklerden dolayı birbirinizle çatışmayın, çekişmeyin; âhiretin nimetini kazanmaya bakın, Allah'ın rızasını kazanmaya bakın. Birbirinizi affedin!

Yunus Emre boşuna söylememiş:

Yaratılanı hoş gör, yaratandan ötürü.

Âhiretten ötürü, Allah'ın rızasını kazanmak için, cenneti kazanmak için boş ver, affet, yürü git. Affedici olmak lazım.

Allah rahmet eylesin, şu Bayrak Şiiri'ni yazan Arif Nihat Asya da derviş bir insandı. Tanıdığımız da bir kimseydi. Onun *Aff-ı Umumî* diye bir şiiri vardır. Uzun, güzel bir şiirle her şeyi affettiğini yazmış. Gençler onu da ezberlesin. Bazı cümleleri biraz şairce, kusurlu belki ama coşmuş, herkesi affettiğini o şiirinde ifade ediyor.

Biz de affedici olacağız. Hanımı affedeceğiz, çocuğu affedeceğiz.

Adam çocuğuyla konuşmuyor. Öyleleri geliyor bana, küsmüş, çocuğunu affetmiyor, konuşmuyor.

Çocuk Müslüman, geliyor:

"—Hocam, babam bana kızdı. Beş yıldır, sekiz yıldır, on yıldır,

on iki yıldır, neyse konuşmuyoruz. Yalvarıyorum, olmuyor. Düğünde, bayramda gidiyorum, elini öpmek istiyorum; eve almıyor." diyor.

Affedici ol mübarek! Çocuğunu affetmeyip de helâk mı edeceksin? Bak o da bir hata etmiş bile olsa, işte şimdi pişman… Sonra kötü bir insan değil, ben biliyorum. Ama affetmiyor.

Kardeş, kardeşi affetmiyor. Baba, oğulu affetmiyor. Karı, kocayı affetmiyor. Koca, karıyı affetmiyor. Bozuşmuşlar, kız gitmiş babasının evine, adam burada, ortada iki tane, üç tane çocuk, incir çekirdeğini doldurmaz mesele, nefsânî duygulardan yuva çatır çatır yıkılıyor. Birbirlerini affetmiyorlar.

"—O bana şöyle dedi."

Canım affediver.

"—Efendim, affederdim de gelip özür dilemedi."

Özür dileyiver.

"—Ben özür dilersem, o şımarır." ve saire.

İnsanları barıştırmak için ter döküyorsun, küçük meselelerden küsüyorlar, bir türlü barışmıyorlar; bu sevapları kaçırıyorlar. Cennetteki Allah'ın vereceği köşkleri kaçırıyorlar.

"—Boğaziçi'nde bir yalı vereceğiz." deseler, insan bu dünyada her şeyi yapar.

Boğaziçi'nde değil, cennette!

"—Sana Boğaziçi'nde bir yalı vereceğiz." deseler her şeyi yapar.

Ama cennetteki köşkleri bilmediği için herhalde, bu hadisleri okumadığından affetmiyor. Veya kabahat yine biz hocalarda ki söylemiyoruz, anlatmıyoruz; halk da bilmiyor. Onun için aftan nasibi yok, haberi yok, hissesi yok. Böyle gidiyor...

Kan davası! Sülale boyu devam ediyor.

Niye bu kabile, bu kabileyle kavga ediyor?

"—Efendim, falancanın dedesi filancanın dayısını öldürmüş, o da onun amcasını öldürmüş."

Yahu suçlu yerine suçsuz öldürülür mü? Böyle mantıksız şey olur mu? Suçluyu yakalarsan, onu cezalandırabilirsin. Kısas ancak öyle olur.

"—Onun dayısı…"

Dayısı olsun, ama adamın dayı olmaktan başka bir suçu yok ki. Akrabasından kimi bulursa deviriyor. O da onu deviriyor. Bu sefer

o şehirde barınamayınca başka şehire kaçıyor. O da onun peşinden gidiyor. Pusu kuruyor, bekliyor; o da orada onu deviriyor.

Onun çocuğu da intikam almak için yıllarca yaşıyor, iz sürüyor, tazı gibi koku kokluyor, ötekisini buluyor; o da onu deviriyor. Ne oldu?

Bir mü'mini, bir müslümanı kasten öldüren bir kimse ebedî olarak cehennemde yanar. Birbirlerini hem dünyada mahvediyorlar, hem ahirette mahvoluyorlar.

Affetmek, köşkleri kazanmaya sebep; "Affettim." diyemiyor.

Kabahat biz hocalarda... Bütün kabahatlar bizde, sarıklı, kavuklu, cübbelilerde…

Neden?

Söylememişiz, duyurmamışız, öğretmemişiz. Böyle devam edip gidiyor. Herkesin eli tüfekli, Başbağlar Köyü'nü basmış;

"—1938'in intikamını aldık." diyor.

Yahu, 1938'den kaç kişi kaldı!

"—Kim yapmış? 1938'de ne olmuş?"

"—Şunu inceleyin." dedim, 1938'de ne olmuş bakalım.

1938'de hükümet orada bazı köylerde harekât yapmış. O adamları yakala; Başbağlar'ın köylüsüyle ne işin var? Onları dava et, onları mahkemeye ver:

"—Bizi haksız yere öldürdü." de.

Akıl alır işler değil... Şeytan şu insanoğlunu gerçekten ustaca kandırıyor. Bir çaresini buluyor, her birisini kandırıyor; Allah korusun. Şeytanın şerrinden korusun, cahilliğin şerrinden korusun, nefsin şerrinden korusun, yolunda yürüyen sevdiği kul olmayı Allah cümlemize nasib eylesin.

b. Ancak Allah İçin Olan Ameller Kabul Edilecek

İkinci hadîs-i şerîfe geçelim.

İbn-i Asâkir, bu ikinci hadîs-i şerîfi Enes RA’dan rivayet eylemiş. Birinciden affetme duygusuyla dolduk, şimdi dışarıya çıktığımız için affedeceğiz, inşaallah.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[101]

إِذَا كَانَ يومُ القِيامَةِ ، يُجاءُ بِالأعْمَالِ فِي صُحُفٍ مُحْكَمَةٍ ، فَيَقُولُ اللهُ : اِقْبَلُوا هَذَا ، وَرُدُّوا هَذَا ! فتقُولُ المَلائِكَةُ: وَعِزَّتِكَ مَا كَتَبْنا إلاَّمَا عَمِلَ. فَيَقُولُ: إِنَّ عَمَلَهُ كَانَ لِغَيْرِي ، وَإِنِّي لاَ أَقْبَلُ الْيَوْمَ إلاَّ مَا كَانَ لِوَجْهِي

(كر. عن أنس)

RE. 59/2 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, yücâü bi'l-a'mâli fî suhufin muhkemetin, feyekùlu'llàhu: İkbelû hâzâ, ve rüddû hâzâ! Fetekûlü'l-melâiketü: Ve izzetike mâ ketebnâ illâ mâ amile, feyekùlü: İnne amelehû kâne li-gayri vechî, ve innî lâ akbelü'l-yevme illâ mâ kâne li-vechî.*)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeh*) "Kıyamet günü olduğu zaman, (*yücâü bi'l-a'mâli fî suhufin muhkemetin*) muhkem yazılı defterlerin içinde ameller Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin divan-ı ilâhîsine getirilir, sunulur."

Herkesin defterleri açılacak, ameller ortaya dökülecek ya, namazlar niyazlar, hatalar, günahlar, sevaplar… Herkesin defteri var, melekler her şeyi yazıyorlar. Ama bunlar böyle yıpranan, kopan, unutulan, silinen yazılar değil. Muhkem bir şekilde, kuvvetli bir şekilde yazılmış, sayfalar halinde, defterler hâlinde, bu amellerin kayıtları Allah'ın huzuruna getirilir.

(*Feyekùlü'llàhu azze ve celle*) "Azîz ve celîl olan Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki: (*İkbelû hâzâ*) Şu ameli kabul edin, tamam. Sevabı şu kadar yazın, bunu kabul edin! (*Ve rüddû hâzâ*) Şu ameli de kabul etmeyin, reddedin! Çürük, işe yaramaz. Bunu kabul edin, bunu kabul etmeyin; bunu kabul edin, bunu kabul etmeyin…"

(*Fetekùlü'l-melâiketü*) "Bunun üzerine melekler derler ki: *(Ve izzetike*) Yâ Rabbi, senin izzetine and olsun ki izzetine, celaline and olsun ki, (*mâ ketebnâ illâ mâ amile*) bu kul ne işlemişse onu yazdık.

---

101 Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VI, s.183, no:6133; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.635, no:18395, 18396; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.477, no:75/6; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.İV, s.20, no:2688.

Deftere başka bir şey yazmadık, işlediklerini yazdık. Boş bir şey yazmadık, yapılmayan bir şeyi yazmadık; ne varsa onu yazdık."

"Niye bazısı kabul oluyor, bazısı olmuyor?" diye böyle and içip Allah'a yemin ediyorlar. (*Ve izzetike*) "Senin izzetine and olsun ki yâ Rabbi, biz ilave yapmadık, eksik yapmadık, kul ne yaptıysa onu aynen yazdık." diyorlar.

Allah-u Teàlâ Hazretleri de buyuracak ki:

(*Feyekùlü inne amelehû kâne li-gayri vechî*) "Onun işlediği şu amel, kabul etmediğim amel, benim rızam için değildi; başka bir sebeple yapılmıştı. (*Ve innî lâ akbelü'l-yevme illâ mâ kâne li-vechî*) Ben bugün ancak benim rızam için, benim vechim için yapılmış, halis niyetli ameli kabul ederim. Başka maksatla yapılan amel, görünüşte güzel bir amel bile olsa kabul etmem."

"—Kur'an okumak bile olsa, para içinse kabul etmem. Namaz kılmak bile olsa, gösteriş içinse kabul etmem. Hacca gitmek bile olsa, hacı sıfatını almak içinse etrafa bunu kullanmak içinse kabul etmem." gibi.

Allah rızası için olmayan şeyleri reddettiğini bildiriyor.

Muhterem kardeşlerim!

Bu hususta hadîs-i şerîf kitaplarında çok hadisler vardır. Allah her yapılan ibadeti kabul etmez. Ancak sırf kendi zât-ı pâki için, vech-i pâki için, rızası için yapılanı kabul eder.

Onun için amellerin, işlerin, hayrât-u hasenâtın sırf Allah rızası için olmasına çok dikkat etmek lazım. Niyet çok halis olmalı, karışmamalı, bozulmamalı. Kalp bozulmamalı. Niyet. Buna dikkat edin.

Bu böyle olmadığı zaman, Allah ihlâssız ameli kabul etmiyor. İhlâsı öğrenin, tasavvufu öğrenin. Tarikati öğrenin, tarikatin içinde ihlâslı olmayı öğrenin! (*Hâlisen li-vechi'llâh*) "İbadet etmeyi, kulluk yapmayı öğrenin! Onu yapmadınız mı, öğrenmediniz mi olmaz.

Minare yaptır, kitabesini altına yapıştır. Yurt yaptır, kitabesini başına koy. Niye böyle yapıyorsun?

“—Televizyona reklam versem şu kadar para alıyorlar, bunu yapıyorum daha ucuza geliyor; bu daha güzel reklam!"

İyi ama Allah reklam niyetiyle olunca sevmez, kabul etmez.

Her şey Allah rızası için olacak. Onun için âmâl-i sâlihânızda

ihlâsa, ihlâslı olmaya, o işi kalbinizin pırıl pırıl, tertemiz, sırf Allah rızası için yapmasına, öyle niyet etmesine çok dikkat edin.

Tasavvufun özü, esası, önemli duygulardan bir tanesi bu ihlâs duygusudur. Niyetin temiz olması, niyete bir pis maksat karışmaması, bir art niyetin karışmaması.

Bilmem anlatabiliyor muyum? Bu tarzda olmazsa Allah kabul etmiyor. Namaz bile olsa kabul etmiyor. Hac bile olsa kabul etmiyor.

Hadis kitaplarında okudum; hacı kardeşlerime Hicaz'da da okudum; oraya gidenlerin bir kısmı, turist defterine yazılırmış. Eski adıyla seyyah... "Seyahat edici" defterine yazılırmış.

Neden?

"—Mısır'ı bir göreyim, Kahire'yi görmedim. Bağdat'ı göreyim, Şam'ı göreyim."

Sen nereye gidiyorsun; ibadete mi gidiyorsun, seyahate mi gidiyorsun? Görmeye mi gidiyorsun, Allah'ın rızasını kazanmaya mı gidiyorsun?

Kimisi seyyah defterine yazılırmış, kimisi tüccar defterine yazılırmış.

"—Buradan üç tane halı alayım, orada götürüp satayım, parasını vereyim, yiyeceğimi yiyeyim, gelirken de baharat alayım, misk alayım. Burada onu şu kadara satarım; hac da bedavaya gelir!"

Bedavaya gelir ama Allah kabul etmiyor; niyet Allah rızası için olmadığından o zaman tüccar" defterine yazıyor.

Onun için her yaptığınız işte ihlâsı gözetin, ihlâsa dikkat edin.

c. Mevki ve Makamdan da Sorgu Olacak!

Üçüncü hadîs-i şerîf.

Bu hadîs-i şerîfler hep (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeh*) diye başlıyor. Kıyametle ilgili bugün epeyce bir manzara gözünüzün önüne serilecek.

Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfte buyuruyor ki:[102]

---

[102] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.142, no:448; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.33, no:18; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.I, s.98, no:97; Heysemî, *Mecmaü'z-*

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ ، دَعَا اللهُ بِعَبْدٍ مِنْ عَبِيدِهِ ، فَيَقِفُ بَيْنَ يَدَيْهِ ، فَيَسْأَلُهُ عَنْ جَاهِهِ ، كَمَا يَسْأَلُهُ عَنْ مَالِهِ (تمام ، خط. عن ابن عمر)

RE. 59/3 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, dea'llàhu bi-abdin min abîdihî, feyakıfu beyne yedeyhi, feyes'elühû an câhihî, kemâ yes'elühû an mâlihî.*)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti*) "Kıyamet günü olduğu zaman, (*dea'llàhu bi-abdin min abîdihî*) kullarından bir kulu huzuruna çağırır."

Herkes hesaba çekilecek, bi-gayri hisab cennete girenler müstesna. Çağırılıp hesaba çekilecekler.

"Kullarından bir kulu çağırır. (*Feyakıfü beyne yedeyhi*) Kul Allah'ın huzurunda, Huzur-u Rabbü'l-izzette divana durur. (*Feyes'elühû an câhihî*) Allah ona mevki ve makamını da sorar; (*kemâ yes'elühû an mâlihî*) malını sorduğu gibi…"

Bu ne demek? Malını nasıl sorar Allah?

"—Sen bu malı nasıl kazandın? Bu mal senin eline nasıl geçti? Rüşvetle mi, hırsızlıkla mı, zulümle mi, gadirle mi, mirasla mı, çalışmakla mı, faizle mi, ticaretle mi, helalle mi, haramla mı kazandın?”

"—Nasıl kazandın?" diye kazanılışını bir bir sorar Allah.

"—Bu ne? Bu mal, tarla kimin? Bu altınlar, bu beşibiryerdeler, bu mülkler, hanlar kimin?"

"—Benim…"

"—Nereden kazandın?" diye sorarlar, bir.

Buradan kurtuluş nasıl olur?

Kazancı helal ise kurtulur. Haramdan kazanmışsa, belâsını bulur, cezasını çeker. Helalden kazanacak.

Zevâid, c.X, s.627, no:18374; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VII, s.171; İbn-i Hibbân, Mecrûhîn, c.III, s.137; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VIII, s.99, no:4204; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LI, s.172; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.330, no:1177; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.459, no:7430; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.5, no:2662.

"—Hocam ben ticaret yaptım, kazandım."

Ama Hz. Ömer; çarşıda pazarda, aralarına girip tüccarları sorguya çeker, imtihan edermiş. İmtihanı bilemeyenleri kamçı ile dövermiş. "Muamelatında, alışverişinde faiz oluyor, haram oluyor mu?" diye, bu bilgileri olmayanı dövermiş.

Hatta bazı halifeler bilgisiz tüccarı pazardan, ticaretten kovarlarmış, men ederlermiş:

"—Git, Allah'ın emirlerini, ahkâmını öğren, öyle gel!" derlermiş.

Tartıyı, ölçüyü, muameleyi, hangisi helal muamele, hangisi haram muamele; "Bunu bilsin, gelsin." diye böyle yaparlarmış. Kovarlarmış, ticaret yaptırtmazlarmış. Çünkü sadece ticaret yapmakla kazanç helal olmuyor, ticaretin yapılış şeklinin de haramları, helalleri var.

Meselâ, cuma günü dükkânın çalışırsa kazanç haramdır. Allah, (*ve zerü'l-bey'*) buyurdu:

يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِي لِلصَّلاَةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا

إِلَى ذِكْرِ اللهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ، ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنتُمْ تَعْلَمُونَ

(الجمعة:٩)

(*Yâ eyyühe'llezîne âmenû izâ nûdiye li's-salâti min yevmi'l-cumuati fes'av ilâ zikri'llâhi ve zerü'l-bey'*) [Ey iman edenler! Cuma günü namaza çağrıldığınız zaman, ezan okunduğu zaman, hemen Allah'ı anmaya koşun ve alışverişi bırakın! (*Zâliküm hayrun leküm in küntüm ta'lemûn*) Eğer bilmiş olsanız, elbette bu, sizin için daha hayırlıdır.] (Cuma, 62/9) buyruluyor.

"—Allah'ın zikrine, camiye koş. Ezan okunduğu zaman alışverişi bırak." dedi. Açık olduğu zaman, haram olur. Allah'ın "Bırak!" dediği zamanda ticaret yapıyorsun.

"—Hiç faiz yemedim, şöyle yapmadım, böyle yapmadım!"

Ama zamanı haram. İbadete gidecektin, ibadete gitmedin, onun için zaman bakımından yine doğru olmadı.

Bir kere malın nereden kazanıldığını sorarlar, bir.

İkincisi; mal senin oldu, bu mal senin olunca ne yapman lazımdı? Tarla ise mahsulün öşrünü vermen lazımdı. Ticaret emtia ise, para pul ise bunun zekâtını vermen lazımdı. Ramazan'da sadaka-i fıtır verecektin, hayır hasenât yapacaktın, cihada para harcayacaktın, müslümanlara karşı mâlî vazifelerini yerine getirecektin. "Mâlî mükellefiyetlerini yerine getirmedi." diye, onları yapmayınca da insan cezayı bulur, cezayı çeker; iki.

Bir de insana malını nereye harcadığını da sorarlar.

"—Efendim, bir gecede bilmem kaç milyon harcıyor!"

Nerede harcıyor?

Gazinoda, pavyonda. Adana'daki koca portakal bahçesinin bir senelik mahsulünü bir gecede harcıyor. Allah insanlara parayı istediği gibi harcamaya müsaade etmiyor. Helâl yolla harcamasını istiyor. Harama, israfa harcattırmıyor. Onun için harcamasından da sorgu olur.

Demek ki malla ilgili hepsi helâl bile olsa, sorgu sual var.

Malla ilgili sorgu sual olduğu gibi, sorumluluk olduğu gibi, mevkiinden, makamından, rütbesinden dolayı da sorumluluğu

vardır.

"—Sen hangi makamdaydın?"

"—Falanca yerde genel müdürdüm."

"—Gel bakalım. Bu genel müdürlüğünde yapman gereken görevleri yaptın mı?"

"—Ben hâkimdim."

"—Sen hâkim iken adaletli davrandın mı?"

"—Ben savcıydım."

"—Savcı iken vazifeni güzel yaptın mı?"

Vazifesi neyse, makamı neyse ondan da sorgu sual olur.

Yapmadığı vazifelerden dolayı ceza yer, yanlış yaptıklarından dolayı da günaha girer, ceza yer. İhmallerinden de ceza yer, yanlışlıklarından dolayı da ceza yer. Doğru şeyler yapması lazım.

"—Ben bu göreve getirildim. Neler yapmam gerekiyor?" diye düşünecekti, vazifesini yapacaktı.

Asker, korumamış; polis, asayişi sağlamamış; hâkim, adaleti tesis etmemiş, rüşvet almış, haksızlık yapmış; avukat, yalan söylemiş; savcı, göz yummuş… Olmaz!

Hapishane memuru, mahkûmu kaçırtmış. Olmaz!

Herkese makamından dolayı sorgu ve sorumluluk olacak.

Onun için bu sorumluluğu bilerek, mevkiinizin, makamınızın, rütbenizin, salâhiyetlerinizin gerektirdiği vazifeleri yapın, yanlış iş yapmayın! Çünkü mahkeme-i kübrâ var. Allah'ın azabı var, cezası var, ahiret var!

d. Kâfirlerin Mü'minlere Fidye Olması

Dördüncü hadîs-i şerîf:

Ebû Mûse'l-Eş'ârî RA'dan Müslim Rh.A rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:

إذا كَانَ يَوْمُ القِيامَةِ، أَعْطَى اللهُ كُلَّ رَجُلٍ مِنْ هٰذِهِ الأُمَّةِ رَجُلاً مِنَ الْكُفَّارِ، فَيُقَالُ لَهُ: هٰذَا فِدَاؤُكَ مِنَ النَّارِ (م. عن أبى موسى)

RE. 59/4 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, a'ta'llâhu külle racülin min hâzihi'l-ümmeti racülen mine'l-küffâri, feyükàlü lehû: Hâzâ fidâüke mine'n-nâr.*)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti*) "Kıyamet günü olduğu zaman, (*a'ta'llâhu külle racülin min hâzihi'l-ümmeti racülen mine'l-küffâri*) bu ümmetten her bir adam için Allah kâfirlerden bir adam verir. (*Feyükàlü lehû*) Sonra bu müslümana denilir ki: (*Hâzâ fidâüke mine'n-nâr*) Bu, senin cehennemden âzatlığındır."

O kâfir cehenneme gönderilir, bu mü'min cennete gider. Cehennemden fidye-i necât ile kurtuluşudur.

Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden biliyoruz ki her insanın, sizin, bizim, bütün insanların, her insanın hem cennette, hem cehennemde yeri varmış. Yer sıkıntısı yok…

Hatta müthiş bir âyet-i kerîme var:

يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَـلأْتِ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَزِيدٍ (ق:٣٠)

(*Yevme nekùlü li-cehennem*) "O gün cehenneme deriz: (*Heli'mtele'ti*) 'Doldun mu ey cehennem? Tamam mısın, tıklım tıklım doldun mu?' (*Ve tekùlü hel min mezîd?*) Cehennem de der ki: 'Daha var mı yâ Rabbi?'" (Kaf, 50/30)

Hepsini alacak, hepsini alır. Çünkü herkesin cennette de, cehennemde de ayrılmış yeri var. Cennetin amellerini işlerse cennete gider, Cehennemin amellerini işlerse cehenneme gider.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi uyanık, akıllı, basiretli insanlardan eylesin… Cennetteki o güzel, sonsuz nimetleri kazanmayı, elden kaçırmamayı, kazanmayı nasib eylesin… Cehennemin o feci azaplarına düşmemeyi, ondan kurtulmayı nasib eylesin...

Çok önemli! Bir yerde cayır cayır ateş yanıyor, cayır cayır yanacak. Ama ölse kurtulur, ölmeyecek. Bir tarafta da türlü türlü, gözlerin görmediği, kulakların işitmediği, hatıra hayale gelmedik nimetler, köşkler, mücevherler, hizmetçiler, huriler, havuzlar, köşkler, gölgelikler, meyvelikler, izzetler, ikramlar, yerler, gökler kadar cennetler var. Bu kadar mülkler, bu kadar rahatlar var, bu kadar sefalar var. İnsanoğlu bunu bırakıyor, ötekine düşecek işler yapıyor.

Kâfirin ne kadar akılsız olduğunu anlayın! Kâfir olmayıp da müslüman olduğu halde yalan yanlış hareket edenlerin de ne kadar yanlış hareket ettiği, ne kadar hatalı olduğu şuradan açıkça ortaya çıkıyor: Cenneti feda ediyor da cehenneme düşecek yolda yürüyor. Akla, mantığa, iz'ana, irfana sığacak iş değildir muhterem kardeşlerim!

Bu dünyada cehennemin yolunda biraz lezzet var, zevk var, tat var... Balık neden yakalanıyor? O kıvrımlı, çengelin ucuna birazcık yem takıyorlar, aşağı sallıyorlar; "O yemi yiyeceğim." diye balık canından oluyor, oltaya takılıyor.

İşte o da şeytanın aldatması. O kadarcık lezzet de meyhanenin lezzeti, günahın tadı, rahatı, bu fâni dünyanın çalgısı, çengisi; işte o da cehennemin tuzağı...

Onun için o yemi yutmamak, o tuzağa düşmemek, aklını kullanmak, cenneti kazanmak lazım.

Allah CC hiçbir şeyi gizlememiş, el-hamdü lillâh. Allah, ileride olacak hiçbir bilgiyi gizlememiş. Gizleseydi durumumuz çok fena

olurdu. Bak hepsini önceden anlatmış. Kıyamet gününde ne olacağını bir bir anlatmış.

Şimdi neredeyiz? Dünyadayız. Daha yaşıyoruz. Allah, olacakları bildiriyor:

"—Şöyle olacak, şöyle olacak, şöyle olacak…"

Tefferruatıyla anlatıyor. İnsanların cehenneme düştüğü zaman nasıl feryat edeceğini bile anlatıyor, ne diyeceğini bile anlatıyor; onlara ne cevap vereceği bile belli:

Cehennem ehli diyecekler ki:

رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ (المؤمنون:١٠٧)

(*Rabbenâ ahricnâ minhâ fein udnâ feinnâ zâlimûn*) “Yâ Rabbi, sen bizi bu cehennemden çıkar! Yâ Rabbi, sen bizi bu dünyaya bir daha gönder. Eğer biz gene bu kötü şeyleri yaparsak, o zaman tamam, zalimlerden oluruz; o zaman bizi cezalandır!” (Mü’minûn, 23/107)

Allàh-u Teàlâ Hazretleri onlara:

قَالَ اخْسَئُوا فِيهَا وَلاَ تُكَلِّمُونِ (المؤمنون:١٠٨)

(*Kàle’hseû fîhâ ve lâ tükellimûn*) “Kapayın çenenizi, konuşmayın benimle! Bana hitap etmeyin, dua bile etmeyin!" diyecek. (Mü’minûn, 23/107)

Orada konuşacak halleri bile olmayacak.

Bu pişmanlıklar, bu haller iyi ki bu dünyada iken bizim kulağımıza duyurulmuş, iyi ki…

Allah niye, "Âlemlere rahmet olarak peygamber gönderdim." diyor? Acıdığı için. Bize acıdığı için, bize rahmetinden peygamber göndermiş ki, tehlikeleri bildirsin.

Peygamberin iki sıfatı var: Beşîr ve nezîr, müjdeci ve korkutucu, ihtar edici.

Beşîr, müjdeci. Neyi müjdeliyor?

"—Şöyle şöyle yaparsanız, şöyle şöyle büyük mükâfâtlar var" diye ballandırıyor, anlatıyor.

Nezîr, korkutucu.

"—Şöyle şöyle yaparsınız, böyle böyle cezalar var ha!" diye ihtar ediyor, ikaz ediyor. "Yapmayın!" diyor.

Onun için Allah, Rasûl-i Edîbi'ne uymayı, cehenneme gidecek işlere bulaşmamayı, o yollara sapmamayı, cennetin sırat-ı müstakîminde dosdoğru yürümeyi cümlemize nasib eylesin…

e. Allah Rızası İçin Yapılmayan Amel

Ebû Fudale RA rivayet eylemiş.

Peygamber Efendimiz SAS bu 5. hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:[103]

إِذَا كَانَ يَوْمُ القِيَامَةِ ، نَادَى مُنَادٍ : مَنْ عَمِلَ عَمَلاً لِغَيْرِ اللهِ ، فَلْيَطْلُبْ ثَوَابَهُ مِمَّنْ عَمِلَهُ لَهُ (ابن سعد عن أبى سعد بن أبى فضالة)

RE. 59/5 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, nâdâ münâdin: Men amile amelen li-gayri'llâhi, felyatlüb sevâbehû mimmen amelehû lehû.*)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, nâdâ münâdin*) "Kıyamet günü olduğu zaman, bir münâdî seslenir: (*Men amile amelen li-gayri'llâhi*) Allah'tan başka bir sebeple amel işleyen kişi, Allah için değil, Allah'tan gayrı için amel işleyen bir kişi, (*felyatlüb sevâbehû mimmen amelehû lehû*) bu ameli kimin için işlemişse, gitsin sevabı ondan istesin. Gelip Allah'tan sevap beklemesin!'"

O ameli kim için yapmıştı; gitsin sevabını ondan istesin! Başkası yok ki! Sevap verecek kimse mi var? "Allah o kimseye sevap vermeyecek." demek.

Allah rızası için yapılmayan bir amelden dolayı ahirette insanlar çok pişmanlık duyacaklar. Faydası olmayacak, sevap bulamayacak ve Allah huzurundan kovacak.

"—Kimin için yaptıysan, git sevabı ondan iste; ben vermiyorum!" dediği zaman, kime gider?

Adın senin Gaffâr iken,

---

[103] *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.96, no:264; *Câmiü'l-Hàdîs*, c.IV, s.16, no:2681.

Ayb örtücü Settâr iken,
Kime gidem sen var iken?
Cürmüm ile geldim sana!

Şair böyle söylüyor ya… Allah kovarsa kime gideriz?
İbrâhim ibn-i Edhem Hazretleri de diyor ki:

إِلٰهِى ، عَبْدُكَ الْعَاصِى أَتَا كَا

مُقِرًّا بِالذَّنْبِ فَقَدْ دَعَا كَا

(*İlâhî, abdüke'l-àsî etâkâ*) "Yâ Rabbi, şu âsî kulun kalktı, işte senin huzuruna geldi. (*Mukırran bi'z-zenbi fekad deàkâ*) Evet, hatasını biliyor, suçlu, günahlı... Onun için boynu bükük, mahcup ama, sana duâ eder bir vaziyette geldi yâ Rabbî!" diyor.

فَإِنْ تَغْفِرْ ، فَأَنْتَ أَهْلٌ لِذَا كَا

وَإِنْ تَطْرُضْ ، وَمَنْ يَرْحَمْ سِوَا كَا

(*Fein tağfir, feente ehlün lizâkâ*) "Eğer affedersen, sen Gaffârü'z-zünûb'sün, affedicisin yâ Rabbî; affedersin. (*Ve in tatrud, ve men yerham sivâkâ*) Yâ Rabbî, kapından kovarsan, ben nereye gideyim? Artık bana kim merhamet eder yâ Rabbî?"

Fein tağfir, feente ehli'r-rizâke;
Ve in tatrud, femen yerham sivâke?

"Affedersen sen affedicisin, tamam yâ Rabbi! Ama kapıdan kovarsan artık bana kim acır? Benim işimi kim düzeltir? Kim bana yardım eder? Mahvolurum."

Mahvolur, herkes mahvolur. Allah'ın nazar etmediği, huzurundan kovduğu, "Defol!" dediği, "Vermiyorum!" dediği, "Git, nereden alacaksan al!" dediği zaman, insanın gideceği başka melce,

başka kapı, başka yer yok.

(*Lâ melcee ve lâ mencea minhü illâ ileyhi*) "Allah'tan başka sığınacak, kurtulma yeri, başka bir yer yok; ancak Allah var. Ancak Allah'ın dergâhı var. Ancak Allah'ın lütfu, rahmeti, affı, merhameti var."

Onun için kazanmaya, Allah'ın sevdiği kul olmaya çalışmak lazım. Mutasavvıf olmak lazım.

Bana; "Tasavvuf nedir?" diye soruyorlar. Herkes merak ediyor. Bir de; "Nasıl anlatacak?" diye, imtihan için de soruyorlar. Bilmediği için değil de, "Bakalım tasavvufu bu nasıl anlatacak?" diye. Biliyor, birçok kitap okumuş, sonraki sorularında bakıyorsun, epeyce bilgisi var. Ama soruyor:

"—Tasavvuf nedir?"

Ben de diyorum ki:

"—Tasavvuf, Allah'ın sevgisini kazanma yoludur, kazanma mesleğidir. Allah tarafından sevilme, Allah'ı sevebilme mesleğidir."

Bu kadar işte. Allah tarafından sevilebiliyorsan, ne mutlu! Sevilememişsen başaramadın, sınıfta kaldın. Yandın, şap gibi. Bitti.

İnsan Allah tarafından sevilmeyi kazanacak, başaracak. Allah yardımcımız olsun…

Ne güzel hadîs-i şerîfler, ne kadar uyandırıcı! Bu hadîs-i şerîfleri duymanız, sizin ömrünüzün en kazançlı işleri; ahirette de kurtarır. Şu bildiklerinizi göz önüne alıp da bundan sonraki hayatınızı böyle götürseniz, hadsiz hesapsız güzel sonuçla, çok büyük mükâfâtlara erersiniz.

f. Alimlerin Mürekkebi, Şehidlerin Kanı

Yine Enes RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[104]

إِذَا كَانَ يَوْمُ القِيَامَةِ ، يُوزَنُ دِمَاءُ الشُّهَدَاءِ بِمِدَادِ العُلَمَاءِ فَيَرْجَحُ

[104] *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.23, no:2694.

مِدَادُ الْعُلَمَاءِ عَلَى دِمَاءِ الشُّهَدَاءِ (ابن النجار عن أنس)

RE. 59/6 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, yûzenü demü'ş-şühedâi bi-midâdi'l-ulemâi, feyureccehu midâdü'l-ulemâi alâ demi'ş-şühedâi*)

Peygamber Efendimiz, (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti*) "Kıyamet günü oldu mu…" diyor, bildiriyor.

Kıyamet günü mizan var, ölçme var, terazi var, amellerin tartılması var.

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ (الاعراف:٨)

(*Ve'l-veznü yevme izini'l-hakku*) "O gün Rahmân'ın; kulların amellerini, sevaplarını, günahlarını tartması haktır." (A'raf, 7/8)

Bu olacak. Bu ölçme tartmada, (*yûzenü demü'ş-şühedâi bi-midâdi'l-ulemâi*) şehidlerin kanları ile alimlerin mürekkepleri mütekabil olarak tartılır."

Burada şehid kan dökmüş, ölmüş, al kanlara boyanmış, vurulmuş, şakır şakır yerlere kanları akmış. Bunlar toplanır.

Burada da bu adamcağız, mürekkep hokkası içinde kalemini batırıp batırıp yazmış; alim. "Bu alimin mürekkebi ile bu şehidin kanı tartılır. Hangisi üstün gelir? (*Feyureccehu midâdü'l-ulemâi alâ demi'ş-şühedâ*) Alimin mürekkebi ağır basar."

"Daha kıymetli" demek. "Alimin derecesi şehidin derecesinden daha yüksek" demek.

O canını verdi, Allah yolunda İslâm'ı kurtardı, müslümanları kurtardı, kurtarmak için savaştı. Savaş kazanılır, kaybedilir ayrı. Allah yolunda canını verdi, şehid oldu. Bi-gayri hisâb cennete girecek, hesapsız cennete girecek.

Bu alim; o da insanların mânevî bakımdan ölmelerini engelliyor, küfre düşmelerini, nifaka, fıska, fücûra düşmelerini engelliyor, dini öğretiyor; insanların hem dünyasını kurtarıyor, hem ahiretini kurtarıyor.

Zalimi zulümden alıkoyuyor, hırsızı hırsızlığından döndürüyor, edepsizi edepsizliğinden çeviriyor. İnsanları diriltiyor. Kalbi ölmüş insanları diriltiyor. Yanlış yola sapmış olanları doğru yola getiriyor.

İnsanların bu dünyada bedenen, ruhen, ailece, milletçe mutlu olmasını sağlıyor. İnsanların insanlara zulüm, gadir, haksızlık, öldürme ve saire yapmamasını sağlıyor.

Alim olmazsa bunlar bilinmeyecekti, yapılacaktı. Onun için bunun yaptığı şehidin yaptığından daha üstün oluyor.

Sonra alim bir kitap yazdı mı yüzyıllarca okunuyor. İmam Gazzâlî 11. asırda yaşamış, miladi 12. asrın başında, 1111'de vefat etmiş. Hâlâ kitaplarını okuyoruz, seviyoruz. Cennetmekan, Allah rahmet eylesin. İhyâ'sını okuyoruz, tavsiye ediyoruz.

"—Hocam, hangi kitabı okuyayım?"

“—İhya'yı oku, ihyâ olursun. Daha ne istiyorsun? İhya'yı okudun mu, yeter. Muazzam bir kitap!" diyoruz.

Hâlâ İmam Gazzâlî'nin kitapları feyiz veriyor, neşe veriyor, hidayetine sebep oluyor, güzel şeyler yapmasına sebep oluyor.

Ne güzel bir şey!

Asırlar geçmiş... Asır, yüzyıl, kolay değil. 1993 senesinden 1111'i çıkarırsak düşünün 882 sene, kitapları okunmuş, sevap kazanmış. Tabi bunun yaptığı iş, daha büyük.

Bak, İslâm daha önemliyi, daha çok sevaplıyı ötekisinden nasıl ayırıyor? Alim, daha yüksek. İlim daha önemli. İlim öğrenmek, Allah yolunda cihad etmekten de önde geliyor. Çünkü ilim olmazsa cahilin cihadı da berbat olur. Cihadı da yüzüne gözüne bulaştırır. Ganimetten malı alır, cebine sokar, torbasına koyar.

"—İşte ne yapayım, yüzüğü buldum, altını buldum, soktum torbama." der.

Halbuki ganimet malını taksim etmek lazım. Teslim edilip öyle taksim olunacak. Beşte biri Beytülmal'e ayrılacak, beşte dördü gaziler arasında taksim edilecek.

"—Olsun, işte ben buldum, cebime, torbaya doldurdum; yüzük, küpe, altın, gümüş."

Sen şimdi hapı yuttun!

"—Ayakkabı bağcığı alsa bile, cehennemden, ateşten bir bağ almıştır." diyor Peygamber Efendimiz.

Şu hale bak! Hadi, cahil, cihad etti güya, buyur; cehenneme girecek.

Peygamber Efendimiz dedi ki:

"—Kim ganimet almışsa getirsin, ortaya koysun."

Herkes getirdi, getirdi, getirdi, dedi ki;

"—Eğer getirmeyen varsa, o cehennemliktir. Ganimetten bir mal alan, vermeyen, ortaya, hesaba katmayan cehennemden bir ateş almış demektir!" dedi.

Bunun çok şiddetli bir günah olduğuna dair hadîs-i şerîfleri duyduktan bir zaman sonra bir adam; elinde iki tane ayakkabı bağcığı, köseleden sırım, geldi, dedi ki:

"—Bunlar ganimet malıydı. Ben mal taksimi esnasında ortaya katmamıştım."

"—Ben tellal çağırtmıştım, duymadın mı?"

"—Duydum."

"—Niye o zaman vermedin?"

Bir şey diyemiyor. Boynunu büktü.

"—Şimdi alamam. Ateşten bir bağdır." dedi.

Şimdi bu adam ne yapsın?

Düşünüyorum da ne kadar feci bir durum! Hem Allah yolunda savaşa girdi hem de bir sırım, iki tane ayakkabı bağcığı yüzünden düştüğü duruma bak!

Cahil! Bir insan cahil oldu mu cihadı da olmaz. Gider haksız yere öldürür; mazlumu öldürür, masumu öldürür, yine cehenneme girebilir.

O bakımdan her şey ilimle kâim. İslâm'ın hayatı ilimdir. İlim öğreneceğiz, ilim öğreneceksiniz. Haramı, helali öğreneceksiniz. Dini öğrenmeden ticaret bile yapamazsınız. Cihad da yapamazsınız.

"—Biz mücahidiz!"

“—Ya mücahid! Gel mücahid, git mücahid..."

Herkes birbirine mücahid diye hitap ediyor ama dur bakalım. Cihad o kadar ucuz değil. Bu iş, ince bir iş. Bu iş, ciddi bir iş. Oyuncak değil. Haksızlık ettin mi hapı yutuyorsun. Haksızlık etmeyeceksin; dürüst olacaksın, kılı kırka yaracaksın, ince hesap yapacaksın. Başka çaresi yok.

Alimlere cennet kapısında, "Dur, istediğin kimselere şefaat et!" denilecek. Onlar da istediklerine şefaat edecekler, affettirecekler, cennete alacaklar.

g. Hz. Fatıma’nın Cennete Gidişi

Yedinci hadîs-i şerîf:

Ebû Hüreyre RA’dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[105]

إِذَا كَانَ يَوْمُ القِيَامَةِ ، نَادَى مُنَادٍ مِنْ بُطْنَانِ الْعَرْشِ: أَيُّهَا النَّاسُ غُضُّوا أَبْصَارَكُمْ ، حَتَّى تَجُوزَ فَاطِمَةُ إِلَى الْجَنَّةِ (أبو بكر فى الغيلانيات عن أبى هريرة)

[105] Ebû Bekir eş-Şâfî, *el-Gaylâniyât*, c.İ, s.534, no:686; Ebû Hüreyre RA’dan. *Kenzü’l-Ummâl*, c.XII, s.106, no:34210; *Keşfü’l-Hafâ,* c.I, s.96, no:263; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.IV, s.16, no:2679.

RE. 59/7 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, nâdâ münâdin min butnâni'l-arşi: Eyyühe'n-nâsü, guddû ebsâreküm, hattâ tecûze fâtımetü ile'l-cenneti.*)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti*) Kıyamet günü olduğu zaman, (*nâdâ münâdin min butnâni'l-arşi*) Arş'ın orta yerinden doğru bir münâdî nida eder. Bir çağıran, seslenen yüksek sesle seslenir, çağırır, bağırır. Der ki:

(*Eyyühe'n-nâs*) "Ey insanlar! (*Guddû ebsâreküm*) "Gözlerinizi kapayın! (*Hattâ tecûze fâtımetü ile'l-cenneti*) Hz. Fâtıma RA cennete geçinceye kadar bakmayın!"

Böyle seslenileceği bildiriliyor.

Peygamber SAS Efendimiz o cennetlik Fatıma kızına eğildi, kulağına bir şey söyledi. Fatıma Vâlidemiz ağladı, ağladı.

"—Babası Rasûlüllah kulağına bir şey söyledi." diye Hz. Fatıma RA ağladı.

Kolay mı? Baba bir şey söylüyor, kızı ağlıyor. Sonra bir daha eğildi, bir şey daha söyledi. Hz. Fatıma o zaman güldü.

Dediler ki:

"—İlk başta ne söyledi, niye ağladın; sonra ne söyledi, niye güldün?"

Peygamber Efendimiz ilk başta buyurmuş ki:

"—Yâ Fatıma, bizim artık âhirete gitme zamanımız geldi, irtihal-i dâr-ı bekà edeceğiz."

E babasından ayrılacak, kim dayanır? Ağladı o zaman.

İkincide kulağına eğilmiş, demiş ki:

"—Ehli beytimden bana en çabuk kavuşacak olan sensin. Hemen yakında arkamdan en çabuk sen öleceksin."

"—Kavuşacağım." diye, o zaman da güldü,.

Sahabe-i kirâm öyleydi. Rasûlüllah'ı tanıyanlar akşam dua ederlerdi:

"—Yâ Rabbi! Bari bu akşam canımızı al da Rasûlüllah'a kavuşalım."

Burayı bir zindan gibi görüyorlardı, bu hayatı; "Bitse de kurtulsak." diye bir hapis gibi görüyorlardı, öyle dua ediyorlardı.

Şimdi millet yaşamak için var gücüyle çalışıyor. Yaşamak için öldürüyor, vuruyor, kırıyor:

"—Efendim, ne yapayım, hayat acı" diyor, "Hayat mücadelesi" diyor. Haram, helal tanımadan yaşıyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri imanın lezzetini, İslâm'ın güzelliklerini anlayıp öyle yaşamayı bizlere, sizlere nasib eylesin...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

25. 07.1993 – İskenderpaşa Camii

13. KARDEŞİNİN KUSURUNU AFFETMEK

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا كَانَ يومُ الْقِيَامَةِ ، يُنَادِي مُنَادٍ مِنْ بُطْنَانِ الْعَرْشِ لِيَقُمْ مَنْ عَلَى اللهِ أَجْرُهُ فَلاَ يَقُومُ إِلاَّ مَنْ عَفَا عَنْ ذَنْبِ أَخِيهِ (خط. عن ابن عباس)

RE. 59/8 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, yünâdî münâdin min butnâni'l-arşi, liyekum men ale'llàhi ecrühû, felâ yekùmu illâ men afâ an zenbi ahîhi.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Çok aziz ve çok muhterem kardeşlerim!

Allah cümlenizden razı olsun… Dünyanın ve âhiretin hayırlarına, rahmetine cümlenizi nâil eylesin... Cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin… Habîb-i Edîb'ine komşu eylesin...

Şu mübarek camiye geldiniz. Pazar günü güzel havada pikniği gezmeyi terk edip gelmek, mâşaallah, Allah yolundan ayırmasın, her zaman böyle fedakâr olmayı nasib eylesin…

Bu dersleri Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek hadîs-i şeriflerini okumak için yapıyoruz. Oradan da ümidimiz tefeyyüz eylemek, Rasûlüllah Efendimiz'in şefaatine nâil olmak… Ahirette

Rabbimiz bizi ona komşu eylesin… Dünyada yolundan ayırmasın, ahirette de yanından ayırmasın... Allah hepinizden razı olsun…

Bu hadîs-i şeriflerin okumasına geçmeden önce, Peygamber Efendimiz'in ruh-i pâkine hediye olsun diye, ve sâir enbiyâ ve mürselîn ve cümle evliyâullahın, Peygamber Efendimiz'in ashâb-ı kirâmının başta olmak üzere, Peygamber Efendimiz'in mânevî vârisleri sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyyü'l-Murtezâ'dan Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar cümle silsilelerimizde isimleri yazılı, güzerân eylemiş, silsilelerimize bağlı tarikat büyüklerimizin ve kardeşlerimizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu hadîs-i şerifleri bize nakil ve rivayet eylemiş olan cümle alimlerin, râvilerin ruhlarına ve hâsseten okuduğumuz kitabı tertip eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddîn Efendi Hocamız'ın ruhuna hediye olsun diye, kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zâhid-i Bursevî Hocamız'ın ruhuna hâsseten hediye olsun diye;

Beldemizin medâr-ı iftihârı Yuşâ AS'ın, sahâbe-i kirâmın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri ve sâir sahâbe-i kirâmın; cümle evliyâullahın, cümle hayır hasenât sahiplerinin ve bilhassa bu camiyi bina etmiş olan İskender Paşa'nın ve bu camiyi bugüne kadar hizmette tutmak için zahmet etmiş, masraf etmiş, gayret etmiş olanların ruhları için; bu camiden güzerân eylemiş olan mübarek din adamlarının, imamların, hatiplerin, müezzinlerin, kayyımların, vaizlerin, cemaatlerin ruhları için;

Sağ ve hayatta bulunan biz ve siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün geçmişlerinin ruhları için; sağ olanlarımızın Rabbimizin rızasına uygun yaşayıp ömrümüzü hayırlı, verimli, ecirli, sevaplı geçirip, Rabbimizin huzuruna sevdiği razı olduğu bir kul olarak varmamıza vesile olsun diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerif* okuyalım, o büyüklerimize hediye edelim, öyle başlayalım. Buyurun!

………………………..

a. Kardeşinin Hatasını Affetmenin Karşılığı

Okuduğumuz hadîs-i şerifler bu güzel Râmûzü'l-Ehâdîs kitabının 59. sayfasında; 8. hadîs-i şeriften başlıyoruz, aşağıya

doğru ne kadar okuyabilirsek... Birinci hadîs-i şerifin metnini demin okuduk.

Abdullah ibn-i Abbas RA rivayet eylemişler ki, Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:[106]

إِذَا كَانَ يَومُ الْقِيَامَةِ ، يُنَادِي مُنَادٍ مِنْ بُطْنَانِ الْعَرْشِ لِيَقُمْ مَنْ عَلَى اللهِ أَجْرُهُ فَلاَ يَقُومُ إِلاَّ مَنْ عَفَا عَنْ ذَنْبِ أَخِيهِ (خط. عن ابن عباس)

RE. 59/8 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, yünâdî münâdin min butnâni'l-arşi: Liyekum men ale'llàhi ecrühû, felâ yekùmu illâ men afâ an zenbi ahîhi.*)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti*) "Kıyamet günü olduğu zaman, (*yünâdî münâdin min butnâni'l-arş*) Arş'ın ortalarından doğru bir münâdi seslenir."

Butnân, batın kelimesinin çoğulu diye bildiriliyor. (*Cem'u batnın bi-ma'ne'l-vasat*) diyor, yani "ortası" demek.

Arş'ın ortalarından doğru... Arş-ı Âlâ'dır, Arş-ı Azîm'dir; oradan bir ses mahşer halkına seslenir. Aşağıda kalabalık, cümle halk-ı cihan insanlar toplanmış; oradan bir münâdi seslenir ki:

(*Liyekum men ale'llàhi ecrühû*) "Sevabı, ecri Allah tarafından verilecek olanlar ayağa kalksın!" denilir.

Bütün sevapları veren Allah, bütün cezaları veren Allah; ama lâ teşbih ve lâ temsil, bazen dünyada bile, mesela çocuk çok çalışkan oluyor da o zaman diplomasını okulun müdürü veriyor veyahut toplantıya gelmiş bakan veriyor veyahut başkomutan veriyor... Büyük bir şeref bu.

"—Doğrudan doğruya sevabını Allah'ın vereceği kimseler ayağa kalksın!"

Ne kadar büyük bir şeref olduğunu anlayın. Herkes korkudan titreşirken; "Acaba benim hâlim ne olacak? Acaba hesabı geçecek miyim, kalacak mıyım? Cennete gidebilecek miyim, yoksa cehenneme düşüp yanacak mıyım?" derken, "Allah tarafından

---

[106] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XI, s.199; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.374, no:7008; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.22, no:2693.

bizzat taltif edilecek, sevapları verilecek olanlar ayağa kalksın!” deniliyor. Gözünüzü kapayın, durumu tasavvur edin; ne kadar büyük bir şey!

Böyle güzel bir durumu Allah hepimize nasip etsin…

(*Felâ yekùmu illâ men afâ an zenbi ahîhi*) “O zaman ancak kardeşinin bir hatası ve bir günahından dolayı, hata işlemiş ama affeden kişiler kalkacak, başkası kalkmayacak.”

Buradan ne anlıyoruz? Allah’ın doğrudan doğruya taltif edeceği, mükâfat vereceği kimseler; affedici kimseler.

Kimleri affeden kimseler?

Müslüman kardeşi kendisine bir kusur işlemiş; tamam kusurdur, günahtır, zenb, hata, kabul; işte hatası olduğunu anlamasına rağmen o hatayı affediyor. Tamam hatadır ama olsun.

Bazıları mesela;

“—Yahu sen benim hakkında böyle düşünmüşsün ama böyle bir şey yok, yanlış bu bilgi; benim böyle bir kabahatim yok.” der.

Tabii suçsuz olunca zaten mazeret kabul edilir.

Suçlu, kusuru var ama affetmiş. Demek ki böyle kimseler çok kıymetli kimseler. Onların mükâfatını Allah verecek.

Allah-u Teàlâ Hazretleri affedicilere neden bu büyük mükâfatı veriyor?

Muhterem kardeşlerim! Allah’ın hikmetini kullar anlayamaz. Ama gördüğümüz şu ki: Mesela İslâm dininin özelliklerini, güzelliklerini inceleyen bir insan diyor ki: “İslâm’ın beş ana amacı olduğunu görüyoruz. İmanı, itikadı korumak, bedeni korumak, malı korumak, nesli korumak...” diye bu beş tane ana amaçların ne olduğunu sayıyor. Nereden çıkıyor bu?

Âyetleri, hadisleri incelediğin zaman, gruplandırdığın zaman, iz’an ile irfan ile incelediğin zaman ortaya çıkıyor.

Allah CC affedenlere neden çok büyük mükâfat veriyor?

Müslümanlar birlik olsun diye... Müslümanlar kusuru bile olsa birbirlerini affetsin diye... Dost olsunlar diye... Muhabbet etsinler diye... Parçalanıp bölünmesinler diye... Birbirlerine düşmesinler diye... Saç saça, baş başa, tırnak tırnağa birbirinin gırtlağına sarılmasınlar, birbirinin gözünü oymasınlar diye... Birbirlerini sevsinler diye...

Benim de âcizâne âyet-i kerîmelerden, hadîs-i şeriflerden okuyup da çıkarttığım bir umumî hakikat, tabii büyüklerimiz de bunu kitaplarında mutlaka çıkarmışlardır:

Allah CC müslümanların birlik ve beraberliğine ve muhabbetine sebep olan her şeye çok büyük mükâfat veriyor; birlik ve beraberliği ve muhabbeti bozan her şeye de büyük ceza veriyor.

Demek ki müslümanların birlik ve beraberliği çok önemli.

Mesela selam vermek çok sevap. Dilin kemiği yok, "Es-selâmü aleyküm ve rahmetullah!" deyiveriyorsun, hemen on adet, yirmi adet hasene sevap kazanıyorsun. Hediye vermek çok sevap. Ziyaret etmek çok sevap. Hasta ziyaret etmek çok sevap. Arkadaşını ziyaret etmek çok sevap. Affetmek çok sevap. Sevmek çok sevap. Allah CC sevenin sevilenle beraber olacağını, ikisinin birden Arş'ın gölgesinde gölgeleneceğini bildiriyor. Cennete girdikleri zaman cennette de kendilerine çok büyük köşklerin verileceğini bildiriyor.

Bütün bunlardan bizden istenen ne: Birbirinizi sevin. Birbirinize muhabbet edin! Hatanız varsa da affedin!

Ne demiş şairler:

Yârsız kalmış cihanda,
Ayıpsız yâr isteyen.

Manzum güzel bir şey söylemiş.

Ne demiş? Ayıpsız bir dost, yâr isteyen kimse böyle bir kimseyi bulamaz. O zaman hiç ahbâbı olmaz.

Neden? Kusursuz insan olmaz.

"—Kusursuz kul olmaz." diye hep duymuşuzdur.

Duymuşuzdur ama kusuru affetmiyoruz.

Sabahleyin birisiyle görüştüm;

"—Ben oğlumu evlatlıktan reddettim!" diyor.

Baktım barut gibi, sert, suyu sert, sert çelik; kıvırsan 'cıv' yapacak hemen... Çok sert. "Ben oğlumu evlatlıktan reddettim!" diyor.

"—Niye?"

"—Kendi bildiğine evlilik yaptı." diyor.

Tamam, haklısın. Tabii insan anasına babasına sormalı. Annesi babası büyütmüş, hayırlı bir kimse ile evlendirmek ister. Sorsaydı iyiydi, tamam. Ama dedim ki;

"—Sen şimdi evlatlıktan reddedince, o ana baba rızasını kazanamadığı için helâk olacak."

"—Olsun!" diyor.

Yahu helâk olması mı iyi, kurtarmak mı iyi? Affediver.

"—Bayramda ziyaretine gelmiyor mu?" diyorum.

Ses çıkartmıyor.

Yahu affet, bağışla, kurtarmaya çalış! Kendi evlâdın gözünün önünde zebanîler yakalamış, zinciri boynuna ayağına takmış, cehenneme doğru sürükleye sürükleye götürürlerken dayanabilir misin?

Dayanamayız. Yaralı görsek dayanamıyoruz. İdamlık adam, hak etmiş bile olsa idama götürülürken insan dayanamıyor. Yürek dayanamıyor. Kendi çocuğuna nasıl dayanacak?

Merhametli olmak lazım. Affedici olmak lazım.

Kusuru bağışlamak kolay değil. Bir hata işlemiş, ömür boyunca onu çeksin mi? Hadi affediver, hiç olmazsa bundan sonrasını düzeltmeye çalış. İnsanlar affetmeye yanaşmıyor. Aracılar giriyor, arayı düzeltmeye çalışıyorlar; hocalar geliyor gidiyor, ona yalvar

buna yalvar...

“—Bu hocanın ne menfaati var bu yalvarmadan?”

Bir menfaati yok. Allah’tan sevabını bekliyor, ikisini barıştırmaya çalışıyor.

Hayır, barışmıyorlar. Tüfekler omuzda, tabancalar belde, bıçaklar kayışın yanında; o aile o aileye düşman, yiyecekler birbirlerini... Yiyorlar da... Kırıp geçiriyorlar. Bir girişiyorlar kan davasına; sekiz kişi buradan ölüyor, dokuz kişi öbür taraftan ölüyor, şu kadar yaralı...

Ne oldu? Kim kâr etti?

Adıyaman’a gidiyorduk, bir yerden geçiyoruz, dediler ki;

“—Bu köyde bir alim zât vardı. Şeyh, mübarek bir insan. İki aile arasında da kan davası vardı. Bu ailelerden birisinin düğünü olacaktı...”

“—Gelin bu düğün münasebetiyle barışın.” demiş.

Ona gitmiş yalvarmış, buna gitmiş yalvarmış... İkisi burnundan İspanyol boğası gibi soluyor, burnundan duman çıkıyor. Bir araya yanaştıramamış. Çok nasihat etmiş, dinletememiş. Düğün günü köyden, o kasabadan kalkmış gitmiş.

Düğün günü ne olacak; bir genç bir gençle evlenecek, mutluluk olacak, şenlik olacak değil mi? Bir kan davasından bir kavga çıkmış; dört kişi oradan, üç kişi buradan ölmüş! Ne oldu?

Öldürenler hapis, ölenler ve öldürenler cehennemlik!

“—Hoca, doğru konuş! Müslüman cehennemlik olur mu?”

Peygamber Efendimiz SAS söylüyor:

“—Bir müslüman bir müslümanın karşısına silahını çeker de öldürmek kastıyla çıkarsa, öldüren de ölen de cehennemdedir!”

Diyorlar ki;

“—Yâ Rasûlallah! Öldürenin cehenneme gideceğini aklımız anlıyor; tamam, öldürdüğü için cehenneme gidecek. Öldürülen niye; hem öldürüldü, maktul oldu, hem niye cehenneme gidecek?”

Efendimiz anlatıyor, diyor ki;

“—Çünkü o da ötekisini öldürmek niyetindeydi.”

Niyeti oydu. Onun da silahı vardı. O da onu öldürmek niyetindeydi. Ama kurşun öbür taraftan evvel geldi, bu onu öldürdü. Yoksa bunun da silahı var, o da onu öldürecekti. Onun da niyeti ötekisini öldürmek olduğu için ölen de öldüren de

cehennemde!

Şu felâkete bakın! Yalnız dünya felâketi değil, ahiret de gidiyor! Çünkü bir müslüman bir müslümanı haksız yere öldürürse, ölen de ebediyyen cehennemde kalır.

وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا (النساء:٩٣)

(*Ve men yaktül mü'minen müteammiden fecezâuhû cehennemü hàliden fîhâ*) [Kim bir mü'mini kasden öldürürse, cezası ebedî olarak cehennemde kalmaktır.] (Nîsâ, 4/93) diye Kur'ân-ı Kerîm'de bildiriliyor.

Bu âyet-i kerîmeyi duyunca insan ürperir! Ama bunlar yapılıyor. Neden?

Türkiye'de İslâm düşman ilan edildi. "Gericilik, devrim düşmanlığı" denildi, düşman ilan edildi ve İslâm'ın kökü kazınmak istendi.

"—Kazındı mı?"

Kazındı. Kazınılan yerlere bu hastalıklar geldi. Eskiden oranın en büyük hoca efendisi neleri hallediyordu, işler bitiyordu. Elini öpüyorlardı, barışıyorlardı, sözünü dinliyorlardı. "Mübarek adamdır, sözünden çıkılmaz." diyorlardı, el pençe divan duruyorlardı.

Sen misin İslâm'ı kazıyan? Tamam, kazıdın. Oralardan İslâm'ı kazıdın, çıkarttın. Ne çıktı altından? Çirkef çıktı! İslâm'ı kazıdığın zaman altından çirkef çıktı. Gençler anarşist, yaşlılar haydut...

Neden? Allah korkusu insanların gönlünden çıktı mı, o insandan hayır gelmez! İsterse 40 tane diploma alsın; daha fena! Diplomalı haydut diplomasız haydutan daha muzırdır!

Niye? Diploması var. Şeytan gibi her şeyi biliyor. Tilki gibi, domuz gibi her şeyi biliyor. O daha zararlı. Keşke cahil olsaydı da polisi haklayamasaydı. Ama şimdi polisi de haklıyor, askeri de haklıyor, onu da haklıyor, bunu haklıyor...

Neden? Tahsil gördü. Beş diplomalı tahsilli haydut. Buyur, ayıkla pirincin taşını...

Muhterem kardeşlerim!

Bunu biz söylemiyoruz, sadece biz söylemedik, burada

söylemedik; bu anarşik hadiseler olmadan önce yazılmış, 40 yıl önce, 50 yıl önce benim çocukluğumda okuduğum kitaplarda ve benim okuduğum kitapların yazarlarından önce yaşamış insanlar —açıkça sayfalarını gösterebilirim, paragraflarını okuyabilirim— dediler ki;

"—Bu milletin dini ile oynamayın! Bu milleti dininden ayırmaya çalışmayın! Sonra anarşi olur!"

Aynen "anarşi olur" kelimesini kullandılar. O zaman millet anarşiyi bilmiyordu. O zaman millet jandarmayı gördü mü el pençe divan duruyordu. O zaman polisi gördüğü zaman her şey bitiyordu. Hadi bakalım; sen misin İslâm'la oynayan, ondan sonra bitti! Denge bir bozuldu mu...

İşte işin asıl sebebi, asıl katiller kimler?

İslâm'la uğraşanlar. Asıl katiller, imanı yok etmeye çalışanlar. Asıl katiller, Allah'ın emrine karşı gelenler. Asıl katiller, insanların gönlünden ahiret imanını, hesap korkusunu, Allah korkusunu çıkartanlar. İşin aslı bu.

Ama onlar ceza yemiyor, onların kandırmış olduğu şahıslar hapse giriyor, idam ediliyor, ölüyor, öldürülüyor, cehennemlik oluyor... Onlar da cehennemlik olacak. Çünkü sebep olan aynı cezayı çeker.

Ama işte biz bunu millete anlatamadık. Hocalar, sarıklı cüppeli insanlar vatan haini sayıldı. Camiler yıkıldı, kapatıldı, açılmadı. Kur'an kursları düşman olarak görüldü. İmam-Hatip okulları; "Yeter bu kadar, daha fazlası açılmasın!" Yakın zamana kadar... Fren...

Halk yapıyor, parayı halk veriyor. Ben çocuğumu dindar yetiştirmek istiyorum... Memlekette demokrasi var mı?

Güya var. Sözde demokrasi var. Herkes istediğine inanmakta serbest mi? Serbest. Herkes inancına göre çocuğunu yetiştirmek hakkına sahip mi? Güya sahip.

Ne oluyor sonra?

Gül gibi İmam-Hatip okulu açılıyor; bakan izin vermez, imza atmaz. Bakan izin verir, reisicumhur izin vermez. O izin verir, gizli falanca kuvvetler izin vermez. Onlar izin verir, Avrupa izin vermez.

Yahu biz neyiz? Devletin görevi nedir?

b. Tasavvuf Nefsi Terbiye Yolu

Dün akşam bir eski politikacının dış politika üzerine, devlet üzerine yazdığı bir kitabı okudum. Biraz sayfalarını karıştırdım.

Devletin vazifesi millete hizmet etmek, milletin yarınını sağlamak, yarına ümitle bakmasını sağlamak; mutluluğunu, rahatını, refahını, huzurunu temin etmek. Devletin görevi millete kan kusturmak, milletin tepesine çıktıktan sonra onu kırbaçlamak değil ki; hizmet etmek!

Ama bunlar yapılmadı. Biz söyledikçe... Şöyle oldu, böyle oldu... Hâlâ bize çatarlar; hocalara, şeyhlere, tarikatlara, tasavvufa çatarlar.

Tasavvuf ne yolu? Tasavvuf, insanları nefisten ve şeytandan kurtarmayı öğreten vicdan terbiyesi, mâneviyat yolu.

Ne çatıyorsun buna?

"—Bırak insan hür olsun, istediğini yapsın." diyor.

Ne yapsın?

Her türlü rezaleti yapsın. İşte Avrupa'dakiler hür ya! Avrupa'da erkek erkek ile kiliseye gidiyor, nikâhını kıyıyor, muhterem

kardeşlerim! Erkek erkeği koluna takıyor, papazın karşısına geçiyor; “Biz ikimiz evlenmek istiyoruz.” diyor... Erkek erkekle... Papaz da nikâhlarını kıyıyor, muhterem kardeşlerim!

Çıplaklar kampı kuruyorlar. Kadın, koca, çocuklar, sivil çırılçıplak, hudutları çevrilmiş kampta sallum sullum çıplak geziyorlar!

Avrupa bu! Daha hangi rezaletlerini söyleyeyim?

Biz neyiz? Biz müslümanız. Biz mü'min insanız. Biz ahlâka inanmışız, hakkaniyete inanmışız. Karşımızdakine merhametimiz var. Çalışkanız, kimsenin hakkını yemeyiz. Herkesin iyiliğini isteriz.

“—Rüşveti engelleyemiyoruz.”

Tabii engelleyemezsin. Ne sandın ya? “Rüşvet yasak” demekle rüşvet engellenir mi sanıyordun sen?

Rüşveti ne engelliyordu? Rüşveti, memur aç bile olsa “Ben evime haram lokma götürmem!” duygusu engelliyordu. Sen o duyguyu kaldır; al dinsiz memuru, çıkart dindarı; hadi gör bakalım, rüşveti engelle bakalım...

Bu sabah takvimi kopardım. Takvim yaprağında yazıyor, tüylerim diken diken oldu!

Ebû Turâb-ı Nahşebî Hazretleri, büyük şeyh müridleriyle... Müridi üç gündür açmış, muhterem kardeşlerim! Kendinizi onun yerine bir koyuverin. Üç gündür aç! Sabah, öğlen, akşam biz günde üç öğün yemek yiyoruz, bu öğünlerin arasında da yine acıkıyoruz. Günde üç öğün yemek yiyoruz da arasında da acıkıyoruz; leblebi atıyoruz, fıstık yiyoruz, simit yiyoruz, mısır kemiriyoruz, kâğıt helva, keten helva, koz helva, şeker, çikolata; boyuna mideye tıkınmakla meşgulüz. Üç gündür açmış.

Vallahi tüylerim diken diken oldu! Bu insanlar başka türlü insanlar!

Derviş üç gündür açmış, elini karpuz kabuğuna uzatmış. Ebû Turâb-ı Nahşebî Hazretleri şeyh… Dervişi üç gündür aç, karpuz kabuğuna elini uzatmış; karpuzun kırmızı içine değil! Kabuğunu keçiler yer, koyunlara keseriz, koyunlar yer. Üç gündür aç olduğu için adamcağız, karpuz kabuğuna elini uzatmış.

Bak nasıl sizi meraklandıra meraklandıra, sonunu

söylemiyorum, yavaş yavaş anlatıyorum; mahsustan, çatlayın meraktan diye. Çatlamayın da çok merak edin diye...

Muhterem kardeşlerim! Üç gün aç kaldıktan sonra karpuza elini uzattığını görüyor şeyh efendi, diyor ki:

"—Sen derviş olamazsın. Sen çarşıya pazara git. Git, sen alışverişine, menfaatine bak. Çarşı pazarda alışveriş yap."

"—Sen derviş olamazsın!" diyor.

Üç gün aç kalmış insan; daha dayanacak, karpuz kabuğuna bile elini uzatmayacak! Ne terbiye!..

Neden yapıyorlar bunu?

İnsan nefsine hâkim olsun diye. Nefsinin her dediğini yapmasın diye.

"—İçimden geldi, öyle yaptım. Canım çekti, öyle yaptım. Çok arzu ettim, ondan çaldım, ondan yedim."

Bak, üç gün duruyor da karpuz kabuğuna el uzattığı zaman dervişlikten kovuyor. "Sen derviş olamazsın! Sen git, çarşıda pazarda tüccar ol. Madem bu kadar menfaatperestsin, bu kadar açlığa dayanamıyorsun..." diyor.

"—Pekiyi bu adamlar aptal mı, deli mi; yaptıkları saçma mı?"

Hayır, değil muhterem kardeşlerim!

Adamları doğru anlamak lazım. Bu adamlar insanın içindeki nefsin en büyük düşman olduğunu biliyorlar.

Zaten Peygamber Efendimiz SAS de söylüyor. Peygamber Efendimiz hadîs-i şerifinde buyuruyor ki... *Asdaku'l-kâilîn*, söz söyleyenlerin en doğrusu, Peygamber-i Zîşânımız, Muhammed-i Mustafâmız söylüyor:[107]

أَعْدٰى عَدُوِّكَ نَفْسُكَ الَّتِي بَيْنَ جَنْبَيْكَ .

(*A'dâ adüvvüke nefsüke'lletî beyne cenbeyke*) "Senin en büyük düşmanın, şu iki yanın arasındaki, içindeki nefsindir."

---

[107] Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.359, no:355; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.408, no:5248; Harâitî, *İ'tilâlü'l-Kulûb*, c.I, s.35, no:32; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.431, no:11263; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.143, no:412, 2144; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.270, no:19379.

Yunanlı değil, Sırp değil, Ermeni değil, anarşist değil, şu değil, bu değil; senin en büyük düşmanın kendi nefsin!

Neden?

Herkesin içindeki nefsi insana günahları işlettiriyor. Anarşiste anarşiyi yaptıran, katile öldürmeyi yaptıran, hırsıza hırsızlığı yaptıran, rüşvetçiye rüşveti yedirten...

Belediyeden iş geçiremiyorsun; her şeyin normal, reddediyor.

Neden? Para vereceksin.

Para veriyorsun, az buluyor, pazarlık yapıyor. Ruhsat almanın rüşveti maktûen şu kadar milyon, bilmem ne yapmanın rüşveti maktûen şu kadar milyon. Bir duvara asmadıkları kaldı!

Devlet malı deniz, yemeyen domuz; ye babam ye! Homur homur homur, hoşur hoşur hoşur, foşur foşur foşur... Bir homurtu sesi geliyor, bir hışırtı, bir ağız şapırtısı geliyor; millet boyuna yiyor.

Hazine, Beytülmâl kimin? Yetimin, dulun, yoksulun, ihtiyarın, herkesin hakkı… Birtakım açıkgözler krediдir diye alıyor, bilmem nedir diye alıyor, falancadır diye alıyor... 50 tane fabrikası var, 51. fabrikayı da kurmak için yine devleti dolandırıyor. Biliyorum, isim de verebilirim.

Oyun yapıyor. Özelleştirme olacak, bazı firmalar satılacak diye gözüne kestirdiği firmanın kendi kucağına düşmesi için “Armut piş, ağzıma lap diye düş” gibi ağzına pattadak zehir zıkkım olasıca midesine inmesi için oyunlar yapıyor.

Müessese kendi hâline bırakılsa, kâr edecek; çalıştırılmıyor. “Çalışmıyor!” denilecek, ötekinin, ağzına armut pişmiş olarak düşecek, affedersiniz... Milletin malını yiyor, yine de en makbul insan! İtibar görüyor;

“—Büyük fabrikatör, büyük sanayici, bilmem şu kadar vergi vermiş.”

Kimi aldatıyorsun sen? Kimden aldığını kime veriyorsun?

Bütün oyunların iç yüzünü, nasıl döndüğünü biliyoruz. Şu düşmesi için, memlekette İslâm olsa, dürüstlük olsa, iman olsa, Allah korkusu olsa bu memleket bir ayda Amerika’dan daha ileri geçer! Bir ayda… Herkes homur homur yiyor yiyor, batıramıyor!

Osmanlı paşası gelmiş, Paris’te oturmuş. Fransız’ın diplomatı gelmiş, oturmuş. Alman’ın diplomatı gelmiş, oturmuş. Herhalde

müzakerelerin arasında sohbet ediyorlar. Herkes kendi milletini, devletini methediyormuş. Herkes; "En kuvvetli devlet benim devletim!" diyormuş. İngiltere diyor ki; "Ben kıtalara yayıldım, sömürgelerim var; ben en büyüğüm." Fransa diyor ki; "Ben de Afrika'da şurayı aldım, burayı aldım, Cezayir ve saire..." Alman öyle, filanca böyle... Herkes kendi devletini methediyormuş...

Benim hoşuma gidiyor. Sıra bizim paşaya gelmiş, hepsine gayet sakin:

"—Vallahi, 'bizim devletimiz büyük' diye boşuna çırpınmayın, anlatmaya çalışmayın; en büyük Osmanlı devleti!" demiş.

"—Niye?" demişler.

"—Çünkü siz dışarıdan, biz içeriden yıkmak için uğraşıyoruz uğraşıyoruz, hâlâ yıkamadık!" demiş.

"—Siz dışarıdan uğraşıyorsunuz, yedi düvel, her yerden saldırıyorsunuz, biz de içeriden yıkmak için uğraşıyoruz; mübarek bir türlü yıkılmıyor, yıkamıyoruz! Demek ki en kuvvetli bizim devlet!" demiş.

Gülmüşler ama doğru.

Düşman sadece dışarıda değil, içeride de... Sadece içerideki insanların dışları değil, içlerindeki nefis, için içinde nefis. Bizi yıkan şeytan ve nefis; nefsâniyet ve şeytâniyet. İşin aslı bu!

Ben üniversitede profesörüm. Devletin Ankara'sında 27 sene yaşadım. Devlet dairelerini, bakanları, başbakanları, reisicumhurları, hepsini tanıdım. Ahbaplığımız oldu. Biz bunları söylüyoruz da gülüp geçiyorlar.

"—Hocam, boş ver. Devir bu devir değil. Dünyayı sen mi düzelteceksin? Böyle gelmiş böyle gider." diyorlar.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bu nefis yenilmediği zaman devlet de batıyor, millet de batıyor, insan da batıyor, dünya da gidiyor, ahiret de gidiyor. Ama nefsini yendi mi bir insan, o zaman kendisine zulmedeni de affediyor; karşısına dövene elsiz, sövene dilsiz bir insan çıkıyor. Mübarek mi mübarek, aksakallı, nur yüzlü, tatlı dilli, güleç yüzlü, cömert, merhametli, misafirperver, hoş halli, akıllı, fikirli, bilge, alim, fâzıl, kâmil, tatlılar tatlısı insanlar ortaya çıkıyor.

Tasavvufun sonucu ne? Yunus Emre…

Tasavvufun sonucu ne? Mevlânâ…

Tasavvufun sonucu ne? İbrahim Hakkı-i Erzurumî…

Tasavvufun sonucu ne? Şu büyük, bu büyük...

Hangisini sevemez insan? Mümkün mü sevmemek?

Neden? Nefis terbiyesi görmüş. Nefsi ıslah olmuş.

O kadar padişah, vezir, müdür, bakan, başkan geçmiş; niye millet onları sevmiyor? Niye adını kimse anmıyor?

Bir zamanlar Filipinler'in başında Markos vardı; herkes lanet okuyor. Bilmem hangi yerde bilmem hangi diktatör vardı... Hepsi paldır güldür devrildi. Bakıyorsun ki milyarları yemiş, milyarları kaçırmış; herkes lanet okuyor.

Aklın mantığın gereği bu değil mi?

Bir eğitim sistemi var ki faziletli, bilgin, tatlı, hoş insan yetiştiriyor; bir eğitim sistemi var ki, devletin başına haydut yetiştiriyor! Devletin ta başına en büyük haydudu yetiştiriyor; diktatör oluyor, hazineyi alıp başka yere götürüyor, çalıyor çırpıyor... Doymuyor ya! İnsanın midesi bu kadar ama gözü

doymuyor. Gözü daha küçük... Fakat şu gözünün içine dünyayı soksan yine doymuyor!

Onun için buyrulmuş ki:[108]

لَوْ كَانَ لاِبْنِ آدَمَ وَادِيَانِ مِنْ ذَهَبٍ ، لاَبْتَغَى إِلَيْهِمَا الثَّالِثَ ، وَلاَ يَمْلأُ جَوْفَ ابْنِ آدَمَ إِلاَّ التُّرَابُ (ت. عن أنس ؛ حم. حب. هب. ض. عن ابن عباس ؛ ع. عن عائشة ؛ ه. ع. عن أبي هريرة)

---

[108] Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2365, no:6075; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.725, no:1048; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.569, no:2337; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.266, no:1983; Taberânî, *Mu'cemü'l-*Evsat, c.II, s.67, no:1271; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.V, s.236, no:2849; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.X, s.436, no:19624; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihàb*, c.II, s.317, no:1441; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2364, no:6072; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.117, no:21149; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.30, no:3237; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.180, no:11423; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.78, no:2544; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.269, no:10274; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.368, no:6300; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.II, s.108, no:1209; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.V, s.93; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1415, no:4235; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.446, no:6573; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.402, no:445; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.314, no:2378; Ebû Hüreyre RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.II, s.726, no:1050; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.257; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.368, no:19299; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.V, s.184, no:5032; Zeyd ibn-i Erkam RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.438, no:4460; Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.271, no:10280; Hz. Aişe RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.244, no:2889; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.73, no:539; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.201, no:542; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.187; Übey ibn-i Kâ'b RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.VI, s.181, no:2222; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.269, no:10276; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.I, s.337; Abdullah ibn-i Zübeyr RA'dan.

İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.301, no:2039; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VII, s.296, no:11510; *Kenzü'l-Ummâl*, c.II, s.674, no:4747; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XXXII, s.383, no:35430.

(*Lev kâne li'bni âdeme vâdiyâni min zehebin, lebteğâ ilehyime's-sâlise*) "Ademoğlunun iki vadi dolusu altını olsa, üçüncü bir vadiyi doldurmaya çalışır. (*Ve lâ yemleü cevfe'bni âdeme ille't-turâb*) Ademoğlunun gözünü ancak toprak doyurur."

Gözünü toprak dolduruyor, başka bir şey dolduramıyor. Deveyi hamuduyla yutuyor. Biz hamsinin kılçığını çıkarmadan yutamıyoruz; o, deveyi üstündeki semerini bile kaldırmadan hamuduyla kuyruğundan tutup yutuyor; ağzından geçiyor, midesine de oturmuyor, daha da yiyor!..

Onun için, insanın insan olması lazım. İnsanın insan olması için evvela müslüman olması lazım.Müslüman olmadı mı, işte İngiltere başbakanı, işte Fransız reisicumhuru, işte Alman bilmem nesi, işte Sırp başkanı, işte Amerikalı, işte bilmem ne... Kimisi homoseksüel, kimisi boynuzlu, çatal çatal geyik gibi, kimisi bilmem ne...

Neden? İnsan müslüman olmazsa, İslâm'a girmezse insan bile olamaz; hayvanlardan daha sapık olur.

Kur'ân-ı Kerîm'de bildiriliyor ki:

أُولَئِكَ كَالأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ (الأعراف:١٧٩)

(*Ülâike ke'l-en'âmi*) "Onlar hayvanlar gibidir. (*Bel hüm edallü*) Daha dalâlette, daha da sapıktırlar." (A'raf 7/179)

Homoseksüel. Sen artist diye beğeniyorsun:

"—Aman ne yakışıklı adam, bıyıklara bak, saçlara bak, kıyafete bak..."

Moda meydana getiriyor, hayranlık uyandırıyor. Herif bakıyorsun AIDS'ten ölüyor; homoseksüelmiş de AIDS olmuş, geberip gidiyor, geberesice...

Neden? İnsan müslüman olmadı mı insan olmaz ki! İnsan olmanın ilk şartı müslüman olmak.

"—Müslüman oldu, ondan sonra ne olacak?"

Nefsini ıslah etmeyince yine tam insan olamaz. Nefsini ıslah edecek. İnsanın içinde bir şeytan var, bir nefis var; bu ıslah olmayınca olmuyor!

Onu ıslah ettiğin zaman, bir de Allah'ın emrine uyduğun zaman, Kur'an'ın yoluna girdiğin zaman, o zaman kurtuluyor. İnsanlık o zaman kurtulacak.

Olacak bu, bir zaman sonra bu da olacak. Allah bunu da yeryüzüne gösterecek. Cümle cihan halkı İslâm'a girecekler. Bir zaman gelecek, bu olacak.

Yakında olsun. Yakın zamanda Allah bize göstersin...

Hepsi müslüman olacak. Roma da müslüman olacak.

"—Neye dayanarak söyleniyorsun?"

Ben kehaneti sevmem. İstikbalden haber vermeyi hiç sevmiyorum. Hiç sevmiyorum ama hadîs-i şerifte Peygamber Efendimiz bildiriyor:

"—Müslümanlar Kostantiniyye'yi fethedecekler."

Fethettiler. İşte bak, biz Kostantiniyye'deyiz. İslâmbol'da. Konstantinapolis, yani Kostantin'in şehri. Kostantin'in şehri değil; İslâmpolis, yani İslâmpol… İslâmpol, "İslâm şehri" demek. Şimdi İslâm şehrindeyiz. Fatih öyle yapmış;

"—Ne demek Konstantinopol, İslâmpol burası!" demiş.

İslâmbol olmuş. Sonra İstanbul yapmışız. Bozmuşuz; çünkü öbür taraf bozulmasını istiyor, asıl mânasını millet bilmesin istiyor.

Fatih ne yaptı?

Ayasofya'yı cami yaptı. Mabet ona dua ediyor. Benim içimde şirk koşuluyordu, Allah'ın peygamberine tapılıyordu, Allah'ın gazabı geliyordu, sen cami yaptın diye dua ediyor. Ayasofya'yı cami yaptı, *Allahu ekber* diye dört köşesine minare dikip Allah'ın en büyük olduğunu cihana, semalara haykırdı. Konstantinopol'u İslâmpol yaptı.

Ama İslâmpol'ün "İslâm şehri" mânasına olduğunu millet unuttu, halk unuttu; İslâm'ı unuttu, gâvurlaştı!

Şu kadar mayo, deniz kenarında kadın erkek karman karış... İslâm'da var mı? Yok.

Rüşvet var mı? Yok… Yalan var mı? Yok… Öldürmek var mı? Yok… Hepsi var şimdi!.. Demek ki İslâm yok.

İslâm'ı unuttular. Ahâli İslâm'ı unuttu. Açıkça da söyleyenler var;

"—Müslümanlık neymiş, onun devri geçmiş!" diyenler var, şimdi açıkça bunu söyleyenler var.

"—Geç geç hoca, biz onların boşluğunu anladık." diyenler var.

"—Yiyip içip yan gelip yatacaksın, hayattan kâm almaya

bakacaksın; boğazda mı, Çamlıca'da mı, en sefalı yer neresiyse orada keyfine bak!" gibi bir mantığa büründüler.

Bizim dedelerimiz böyle değildi. İslâm böyle değildi. Onun için dünya kötüye gidiyor.

Bu değişecek. İslâm hâkim olacak. Evet, ölecekler, kırılacaklar, çok ızdırap olacak. "Her hanede öldürülmenin, katledilmenin acısı duyulacak." diyor; âhir zamanda herc olacak, katil olacak, öldürülme olacak, insanlar kırılacaklar. Şu insanoğulları, Âdemoğulları kırılacaklar kırılacaklar, birbirlerini yiyecekler yiyecekler; ama sonunda İslâm gelecek, yeryüzüne İslâm hâkim olacak.

Fakat ben sizin nâmınıza da, kendi nâmıma da neye üzülüyorum?

Peygamber Efendimiz çok net söylüyor ki:[109]

إِذَا مَاتَ الإِنْسَانُ فَقَدْ قَامَتْ قِيَامَتُهُ (الديلمي عن أنس)

(*İzâ mâte'l-insânü*) "İnsan öldüğü zaman, (*fekad kàmet kıyâmetühû*) onun kıyameti kopmuş demektir."

Ölmeden Allah gözümüze İslâm'ın güzel günlerini göstersin... Onun için çalışmayı Allah bize nasip etsin...

Kardeşlerimizi affedeceğiz. Affedemiyor; baba evlâdı affedemiyor, kardeş kardeşi affedemiyor, komşu komşuyu affedemiyor.

Ne yapacağız? Nefsimizi yeneceğiz, affedeceğiz. Başka çaresi yok! Nefsin bir şey söylüyor; sen nefsinin söylediğinin aksini yapacaksın. İşin kurnazlık tarafı bu.

Arkadaşla konuşuyoruz.

"—Dış politikayı nasıl değerlendiriyorsun?" diyorum.

"—Çok basit, filanca gazetenin yazdıklarına bakıyorum, onun tam tersini düşünüyorum. Madem o gazete öyle yazıyor, o halde şöyledir."

---

[109] Lafız farkıyla: Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.285, no:1117; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1072, no:42748; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1615, no:2618; Süyûtî, *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.IV, s.65, no:2781.

"—Amerika'nın yaptığına bakıyorum, onun tam tersini düşünüyorum..." gibi böyle şeyler söylüyorlar.

Bizim de yapacağımız; nefis ne söylüyorsa onun aksini yapmak.

"—Yat aşağı, uyu!" diyor; o zaman demek ki kalkacaksın, abdest alıp namaz kılacaksın.

"—Otur şurada yemeğini ye, keyfine bak!" diyor; demek ki oturmayacaksın, yemeyeceksin.

"—Boş ver, şimdi İskenderpaşa camiine gidip de hadis dinlenilir mi? Bak boğazda burada... Emirgan'da mı olur artık, Sarıyer'de mi olur, bilmem ki, oraların da artık tadı kalmadı, Kumburgaz mı olur, Selimpaşa mı olur..."

Tekirdağ'ına kadar bütün sahiller ev dolu. Dağların başlarına bile siteleri yapmışlar; siteler mısır koçanının üstünde mısırların birbirine yapıştığı gibi yapışık evler.

Neymiş? Tatil yeriymiş.

Yahu ben burada nefes alamam ki, bunun neresi tatil?

"—Hocam, bildiğin gibi değil iş. Bunlar buradan kalkarlar, denize giderler, denizde yüzerler. Göz zinası olur, el zinası olur, dil zinası olur, her türlü mel'anet olur. Akşam oldu mu, mehtap çıktı mı ellerine defleri, dümbelekleri alırlar, o evlerin ortasında ayı oynatır gibi birbirlerini oynatırlar; çalarlar, çırparlar, yerler, içerler... Bir ayrı sefası var ki oranın, sorma gitsin, bilemezsin!"

Ben biliyorum. Simasına baktın mı biliniyor. Giyimine, simasına baktın mı onun ne kadar büyük felaket olduğunu biliyor. İnsanlar orada evlatlarını kaybediyor, kızlarını kaybediyor. Ama farkında değiller. Sonradan diz dövecekler.

Allah uyanıklık nasib etsin…

c. Komşu Komşunun Yakasına Yapışır

İkinci hadîs-i şerif. Sayfanın 9. hadis-i şerifi. Deylemî Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[110]

---

[110] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.254, no:984; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.57, no:24930; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.498, no:2649.

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ ، تَعَلَّقَ الْجَارُ بِالْجَارِ ، فَيَقُولُ يَا رَبِّ ، سَلْ هٰذَا

فِيمَ أَغْلَقَ بَابَهُ دُونِى ، وَمَنَعَنِى طَعَامَهُ (الديلمى عن أنس)

RE. 59/9 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, teallaka'l-câru bi'l-câri, feyekùlü*: *Yâ rabbi, sel hâzâ fîme ağleka bâbehû dûnî, ve meneanî taàmehû*.)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti*) "Kıyamet günü olduğu zaman, (*teallaka'l-câru bi'l-câri*) komşu komşuya yapışır. (*Feyekùlü*) Ve der ki: (*Yâ rabbi, sel hâzâ fîme ağleka bâbehû dûnî, ve meneanî taàmehû*) Yâ Rabbi! Sor bu komşuma ki, niye benim yüzüme kapısını kapattı, niye sofrasına beni kabul etmedi?"

Kıyamet günü oldu mu komşu komşunun yakasına yapışır. Ondan sonra der ki:

"—Sor buna yâ Rabbi! Niye kapısını yüzüme kapattı da sofrasına beni almadı?" der.

Komşunun komşu üzerinde hakkı var.

"—Ne hakkı var?"

Her türlü hakkı var. Komşu komşuya yardımcı olacak, pişirdiği aştan verecek, eza vermeyecek, cefa vermeyecek.

Şimdi biz 20 katlı, 30 katlı binalar yapıyoruz ya; gökdelen, (*sky scraper*) "göğü tırmalayan" diyorlar, tırmık tırmık göğü tırmalıyor bu binalar...

Peygamber Efendimiz diyor ki;

"—Binanızı yükseltip komşunuzun havasını engellemeyin!"

Sen binayı iki katlı yaptın mı, onun önüne duvar çekilmiş olacak, komşuya esinti gelmeyecek. Peygamber Efendimiz onu bile düşünüyor. "Binanızı yükseltip komşunuzun havasını engellemeyin!"

Komşunun havasını engellemeyeceksin, gürültü yapmayacaksın, çer çöp atmayacaksın. Yediğin, pişirdiğin yemeğin kokusu etrafa dağıldı; bir tabak oraya götüreceksin, vereceksin. Kendisiyle iyi geçineceksin, ezasına cefasına tahammül edeceksin. Karısının kızının namusuna yan bakmayacaksın. Bir sürü vazifeler var. Bunlar yapılmadı mı, hepsinin de cezası var.

Adamın kapısı kendi kapısı değil mi? Kendi kapısı…

Sofra kendi sofrası değil mi? Kendi sofrası…

Ama demek ki komşunun hakkı var ki, yarın rûz-ı mahşerde komşu onu yakalıyor, Allah'ın huzuruna sürüklüyor:

"—Sor yâ Rabbi buna, niye bana kapısını kapattı?"

Kapı onun kapısı.

"—Niye beni sofrasına almadı?"

Sofra onun sofrası… Ama demek ki komşunun hakkı varmış. Bu hadîs-i şeriften onu anlıyoruz.

Ben bir eve gidiyorum. Mesela Ankara'da filanca arkadaşım beni çağırıyor. Seyranbağları, bilmem ne sokak, filanca apartman. Gidiyorum; 30 tane zil var. Girişten yukarıya bilmem kaç kat, aşağıya bilmem kaç kat, her katta bilmem kaç daire, bir sürü zil var. Zillerin üstüne de millet ismini yazmıyor. Neden yapılmış bilmem... Zillerin yanında bir şeyler var, onlar neden yapılmış, hiç bilemedim; profesör oldum, anlayamadım. O zilin basılan yerinin yanında uzun bir şey var; niye uzun yapmışlar, anlayamıyorum. Arıyorsun, tarıyorsun, isim yok! Acaba bu apartman mıydı, değil miydi? Yanlış zile basmayalım... Kapı kapalı, olmadık bir zile bassan, niye biz onu rahatsız edelim? İsim yok. Millet ismini yazmıyor, orada olduğunu saklıyor demek ki... Veyahut neyse, ihmal mi?..

İhmal etmeyin... Bir işi, bir eşyayı yerli yerince kullanın. Ya zili öyle uzun zil almayın, yanına isim koyacak yer olmasın, sadece buton düğmesi olsun, başka bir şey olmasın; ya da yanında bir isim yeri varsa lütfen oraya isim koyun!

Biz namaz kılarız, bazı arkadaşlar seccadeyi yan yayarlar. Ben diyorum ki;

"—Bu seccade yan yayılmak için yapılmamış. İşte mihrap tarafı, işte ayak tarafı. Bunu böyle yayın."

Her eşyayı asıl maksadına uygun kullanmayı öğrenelim.

Orada bir isim yeri var mı? Güzelce isminizi yazın, mübarekler... Kartınızın isim kısmını kesin, oraya yazın, çini mürekkebiyle; herkes bilsin, tamam bu bunun evi...

Zile basıyorsun; Ali'nin zilinden Veli çıkıyor, Veli'nin zilinden deli çıkıyor. Hoppala... Bunlar niye böyle karıştırdı? Valla böyle yapmışlar da şöyle olmuş da böyle olmuş...

Gelen geçene soruyorsun:

"—Ya bu apartmanda şöyle bir zât-ı muhterem var mı, adı Mehmet oğlu Ali... Var mı?"

"—Bilmem." diyor.

"—Siz burada oturmuyor musunuz?"

"—Oturuyorum ama bilmem." diyor.

Neden? Komşuluk yok da ondan.

Niye komşuluk yok? İslâm yok da ondan...

Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:[111]

مَا زَالَ جِبْرِيلُ ، يُوَصِّينِي بِالجَارِ ، حَتَّى ظَنَنْتُ أَنَّهُ سَيُورِّثُهُ

(م. د. ت. حم. ق. عن ابن عمر ؛ حم. ق. عن عائشة)

(*Mâ zâle cibrîl, yûsînî bi'l-câr, hattâ zanentü ennehû*

---

[111] Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.2239, no:5669; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2025, no:2625; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.360, no:13340; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2025, no:2624; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.760, no:5151; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.332, no:1942; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1211, no:3673; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.187, no:25580; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.265, no:511; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.202, no:647; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VIII, s.65, no:4590; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.V, s.220, no:25416; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VII, s.84, no:9562; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.275, no:12389; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.III, s.1005, no:1745; ; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.396, no:2707; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Mekârim-i Ahlâk*, c.I, s.101, no:320; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.II,s.190, no:1496; Hz. Aişe RA'dan.

Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.760, no:5152; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.332, no:1943; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.38, no:2403; Bezzâr, *Müsned*, c.VI, s.371, no:2388; Dâra Kutnî, *İlel*, c.VIII, s.231, no:1538; Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.445, no:9744; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.265, no:512; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.190, no:141; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.241, no:1586; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.81, no:624; Dâra Kutnî, *İlel*, c.VIII, s.230, no:1538; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVII, s.109; Ebû Hüreyre RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.VIII, s.822; Ebû Ümâme RA'dan.

Mecmaü'z-Zevâid, c.VIII, s.302, no:13541, 13542; *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.86, no:24878; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1212, no:2215.

seyüverrisehû) "Cebrâil AS geldi bana, o kadar çok komşu haklarından bahsetti ki, o kadar çok komşuyu tavsiye etti ki, 'Aman komşuya dikkat et, aman komşu hukukuna dikkat et!' diye o kadar tavsiye etti ki, komşuyu komşuya mirasçı edecek sandım."

O kadar önemli!

Şimdi komşu komşuyu bilmiyor; ölüyor, cenazesine gitmiyor; hasta oluyor, ziyaretine gitmiyor; derdi varsa ilgilenmiyor. Acaip bir dünya! Neden?

İslâm olmadığı için her şey acaip olur.

İslâm'ın olmadığı yerde acaiplikler acaip değildir, normaldir. İslâm'ın olduğu yerde zaten acaiplik olmaz. Ama o nerede?

O da yok işte... Eskiden varmış. Kitaplarda var. Hadis kitaplarında var, tefsir kitaplarında var, tasavvuf kitaplarında var. Ama gerçekte yok.

Neden?

"—Dervişim" diyen insanların bile, şu camiye gelen giden insanların bile tavırlarına, davranışlarına, sözlerine, işlerine bakıyorum; dervişlik nerede, hakiki dervişlik nerede?

Bak, üç gün aç durduktan sonra karpuz kabuğuna elini uzattı diye, "Sen git ticaretle meşgul ol, ya sen dervişlik filan yapamazsın, nefsine hâkim olamıyorsun. Üç günden sonra cıvıyorsun, karpuz kabuğuna el uzatıyorsun." diyor. Şimdi buyurun bakalım, kendinizi bu terazide ölçün!

Kale gibi sağlam olacak. Derviş kale gibi sağlam ahlâklı olacak. Allah'ın emrini tutacak. Allah'ın emrine uygun hareket edecek. Allah'ın emrine aykırı hiçbir şey yapmayacak. Öldürseler yapmayacak! Öldürmeye götürseler:

"—Eh ne yapalım, hayatımız demek ki burada bitiyormuş." demişler.

Yalan söylememişler, dosdoğru, dobra dobra söylemişler.

Eşkiyâ yolunu kesmiş, üstünü aramış, bulamamış. Giderken diyor ki;

"—Şuramda altın var."

Adam geliyor bakıyor, hakikaten orada altın var.

"—Ben görmedim, ne diye çağırdın?"

"—Bana hocam, büyüklerim nasihat etti ki; 'Hiçbir yerde yalan

söyleme.' Onun için yalan söylemedim. İşte burada altın var. Madem eşkiyâsın, madem 'Altın var mı?' diye sordun; var işte, al!"

Adam çarpılıyor; "Allah Allah, bu ne huy!.." Dürüstlük karşısında ıslah oluyor, tevbekâr oluyor.

Böyle imişler.

Her zaman anlatıyorum: Daha eski devirlere gitmeyelim. Şu anda yaşayan bir kardeşimizin babası, dükkâna gelmiş, bakmış ki dükkânda masanın, tezgâhın üstünde bir sürü kâğıtlar...

"—Bunlar ne evlâdım?" demiş.

"—Baba bunlar senet."

"—Tüh tüh tüh, vah vah vah! İşimiz senede mi kaldı evlâdım?" demiş.

Yahu eskiden söz senetti, birisi birisine borcu varsa yazmaya lüzum yoktu; "Tamam, borcum borç." derdi, getirirdi.

"—Şimdi alacak-borç senetle mi oluyor?"

Senetle bile olmuyor hacı dede, senetle bile olmuyor! Senedi alıyorsun, vermiyor, protesto oluyor. Malını alıp kaçıp gidiyor, yiyor, semiriyor, göbeği büyüyor; ama parasını vermiyor.

Hacılarımız için bir firmadan bilet almıştık, 'trak' parasını ödemiştik, biletleri almıştık. Suud hükümeti ona Cidde havaalanına inme müsaadesi vermişti, iptal etmiş; onun uçakları Cidde havaalanına inemediği için hacılarımız onunla gidemeyecek. Biz de hacılara söz vermişiz, hacıları götürmemiz lazım. Biletleri var ama o firma Cidde'ye inemiyor. Ne yapmak lazım?

Söz namustur. Biz gece yarısında arkadaşların telefonlarını açarak, kimde ne kadar para varsa, onu gönder bunu gönder, onu gönder bunu gönder, para bulduk; 4,5 milyar lira para, o kadar hacının biletlerini ikinci defa Suud firmasından aldık... Hâlâ eski firma bize 'trak' diye peşin ödediğimiz biletlerin parasını vermiyor. Hâlâ verecek...

Böyle adalet mi olur?

Ben tıkır tıkır parasını daha uçağa binmeden vermişim, sonra iş olmamış, hâlâ o bana parayı verecek...Çünkü bir gün gecikti mi, kendisinin bilmem kaç milyon lira faiz kârı var. Ne kadar geç öderse o kadar zıkkımlanacak. Vermiyor! Ben burada öleyim, kalayım... Olsun, ben namusumu kurtardım ya, hacıyı burada

bırakmadım ya, götürdüm ya... O ondan ne tırtıklarsa onu kâr sayıyor.

Böyle adalet mi olur? Böyle iş mi olur?!

Ben gidip mahkemeye söylediğim zaman; "Ben buna bilet parası vermiştim, beni uçurmadı. Kabahat da benim değil, firması uçuramadı. Paramı istiyorum." dediğim zaman, ertesi gün 'trak' almam lazım. Hac oldu, hac bitti, hâlâ adam bana paramı verecek; beni borç içinde inim inim inletiyor!

Hayır yapacaktım, talebelere yardım edecektim, şöyle yapacaktım, böyle yapacaktım, vakfımızın hizmetlerini görecektik... Hâlâ para gelecek de ben yapacağım.

Böyle bir ülke, böyle bir adalet, böyle bir sistem, böyle bir ekonomi, böyle bir kâr anlayışı, böyle bir iş anlayışı!..

Biz burada kürsüde oturuyoruz ama merak etmeyin, sizin neler çektiğiniz biliyoruz. Ticarette, dükkânda ne mel'anetlerin döndüğünü, hepsini biliyoruz!

d. Müslümanların Birbirini Affetmesi

Üçüncü hadîs-i şerif Ebû Ümâme Hazretleri'nden.

Üç tane okuyabildik, galiba burada kalacak. Bu kadarla kalma durumuna geldik, lafı uzattık.

Üçüncü hadîs-i şerifte buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:[112]

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ ، ضَرَبَ اللّٰهُ عَلٰى هٰذِهِ الأُمَّةِ بِسُرَادِقَ مِنْ زُمُرُّدٍ

أَخْضَرَ ، ثُمَّ نَادٰى مُنَادٍ مِنْ قِبَلِ اللّٰهِ: يَا أُمَّةَ مُحَمَّدٍ ، إِنَّ اللّٰهَ قَدْ عَفَا

عَنْكُمْ ، فَلْيَعْفُ بَعْضُكُمْ عَنْ بَعْضٍ ، أَلاَ فَهَلُمُّوا إِلَى الْحِسَابِ

(الديلمى عن أبى أمامة)

[112] *Kenzü'l-Ummâl*, c.XIV, s.374, no:38990; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.8, no:2666.

RE. 59/10 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, daraba'llàhu alâ hâzihi'l-ümmeti bi-sürâdika min zümürridin ahdara, sümme nâdâ münâdin min kıbeli'llâhi: Yâ ümmete muhammedin, inna'llàhe kad afâ anküm, felya'fu ba'düküm an ba'din, elâ fehelümmû ile'l-hisâbi.*)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti*) "Kıyamet günü gelip çattığı zaman, (*daraba'llàhu alâ hâzihi'l-ümmeti bi-sürâdika min zümürridin ahdara*) Allah bu ümmetin üzerine yeşil zümrütten kubbeler bina eder."

Neden? Millet güneşin alnında da ondan... Güneş yaklaşacak, ter içinde kalacaklar. Ter 70 arşın yerin içine işleyecek. Kimisinin dizine kadar, kimisinin göğsüne kadar, kimisinin ağzının, kulağının hizasına kadar cambur cumbur ter olacak. Korkudan millet ter dökecek. Güneş tepelerinde, beyinleri kaynayacak. Sadaka verenler, zekâtını verenler kurtulacak; onlar gölge edecek. Ötekiler güneşin alnında...

Ama Allah bu ümmetin iyilerine kıyamet günü olduğu zaman üzerlerine yeşil zümrütten çadırlar kurdurur. Yeşil zümrütle süslü... Zümrütten belki, bez değil de zümrütten oyulmuş çadırlar,

kubbeler üzerlerine bina ettirir.

(*Sümme nâdâ münâdin min kıbeli'llâhi*) "Allah tarafından bir münâdi nida eder, seslenir. Nasıl seslenir? (*Yâ ümmete muhammedin*) Ey Muhammed'in ümmeti, ey benim peygamberim Muhammed-i Mustafâmın yoluna girmiş, ona iman etmiş olan ümmeti, ey Ümmet-i Muhammed! (*İnna'llàhe kad afâ anküm*) Müjdeler olsun, Allah sizi affeyledi! (*Felya'fu ba'düküm an ba'din*) Siz de birbirinizi affedin!"

"—Allah sizi affeyledi, siz de aranızdaki kul haklarını birbirinize bağışlayın. Siz de birbirinizi affedin!"

(*Elâ fehelümmû ile'l-hisâbi*) "Böyle yapın da ondan sonra hesaba gelin!" Çünkü birbirlerinden davacı olup Allah'ın huzuruna gelince:

"—Yâ Rabbi! Bunda benim hakkım var, al bu hakkımı!" diyecek.

O zaman hesap başka türlü olacak. Birbirinizi affedin de hesaba öyle gelin, işler kolay olsun. Birbirinizle muhasama, muhakeme olmadan kolay olsun diye.

Bakın bugün karşımıza iki tane affetmekle ilgili hadîs-i şerif geldi. Birbirimizi affedelim. Kusurlarımızı affedelim. Hatasına, günahına rağmen bağışlayalım. Şu Ümmet-i Muhammed'in kardeşliğini cümle cihan halkı görsün.

Suriyeli Türkiyeliye düşman; "Vay bizden Hatay'ı aldı!" diye.

Yahu sen Suriye'yi bizden aldın! Ben senden Hatay'ı aldım ne demek; Şam'a da ben vali gönderiyordum. Hep beraberdik. Kimsenin kimseden bir şey aldığı verdiği yok. Hatay ahâlisi bu tarafa iltihak etmek istedi, iyi ki iltihak etti, daha rahat. Şimdi o tarafta olsa inim inim inleyecekti.

Irak bilmem kimle düşman; Mısır Libya ile hasım, filanca falanca ile kanlı bıçaklı ve saire...Bu, düşmanın istediği bir şey ve düşmanın körüklediği bir durum. Düşman bunu yapmak için çareler, fitne fesat da buluyor ve o yapıyor. Belki Suriye'deki has müslümanlar yönetimde olsa böyle yapmazlar. Kamplarında anarşistleri beslemezler. Ama kabahat yine Türkiye'nin…

Sırası geldikçe hep söylüyorum, şimdi de söyleyeceğim:

Suriye'de İhvânü'l-müslimîn isyan etti, ayağa kalktılar. Hafız Esed rejimine karşı Halep'i, Hama'yı, Humus'u elde ettiler, Şam'a kadar geldiler. Galip oluyorlardı. Türkiye onları destekleseydi

Hafız Esed rejimi gidecekti. Bozuk rejim... O gidecekti, o zaman Suriye'de Ehli Sünnet ve'l-Cemaat'ten dindar insanlar, iyi insanlar hükümet kuracaktı. Bizim Türkiye istemedi. Güneyinde şeriate bağlı müslüman bir devlet olacak, ister mi? İstemedi, açıkça istemedi. Dediler ki;

"—Biz sizden silah istemiyoruz."

Adamlar Türkiye'ye geldiler.

"—Yaralılarımız var, ilaç verin! Parasıyla verin..."

Ne ilaç yardımı, ne tıbbî yardım, ne mâlî yardım, ne askerî yardım, ne siyâsî yardım; hiçbir şey yapmadılar.

Suriye'deki rejim müslümanları tepeledi mi? Tepeledi.

Hapishanelere doldurdu mu? Doldurdu.

Hapishanelerde makineli tüfeklerle taradı mı? Taradı.

Hama'da, Humus'ta camileri bombaladı mı? Bombaladı.

Yıktı mı? Yıktı.

Müslümanları iyice tepeledi mi? Tepeledi.

Başa bir Rus taraftarı idare geçti mi? Geçti.

Ne yaptı? İlk işi Rusya ile gitti anlaşma yapmak oldu. "Eğer birisi bana saldırınca seninle müttefik olacağız." dedi.

Yani Türkiye saldırdı mı Rusya harbe girecek. O zaman artık Suriye'ye dokunamaz oldun.

Ondan sonra başladı düşmanlığa... Su meselesinden kavga, bilmem ne meselesinden kavga...

Hani biz komşuyduk? Hani aynı ahâliydik? Hani yüzyıllarca beraber idare olmuştuk? Böyle yapıyor.

Kuvvetli de bir ordusu var; İsrail'e karşı kullanmaz, bize karşı kullanır.

Şimdi bir harp olsa... Mesela geçen seneden beri söyleniyor; "Ağustos'ta Balkanlar'da harp olabilir." diye Amerika'nın Stratejik Araştırmalar enstitüsü söylüyor. Biz de dergilerimizde yazdık çizdik; "Bunlar niye böyle söylüyorlar, gözünüzü açın, dikkat edin. Bunlar harp istiyorlar, hazırlıklı olun." dedik. Pattadak harp olur...

Eskiden kazma kürekle Yunanlıyı kovmuşuz ama şimdi kazma küreği nereye savuracaksın? Adam gözüne görünmüyor ki! Dağın arkasından bir füze geliyor; nereden geldiğini bile anlamıyorsun, otelin başına geçiyor. Bir cıvıltı, bir hışırtı, bir patlama; nereden geldiğini bile anlamıyorsun. Devir değişti. Gözünü açacaksın.

Orada Müslümanlığın gelişmesini istemediler, şimdi Allah Suriye'den çektiriyor. Çok çekiyoruz, gazetelerde okuyoruz. Çok sıkıntı çekiyoruz.

Çeker. Çünkü Allah insanın yaptığı hatayı bu dünyada da çektirtir, bu dünyada da yanına komaz. Sen misin İslâm'a düşman olan? Sen misin engelleyen? Sen misin basiretli olmayan?..

Dün akşam okuduğum kitapta o politikacı dış işleri bakanlığı yapmıştı, diyor ki;

"—Devlet idare etmek, ileriyi görmek sanatıdır."

Sen misin ileriyi görmeyen? Başına ne çoraplar öreceğini görmeyen? Buyur bakalım...

Sen misin komşularla dost olmayan? Şimdi Yunanlı mı seninle dost olacak? Ermeni mi seninle dost olacak? Kim dost olabilirdi, sana destek olabilirdi?

"—Suriye ve Irak…"

Niye sen onunla dost olmadın, vaziyeti idare etmedin?

"—Efendim onlar bize hık yaptılar, fık yaptılar, şöyle oldu da böyle oldu..."

E niye sen yapmadın? Aynı şeyi sen yapsaydın...

Ben Suriye'den biliyorum, hudutların öbür tarafında da Türk var, Türkçe konuşan köyler var. Oranın müslümanlarını tanıyorum; dindar, iyi insanlar. Bize gelirlerdi... Şimdi hapiste. İyi, dürüst, temiz insanlardı. Biliyoruz hepsini...

Bunların hepsi politik hatalardır, acısı sonra çıkıyor. Daha şu anda da nice nice politik hatalar oluyor, sonra çıkacak. Dinlemezse, Allah'ın emrine uygun hareket etmezse tabii Allah ceza veriyor.

Mesela benim kendi başıma geldi; borç almam lazım geldi, kimden alayım? "Kimseden istemeyeyim." dedim, gittim emekli sandığımdan, maaşımın iki katı kadar veriyorlar. Borcu aldım. Ama demek ki iyi değilmiş. Allah beni aldığım borç kadar bir yerden zarara uğrattı. Tabii, ben onu yine ödeyeceğim ama razı gelmedi. Bir yerden alırsın, öbür taraftan çıkar.

Adam buradan rüşvet alır, öbür taraftan çocuğu sakat doğar. Amerikalara gider düzeltemez. Allah sana onu ceza olarak verdi. Senin o haramdan kazandığın paraları burada harcattıracak, senin yüzünü güldürtmeyecek. Paran olacak ama yüzün gülmeyecek, kalbin yaralı olacak. Neden? Haram yedin de ondan.

Anlayamadın mı hala kaz kafalı. Çocuğun ondan sakat, ondan hayırsız, ondan anarşist. Karın ondan şöyle, yuvan ondan mutsuz… Anlamadın mı?

Anlayamaz. "Ne ilgisi var?" der. Anlayamazsan çekersin.

Allah-u Teàla Hazretleri:

"—Önce birbirinize haklarınızı helal edin, hesaba öyle gelin, kolay olsun." diyor.

Allah-u Teàâla Hazretleri bazı kullarını hesapsız cennete sokacakmış. Peygamber Efendimiz demiş ki:

"—Benim ümmetimden 70 bin kişi hesapsız cennete girecek."

Allah Peygamber Efendimiz'e böyle müjdelemiş. O da demiş ki:

"—Ya Rabbi 70 bin az, daha çok olsun."

Allah her birisine 70 bin kişi bağışlamış. 70 bin kere 70 bin cennete hesapsız girecek. Cennete hesapsız girmek dinleyen sahabenin hoşuna gitmiş. Sahabeden birisi Ükkâşe ibn-i Mıhsan RA kalkmış demiş ki:

"—Ya Rasûlallah, dua et bende onlardan olayım."

Peygamber Efendimiz:

"—Sen onlardansın!" buyurmuş.

Bir başkası da kalkmış:

"—Bana da dua et, ben de onlardan olayım!"

Peygamber Efendimiz:

"—Ukkâşe senden önce davrandı." demiş, kesmiş.

Kitaplar diyorlar ki:

"—O ikinci kalkan münafıklardandı."

Efendimiz'in adabı ne kadar güzel. Reddedişi bile ne kadar güzel. Başka bir şey demiyor. "Sen münafıksın, sen giremeyeceksin." demiyor. "Ukkâşe senden evvel davrandı." diyor, bitiyor.

Edep öğrenin edep! Erkân, usûl, yol öğrenin! Allah bizi Rasûlüllah'ın güzel edepleriyle müeddep eylesin… Sünnet-i seniyyesine sarılanlardan eylesin... Ümmetine hüsn-i hizmet ile hizmet edenlerden eylesin… Rızasını kazananlardan eylesin. Ahirette komşuluğuna erenlerden eylesin...

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele!

01. 08. 1993 – İskenderpaşa Camii

14. ŞEYTANIN ÇALGILARI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ ، قَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَيْنَ الَّذِينَ كَانُوا يُنَزِّهُونَ أَسْمَاعَهِمْ وَأَبْصَارَهِمْ عَنْ مَزَامِيرِ الشَّيْطَانِ ؟ مَيِّزُوهُمْ ! فَيُمَيِّزُونَ فِي كُثُبِ الْمِسْكِ وَالْعَنْبَرِ ؛ ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلاَئِكَةِ: أَسْمِعُوهُمْ تَسْبِيحِي وَ تَمْجِيدِي ، فَيَسْمَعُونَ بِأَصْوَاتٍ ، لَمْ يَسْمَعُ السَّامِعُونَ بِمِثْلِهَا (قط. والديلمى عن جابر)

RE. 59/11 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, kàle'llàhu azze ve celle: Eyne'llezîne kânû yünezzihûne esmâahüm, ve ebsârahüm an mezâmîri'ş-şeytân? Meyyizûhüm, feyümeyyezûne fî küsübi'l-miski ve'l-amberi, sümme yekùlü li'l-melâiketi: Esmiûhüm tesbîhî ve temcîdî, feyesmeùne bi-asvâtin, lem yesmei's-sâmiùne bi-mislihâ.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!
Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize

olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri iki cihan saadetine cümlenizi nâil eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okumak ve bu sûretle dinimizi güzelce, asıl kaynağından öğrenmek, taallüm ve tefeyyüz etmek üzere toplanmış bulunuyoruz. Allah-u Teàlâ Hazretleri sevdiği kul olmayı cümlemize nasib eylesin…

Peygamber Efendimiz'in bu hadîs-i şerîflerini okumaya başlamazdan önce, başta Peygamber Efendimiz'in ruh-u pâkine bizlerden acizâne bir bağlılık, sevgi, saygı nişanesi olsun, bir hediye-i Kur'anîyye olsun diye, sonra cümle âlinin, ashabının, etbaının ruhlarına ve hâsseten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri, makàm-ı irşâda oturmuş olan evliyâullah büyüklerimizin, sâdât ve meşayih-i turuk-u aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu diyarları şereflendiren enbiyâullah, evliyâullah, sahâbe-i kirâm ve salihlerin ruhlarına ve hâsseten bu beldeleri Allah yolunda cihad ederek fethetmiş olan Fatih Sultan Muhammed Han'ın ve diğer fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

Okuduğumuz hadis kitabını yazan Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Hocamızın, kendisinden feyz aldığımız Muhammed Zahid-i Bursevî Hocamızın hâsseten ruhlarına hediye olsun diye; bu ilimleri, hadîs-i şerîfleri bizlere nakil ve rivayet etmiş olan alimlerin, ravilerin, fazılların ruhlarına hediye olsun diye;

Uzaktan yakından bu dersi dinlemeye gelen siz değerli kardeşlerimizin de ahirete göçmüş olan bütün geçmişlerinin, sevdiklerinin, yakınlarının, dostlarının, kardeşlerinin, ahbaplarının ruhlarına hediye olsun, cümlesinin ruhları şâd olsun, kabirleri nur dolsun, makamları yücelsin, Allah ruhlarını mesrur eylesin, nurlarını, sürurlarını ziyade eylesin, kabirleri her birisinin cennet bahçesi olsun diye;

Biz yaşayan mü'minler de Allah'ın sevgili kulları olalım, sevdiği işleri yapalım, ömrümüzü hayırlı, verimli, imana, İslâm'a, müslümanlara faydalı geçirelim; Rabbimiz'in huzuruna yüzü ak, alnımız açık olarak varalım diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup öyle başlyalım. Buyurun!

…………………………

a. Şeytanın Çalgılarından Korunmak

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabımızın 59. sayfasının 11. hadîs-i şerîfi ve devamıdır. Arapçasını merak edenler, kaynaklarını görmek, anlamak, öğrenmek isteyenler bunu hatırında tutsunlar.

Câbir RA'dan, Deylemî ve Dâra Kutnî rivayet etmişler. Ondan sonraki hadisler de devam edecek. Efendimiz bu hadîs-i şerîfte çalgı sevgisi, çalgı dinlemek üzerine bir ifadesi var. Okuyalım, bakalım ne buyurmuş:[113]

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ ، قَالَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَيْنَ الَّذِينَ كَانُوا يُنَزِّهُونَ أَسْمَاعَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ عَنْ مَزَامِيرِ الشَّيْطَانِ ؟ مَيِّزُوهُمْ ! فَيُمَيَّزُونَ فِي كُثُبِ الْمِسْكِ وَالْعَنْبَرِ ؛ ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلاَئِكَةِ: أَسْمِعُوهُمْ تَسْبِيحِي وَ تَمْجِيدِي ، فَيَسْمَعُونَ بِأَصْوَاتٍ ، لَمْ يَسْمَعْ السَّامِعُونَ بِمِثْلِهَا (قط. والديلمى عن جابر)

RE. 59/11 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, kàle'llàhu azze ve celle: Eyne'llezîne kânû yünezzihûne esmâahüm, ve ebsârahüm an mezâmîri'ş-şeytân? Meyyizûhüm, feyümeyyezûne fî küsübi'l-miski ve'l-amberi, sümme yekùlü li'l-melâiketi: Esmiûhüm tesbîhî ve temcîdî, feyesmeùne bi-asvâtin, lem yesmei's-sâmiùne bi-mislihâ.*)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeh*) "Kıyamet günü olduğu zaman, (*kàlellàhu azze ve celle*) aziz ve celil olan Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki: (*Eyne'llezîne kânû yünezzihûne esmâahüm ve ebsârahüm an mezâmîri'ş-şeytàn*) Nerede gözlerini, kulaklarını şeytanın çalgılarından koruyabilenler? (*Meyyizûhüm*) Ayırın onları! (*Feyümeyyezûne fî-küsübi'l-miski*) Bir misk dağının tepesinin üzerine bunlar toplanır, ayrılırlar, mahşer günü cemaati arasından… (*Fî kesbi'l-miski ve'l-amberi*) Misk ve amber, yani fevkalâde hoş kokulu, çok kıymetli bir tepenin üzerinde

[113] *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.220, no:40665; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.10, no:2669

toplanırlar."

(*Sümme yekùlü li'l-melâiketi*) "Sonra meleklere buyurur ki Allahu Teâlâ hazretleri: (*Esmiùhüm tesbîhî ve temcîdî*) Benim tesbihimi ve temcidimi işittirin buraya toplanmış bu mübareklere! (*Feyesmeùne bi-asvâtin ev yüsmeùne bi-asvâtin lem yesmei's-sâmiùne bi-mislihâ*) Öyle güzel sesler duyarlar ki orada, yani emsalini hiç kulaklar duymamış, o kadar güzel, öyle ilahî nağmeler duyarlar orada..."

Muhterem kardeşlerim! Demek ki şeytanın çalgıları var ve bunları dinlememek lazım!

Şeytanın çalgıları nedir?

Keyif yerlerinde, eğlence yerlerinde, içki meclislerinde, zevk ü sefa yerlerinde çalınan, insanların dünyevî, şehevî, nefsânî, keyifler sürdüğü, zevkler duyduğu yerdeki çalgılardır.

Tarih boyunca bu böyle olmuş. Güzel sesi seviyor insanoğlu, güzel ses çıkartan âletler, teller yapmışlar. Bunları dımbırdatmışlar. Bunların ölçülerini, notalarını bulmuşlar. Notaların bir araya getirilmesini bulmuşlar ve düz konuşmaktan daha yüksek nağmeli, musîkîli, ahenkli, hoş sadâlı bir şeyler bulmuşlar. Buna musîkî diyoruz. Özel bir buluş tabii bu, insanlık tarihinde özel bir şey. Ve yazdıkları şiirleri, gazelleri, şarkıları, türküleri bunlarla çalmışlar.

Bir kere musîkînin bir kendine göre çekiciliği var; cezbediyor insanı, hoşuna gidiyor. Çocuk bile, eline ilk verilen oyuncaklar cıngır cıngır ses yapan bir şeydir, çocuk ondan zevk alır, sallar, oynar, ağzına sokar filan. Yani, küçüklükten bile ilgi duyar. Bir yerden böyle bir çın çın ses olsa, dönüp bakar filan.

Ondan sonra bir de şiirin çekiciliği var. İşte ses güzel, kelimeler de düzenlenmiş, sanatkârâne bir metin ortaya çıkmış, kafiyesi var, vezni var filan. Bu da güzel. Bu ikisini birleştirip bir de türküleri, şarkıları, gazelleri nağme ile okumuşlar, artık keyiflerine diyecek yok. Dımbır dımbır dımbır... Ondan sonra da ses ve birtakım şeyler, keyif duymuşlar bunlardan.

Tabii bu keyifleriyle de kimisi içki içmiş:

"—Aman ver kadehi, bir kadeh daha doldur, şunu içelim. Aman mest oldum. Hayran oldum." filan.

Yaka yırtmışlar, ah demişler, vah demişler.

İyi ama, bunların dinî bakımdan hükmü ne? Yani, insanın nefsine güzel geliyor, şeytan teşvik ediyor ama bunların dinî bakımdan hükmü ne?

Tabii dinî bakımdan, zevke, sefaya, keyfe, nefsi kuvvetlendirmeye yönelik olan ve bunların insanı günaha, harama çeken kısmı haram, yasak.

Ve böyle hadîs-i şerîflerden Peygamber Efendimiz'in sazı, çalgıyı sevmediğini ve bunlarla meşgul olmanın iyi olmadığını ve musîkînin insanın gönlünde nifak tohumları atıp yeşerttiğini, yani münafıklık hali meydana getirmeye başladığını söylüyor.

Buna mukabil, Peygamber SAS Efendimiz'in zamanında da hem Kur'ân-ı Kerîm makam ile okunmuş, ahenk ile, ama ciddi bir ahenk ile okunmuş, hem de Peygamber Efendimizin ashâbı içinde, sahabeden bazı kimseler varmış, şiir yazmışlar. Hem de Arap, şiiri hakikaten nağme ile okur. Elini kulağına atar, devenin üstünde mehtabın altında çölde giderken Arap'ın (*Yâ leyl*)'i meşhurdur. "*Arabın yâ lellisi*" diyorlar bilmeden insanlar, böyle bir şey de eskiden beri var.

Tabii Kur'an okumuş müslümanlar. Kur'an'ı ahenk ile, musîkî ile, ciddi bir dinî musîkî havası içinde okumuşlar. Ezan okumuşlar. Ve Peygamber Efendimiz Kur'ân-ı Kerîm'in böyle düz okunmamasını istemiş. Nutuk gibi, kuru tarzda okunmamasını, dokunaklı bir şekilde okunmasını istemiş.

Medine'ye gönderdiği Musab ibn-i Umeyr RA'ın hayatında çeşitli menkıbeler var. Bir yeni şehre temsilci olarak gitmiş, herkes merak ediyor;

"—Nedir İslâm? Nedir Kur'ân-ı Kerîm? Haydi oku bakalım!"

O mübarek de şöyle elini kulağına koyup, yanık yanık, duya duya, hissede hissede bir Kur'ân-ı Kerîm aşrı okurmuş, mest olurlarmış. Dinledikleri âyet-i kerîmelerden imana gelirlermiş.

Bilâl-i Habeşî RA bir ezan okurmuş, yer yerinden oynarmış. Peygamber Efendimiz'in irtihal-i dâr-ı bekà eylemesinden sonra terk etmiş Medîne-i Münevvere'yi… Çok dokunuyor bana. Duramamış yani.

"—Rasûlüllah şurada oturmuştu, buradan geçmişti, şurada şöyle konuşmuştu, burada böyle hutbe okumuştu." diye dayanamıyor Resûlüllah'ın ayrılığına. O vefat etmiş, kalkmış gitmiş başka yerlere…

Gene dayanamamış. Medine'den ayrılığa da dayanamamış. Bir zaman sonra yine gelmiş Medine'ye… Kaç sene geçtiyse aradan… Tabii kolundan tutmuşlar, sen Peygamber Efendimiz'in zamanında ezan okurdun, buyur oku! Çıkartmışlar ezan okumaya... Bir ezan okumuş, Medine'de herkes "Ah vah!" etmiş, feryat etmiş, "Rasûlüllah'ın devri geri mi geldi?" diye. Çünkü onun sesiyle, o günleri hatırlamışlar.

Hani bazen Medine ezanı okuyorlar ya buralarda da, Medine havasında ezan okuyorlar, oranın müezzinleri gibi. Millet şöyle bir şey yapıyor; hacca gitmiş olanlar, umreye gitmiş olanlar şöyle bir dönüp bakıyorlar; "Allah Allah, Medine ezanı gibi kim okuyor?" diye.

Demek ki güzel sesin dinî yönden, Kur'ân-ı Kerîm okunmasında, ezanın okunmasında kullanılması var.

Peygamber SAS Efendimiz bazı şâirlere şiir yazmayı tavsiye

etmiş. Müşriklerin aleyhinde, onların söylediklerine cevap vermelerini emretmiş. Onlar Peygamber Efendimiz'i karalamaya, gözden düşürmeye, kötülemeye çalışacak şiirler yazmışlar, edepsizler... Peygamber Efendimiz de:

"—Siz de onlara İslâm'ın güzelliğini anlatan şiirlerle cevap verin!" buyurmuş. Tabii bunlar da okunmuş.

Bütün bunlardan çıkan sonuç şudur ki, şiir söz gibidir; güzeli güzeldir, sevaptır; kötüsü kötüdür, günahtır. Farkı yok. İyi yolda kullanılırsa şâir makbuldür. Sahabeden bile şâirler var. Kötü yolda kullanırsa şiirini, sanatını merduttur, gayr-i makbuldür, günahkârdır, onun da zararı var.

Musîkî de böyledir. Musîkî de Kur'an yolunda, ezan için, dinî duyguları kuvvetlendirecek, insanı Allah'a bağlayacak yolda kullanılınca câiz görülmüştür, tekkelerde kullanılmıştır. Gayri dinî yolda, insanın fısk u fücura sapmasına sebep olacak yolda kullanıldığı zaman, câiz olmamıştır. Ama, câiz olan tarafının da ölçüsü vardır, böyle çok aşırı değildir.

Beni yine böyle düşündüren, duygulandıran bir söz nakletmişti arkadaşlarım, Ankara'da, üniversitedeyken ben. Adını söylemeyelim, meşhur bir bestekâr varmış. Hem hafızmış, hem bir caminin imam ve hatibiymiş, hem sesi çok güzelmiş, hem de çok besteleri de varmış. Tamam, bak, hepsi güzel. Hafız, imam, hatip. Ama bu meslek, bu kabiliyet onu yavaş yavaş, yavaş yavaş almış, kendisine çekmiş ve gayri dinî lâdinî şarkılar, türküler bestelemeye de götürmüş.

Yakışır mı hafıza lâdinî, dinî olmayan şarkılar bestelemek? Şarkı söyler miyiz biz mesela? Söylemeyiz. Müslüman söylemez. İlahi söyleriz ve saire ama şarkı söylemeyiz.

Niye şarkı söyledi? Niye gayri dinî olan şeyleri yaptı? Bu musîkînin tabiatında bu vardır.

Hafızlıktan başlıyor diyorlar. Tamam, insan hafız oluyor. "Hafız gel." "Hafız git." "Hafız oku." "Hafız otur." "Hafız kalk, bizim meclisimize gel." Hafız oluyor, gazelhan, mevlidhan... *Mevlid* de tabii Peygamber Efendimiz'in doğumunu anlatıyor, Peygamber Efendimiz'e sevgiyi anlatıyor. "Allah adın zikredelim evvelâ!" diye başlıyor. Tamam, bu da güzel. *Mevlid* okumaktan, gazel okumaya geçmişler.

Efendim, eski plağı getiriyorlar ortaya, bilmem kaç devirli eski zaman plağı, gramofonu koyuyorlar, eski usül, yandan çarklı, çevirmeli, aman efendim hafız bilmem kimin bir gazeli var ki, sesi su gibi çağlıyor, yerleri gökleri inletiyor, herkese dinletiyor filân.

Ne oldu? Hafız oldu gazelhan, gazelci oldu. Ondan sonra şarkı okumaya, ondan sonra gazinolara transfer olmaya… Yaa, gazinolara transfer olmaya, ondan sonra da ayyaşın, sarhoşun masada keyfi yerine gelsin diye şarkı söylemeye filan gidiyor iş. Böyle olmuş da...

Bir hafızı ziyarete gitmişler, böyle meşhur bir kimseyi, bizim doçent arkadaşlar. O zaman demiş ki onlara;

"—Allah izin verirse, şu sıhhatimi, âfiyetimi bir kazanayım, şu yataktan bir kurtulayım, bak, bundan sonra hiç gayri dinî beste yapmayacağım, hep dinî şeyleri besteleyeceğim."

Ama, kalkamadı. Ama o yataktan kalkamadı. Öldü. Allah kusurlarını affetsin, taksiratını affetsin…

İşte büyüklerimizin sözünün doğruluğu buradan çıkıyor ortaya. Yani musîkî insana zevk ve keyif veriyor. Zevk ve keyif de insanın gönlünde münafıklık alâmeti olan duygular uyandırıyor. Sonunda ayakları kaydırıyor. Bataklık tarafına saplandırıyor. İşte, para idi, puldu, zevkti, keyifti, mehtaptı, boğazdı, gül bahçesiydi, sümbül tarlasıydı filan derken, bakıyorsun bazı şeyler yapabiliyor.

Tabii bizim dinimiz böyle gayri ciddi şeylerle meşgul olmaz. Bizim dinimiz aklı başında, her ahkâmı ciddi olan bir dindir. İnsanları da, din adamları da böyledir. Evet camide kullanılabilir, tekkede kullanılabilir, ezanda kullanılabilir, Kur'ân-ı Kerîm'de kullanılabilir. O kadar. Öyle sazlı sözlü, damburtulu zımbırtılı, tuşlu, borulu, şeyli... Bunu câiz görmemişler büyüklerimiz.

İşte bu hadîs-i şerîf. Şimdi bu kadar izahtan sonra bir daha okuyalım ki iyice anlaşılsın:

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin şeytanın çalgılarını dinleyenleri sevmediğini anlıyoruz bu hadîs-i şerîften. Yani, gazinoda, pavyonda, boğazda, içki masasında, keyif âleminde bu makbul değil.

"—Kulaklarını böyle şeylerden koruyanları ayırın!" deniyor

mahşer gününde.

Şu kadarcık misk sürülse elinize, amber sürülse, aman ne güzel koku diye bayılırsınız. Bir de bu cennetin miski amberi olunca ne kadar güzel olduğu anlaşılır. Bir de ondan yapılma, ondan meydana gelmiş bir tepenin üstüne kurulursa, miskten, amberden bir tepenin üstünde... Ne kadar güzel, hoş cennet kokularının olduğunu düşünün… Onlar tepede olduğu için manzaralıdır, cennetin her tarafı, ırmakları görünür, orada oturuyorlar. Sonra Allah onlara kendi hamdini, medhini, senasını dinlettiriyor, emsalsiz güzellikte nağmeler, mükâfat olarak. Tariflere sığmayan güzellikte…

Aynı şekilde Kur'an'ı da dinleyecekler cennette… Kim okuyacak? Allah-u Azîmü'ş-şân...

Allahu Teâlâ hazretlerinin ağzından, ondan, her türlü noksandan münezzeh olan Rabbü'l-âlemîn'den dinleyecekler Kur'ân-ı Kerîm'i müslümanlar. Tabii, oradaki o dinleyişin lâhutî, ilâhî zevkine son olmayacak. Sonsuz bir güzellikte, sonsuz şahane bir hava içinde olacak. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin Kur'ân-ı Kerîm'ini, onu kendisinin kullarına okumasını bize de duyursun…

سَلاَمٌ قَوْلاً مِنْ رَبٍّ رَحِيمٍ (يس:٥٨)

(*Selâmün kavlen min rabbin rahîm*) [Onlara merhametli Rabbin söylediği selâm vardır.] (Yâsin, 36/58) diye kullarına selâm vereceği bildiriliyor. O selâma bizi de muhatap eylesin...

Bu temcidinin, tahmidinin melekler tarafından kullara duyurulduğu zaman, o misk-i amber tepeleri üzerinde onları dinlemeyi, o zevkleri tatmayı da Allah cümlemize ihsan eylesin…

"—Nasıl olacak bu?"

Dünyadaki keyif ve zevk ve eğlence çalgılarını dinlememekle olacak. Oralardan uzak olmakla olacak. Ona göre kendimize dikkat etmemiz lazım!

b. Allah-u Teàlâ'nın Mahşer Halkına Kur'an Okuması

Ebû Hüreyre RA'dan. Yine Deylemî'nin rivayet ettiği bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[114]

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ ، يَقْرَأُ اللهُ الْقُرْآنَ فَكَأَنَّهُمْ لَمْ يَسْمَعُوهُ فَيَحْفَظُهُ الْمُؤْمِنُونَ وَيَنْسَاهُ الْمُنَافِقُونَ (الديلمى عن أبى هريرة)

RE. 59/12 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, yakrau'llàhu'l-kur'âne, fekeennehüm lem yesmeùhu, feyahfezuhü'l-mü'minûne, ve yensâhu'l-münâfikùn.*)

Demin söylediğim noktaya getirdi sözü:

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti*) "Kıyamet günü olduğu zaman, (*yakrau'llàhu'l-kur'âne*) Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'i okuyacak, mahşer halkı da dinleyecekler. (*Fekeennehüm lem yesmeùhu*) Dinleyenler de, sanki hiç duymamışlar gibi hayran dinleyecekler."

---

114 Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.253, no:981; Ebû Hüreyre RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.I, s.555, no:2486; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.21, no:2690.

Evet, biz dünyada hatim takip ettik, mukabele okuduk, kendimiz okuduk, dinledik ve saire filan ama, oradaki o manzara, oradaki o halet, oradaki o şartlar içinde hiç duymamış gibi öyle bir mest ü hayran dinleyecekler.

(*Feyahfezuhü'l-mü'minûne*) "Mü'minlerin dimağlarına nakşolacak Kur'ân-ı Kerîm, ezberleyecekler. Allah'ın o okuyuşunu kulakları duyacak, gönüllerine nakşolacak, kitabe gibi kazınacak, ezberleyecekler mü'minler. Amma, (*ve yensâhu'l-münâfikùn*) münafıklar unutacaklar. Münafıklarda o ezberleme kabiliyeti olmayacak."

Münafıkların cezası nedir?

Münafıklık ettiği için cennetin yakınına kadar getirilip ondan sonra sokulmadan götürülecek, cehenneme atılacaklar.

Allah bizi halis muhlis müslümanlardan eylesin... İçimizde nifak alâmeti olan hiçbir şeyi bırakmasın...

Peygamber Efendimiz'in mâlum, hepimizin duymuş olduğu bir hadîs-i şerîfi var. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[115]

آيَةُ الْمُنَافِقِ ثَلاَثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ ، وَإِذَا اؤْتُمِنَ خَانَ (حم. خ. م. ت. ن. عن أبي هريرة ؛ ابن النجار عن ابن مسعود)

RE. 5/4 (*Âyetü'l-münâfikı selâsün*) "Münâfığın alâmeti üçtür:
1. (*İzâ haddese kezebe*) Konuştuğu zaman, yalan söyler."

---

[115] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.21, no:33; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.78, no:59; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.19, no:2631; Neseî, *Sünen*, c.VIII, s.116, no:5021; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.357, no:8670; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XI, s.406, no:6533; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.206, no:4803; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.85, no:11240; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.329, no:11127; İbn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk, c.XIV, s.59; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.426, no:8315; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Mekârimü'l-Ahlâk*, c.I, s.46, no:118; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.35, no:53; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.I, s.35; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.IV, s.475, Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.167, no:842; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.19, no:22; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.53, no:60.

Kıvırtır, atar tutar, bir ayağının üstünde bin tane yalan kıvırttırır.

2. (*Ve izâ veade ahlefe*) Vaad ettiği zaman, vaadinden döner, vaadini yerine getirmez.

Hani pazartesi günü ne demişti, şöyle olacak, böyle olacak. Ne oldu? Yok.

Hani şunu verecektin, ne oldu? Yok.

Hani şöyle yapacaktın, ne oldu? Yok.

Yani, vaadinden dönüyor, dönek. Yalancı, dönek.

3. (*Ve ize'tümine hàne*) Kendisine emniyet olunduğu, güvenildiği zaman, güveni boşa çıkartır, emanete hıyanet eder." diye buyurmuş.

Kendisine birisi bir güvense, bir şey emanet etse, itimad etse hiyanet eder. İtimadı suistimal eder. Kasayı teslim edersin, parayı çalar. İş verirsin, arabayı verirsin, duvara çarptırır. Yani, ne yaparsan seni pişman eder.

Neden? Münafıktır.

Mü'min öyle olmayacak. Mü'min nasıl olacak?

Aksi olacak. Konuştuğu zaman doğru konuşacak, vaad ettiği zaman vaadini yerine getirecek.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:[116]

اَلْوَعْدُ كَالدَّيْنِ .

(*El-va'dü ke'd-deyn*) "Vaad etmek, borçlanmak gibidir."

Borcu nasıl ödemesi boynuna borçsa insanın, nasıl ödemesi lazımsa, vaadini de yerine getirecek. Ya vaad etme, ihtiyatlı konuş ya da vaad ettin mi, vaadini yerine getir.

Mü'min doğru sözlüdür, vaad etti mi yapar.

"—Alt sokaktan beş katlı apartmanı vakfa vereceğim!"

Hani, nerede? Bekle ki gele!

Niye söyledin? Ben senden bina mı istedim? Niye vermiyorsun? Niye vaad ettin, niye vermiyorsun?

Bir de itimad olunduğu, emanet olunduğu zaman kendisine, sözünde duracak, emanete hıyanet etmeyecek. İtimad edilişi

---

[116] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs,* c.IV, s.435, no:7263; Hz. Ali RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl,* c.III, s.349, no:6876; *Keşfü'l-Hafâ,* c.II, s.710, no:1719.

pişman ettirtmeyecek.
Allah bizi doğru sözlü, doğru özlü müslümanlardan eylesin...

c. Yarısı Gölgede, Yarısı Güneşte Oturmayın!

Ebû Dâvud ve Beyhakî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler. Peygamber SAS Efendimiz'in bir tavsiyesi. Buyurmuşlar ki:[117]

إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ فِي الشَّمْسِ ، فَقَلَصَ عَنْهُ الظِّلُّ ، وَصَارَ بَعْضُهُ فِي الظِّلِّ وَبَعْضُهُ فِي الشَّمْسِ ، فَلْيَقُمْ (د. ق. عن أبى هريرة)

RE.59/13 (*İzâ kâne ehadüküm fi'ş-şemsi, fekalesa anhu'z-zillu, ve sâra ba'duhû fî'z-zılli, ve ba'duhû fî'ş-şemsi felyekum.*)

(*İzâ kâne ehadüküm fi'ş-şems*) "Sizden biriniz güneşteyse, (*fekalesa anhu'z-zillu*) gölge onun üstünden biraz kayar, giderse; (*ve sâra ba'duhû fî'z-zılli ve ba'duhû fî'ş-şems*) bir kısmı güneşte kalır, bir kısmı gölgede kalırsa, (*felyekum*) kalksın."

Bu durumda kalmasın, yarısı güneşte, yarısı gölgede olmasın. Yani, güneşteyse güneşte, gölgedeyse gölgede olsun; yarısı öyle yarısı öyle olmasın.

Bu sıhhî bir tavsiye. Yani sıhhî bakımdan bu doğru olmaz diye Efendimiz'in tavsiyesi böyle olmuş. Tabii neden yarısı güneşte olursa, yarısı gölgede olursa, nasıl bir şey olur? Onu doktor arkadaşlarımız da biraz düşünsünler, incelesinler, neler meydana geldiğini anlamaya çalışsınlar.

d. Yemek Yeyince Abdest Tazelemek Gerekmez

Ebû Ümâme el-Bahilî RA'dan rivayet edilmiş. Taberânî ve başka kaynaklarda var.

---

[117] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.XII, s.446, no:4184; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.236, no:5714; Ebû Hüreyre RA'dan.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[118]

إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ عَلَى وُضُوءٍ فَأَكَلَ طَعَامًا فَلاَ يَتَوَضَّأْ إِلاَّ أَنْ يَكُونَ لَبَنَ الإِبِلِ إِذَا شَرِبْتُمُوهُ فَتَمَضْمَضُوا بِالْمَاءِ (طب. ض. عن أبى أمامة)

RE. 59/14 (*İzâ kâne ehadüküm alâ vudùin, feekele taàmen felâ yetevaddau, illâ en yekûne lebene'l-ibili, izâ şeribtümûhü fetemadmadù bi'l-mâi.*)

(*İzâ kâne ehadüküm alâ vudùin, feekele taàmen felâ yetevaddau*) "Sizden biriniz abdestliyse ve bir yemek yemişse, kalkıp tekrar abdest almasın. (*İllâ en yekûne lebene'l-ibili*) Ancak, deve sütü müstesnâ... (*İzâ şeribtümûhü fetemadmadù bi'l-mâi*) Deve sütü içtiyseniz, kalkın ağzınızı su ile çalkalayın!" diye buyurmuş.

Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinde bazı yemekler yenildiği zaman, "Kalkılsın, abdest alınsın!" diye tavsiyesi vardır. Çünkü eliyle yiyorlar. Yağlı, etli pilavı avucuyla yiyor ve saire. Bu durumda yıkamadığınızı düşünün, bu yemekten sonra elinizi, sakalınızı, ağzınızı vesaireyi, durumun ne olacağını düşünün. Efendimiz'in böyle tavsiyeleri vardır, yani "Kalksınlar, yıkasınlar!" diye. Bu hadîs-i şerîf de buna bir açıklık getiriyor.

"Sizden biriniz abdestli iken..." Yani o "Yıkayın!" demek, abdestiniz kaçtı mânasına değil. Yani etli yemek yediğiniz zaman abdestiniz kaçtı gibi bir şey anlaşılmasın. "Sizden biriniz abdestli iken yemek yemişse, (*felâ yetevaddau*) yani tekrar abdest almasına lüzum yok, abdesti varsa vardır, yok sanılmasın." Ama temizlik bakımından yıkanma oluyor.

Mesela, deve sütü içmişse içinizden birisi, tabii, o yağı ve sairesi insanın ağzının içine, dudaklarına, bıyıklarına tesir eder, yapışır.

---

[118]Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.147, no:7646; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.II, s.233, no:734; Heysemî, Mecmaü'z-Zevâid, c.I, s.570, no:1322; Ebû Ümâme el-Bahilî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.331, no:26278; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.444, no:2544.

O zaman çalkalayacak, temizleyecek. Yani, nezahet ve nezaket bakımından taharet olsun diye böyle bir çalkalamayı tavsiye ediyor Efendimiz.

Tabii bizim de yemekten evvel bir el yıkamamız vardır; sünnettir, güzeldir. Çünkü ellerimiz ne kadar kollasak, birçok yerle tutma, temas dolayısıyla üzerine pek çok kirler veyahut mikroplar almış olabilir; yıkanacak ve yemekten evvelki yıkama da mümkünse havlu ile kurulanmayacak, kendi kendine tebahhur edecek yıkamanın suyu… O kendi kendine tebahhur edince mikroplar daha kesin ölüyor. Öyle olacak. Kendi kendine kuruyacak. O tebahhur etme üzerine bir şey kalmayacak inşaallah. Ondan sonra sofraya oturacak. Sofradan sonra da elini ağzını yıkayacak.

Hele namaza gelirken dişlerini misvaklarsa, ağzını çalkaladıktan sonra… Ağzı çalkalamak vardır, kürdan kullanmak da vardır. Efendimiz kürdan kullanmıştır. Yani bazı gıda parçaları dişlerinin arasında kalıyor. Onu da kullanması vardır. O da yapılacak. Ondan sonra misvaklanacak. Eğer misvağı yoksa parmağı ile dişlerini yine şöyle temizleyecek. Tertemiz gelecek. Ağzı kokmayacak, dişleri sarı olmayacak, aralarında yemek parçaları kalmamış olacak. Ağız temiz olacak. Neden?

Ağız, Kur'ân-ı Kerîm'in telaffuz edilme yoludur. Meleklere yakın olan yerdir. Hafaza melekleri insanın amellerini yazıyorlar, ağzın pisliğinden rahatsız olurlar. Pis kokulardan, fena kokulardan rahatsız olurlar. "Onları ezalandırmayın!" diye de tavsiyesi var Peygamber Efendimiz'in. Bu şeylerden dolayı onlar ezalanırlar.

e. Ahir Zamanda Paranın Gerektiği

Taberanî el-Mikdam ibn-i Ma'dî Kerb RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[119]

إذا كان في آخِرِ الزَّمَانِ ، لاَ بُدَّ لِلنَّاسِ فِيهَا مِنَ الدَّرَاهِمِ وَالدَّنَانِيرِ ،

[119] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.279, no:660; Heysemî, Mecmaü'z-Zevâid, c.IV, s.111, no:6245; el-Mikdam ibn-i Ma'dî Kerb RA'dan.
Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.478, no:2609.

يُقِيمُ الرَّجُلُ بِهَا دِينَهُ وَدُنْيَاهُ (طب. عن المقدام بن معدي كرب)

RE. 59/15 (*İzâ kâne fî-âhiri'z-zamân. lâ budde li'n-nâsi fîhâ mine'd-derâhimi ve'd-denânîri. yukîmu'r-raculü bihâ dînehû ve dünyâhû.*)

(*İzâ kâne fî-âhiri'z-zamân*) "Âhir zamandaki devreler olduğu zaman, dünyanın sonuna yakın zamanlar geldiği zaman. (*lâ budde li'n-nâsi fîhâ mine'd-derâhimi ve'd-denânîri*) o zaman müslümanların dinarlarının, dirhemlerinin olması biraz mecburidir. Biraz paraları, pulları olmalı!" diyor Peygamber Efendimiz.

Neden diyor? İzah edeceğim.

(*Yukîmu'r-raculü bihâ dînehû*) "Bu paralarla kişi dinini doğrultur, (*ve dünyâhû*) ve dünyasını doğrultur. Yani hem dinî bakımdan sağlam kalır, hem de dünyalık bakımından ihtiyaçlarını giderir."

"—Pekiyi, niye ahir zamanda böyle?"

İlk zamanda, Peygamber SAS Hazretlerinin zamanında sahâbe-i kirâmın tavrı dünyaya hiç iltifat etmemek tarzındaydı. Hiç para yanlarında bulundurmamak tarzındaydı. Ellerine ne gelirse, hayra harcamak, sarf etmek tarzındaydı. Mesela binlerce altın lira veriyor halife, hoop akşam hepsini dağıtıyor. Ertesi güne yanına para biriktirmeyi haram görürlerdi, haram. Doğru görmezlerdi, yanlış görürlerdi. O zaman öyleydi.

Ama âhir zamanda şartlar, dünya, insanlar değişecek, İslâm'a bağlılık azalacak. O zaman öyle olunca müslümanın biraz dinarı dirhemi, altın gümüş parası olması gerekecek. Neden?

Dinini koruması için. Çünkü para olmadığı zaman durum feci. Aç kalma, yoksul kalma tehlikesi var. Çünkü öteki insanlarda merhamet yok, olmayana verme yok ve saire. O zaman kendisini korumak, dünyalığını da idare etmek bakımından biraz parasının olması lazım gelecek.

Fakat tabii parayı helalden kazanacak, helal bir şekilde kullanacak, helal bir şekilde meşru yollara harcayacak. Haramdan kazanamaz. Vazifelerini ihmal edemez; zekâtı, öşrü, sadaka-i fıtrı, cihada vermeyi ve saireyi ihmal edemez. Sarf ettiği yerler de günah

olamaz, israf olamaz. Hayra sarf edecek.

Eskilerden, geçen gün okudum takvim yaprağında, geçen pazartesi günü okudum, üç gün aç kalmış dervişler. Başlarında şeyhi üç gün aç kalmışlar. Üçüncü gün dervişlerden bir tanesi orada bulunan bir karpuz kabuğuna elini uzatmış. Üçüncü gün. Karpuzun kendisi değil, kabuğu… Karpuz kabuğuna elini uzatmış. Şeyhi azarlamış onu;

"—Sen ne sabırsız adamsın yahu. Ne tahammülsüz adamsın. Sen git, senin tekkede işin yok, senin dervişlik filan yapacak tahammülün yok. Sabrın yok senin. Sen git çarşıya pazara, alışveriş yap!" demiş.

Güleceğim de geldi, korktum da yani... Üç gün aç durmuş adam, karpuz kabuğuna biraz heves ediyor. Ona bile, "Ne sabırsız adamsın sen, tahammül edemiyorsun!" diyor. Demek ki günlerce aç durabiliyorlar, harama el uzatmıyorlar ve bilerek kendilerini kasıyorlar, tutuyorlar. Tahammülü yoksa:

"—Haydi sen çarşıya pazara git, dayanıklı bir insan değilsin sen, git para kazan da bari ye, iç!" demişler.

Dervişlik biraz sabır işidir diye böyle düşünmüşler. Ne insanlar! Nasıl iradelerini terbiye etmişler.

f. Alacağını Ertelemenin Sevabı

Taberanî, İmran ibn-i Husayn RA'dan rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[120]

إِذَا كَانَ لِلرَّجُلِ عَلَى رَجُلٍ حَقٌّ ، فَأَخَّرَهُ إِلَى أَجَلِهِ ، كَانَ لَهُ صَدَقَةٌ ؛ فَإِنْ أَخَّرَهُ بَعْدَ أَجَلِهِ ، كَانَ لَهُ بِكُلِّ يَوْمٍ صَدَقَةٌ (طب. عن عمران بن حصين)

[120] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s.240, no:603; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.IV, s.242, no:6677; İmran ibn-i Husayn RA'dan.
Câmiü'l-Ehàdîs, c.III, s.481, no:2617.

RE. 59/16 (*İzâ kâne li'r-raculü alâ raculin hakkun, feahharahû ilâ ecelihî, kâne lehû sadakatün: fein ahharahû ba'de ecelihî. kâne lehû bi-külli yevmin sadakatün.*)

(*İzâ kâne li'r-raculü alâ raculin hakkun*) "Bir adamın öteki adam üzerinde hakkı varsa..." Alacağı varsa yani; bir yardım yapmış, borç vermiş, hakkı var bu adamın öteki üzerinde. (*Feahharahû ilâ ecelihî*) "Hakkını çabuk almak istemez de vaad edilen müddete kadar uzatırsa, sıkboğaz etmezse, "Ver benim alacağımı, çabucak ver! İşte eline para geçti ya, versene!" filan diye sıkıştırmazsa, müddetine kadar tehir ederse; (*kâne lehû sadakatün*) bu tehiri ona sadaka sevabı kazandırır." O müddete kadar tehir etmesi sadaka olur. Öyle konuşmuşlar, borcu verdi, bir ay sonra o da iade edecek. Bu bir ay sadaka yazılır o verene. Sadaka vermiş olarak yazılır.

(*Fein ahharahû ba'de ecelihî*) "Müddeti tamam olduktan sonra da, daha tehir ederse..." Baktı adamın durumu perişan, çoluk çocuğu aç, açık, para da kazanamamış, kendisinin borcunu da verecek hali yok; "Eh, haydi bir ay sonra ver, sıkıştırma kendini,

eline imkân geçtiği zaman ver!" filan diye biraz daha tehir ettiği zaman, (*kâne lehû bi-külli yevmin sadakatün*) her gün için bir sadaka olur.

Burada ikincisi ile birinci cümlenin arasındaki kelimeleri kullanış tarzına bakarsak, müddetine kadar ki zaman bir sadaka olur diyor, müddetinden sonra her gün için bir sadaka olur diyor. O zaman sevap daha da artıyor. Yani, her gün için o müddetine kadar ki sevabın mislini alma durumu olacağı anlaşılıyor.

Zengin insanın imtihanı, geniş insanın böyle bir şey yapması, borçlusuna kolaylık göstermesi, hakikaten muhtaçsa doğrudur, iyi olur, sevaptır diye gösteriyor.

Fakat *Mecelle*'de bir kaide vardır:

"—Ezmanın tagayyuru ile ahkâmın tebeddülü inkâr olunamaz." der Mecelle'de. Yani zaman değişince fıkhî hükümlerde değişmeler olabilir diye bildiriyor.

Bu devirde borç vermenin, borç almanın şekli şemaili biraz değişmiştir. Bir kere adamın elindeki borç ve alacağın ölçüsü bir kağıttır. Şöyle bir kâğıt; üstünde bir resim var, yazılar var, bilmem ne var, rakam var. Böyle bir kâğıt.

Ne bunun adı? Banknot.

Ne işe yarar bu?

Üstünde 1000 yazarsa 1000 oluyor, bir yazarsa bir oluyor. İsterse resmi daha güzel olsun, 500 yazarsa 500 oluyor. İsterse rengi daha güzel olsun 100 yazarsa 100 oluyor. Boyasına göre, üstüne konulan rakama göre, kâğıt aynı kâğıt, bir kıymet. Bu kıymet olmaz ki. Bu laf. Bu kâğıt bu.

Şimdi böyle olunca bu ne demek?

Bin demek yani, ben sana bunun karşılığında şu kadar altın vereceğim demek. Yüz ise onun onda biri kadar vereceğim demek. On ise onun yüzde biri kadar vereceğim demek. Yani, mânası o. Kâğıt bu, sadece söz. Devletin, yani parayı basan devletin para sahibine sözü; tamam, merak etme, şu kâğıdı sen bana getirdiğin zaman, ben sana istediğin şu kadar parayı vereceğim demek. Yoksa bu kâğıdın kendisinin bir işe yaraması yok. Kâğıt kâğıttır. Ama devlet buna destek verdiği için kıymet kazanıyor.

Diyor ki devlet, hani anneler yapardı eskiden:

“—Evladım tamam, senin paran, şuraya sandığa koyalım, dursun, yanında gezdirme, düşürürsün." filan derlerdi.

Para sandıkta dururdu. Onun gibi devlet de diyor ki:

"—Sen o parayı ver bana!"

Ne olacak?

"—Merkez bankasına koyacağım ben, duracak orada."

Altınlar böyle alt katta, depoda dizilecek, pırıl pırıl göz kamaştırıcı, orada duracak. Orada senin altınların da olacak.

Ne olacak?

"—Ben sana şöyle bir kâğıt vereyim. Tamam işte. Binse bin, on binse on bin, 100 binse 100 bin..." filan. Kâğıt… Mekanizma bu. Tabii bu kâğıdın kuvveti kaçıyor.

Ben neye benzetiyorum bunu?

Bir teneke benzin aldınız, gittiniz yalvardınız istasyonda;

"—Bana bir teneke benzin ver."

"—Yahu ben böyle ağzı açık tenekeye benzin koymam, tehlikelidir, bir sigara içersin, patlar, etrafı yakarsın."

"—Yok işte ben kısa yerde hemen boşaltacağım. Ne olur koy..." filan.

Bir teneke benzin aldı. Ne olur bu akşama?

Ağzı açık oldu mu uçar gider bu... Tenekenin ağzı kesilmiş, kova mı bu, su mu bu; taşıdığın benzin, uçar.

Paranın da kuvveti uçuyor. Paranın da kuvveti uçup gidiyor. Bunu bilin. Halkımız bilsin bunu. Paranın Ocak ayındaki kuvveti ile Aralık ayındaki kuvveti arasında ohoo... Ört ki ölem, öyle fark var ki, yüzde elliden fazla fark var. Değişiyor.

Kim aldanıyor burada?

Elinde kağıt olan aldanıyor. Elinde bu banknot olan aldanıyor. İster mark olsun, ister dolar olsun, ister T.C. lirası olsun, ister ruble olsun.

Bizim Orta Asya'ya gittiğimiz zaman bir dolar 35 ruble idi. Şimdi bir dolar 1000 ruble falan ediyormuş.

“—Ne oldu ruble?”

Tepetaklak balıklama, füze gibi var gücüyle aşağı gidiyor.

“—Pekiyi, elinde ruble olanlar ne oldu?”

Yandı.

"—Bunların paraları nereye gitti?"

Rusların merkez bankasına gitti.

Para... Komünistler bazen boşuna söylemiyorlar, "Para" diyorlar, "kapitalist sistemin sömürü aracıdır."

Kim sömürülüyor?

Bu işi bilmeyenler sömürülüyor.

Kim sömürüyor?

Bu işi bilenler, dümenleri çevirenler, bankalar ve saireler sömürüyor. Bu belli bir şey.

Çünkü ben bu parayla senenin başında bir buzdolabı alıyordum, senenin sonunda teselli mükâfatı bir gazoz içebiliyorsun.

Öyle şey olur mu?

Burada bir haksızlık var, bunun telafi edilmesi veya bunun çaresini müslümanın bilmesi, bulması lazım.

Onun için, "Hocam" diyorlar, "Sen dolar mark alınmasına karşı mısın?"

Tabii karşıyım. Niye karşı olmayayım? Çünkü sen onun

enflasyonu kadar Alman hükümetine, Amerikan hükümetine, İsviçre hükümetine yardım etmiş oluyorsun.

Bir doların, bir senedeki enflasyonu yüzde kaçtır?

Yüzde on birdir. Sen o zaman sen 100 dolarda 11 dolar senede Amerikan hükümetine yardım ediyorsun. Aptallığına doyma... Affedersin ama ben söylemek zorundayım bunu.

Eğer mark bulunduruyorsan, markın bir senelik enflasyonu nedir? Yüzde altı.

Alman hükümetine bir senede 100 markın varsa yanında, altı markını veriyorsun.

Çok mu dostsun? Çok mu sana iyilik yapıyor? Ne diye kullanasın onu?

"—Ben altın isterim arkadaş, başka bir şey anlamam, ben bu kağıtlardan bir şey anlamam." dese millet, altına dönse, bütün bu oyunlar bozulacak. Çünkü altının az çok bir değer hükmü var veyahut insanın parasını böyle eskimez, bozulmaz başka şeylerle muhafaza etmesi lazım.

Ben bizim dergilerimizde, bizim uzmanlarımıza, profesörlerimize yalvardım, dedim ki; "Şu halkımıza, şu enflasyondan canları yanmasın diye tedbir neyse söyleyin şunlara, öğretin, yazık bunlar aldatılıyor her sene…" Hacı teyzeler, hacı babalar, hacı dedeler, sandıkta tomar tomar paralarını biriktirenler, zavallılar mahvoluyor. Bankaya verse orada da mahvoluyor. Bankanın verdiği faiz enflasyon kadar, daha aşağı. O da bir kurtuluş değil. O da bir ayrı aldatmaca. Bunları dobra dobra konuşmak lazım. Millet bilsin. Aldanmasın, hem parası var, hem aldatılıyor, hem de günaha giriyor. Faiz aldığı için günaha da giriyor.

Ne yapacak? Çaresini bulacak.

Çare nedir?

Eskimeyen emtiaya parayı bağlamak. Altın gibi, bir çuval mercimek gibi, un gibi, buğday gibi; bunlar devamlı ihtiyaç olan şeyler. Ya onlara bağlayacak ya da parasını işletecek.

Onun için ben mesela şu anda şöyle bir hazırlık içindeyim ki, yani paraları işletecek bir kurum teşkil edelim, bir müessese kuralım; kardeşlerimiz paralarını versinler, paralar burada

çalışsın, çalışmanın sonunda kâr ne ise o bölüşülsün, paralar ziyan etmesin diye düşünüyoruz.

Nereden açıldı bu kadar konu?

Borç, alacak, sadaka meselesinden açıldı.

Bu devirde borç isteyenler oluyor. Ama o kadar az ki iyi niyetli borç isteyenler. Borç verene "illallah!" dedirtiyorlar. Borç verdi mi, verdi. Kapana kısıldı mı, kısıldı. Tamam, sen görürsün, belanı bulursun şimdi. Artık o oradan alacağını alacak diye uğraşsın, yalvarsın, yakarsın bakalım. Ne zaman alacak parasını? Borçlu parayı ne kadar geç verirse o kadar kâr sayıyor.

Ankara'da bizim komşudan, biri geldi, misafir odası takımı, yatak odası takımı, bilmem ne takımı aldı. Hooop Erzincan'a, Elazığ'a, falanca yere kamyona yükledi, götürdü. Senetleri imzaladı, cart cart imza... Ödemedi senetleri. Şimdi bizim komşumuz, her zaman "*Selâmün aleyküm*" diyoruz, namazdan çıkıyoruz, "Nasılsın, işler nasıl?" diye soruyoruz…

Hani, "Bir dokun, bin ah işit kâse-i fağfûrdan." demiş şâir. Fağfûr, çini demektir. Çin kaseleri çok meşhurmuş eskiden, bir dokunduğun zaman kâseye, tık diye çiiinnn yapıyormuş. Yani, ne diyor, memleketini, "Çinnn" diyor. Bir dokunduğun zaman çiiinnn diyormuş. Ama kaç defa çin çin çin…Bir dokunuyorsun bin tane ah dinliyorsun, diyor şâir.

Şimdi soruyoruz komşuya;

"—Nasılsın hacı efendi? İşler nasıl?"

Bir ah çıkıyor ağzından, bir ateş; neredeyse ağaçları yakacak, bulutları tutuşturacak.

Ne oldu?

Malı vermiş, bir sene geçmiş, alamamış. Savcılığa müracaat. Tamam, adam geliyor mahkemeye. Hakim diyor ki:

"—Bunun parasını niye vermedin?"

"—Hakim bey verecektim, niyetim iyiydi…"

Yalan. Başından niyeti kötüydü. Yalan. Vallahi yalan! Biliyorum.

"—Ödeyecektim ama ödeyemedim. Elimde de para yok. Canımı mı alacak? Gırtlağımı sıksın, alsın canımı isterse..."

Biliyor can almayacağını. Azrail'e mahsus olduğunu biliyor can almanın. Bizim hacı babanın hiç can almayacağını daha da iyi

biliyor.

"—Ödeyeceğim, taksitlere bağlansın."

Oldu. Otuz altı ay taksit. Yani üç seneye. Ayda şu kadar, şu kadar verecek… Dört sene sonra bizim hacı efendi sattığı oda takımlarının parasını alacak. Halbuki herif onu daha ilk ayda sattı. Herif alçak. Çünkü kalleş, sahtekâr, hırsız; bilerek yapıyor bunu.

Götürdü, ilk ayda sattı, parayı aldı mı? Aldı.

İşletiyor mu? İşletiyor. İşletmese, bankaya verse bile faiz alıyor. Zaten onu kullanıyor o.

E dört senede ne oluyor?

Dört senede 100 milyon lira desek, bir sene sonunda bu 100 milyon lira 50 milyona iniyor değeri. İkinci sene sonunda 25 milyona iniyor, üçüncü sene sonunda on iki buçuk milyona iniyor, dördüncü senenin sonunda altı milyona, beş milyona iniyor değeri. Belki daha da tepetaklak, daha fazladır. Ben yüzde 50 enflasyonla söyledim bunu.

Yani dört senede taksitle beş milyon liraya ödeyecek. Yüz milyon liralık malı aldı, 100 milyon lirayı da dört sene kullanacak. Yüz milyon lirayı bir insan dört sene yüzde 50 faize kullanırsa ne olur. Bir sene sonunda 150 milyon lira olur. İki sene sonra 275 milyon lira olur. Üçüncü sene sonra bilmem ne olur, dördüncü sene sonra bilmem ne olur…

O orada ihyâ oluyor, göbeği böyle Süleymaniye'nin kubbesi kadar kocamanlaşıyor, berikisinin de karnı içine, gözü çukura kaçıyor, gözünden damlayacak yaş kalmıyor, evinde yiyecek aşı kalmıyor, borca batıyor. Adalet mi şimdi bu?

Bu böyle oluyor. Yani piyasada durum böyle.

Pekiyi başkaları nasıl ticaret yapıyorlar?

Başkaları, Sabancı, Koç kurnaz.

Sabancı, Koç ne yapıyor veya ıvır zıvır a, b, c ne yapıyor?

Bayilerine yıl başında kâğıt gönderiyor, diyor ki:

"—Bu sene yapacağınız siparişleri bildirin, ne mal istiyorsanız bizden ve yüzde yirmi beşini de yatırın!" diyor.

Adam yılbaşında hesaplıyor, geçen sene on tane buzdolabı satmıştım, bu sene daha da fazla satarım, 20 tane buzdolabı. Yüzde yirmi beşi ne kadar eder; beş tane buzdolabı eder. Beş tane

buzdolabının parasını Ocak ayında yatırıyor.

“—Buzdolapları ne zaman gelecek?”

Üç ay sonra gelmeye başlayacak. Zaten Sabancı, Koç, o yüzde yirmi beşi üç ayda çalıştırır, katlar. Üç ay sonra göndermeye başladığı mal, zaten adamın kendi parasıyla… Yapılan imalat onun parasıyla… Hepsini de vermiyor, ötekisi kendi yanına kâr kalıyor.

Ondan sonra o sattıklarını da şu kadar zaman içinde parasını ödemezse, kendisinde teminat parası da var, şıp kesiyor bayiliğini, teminatından da alıyor. Ne savcı ile uğraşıyor, ne mahkeme ile uğraşıyor, ne protesto ile uğraşıyor, tıkır tıkır paraları geliyor. Koç ve Sabancı o zaman devlete çok vergi veriyor, makbul insan oluyor ve saire oluyor. Ama öbür tarafta benim zavallı tüccar, esnaf kardeşim, parasıyla, malıyla rezil oluyor; elinin, alnının terinin emeğini alamıyor.

Türkiye'nin hali budur. Bugün Türkiye'nin ekonomik düzeni, karma ekonomik düzeni böyle karmakarışık bir ekonomik düzendir. Bunu söylemek zorundayız. Çünkü, müslüman zulmün karşısında olacak. Zulüm var ortada. Haksızlık var, aldatmaca var. Bazısı bilmiyor, bu aldatmacanın ne olduğunu anlayamıyor. Mark alınca sanıyor ki, markı ben 100 liradan aldım, şimdi 105 lira oldu, beş lira kâr ettim sanıyor. Hay şaşkın hay! Vay saf vay! Vay Allah'ın safı vay! Vay Allah'ın sâfi kulu vay!.. Ondan bile zararın var ama haberin yok. Onun için ne borç alan oluyor ne borç veren oluyor.

Bir dahaki sefere de, tabii bu hacı efendinin ağzı yandı mı, öbür taraftaki adam verem olup kan kussa, hakikaten ihtiyacı olsa:

“—Allah rızası için bana 1000 lira borç ver!” dese, yalan söylüyor:

“—Valla kusura bakma, benim de ihtiyacım var da, param yok da, şuraya şöyle yapacağım da…” Yalan. Hacının sözü yalan. Vallahi yalan, onu da biliyorum. Parası var. Parası var ama ağzı yandığından veremiyor, yalan söylüyor. Buyur; hacı efendinin de ahlâkı bozuldu, efendim borç verenin de ahlâkı bozuldu, alanın da ahlâkı bozuk.

Sistemi görüyor musunuz, ekonomik sistemi?

Nasıl hain bir şey, yani adet hâline gelmiş.

Halbuki eskiden nasıldı her şey?

Fiyatlar sabitti, üretime, hakkaniyete dayalıydı, borç borçtu, alacak alacaktı, bitiyordu iş.

Ben peşin parayla bir bilet almışım, Kurban Bayramı'ndan 20-25 gün önce. Sonra olmamış iş. Hava şirketi hâlâ benim bilet paralarını verecek bana, ben de hayr u hasenâtımı yapacağım. Yani hacıları hacca götürdüğüm zaman hâsıl olan gelirden talebe okutacağım, cami tamir ettireceğim, şunu yapacağım, bunu yapacağım da hâlâ olacak. Bak, Kurban Bayramı'ndan sonra kaç ay geçti, hâlâ paramı alacağım.

Böyle düzen olur mu ya? Böyle hakkaniyet olur mu?

Olmaz işte. Ondan batıyor. Bütün paralar lanetli para, haram para oluyor. Kazanç haram oluyor. Ondan sonra ne kendisi hayrını görüyor, ne memleket hayır görüyor.

Adam zengin, adam parasını Bulgaristan'da fahişelerle yiyor. Oraya götürüyor parasını, moda olmuş; Romanya'ya gidiyor, Bulgaristan'a gidiyor, içki alemlerinde parasını harcıyor. Türkiye'de de tüketmiyor, orada harcıyor. Serbest oldu ya şimdi, dövizin girdisi çıktısı, ıvırı zıvırı… Neler neler oluyor…

Allah müslümanları, dürüst insanları söz sahibi eylesin... Direksiyonun başına geçirsin, hakim eylesin ki bu edepsizlikler, haksızlıklar, hırsızlıklar, yolsuzluklar dursun, her şey usulüne göre olsun...

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

08. 08. 1993 – İskenderpaşa Camii

15. İSLÂM'DA İNCE DAVRANIŞLAR

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Hamden kesiran tayyiben mubareken fihi âlâ külli hâlin ve fi-külli hîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا كَانَ أَحَدُكُم فَقِيراً فَلْيَبْدَأْ بِنَفْسِهِ ، فَإِنْ كَانَ فَضْلاً فَعَلَى عِيَالِهِ ، فَإِنْ كَانَ فَضْلاً فَعَلَى ذِي قَرَابَةٍ ، فَإِنْ كَانَ فَضْلاً فَهَاهُنَا ، وَهَاهُنَا

(ق. عن جابر)

RE. 60/4 (*İzâ kâne ehadüküm fakîran fe'l-yebde' bi-nefsihî, fein kâne fadlen fealâ ıyâlihî, fein kâne fadlen fealâ zî karâbetin, fein kâne fadlen fehâhünâ ve hâhünâ.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàâ Hazretleri'nin rahmeti, selâmı, bereketi, ihsanâtı, ikramâtı dünyada ahirette üzerinize olsun… Rabbimiz Tebâreke ve Teàlâ Hazretleri cümlenizi, cümlemizi sevdiği kullardan eyleyip iki cihan saadetine mazhar eylesin…

Şurada Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet okumak, öğrenmek, taallüm etmek ve tefeyyüz eylemek üzere toplandık. Bu hadîs-i şerîflerin

okunması ananevî olarak devam ediyor bizim bu tekkemizde…

Okumaya ve izaha başlamadan önce, başımızın tacı, rehberimiz, önderimiz, Efendimiz, Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin ruh-u pâkine bizlerden bir hediye-i Kur'âniyye olsun diye ve tabii onun rızasıyla onun âlinin, ashabının, ezvacının, evlâdının, etbaının ruhlarına hediye olsun diye; hâsseten Peygamber Efendimiz'in mânevî vârisleri, ümmetin mürşidleri, emanet edildiği mübarek kişiler olan sâdât ve meşâyih-ı turuk-u aliyyemizin Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyyü'l-Murtazâ'dan müteselsilen Hocamız Muhammed Zahid-i Bursevî'ye kadar gelmiş geçmiş bütün büyüklerimizin, mürşidlerimizin, şeyhlerimizin, pirlerimizin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu kitabı yazan Gümüşhaneli Hocamız Ahmed Ziyaeddin Efendi Hazretlerinin ve kendisinden feyz aldığımız Hocamız Muhammed Zahid-i Bursevî Efendimiz'in, bu hadîs-i şerîfleri bize nakil ve rivayet etmiş olan ravilerin, alimlerin, fazılların, muhaddislerin ruhları için;

Bu beldeleri Allah Allah diyerek, canlarını, mallarını feda ederek fethetmiş, bize bırakmış olan Fatih Sultan Muhammed Han'ın ve mübarek ordusu mensuplarının ve yakın diğer diyarları fetheden fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına bizlerden bir şükrâne olarak, hediyye-i Kur'âniyye olsun diye;

Cümle hayrât u hasenât sahiplerinin ve şu camimizi bina etmiş olan İskender Paşa'nın, bu camiyi asırlar boyu hizmette tutan, hayırları ilave olarak yapan kişilerin, bu camiden güzeran eylemiş olan imamların, hatiplerin, müezzinlerin, kayyımların, vâizlerin, din görevlilerinin, cemaatlerin ruhları için;

Uzaktan, yakından bu hadîs-i şerîfleri dinleyemeye gelen siz kıymetli kardeşlerimin ahirete göçmüş olan bütün geçmişlerinin, sevdiklerinin, yakınlarının, dostlarının, gönüllerinden temenni olarak geçirdikleri kimselerin ruhları için; ruhları şâd olsun, kabirleri nur dolsun, cennet bahçesi olsun, makamları yücelsin, dereceleri artsın, nurları ve sürurları ve kabir istirahatları ziyade olsun diye;

Biz yaşayan müslümanlar da Rabbimiz'in rızasına erelim, rahmetine nâil olalım, ömrümüzü rızâ-i Bâri'ye uygun geçirelim, huzuruna yüzü ak, alnı açık, sevdiği kullar olarak varalım diye; Allah-u Teàlâ beldelerimizi ve sâir İslâm beldelerini her çeşit

âfetlerden, musibetlerden korusun, bizi iki cihanda salim, bahtiyar, âfiyet üzere eylesin diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup öyle başlayalım. Buyurun!

……………………..

a. Harcamaya Önce Kendinden Başla!

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 60. sayfasında 4. hadis ve devamıdır. Bazıları meraklıdır, ilmin kaynaklarını bilmek ister, hakkıdır ve güzeldir. Onlar bilsinler ve kaynakları tahkik edebilsinler diye söylüyoruz.

Câbir RA'dan Ahmed ibn-i Hanbel'in, Müslim'in, Ebû Davud'un ve diğer hadis alimlerinin rivayet ettiğine göre Peygamber SAS Efendimiz buyurdu ki:[121]

إِذَا كَانَ أَحَدُكُمْ فَقِيراً فَلْيَبْدَأْ بِنَفْسِهِ، فَإِنْ كَانَ فَضْلاً فَعَلَى عِيَالِهِ، فَإِنْ كَانَ فَضْلاً فَعَلَى ذِي قَرَابَةٍ، فَإِنْ كَانَ فَضْلاً فَهَاهُنَا، وَهَاهُنَا

((عب حم م د ن وأبو خزيمة وأبو عوانة ق. عن جابر)

RE. 60/4 (*İzâ kâne ehadüküm fakîran fe'l-yebde' bi-nefsihî, fein kâne fadlen fealâ ıyâlihî, fein kâne fadlen fealâ zî karâbetin, fein kâne fadlen fehâhünâ ve hâhünâ.*)

(*İzâ kâne ehadüküm fakîran*) "Sizden biriniz fakir, muhtaç ise, (*felyebde' bi-nefsihî*) evvelâ kendisinden başlasın!"

Neye? İhtiyacı olan şeyleri karşılamaya önce kendisinden başlasın! (*Fein kâne fadlun*) "Eğer kendisine ayırdıktan sonra bir fazlalık artıyorsa dağıtılacak şeyde, (*fealâ ıyâlihî*) o zaman bakımıyla mükellef olduğu başka kimselere de dağıtsın! (*Fein kâne fadlun*) Bundan sonra yine biraz daha artarsa dağıtılacak şey,

---

[121] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.464, no:3446; Neseî, *Sünen*, c.XIV, s.246, no:4574; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.305, no:14312; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.309, no:21328; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.IV, s.100, no:2445; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.490, no:5804; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.192, no:5006; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.396, no:16230; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.444, no:2545.

(*fealâ zî karâbetihî*) akrabasından, kendisine yakın olan kimselere de dağıtılacak şeyden ayırsın! (*Fein kâne fadlun*) Yine de biraz artan miktar varsa, (*fehâhünâ ve hâhünâ*) o zaman aklının uygun gördüğü şuraya şuraya dağıtsın!"

Demek ki, önce kendi ihtiyacını karşılamaktan başlayacak, eline gelmiş olan imkânı; sonra bu mertebe üzere etrafına, başkalarına verecek.

Dikkat edilirse, "Bu imkân benim elime geçti, ben bunun hepsinin üstüne otururum, hepsini lup diye yutarım!" demiyor müslüman. İhtiyacı kadar alıyor, ihtiyacından fazlalık varsa, bakımıyla mükellef olduğu yakınlarına, akrabasına veriyor, ondan sonra şuraya şuraya veriyor. Demek ki bir kere tok gözlülük var. Bir kere sonsuz bir ihtiyaç hâli yok…

Adamın milyarları, trilyonları, bilmem neleri var; hâlâ devletin hazinesinde gözü, hâlâ bilmem şuradan buradan, nereden ne bulurum, yutarım diye... Dağları önüne koysan çatur çutur yiyor, yutuyor; denizleri önüne koysan, huup yutuyor, bitiriyor... Denizler, deryalar yetmiyor, gözü doymuyor... Karnı dipsiz ambar gibi, bir türlü tatmin olmuyor. Böyle değil.

Hatta Peygamber Efendimiz SAS bir başka hadîs-i şerîfinde diyor ki:

"—Kâfir yedi mide ile yemek yer. Mü'min tek mide ile yer."

Kâfirin yemekteki hırsına bak! Çünkü Allah'a tevekkülü yok. Mü'mine onun yediğinin yedide biri yetiyor da, gözü de tok oluyor. Ama kâfir önüne ne gelirse silip süpürüyor, silip süpürüyor…

Mü'minde böyle bir tok gözlülük olacak, bu bir. Bir de öteki insanlara karşı hizmet, yardım ve el uzatma duygusu olacak, fakir bile olsa. Bak, fakir önce kendisine ayırdı. Fakir, ihtiyacı var; yarına, öbür güne ayırmıyor; sağa, sola, etrafına veriyor. Fakir de eline biraz imkân fazla geçti mi, demek ki sağa sola verecek. Bu İslâm'ın içtimaî, yani sosyal anlayışının güzelliğini gösteriyor. Yani, "Ben kendim kazandım, istediğim gibi yerim, istediğim gibi harcarım; istersem atarım, istersem yakarım." diyemiyor.

Hatta İslâm'da bir kaide var, zaman zaman burada geçti:[122]

---

[122] *Mecelle, Kavâid-i Külliye*, 19. Madde: Zarar ve mukabele bi-zarar yoktur (*lâ darare ve lâ dırâr*): Zarara karşı zarar vermek yoktur.

لاَ ضَرَرَ وَلاَ ضِرَارَ فِي الْإِسْلاَمِ .

(*Lâ darara ve lâ dırâra fi'l-islâm*) “İslâm’da mala zarar vermek yok! Senin malına birisi kasden bir zarar vermişse, sen de onun malına mukabele, karşılık olsun diye bir zarar vermeye hakkın yok."

"—O benim koyunlarımı öldürmüştü ben de onun koyunlarını öldürürüm… O benim camımı kırmıştı ben de onun camını kırarım!" diyemiyorsun.

Ne yapacaksın? Adalete müracaat edeceksin. Yani, mal, can telefi, eşya israfı yok İslâm'da… Her şey çok güzel ölçüler içine yerleştirilmiş.

Adam muhtaç ama, (*Fein kâne fadlun*) "Eğer kendi ihtiyacını karşıladıktan sonra bir fazlalık varsa, hop ötekine, hop berikine, her tarafa dağıtacak.” E böyle olunca, muhabbetli bir toplum olur, aç, açık kalmaz insanlar, yoksul, fakir kalmaz. Bizim şu andaki cemiyetimiz, cemaatimiz gibi olmaz veya dünyadaki başka yerlerdeki gibi olmaz.

Allah bize her türlü maddî, mânevî, içtimaî, ailevî, ruhî, bedenî rahatsızlıklarımızı tedavi etmemiz için her türlü ilacı göndermiş, her türlü çareyi öğretmiş de insanlarda akıl yok, anlayış yok, iyilikten anlama kabiliyeti yok. Yani Allah'ın bize rahmetini anlayamıyor insanların çoğu…

Allah alemlere rahmet olarak Peygamber göndermiş, kullarına merhamet ettiği için, önceden haber gönderip ahirette olacakları Kur'ân-ı Kerîm'le bildirmiş; bu iyiliklerden millet, insanlar anlamıyor. Yani, huysuz bir hastanın kendisi şifa bulsun diye, ağzına yaklaştırılan ilacı, kaşığı elinin tersiyle vurup devirdiği, şişeyi kırdığı gibi huysuzluk ediyor insanoğulları...

Hasta insanlığın tedavisi İslâm'da. Bak, gazetelerde okuyoruz, nasıl deveyi hamuduyla yutuyorlar.

Neden? İman yok da ondan. Nursuz da herif ondan. Ahiret inancı, mesuliyet duygusu, insafı ve merhameti yok. Bitmez tükenmez hırs… Ya o kadar parayı insan yiye yiye bitiremez. Ama rakamlar milyon değil, milyar milyar… Yani bin tane milyon bir

araya geliyor, bir milyar ediyor. Ne milyarlar gidiyor.

Nereden gidiyor? Yetimin, yoksulun parasından, senin benim gibi alın teriyle çalışan insanın parasından, fukaranın hakkından, herkesin hakkından yani.

Buna karşı ne olacak?

Devamlı bir kontrol, devamlı bir takip, devamlı bir reaksiyon olması lazım. Yani hem iyilik yapacaklar müslümanlar, hem de kötülükleri engelleyecekler. Bu iki vazifeyi anlayamıyorlar. İyilik yapmaya gayret ediyor, karınca kararınca:

"—Hocam el-hamdü lillâh cami yaptırdım, çeşme yaptırdım."

Hakikaten talebeye bakmış, burs vermiş.

Kötülükleri engellemek? O tarafı yok. Halbuki emr-i mâruf, nehy-i münker var. Cihad var. Kötülükleri de engelleme çalışması var.

Bizim arkadaşlardan birisinden hudutta rüşvet istemişler. Sandalyeye oturmuş, rahat bir şekilde…

“—Hayrola?"

"—Ben bu rüşveti vermem, siz de beni bekletirsiniz. Bekleteceğiniz kadar bekletin. Rüşveti vermem!" demiş.

Rahat bir şekilde oturmuş. Bakmışlar ki bu hacı efendiden rüşvet filan çıkmayacak... Böyle olacak insan. Yani mücadeleyi de azimli yapacaksın...

Ben bir kitapta makàle yazdım, Avrupa'da basıldı.[123] Turizm bakanlığı parasını tahakkuk ettirecek. Tamam, aldık Turizm bakanlığından evrakı, Maliye bakanlığına gittik. Ankara'dayız o zaman, üniversitedeyim.

"—Buyur evrakı. Ver paramı."

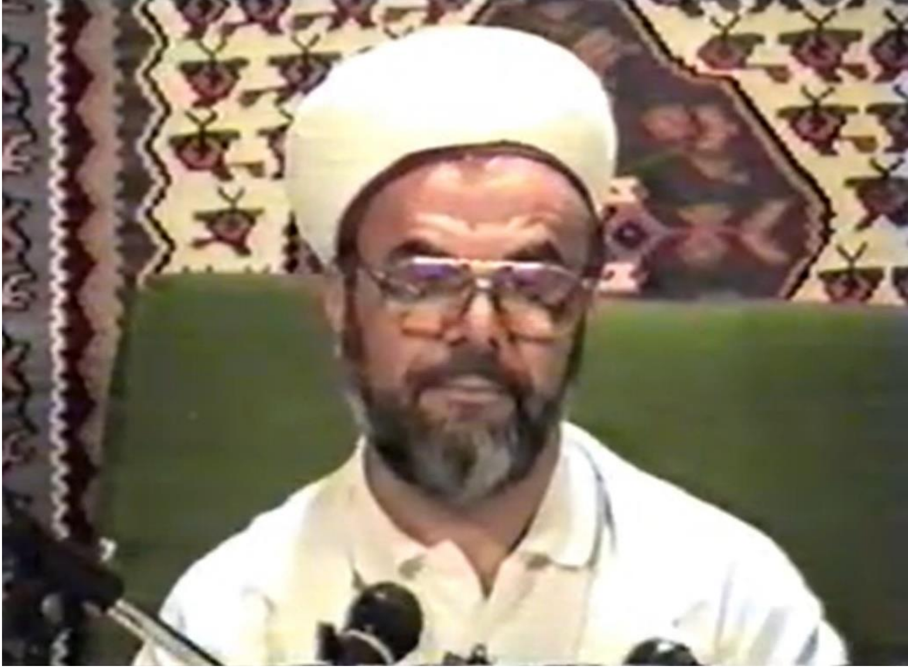
O zamanın parasıyla iki bin küsur lira para. Yani bir makàle yazmışız, büyük bir kitapta, arkeolojik bir eserde, sanat tarihi kitabı, kuşe kâğıt, kocaman şey. Dedi ki:

"—Arkasına bu evrakın, kitabı eklemek lazım."

Güldüm, dedim ki:

---

[123] *Arts Of Cappadocia,* Hacı Bektaş and Bektaşi Order, s.190-194, Genova /Switzerland 1971.

"—O kitabın parası, senin bana vereceğin paradan kat kat fazla; bana vermiyor ki, ben sana vereyim!"

Yani evrakın arkasına kitabı ekleyecekmişim. Zaten onun vereceği paradan fazla. Ondan sonra bana para verecekmiş.

"—Böyle şey olmaz!" dedim.

Gittik konuştuk ilgililerle filan, tamam. Oturdum...

Adam dedi ki:

"—Hocam buna çok vergi kesmek lazım!"

Ben sakallıyım, üniversitede hocayım. Hangi sebepten diyorsa yani, diyor ki:

"—Buna çok vergi kesmek lazım!"

"—E ne yapalım, vergi pazarlığa mı tâbi, keseceksen kes!" dedim.

Yani demek istiyor ki, çok vergi vermemem için, "Hocam anlaşalım!" demek istiyor. Ben şöyle rahat oturdum. Dedim ki içimden:

"—Sen ne keseceksen kes bakalım da ben de senin hakkından gelmesini bilirim."

Yani, haksız bir şey yaparsa benim de müracaat edeceğim dostlarım var, en yukarıdan, en aşağıya kadar. Ensesini kaşıdı, alnını kaşıdı, kaşını kaşıdı, burnunu kaşıdı:

"—Hocam gideyim müdürle bir konuşayım." dedi. Gitti geldi;

"—Tamam hocam, hallettik." dedi.

"—Neyi hallettin?" dedim.

Vergiyi kesmeyecekmiş. Fesübhanallah!

"—Ya memleket bizim vergilerimizle kalkınacak, vergiyi kesmemek olur mu? Hak neyse onu kes. Ben vergi vermekten kaçan bir insan değilim ki. Biz devlet hazinesinden bir şey almak değil, vermeyi seven insanlarız. Gözümüz tok filan." dedim.

Eninde sonunda, allem etti, kalem etti, bir şey alamadı. En sonunda ne dedi biliyor musunuz?

"—Hocam valla, şu masanın üstünde, şu evraka imza atacak kalemimiz yok." dedi.

Ya devlet seni kalemsiz bırakır mı? Mümkün mü?

"—Pekâlâ, al şu kalemi." dedim. Rüşvet diye değil de, devletime acıdığım için bir kalem verdim. İmzaladık filan, aldık parayı.

Yani mü'minin hali nerede, imansızın hali nerede?

İslâm dertlerin devası. Bu adamların aklı olsa, bize gerici diye yan bakacaklarına, bizi yalvara yakara işlerin başına getirirler.

Neden? Haram yemeyiz, rüşvet yemeyiz, Allah'tan korkarız, gece gündüz çalışırız. 11-12'ye kadar çalışırız. İş bitinceye kadar çalışırız. Hakkımızı aramayız. Fazlasını bağışlarız. Bizim gibisini nereden bulacak?

Dünyanın safı, Allah'ın Allahlık adamıyız biz hepimiz. Ama kim daha akıllı onu Allah bilir. Bizim yaptığımız mı doğru, başkasının yaptığı mı doğru?

Biz askerdeyken nöbet tutmayı zevk biliyorduk. Başkasının yerine de nöbet tutuyorduk.

Niye? Nöbet tutmak sevap diye. Ötekisi nöbeti kaytarmayı seviyordu, nöbeti başkasının üstüne yıkmayı seviyordu. Biz de nöbeti almayı seviyorduk. Çünkü,

"—Allah rızası için hudutta bekleyen insanın gözüne cehennem ateşi değmeyecek." buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Ama yine bu memlekette gerici olan biziz, bilmem ne olan biziz, mağdur olan biziz, öcü olan biziz, kötü olan biziz, takunyalı olan

biziz ve saire filan. Allah ıslah etsin... Onları da neden söylediklerini biliyoruz.

Dün akşam öğrendik ki, Hâtem-i Esam Hazretleri'nden; günahkâra kızmamamız da lazımmış.

Ne lazımmış? Acımamız lazımmış. Acıyoruz. Allah ıslah etsin. Allah kurtarsın. Bu gidişle cehenneme, cump diye ateşe düşecekler, mahvolacaklar. Allah kurtarsın.

b. Altmış Yaşını Bulanlar

Abdullah ibn-i Abbas RA'dan bize naklolunduğuna göre Efendimiz SAS şöyle buyurduğu yazılı kitabımızda:[124]

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ ، نُودِيَ: أَيْنَ أَبْنَاءُ السِّتِّينَ ؟ وَهُوَ الْعُمُرُ الَّذِي قَالَ اللهُ : أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرَ (فاطر:٣٧)

(الحكيم ، طب. هب. عن ابن عباس)

RE. 60/2 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, nûdiye: Eyne ebnâü's-sittîn? Ve hüve'l-umurü'llezî, kàle'llàhü: Evelem nüammirküm mâ yetezekkerü fîhi men tezekkera.*)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeh*) "Kıyamet günü olduğu zaman..." Yani kıyamet kopacak, bu dünya bitecek, âhiret âlemi hayatı başlayacak, insanlar mahşer yerinde toplanacaklar. Dünya bitti artık, âhiret.Âhirette, mahşer yerinde (*nûdiye*) "Nidâ olunur."

"—Kim nida eder?"

Herhalde melekler nidâ eder. Bir nidâ, bir ses duyulur, bütün mahşer halkının duyacağı bir ses bu.

"—Nedir o nidâ?"

(*Eyne ebnâü's-sittîn*) 'Nerede altmış yaşını bulanlar? Nerede

---

[124] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XI, s.177, no:11415; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.370, no:6313; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.217, no:11295; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.49, no:7925; Ramhürmüzî, *el-Emsâl*, c.I, s.34, no:32; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.10, no:2924; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.IV, s.18, no:2685.

altmışlıklar, 60 yaşına ermiş olanlar? Nerede altmış yaşındakiler? (*Ve hüve'l-umurü'llezî*) Bu 60 yaşı o ömürdür ki, (*kàle'llàhü*) Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'inde o yaş hakkında şöyle buyurmuştur:

أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرَ (فاطر:٣٧)

(*Evelem nüammirküm*) "Biz sizi ömür verip yaşatmadık mı dünyada, ey kullarım?" Ne miktarda? (*Mâ yetezekkerü fîhi men tezekkera*) "Bu yananlar, ahiretin gerçeklerini anlayanlar, kavrayanlar, vaazlardan ibret alıp halini düzeltenler, düzeltebilecek miktarda biz sizi dünyada yaşatmadık mı?' (Fâtır, 35/37)

Alelacele mi aldık sizi âhirete? Fırsat vermedik mi size? O kadar ömür vermedik mi?

Aklı olan kendisini toparladı; nasihatleri anladı, dinledi, halini düzeltti, doğru yola girdi. Siz niye düzeltmediniz?

Biz sizi o kadar yaşatmadık mı, onlar kadar?

Bahis konusu olan ayet-i kerîmedeki o yaştır, o 60 yaş.

Muhterem kardeşlerim!

Demek ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin bu âyet-i kerîmesi hakikaten insanı terleten bir âyet-i kerîmedir. Rabbimiz bizleri sorgusuz sualsiz cennetine girenlerden eylesin.

Neden? Çok iyi, matah insanlar olduğumuzdan mı?

Değil. Sorulara cevap veremeyiz, mahvoluruz, ondan.

"—Yâ Rabbi! Sen bizi sorgu sual açmadan, çaresini sen bilirsin, şöyle cennetine dahil ediver yâ Rabbi!" diyoruz.

Hani, Kastamonulu harbe gitmiş, bakmış ki gülleler patlıyor, insanlar şehid oluyor, ölüyorlar, can pazarı, kanlar akıyor, canlar yanıyor, kurşunlar vızıldıyor. Bakmış ki vaziyet fena. Açmış elini dua etmiş:

"—Allahım, sen benim canımı gülleye gapdurma…

Gapdurursan da cart curt guşu gibi bağırtturma..."

Cart curt diye öten bir kuş var, yani öyle bağırttırma beni diyor.

"—Derleyip, toplayıp cennetine dıhıvir yâ Rabbi!" dediği gibi biz de, Allah'ın bizi derleyip toplayıp, bi-gayri hisab cennetine

sokmasını istiyoruz.

Yoksa o günahkârlara, o ıslah olmayanlara, o emir tutmayanlara, o Allah'ın yolunda gitmeyenlere, Allah-u Teàlâ Hazretleri ne buyuracak mahşer günü:

أَوَلَمْ نُعَمِّرْكُم مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرَ (فاطر:٣٧)

(*Evelem nüammirküm*) "Biz sizi yaşatmadık mı, muammer, ömürlü eylemedik mi?" Ne miktar ömür? (*Mâ yetezekkerü fîhi men tezekkera*) "Uyanan, ibret alan, kendini düzelten insanın düzeltmeye fırsat olduğu kadar bir müddet biz sizi yaşatmadık mı?" (Fâtır, 35/37)

Pattadak mı aldık?

"—Yâ Rabbi! Derleyip toparlanacaktım, tam..." filan diye yarım mı kaldı?

Hayır. Öyle değil.

Muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri yüzlerce, binlerce fırsat verir insanoğluna. Allah-u Teàlâ Hazretleri ömür boyunca her insana bir sürü yola gelmesi için ikazlar gönderir. Bir sürü fırsatlar hâsıl olur. Bir sürü benim gibi vâizleri dinlettirir, bir sürü kitapları okutturur, bir sürü nasihatleri, şu veya buradan kulağına getirtir, düşündürür ondan sonra... Yani kullarının doğru yola gelmesi için Allah-u Teàlâ Hazretleri çok lütuflarda bulunur. Ama kullar doğru yola gelmezler.

Hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

"—Allah bir kulunun yanlış yolu bırakıp da doğru yola gelmesine öyle sevinir ki! Öyle sevinir ki Allah o kulunun dalâleti bırakıp da hidayete gelmesine… Nasıl sevinir?

Çölde yolunu kaybetmiş insanın nihayet bir yol bulup da kurtulduğu zamanki sevinci kadar...Susuzluktan ölmek üzere bir insanın, pınarı bulup da şapur şupur suyu içip de hayatını kurtardığı zamanki sevinci kadar sevinir. Çoluk çocuğu olmayan bir insanın yıllar yılı doktor doktor dolaşıp, çare arayıp, çare bulamamışken, olmadık bir yaşta, yaşlı bir halde birden bir evlat sahibi olduğu zaman sevindiği gibi sevinir." gibi misaller veriyor

Peygamber Efendimiz. Allah'ın nasıl sevindiğini biz anlayalım diye temsillerle böyle anlatıyor.

Onun için Allah lütf u kereminden bizlere eğer doğru yolu bulmamız için birtakım işaretler göndermişse; ya birisinin dudağından, ya rüyada, ya kitapta, ya başka türlü bir şekilde, bu fırsatları değerlendirmeliyiz. Bu fırsatlara kulak tıkamamalıyız. Bu ikazlara rağmen yanlış yolda devam etmemeliyiz.

Çünkü ikaz olur olur olur da, bir zaman da pattadak ölüm geliverir, iş işten geçiverir, geçiverebilir. O bakımdan insan ikazı alır almaz düzelmeli, kendisini toparlamalı, yanlış yolu bırakmalı, günahı terk etmeli, sevaplı yola girmeli. Allah'ın sevgili kulu olmaya çalışmalı, gözünü açmalı, ömrünü zâyi etmemeli, başkaları uyanmışken bu uyumaya devam etmemelidir.

c. Kâfire Yaptığı Günahların Bildirilmesi

Altıncı hadîs-i şerîf:
Ebû Saîd el-Hudrî Hazretleri'nden bu hadîs-i şerîf.
Bakın ne buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz:[125]

إِذَا كَانَ يومُ القِيامَةِ ، عُرِّفَ الْكَافِرُ بِعَمَلِهِ ، فَجحَدَ ، وخاصَمَ ، فَيُقَالُ: هٰؤُلاَءِ جِيرانُكَ يشْهَدُونَ علَيْكَ . فيقُولُ: كَذَبُوا . فيقُولُ: أَهْلُكَ و عَشِيرتُكَ. فيقُولُ: كَذَبُوا. فيقولُ: احْلِفُوا ، فَيحْلِفُونَ ، ثُمَّ يُصْمِتُهُمُ الله وتَشْهَدُ عليهم أَلْسِنَتُهُمْ ، فَيُدْخِلُهُمُ النَّارَ (ع. ك. عن أبى سعيد)

RE. 60/6 (*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti, uriffe'l-kâfiru bi-amelihî, fecehade ve hâsame feyukàlü: Hâülâi cîrânüke yeşhedûne aleyke. Feyekùlü: Kezebû. Feyekùlü: Ehlüke ve aşîretük. Feyekùlü: Kezebû.*

---

[125] Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.527, no:1392; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.636, no:18398; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.648, no:8790; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XIV, s.370, no:38979; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.9, no:2668.

Feyekùlü: Ahlefû, feyahlifûne, sümme yüsmitühümü'llàhu ve teşhedü aleyhim elsinetehüm, feyüdhilühümü'n-nâre.)

(*İzâ kâne yevmü'l-kıyâmeti*) "Kıyamet kopup da âhiret âlemi başladığı zaman, (*urriffe'l-kâfiru bi-amelihî*) kâfire, yaptığı mel'anetler bildirilir: 'Bak, sen dünyada iken şu hınzırlıkları yaptın, şu kâfirlikleri yaptın, şu günahları işledin, şu alçaklıkları irtikâp eyledin, şu haksızlıkları yaptın.' diye bildirilir. Yaptığı ameller, işler kâfire bildirilir.

(*Fecehade ve hâsame*) "Ama o bu ithamlardan sıyrılmaya gayret eder ve mücadeleye kalkışır. Kendisine melekler, şöyle yaptın, böyle yaptın diye bildirdikçe; o inkâr eder, mücadeleye kalkar ve kendisini temize çıkartmak için böyle edepsiz bir gayretin içine girer.

(*Feyukàlü*) "Onun üzerine denilir ki: (*Hâülâi cîrânüke, yeşhedûne aleyke*) İşte şunlar komşuların, aleyhine şahitlik ediyorlar. Bunları yapmışsın, bu edepsizlikleri yapmışsın, bu günahları işlemişsin, bu haksızlıkları yapmışsın, bak komşuların şahitlik ediyor."

(*Feyekùlü: Kezebû*) "'Yalan söylüyorlar.' der." İnkâr ediyor bak. Kâfir ya, orada da...

"—Bak, komşuların söylüyorlar?

"—Yalan söylüyorlar!" der.

(*Feyekùlü: Ehlüke ve aşîretüke*) "Melek der ki: İşte bak ailen söylüyor, aşiretin söylüyor. (*Feyekùlü: Kezebû.*) Der ki: Onlar da yalan söylüyor! Kâfir, onları da tekzip eder. 'Yalan söylüyorlar.' der. Şahitleri inkâr ediyor birer ikişer.

(*Feyekùlü: Ahlefû.*) "Yok, yemin ettiler der, melek. Bu şahitler yemin ettiler, vallahi biz doğru söylüyoruz, bu böyle yaptı, gördük filan, yemin ettiler. (*Feyahlifûne*) Veyahut da melek bu 'yalan söylüyor' diyen kâfirlere; "E o zaman yemin et onların yalan söylediğine, senin doğru söylediğine!" derler. Kâfirler yemini basarlar."

Mahkeme-i kübrâ'da yalan söylüyor ve yalan yere de yemin ediyor.

"—Ha, sen yalan yere de yemin ettin mi?"

Ettin. (*Sümme yüsmitühümü'llàhu*) "Böyle olunca Allah onları susturur. O kâfirleri susturur Allah. Artık konuşamazlar. Allah

müsaade etmedi mi, dil dudak kıpırdamaz, konuşmaları mümkün değil. Susturur Allah. Şimdi yalan yere yemini de bastılar. Bu yemini de söyledikten sonra Allah-u Teâlâ susturur onları.

(*Ve teşhedü aleyhim elsinetehüm*) "Allah onları susturur, dilleri şahitlik eder."

Başka âyet-i kerîmelerden biliyoruz; elleri, ayakları şahitlik eder, azaları, cildi, yani derisi şahitlik eder. Hangi günahı, hangi azası yaptıysa o şahitlik eder. Âyet-i kerîmelerden biliyoruz. Kendi vücudunun azaları o kâfirin, o günahları yaptığına dair şahitlik yapar Allah'ın divanında.

Hatta kâfirler der ki:

لِمَ شَهِدتُّمْ عَلَيْنَا (فصلت:٢١)

(*Lime şehidtüm aleynâ*) “Ey uzuvlarımız! Ne diye bizim aleyhimize şehadet ediyorsunuz, ne diye söylüyorsunuz?” (Fussilet, 41/21) diyecekler.

Onlar da diyecek ki:

قَالُوا أَنطَقَنَا اللهُ الَّذِي أَنطَقَ كُلَّ شَيْءٍ (فصلت:٢١)

(*Kàlû entakana’llàhü’llezî entaka külle şey’*) “Her şeyi konuşturmağa kàdir olan Allah, bizi konuşturttu.” (Fussilet, 41/21)

Ne yapalım, susmak mümkün mü? Allah konuşturunca, konuşmamak mümkün mü? Söyle deyince, söylememek mümkün mü? Tabii bunlar âyetten.

Burada şerhte deniliyor ki; 'Yemin et!' denilir, yemin ederler. Allah sonra onları susturur. Lisanları, ağzındaki diller aleyhlerinde şahitlik eder. (*Feyüdhilühümü'n-nâr*) "Böylece Allah onları cehenneme sokar."

Yani kâfir Mahkeme-i Kübra'da bile kâfirliğini, edepsizliğini yapıyor ama Allah'ın adaletinden kaçması mümkün değil. Allah onun diline kendi aleyhine şahitliği yaptırtır, azasına, derisine, eline, ayağına, koluna, bacağına şahitlik yaptırtır ve onu cehenneme atar.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi bir kere terbiyeli kul eylesin; haramlara, günahlara, yasaklara bulaştırmasın… Şöyle vicdanımızın rahat ettiği, dinî bakımdan mutlu olacağımız bir şekilde güzel bir ömür sürmeyi nasib etsin... Günahlardan, haramlardan uzak, şeytanlıktan, nefsaniyetten, böyle çirkin işlerden uzak, asaletli, edepli, hayırlı, uğurlu, güzel, tatlı bir ömür sürmeyi Allah nasib etsin... Huzuruna da sevdiği, razı olduğu bir kul olarak varmayı nasib eylesin… Defter divan açıp hesaba çekmeden, bi-gayri hisab bizleri cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin…

d. Namazı, Zekâtı, Cihadı Emreden Yöneticiler

Yedinci hadîs-i şerîf.

Taberanî'nin Amr el-Bükâlî isimli sahabeden rivayetine göre Peygamber Efendimiz SAS buyurmuş ki:[126]

إِذَا كَانَ عَلَيْكُمْ أُمَرَاءُ يَأْمُرُونَكُمْ بِالصَّلَاةِ، وَالزَّكَاةِ، وَالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللهِ، فَقَدْ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ سَبَّهُمْ، وَحَلَّتْ لَكُمُ الصَّلَاةُ خَلْفَهُمْ

(طب. عن عمرو البكالى)

RE. 60/7 (*İzâ kâne aleyküm ümerâu ye'murûneküm bi's-salâti ve'z-zekâti ve'l-cihâdi fî sebîli'llâhi, fekad harrama'llahu aleyküm sebbühüm, ve hallet lekümü's-salâtü halfehüm.*)

(*İzâ kâne aleyküm ümerâu*) "Sizin başınıza, (*ye'murûneküm bi's-salâti, ve'z-zekâti, ve'l-cihâdi fî-sebîli'llâh*) namazı emreden, zekât vermenizi tavsiye eden ve Allah yolunda cihad etmenizi organize eden, tavsiye eden yöneticiler, idareciler, emirler, amirler, geçtiği zaman; (*fekad harrama'llàhu aleyküm sebbehüm*) Allah sizlerin onlara sövmenizi yasakladı."

---

[126] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.43, no:90; Ebû Nuaym, *Ma'rifetü's-Sahàbe*, c.XIV, s.295, no:4539; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.399, no:9120; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.839; Amr el-Bükâlî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.55, no:14820; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.476, no:2605.

"Eğer amirler, yöneticiler size namaz kıldırtıyorlarsa, 'Kılın!' diyorlarsa, 'Zekât verin!' diyorlarsa, 'Allah yolunda cihad edin!' diyorlarsa; namaz kılmanızı, zekât vermenizi, Allah yolunda cihad yapmanızı organize ediyorlar, bu işleri götürüyorlarsa, tamam, o zaman onlara sövmeyin, sövmenizi Allah yasak kılmıştır size." *Sebbetmek*, sövmek, aleyhinde konuşmak" demektir. Onu yasak kılmıştır.

(*Ve hallet lekümü's-salâtü halfehüm*) "Ve onların arkasında namaz kılmak size helâl olmuştur. Onlar imamlığa geçerler, siz de arkasında namaz kılabilirsiniz." diyor. "Sövmeyin, arkalarında namazı kılabilirsiniz, kılın!" diyor.

Muhterem kardeşlerim!

En yüksek idareci Peygamber Efendimizdi, her şeyin en yükseği olduğu gibi. O aynı zamanda devlet başkanıydı. Ve çarşıya pazara gidip orada da çarşı pazarın işlerini düzenlerdi. Elçiler kabul edip elçileri de dinlerdi. Başka civar devletlere elçiler de göndermişti. Ordunun başına geçip savaş da yapmıştı. Hem komutandı, hem devlet adamıydı, hem yöneticiydi, her şeydi, her şeyin en yüksek rütbelisiydi Peygamber Efendimiz.

Tabii ondan sonra da Hulefâ-i Raşidîn, yani doğru yol üzere giden Rasûlullah'ın sünnet-i seniyesine,Kur'ân-ı Kerîm'e uygun yönetim, yönetme işini yapmış olan, yönetimi sağlamış olan halifeler gelmiştir.Böyle idareciler yaşamıştır.

Yönetim, amirlik, başkanlık tehlikeli bir iştir. Çünkü salâhiyetleri, maddî imkânları, saltanatı, debdebesi vardır; şımarabilir insan. Tehlike buradadır. Sahâbe-i kirâmdan vâli olanlar vardı ama valilik sarayına gitmemişler, kıyafetlerini değiştirmemişler, ibadetlerini aksatmamışlar, şatafatlı elbise giymemişler; mütevazı yaşamışlar.

Ama herkes aynı durumda duramamış. Tatlı, hoş; herkes el pençe divan duracak, önünde arkanda muhafızlar, askerler, konaklar olacak, para pul gani, emrettiğin şey oluyor filan... Bu gibi fırsatlar insanları şımartır. Zenginlik, mevki makam insanı şımartır. Şımaranlar da olmuştur.

Allah müslümanların başına hayırlı yöneticiler nasib etsin…

Hayırlılıkla hayırsızlığın çizgisi nedir? Bu heriflere ne zamana

kadar tahammül edilir, ne zamandan sonra sigorta atar da tencerenin, tasın kapağı fırlar, düdüklü tencerenin lastiği patlar? Ne zaman iş biter yani?

İşte bu hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz buna benzer hususların olabileceğini bildiriyor. Yani başınıza ileride, devlet olduğu için İslâm ve bütün cihana yayıldığı için, İslâm'ı tebliğ etmek için, yaymak için her tarafa seferler yapılmaya Peygamber Efendimiz'in zamanında teşebbüsler başladığı için, elbette yöneticilerin kusurluları, komutanların, amirlerin, emirlerin hatalıları olabilir. İşte onların hata derecesinin nereye kadar, hatalarına karşı nasıl davranmak gerektiğine dair bir hadîs-i şerîf bu.

"—Eğer o başınıza geçen adamlar, size namazı emrediyorlar, kılıyorlar, kıldırıyorlarsa; zekâtı emrediyorlar, topluyorlar, kullanıyorlarsa; cihadı Allah yolunda organize ediyorlar, yapıyorlarsa, düşmanlara savaşı yapıyorlarsa, ordu tanzim ediyorlarsa, İslâm'ı yaymaya çalışıyorlarsa; o zaman onların şahsî eksiklikleri, kusurlulukları, yönetimdeki ufak tefek hataları dolayısıyla ihtilaf çıkartmayın, arkasında namaz kılabilirsiniz, aleyhlerinde de konuşmayın." diyor.

Tabii bu, "Onları murakabe etmeyin, ne yaparsa eyvallah deyin!" mânasına değildir. Nereden biliyoruz?

Nitekim, Hz. Ömer halife olduğu zaman cemaatten birisi kalktı, o hutbedeyken, dedi ki:

"—Ya Ömer! Eğer halifeliğin zamanında hatalı iş yaparsan seni kılıcımızla düzeltiriz, eğrilik yaparsan kılıcımızla doğrulturuz." dedi.

Demek ki eğriyi doğrultma vazifesi; emr-i mâruf, hakkı tavsiye etmek konusunun en önemli mercii, muhatabı yüksekteki insanlar. Onlara hakkı tavsiye etmek çok daha önemli oluyor. Çünkü Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[127]

---

[127] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.527, no:4344; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.471, no:2174; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1329, no:4011; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.19, no:11159; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.551, no:8543; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.352, no:1101; Hàmidî, *Müsned*, c.2, s.331, no:752; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.247, no:1286; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.358, no:1448; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIII, s.305; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

أَفْضَلُ الْجِهَادِ ، كَلِمَةُ حَقٍّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ (د. ه. عن أبي سعيد ؛ حم. ه. طب. عن أي أمامة ؛ ن. عن سمرة ؛ حم. ن. هب. ض. عن طارق مرسلا)

RE. 76/11 (*Efdalü'l-cihâdi kelimetü hakkın inde sultànin câir*) "En faziletli, en üstün, en sevaplı cihad, zalim hükümdarın karşısında takır takır hakkı söylemektir."

Zalim adama hak sözü söylemek lazım.

Tabii hak sözü söyleyecek, haksızlığı, rüşveti, hırsızlığı engelleyecek ve saire ve saire. Bu vazifeler sosyal ve idarî sahadaki vazifelerdir bunlar yapılacak. Ama, "Namazı emrediyor, zekâtı emrediyor, cihadı terk etmiyor, ana vazifeleri yapıyorsa; sövmeyin, saymayın, arkasından dedikodu yapmayın! Namaz kılarsa, kıldırıyorsa, arkasında namaz kılın. Biz bu adamın arkasında namaz kılmayız demeyin!" demiş oluyor Peygamber Efendimiz.

e. Hanımlar Arasında Adalet Etmek

Sekizinci hadîs-i şerîf:

Tirmizî ve Hâkim Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmişler bu hadîs-i şerîfi. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[128]

İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1330, no:4012; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.282, no:8081; Taberânî, *Mu'cemü'l-*Evsat, c.II, s.166, no:1596; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.93, no:7581; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.248, no:1288; İbnü'l-Ca'd, *Müsned*, c.I, s.480, no:3326; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.V, s.176; Rûyânî, *Müsned*, c.III, s.337, no:1161; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.370; Ebû Ümâme RA'dan.

Neseî, *Sünen*, c.VII, s.161, no:4209; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.314, no:18850; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.435, no:7834; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâre*, c.III, s.230, no:123; ed-Dûlâbî, *el-Künâ ve'l-Esmâ'*, c.I, s.238, no:427; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIV, s.421, no:2939; Tàrık ibn-i Şihab Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.64, no:5511 ve c.XV, s.923, no:43588; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.172, no:457; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.V, s.198, no:3981.

[128] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.354, no:1060; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.203, no:2759; Ebû Hüreyre RA'dan.

إِذَا كَانَ عِنْدَ الرَّجُلِ امْرَأَتَانِ ، فَلَمْ يَعْدِلْ بَيْنَهُمَا ، جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

وَشِقُّهُ سَاقِطٌ (ت. ك. عن أبى هريرة)

RE. 60/8 (*İzâ kânet ınde'r-racüli'mraetâni felem ya'dil beynehumâ câe yevme'l-kıyâmeti ve şıkkuhû sâkıtun.*)

(*İzâ kânet inde'r-racüli'mraetâni*) "Bir adamın yanında iki karısı varsa, iki kadınla evlenmişse, iki hanımı varsa... (*Felem ya'dil beynehümâ*) Aralarında adaletle muamele yapmıyorsa... (*Câe yevme'l-kıyâmeti ve şıkkuhû sâkıt*) Kıyamet gününde vücudunun yarısı düşük olarak gelir."

Yani yarım iş yapmış; bir tarafa yüklenmiş, iltifat etmiş ve saire; öbür tarafa iyi, adaletli muamele yapmamış. Onun için yamuk gelir. Yarısı düşük olarak gelir.

İslâm'da dört kadına kadar evlenmeye izin vardır. Kur'ân-ı Kerîm'de müslümanların dörde kadar evlenebileceği bildirilmiştir:

فَانْكِحُوا مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ ، فَإِنْ خِفْتُمْ

أَلاَّ تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً (النساء: ٣)

(*Fe'nkihû mâ tâbe leküm mine'n-nisâi mesnâ ve sülâse ve rubâ', fein hiftüm ellâ ta'dilû fevâhideten*) [Beğendiğiniz size helâl olan kadınlardan ikişer, üçer, dörder alın. Ama aralarında adalet etmekten korkarsanız bir tane alın!] (Nisa, 4/3) diye böyle müslümanların ikişer, üçer, dörder hanım alabileceğini Kur'ân-ı Kerîm belirtmiştir.

Bu âyet-i kerîmede dörde kadar müsaade gösteriliyor.

"—Pekiyi, niye İslâm birden fazla kadınla evlenmeyi helal kılmıştır, meşru saymıştır? Teaddüd-ü zevcât İslâm'da niçin vardır?"

Çünkü bir kadın himayeye, yardıma muhtaçtır. Kocası savaşa

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.341, no:44820; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.477, no:2607.

gitti, öldü; dul kaldı. Şöyle oldu, böyle oldu; evde kaldı. Şu veya bu sebepten, eksiğinden, kusurundan evlenemedi… Tabii bu kadınların böyle açıkta kalması, sosyal yönden birçok zararlar meydana getirir, birçok tehlikeler oluşturur ve bu kimseler mağdur olurlar. Onun için eğer himaye imkânı varsa bir beyin, birkaç tanesini alması meşru oluyor. Ama burada şart adalettir ve İslâm'ın ilk devirlerinde gerçekten de böyle olmasa o şehidlerin arkada kalan çocuklarına kim bakardı?

Herkes savaşa gidiyor, çarpışıyor, ciddi çalışma devresi. Onun için böyle bir müsaadeyi Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'ân-ı Kerîm'de müsaade buyurmuş. Ama adaletle hareket edemezseniz, o zaman bir tane olsun. Ya dördüne birden veya üçüne birden veya ikisine birden adaletle muamele edecek.

Adalet nasıl olur?

Aldıklarını eşit verecek. Entari almışsa bir ona, bir ona, bir ona alacak. Yemeklik getirmişse bir ona, bir ona, bir ona verecek. Ziyaretleşmesi eşit olacak. Her akşam birisiyle beraber, ötekilerinin yanına hiç uğramıyor. Öyle şey yok. Orada da adalet olacak. Peygamber Efendimiz adaletle, sıra kimin diye sorar, sıra ile evlerine giderdi, himayesine aldığı müslümanların anneleri olan zevcelerinin…

Peygamber Efendimiz'in teaddüd-ü zevcâtının, yani niçin hanımlar aldığının her birisinin makul ve güzel sebepleri var; niçin aldığını ve gayet haklı olduğunu görüyoruz. Ve adalet ederdi.

Eğer bu adaleti sağlayamamışsa bir kimse, o zaman kıyamet gününde, mahşer yerine yamuk olarak, bir tarafı sâkıt, düşmüş olarak gelecek. Tabii o adaletsizliğin de cezasını çekecek demektir.

Gayrimüslimlerin, hıristiyanların İslâm'la mücadelelerinde İslâm'a saldırmak için ve kendi ülkelerindeki ahali müslüman olmasınlar diye dillerine doladıkları husus budur. İslâm teaddüd-ü zevcâta müsaade ediyor. İslâm'dan önceki milletlerde de teaddüd-ü zevcat var.

Mesela, Amerika'da Mormonlar vardır. South Lake City'i kendilerine mekân edinmişlerdir, o 48-50 cumhuriyetten bir tanesi. Orada onlar da çok karılıdır. İslâm'dan mı etkilendiler bilmiyorum; içki içmezler, sigara içmezler ve saire filan. Mormonlar. Teaddüd-ü zevcât vardır.

Avrupa'da da, Medenî kanunlarla bir kişi ile evleneceksin denilen ülkelerde de fiilî teaddüd-ü zevcât vardır. Gayri resmî, gayri ahlâkî teaddüd-ü zevcât vardır. Yani adam evlidir ama metresleri vardır. Adam evlidir ama işi ve gözü dışarıdadır. Bir sürü günah işlemektedir.

İslâm'da teaddüd-ü zevcât vardır ama terbiye, ahlâk, namus vardır. Bir kadına yolda giderken, yolda gidiş esnasında tabii olarak gözü takılmasından ayrı, ikinci bir bakış dahi günahtır. Birinci bakış normal, tabii, ikinci bakış şeytandandır; bakamaz.

Bizim prensiplerimiz arasında *nazar ber kadem* kaidesi vardır; bakışı ayağının ucunda olacak, gözü yerde yürüyecek, etrafa bakmayacak.

Açık bir pencereden, açık bir kapıdan bir adam içeriye baksa, İslâm'a göre izinsiz o eve girmiş sayılır. Camdan baktı, girmedi. Hayır, bakışı da girmeyecek. Evin içine bakmayacak.

İslâm bu kadar önem vermiştir mahremiyete… Ama, kadınlara da demiş ki:

"—Siz de örtünün."

O da örtünecek. Erkeğe de demiştir ki:

"—Gözünü kolla, bakma!"

Kadına da demiştir. Kadın da erkeklere bakamaz:

"—Aman şu uzun boyluymuş, fidan gibiymiş…"

O da bakamaz. Kadın da bakmaz, erkek de bakmaz. Namus, ahlâkî öğreti, aile saadeti getirmiştir, karı kocanın birbirine sadakatini, bağlılığını getirmiştir.

Fransa'da bir arkadaş anlatıyor: Ateşemiliter, askeri ateşe olarak oraya gitmiş. Orada bir Fransız ile tanışmış. Ahbap olmuşlar, sevmişler birbirlerini, gidip geliyorlar. Bir gün gelmiş:

"—İntihar edeceğim!" diyor Fransız.

“—Niye, niye intihar edeceksin?”

“—Karım beni aldatıyor.”

“—Ayrıl!”

"—Bizim kanunlarımızda, Katoliklik'te evlendikten sonra boşanmak yok."

Hoppala… Ne kadar kötü. İslâm'da böyle şey yoktur.

Avrupalılar müslümanlar niye çok kadınla evleniyor diye İslâm'ı kötülemeye çalışırken İslâm'ı kötülemiyor, Allah'ın müsaadesini kötülüyor, Allah'la harp ediyor. Kendi toplumlarında da olan bir şeyi inkâr ediyor. Ama fiilen kendisi birçok kadınlarla düşüp kalkıyor. Fiilen falancanın gayrimeşru çocuğu, falanca şehrin valisi oluyor, bilmem ne oluyor.

f. Kadınların Hayız Görmesi

Hz. Âişe Validemiz’den bir hadîs-i şerîf. Kadınlarla ilgili.

Mâlum kadınların hayız, âdet denilen, tabii olarak tabiatlarında olan, aşağı yukarı bir ayda bir bir hafta, on gün devam eden bir kan gelme durumları vardır. Buna âdet görme veya hayız denilir. Bu durumda bir kadın hayız gördüğü günlerde namaz kılamaz, camiye gelemez. Ramazan’sa oruç tutmaz ama orucunu sonra yani temizlendiği zaman öder, tutamadığı zamanın oruçlarını. Ama camiye gelemez, Kur'an okuyamaz, namaz kılamaz. Hayız, âdet, aybaşı hali dediğimiz hal.

Bu konuda Hz. Âişe Validemiz’in rivayet ettiğine göre

Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[129]

إِذَا كَانَ دَمُ الْحَيْضَةِ ، فَإِنَّهُ دَمٌ أَسْوَدٌ يُعْرَفُ ، فَإِذَا كَانَ ذَلِكَ فَأَمْسِكِي عَنِ الصَّلاَةِ ، وَإِذَا كَانَ الآخَرُ فَتَوَضَّئِي ، وَصَلِّي ، فَإِنَّمَا هُوَ عِرْقٌ (د. ن. ك. عن عروة عن فاطمة بنت أبى حُبَيْشٍ ؛ ن. عن عائشة)

RE. 60/9 (*İzâ kâne demü'l-haydati, feinnehû demün esvedün yu'rafü, feizâ kâne zâlike feemsikî âni's-salâti, ve izâ kâne'l-âharu fetevaddaî, ve sallî, feinnemâ hüve ırkun.*)

(*İzâ kâne demü'l-haydati*) "Eğer hayız kanı ise kadından gelen, (*feinnehû demün esvedü yu'rafü*) o biraz koyulaşmış renk gibi, kara renk gibi kandır. (*Feizâ kâne zâlike*) Böyle olduğu zaman, (*feemsikî ani's-salâti*) namaz kılmazsın, çünkü hayız hali vardır."

Tabii oruç vaktiyse oruç da tutmaz. Yani hayızlı, âdetli hanımlara yasak olan şeyleri yapmayacak. Kur'an tutamaz, okuyamaz filan.

(*Ve izâ kâne'l-âharu*) "Eğer kan böyle değilse, (*fetevaddaî*) o zaman abdest al, (*ve sallî*) namazını kıl! (*Feinnemâ hüve ırkun*) Çünkü bu bir özür kanıdır, bir damar çatlamasındandır. Normal olarak rahimden gelen o hayız kanı değildir." buyurmuş.

Bu kadınların aybaşı hallerini hem kadınların bilmesi, hem de evli kocalarının bilmesi lazım gelir. Çünkü aybaşı halindeyken ailevî münasebet de olmaz. O da haramdır, yasaktır. Kadının saklaması günahtır, erkeğin de bilerek o günlerde münasebete kalkışması günahtır. Bunları bilmek lazım. Ve bir de bunların intizamını bilmek lazım. Efendim hangi şartlarla aybaşı kanıdır, hangi şartlarla mazeret kanıdır, onları da öğrenmek lazım!

---

[129] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.378, no:261; Neseî, *Sünen*, c.I, s.355, no:215; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.281, no:618; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.325, no:1450; Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.V, s.627, no:3483; Dâra Kutnî, *Sünen*, c.I, s.206, no:3; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.113, no:220; Urve Rh.A'ten, o da Fatıma bint-i Ebî Hubeyş RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.409, no:26729; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.472, no:2596.

Bu konuda ilmihal bölümünü kadınların güzel okuması, erkeklerin de güzel okuması tavsiye olunur. Bu işler ince işlerdir. İnsanın namazı olmaz, orucu olmaz, helâl işi harama döner, günaha girer, Allah'ın gazabına uğrar sonra… Onlara dikkat etmek lazım!

g. Kula Belâ Gelmesinin Sebebi

Onuncu hadîs-i şerîf:

İbn-i Şâhin, Zeyd ibn-i Cariye'den, o babasından, o da dedesinden rivayet etmiş bu hadîs-i şerîfi.

Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde buyuruyor ki:[130]

إِذَا كَانَ لِلْعَبْدِ عِنْدَ اللهِ دَرَجَةٌ لَمْ يُنِلْهُ إِيَّاهَا ، اِبْتَلاَهُ فِى الدُّنْيَا ، ثُمَّ صَبَّرَهُ عَلَى الْبَلاَءِ ، لِيُنِيلَهُ تِلْكَ الدَّرَجَةَ (ابن شاهين عن محمد بن خالد بن زيد بن جارية عن أبيه عن جده)

RE. 60/10 (*İzâ kâne li'l-abdi inda'llàhi derecetün lem yünilhu iyyâhâ, ibtilâhü fi'd-dünyâ, sümme sabberahû ale'l-belâi li-yünîlehû tilke'd-derecete.*)

(*İzâ kâne li'l-abdi inda'llàhi derecetün lem yünilhü iyyâhâ*) "Kulun Allah katında, Allah yanında henüz ona vermediği bir derece varsa..."

"—Şu kulumu şu dereceye çıkartayım!" diyor ama henüz o dereceyi vermemiş, çıkartacağı bir derecesi var…

(*İbtilâhü fi'd-dünyâ*) "Allah bu kuluna bir müptelâlık verir, bir musibet, bir sıkıntı, bir belâ, bir hastalık verir. (*Sümme sabberahû ale'l-belâi*) Sonra bu verdiği belâya, iptilâya, musibete sabır nasib eder o kula… (*Li-yünîlehû tilke'd-derecete*) Bu dereceye çıksın diye."

Demek ki, sevgili kullarının derece kazanması için kula belâ gelebilir. Onun için, Allah'ın mukadderatına karşı insan metin, sabırlı, edepli olmalı; edebe mugayir isyan, itiraz ve bağırıp

---

[130] İbn-i Hacer, *el-İsâbe*, c.II, s.596, no:2886; Zeyd ibn-i Cariye RA'dan, o babasından, o da dedesinden

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.334, no:6815; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.481, no:2618.

çağırma, feryâd ü figân yapmamalı.

"—Allah'ın takdiri böyleymiş." demeli, kader-i ilâhîye sabretmeli, eğer hoşuna gitmeyen bir şeyse…

Hoşa giden bir şeyse, tabii insan teşekkür ediyor, şükrediyor, hamd ediyor, yüzü gülüyor. Ama üzücü bir şey olduğu zaman kaşları çatılıyor, ağzı açılıyor, gözü yumuluyor, feryatlar, figanlar, itirazlar, şikâyetler, yanmalar, yakınmalar, dertlenmeler; sevapları götürüyor. Sevap kalmıyor o zaman… Sabredecek, yutacak, tahammül edecek ki sevabı kazansın, o dereceye çıksın.

h. Kurtlar, Kuşlar Cuma Gününü Bilir

On birinci hadîs-i şerîf:

Deylemî Hz. Ali Efendimiz'den rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[131]

إِذَا كَانَ يَومُ الْجُمُعَةِ نَادَتِ الطَّيْرُ الطَّيْرَ ، وَالْوُحُوشُ الْوُحُوشَ ، وَالسِّبَاعُ السِّبَاعَ: سَلاَمٌ عَلَيْكُمْ ، هَذَا يَومُ الْجُمُعَةِ ! (الديلمي عن علي)

RE. 60/10 (*İzâ kâne yevmü'l-cumuati nâdeti't-tayru et-tayra, ve'l-vahşu el-vahşa, ve's-sibâu es-sibâa: Selâmün aleyküm, hâzâ yevmü'l-cumuati!*)

(*İzâ kâne yevmü'l-cumuati*) "Cuma günü oldu mu, (*nâdeti't-tayru et-tayra*) kuşlar kuşlara, (*ve'l-vuhûşu el-vuhûşa*) vahşi hayvanlar vahşi hayvanlara, (*ve's-sibâu es-sibâa*) kurtlar, çakallar, öteki kurtlara, çakallara: (*Selamün aleyküm*) 'Size selam olsun! (*Hâzâ yevmü'l-cumu'ah*) Bu cuma günüdür.' derler."

Cuma gününün kıymetini kurtlar, kuşlar biliyor, gafil insanlar bilmiyor. Bazı işyerleri var, arkadaşlarımız gelip şikâyet ediyorlar; cuma günü cumaya gitmeye kat'iyen izin vermiyor. Yazıklar olsun! Yazıklar olsun öyle işyerlerinin başındaki insanlara!

---

131 *Kenzü'l-Ummâl*, c.VII, s.716, no:21064; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.492, no:2638.

Neden? İşyerlerinin kazançlarını haramlaştırıyorlar, çünkü cuma saatinde iş yapmak haram. Ve o insanın cumaya gitmesini engelliyorlar. Memleketin mânevî kalkınmasını engelliyorlar ve memleketin ahlâkî dejenerasyonunu destekliyorlar. Ondan sonra da feryâd ü figan ediyorlar:

"—Neden anarşi var, neden hırsızlık var, neden şu var, neden bu var?"

Tabii, tabii olur. Sen diken ektikten sonra ne bitmesini bekliyordun? Karpuz mu bitmesini bekliyordun? Senin ektiğine göre, ne ekersen onu biçersin.

Sen, Japonya'da bankalarda bile memurların toplanılıp toplanılıp mâneviyat eğitiminden geçirildiklerini biliyor musun?

Bilmezsin tabii! Japonya onun için ileri gidiyor. Mâneviyata bizim kadar şuursuzca, aptalca ve gayri ilmi şekilde hücum eden başka ülke yok gibidir. Ruslar bile bizi geçti şimdi. Ruslar bile Ortodoksluk mortodoksluk filan diyerek dinlerine sarılmaya başladılar, Ortodoks birliği filan diyorlar. Dinin karşısına çıkan bir

bizim memleket kaldı. Komünistlerden de beter bir bizim memleket kaldı! Bu kadar saçmalık, görülmüş bir şey değil!

Yunanistan'da papazlar her şeye hakimdir. Amerika'da papazlar her şeye hakimdir. Almanya'da papazlar, kardinaller her şeye hakimdir. Fransa'da, İngiltere'de hakimdir. Kraliçe milli İngiliz Anglikan kilisesinin ruhanî lideridir. Washington senatosu, meclisi seçimlerden sonra reisicumhuru dinî törenle göreve başlar.

Bir Türkiye'de dine düşmanlık, Allah'la mücadele var. Resmen ve alenen ve aydınlık namına ve münevverlik namına ve çağdaşlık namına… Bu kadar dangalaklık olmaz! Yani insan dünyayı bilir…

Materyalist insan olsa insan, yani materyalist; "Ben paradan anlarım arkadaş, menfaatten anlarım, başka bir şeyden anlamam." dese; dindar yetiştirmekte milletin menfaati olduğu için dindar olur insan.

Rus Ortodoks kilisesi, çok doğru bir kilise de ondan mı Ortodoksluğu tutuyor, Ortodoks birliğini, Slav birliğini müdafaa ediyor?

Hayır. İşine geldiği için. Birçok milleti o din çatısı altında, menfaat orada olduğu için, toplayabileceği için ona sarılıyor.

"—E pekiyi, sen niye bu fırsatı kaçırıyorsun elinden?"

İşte bak adam hırsızlık yapmayacak, arsızlık yapmayacak, bulduğu parayı getirecek teslim edecek, namuslu çalışacak, hak yemeyecek, adam öldürmeyecek, namusa tecavüz etmeyecek. Daha ne istiyorsun ya?

Polisin işi yüzde 99 azalacak, yüzde bir kalacak. Eğer memlekette dinsiz yüzde birse, yüzde bir kalacak. İstemiyor musun?

Mahkemelerde sinek avlamaya başlayacaklar. Dolaplarla kapıların aralarına örümcekler yuva kuracaklar; gelen yok, geçen yok, davacı olan yok, bir şey yok… İstemiyor musun?

Mahkemelerimiz fabrika gibi çalışıyor. On binlerce, 100 binlerce dava. Herkes herkesten şikayetçi… Çünkü herkes herkese binbir türlü haksızlık ediyor, oyun oynuyor. Mahkemeler kadar Türkiye'de fabrikalar çalışsaydı, Merih'te parsel yapmaya başlardık, fabrika kurmaya başlardık şimdi. Türkiye'de mahkemelerin çalıştığı kadar fabrikalar çalışsaydı… Bu kadar ters

iş olmaz ki! Neden oluyor bu?

Maneviyatsızlıktan oluyor.

Bak, Osmanlı zamanında Türkiye'ye gelen seyyah Baron de Büsbek diyor ki:

"—Mahkemeleri bomboştur bu Osmanlıların. Kadı'nın yanına gitmezler. İhtilafları yoktur çünkü birbirleriyle iyi geçinirler. Haksızlık yapmazlar çünkü, eğer haksızlık olursa, mahallenin eşrafı, yaşlıları, büyükleri, hocaları işi hallederler, mahkemeye lüzum kalmaz."

O mu daha iyi, bugünkü durum mu daha iyi?

Adaleti sağlayacağım diye mahkemeye gidiyorsun, avukat işi ters götürüyor, karşı tarafla anlaşıyor. Savcı rüşvet alıyor, hakim bilmem ne yapıyor. Polis bilmem ne yapıyor… Haydi bakalım ayıkla pirincin taşını.

Şimdi demin bir arkadaş geldi, diyor ki:

"—Falanca yerde bir tesis kuracağız. Bir arkadaş bu tesis kurmak için olan yeri satacak."

Kaça satacak?

"—Yüz bin marka. Kendisi doksan yedi bin mark harcamış, yüz bin mark istiyor. Üç bin markla satacak yani."

Ne yapmış, ne var burada?

"—Yer kendisinin değil, ormanın..."

Bir tesis kurmuş mu üstüne?

"—Hiçbir tesis kurmamış."

Peki o yüz bin markı, yani 700-800 milyonu ne diye istiyor?

"—Bilmem bu işleri geçirtmiş ormandan, müsaadeleri almış."

Yahu ortada hiçbir şey yok, yani bu parayı 800 milyonu nereye harcadın? Daha ortada hiç tesis mesis yok, 800 milyon gitmiş. Bu memlekette gelişme, kalkınma olur mu?

Ahlâk bozukluğundan işte bak… Daha ortada bir şey yok, ormanın arazisini kiralamaya bu kadar masraf gidiyor, üstüne tesis kuracak da, işletme yapacak da, para kazanacak da memleket kalkınacak. Ahlâk olmayınca batar ülkeler. Ahlâkla ilerler.

i. Oturmak İçin Müsaade İstenmesi

Abdullah ibn-i Ömer RA' dan rivayet edilmiş.

Diyor ki Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerifte:[132]

إِذَا كَانَ الرَّجُلاَنِ يَتَحَدَّثَانِ فِي مَجْلِسٍ عَنِ الْفِقْهِ فَلا يَجْلِسْ إِلَيْهِمَا الثَّالِثُ حَتَّى يَسْتَأْذِنَهُمَا (عد. عن ابن عمر)

RE. (*İzâ kâne'r-racülâni yedehaddesâni fî meclisin ani'l-fıkhi, felâ yeclis ileyhime's-sâlisü hattâ yeste'zinehümâ.*)

(*İzâ kâne'r-racülâni yedehaddesâni fî meclisin ani'l-fıkhi*) "Bir toplantıda, bir yerde iki adam bir ince, fıkhî bir mesele üzerinde konuşuyorlarken, (*felâ yeclis ileyhime's-sâlisü hattâ yeste'zinehümâ*) üçüncü şahıs onların izni olmadan yanına sokulmasın!"

Bu edebe ait, bir âdâb-ı muâşerete ait bir tavsiye.

İki kişi konuşuyorlar. O iki kişinin yanına sokulurken:

"—Müsaade eder misiniz, konuşmalarınıza ben de katılabilir miyim?" diyecek, izin alacak.

Şimdi biz bir şey yapacağız, bakıyorum etrafımızda bir kalabalık;

"—Buyurun, bir ihtiyaç mı, bir işiniz mi var?"

"—Yok."

"—E niye geldin?"

Yani biz ikimiz, bir iş yapacağız, ne dolduruyorsunuz ortalığı? Bakıyorsun bir yere, hop birçok kimse dolmuş oturmuş;

"—Buyur, hayrola, bir şey mi var?"

"—Hiç."

Niye geldin oturdun? Ya mahrem konuşacaksa buradaki iki kişi? Yani işi olmayan ötekinin işine karışmasın. Ötekilerden izin alsın. Fıkıh meselesi bile olsa demek ki, dinî mesele bile olsa;

"—Müsaade eder misin, ben de gelip dinleyebilir miyim?" desin.

Çünkü belki mahrem bir şey konuşur, ailevî bir şey konuşacaktır, mahremdir, sana duyurmak istemeyebilir. İzin alacak. İslâm'da çok güzel kaideler var.

---

[132] İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.313; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kapalı bir kapıdan içeri girmek için kapı çalınır, izin istenir. Hem de kapının karşısında böyle durulmaz; ya arka dönük durulur, ya yan durulur. Neden?

Doğrudan doğruya kapı açıldığı zaman içerisini görmeyeyim diye. Çünkü belki açan kimse kocası geldi sanır başörtüsüz çıkar. Yapmaması lazım ama veya başka bir şey olur. Ya yan dönecek, ya arkası dönecek kapıyı çaldıktan sonra. Kapıyı çalacak, öyle girecek.

Bunlar güzel şeyler.

Peygamber Efendimiz başka bir hadîs-i şerifte buyuruyor ki:

"—Bir kimse konuşurken etrafa bakınıp da konuşuyorsa, yani şöyle iki tarafa bir bakınıyor öyle konuşuyorsa; bu dinleyen kimse bunun sır olduğunu bilsin, başka kimseye açmasın!"

Çünkü iki tarafa bakınıyor "Kimse var mı?" diye, öyle söylüyor. Demek ki sır, bunu başkasına açamaz. İslâm'ın böyle incelikleri var.

j. Hacda İnsanların Affedilmesi

Ve sonuncu hadîs-i şerîf:

Ebû Hüreyre RA'dan bu hadîs-i şerîf. Çok müjdeli bir hadîs-i şerîf ama hadis alimleri biraz sıhhatli bulmadıkları için aşağıya şerhler düşmüşler. İbnü'l-Cevzî biraz serttir, o mevzu hadis" demiş. Bazıları da "münker hadis" demişler. İbn-i Asâkir'de, İbn-i Hibbân'da, Deylemî'de ve sairede, Dâra Kutnî'de olan bir hadîs-i şerîf.

Ama bizim Hocamız kitabına bunu aldığına göre, başka yerlerden deliller de olduğu için bunun doğru olmasına kâni olduğundan yazar, Gümüşhaneli Hocamız; yani, o aşağıdaki sözleri söylüyor ama ben hadis alimi olarak bunun mânasının doğru olduğuna kànîyim mânasına gelir, o bunu buraya yazdığına göre. Gümüşhaneli Hocamız demek ki uygun görüyor.

Hicaz'da, hacılarla ilgili bu konu. Hacılar Arafe günü ne yaparlar? Arafat'a çıkarlar. Okuyalım bu hadîs-i şerifi…

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[133]

---

[133] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIII, s.313; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.I, s.240; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.226, no:981; Ebû Hüreyre RA'dan.

إِذَا كَانَ يَوْمُ عَرَفَةَ ، غَفَرَ اللهُ لِلْحَاجِّ الخالصِ ؛ فَإِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ مُزْدَلِفَةَ ،
غَفَرَ اللهُ لِلتُّجَّارِ ؛ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ مِنًى ، غَفَرَ اللهُ لِلْجَمَّالِينَ ؛ فَإِذَا كَانَ يَوْمُ
رَمْيِ جَمْرَةِ الْعَقَبَةِ غَفَرَ اللهُ لِلسُّؤَّالِ ؛ فَلاَ خَلْقَ يَحْضُرُ ذٰلِكَ الْمَوْقِفَ ، إِلاَّ
غَفَرَ اللهُ لَهُ (حب. عد. قط. كر. والديلمى عن أبى هريرة)

RE. 60/13 (*İzâ kâne yevmü arafete, gafera'llàhu li'l-hâcci'l-hâlis; feizâ kânet leyletü müzdelifete, gafera'llàhu li't-tüccâri; feizâ kâne yevmü minâ, gafera'llàhu li'l-cemmâlîn; feizâ kâne yevmü remyi cemreti'l-akabeh, gafera'llàhu li's-su'âl; felâ halka yahduru zâlike'l-mevkıfe, illâ gafera'llàhu lehû*)

(*İzâ kâne yevmü arafeh*) "Arafe günü olduğu zaman, (*gafera'llàhu li'l-hâcci'l-hâlis*) Allah halis niyetli hacıyı mağfiret

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.69, no:12096; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.26, no:2698.

eder Arafat'ta… (*Feizâ kâne leyletü müzdelifeh*) Müzdelife gecesi olunca… Yani Arafe gününün akşamı, Arafat'tan yola çıkılıyor, Müzdelife'ye geliniyor. Müzdelife gecesi olduğu zaman, (*gafera'llàhu li't-tüccâr*) ticaret maksadıyla oralara gelenleri de Allah mağfiret eder."

Aslında hacıların bir kısmı hacıdır, bir kısımları seyyahtır, yani turisttir, bir kısımları tüccarlardır, bir kısmı işte böyle niyeti neyse ona göredir. Ama Müzdelife gecesi olduğu zaman, ticaret amaçlı hac yapmış olanları bile affeder Allah… Mal götürmüştür, bir şey satmıştır, oradan da bir şey alacaktır, işi bedavaya getirecektir. Hàis hacı değil, başka şeyi, karışık hesapları var. Onu bile affeder Müzdelife gecesinde…

(*Feizâ kâne yevmü münâ*) "Mina gecesi olduğu zaman, yani ertesi gece olduğu zaman, (*gafera'llàhu li'l-cemmâlîn*) Allah devecileri de affeder."

"—Deveci ne arıyor orada?"

Hacı devesini kiralamış, binmiş, hacca gelmiş, o da onun yanında tıpış tıpış yürüyor, hac bittiği zaman devesini alıp gidecek. Kirada hayvanı. O deveciyi bile affeder.

Neden? Orada bulunuyor diye, güzel yerde bulunuyor diye onu da affeder.

(*Feizâ kâne yevmü remyi cemreti'l-akabeh*) "Akabe cemresini atma, yani büyük şeytanı taşlama günü, bayramın birinci günü olduğu zaman, (*gafera'llàhu li's-suâl*) Allah dilencileri bile affeder."

Yani, kimisi de oraya dilenmeye geliyor. Hacılar sadaka veriyorlar, para veriyorlar diye dünyanın her yerinin sakatları orada koleksiyon halinde karşınızda. Kafadan bacaklılar, elden ayaklılar, bacağı şuradan dönmüş, şuradan çıkmış... Hilkat garibesi bütün insanları galiba birtakım şebekeler topluyorlar, hacının güzergahına böyle sıra sıra diziliyor. Sanki insan bir müzede geziyormuş gibi;

"—Allah Allah bu acaip mahlûk ne?"

İnsan galiba…

Bu hangisi? Bu bilmem ne, bilmem ne!

Tabii insanın merhameti coşuyor, üç riyal buna, beş riyal ona. O paralar keşke onlara gitse de bir işe yarasa. Sanıyorum onları akşam, kim bilir hangi şebekenin reisleri topluyor, paraları

ellerinden alıyor, yiyor.

Bir kadıncağız içeride bana dert yanıyor, çarşaflı;

"—Benim kocam ayda bir eve gelir." diyor.

Ee, sana kim bakıyor?

"—Ben kendim çalışıyorum." diyor.

Evin kirasını kim veriyor?

"—Ben kendim veriyorum."

E o adam utanmıyor mu, yani bir eve maaş getirmiyor mu?

"—Ne maaş getirmesi; ayda bir gelir, maaş alır, gider." diyor.

Muhterem kardeşlerim!

Aklıma geldi ki gelin, *'Mağdur Kadınlara Yardım Derneği'* diye bir dernek kuralım. En efelerimizi içine seçelim. Pos, pala bıyıklı, yumruğu kuvvetli, bu heriflerin hakkından gelelim. Valla ciddi söylüyorum. Böyle bir derneği kuralım. Çünkü kadıncağız; müslüman, mütedeyyin, çarşaflı; çalışıyor, elinin emeğiyle kazanıyor. Herif bir ay nerede sürtüyorsa sürtüyor.

Ben bu adamı görsem, kavga ederim. Sakın İskenderpaşa'nın vâizi birisiyle kavga etti diye duyarsanız, birden beni ayıplamayın. Çünkü bizim sigortalarımız var. Ama o da atabilir. Bir zaman gelir bizim de sigortalar pat diye attığı zaman ne olacak?

O zaman böyle bir şey olabilir. Allah ıslah etsin. Bize de sabır versin. Sabrım taşıyor.

Adamın işi ne?

Adamın işi; karıya, çoluk çocuğuna bakmak. Üç tane çocuk da varmış. Karıya, çoluk çocuğa bakmak, gıdasını, yatacağını, giyimini temin etmek… Herifin, alçağın vazifesidir. Adamın vazifesidir bu. Hatta kadın doğurduğu çocuğa süt vermek zorunda değildir. Meme emdirmek zorunda değildir.

Neden?

Bebek bile olsa yedirmek, içirmek kocanın vazifesi olduğundan, gitsin sütanne bulsun, çocuğa baksın diyebilir anne. İslâm bu kadar kadınların hukukuna riayet ediyor ve kadının Müslümanlığından bilistifade bu kadar zulmediyor. İyi, böyle dört tane karı alsa, her birinden dört maaş, ayda bir dört gün yanlarına uğrasa, geçimin yolunu bulacak herif.

E bu haksızlığı nasıl engelleyeceğiz?

Bir dernek kuralım. Bu gibi adamları yakalayalım yakasından, tam aybaşında geleceği zaman. Orada duralım. İki yakasını bir araya bir getirelim. Şöyle bir de yukarıya kaldıralım. Ayağı yerden bir kesilsin. Sen bu zulmü niye yapıyorsun bu müslüman hatuna diyelim. Çünkü Allah zulme razı gelmez. Mazluma yardım etmeyi de sever.

Bu mazluma kim yardım edecek şimdi?

Şimdi bu maaşı vermese, herif pos bıyıklı, belki de dövecek. Onu da bilmiyoruz. Bu isteyerek vermiyor ama o herhalde zorbalıkla alıyor.

Muhterem kardeşlerim!

Çok zulümler oluyor. Etrafta, dünyada çok zulümler oluyor. Mazlumlara, mağdurlara yardımcı olalım. Herkesi adalete davet edelim. Toplum kuvvetli olursa, böyle herifler, böyle nahoş şeyleri yapmaya fırsat da bulamazlar. Toplumun kuvvetli olması lazım. Yüreğim yandı da fırsatı bulmuşken onu da size açmak istedim.

Demek ki, "Büyük şeytanı taşlama günü, Cemre-i Akabe'de, dilencileri de affeder Allah." diyor. Oradan açtık sözü hani, her çeşit dilenciyi getiriyorlar, önümüze yığıyorlar.

Muhterem kardeşlerim! Tabii gelen insana sadaka verir de

insan, asıl fakirleri kendimiz arayıp bulmalıyız. Gerçek fakirleri… Fakirleri sevmek İslâm'ın, Peygamber Efendimiz'in âdedi olarak töresidir. Fakirleri seveceğiz. Fakir mahallelerden dostlar edinelim. Araa fakir mahallelerine gidelim. Bazı cumartesi, pazarlar da fakir mahallelere gidelim. Emirgan'a çay içmeye, Beykoz'a keyif yapmaya değil de arada bir de fakir mahallelere gidelim. Fakirle beraber ağlayalım. Biraz da onların ızdıraplarını görelim. Hakiki fakirleri tesbit edelim, yardım edelim.

Geçen sene bir şey anlattılar, ben yurtdışındaydım, yüreğim parçalandı. Bizim ihvanımızdan bir yaşlı kadıncağızmış. Evi yokmuş veya İstanbul surlarından birisinin deliğinde barınıyorlarmış. Bir oğlu varmış, o da akıl özürlüsüymüş. Kış gününde bunları o sur, kale kovuğunda bizim arkadaşlar bulmuşlar. On beş gündür yemek yememişler. Çocuk akıl özürlüsü, kadın ihtiyar, bir deri bir kemik kalmış. Müslüman kadın, ihvanımızdan.

On beş gün aç kalmışlar yahu! Ne biçim dünyadayız?

Yani o mahallede hiçbir insan görmüyor mu şu karşı tarafta iki kişi yatıyor diye. Veyahut bizim aramızdaki ihvanlık, kardeşlik nasıl bir ihvanlık, kardeşlik ki birbirimizden niye haberimiz olmuyor?

Gerçi onları bulan yine ihvanımızdan, kadın derneğimizden kadınlar bulmuş ama 15 gün sonra bulmuş. Bu işleri güzel yapmak lazım. Bu noktaya, bu kerteye getirmemek lazım. Önceden bu hayırları yapmamız lazım. Yiyoruz, içiyoruz, karnımız tok, sıhhatimiz yerinde ama yazık işte, Allah'ın bir mağdur kulu, ihtiyar bir ağzı dualı kadıncağızdı, yanında da özürlü bir evlâdı vardı.

Niye buna sahip çıkmamış toplum? Biz daha yakını sayılırız. Niye biz sahip çıkmamışız? Bilememişiz.

Ben beynimden vurulmuşa döndüm. Yani, içim hâlâ acıyor. Tabii birkaç gün bakmışlar, hastaneye götürmüşler. Aç insana birden yemek versen de olmuyor. Koluna serum takmışlar, bilmem ne filan. Birkaç gün sonra da dünyasını değiştirmiş, ölmüş.

Bunlar 20. Yüzyıl'ın yüz karasıdır. Öbür tarafta bidonlarla lüks lokantaların önünde lüks yemekler atılıyor. Adam çayın, çay bardağının üçte ikisini içiyor, üçte birini bırakıyor. Nezaketmiş,

kibarlıkmış. Ben kurutma kağıdı olsa içini bile kurulayacak kadar içiyorum. Sonuna kadar…

Neden? Öyle kibarlık mibarlık anlamam. Damlasını bile ziyan etmem. Tabağı sonuna kadar sıyırıyorum, yağı bile kalmasın.

Neden? İsraf, israf haram. Benim bulduğum bu şeyi, bulamayan nice insan var.

Muhterem kardeşlerim!

Onun için bizim Müslümanlıklarımızda kusur var. Sizin ve benim ve bütün müslümanların Müslümanlıklarında çok büyük kusurlar var. Biz çok daha başka türlü çalışmalıyız. Çok daha aktif olmalıyız. Çok daha gayretli olmalıyız. Arayıp bulmalıyız. Fakiri arayıp bulmalıyız.

Demek ki, dilencileri bile affeder Allah. Tabii iyi niyetle gelmemişti onlar. Halkın merhametini istismar için gelmişlerdi orada; dilendiler, para toplayıp gidecekler.

Bir tanesini bizim arkadaş yakalamış Mekke'de. Koluna sargıyı sarmış, kanları üstüne çıkmış. "Allah rızası için bir şeyler..." filan, dileniyor orada. Telaffuzundan Türk olduğunu anlamış. Kolu da kanlı.

"—Ne var kolunda?" demiş.

İşte bilmem ıvır zıvır ne dediyse.

"—Aç bakalım!" demiş.

Zorla üstüne çullanmış, açtırmış. Ciğer sarmış oraya, hiçbir şey yok. Turp gibi herif. Polis de gelmiş tabii onların o mücadelesinde. Almış götürmüş. Topladığı paralar da müsadere edilmiş. Allah'ın mübarek diyarında, Allah'ın rızasına uygun olmayan iş yapmak hayır getirmez insana. Onun misâli bu. Çok misaller var anlatabileceğim.

(*Felâ halka yahduru zâlike'l-mevkıfe, illâ gafera'llàhu lehû*) "Bu hacca iştirak eden insanlardan hiçbir Allah'ın mahlûku, kulu kalmaz ki, Allah onu mağfiret etmesin."

Bunu başka hadîs-i şerîflerden de biliyoruz. Bu hadîs-i şerîf kusurlu olabilir rivayet bakımından. Öteki alimlerin dediğini doğru kabul etsek. Ama Gümüşhaneli Hocamız kitabına aldığına göre, demek ki doğru olduğu kanaatinde. Ama başka hadîs-i şerîflerden biliyoruz ki, hacının günahları mağfiret olur. Annesinden doğmuş

gibi döner evine… Hatta, "Acaba Allah beni affetti mi?" diye düşünürse, ilk günahı o zaman kazanmış olur. Allah günahları affetti mi diye tereddüt bile etmeyecek.

Ama nedir şartı? Helâl para ile hacca gitmek. Onun için, takvâ ehli bazı insanlar hacca gidecekleri zaman, arkadaştan giderlermiş borç para alırlarmış. Borca ihtiyacı yok.

Hac parası kaç para? Yirmi milyon, otuz milyon.

"—Arkadaş, bana otuz milyon borç ver!"

Tamam, o parayı alırmış. Çünkü borç para helaldir. O para ile hacca giderlermiş. O da bir kurnazlık tabii. Kendi parasında bir kusur varsa, haccına zararı olmasın diye.

Allah bizi tertemiz, helâl paralar kazananlardan eylesin… Sevdiği, razı olduğu ibadetleri yapanlardan eylesin… Huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak gidenlerden eylesin…

Fâtiha-ı şerife mea'l-besmele!

22. 08. 1993 – İskenderpaşa Camii

16. KURAN'I EN İYİ BİLEN

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn… Seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn… Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا كَانَ عَشِيَّةُ عَرَفَةَ ، لَمْ يَبْقَ أَحَدٌ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيمَانٍ ، إِلاَّ غُفِرَ لَهُ. قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ ، أَلأَهْلِ عَرَفَةَ خَاصَّةً ؟ قَالَ: بَلْ لِلْمُسْلِمِينَ عَامَّةً (طب. عن ابن عمر)

RE. 61/1 (*İzâ kâne aşiyyetü arafate, lem yebka ehadün fî kalbihî miskâlü habbetin min hardelin îmânin, illâ gufira lehû. Kîle: Yâ rasûla'llàh, e li-ehli arafate hassaten? Kàle: Bel li'l-müslimîne âmmeten.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve kıymetli kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, bereketi, ihsanı, ikramı dünyada ve ahirette üzerinize olsun… Allah-u Teàlâ Hazretleri mübarek Mevlid-i Nebevî kandilimizi cümlemiz hakkında hayırlı eylesin... Bu güzel günün hayrından, sevabından, ecrinden cümlemizi istifade edenlerden, dünyada ve ahirette rahmetine erip rızasına vasıl olup hayır görenlerden eylesin…

Umumi ve geleneksel çalışmamız olan hadîs-i şerîflerin

okunmasına ve izahına geçmeden önce, başta Peygamber Efendimiz Hazretleri'nin ruh-u pâkine hediye olsun diye; sonra onun âlinin, ashâbının, etbâının ve hassaten meşâyih-i turuk-u aliyyemizin ruhlarına hediye olsun diye;

Cümle sâdât u meşâhiyimizin ve okuduğumuz eseri telif eylemiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın ruhu için; içinde bulunan hadîs-i şerîfleri nakil ve rivayet eyleyen hadis alimlerinin, râvilerin ruhları için;

Uzaktan yakından buraya gelen kardeşlerimizin ahirete göçen bütün sevdiklerinin, yakınlarının ruhları için; bu beldeleri fetheden Fatih Sultan Muhammed Han ve sâir fatihlerin, şehidlerin, gazilerin ruhları için; cümle hayır ve hasenât sahibinin ve hassaten şu camiyi bina eden, zaman zaman tamir, tecdid ve tevsi eyleyen, bunlara vesile olanların ruhları için;

Sâir mü'minîn ü mü'minât ve müslimîn ü müslimâtkardeşlerimizin de ahirete göçmüş bütün sevdiklerinin, yakınlarının ruhları şad olsun, kabirleri nur dolsun diye; biz yaşayan müslümanlar Allah'ın rızasına uygun yaşayalım, Rabbimiz'in huzuruna iyi bir ömür geçirip sevdiği, razı olduğu kullar olarak varalım diye bir *Fâtiha* üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup onlara bağışlayalım!

....

a. Arafe Günü Kulların Affedilmesi

Mukaddimede Arapça metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 61. sayfasındaki 1. hadis-i şeriftir.

Abdullah ibn-i Ömer RA'dan Taberânî'nin rivayet ettiğine göre Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[134]

إِذَا كَانَ عَشِيَّةُ عَرَفَةَ ، لَمْ يَبْقَ أَحَدٌ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ

[134] Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.561, no:5551; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.69, no:12095; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.476, no:2603.

مِنْ إِيمَانٍ ، إِلاَّ غُفِرَ لَهُ. قِيلَ: يَا رَسُولَ اللهِ ، أَلأَهْلِ عَرَفَةَ خَاصَّةً ؟
قَالَ: بَلْ لِلْمُسْلِمِينَ عَامَّةً (طب. عن ابن عمر)

RE. 61/1 (*İzâ kâne aşiyyetü arafate, lem yebka ehadün fî kalbihî miskâlü habbetin min hardelin îmânin, illâ gufira lehû. Kîle: Yâ rasûla'llàh, e li-ehli arafate hassaten? Kàle: Bel li'l-müslimîne âmmeten.*)

(*İzâ kâne aşiyyetü arafate*) "Arafe günü akşamı olduğu zaman, (*lem yebka ehadün fî kalbihî miskâlü habbetin min hardelin îmânin*) kalbinde miskal, hardal tanesi ağırlığında —tohumları küçücük olur— imanı olan hiçbir kimse kalmaz ki, (*illâ gufira lehû*) mağfiret olunmasın!"

(*Kîle*) Bu müjde üzerine Rasûlüllah SAS'e soruldu ki:

(*Yâ rasûla'llàh, e li-ehli arafate hassaten*) "Acaba bu mağfiret olunma meselesi sadece Arafat meydanına gelmiş hacılara mı mahsustur?"

(*Kàle*) Peygamber SAS buyurdu ki: (*Bel li'l-müslimîne âmmeten*) "Bütün müslümanlara umumi olarak!"

Arafe günü hangi gündür?

Zilhicce ayının dokuzudur, Zilhicce ayının dokuzunda Mina'da konaklamış olan hacılar sabahleyin hareket ediyorlar, herkes Arafat'ta Cebel-i Rahme'nin etrafında toplanıyorlar. Güneş batıncaya kadar orada kalmaları lazım, ondan evvel oradan ayrılamazlar. O vakit oraya yetişemeyen bir kimse, o gecenin sonuna kadar da yetişse yine hacı olur; yetişemezse hacılık mümkün değil, ancak o gecenin sonuna kadar, fecrine kadar devam ediyor. Orası mübarek bir yer!

Arafe günü de mübarek bir gün; zaman da mübarek, mekân da mübarek! Peygamber Efendimiz dedi ki:

"—Kalbinde hardal tohumu tanesi kadar küçücük, hafif, o kadar ağırlığı az imanı olan bir kimsenin günahları o gün bağışlanır, bağışlanmayan müslüman bir kul kalmaz!"

Onun üzerine dediler ki:

"—Bu özel mi, mükâfat Arafat'a gelen hacılar için mi?"

"—Hayır, bütün müslümanlar için umumi olarak!"

Mekânın bereketinden değil, zamanın bereketinden! O zamanın

mübarek olmasından dolayı! O halde Arafe gününü unutmayalım!

Arafe günü, senenin beş mübarek gününden birisidir! Bayramdan bir gün önce ve hacda olmayanlar için o gün oruç tutmak da sevaptır. Zaten Zilhicce'nin aşr-ı Zilhicce denilen ilk on günü oruç tutmak da çok sevaptır, Arafe günü oruç tutmak pek çok sevaptır ama hacılara mekruhtur. Çünkü o sıcaklıkta bir de oruç tutarlarsa güneş çarpıyor, sendeliyorlar, bayılıyorlar, vazifelerini yapamıyorlar!

Avrupalılar büyük kartonlar, çalışma masası büyüklüğünde kartonlar yapıyorlar, senelik çalışmaların planlamasını bu kartonlara daha günü gelmeden işliyorlar:

"—Şu günlerde tatile çıkacağım, şu günde filancanın doğum günü, onu tebrik edeceğim, şu günde şöyle yapacağım, böyle yapacağım…" diye oraya yazıyor.

Planlı insanlar büyük bir başarı kazanıyorlar! Planlı çalışanlar üstün hâkimiyetleri elde ediyorlar, icatlar yapıyorlar, ilerliyorlar, zenginliyorlar, yükseliyorlar! Mânevî bakımdan da dikkatli, planlı çalışan mânevî, feyizli, bereketli günlerin gecelerin kıymetini bilen, büyük sevaplara nail olur; bilmeyen o mübarek mekânların,

zamanların bereketlerinden, sevaplarından istifade edemez; bilmeyenler kaçırır, bilenler kazanır!

Sabahleyin uyuyanlar kaçırır, sabahleyin erkenden çalışanlar kazanır. Hatta bize büyüklerimiz derlerdi ki:

"—Aman çocuklar aman yavrularım! Erken kalkın, erken kalkmaya alışın; çünkü melekler çocuklara rızıklarını getirirler, uyuyorlarsa onlara vermezler, hristiyan çocuklarına gönderirler, mü'minler uyuyorsa, hristiyan çocuklarına verirler; aman erken kalkın!"

Erken kalkmak bizim millî şiarımız idi. "*Erken kalkan yol alır*." diye atasözü vardı. Şimdi her şey tepetaklak, asılı, bacakları havada, kafası aşağıda, bir acayip oldu. Erken kalkmak müzelik bir âdet oldu, millet erken kalkmıyor, geç kalkıyor, öğleyi buluyor. Hatta duyuyorum: Öğle namazını geçirip ikindi vaktinde kalkanlar oluyormuş, horul horul, hırıl hırıl, mırıl mırıl, şırıl şırıl yata yata bütün gün geçip gidiyor. Böyle oluyormuş.

Biz müslüman olduğumuza göre hayatımızı ibadetlere göre tanzim edeceğiz, sevaplara göre ayarlayacağız. Sevapları kazanmalıyız, böyle olması gerekiyor.

Herkese uyarsanız, herkes gibi olursunuz. Kendi aklınızı kullanırsanız, herkesten farklı üstün insan olursunuz. Onun için aklınızı, bilginizi, irfanınızı kullanarak, okuyarak, dinleyerek, öğrenerek, nasihatleri not ederek bu sevapları kaçırmamak lazım.

Millet nasıl maddî kazancı kaçırmıyor… Filanca gün filanca firmanın hisse senetleri satılacak diye herkes kuyruk olmuş; senin benim haberim yok!

Neden?

"—Bu firma kârlı, hisse senedini alırsak para kazanacağız…"

Mânevî kazançları da biz yazalım, bizim de bir defterimiz, bizim de büyük karton bir yıllık çizelgemiz olsun. O çizelgeyi duvara asalım, masanın üstüne camın altına koyalım, biz de planımızı programımızı yapalım:

"—Şu vakitte umreye gideceğim, şu vakitte hacca gideceğim, şu günler oruç tutacağım, şu gün kandil günüdür, bugün hayırlıdır, şu günleri kaçırmayacağım!" diye bunları tesbit edelim.

Herkesin cebinde bir hafıza defteri bulunsun, yanında küçük bir

kalemi bulunsun, böyle şeyleri unutmamak için günü gününe, saati saatine yazsın.

"—İskenderpaşa'da hoca iyi bir şey söylemişti, o zaman yazalım diyordum, unuttum… Hadi soralım."

Unutulur gider!

Ramazan Bayramı'nda kurban kesmenin sevabı yedi yüz misliydi! Onu deftere yazın!' demiştik. Kaç kişi kurban kesti?

Ramazan Bayramı'nda kurban kesmek yedi yüz misli sevap! Kurban Bayramı'nda kesiliyor, tamam ama Ramazan Bayramı'nda kesmek hadîs-i şerîfte buyruluyor. İşte böyle şeylerin kıymetini bilip yapmak lazım!

Cuma namazında oturduğu yerden kalkmayıp, yüz defa "*Lâ ilâhe illa'llahu vahdehû lâ şerîkeleh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü, ve hüve alâ külli şey'in kadîr*." derse ne kadar sevaplar aldığını *Râmûzü'l-Ehâdîs*'te okumuştuk…

Yazmak ve yapmak lazım!

Avusturalya'ya gittim. Bakıyorum, maşallah! Avusturalya'daki bir işçi kardeşim Cuma'nın farzı kılındıktan sonra kalkmadı, ben de kalkmadım, ben de o hadîs-i şerîfi biliyorum. Sordum:

"—Niye hemen sünnet kılmaya kalkmadın?"

"—Hocam, hadîs-i şerîf vardı ya onu uyguluyorum." dedi.

Aferin! Demek ki sevaplı şeyleri bilip not edip kaçırmayanlar oluyor. Siz de, biz de kaçırmayalım!

b. Ben Oruçluyum Desin!

Meşhur, sahih bir hadîs-i şeriftir; Buhârî'de, Müslim'de, İbn-i Mâce'de, Ebû Davud'da ve sair kaynaklarda; Ebû Hüreyre ve İbn-i Mes'ûd RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[135]

---

[135] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.129, no:10198; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Mâce, Sünen, c.V, s.206, no:1681; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.286, no:7827; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.VIII, s.258, no:3482; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.3, no:8971; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.240, no:3254; Ebû Hüreyre RA'dan.

إِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ أَحَدِكُمْ، فَلاَ يَرْفُثْ، وَلاَ يَجْهَلْ، فَإِنِ امْرُؤٌ شَاتَمَهُ أَوْ قَاتَلَهُ، فَلْيَقُلْ: إِنِّي صَائِمٌ، إِنِّي صَائِمٌ (حم. ه. حب. ش. عن أبي هريرة؛ طب. عن ابن مسعود)

RE. 61/2 (*İzâ kâne yevmü savmi ehadüküm, felâ yerfüs ve lâ yechel, feini'mriün şâtemehû ev kàtelehû, felyekùl: İnnî sàimün, innî sàimün.*)

(*İzâ kâne yevmü savmi ehadüküm, felâ yerfüs*) "Sizden biriniz oruçlu olduğu gün kötü söz söylemesin!

Refese-yerfüsü; müstehcen söz söylemek" demek. Biz "küfür etmek, ana avrat küfür etmek" diyoruz.

Bir rivayete göre de bizzat o işi yapmak, hakikaten o zinayı yapmak, demek! Lafı değil de hakikaten o zinayı yapmak, demek! Onun için iki mânaya da geliyor. Oruçlu iken hanımı ile bile o işi yapamayacağına göre burada net olarak anlaşılıyor ki onun sözünü bile söylemeyecek!

"Sizden biriniz oruçlu olduğu zaman küfür etmesin!"

Buradaki küfür, "imandan çıkmak" mânasına değil de "ağzını bozmak" mânasına geliyor. Peygamber Efendimiz; "Sizden biriniz ağzını bozmasın!" diyor. Neden? İnsan oruçlu iken bazı şeyleri yaptı mı orucun sevabı uçar gider.

"—Ne olacak şimdi, orucu bozayım mı?"

Hayır, orucu da bozma! Orucu da bozamazsın; sevabı da gider, akşama kadar da aç durursun. Al başına cezayı! Orucu da bozamazsın, bozarsan bu sefer 61 gün olur.

Günah işlemeyeceksin, harama bakmayacaksın, kötü söz söylemeyeceksin. Söylersen orucun sevabı kaçar!

Cuma günü bir insan camiye geldi, oturdu. Biliyor ki Cuma günü imam, hatip minberdeyken kendisi konuşursa sevabı kaçacak. Birisi konuşurken; "Sus, şu anda konuşulmaz!" dese yine kaçıyor! Ona, "Sus, konuşma!" bile demeyecek!

Hem camiye geliyor hem de cumanın sevabını alamıyor, acı şey! Hem oruç tutuyor hem orucun sevabını alamıyor, hem cumaya

gidiyor hem cumanın sevabını kaçırabiliyor!..

Demek ki ibadetlerin sevaplarını kaçırtan bazı şeyler var, bunları iyi bilmek lazım.

Çıplak elektrik teline elimizi değdirmeyelim, cereyan çarpar, kömür oluruz, ölürüz; biliyoruz. Yüksek gerilim hattından düşmüş bir tele dokunulmaz, orada uçurtma uçurtulmaz…

Uçurtma tele takılır, çocuk ölür. "Uçurtma uçurtursam ölürüm…" Neden?

Yüksek gerilimde cereyan var! Ondan.

Bunları bildiğimiz gibi günahları da bileceğiz, ibadetleri yok eden, sevabını iptal eden veyahut ibadeti tamamen ifsat eden şeyleri bilmemiz lazım. Buna fıkıh derler. Bu bilgileri olmadığı zaman insan boşuna kürek çekmiş olur, hatalara düşmüş olur, düşmemek lazım!

(*Felâ yerfüs*) "Küfretmesin! (*Ve lâ yechel*) Cahillik de etmesin! Kaba saba hareket, kalp kırıcı işler yapmasın!"

(*Ve ini'mrüün şâtemehû ev kàtelehû*) "Birisi kalkar ona ağır söz söylerse, küfrederse veyahut çekişirse, onunla savaşırsa, desin ki: (*İnnî sàimün, innî sàimün*) Ben oruçluyum, ben oruçluyum!"

Cevap bile vermesin!

Adam kendisine ağır söz söylüyor veya kavga etmek istiyor. "Ben oruçluyum." diyecek, uymayacak. Oruçlu kimse uyarsa sevabı kaçar, oruçlu olduğunu söyleyip oradan ayrılacak.

İki kimseden bir tanesi kavgaya razı olmazsa kavga olmaz, ikisi de razı olunca kavga olur. Birisi geri çekildi mi kavga olmaz. Bir adım geri çekileceksin, kavga olmaz. O üstüne bir adım daha gelir; bir adım daha çekileceksin, kavga olmaz.

"—Ben oruçluyum, ben oruçluyum!" dersen, daha da kavga olmaz. "Bu adam dindar adammış, demek ki benimle ne olursa olsun yapmayacak…" diye ümidini keser, uğraşmaz. Bu biraz da insanın kendi kendisini telkindir:

"—Ben oruçluyum, buna uymamam lâzım. Benim buna kötü sözü söylememem lâzım, söylersem sevabı kaçar…" Kendi kendisine de telkin mânasına gelir.

c. Hastalıkta ve Yolculukta Yapılamayan Ameller

Üçüncü hadîs-i şerîf.
Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan Ebû Dâvud rivayet etmiş.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[136]

إِذَا كَانَ الْعَبْدُ يَعْمَلُ عَمَلاً صَالِحًا ، فَشَغَلَهُ عَنْهُ مَرَضٌ أَوْ سَفَرٌ ، كُتِبَ لَهُ كَصَالِحِ مَا كَانَ يَعْمَلُ ، وَهُوَ صَحِيحٌ مُقِيمٌ (د. ك. عن أبى موسى)

RE. 61/3 (*İzâ kâne'l-abdü ya'melu amelen sàlihan, feşegalehû anhü maradün ev seferün, kütibe lehû kesàlihî mâ kâne ya'melu, ve hüve sahîhun mukîmün.*)

Bu hadîs-i şerîfi öğrenin, ezberleyin!

(*İzâ kâne'l-abdü ya'melu amelen sàlihan*) "Kul sağlıklı iken

---

136 Ebû Dâvud, *Sünen*, c.VIII, s.335, no:2686; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.107, no:198; İbn-i Hibbân, *Sahih*, c.VII, s.192; Ebû Mûsa el-Eş'arî RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.310, no:6703; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s. 453, no:2571.

ameli işleyip duruyorsa, âdetiyse, (*feşegalehû anhü maradün*) ama hastalandı da onu yapamaz duruma gelmişse, (*ev seferün*) veyahut yola çıktı da ondan yapamaz duruma düşmüşse; hastalık, sefer, yolculuk hâli onu, yapmakta olduğu âdeti olan, mutadı olan ibadeti yapmaktan alıkoymuşsa; (*kütibe lehû kesàlihî mâ kâne ya'melu, ve hüve sahîhun mukimün*) mü'min sıhhatli iken, seferde değilken normal zamanda o ameli yapmış gibi sevabı yazılır!"

Hasta olmadığı zaman yapacaktı, yola çıkmasaydı yapacaktı, âdet edinmişti, bırakmıyordu, mazeretinden dolayı yapamaz duruma düştü diye, Allah o sevabı defterine yazdırır, yine o sevabı kazanır.

Güzel şeyleri âdet edinmenin faydasını görüyorsunuz, yapamadığınız zaman bile Allah sevabını yazdırıyor.

Böyle bazı kârlı şeyler vardır. Bu arada onları hatırlatayım:

Mesela insan geceleyin abdestli yatarsa sabaha kadar ibadet etmiş gibi yazılır, bu kârlı, kolay bir şey! Gece, iki rekât, dört rekât namaz kılıp abdestli yatacaksın.

Bir insan yatsı namazını camide kılarsa, gecenin yarısını ibadetle geçirmiş gibi olur; sabah namazını da camide kılarsa gecenin tamamını, gündüzün tamamını ibadet etmekle geçirmiş gibi olur! O halde sabah ve yatsı namazlarında camiye gelmeye gayret edeceğiz; bunlar kolay, kârlı şeyler!

Bir insan bir iyi işi yapmaya niyet edip de, "Şu hayırlı işi becereyim, şuraya gidiyim..." der de mazereti dolayısıyla onu yapamazsa, Allah onu yapmış gibi ona sevap verir!

O halde önümüzdeki günlerde iyi şeyler yapmayı planlayalım:

“—İnşaallah şu tarihlerde umreye gideceğim.”

“—İnşaallah yarın gidip babamın elini öpeceğim.”

“—İnşaallah dedemin kabrini ziyaret edeceğim, bir Yâsîn okuyacağım.”

“—Hastaneye gidip falancayı ziyaret edeceğim!”

“—İnşaallah filanca yetimin yanına gideceğim.”

“—Elime bir para geçince şu işi yapacağım.”

Böyle güzel şeylere niyet edin! Niyetten dolayı bile mükâfat var, İslâm'ın güzelliği budur!

d. Çöldekilerin Dinini Tavsiye

İbn-i Ömer RA'dan Deylemî rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz diyor ki:[137]

إذا كانَ آخِرُ الزَّمانِ واخْتلفَتِ الأَهْواءُ ، فَعَلَيْكُمْ بِدِينِ أهْلِ البادِيَةِ ، والنِّساءِ (حب. فى الضعفاء ، والديلمى عن ابن عمر)

RE. 61/4 ((*İzâ kâne âhirü'z-zamân vahtelefeti'l-ehvâu, fealeyküm bi-dîni ehli'l-bâdiyeti ve'n-nisâ.*)

"Ahir zaman olduğu, dünyanın sonu yaklaştığı, kıyametin kopması yakın geldiği zaman arzular, hevesler fikirler çeşit çeşitlendiği, herkesin bir hava tutturup gittiği zaman, dinin ana ölçülerine uygun değil de herkes keyfine göre iş yaptığı zaman, böyle bir durum geldiği zaman sizin boynunuza çöl ahalisinin dindarlığını, kadınların dindarlığını uygulamak borç olsun!"

Allahu a'lem bu şu demektir: Çölde bilgi çabuk yayılmaz, insanlar geleneksel hâllerini daha iyi korurlar, köyde de öyledir. Büyük şehirlerde modalar çabuk türer, çabuk yayılır ve insanlar çabuk değişir.

Bugün de öyle, Anadolu'nun mert köylüsü dindarlığına bağlı, şehrin açıkgöz ahalisi dindarlıktan kopmuş! Plajlarda küçücük bezi önüne takıyor, o kadar da arkasında; kadın meydana çıkıyor... Erkek de çatal çatal görünmez boynuzlarıyla onun yanında, tıpış tıpış, tıkır tıkır... Kumlarda beraber yürüyorlar, dönüyorlar, yanıyorlar. Döner kebap...

Adam utanmıyor! Adamın da önünde şu kadarcık bir bez; bel kısmından değil vücudun her tarafı yanacak, kapkara olacak, yanmayan yer beyaz yer kalmasın diye örtülü kısmın santimetrekaresini azaltıyor, azıcık utanması olmazsa onu da çıkartacak da belki polis takip eder diye çıkartmıyor! Çıkarsa ne icap eder, ne kaldı ki zaten! Belli olmayan ne kaldı ki ortada, her tarafı belli! Karı da çıkıyor koca da çıkıyor çocuk da çıkıyor... Bir

---

137 İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.264; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.256, no:996; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.179, no:908; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.441, no:2536.

büyük felaket, çok korkunç bir şey!

Bu moda nereden geldi?

Bizim ananemizde var mıydı? Bizim ananemizde deniz bile yoktu! Bizim dedelerimiz ilkbaharda yazlaya, yazın da yaylaya çıkarlardı.

Yazla, "baharda çıkılan yer" demek.

Yayla, "yazın çıkılan yer" demek.

Neden? Orada otlar yeşildir, baharda yaylaya çıkarlardı. Hayvanlar otlar, sütler sağılır, peynirler yapılır, süzülür, tulumlara doldurulur, yoğurtlar yapılır, süzülür, torbalara konulur, kışlıklar hazırlanır, kavurmalar yapılır…

Havalar biraz ısınmaya başladı mı, otlar azaldı mı daha yüksek yerlere, yaylalara çıkılır, soğuklar başladığı zaman aşağı inilirdi. Kış yazdan hazırlanırdı. Hem yukarıda sivrisinek yaşamaz, hem tertemiz hava olur, pırıl pırıl hava… Kış günü gibi giyinik, kuşağı belinde, sırtında kalın kumaşları vs. Öyle geçerdi! Aşağıları beğenmezlerdi, aşağılara "Bataklık, sıtmalık yerler, sivrisineğin çok olduğu yerler…" derlerdi.

Antalya'nın doğusunda Side şehri diye antik bir şehir var. Sandık gibi kesme taşlarla eski kavimlerin yaptığı bir tiyatroları, hamamları olan bir büyük şehir, suları bilmem kaç km uzaklıktan kemerlerle getirilmiş, bizim Bozdoğan Kemeri gibi otuz küsur km bir yerden su getirilmiş eski zaman mamuresi, çok muhteşem bir yer. Yıkılmış, yok olmuş!..

Nasıl yıkılmış?

Sivrisinekler ahalisini mahvetmiş. Şu kadarcık mahlûklar yiye yiye, ısıra ısıra sıtmadan bitirmişler. Bizim dedelerimizin âdeti sıtmalık yerlerde kalmak değil de yukarılara doğru çıkmaktı. Şimdi örf, töre değişti. Amerikalılar Avrupalılar; "Deniz güzel, faydalı, yüzmeyi öğrenmek lazım…" derken millet şimdi plajlara rağbet ediyor, plajlarda nefsin de hoşuna giden çok manzaralar var; röntgencilik var, teşhircilik var, her türlü müstehcen fikir ve ruhî sakatlık, hastalık, sapıklık var; o da hoşuna gidiyor…

Bizim Edebiyat Fakültesinde bir profesör arkadaşın ziyaretine gitmiştik. Delinin bir tanesi —normal bir insan değil— onun talebesiymiş, ne dedi?

Güler misiniz ağlar mısınız:

"—Şu mini eteği icad edenlerden Allah razı olsun!" demesin mi?

Deli, kanaatini açıkça söyleyiverdi. Mini etek nefsine hoş geliyor, "Allah razı olsun!" dedi. Şeytanın işinden Allah razı olur mu? Ama kafaya bak!

“—Sen nasıl böyle söz söylersin, Allah çarpar!” dedim, biraz anlattım.

Bizimle namaza geliyor, namaz kılıyor; bir taraftan da, "Mini eteği icad edenlerden Allah razı olsun." diyor. Çoğunun kafası böyledir. Şu zamanda siz onların nüfus kâğıtlarına bakmayın, çoğunun kafası budur!

"—Allah razı olsun şu plajı icad edenlerden, bu müstehcenliği çıkaranlardan, bu çıplak gezenlerden…" diyecek hale gelmiş.

Millet o kadar sapıtmıştır, o kadar şaşırmıştır, rağbetinden belli. Şehirde insan kalmıyor, bakmayın İskender Paşa'nın tıklım tıklım dolu olduğuna; şehirde insan yok… Nerede? Bu baylar, bayanlar nereye gitti, sayın bayanlar, soyunan boyananlar hepsi deniz kenarında marsık gibi yandılar! Geldikleri zaman

tanıyamazsın!

“—Ben bir beyaz komşu tanıyorum, zifte girmiş çıkmış. Ben terbiyeli bir kız sanıyorum; nerede?”

“—İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn… Öldü, mânen öldü.”

“—Terbiyeli bir çocuk vardı, ne oldu?”

"—Sorma hocam, raydan çıktı, yoldan çıktı…"

Çıkar tabii. Daha neler olur? Sebep olanlar da fiilen yapanlar da engellemeyenler de mes’ul…

Onun için büyükşehirler, kültürlü yerler; tesirlerin çabuk yayıldığı yerlerdir. Öteki taraflar ananesine sadık yerlerdir. Bir de herkes herkesi tanıdığı için herkes herkese nasihat eder "Yapma böyle, ayıptır!" diye engellerler. Şimdi sen burada birisine "Şöyle yapma!" desen, diyemiyorsun; âdet olmamış.

İstanbul'da emr-i mâruf nehyi münker vazifesi iptal!

“—Emr-i mâruf nehy-i münker yapmak Allah'ın farzı değil mi?”

Öyle ama Mekke'dekine, Medine'dekine yapsın!

“—Zaten oradaki iyi insan, oradakine emr-i mâruf yapsan ne olacak yapmasan ne olacak?”

Adam beş vakit namazı senden daha iyi kılıyor. Gel bakalım, sen İstanbul'da emr-i mâruf nehyi münker yap!"

Rahmetli Ali Amca vardı: Şakacı bir insandı. Mekânı cennet olsun. Beş vakit namaza muntazam gelen uzun boylu ama ihtiyarlamış, beli iki kat olmuş hacı amca. Şaka yapıyor:

"—Kur'ân-ı Kerîm'de Tebbet Sûresi yok…" diyor.

"—Bunu niye böyle diyor?" dedim.

İmamın onu okumamasına kızıyor!

Sırayla hepsi okunacak! Tebbet de okunacak, Kâfirûn Sûresi de okunacak, hepsi okunacak! Seçme yapıp bazısının okunup bazısının okunmadığına zihni takılmış. Hepsi okunur! Kur'an-ı Kerîm'in her süresi okunur, ayrım yapılmaz. Bazılarını sevip bazılarını sevmemek olmaz, diye tenkitte bulunuyordu.

Sonra:

"—Bu hafızlar ne biçim hafız, vakf-ı nebîyi bilmiyorlar!" diyor.

Vakf-ı nebî nedir?

Kur'ân-ı Kerîm'de Peygamber Efendimiz'in durduğu belirli olan yerler. “Efendimiz bir âyeti okurken şurada durmuş.” diye bazı

Kur'ân-ı Kerîmler'in baskılarının üzerinde yazar: (*Vakfu'n-nebiyyi*) Rasûlü'llah'ın durduğu yer! Oralarda durmak lâzım! Çünkü bir şey var ki, Efendimiz onun için orada durmuş; nefes almış, beklemiş düşünmüş, tefekkür etmiş.

"—Gençler bunları bilmiyor!" diyordu.

Rahmetli nur içinde yatsın, iyi insandı, mert insandı. Bir gün:

"—Bu benim başıma gelen ne, dışarıda bu ne edepsizlik?" diyor.

"—İhtiyar herhalde birisine kızdı." dedim. "Sizi kim üzdü?" dedim,

"—Davet etmedim, geldi başıma, on beş gündür gitmiyor!.."

"—Ne?" dedim:

Meğerse nezle olmuş. Davetsiz geldi, bir taraftan da gitmiyor. Şakacı, hem ciddi hem şakacı!

Allah cümle geçmişlerimize rahmet etsin... Ruhaniyeti rahmet istedi, dua aldı, siz âmin dediniz.

"—Kafaların değiştiği, heva-yı nefislerin coştuğu, ahir zaman olduğu zaman bâdiye halkının ve kadınların dinine sarılın!"

Kadınlar erkeklerden daha dindar! Biz burada erkek erkeğe konuşuyoruz; kadınlar birçok ilçede, ilde erkeklerden ileri, daha dindar, daha evine bağlı! Erkek kendisini daha efe, ceketi omuzunda yandan çarklı, belinde bıçak, tabanca bilmem ne, daha hür hissediyor…

Allah'ın günahlarına karşı hürriyet olur mu?

Allah'ın günahını kadın da işlemeyecek, erkek de işlemeyecek! Flört yapıyor, metres tutuyor;

"—O erkektir, yapar!" diyorlar.

Söyleyenin de ağzını cart diye yırt!

Erkektir yapar. Öyle şey olur mu! Erkektir yaparmış. Karadeniz'de âdet öyleymiş. Öyle diyorlar.

Öyle şey olur mu, Karadeniz en dindar yer!

"—Erkekler yaparmış, yaparsa ayıp olmazmış; kadınlar yaparsa ayıp olurmuş…"

Öyle şey olur mu, kadına da erkeğe de haram haramdır!

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ (النور:٣٠)

(*Kul li'l-mü'minîne yeğuddù min ebsàrihim ve yahfezù furûcehüm*) "Mü'min erkeklere söyle ey Rasû'l-i Zîşânım, gözlerine sahip olsunlar, namuslarını korusunlar, harama kuşak açmasınlar!" (Nur, 24/30)

Ondan sonraki ayette de:

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ (النور: ٣١)

(*Ve kul li'l-mü'minâti yağdudne ebsàrihinne ve yahfazne furûcehünne*) buyruluyor. Yâni, "Hanımlara da söyle, onlar da gözlerine sahip olsunlar, haram olan yerlere, kişilere bakmasınlar; namuslarını korusunlar, namuslarını pâyümâl etmesinler!" (Nur, 24/31) diye tavsiye, iki tarafa birden veriliyor.

Bir de tersine diyorlar ki:

"—Erkek bir kadına baktığı zaman günah; kadın camın, kafesin arkasından erkeğe bakarsa günah değil…"

Öyle şey olur mu? O da doğru değil. Kadın da bakmayacak! Ahali dindarlığı doğru bellememiş, yanlış kanaatler yerleşmiş ama umumi bir çizgi olarak köylerde daha mahfuz kalıyor, Anadolu daha mahfuz.

Dinî bakımından plajların olduğu bölgeler; Akdeniz, Ege bölgesi daha bozuk! Din, iman gevşemiş; içki, kumar yaygınlaşmış. Adam; Efes, Milet, Kuşadası taraflarında duvarın dibine yatmış. Bira şişesini yukarıdan lıkır lıkır döküyormuş, ağzına isabet ettirmeye çalışıyormuş, keyfinden yere yatmış çamura batmış… Yukarıdan bira döküyor, yarısı ağzından içeri giriyor yarısı dışarı! Şortlarla vs. rezalet…

Ben Beyazıt'a gittim, orası da öyle. Beyazıt semti sanki Türkiye değil; Romanya, Bulgaristan veya Rusya gibi! Giyimler kuşamlar acaip!

Peygamber Efendimiz;

"—Asıl dinin bozulmadığı yerlerdeki dindarları örnek alın!" diyor. Dinin korunduğu, bozulmadığı, bid'atların çıkmadığı yerleri esas alın!"

Allahu a'lem, "Onlar daha muhafazakârdır." denmiş oluyor.

e. Allah-u Teàlâ'nın En Yakın Semâya Nüzûlü

Başka bir rivâyet Hazret-i Ali RA Efendimiz'den. İbn-i Mâce'de var ve Beyhakî'nin *Şuabü'l-İmân*'ında var.

Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuşlar:[138]

إِذَا كَانَتْ لَيْلَةُ النِّصْفِ مِنْ شَعْبَانَ، فَقُومُوا لَيْلَهَا وَصُومُوا نَهَارَهَا.

فَإِنَّ اللهَ يَنْزِلُ فِيهَا لِغُرُوبِ الشَّمْسِ إِلَى سَمَاءِ الدُّنْيَا، فَيَقُولُ: أَلاَ

مِنْ مُسْتَغْفِرٍ لِي فَأَغْفِرَ لَهُ؟ أَلاَ مُسْتَرْزِقٌ فَأَرْزُقَهُ؟ أَلاَ مُبْتَلًى

[138] İbn-i Mâce, Sünen, c.IV, s.301, no:1378; Hz. Ali RA'dan.

فَأُعَافِيَهُ ، أَلاسَائِلٌ فَأُعْطِيَهُ ، أَلا كَذَا ، أَلا كَذَا ، حَتَّى يَطْلُعَ الْفَجْرُ (ه. هب. عن على)

RE. 61/5 (*İzâ kâne leyletü'n-nısfi min şa'bân, fekùmû leyletehâ, ve sûmû yevmehâ; feinna'llàhe yenzilü fîhâ li-gurûbi'ş-şemsi ilâ semâi'd-dünyâ, feyekùlü: Elâ müstağfirun feağfira lehû, elâ müsterzikun feerzukahû, elâ mübtelen feuafiyehû, elâ sâilün feu'tiyehû, elâ kezâ elâ kezâ hattâ yatlua'l-fecru.*)

Şaban ayının ortasında bir kandil var, nedir? *Beraat* kandili!

Recep ayı girdiği zaman Receb'in ilk Cuma gecesi *Regaib* kandilidir.

Receb'in yirmi yedinci gecesi nedir? *Mi'rac* kandilidir.

Şaban'ın ortası, on dördünü on beşine bağlayan gece *Berat* gecesidir.

Sonra Ramazan'ın içinde Kadir gecesi var.

Dört tane kandil, bir de Mevlid var.

Râvisi Hz. Ali Efendimiz, Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

(*İzâ kânet leyletü'n-nısfı min şa'bân*) "Şa'ban'ın yarısı gecesi olunca —yâni bu Berat Gecesi— (*fekùmû leyletehâ*) bu geceyi ayağa kalkıp, yâni uykudan kalkıp demek, abdest alıp namaz kılmak demek... Bu gece kalkıp namaz kılın! Yâni uyku uyumayın, kalkın, geceyi ihyâ edin namazla niyazla... (*Kùmû leyletehâ*) Gecesinde namaz kılın, (*ve sùmû nehârehâ*) gündüzünde de oruç tutun!"

Gündüzü de mübarek bir gün, gecesi de mübarek bir gece! Gece ibadet edin, gündüz oruçlu olun!

Gündüz olalım sàim
Gece olalım kàim…

Şairin "Mevlâ görelim neyler" dediği gibi, o gün öyle yapın.

Neden? Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri sebebini şöyle açıklıyor:

(*Feinna'llàhe yenzilü fîhâ li-gurûbi'ş-şemsi ilâ semâi'd-dünyâ*) "Güneşin batması üzerine, güneş batıdan batınca Allah-u Teàlâ

Hazretleri dünya semasına, en yakın semâya iner!"

Tabii bunun ibare olarak doğrusu ile's-semai'd-dünya dünya, sema kelimesinin sıfatıdır, onun için es-semâi'd-dünyâ olması lazım, Allahualem öyledir.

(*Feyekùlü: Elâ müstağfirun feağfira lehû, elâ müsterzikun feerzukahû, elâ mübtelen feuafiyehû, elâ sâilün feu'tiyahû, elâ kezâ, elâ kezâ hattâ yatlua'l-fecru.*)

"En yakın semaya Allah-u Teàlâ Hazretleri rahmetiyle nüzul eder ve buyurur ki:

'—Yok mu içinizde tövbe istiğfar edecek, onu affedeyim, istesin de affedeyim; rızık isteyeniniz yok mu, ona istediği rızkı veriyim; bolluk bereket isteyen, istediğine vereyim; yok mu hastalıklı bir kimse ki 'Yâ Rabbi bana şifa ver.' desin de ona şifa vereyim; yok mu benden bir dileği, talebi olan ki bu gece istediği şeyi vereyim!' diye fecr atıncaya kadar seslenir."

Fecir atıncaya kadar; "imsak kesilinceye, oruç, yememe vakti, sahur bitinceye kadar" demek.

Demek ki, bizim yıllık çizelgemize yazacağımız ikinci bir şey daha çıktı: Şaban'ın on dördünü on beşine bağlayan gece; gece ibadeti yapacağız, kalkacağız. Allah'ın semaya nüzul ettiğini bileceğiz, yok mu affını isteyen, yok mu şifa isteyen, şifa vereceğim; yok mu talebi olan, talebini karşılayacağım; yok mu rızk isteyen, rızkını bollaştıracağım… dediğini bilecek, "Ver yâ Rabbi!" diyecek, isteyecek, "Affet yâ Rabbi!.." diyecek; muradlarını sıralayacak. Muradları sıralamanın zamanlarından birisini bu hadîs-i şerîfte öğrendik.

İnşaallah Şaban'ın yarısı günü geldiği, zaman Beraat Gecesi olduğu zaman da söyleriz; belki dergiler, gazeteler yazar.

Allah nasib etti, bugün gittik Akra, Ak radyomuzda Mevlid kandili konuşmamızı yaptık. Allah nasib etti.

Siz duvara bir karton yapın, yapıştırın. Takviminizin o sayfasına o notu ekleyin veya cebinizde bir defter olsun.

En iyisi bir cep takviminizin bulunması, o günü açıp oraya kaydetmek en iyisi!

f. Cuma Günü Gusletmek

Taberânî'den, Cuma günüyle ilgili bir hadîs-i şerîf. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[139]

إِذَا كَانَ يومُ الْجُمُعَةِ ، فَغَسَلَ أَحَدُكُمْ رَأْسَهُ ، وَاغْتَسَلَ وَغَدَا وَابْتَكَرَ ، ثُمَّ دَنَا فَاسْتَمَعَ وَأَنْصَتَ ، كَانَ لَهُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ يَخْطُوهَا ، صِيَامُ سَنَةٍ ، وَقِيَامُ سَنَةٍ (طب. عن أوس بن أوس)

RE.61/6 (*İzâ kâne yevmü'l-cumaati, fegasele ehadüküm re'sehû, va'ğtesele ve gadâ ve ebtekera, ve denâ fe'stemea ve enseta; kâne lehû bi-külli hatvetin yehtùhâ siyâmu senetin, ve kıyâmu senetin.*)

Adeta Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kerametlerini; bugüne mahsus kullarına ikramını, kerametini görüyoruz. İnsan diyebilir ki; "Şaban kaç ay sonra gelecek? Ramazan, Kurban arafesi, kaç ay sonra gelecek…"

O vakte kadar yaz, çiz, not et, diyoruz; şimdi karşımıza ne geliyor?

Cuma günü, haftada bir gelen bir şey; o kadar uzak bir vakit değil! Peygamber Efendimiz cuma günü ile ilgili ne buyurmuş:

(*İzâ kâne yevmü'l-cumaati, fegasele ehadüküm re'sehu va'ğtesele.*) Cuma günü olduğu zaman sizden biriniz başını yıkarsa, tepeden tırnağa yıkanırsa…"

Peygamber Efendimiz başa özel bir tabir ile dikkati çekmiş; çünkü saçlar uzundu, bir de güzel kokular sürülüyordu, bir de yağlanıyordu. Duhan; saçları yağlamak, briyantinlemek vardı, saçın sıhhati bakımından gerekiyordu. Yağlanması, oranın iklimine yapılan âdetlerdendi. Oranın yağlanması zamanla ne olur? Özellikle yıkanmayı gerektirirdi. Onun için Peygamber Efendimiz bu sebeple; "Kim başını yıkarsa…" diyor.

---

[139] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.8, no:16206; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.I, s.216, no:587; Abdürrezzak, *Musannef*, c.III, s.259, no:5556; Evs ibn-i Evs RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.762, no:21295; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.490, no:2632.

(*Va'ğtesele ve gadâ*) "Bütün vücudunu gusül alıp yıkarsa ve erkenden giderse…"

Gadâ-gudveden-gadveden; erkenden camiye gitmek demek. Cuma günü ne kadar erken giderse, o kadar sevabı çok olur.

Suud ahalisi buna dikkat ediyor. Saat onda camiye gittiğiniz zaman tıklım tıklım dolmuş buluyorsunuz. Millet sevaplı işi biliyor. Bizde öyle değil; cumaya erken gelenler olur, saatine bakar yarım saat kala gelir. Daha erken gelse sevabı daha çok, namazı beklediğin müddetçe namazdaymış gibi sevap alacaksın! Erken gelenin yedi koyun kesmiş gibi, bir deve kesmiş gibi sevabı olacak, kaçırma!

Dışarıda dolanır, bahçede oturur, sohbet eder, konuşur ancak müezzin çıkıp bir özel salâ verince o zaman giriyorlar.

"Sizden biriniz başını, gusül abdesti alıp vücudunu yıkarsa, camiye erken giderse, (*ve denâ*) imamın, hatibin yerine yakın oturursa…"

Çünkü cami büyük olduğu zaman imamın ne dediği zor durumda kalıyor. O zaman mikrofon da yok. Şimdi mikrofon var, bir kolaylık, bir nimet, bir vasıta; sesinizi alıyor, büyütüyor, buradan da, yan taraftan da, o taraftan da, alt kattan da, karşıdaki binalardan da duyuluyor, evin yakında olsa oraya çeksen oradan duyulur. Bu bir nimet, kolaylık. Sesin duyulmasına yardımcı oluyor.

Mekke'de de var, Medine'de de var. İmam Allahu ekber dediği zaman her taraftan duyuluyor. Sûreyi okuduğu zaman herkes dinliyor. Ramazan'da Harem-i Şerif'in en üst tarafına çıkıyorsun. Rüzgâr yayla gibi püfür püfür esiyor. Ondan sonra imam hatimle namaz kıldırmaya başlıyor. Sen de öyle kulağın Kur'an-ı Kerîm'le dola dola ne güzel namaz kılıyorsun. Nimet bunlar ama öyle olmayınca ne olacak.

Erken gidecek, imama yakın oturacak!

(*Ve'stemea ve enseta*) "Kulağını açıp iyice dinlerse ve susarsa, konuşmazsa, sağla solla ilgilenmezse, hatta konuşana sus bile demeyecek kadar susarsa; (*kâne lehû bi-külli hatvetin yehtùhâ siyâmu senetin, ve kıyâmu senetin*) attığı her adım için bir sene oruç tutmuş gibi, bir sene gece namazı kılmış gibi sevap alır!"

İnsan bunca günahkârlığıyla neden cennete giriyor, anla! Allah

büyük sevap veriyor, büyük sevaplarla büyük sermayeler birikiyor da büyük günahlar siliniyor da ondan cennete gidebiliyor. Yoksa helâk olması lazım, bu milletin başına taş yağması lazım! Edepsizliklerinden dolayı koca koca taşların yağması lazım, dünyanın gümbür gümbür meteor yağmuruna tutulması lazım; öyle olmuyor!

Neden?

Allah küçük işlere büyük sevaplar veriyor! Cuma günü erkenden kalkacak, başını, vücudunu güzelce yıkayacak, güzel abdest alacak, tertemiz olacak, cici cici giyinecek, erkenden camiye gelecek…

"—Hocam vaiz yok…"

Olmasın; aç Kur'an oku, al eline tesbihi çek!

İmama yaklaşacak, hatibe iyice yakın oturacak, iyice dinleyecek, susacak, konuşmayacak. Attığı her adım için Allah bir senelik oruç, bir senelik namaz kılma sevabı bahşeder.

Bu kadar küçük işle bu kadar büyük mükâfatlar olur mu, diyenlere Kadir Sûresi'ni hatırlatırım:

لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ (القدر:٣)

(*Leyletü'l-kadri hayrun min elfi şehrin*) "Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlıdır." (Kadir, 97/3) buyruluyor.

Bir Kadir Gecesi bin aydan daha hayırlı oluyor, olabiliyor. Allah verince verebiliyor.

g. Cuma Günü Salât ü Selâmı Çok Eylemek

Ebû Hüreyre RA'dan rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[140]

إِذَا كَانَ يَوْمُ الْخَمِيسِ ، بَعَثَ اللهُ مَلاَئِكَةً مَعَهُمْ صُحُفٌ مِنْ فِضَّةٍ ، وَأَقْلاَمٌ

[140] İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk,* c.XLIII, s.142; Temmâmü'r-Râzî, *Fevâid*, c.III, s.178, no:1166; Ebû Hüreyre RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.I. s.494, no:2177; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.493, no:2640.

مِنْ ذَهَبٍ ، يَكْتُبُونَ يومَ الخَمِيسِ ولَيْلَةَ الجُمُعَةِ ، أكْثَرَ النَّاسِ عَلَيَّ صَلاةً

(كر. عن أبى هريرة)

RE. 61/7 (*İzâ kâne yevmü'l-hamîsi, beasa'llàhu melâiketen meahüm suhufun min fiddatin, ve aklâmin min zehebin, yektubûne yevme'l-hamîsi ve leylete'l-cumuati, eksere'n-nâsi aleyye salâten*)

(*İzâ kâne yevmü'l-hamîsi*) "Perşembe günü olunca, (*beasa'llàhu melâiketen meahüm suhufun min fiddatin, ve aklâmin min zehebin*) Allah yaprakları gümüşten, gümüş yapraklı defterleri olan, altından kalemleri olan melekler gönderir!"

(*Yektubûne yevme'l-hamîsi ve leylete'l-cumuati, eksere'n-nâsi aleyye salâten*) "Perşembe günü ve cuma akşamı bana en çok salât u selâm getirenleri o gümüş defterlere o altın kalemlerle yazarlar!"

"—Filancanın oğlu falanca perşembe günü, cuma gecesi Efendimiz'e salât u selâmı çok söyledi." diye yazarlar, bunun sevabı çok fazladır.

Peygamber Efendimiz'e salât ü selâm getirmenin sevabı fazladır, ecri büyüktür, mükâfatı çoktur.

Muhterem kardeşlerim!

Dilinizin vazifelerinden birisi Peygamber Efendimiz'e salât u selâm getirmek olsun. Biz dervişlere, tarikate yeni girenlere tavsiye ediyoruz:

"100 defa *Estağfiru'llah* deyin, 100 defa *Lâ ilâhe illa'llah* deyin, 1000 defa *Allah* deyin, 100 defa *Salevât-ı şerîfe* getirin, 100 de *İhlâs Sûresi* okuyun!" diyoruz.

Neden? Bunlardan dolayı.

Biz bunları kendi kendimize söylemiyoruz. Okuduğumuz bilgilerin özetini, hülâsasını, sonucunu, neticesini size söylüyoruz, yaparsanız o sevapları kazanıyorsunuz.

"—100 defa salât u selâm getirin!" diyoruz.

Perşembe, cuma günü salât u selâm getirmek çoğalacak, o günlerde daha çok yapacağız, yapacaksınız. Elinizde tesbih, dilinizde Rasûlüllah Efendimiz'e salât u selâm. Melekler de adınızı altın kalemlerle gümüş yapraklara yazıp Allah-u Teâlâ hazretlerine arz edecekler!

Başka hadîs-i şerîf:

"—Bir kul salât u selâm getirdiği zaman, salât u selâm ağzından çıkar çıkmaz Rasûlüllah'a bildirilir, melekler tarafından altın bir tabak içinde sunulur: 'Yâ Rasûlallah, İstanbul'dan filancanın oğlu sana salât u selâm getirdi.' derler."

Rasûlüllah Efendimiz de o salât u selâma cevap verir, ne der?

"—*Ve aleyküm selâm*, Allah'ın selâmı sana da olsun!" derse kurtulursun.

Es-selâmü aleyküm'ün karşılığı nedir?

"—*Ve aleyküm selâm*!"dır.

Rasûlüllah, "*Ve aleyküm selam*!" dedi mi insan ihyâ olur. Onun için Rasûlüllah'a salât u selâmı çok edeceğiz. Cuma gecesi bilhassa müteyakkız olacağız, salât ü selamı çok yapacağız.

Allah ecrinizi, sevabınızı çok eylesin...

h. Yetimin Başının Okşanması

İbn-i Abbas RA'dan rivayet edilmiş.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[141]

إِذَا كَانَ الغُلامُ يَتِيمًا ، فامْسَحُوا بِرَأْسِهِ هكَذَا إلى قُدَّام ؛ وَإِذَا كَانَ لَهُ أَبٌ ، فَامْسَحُوا بِرَأسِهِ هٰكَذَا إِلى خَلْفَ مِنْ مُقَدَّمِهِ (طس. عن ابن عباس)

RE. 61/8 (*İzâ kâne'l-gulâmü yetîmen, femsehû bi-re'sihî hâkezâ, izâ kuddâm; ve izâ kâne lehû ebün, femsehû bi-re'sihî hâkezâ, ilâ harfin.*)

(*İzâ kâne'l-gulâmü yetîmen*) "Çocuk yetimse, babasızsa, babası olmayana yetim derler; (*femsehû bi-re'sihî hâkezâ, izâ kuddâm*) onun başını arkadan öne doğru okşayın. (*Ve izâ kâne lehû ebün*) Eğer babası varsa anası ölmüşse, ona da öksüz deniyor; (*femsehû bi-re'sihî hâkezâ, ilâ harfin*) önden arkaya doğru okşayın!"

Yetime, yoksula, öksüze müslümanın gayreti çok olacak, ona şefkat gösterecek, ona kefil olacak, ona bakacak, besleyecek, büyütecek, güçlenecek, mümkünse ev-bark sahibi edecek; evlendirecek, iş güç sahibi edecek…

Yapması lazım! Mü'minin, ölmüş kardeşinin çocuklarını açıkta bırakması Müslümanlığa yakışmaz! Müslüman kardeşinin geride bıraktığı çoluğuna çocuğuna, karısına lakayt kalamaz. Onun için biz bu gibi sebeplerden Başbağlar katliamında şehid olan kardeşlerimizin ailelerine yardım olsun diye bir kampanya açtık. Ev alıverelim, çocuklarını özel okullarda güzel okutalım, yüksek kaliteli yetişsin, diye bir kampanya açtık.

i. Kur'an'ı En İyi Bilen İmam Olacak

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[142]

---

141 Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.69, no:1279; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.169, no:6004; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.III, s.454, no:2573.

142 Abdürrezzak, *Musannef*, c.II, s390, no:3812; Ebû Seleme RA'dan.

إِذَا كَانَ ثَلاَثَةٌ فِى سَفَرٍ ، فَلْيَؤُمَّهُمْ أَقْرَؤُهُمْ ، وَإِنْ كَانَ أَصْغَرُهُمْ سِنًّا ؛

فَإِذَا أَمَّهُمْ ، فَهُوَ أَمِيرُهُمْ (عب. عن أبى سلمة بن عبد الرحمن)

RE. 61/9 (*İzâ kâne selâsetün fî seferin, felyeümmehüm akrauhüm, ve in kâne asgaruhüm sinnen; feizâ emmehüm, fehüve emîruhüm.*)

(*İzâ kâne selâsetün fî seferin*) Üç kişi yolculuğa çıkıp bir yerden bir yere beraberce gidiyorlar. Namaz vakti gelince namaz kılacaklar, o zamanı düşünelim. Develerine bindiler veya yaya olarak Mekke'den çıktılar, çölde Taif'e gidiyorlar, Riyad'a gidiyorlar farz edelim. Bunlar düşe kalka bu yolculuklarına gidecekler.

(*Felyeümmehüm akrauhüm*) "Namaz vakti geldiği zaman içlerinden Kur'an'ı en iyi bilen, en iyi okuyan, mânasına en aşina olan imam olsun! (*Ve in kâne asgaruhüm sinnen*) Yaş bakımından daha küçük olsa bile…"

"—Yaşça en büyük olan mı?"

Hayır, Kur'an'ı en iyi bilen, Kur'an'a en iyi aşina olan, Kur'an'ı en iyi ezberleyen imam olacak, öne geçecek! Peygamber Efendimiz; "Yaşça küçük olsa bile!" diye onu da ekliyor.

"—Arka taraftaki aksakallı, ihtiyar; ön taraftaki genç… Olmadı, ihtiyar varken bu genç imamlığa geçer mi?"

Ama bu öndeki Kur'an'ı daha çok biliyor.

Bizim *Akra* radyosunu seçerken de ismini buradan seçtik.

Akra'; "Kur'an'ı en iyi okuyan, en iyi bilen" diye bir Ak-Radyo dedik ama bir de bu mânasını düşündük.

Akra; hem Ak radyo'nun kısaltması hem de Kur'an'ı en iyi okuyan, Kur'an'a en iyi hizmet eden, en çok aşina olan!

Tamam, güzel, pekâlâ! Küçük olsa bile imam olacakmış!

(*Feizâ emmehüm ve hüve emîruhüm*) "İmam o olduğuna göre, komutan da odur!"

Emir olmak meselesi var ya; emir, önder olmak, komutan olmak, başkan olmak!

Müslümanlar grup halindedir; kendi başına buyruk değildir, derbeder değildir, sistem dışında değildir. İslâm toplumu intizamlıdır, bir baş, bir silsile-i merasim ile gider. Başkan olana

imam derler, önder, emir derler.

"—Bu kim olacak, imamlığa kim geçecek?"

Yaşı küçük bile olsa Kur'an'ı iyi bilen geçecek!

"—İmam oldu, ne olacak?"

İmamlık onda, emirlik başkasında olmaz.

Bizim arkadaşlarımız yıllarca yanlış uygulamalar yaptılar: İmamlık birisinde; falanca adam, davulcunun oğlu, ayıplamıyoruz ama cahil, emir…

Öyle saçma şey olmaz! Madem bu imamdır, o halde emir de budur; imam da, emir de budur! Madem şu alimdir, madem namazı o kıldırıyor; o halde emir de odur!

Bir keresinde Peygamber Efendimiz bir grubu sefere gönderiyordu, hepsini tek tek karşısına aldı, dedi ki;

"—Sen Kur'an'dan ne kadar biliyorsun?.."

İmtihan etti, hepsini sorguya çekti.

"—Yâ Rasûlallah şu sûreyi biliyorum, şu sûreyi bilmiyorum…"

Ötekisine sordu, ötekisine sordu; nihayet genç bir delikanlıya —savaşa gidecekler, o da sefere gidiyormuş— ona sordu:

"—Kur'ân-ı Kerîm'den sen ne biliyorsun?"

O da dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah, şunu biliyorum, bunu biliyorum, bir de Bakara Sûresi'ni biliyorum!" dedi.

Bakara sûresi 286 âyet, iki buçuk cüz.

"—Bakara sûresini biliyor musun?"

"—Biliyorum yâ Rasûlallah."

(*İzheb feente emîruhüm*) "Git, bunların başkanı, komutanı sensin!" dedi. Neden?

İşler her yerde Allah'ın rızasına uygun yapılacak! Onun için Kur'an'ı en iyi bilen önde olacak!

Fâtiha-i şerîfe mea'l-besmele!

29. 08. 1993 – İskenderpaşa Camii

17. ÜMMETİN HAYIRLILARI

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî, *ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn…*

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا كُنْتَ فِي الْقَصَبِ ، أَوِ الثَّلْجِ ، أوِ الرَّدْعِ ، فَحَضَرَتِ الصَّلاَةُ ، فَأَوْمِئُوا إِيمَاءً (طب. عن علقمة بن عبد الله المزنى عن أبيه)

(*İzâ küntüm fi'l-kasabi, evi's-selci, evi'r-rad'i, fehadarati's-salâtü feevmiû îmâen.*)

Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanâtı, ikramâtı, nimeti, rahmeti dünyada ve ahirette üzerinize olsun…

Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin hadîs-i şeriflerini okuyarak dinimizi taallüm ve mânevî bakımdan tefeyyüz etmek üzere toplanıyoruz. Hadîs-i şerifler dinimizin ahkâmının en mühim kaynaklarındandır, bunları okuyarak dinimizin inceliklerini öğreneceğiz. Damlaya damlaya göl olur, her vaazda bir miktar okuya okuya kitabı devrederiz, yeniden başlarız, yeniden devrederiz.

Bizim camiamızın, tekkemizin kitabı hadis kitabıdır. Çünkü yol Peygamber Efendimiz'in yoludur; o yoldan giden kurtulur, o yoldan ayrılan bid'atlara sapan helâk olur. Allah bizi helâkten,

sapıtmaktan, şaşırmaktan korusun…

Bu hadîs-i şerifin izahına başlamadan önce evvela Peygamber SAS Efendimiz'in rûh-ı pâkine hediye olsun diye; sonra onun cümle âlinin, ashâbının, etbâının, ahbabının, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin cümlesinin ruhlarına hediye olsun diye;

Hadîs-i şerifleri nakil ve rivayet eden sahabenin, râvilerin, alimlerin; kitabı yazan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hocamız'ın; kendisinden feyz aldığımız Muhammed-i Zâhid-i Bursevî Hocamız'ın ruhuna hediye olsun diye;

Bu beldeleri fetheden Fatih Sultan Muhammed Han Hazretleri'nin ve mübarek ordusu mensuplarının ve diğer fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye;

İçinde ibadet ettiğimiz şu caminin banisi İskenderpaşa'nın ve bu camiyi zaman zaman tamir, tecdit ve tevsi ederek hizmette tutmuş olan bütün hayrat ü hasenât sahiplerinin ve diğer İslâm beldelerinin her yerindeki hayırları yapan hayrat ü hasenât sahiplerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Bu diyarlarda medfun bulunan enbiyâullah, evliyâullah ve sàlihlerin, Allah'ın sevgili kullarının ruhlarına hediye olsun diye; uzaktan yakından kardeşlik duygularıyla, ilim aşkıyla, dindarlık saikasıyla, şu vaaza nice zahmetler çekerek gelen siz kardeşlerimizin âhirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye;

Biz yaşamakta olan, imtihanı devam etmekte olan müslümanlara da Rabbimiz tevfîkini refîk eylesin, şu hayat imtihanını başarıyla götürelim, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin rızasına vasıl olalım, iki cihanda aziz ve bahtiyar olalım, cennetiyle cemaliyle müşerref olalım diye; hadislerini kitaplardan okuduğumuz o Rasûl-ü Ekrem, Nebiyy-i Muhterem Efendimiz Hazretlerine âhirette, Firdevs-i A'lâ'da komşu olalım diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerif* okuyalım, buyurun!

……………………

a. Uygunsuz Yerlerde Namaz Kılınışı

Okumakta olduğumuz hadîs-i şerifler, *Râmûzü'l-Ehâdîs*

kitabımızın 62. sayfasının başından itibarendir.

Peygamberimiz SAS Hazretleri Taberanî'nin Alkame ibn-i Abdullah'tan, onun da babasından naklettiğine göre buyuruyor ki:[143]

إِذَا كُنْتَ فِي الْقَصَبِ ، أَوِ الثَّلْجِ ، أوِ الرُّدَاعِ ، فَحَضَرَتِ الصَّلاةُ ، فَأَوْمِئُوا إِيمَاءً (طب. عن علقمة بن عبد الله المزنى عن أبيه)

RE. 62/1 (*İzâ küntüm fi'l-kasabi, evi's-selci, evi'r-rudâ'i, fehadarati's-salâtü feevmiû îmâen.*)

(*İzâ küntüm fi'l-kasabi*) "Kamışlık, otluk bir yerde, (*evi's-selci*) veyahut kar olan yerde, (*evi'r-rudâ'i*) veya mezarlıkta olduğunuz zaman, namaz vakti geldi mi, (*fehadarati's-salâtü feevmiû îmâen*) o zaman namazı başınızla îmâ ederek kılın!"

Er-rudâi mezarlık, insanların tevdi edildiği yer mânasında olabilir.

Böyle bir yerdeyken siz namaz vakti geldi mi namaz kılacaksınız ama nasıl kılacaksınız: Kamışlık, kar, kabirler var, taşlar var filan, müsait değil. Böyle bir yerde namazı başınızla ima ederek kılın!

Başın hareketiyle kılınan, yapılan şekle îmâ derler. Gözle değil de başın yarım eğilmesiyle, daha fazla eğilmesiyle olur. Yarım eğilme rükû oluyor, çenenin tam aşağıya doğru gelmesi de secde gibi oluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri rahmetinden bize peygamber göndermiştir, kitap indirmiştir, doğru yolu göstermiştir, nimetlerine gark etmiştir. Yine bizim dünya ve ahiret saadetimiz için emirler vermiştir. Kendisinin bizim ibadetimize —hâşâ, sümme hâşâ— zerre kadar ihtiyacı yoktur! İbadete, kulluğa bizim ihtiyacımız var. Biz kulluktan fayda göreceğimiz için bize hayırlı şeyleri emretmiştir:

---

[143] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VIII, s.46, no:7913; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.II, s.369, no:2980; Alkame ibn-i Abdullah el-Müzenî babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.339, no:19165; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.48, no:2749.

قُلْ إِنَّ اللهَ لاَ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ (الأعراف:٢٨)

(*Kul inna'llàhe lâ ye'muru bi'l-fahşâ'*) “Ey Rasûlüm! Onlara de ki: Allah kötü şey emretmez!” (A'raf, 7/28)

Allah'ın emirlerinin hepsi iyidir, güzeldir, faydalıdır, ilaçtır.

İlaç bazen acı olur bazen tatlı, bazen şerbet olur bazen sulfata hapı gibi, zehir gibi olur. Ağzına aldığın zaman ağzını acı yapacağından, eskiden üstüne güllaç gibi bir şeyler sararlarmış, öyle yutarlarmış. Şimdi kapsül falan yapıyorlar.

Neden? İçindeki acı. O kapsül olmasa şap gibi yanarsın, “Yandım Allah!” diye bağırırsın. Ama tabii şifa var.

İslâm'ın her emri öyledir; oruç tutmak bir şifadır, bir faydadır ama biraz ağır geliyor. Cihad bir şifadır, bir faydadır. Arada ölüm falan oluyor ama olmasa daha büyük fesat olacak. Cihad olmasa yüzbinlerce insan ölecek. Cihad olunca o kadar zayiat olmuyor, az zayiatla kapanıyor. Hele sen cihada hazırlıklı ol, sağlam dur; o zaman cihat bile olmaz.

İslâm mertlik dinidir, merdânelik dinidir. İslâm haksızların karşısında susmamak dinidir; zalimi tepelemek, mazlumun yanında yardımcı olmak dinidir. İslâm pısırıklık dini değildir! İslâm; “Boynunu bük, başını eğ, gık deme, ses çıkartma!..” dini değildir. Onun için cihadı da emretmiştir:

“—Zalimin karşısına çık, kâfirin önünde dur, paçayı kaptırma, yakayı ele verme, arazini çiğnetme, namusunu pâyimal etme!” diye Allah ona da müsaade etmiştir.

Öyle hoşuma gidiyor ki! Peygamber Efendimiz;

“—Dağın başında eşkıya sizin yolunuzu kesse 'Ver malını!' dese, vermesen; mücadele etsen şehidsin!” diyor.

“—Mal, vereyim kurtulayım…”

Öyle şey yok! Herif huy edinir, alışır; müslümandan bir şey alamayacağını bilsin!

Bizim arkadaşlardan birisine rüşvet teklif etmişler: Huduttan geçecekmiş, “Geçirmeyiz!” demişler. Hemen gitmiş rahatça kenara oturmuş.

“—Ne oluyor?” demişler.

“—Ben bu rüşveti vermem, siz de beni bekletirsiniz. Bekletin, bakalım hangimiz haklı çıkacak? Günlerce bekleyeceğim!..” demiş.

Bakmışlar ki hacı efendinin azmi kale gibi sağlam, “Hadi, geç.” demişler.

Müslüman böyledir, müslümanın ahlâkı pasif ahlâk değildir, aktif ahlâktır!

“—Filanca adam çok iyi bir adam!”

Nasılmış, neden iyiymiş?

“—Etliye sütlüye karışmaz, evden camiye camiden eve…”

Tüh yazıklar olsun! Öyle şey mi olur?!.. Hani emr-i mâruf nehy-i münker, hani kötülüğü engellemek iyiliği emretmek farzı! Allah “Etliye sütlüye karışmayın!” mı buyurmuş?

“—Yâ eyyühe'llezîne âmenû etliye sütlüye karışmayın!” diye bir âyet var mı!

Emr-i mâruf nehy-i münker var, cihad var, durmamak var, söylemek var. Zalim sultanın huzurunda hakkı söylemek var!..

Memleket batıyor, neden? Rüşvet, iltimas, adam kayırma, haksızlık, arsızlık, yüzsüzlük, edepsizlik almış yürümüş.

Neden? Müslüman, vazifesini yapmıyor da ondan! Aynı zamanda vatandaşlık vazifesidir.

Almanya'daki adamlar, bizim memleketlerdeki adamlardan daha iyi… Niye?

Bir haksızlık oldu mu hemen müdahale eder. Almanya'da bir kuyruğun önüne geç de göreyim! Geçirmez ki, kıyameti koparır. Hadi sokakta alenî bir haksızlık yap da göreyim! Hemen herkesten itiraz gelir. Hadi bakalım çöpü sokağa at da göreyim! Hemen polise telefon ederler, polis de hiç sormadan gelir, cezayı yazar, makbuzu verir, "Parayı ver!" Alır. Onu mahkemeye filan bırakmaz.

Neden?

Bu güzel bir şey! Allah'ın bize emrettiği ahlâk bu: Herkes evinin önünü süpürecek, herkes haksızlığa mâni olacak, herkes haksız insanın karşısında duracak!

Hutbeye çıkmışken Hz. Ömer'e:

"—Yâ Ömer, sen eğri olursan biz seni kılıcımızla doğrulturuz!" demek az babayiğitlik midir?

Adamı döver yahu! Hz. Ömer bu; kamçıyla geziyor, babayiğit.

Hz. Ömer sokağın karşısından geliyor, çocuklar görmüşler. Hepsi bir tarafa kaybolmuş, bir tanesi hiç kaybolmamış, yerinde durmuş. Hz. Ömer de çocukların kaçıştığını uzaktan görüyor. Ama bir tanesi kaçmamış; merak etmiş, kaçmayanın yanına gitmiş. Halife Hz. Ömer merak ediyor:

"—Evladım, öbür arkadaşların kaçtı sen niye kaçmadın?"

Çocuk demiş ki:

"—Yol dar değil ki ben durunca sen geçemeyeceksin! Geniş, sen oradan geç, ben de burada durayım. Bir kabahat yapmadım ki kaçayım!"

"—Aferin." demiş, başını okşamış.

O zamanın çocuğu bile mâşaallah güzel, Allah hepimize o güzel huyları nasib etsin…

Medine'den Mekke'ye gidiyorlarmış, yanına bir kişiyi almış.

Neden? Eskiden Araplar yol keserlerdi, kervanları vururlardı, kabileleri basarlardı, birbirlerini esir alırlardı. Medine'den Mekke'ye iki kişi gider mi?

Gider, çünkü İslâm geldi! İslâm geldi mi gider. Yolda bir

yamaçta dinleniyorlar; birisi Hz. Ömer, birisi onun yanında yol arkadaşı, yardımcısı. Orada da çoban hayvanları otlatıyor, Hz. Ömer çobana demiş ki:

"—Şuradan bize bir koyun kes, pişirelim, yiyelim!"

Çoban:

"—Ben koyunların sahibi değilim, sadece çobanıyım, sürücüsüyüm, almaya-satmaya, kesmeye yetkim yok!" demiş.

Hz. Ömer çobanı deniyor;

"—Yahu kes, 'Kurt yedi.' dersin! Ne olacak, 'Bir tanesini kurt yedi.' dersin!" demiş.

"—Sahibimi kandırdım ama Allah'ı kandırabilir miyim?!" demiş.

Hz. Ömer elini açmış hamd ü senâlar etmiş:

"—El-hamdü lillah ki memleketimin çobanı bile ne hale gelmiş, ne kadar dürüst!" demiş.

Allah, rahmetinden peygamber göndermiş, kitap göndermiş, emretmiş ama emirleri hikmetli ve kolay… Yapamayan insana da kolaylık var: Adam ayakta namaz kılamıyor; tamam, oturarak kıl. Oturarak da duramıyor, yatarak kıl mübarek. Rükûu, secdeyi, yapamıyorum; başınla ima et.

İma, "işareten" demek. Bizde ima deyince başka mâna anlaşılıyor. Namazda ima demek, "başının hareketleriyle namazı kılmak" demek. Herhangi bir mâni olduğu zaman Allah bunu da kabul ediyor. Allah'a ibadetten geri durmayacaksın, iki elin kanda olsa, üstün başın kan revan içinde olsa namazı kılacaksın!

Ben üniversite talebesiyim, hastanede ameliyat olacağım, bekliyorum. Birkaç iyi insanlar filan da geldiler, onlar da koğuşta, arkadaşız, konuşuyoruz. Sohbetten anladım ki namaz kılan] müslüman, iyi insanlar ama namaz kılmadılar.

"—Niçin namaz kılmıyorsunuz?" dedim.

"—Üstüm başım müsait değil." dedi.

Üstün başın müsait olmasa bile, her halde ve her şa'nda Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne ibadet edilir. Su yok, teyemmüm abdesti alırsın; kıpırdayamıyorum, başınla ima ederek kılarsın…

Dinimiz insanın yaptığı şeye muntazaman devam etmesini istiyor ama zorluk varsa zorluğun karşısında da kolaylığı kabul

ediyor:

"—Madem böyle yapamıyorsun şöyle yap, madem öyle yapamıyorsun böyle yap!" diye kolaylık da gösteriyor, bunu bilelim.

Allah'a hamd ü senâlar olsun. Allah-u Teàlâ Hazretleri bize Hâlıkımız, Rabbimiz olarak, âlemlerin yaratıcısı olarak ne emretseydi bizim yapmamız gerekecekti, ne emretseydi! Ve yapmak da lazım! Hz. İbrahim'e rüyada:

"—Kes evladını, kurban et!" demiş.

Bir erkek evlâdı olsun diye yanıp yakılıyordu; karısı da istiyordu, kendisi de istiyordu. Çocuk doğdu; göz bebeği, çok severek büyüttü, çok seviyordu. Allah rüyada "Kes!" diyor. Peygamberin rüyası haktır, peygamberin rüyası oyuncak değildir. Bıçağı eline aldı, çocuğun elinden tuttu, kesmeye götürdü.

Neden?

O Hz. İbrahim! Peygamber AS, Allah'ın halîli, halîlullah, Allah dostu; Allah'ın samimi dostu. Allah:

"—Çocuğunu kes!" demiş, kesmeye götürüyor. Ama Allah imtihan ediyor; Allah çocuğun kesilmesini istemiyor, istememiş, murad etmemiş, isteseydi kesecekti. O işaret üzerine kesmeye yeltenince:

"—Bunu kes! Rüyanı tasdik ettin, sıdk u sadakat sahibi olduğunu gösterdin yâ İbrahim, çocuğu kesme, bunu kes!" diye koç kurbanı göndermiş.

Demek ki Allah ne emretse yapacaktık ama, hamd ü senâlar olsun ki bize iyi şeyler, faydalı şeyler emretmiş ve de dinimizde zorluk yok!

Zorlandığımız zaman, "Meşakkat teysîri celb eder." ne demek?

Mecellenin kaidesi bu, koca Mecelle-i Ahkâm-ı Adliye-i Osmaniye'ye girmiş olan muhteşem kâide, fıkhın hülasası: "Bir yerde meşakkat oldu mu kolaylık câiz olur, kolaylık kapısı, cevaz kapısı açılır!"

Zor, adam aç kaldı, yiyeceği yok, bir domuz eti var, başka hiçbir şey yok. Domuz eti haram, ölmeyecek kadar yiyebilir! Çölde susuz kaldı, ölecek, bir bira var, başka bir şey yok; uçaktan düşmüşler, yanında bira kutusu kalmış, içebilir.

Neden? Kolaylık var, ıztırar hâlinde, muztar kaldığı zaman müsaadeler var. Dinimiz akıl, mantık, sevgi, ilim irfan dini. Ne

kadar hamd etsek azdır!

"—Canım, ne yapalım, böyle bir dine girmişiz, yaşıyoruz."

Ah sen bir dinler tarihi okusaydın, bir başka dinleri de bir bilseydin, başka insanların dinî hayatlarının nasıl hokkabazlık, kepazelik olduğunu bilseydin, dinimizin kıymetini o zaman anlardın! Dinimizin ahkâmının ne kadar kıymetli olduğunu, ne kadar ilmî, aklî, mantıkî olduğunu, ne kadar faydalı olduğunu, ne kadar sıhhî olduğunu o zaman anlardın!

Mukayese etmeyince anlayamıyorsun. El bebek gül bebek yetişmişsin, işin farkında değilsin. Sen bir meşakkat çekseydin, bir görseydin, bir Hindistan'da yaşasaydın, zavallı adamların öküze taptıklarını, tenasül cihazına taptıklarını görseydin!.. Fesubhanallah! Böyle şeyler söylenmez, insan utanır ama söylüyorum ki ne kadar abuk sabuk dinler var bilinsin, böyle din olur mu?

Şeytan kendisinin kandırabildiği insanların kafasına öyle şeyler sokar ki, öyle şeyler yaptırır ki, adamları birbirine kestirtir!

İbn Fadlan'ın seyahatnamesini okuyun. Eskiden Rusya'da, Sibirya'da kadınları nasıl kurban ederlermiş görün! Ey İslâm'ı tenkit eden yarım münevverler, yarı aydınlar, yarım yamalak aydınlar, görün bakalım! Nil bereket versin diye en güzel kızı seçip de Nil'in içine atıp boğan kavimleri bir görün bakalım! Taşa, puta, ağaca, yılana tapan insanları bir görün bakalım, İslâm'ın ne kadar güzel olduğunu anlayın!

Başka dinler ne emrediyormuş araştırın bakalım, Budizm ne emretmiş, Brahmanizm ne emretmiş, falanca filanca dinler ne emretmiş bir görün; bir de İslâm'ı inceleyin bakalım. Anlayın, o zaman güzelliğini anlarsınız. Mukayese ile anlaşılır, insanın birtakım gerçekleri anlaması bazen de mukayese ile olur.

El-hamdü lillâh bizim dinimiz Allah'ın razı olduğu yegâne din!

إِنَّ الدِّينَ عِنْدَ اللّٰهِ الْإِسْلَامُ (آل عمران:١٩)

(*İnne'd-dîne inda'llàhi'l-islâm*) "Allah'ın huzurunda geçerli, makbul din ancak İslâm'dır!" (Âl-i İmran, 3/19)

وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا (المائدة:٣)

(*Ve radîtü lekümü'l-islâme dînen*) "Ben sizin ancak müslüman olmanıza razıyım, İslâm'dan gayri bir dinle karşıma gelmeyin, ona rızam yoktur." (Mâide, 5/3)

وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ (آلعمران:١٠٢)

(*Ve lâ temûtünne illâ ve entüm muslimûn*) "Sakın müslüman olmaktan başka bir şekil ile ölmeyin! Ancak müslüman olarak ölün! Sakın başka bir ölümle ölüp de karşıma pis, müşrik, kâfir olarak gelmeyin!" (Âl-i İmran, 3/102) diyor Allah CC.

Allah bizi imandan ayırmasın… bizi müslüman olarak yaşatsın, müslüman olarak huzuruna vardırsın… Her işimizi mü'min olarak, imân-ı kâmil sahibi insanlar olarak yapmayı nasib etsin…

b. Yeni Elbise Giyince Edilecek Dua

Peygamber SAS Efendimiz bu ikinci hadîs-i şerifte bir dua öğretiyor:[144]

إِذَا لَبِسَ أَحَدُكُمْ ثَوْبًا جَدِيدًا فَلْيَقُلْ: الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي كَسَانِي ، مَا أُوَارِي بِهِ عَوْرَتِي ، وَأَتَجَمَّلُ بِهِ فِي حَيَاتِي (ابن سعد ، ش. عن عبد الرحمن بن أبى ليلى مرسلاً)

RE. 62/2 (*İzâ lebise ehadüküm sevben cedîden, felyekul: El-hamdü li'llâhi'llezî kesâni, mâ üvâriye bihî avretî, ve etecemmelu bihî fî hayâtî*)

(*İzâ lebise ehadüküm sevben cedîden*) "Sizden biriniz üzerine

---

[144] İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VIII, s.264, no:25595; İbn-i Sa'd, *Tabakàt*, c.I, s.460; Abdurrahman ibn-i Ebî Leylâ Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.297, no:41088; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.51, no:2752.

yeni bir elbise giydiği zaman, (*felyekul*) şu duayı söylesin:

(*El-hamdü li'llâhi'llezî kesâni, mâ üvâriye bihî avretî*) "Çıplaklığımı sayesinde örtebileceğim bir elbiseyi bana nasip etmiş olan Allah'a hamd ü senâlar olsun, şükürler olsun. (*Ve etecemmelü bihî fî hayâtî*) Hayatımda kendimi güzelleştirecek bir kılığa beni büründüren Allah'a hamd ü senâlar olsun!"

Yeni elbise giyiyor, elbiseyi ilk defa giyiyor, dua edecek. O duayı öğretiyor:

(*El-hamdü li'llâhi'llezî kesâni mâ üvâriye bihî avretî, ve etecemmelu bihî fî hayâtî*)

Muhterem kardeşlerim!

En ibtidaî kavimler kimlerdir?

Giyinmesini bilmeyen, her tarafı meydanda olan insanlardır. Her tarafı meydanda, fotoğrafçılar da "Allah'ın bir mahlûkunu görün!" diye şıp diye yakalamış, çekmiş. Giyinmesini kuşanmasını, örtünmesini bilmiyorlar, her tarafları meydanda! Bu ibtidaîlik!

İslâm örtünmeyi emrediyor. İdris AS hulle biçmiş, diye rivayetler olduğu için Yunus Emre diyor ya:

İdris nebî hulle biçer,
Diker Allah deyu deyu…

Örtünme İslâm'ın bir nimeti, insanın bir izzeti ve ziynetidir. Giyinmek bir ziynettir, bir nimettir, bir izzettir.

Millet bunu tabii biraz sıcaklıktan, biraz da başka duygulardan, edepsizliğinden yapıyor.

Niye edepsizliğinden diyorum; kumaş uzun, ama kenarından yukarıya kadar yırtmış, neden?

Edepsizliğinden! Kumaş olmadığından değil.

"—Vah vah zavallıcığım, ne kadar az kumaşı varmış da yetmemiş de şu kadarcık bir etek yapmış…"

Ah hocam ah! Onların kalplerinden neler geçtiğini bir bilsen sen…

"—Bu çok uzun etek giymiş, mâşaallah…"

"—Dur hocam, acele hükmünü verme; bir de yandan bak bakalım, yandan beline kadar yırtmaç yapmış!"

Neden? O da şeytanlıktan.

O da bir başka şeytanlık. Örtünüyor gibi olup da şıp açık oluverdiği zaman karşı tarafın yüreği daha çok hoplayacak diye şeytan öğretmiş.

"—Aman sakın örtünme, örtünürsen bile kenarını yırtmaçlı yap, ayağın bir taraftan görünsün, yine cehennem odunu olmaya devam et, sakın ha hayırlı bir şey yapma!" diye şeytan onu kandırıyor.

O memnun, seyreden de memnun ama işin sonu cemiyetin herc ü merc olması, ailenin yıkılması, namusun kalkması, çoluk çocuğun ortada kalması, kadının payimal olması, rezil rüsva olması... İşin sonu, sonucu o. Sen, bir anlık keyfe bakma, bu olayın sonuçlarını bir incele; sonuçları fena!

İslâm sonuçları fena olan şeyi önceden engelliyor.

"—Nereden bildin?.."

İçki insanı sarhoş ettiğinden içkiyi yasaklamış; taşımayı bile haram kılmış, satmayı bile haram kılmış.

Bizim sakallı nice bakkallar vs. vardır, camiye de gelir, beş vakit namaz da kılar; içki şişeleri de dükkânında asker gibi sıra sıra dizilmiştir. Bunlar ne?

Beyaz şarap, kırmızı şarap, votka, rakı, ispirto, likör... Gece saat 00.00'a kadar, 02.00'ye 03.00'e kadar pırıl pırıl bir dükkân açık duruyor.

Neci bu? Mezeci, içkici...

Neden? Gece o vakitte de içki lazım olabilir, sosyal hizmet yapıyor, o zamana kadar dükkân açık. Öteki dükkânlar saat 18.00'de kapanıyor, o açık.

Neden? Millet içecek!

Ama gazetelerde okuyoruz, sarhoşken tabancayı çekiyor, kardeşini öldürüyor; sarhoşken arabayı çarpıyor, boğazdan Emirgan'ın sularına uçuruyor, ondan sonra vinçle çıkartılıyor. Boğazda keyif yapmaya gitmişler de ondan sonra boğazlarından burunlarından gelmiş...

İslâm bir işin sonu kötüyse onu başından engelliyor. İslâm'ın özelliği bu. İslâm bir şeyi yasaklamışsa, o uzun bir incelemenin sonucudur; haklıdır, doğrudur. Onu öyle yaparsan onun sonuçları olan kötü durumlara düşmezsin, toplum öyle bir duruma gelmez.

Adam diyor ki:

“—Bak, üzümü sıkıyorsun, suyu çıkıyor, şıra. Bunu içiyorsun, niye şarabı içmiyorsun? İkisi de üzümden, ne farkı var?”

Farkı şu ki, ikincisi insanı sarhoş ediyor. Sarhoş edip de akıl gittiği zaman, insan her türlü kötülüğü yapıyor. İşin açıklaması bu!

Peygamber SAS Efendimiz ne demiş?

“—İçki bütün kötülüklerin anasıdır!” Kötülükleri içki doğurur. Bir insan içki içti mi, arkasından her kötülüğü yapar. Onun için içkiyi yasaklamış.

Muhterem kardeşlerim!

Âyet-i kerîme zinayı değil, gözle bakmayı yasaklamış:

قُلْ لِلْمُؤْمِنِينَ يَغُضُّوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ (النور:٣٠)

(*Kul li'l-mü'minîne yeğuddù min ebsàrihim ve yahfezù furûcehüm*) “Mü'min erkeklere söyle ey Rasû'l-i Zîşânım, gözlerine sahip olsunlar, namuslarını korusunlar, harama kuşak

açmasınlar!” (Nur, 24/30) buyurdu Allah, Kur’ân-ı Kerîm’de.

Ondan sonraki ayette de:

وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ (النور: ٣١)

(*Ve kul li’l-mü’minâti yağdudne ebsàrihinne ve yahfazne furûcehünne*) “Hanımlara da söyle, onlar da gözlerine sahip olsunlar, haram olan yerlere, kişilere bakmasınlar; namuslarını korusunlar, namuslarını pâyümâl etmesinler!” (Nur, 24/31) diye tavsiye, iki tarafa birden veriliyor.

Bakarsa ne olacak?

“—Ben buradayım o orada, arada mesafe var, o balkonda ben bahçede; bakarsam ne olacak?”

İşte bütün kötülükler o bakıştan, oradan başlar. Onun için İslâm haram olan bakışı bile yasaklıyor. İslâm’ın güzelliği bu işte. İslâm tam insanın tabiatına uygun, cemiyeti tam mutluluğa götüren uygun bir dindir.

Onun için bizde giyinme vardır. Giyinme hem insanı soğuktan, sıcaktan korur hem bir ziynettir hem de Allah’ın büyük bir nimetidir. Onun için yeni bir elbise giydiğimiz zaman, “Benim çıplaklığımı örten Allah’a ve beni bu elbiseyle ziynetlendiren Allah’a hamd ü senâlar olsun, şükürler olsun!” diye dua etmemiz lazım.

İslâm’da hür insanlar örtünürdü, kölelerin örtünme sınırları hürlerden daha serbestti, azdı. Şimdi millet köleler gibi hareket etmeyi esas alıyor, örtünmeyi garip görüyor! Biz Almanya’ya gittik. Kadın yanında bizi karşılayan ev sahibi var, soruyor:

“—Bu niye bu sıcakta tepeden tırnağa giyinmiş?!” diyor.

Başörtü, aşağı kadar manto, her taraf bol, örtünmüş… O da açılmış, hava sıcak ya; etekler kısa, bluz var mı yok mu, açık saçık, kısa kol, açık göğüs filan… Şaşırıyor; “Bu niye böyle örtünmüş?” Bizi karşılayan şahıs kısaca şöyle söyledi, dedi ki;

“—Şivesterler nasıl giyiniyor?

Şivester; “kilisedeki rahibeler” demek.

“—Anladım.” dedi, o zaman kafasına dank etti. Onların rahibeleri de örtünüyor.

“—Siz niye örtünmüyorsunuz! Rahibeniz kilisede örtünüyor da siz niye dışarda örtünmüyorsunuz?”

“—Ben çok dindar değilim de ondan…”

Az dindarlık, yarım dindarlık insanı kurtarmaz. İnsan, dini bütün olacak! Karakolda doğru söyler, mahkemede şaşırırız. Karagöz’ün Hacivat’ın oyunda “Bizim bacı haram yemez, hamama gider bohça çalar.” dediği gibi öyle şey olmaz, yarım dindarlık olmaz. Her bakımdan tam olacak. İslâm o bakımdan örtünmeyi emretmiştir.

Avrupalı’yla imanlı, ihlâslı bir müslümanın farkı nedir?

İhlâslı müslüman örtünür!

“—Hocam tevbe, sözünü geri al. Bizim Ege’de, Akdeniz’de, plajlarda bu kadar Türk vatandaşı var, onlar da açılıyorlar…”

Onlar İslâm’ın emirlerini tutmuyorlar, Allah’ın ermine uygun hareket etmiyorlar, onlar Batılılar gibi hareket ediyorlar. Zaten söylüyorlar, “Biz Batılılar gibiyiz.” diyorlar.

Muhterem kardeşlerim!

Kişi sevdiğiyle haşrolacak!

Sevbân RA’dan yine buna benzer hayranlık, âşıkâne, seyranlık hadisesi üzerine.

“—Acaba âhirette seninle olabilecek miyim yâ Rasûlallah?” diye sorması üzerine, Peygamber SAS Hazretleri buyurdu ki:[145]

الْمَرْءُ مَعَ مَنْ أَحَبَّ (خ. م. عن ابن مسعود)

(*El-mer’ü mea men ehabbe*) “Kişi ahirette sevdiğiyle beraberdir.”

Kişi kimi seviyorsa onunla hasrolunur.

Kişi İstanbul’da otursa dindar bir cemaatin içinde olsa camide olsa, ama gidip Amerika’daki filanca artisti sevse sevdiğiyle haşrolur. Kişi sevdiğiyle haşrolur!

Gözünüzü açın, aklınızı başınıza devşirin; kimi seveceğinize

---

[145] Buhârî, *Sahîh*, c.XIX, s.145, no:5702; Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.95, no:4779; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

dikkat edin! Kişi sevdiğiyle haşrolur, Peygamber Efendimiz öyle buyuruyor. Gidip Batıyı severse, bâtılı severse, açığı severse, onların zevklerini, modalarını severse; Allah onların zümresine itiverir, atıverir, katıverir! İnsan onlardan oluverir, gâvurlardan oluverir, gâvurlarla beraber cehenneme gidiverir!

Biz kendimizin farkımızı bileceğiz.

“—Ben neyim?”

“—El-hamdü lilllâh Müslümanım.”

“—Müslüman ne yapar?

“—Müslüman giyinir, kâfir açınır.”

“—Tamam farklı.”

“—Müslüman sünnetli, ötekisi sünnetsiz; müslüman namazlı niyazlı, ötekisi namazsız niyazsız.”

“—Müslüman haram yemez, o yer; müslüman içki içmez, o içer; müslüman domuz eti yemez, o yer; müslüman faiz yemez, o yer…”

Farkımız var, bu farkı bileceğiz! Millet bilmiyor, her şeyi yapıyor, biz de söylemiyoruz. Söylememek de bizim kabahatimiz, sizin kabahatiniz. Benim burada söylemem yetmez, benim bir sözüm sizin sayenizde bin olacak!

Ne olacak?

Benim söylediğimi siz de söyleyeceksiniz; evinizde söyleyeceksiniz, komşunuza söyleyeceksiniz, akrabanıza söyleyeceksiniz…

Benim burada gözümün önünde bazı kardeşlerim var, biliyorum, işyerinde çevresinde müşterisi olarak dükkâna gelen insana elinden geldikçe telkinini yapar, fırsatı buldu mu tutar buraya getirir.

“—Gel, pazar günü falanca yerde vaaz var.” filan diye getirir.

Neden?

Böyle olursa İslâm yayılır. Bir insanı tutup kurtaracaksın.

Bir konakta yangın oluyor; koca konak tutuşmuş, alev alev yanıyor. Kadınlar bağırıyor, eyvah, içerde üç tane çocuk var, çıkmadılar. Kahraman birisi içeri giriyor, alevlerin arasından çocukları yakalıyor, ağlayan çocukları köşkün dumanları arasından öksürerek dışarıya çıkartıyor. Tabii herkes memnun oluyor…

Neden?

"—Bir çocuğu veya birkaç çocuğu yanmaktan kurtardı, aferin ne kahraman adam!" diyoruz.

Sen de cehenneme düşenleri, cehenneme gidenleri kurtaracaksın. Önce yakın akrabanı kurtaracaksın. Adamın karısı namaz kılmaz. Oğlunu yetiştirmiş, medreseye götürmüş kitap okutmuş, hatim indirtmiş, hocaya götürmüş; çocuk büyümüş, boyu yalı kazığı kadar olmuş, iş tutmuş, adam olmuş, bıyıkları çıkmış, para kazanmış ama ne namaz var ne niyaz!..

Baba yakasını bırakmayacak:

"—Bana bak, ben senin babanım, ben senin iyiliğini istiyorum. Bak sen küçükken ben sana bütün bunları öğrettim. Şimdi sen benim öğrettiğim şeyleri yanlış diye mi bıraktın? Nefsine uyma, aklını başına topla, ahirette hesap vardır, yaptığın doğru değildir. Kur'an oku, doğru yola gel, iyi insanlarla ahbaplık et… Şu anda sen kendini güçlü sanırsın, bu hayatın her günü aynı olmaz, bir zaman gelir hastalanırsın, bir zaman gelir ihtiyarlarsın, bir zaman gelir yoksul düşersin… Allah'a her zaman muhtaçsın, gel şimdi Allah'a âsi olma ki muhtaç olduğun zaman da Allah senin duanı kabul etsin, sonra pişman olursun!.." diye nasihat edecek.

Bu şekilde nasihat edecek, nasihat edecek; doğru yola çekecek.

Ben öyle babalar bilirim ki oğlu kumarbaz, kumardan elini çekmiyor. Paraları evden alıp götürüp kumara yatırıyor, eve gelmiyor. Baba mücadele ede ede nihayet doğru yola geliyor, nihayet sakal bırakıyor, hacca gidiyor, iyi insan oluyor, çocuklarını hafız yetiştiriyor. Ben kötü yola düşmüşüm, o düşmesin; güzel!

Demek ki insanoğlu düzelebilir!

Kim düzeltecek?

O köşkün içine girip de o bebekleri kurtarır gibi hepimiz müslüman kardeşlerimizi, müslüman kardeşlerimizin evlatlarını, konumuzu komşumuzu kurtarmaya yangından çalışacağız.

Yangın var, etraf cayır cayır yanıyor, mânevî yangın var! Din elden gitmiş. Televizyonu açın, görün! Evlerin içini görün, insanların hâlini, caddeleri, sokakları görün, kızları görün, hareketlerine bakın! Erkeklerin, kızların hareketlerine bakın; hareketlerinin sebeplerini düşünün, kafa yapılarını anlamaya, niyetlerini anlamaya çalışın. Büyük ölçüde terbiyesizleşme var, büyük ölçüde imansızlık ve İslâm'dan kopma var!

El-hamdü lillâh Türkiye'de İslâm gelişiyor, tamam doğru. El-hamdü lillâh Avrupalılar kızıyorlar:

"—Türkiye'de Müslümanlık gelişiyor biz onunla bağdaşamayız." diyorlar.

Avrupa'da kilise Avrupa insanını dine imana çekemezken, bazı kardeşlerimiz çalışarak onları müslüman ediyorlar. El-hamdü lillâh bunlar güzel ama kâfi değil, yeterli değil, az!

Ne yapmamız lazım? Çok çalışmamız lazım.

Nasıl çalışmamız lazım? Hepimizin çalışması lazım. İslâm için hem senin çalışman lazım, hem karının, hem kızının, hem oğlunun çalışması lazım! Hepimizin çalışması lazım!

"—Esad Hoca çıksın kürsüye, vaaz versin. Mikdat Hoca gitsin mihraba, namaz kıldırsın. Camiden çıktıktan sonra pabucunu kapan, istediğini yapsın…"

Öyle şey yok! Ramazan'da müslüman, bir Şevval oldu mu, bayram oldu mu evine gelen adama likör ikram ediyor.

"—Ne olurmuş, sarhoş da olmaz, evime gelen bir misafire bir küçük kadehçik ikram etsem ne olur?" diyor.

"—Haram olur." dedim.

Fakültede bana profesör soruyor. Tarih profesörü ile İlâhiyat fakültesinde dinler tarihi hocası karşıma geçmiş; ikisi benimle mücadele ediyorlar, münakaşa ediyorlar:

"—Yani ne olur bayram gününde…" diyor.

"—Haram olur!" dedim.

Haram! Çünkü içkinin çoğu sarhoş ediyorsa, haramsa, azı da, yalanması bile haram. Yalayamazsın bile! Damlası bile haram!

"—Efendim, çok az bir miktar içiyorum, sarhoş olmam…"

Sarhoş olmayacak miktarı bile haram!

Haram bir şey yedi, içti mi insanın vücudu cehennemde mutlaka yanar. Haramı, haramdan oluşan eti ancak cehennem ateşi yakıp bitirip temizler. Ateşte temizleme… Başka temizleme çaresi yok. Onun için insan haram yemeyecek.

Muhterem kardeşlerim! Bunları niçin söylüyoruz?

Etrafınızda olan olayların karşısında tavrınızı koyun, siz müslümansınız, siz herkes gibi değilsiniz; yapacağınız şeyler var, yapmayacağınız şeyler var. Allah'ın rızasına uygun olan şeyler var,

uygun olmayan şeyler var. Uygun olan şeyleri yapacaksınız, uygun olmayan şeylerde:

“—Ben bunu yapamam. Ben müslümanım!” diyeceksiniz.

O kadar! Bu kadar basit! Böyle yaparsanız çok sevap kazanırsınız.

İnsan Allah rızası için bir haramı terk etti mi, Allah onun kalbine imanın tadını bahşeder, ikram eder. O zaman insan imanın lezzetini duymaya başlar, evliyâlaşır. Evliyâ gibi insan olur. Neden?

İmanın tadını duymaya başladı, ibadeti sevmeye başladı; artık melekleşir. Haramları yaptıkça da nuru azalır, söner, imanı zayıflar, sonunda gümbürtüye gider, ayağı kayar gider. Kenarda dolaşırken ayağının altındaki taş kaydı mı uçuruma uçar gider. Cehennemin uçurumu da öyle kolayca bitmez. 70 yıl gidersin gidersin, güm diye aşağıya çarparsın!

Peygamber Efendimiz bir kere oturuyordu, dedi ki:

“—Şu anda 70 yıldır cehenneme yuvarlanan bir taş dibini buldu!”

Biraz sonra haber getirdiler, azılı müşriklerden kâfirlerden bir tanesi, 70 yaşında ölmüş, gebermiş. 70 yıldır cehenneme yuvarlanıyor, şimdi dibini buldu! Şimdi versin hesabı bakalım!

Muhterem kardeşlerim!

Bu dünya hayatı çok uzun değildir. 60-70-80 yıl… O son yıllarda da ihtiyarlık başlar, romatizma başlar, hastalıklar, el titremesi, göz görmemesi vs. başlar. İnsan acizliğini bilmeli, Rabbine sarılmalı, Rabbinin yoluna girmeli. Gençliğinde Rabbine âsi olursa, sonra acısı burnundan fitil fitil gelir. Gençliğinde güzel ibadet ederse Allah’ın indinde makbul bir kul olur. Asıl, günahı yapma istidadının kuvvetli olduğu zamanda günahı yapmamak hünerdir. İhtiyar adama diyorsun:

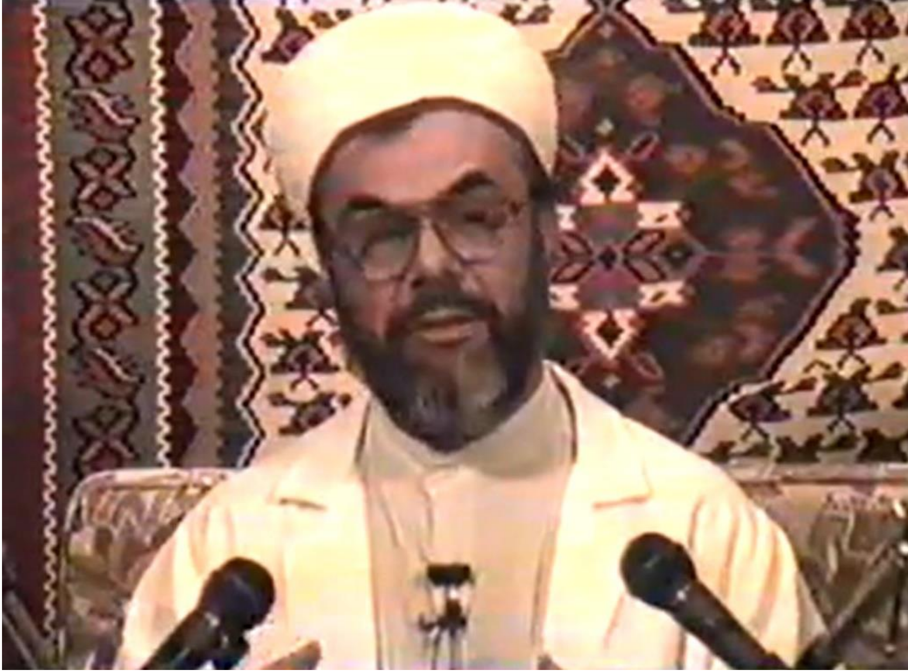
“—Gel barda eğlenelim.”

İhtiyar adamın barda eğlenecek hâli mi var? Oraya genç gider.

“—Gel içki içelim, oynayalım!”

İhtiyar onu yapamaz. Müslüman, arzuların kuvvetli olduğu zamanda günahı işlemeyecek. Gençken, taze taze, pırıl pırıl…

Rahmetli Necip Fazıl’ın güzel bir şiiri var:

Sussun, sussun, uzakta ölümüme ağlayan;
Gencim, ölmem, arzular kanımda bir çağlayan,
Şırıl şırıl, Şırıl şırıl…

Evet, insan genç oldu mu arzuları içinde çağlayan gibi şırıl şırıl, gürül gürül akar. Çok şeyleri ister. Ama sabredecek. Allah rızası için sabredecek. Sabreden, Allah'ın sevgisine nail olur. Haramlardan, günahlardan elini çeken Allah'ın sevgili kulu, evliyâsı olur. Evliyâ olmak sarıkla, külahla, cübbeyle değildir. Haramlardan çekinip takvâ ehli oldu mu Allah'ın evliyâsı olur. Allah için zevkini feda etti mi Allah'ın evliyâsı olur.

İbrahim AS'a soruyorlar:

"—Allah seni neden kendisine dost seçti, niye seni Halîlullah yaptı, samimi dost etti?"

Diyor ki:

"—Ben hayatım boyunca Allah'ın emrini bütün emirlerin üstünde tuttum. Daima Allah'ın emri neyse onu tuttum!"

Sen yapabiliyor musun? Allah'ın dostu olmanın yolu işte bu.

Allah'ın emrini her şeyin üstünde tutabiliyor musun? Sor kendine, yapmaya çalış! O zaman sen de Halîlullah olursun. Allah ne emretti, onu yapıyor. Şeytanın emrettiğini, kulların emrettiğini vs. değil, Allah'ın emrettiğini yapıyor.

c. Yemek Tabağını Sıyırmanın Karşılığı

Deylemî Enes RA'dan riyayet buyurmuş. Yemek tabağıyla ilgili bir şeyi bize öğretiyor Peygamber Efendimiz, diyor ki:[146]

إذا لَعِقَ الرجلُ القصعةَ ، استغفرتْ له القصعةُ ، فتقولُ: اللهم أَعْتِقْه من

النارِ ، كما أعتقنى من الشيطانِ (الديلمى عن سمعان عن أنس)

RE. 62/3 (*İzâ laika'r-racülü'l-kas'ate, istağferet lehü'l-kas'atü, fetekùl: Allàhümme a'tikhu mine'n-nâr, kemâ a'tekanî mine'ş-şeytàn.*)

(*İzâ laika'r-racülü'l-kas'ate*) "Bir kimse yemek tabağını sıyırırsa, (*istağferet lehü'l-kas'atü*) tabak onun için tevbe istiğfar eder, Allah'tan mağfiret diler. (*Fetekùl*) Der ki: (*Allàhümme a'tikhu mine'n-nâr*) Allahım onu cehennem ateşinden koru, (*kemâ a'tekanî mine'ş-şeytàn*) onun beni şeytandan koruduğu gibi... Onu cehennemden azad et, cehenneme sokma..."

Türkçe'de *kasa*; "para konulan, oksijen kaynağıyla zor eritilen, kalın kabuklu dolap" demek. Ama Arapça'da kas'a, tabak demek.

Tabağın içinde kalan, bırakılan yiyecek içecek şeytana gider. Tabak ona üzülüyor. Şeytanın yemesine, şeytanın içmesine tabak üzülüyor; şeytana hiçbir şey bırakılmadığı zaman, sıyırıldığı zaman seviniyor:

"—Bu şahıs beni şeytandan kurtarıp âzad ettiği gibi, yâ Rabbi sen de onu ahirette cehennemden âzad et, cehenneme sokma, cennetlik eyle, mağfiret eyle!" diye sahibine dua ediyor.

---

[146] *İbn-i Irak, Tenzîhü'ş-Şeriah, c.II, s.327, no:137; Kenzü'l-Ummâl,* c.XV, s.253, no:40829; *Câmiü'l-Ehàdîs,* c.IV, s.52, no:2755.

Muhterem kardeşlerim!

Lokantalarda insanın önüne yemekler gelir, ziyafetlerde yemekler gelir. Bey sağ eline bıçağı alır, sol eline çatalı alır. Niye?

Batılılar sol eliyle yiyor da ondan, o kadar basit! Sol eliyle çatalı batırır, sağ eliyle keser, ondan sonra sol eliyle yer.

Peygamber Efendimiz:

"—Sol elinizle yemeyin!" diyor.

Sağ eliyle yemesi lazım. çatalı sağ eline alsa da sol eliyle kesse ne olur; kıyamet mi kopar? Lokantanın tavanı kafasına mı geçecek! Hiçbir şey olmaz.

"—İnsana ne derler?"

"—Bu bizim gibi değil, benim gibi salak değil, solak!" derler.

Deseler deseler öyle derler. Elinin kabiliyeti ters sanırlar, hâlbuki biz ondan yapmıyoruz, SAS Efendimiz "Sağ elle ye!" dediği için yapıyoruz.

Yapılır, yenilir vs. kibarlıktan dolayı da tabağın içinde biraz bırakılır. Bu Avrupa'nın modası… İslâm'ın modası, İslâm'ın âdâb-ı muaşereti ne? Tabakta ziyan edilecek bir şey bırakmamak.

Hangisi akla mantığa uygun? İslâm'ınki uygun! Neden?

Avrupaî âdette tabağın içinde kalan çöpe gidecek, ziyan olacak. İslâmî âdette yenilecek, istifade olunacak.

Geriye kalan şeytanın değil miymiş? Besbelli şeytanın, şeytan yiyecek, o artıklar mikrop olacak, kokuşacak.

Çay bardağı gelir; içer içer, dibinde iki parmak üç parmak kalır. Neden?

"—Kibarlık… Çayı dibine kadar içmek ayıp!"

Kim çıkartmış bu ayıbı, kim söylüyor?

Öyle bir moda yayılmış, "İç." diyorsun, "Tamam, içtim hocam, teşekkür ederim." diyor. Bitir be adam! Bitirmiyor. Halbuki ben dibinde bir şey kalmasın diye bardağı iyice] kaldırırım.

Vefa Bozacısı'na çok kızıyorum. Bozayı içiyorsun, dibinde bir parmak kalıyor, yapışıyor. Su getirip dökeceksin, çalkalayacaksın, içeceksin; şeytana bir şey kalmayacak.

"—Efendim, ayıp olur."

Sen insanların ayıplamasından mı korkuyorsun Allah'ın azap etmesinden mi korkuyorsun? Allah'ın sözünü mü tutmak istersin

insanların alkışlamasını, beğenmesini mi tercih edersin?..

"—Allah celle celâlüh'ün emrini severim!"

O hâlde, tabakta, bardakta geriye bir şey bırakma. Sıyır, bitsin, ziyan olmasın. Yazık ya! Tabağına az al, konulanı bitir. Atılacaksa attırtma!

Görüyorsunuz biz Avrupalılar'dan her bakımdan farklıyız. Biz Avrupalılar'la birleşemeyiz. Avrupalılar bize benzerse adam olurlar, benzemezlerse helâk olurlar.

Bizim arkadaşlardan birisi Finlandiya'ya gitmiş. Resmî bir heyet hâlinde gitmişler. Lokantada liste gelmiş. Domuz eti haram gıda, yemeyecek. "Ne yiyeyim falan?" diye bir bakmış, bir yemek söylemiş. Türk heyeti gittiği halde ötekiler domuz eti falan aldırmadan bir şeyler ısmarlamışlar. Bu, gelen yemeğe bakmış, isminden haram malzeme yok diye düşündü ama bakmış, yine şüphelenmiş, içi mutmain olmamış, yememek istemiş. Garson kız gelmiş;

"—Beyefendi, niçin yemeği yemiyorsunuz?" Bizimki;

"—Teşekkür ederim, yemeyeceğim." demiş. Garson kız;

"—Beğenmediniz mi, lütfen söyleyin!" demiş.

"—Yok, onun için değil."

"—Ama beyefendi, yemeniz lazım…"

Bizimkiler; "*Fesübhanallah*, parayı ben vermiyor muyum; istersem yerim, istersem yemem!" der değil mi! Garson kız;

"—Ayıp olur!" demiş.

Aferin, Finlandiyalılar harp darp gördükleri için, Rus istilasını falan çektikleri için demek ki İslâm'a yanaşmışlar, demek ki israf yapmıyorlar, demek ki tabaklarında şeytana pay bırakmıyorlar! Bak, nasıl "Yenmezse ayıp olur." diyor. Aferin! Demek ki Finlandiyalı epeyce hizaya gelmiş.

Onun için her yerde kendi öz zevkinize, İslâmî zihniyetinize, kültürünüze uygun davranacaksınız. Kimse bir şey diyemez. Aynı tabaktan da yiyebilirsiniz, ayrı tabaktan da yiyebilirsiniz.

لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَنْ تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتًا (النور:٦١)

(*Leyse aleyküm cünâhün en te'külû cemîan ev eştâten*) "Sizin için

bir günah yoktur, beraberce yemenizde veya ayrı ayrı yemenizde!” (Nur 24/61)

Sen gidersin, elini yıkarsın, ondan sonra yemeği elinle yiyebilirsin, çatalla kaşıkla da yenilebilir. Peygamber Efendimiz çatala benzer malzeme de kullanmış, o da câiz!

Birisine kızmışlar, demişler ki;

“—Elle yenir mi, niye böyle elle yiyorsun?”

“—Gel buraya!” demiş, lokantanın mutfağına götürmüş: Bak, çatalları, bıçakları nasıl yıkıyorlar; yağı, pisi tam gitmeden silip kurulayıp koyuyorlar. İşte bundan mı yemek daha iyi, benim elimi güzelce üç defa sabunlayıp tertemiz yaptıktan sonra yemem mi daha iyi?” demiş.

Herkesin kendine göre yolu vardır. Bizim yolumuz Allah’ın gösterdiği yol olduğu için biz ona göre hareket ederiz. Hiçbir şeyi ziyan etmeyiz. Bizim tabağımızda, bardağımızda bir damla bile kalmaz.

Abdül’aziz Bekkine Hocamız çay içerken çayı karıştırırmış, kaşığı en sonunda çıkartırken ucunu bardağın kenarına değdirirmiş. Neden?

Kaşığın içine, en ucunda biraz ıslaklık birikiyor, öyle yapınca o da süzülüp bardağın içine gidiyor. Dermiş ki:

“—Bereketin hangi zerrede, hangi damlada olduğu belli olmaz!”

Belki o kaşıktaki damlada… O kaşığı örtünün üstüne koysan orayı ıslatır. Onda biraz çay var. Onu bile kenarına sıyırttırıp öyle koyarmış.

Biz bir damlacık çaydan ne fakir oluruz ne zengin oluruz ama bizim zihniyetimizde israf yoktur. Biz haramı, israfı sevmeyiz. Bak geriye kalan da şeytana gidiyor. Demek ki anlaşıldı; çayın yarısını sen içiyorsun yarısını da şeytana bırakıyorsun. Ortaklaşa! Tabağın yarısını sen yiyorsun, yarısını da şeytana yediriyorsun.

“—Yok, hocam; tövbeler tövbesi, bir daha şeytana zırnık yedirtmem. Şimdiye kadar o beni aldattı, görür, bundan sonra zırnık koklatmam!..”

Şeytan başka türlü de yer:

Bir keresinde Peygamber Efendimiz’in huzurunda birisi sofraya oturmuş. Sonradan aklı başına gelmiş, ne kadar lokma yedikten

sonra besmele çekmiş. Başında çekecekti ya, unuttu, sonradan besmele çekmiş. Peygamber Efendimiz tebessüm buyurmuş, gülmüş. Demişler ki;

"—Yâ Resûlallah niye güldünüz?"

"—O besmelesiz yerken şeytan gıdasına ortak oluyordu, besmeleyi çekince melun yediklerinin hepsini kustu, çıkarttı." demiş.

Şeytan insanın yemesine ortak olur, içmesine ortak olur…

Bir şey daha söyleyeceğim sıkı durun, sarsılmayın, yere düşmeyin: Evladına da ortak olurmuş!

"—Nasıl olur yâ Resûlallah?" diyorlar.

"—Besmelesiz olursa o zaman evlâdına da, hanımından olan çocuğuna da, ailevî münasebetine de —Allah korusun— ortak olur!"

"—O zaman ben bu yüzsüz arsız insanların, laf dinlemez insanların neden olduğunu anladım. Demek ki onlar şeytanın evlâdı. Besmelesiz hâsıl oldular, besmelesiz doğdular, tabii laf geçirilmiyor. Şeytanın çocuğu…"

Onun için Allah saklasın, şeytanı evlâd u iyâlinize ortak etmeyin. Şeytanı yemeğinize, içmenize ortak etmeyin. Besmele çekin, her işi Allah'ın rızasına uygun yapmaya çalışın.

d. Sonrakilerin Evvelkilere Lânet Etmesi

Dördüncü hadîs-i şerif. İbn-i Adiy, Hatîb-i Bağdâdî vi İbn-i Asâkir Câbir RA'dan rivayet etmişler.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[147]

إِذَا لَعَنَ آخِرُ هَذِهِ الأُمَّةِ أَوَّلَهَا ، فَمَنْ كَانَ عِنْدَهُ عِلْمٌ فَلْيُظْهِرْهُ ، فَإِنَّ كَاتِمَ العِلْمِ يَوْمَئِذٍ ، كَكَاتِمِ مَا أَنْزَلَ اللهُ عَلَى مُحَمَّدٍ (عد. خط. كر.

[147] Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.136, no:430; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.IX, s.471, no:5101; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVII, s.6; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XV, s.16; İbn-i Ebî Âsım, *Sünneh*, c.III, s.11, no:827; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.285, no:943; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.333, no:1327; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.212; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.216, no:29141; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.52, no:2756.

عن جابر)

RE. 62/4 (*İzâ leane âhiru hâzihi'l-ümmeti evvelehâ, femen kâne min indehû ilmün felyuzhirhu, feinne kâtime'l-ilmi yevmeizin, kekâtimî mâ enzele'llâhu alâ muhammedin.*)

(*İzâ leane âhiru hâzihi'l-ümmeti evvelehâ*) "Bu Ümmet-i Muhammed'in sonu, evvel gelenlere lânet ettiği zaman, (*femen kâne min indehû ilmün felyuzhirhu*) kimin yanında bilgi, ilim, irfan varsa bu ilmini ortaya çıkarsın, söylesin, konuşsun, çalışsın çabalasın, anlatsın, öğretsin! (*Feinne kâtime'l-ilmi yevmeizin,*) Çünkü o gün susup, ilmi söylemeyip kendisine saklayan, ketmeden; (*kekâtimî mâ enzele'llâhu alâ muhammedin*) Allahu Teàlâ Hazretlerinin Muhammed'e indirdiği Kur'an'ı başkasına öğretmeyen, saklayan kimse kadar günahkâr olur."

"—Bu ümmetin ahiri, evvelkilere lanet ettiği zaman..."

Bu ümmetin evveli kimler?

Muhammed-i Mustafâ SAS Efendimiz ve onun ashâb-ı kirâmı, *Rıdvanu'llâhi teàlâ aleyhim ecmaîn.*

Peygamber SAS Efendimiz bir hadîs-i şerifinde buyuruyor ki:[148]

---

[148] İbn-i Hacer, *Tahlîsu'l-Hayr*, c.IV, s.204, no:2130; İmran ibn-i Husayn RA'dan.

Lafız farkıyla: Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.938, no:2509; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.1962, no:2533; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.695, no:3859; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.378, no:3594; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.205, no:7222; Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.180, no:1777; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.122, no:20174; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.126; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîàb*, c.I, s.4; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.XII, s.52; Dâra Kutnî, *İlel*, c.V, s.187; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IL, s.52; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.500, no:2221; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.426, no:19833; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.212, no:7229; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.535, no:5988; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVIII, s.212, no:526; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.404, no:32410; Umran ibn-i Husayn RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.549, no:2303; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.220, no:352; Hz. Ömer RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.IV, s.267, no:18374; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XV, s.121, no:6727; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.27, no:1122; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.404, no:32413; Tahàvî, *Şerhü'l-Maànî*, c.IV, s.152, no:5673; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IV, s.125; Heysemî, *Müsnedü'l-Hàris*, c.II, s.940, no:1036; Nu'man ibn-i Beşîr RA'dan.

خَيْرُ الْقُرُونِ قَرْنِي ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ (خ. م. ت. حم. حب. ق . حل. خط. كر. عن ابن مسعود ؛ ت. حم. حب. ك. طب. ش . عن عمران بن حصين ؛ ت. عن عمر ؛ حم . حب . طب . ش. طح . حل. عن نعمان بن بشير ؛ ك. طب. ش. وعبد بن حميد عن جعدة بن هبيرة ؛ طس. عن أبي هريرة)

(*Hayru'l-kurûni karnî*) "Çağların en hayırlısı benim yaşadığım çağdır. Zamanların, çağların en hayırlısı benim zamanımdır. (*Sümme'llezîne yelûnehüm*) Benim çağımda yaşayan insanlardan sonra, hemen onun arkasından gelenlerin zamanıdır. (*Sümme'llezîne yelûnehüm*) Sonra, onların arkasından gelenlerin zamanıdır."

Onun için, Peygamber Efendimiz'in yaşadığı asra ne diyoruz: Asr-ı saadet, mutluluk asrı… Neden?

Dünyada Peygamber SAS Efendimiz vardı, nur saçıyordu. Etrafında sahabesi vardı, onun rahle-i tedrisinde yetişmiş, Rasûlüllah'ın te'dip ettiği, öğrettiği, talim ettiği insanlardan daha güzeli kim olabilir? Asr-ı saadet! Ümmetin evveli ashâb-ı kirâm, asr-ı saadet ehli, ondan sonra tabiin, ondan sonra tebe-i tabiîn.

Peygamber Efendimiz:

"—En hayırlı insanlar benim zamanımdaki insanlardır. (*Sümme'llezîne yelûnehüm*) Sonra, ondan sonrakiler hayırlıdır. (*Sümme'llezîne yelûnehüm*) Sonra, ondan sonrakiler hayırlıdır." buyurmuş.

Sahabeyi görmüş, Peygamber Efendimiz'e yetişmemiş kimselere, tabiin diyoruz; ikinci nesil. Meselâ Hasan-ı Basrî

Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.211, no:4871; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.285, no:2187; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.404, no:32408; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.148, no:383; Şeybânî, *el-Âhad ve'l-Mesânî,* c.II, s.47, no:726; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.180; Ca'de ibn-i Hübeyre RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.335, no:5475; Ebû Hüreyre RA'dan.
Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.245, no:1265; RE. 280/5

tabiindendir.

Üçüncü nesle ne diyoruz? Tebe-i tabiîn.

Bunlar da ashâbı görenler; o mübarek tabiine yetişmişler, onların ilmini, irfanını dinlemişler, bunlara tebe-i tabiîn diyoruz.

Ümmetin evveli bunlardı: ashab, tabiîn, tebe-i tabiîn. Hadîs-i şerifle mübarek insanlar olduğu belli kimseler.

Ashab hakkında buyrulmuş ki:[149]

أَصْحَابِي كَالنُّجُومِ ، بِأَيِّهِمْ اِقْتَدَيْتُمْ ، اِهْتَدَيْتُمْ (ق. والديلمي عن ابن عباس ؛ عبد بن حميد عن ابن عمر)

(*Ashàbî ke'n-nücûmi*) "Benim ashabım yıldızlar gibidir. (*Bi-eyyihim iktedeytüm, ihdeteytüm*) Onlardan hangisine iktidâ ederseniz, uyarsanız, hidayet bulursunuz. Hangisine sarılsanız, hangisinin peşinden gitseniz hidayet bulursunuz. Çünkü ashabımdır, ilmi irfanı öğrenmiştir, İslâm' ı iyi bilir, elbette onlara uyduğunuz zaman hidayet bulursunuz!" diyor Peygamber Efendimiz.

Bu ümmetin ahiri, tutacak bu mübareklere lânet edecek!

Ne olmuş? Vah, Ümmet-i Muhammed'e yazık olmuş. Ümmet-i Muhammed'in, zevkleri bozulmuş, şaşırmış; gidip bu ümmetin evvelindekilere lânet ediyor. Zevkleri ne kadar değişmiş de ne hale gelmiş…

Peygamber Efendimiz bir hadîs-i şerifinde buyuruyor ki:

"—Ahir zamanın, kıyamet kopmasının yakın gelmesinin alâmeti, ayakların baş olmasıdır!"

Rezil rüsva, alçak, namussuz, edepsiz, veled-i zina heriflerin başa, yönetime geçmesidir! Ma'rufların münker olmasıdır; iyi, sevaplı, güzel olan şeylerin istenmeyen, beğenilmeyen, ayıplanan şey hâline gelmesidir. Ahlâk kurallarının horlanmasıdır. İyilerin kötü sayılmasıdır.

Zevk ne olmuş?

---

[149] İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.II, s.137, no:594; Câbir RA'dan. *Keşfü'l-Hafâ*, c.1, s.147, no:381; *Hulâsatü'l-Bedri'l-Münîr*, c.2, s.431, no: 2868.

Zevk berbat olmuş, tersine dönmüş, şaşırmış, millet dalalete düşmüş demek. Bu ümmetin ahiri evvelkine lanet ediyorsa, ettiği zamanda ümmet delalete düşmüş, iyi insanı kötü insandan ayıramıyor. Eskilerin yolundan, sahabe yolundan gideceğine zamane yolundan, batılıların yolundan, seks yolundan gidiyor.

Bir gemi dolusu homoseksüel bizim Ege'ye, Antalya'ya gelmiş, gezmişler. Yönetim bende olsa vize vermem alimallah! Memlekete gölgelerini düşürmem, ayaklarını bastırmam. Bunlar melun adamlar. Allah bu kötü işi yaptığı için Lut kavmini yere batırdı. İbret-i âlem eyledi.

Bunlar Türkiye'ye getirilir mi, sokulur mu? Türkiye şehid kanlarıyla sulanmış memleket, homoseksüel kabul edilir mi? Gazeteler yazıyor: Bir gemi dolusu gelmişler. Yönetimde bir ben olsaydım da görselerdi. Allah iyileri hâkim kılsın…

(*Femen kâne min indehû ilmün, felyuzhirhu*) "Bu ümmetin ahiri evveline lânet ettiği zaman, bir şey bilenler Allah için ilmini söylesin; susmasın, bildiğini söylesin!"

Muhterem kardeşlerim!

Edepsiz, bilgisiz, cahil insanlar cesur; her köşede zilli düdük gibi ötüyorlar. Bangır bangır konuşuyorlar, cangıl cungul ötüyorlar. Ukalalık ediyorlar; ileri geri, abuk sabuk laflar söylüyorlar. Öbür tarafta ötekiler duruyor. Durma zamanı değil ki! Ne zamanı? İlmini söyleme, anlatma zamanı!

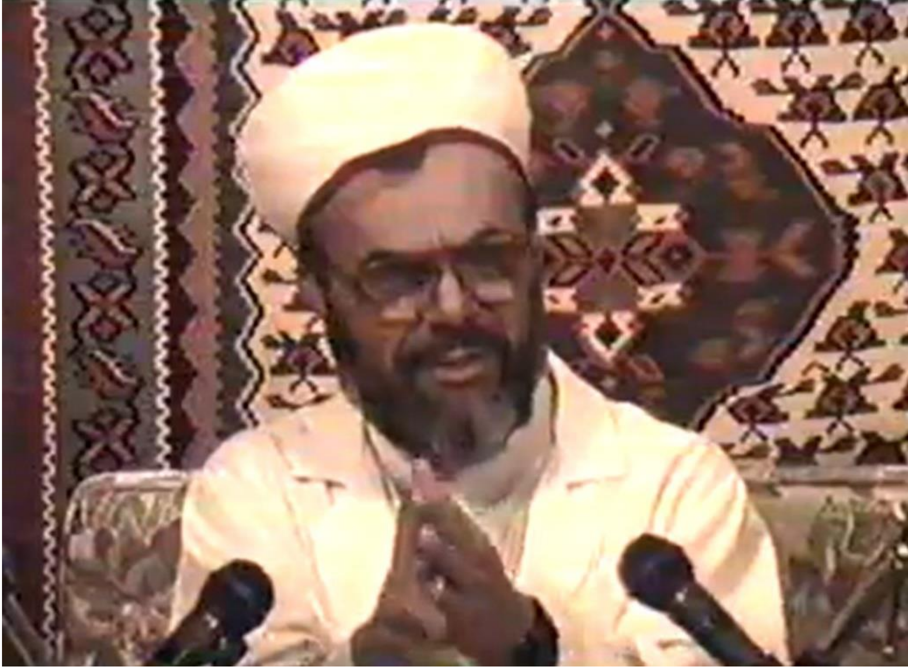
Biz profesörler kurulunda, 30-32 kişi fakültede otururduk. Muhalifi var, lehte ve aleyhte olan kimseler var. Sağcısı solcusu var, içkicisi var, içki içmeyeni var. Karma bir ortam… Çaçaron birisi çıkmış, abuk sabuk konuşuyor:

"—Kur'ân-ı Kerîm'de Allah şöyle der, böyle der…"

Yalan! Sen Kur'an'ı ne bileceksin, Arapça'yı bilmezsin! Burada yanımızda tefsir profesörü var. Kur'ân-ı Kerîm'i bilen adam, tefsir profesörü. Ötekisi doçent, abuk sabuk zırvalıyor. Benim yanımda birisi oturuyor, bu da onun ötesinde oturuyor. Benim yanımdaki onu dürtüyor, bir dirsek atıyor, diyor ki:

"—Yahu sen tefsir profesörüsün, konuş. Senin konuşman zamanın. O adam, o kadın cahil, bilmez. Sen konuş, doğruyu söyle!.."

Susuyor. Olmaz!

Neden olmaz? Peygamber Efendimiz ne buyuruyor?

“—Kimin yanında biraz bir ilim, irfan bir şey varsa onu dile getirsin, ortaya koysun, söylesin. ’Bu günahtır, bu haramdır…’ desin!”

Hepinizin yanında, kafasında ilim var. Neden?

Hiçbir şey bilmeseniz Allah’ın bir olduğunu biliyorsunuz. Şerîki, nazîri olmadığını biliyorsunuz. Puta tapılmayacağını biliyorsunuz. Öküze, aya, güneşe, yıldıza tapılmayacağını biliyorsunuz. Onun için, ‘Olmaz böyle şey!’ diye söyleyeceksiniz. Yumuşak yumuşak, tatlı tatlı ama kesin olarak söyleyeceksiniz, anlatacaksınız.

Hz. Ömer muhalif geldi; Kur’an’ı dinledi, yumuşadı, müslüman oldu.

Medine’ye giden sahâbe-i kirâm, Medine ahalisi müslüman değillerdi, muhalif olanlar vardı.

“—Bunlar kimler, buraya gelmişler ne yapıyorlar, birtakım faaliyetler gösteriyorlar?” dediler.

Gidip onlara anlata anlata İslâm’ı, okuya okuya Kur’an’ı öğrettiler.

Hepimiz dilimizin döndüğünce söyleyeceğiz. Bunun için üniversite mezunu olmak gerekmiyor. Benim hayatımdaki tecrübe ile sabit. Hatta biraz garibinize gidecek bir şey söyleyeyim: Üniversite mezunu olmamak gerekiyor, çünkü o çekiniyor! Elhamdü lillah benim köylü dayım, ayağı çarıklı, evelallah ağzından girip burnundan, kulağından çıkıyor. Benzetiyor, cevabını verebiliyor. Bizimki oturuyor. Profesör veya üniversite mezunu veya bilmem ne… Biraz Batı'yı görmüş, biraz Doğu'yu görmüş, hoş görüyor.

Günahı hoş görmek olmaz! Sen Allah'tan yana mısın, şeytandan yana mısın? Rahman'dan yana mısın, şeytandan yana mısın? Haktan yana mısın, bâtıldan yana mısın? Hangi yandaysan yönünü, yanını tarafını belli et, o tarafa ağırlığını koy ve konuş!

Esnaf olabilirsin, işçi olabilirsin… Benim çok tanıdığım işçi kardeşlerim var. Ümmî, ilkokul diploması bile yok ama konuşur, ikna eder.

Avusturalya'da Mehmet Efendi diye tanıdığım ümmî bir adam var, ilkokul diploması bile yok. Şeker hastası, şekerden komaya girmiş, hastaneye kaldırmışlar. Komadan ayılmış; bakmış koğuşta üç kişi, birisi ihtiyar, Avusturalyalı pinpon; birisi de Ermeni kökenli, o da Avusturalya'ya yerleşmiş; bir de kendisi, üç kişi. Bizim Mehmet Efendi o Avusturalyalı ihtiyara demiş ki;

"—Be adam, senin hiç aklın yok mu? Ölmek üzeresin, hastaneye düşmüşsün, öleceksin. Gayrimüslim olarak, kâfir olarak öldüğün için, cehennemde ebedî yanacaksın. Müslüman olup da kendini kurtarsana be adam! Ölüm etrafında dolaşıp duruyor, ihtiyarlamışsın, küfrü bırakıp da imana gelsene, Allah'ın varlığını, birliğini kabul etsene!.."

Neler söylediyse söylemiş, Avusturalyalı ihtiyar kelime-i şehâdet getirmiş, müslüman olmuş.

Kim sebep oldu?

Bizim ümmî, çarıklı Mehmet Efendi! Allah razı olsun.

Üniversiteli birisi gitseydi orada öyle yapmazdı; nezaketinden, hoşgörüsünden konuşmazdı.

Küfür hoş görülür mü? Küfre hoşgörü olur mu?

Adam Hz. İsâ'ya bile tapmıyor, puta tapıyor. Hz. İsâ'nın çarmıha gerilmiş bir heykelini yapmışlar, sarı balmumu gibi; bacaklarının yarısı açık, yarısı kapalı… Yok böyle bir şey! Onun karşısına geçiyor haç çıkartıyor. Böyle yaptın, böyle yaptın ne oldu? Attım ağzıma, gitti karnıma, bir sağıma, bir soluma… Ne oluyor?.. Allah'a ibadet edeceksin, o Allah'ın peygamberi.

"—Hz. İsâ gelmiş, insanları kurtarmış…"

Hz. İsâ'dan önceki insanların durumu neydi? Peki, Hz. İsâ'dan önceki insanlar ne olacak?

"—Allah'ın oğluymuş…"

Hâşâ sümme hâşâ! Allah'ın karısı mı var, düğün dernek mi oldu, gerdek mi oldu… Öyle şey olur mu? Allah'a ne büyük bir iftira! İnsan bunun karşısında nasıl durur?

Söyleyecek:

"—Yahu sizin aklınız mantığınız yok mu?"

Gazetelerde görüyoruz, bilmem ne patriği, koca sakallı, göbeğine kadar sakallı adamlar, sakalları bembeyaz olmuş… Ne olursa olsun akılları yok!

Hz. İsa'dan önce İbrahim AS zamanında ne olacaktı?

Haç yoktu, put yoktu. Hz. İbrahim'i de siz peygamber tanıyorsunuz, Hz. Mûsa'yı da tanıyorsunuz…Aklınızı kullansanıza! İsâ'dan önce, İsâ'dan sonra diye tarihi ikiye bölmüşsünüz; İsâ'dan önce dinin ne olduğunu bir düşünsene!

İsâ'dan önce neydi, haç var mıydı?

Yoktu. Oradan anlasana! Allah Âdem AS'ı göndermiş, Âdem'i biliyorlar. İbrâhim'i de biliyorlar, Abraham diyorlar. İshak'ı da biliyorlar, Ya'kub'u da, Yusuf'u da biliyorlar, hepsini biliyorlar. Kitaplarında var.

Bunlar ne?

"—Peygamber!"

Hz. İsâ ne?

"—Allah'ın oğlu…"

İşte şimdi zırvaladın!

Allah oğul edinmemiştir! Bunu söyleyeceğiz. Hristiyanların içinde tarih boyunca Allah'ın peygamberi olduğunu, oğlu olmadığını bilenler ve söyleyenler de olmuştur. Biz hakkı söyleyeceğiz, öğreteceğiz. Onlar o bâtıl yolda yürüdüğü için,

Sırplar'ın yaptığına, Ermeniler'in yaptığına, katliamlarına bak!..

Neden? İmanları sağlam iman olmadığından, vicdanları olmadığından adaletleri de yok, insafları da yok!

Benim Peygamber-i Zîşân'ım SAS hücum eden kâfirlerle çarpışmak üzere ordu gönderirken:

"—Kadınlara dokunmayın! Çocuklara dokunmayın, ağaçları kesip yakmayın, tahrip etmeyin, kendi başına bir kenarda ibadet eden rahiplere vs. dokunmayın; ancak sizinle çarpışanlarla mücadele edin!" diyordu.

Şuradaki asalete, merhamete bakın; bu adamların Bosna'da, Hersek'te yaptıklarını cümle cihan halkı gördü. Öteki medenî milletlerin de onların karşısındaki tavrını hepimiz gördük. Bu adamlar yalancı!

Değil mi? Yalancılar, dediklerini tutmuyorlar; sözleri başka özleri başka, hepsi kalleş, hepsi ahlâksız! Kendi söyledikleri ahlâklarına uymuyorlar. Kendi standartlarını kendileri çiğniyorlar. Kendi kanunlarını kendileri bozuyor.

Neden? Sağlam din olmayınca olmaz!

Saate sönük bir pili taksan çalışıyor mu? Çalışmaz. Pil canlı olacak, kuvvetli olacak ki pili taktığın zaman saat tık tık çalışmaya başlasın. Pil sönmüş, olmaz!

O din de bozulmuş. Hz. İsâ Allah'ın kuludur, peygamberidir. Biz sevdiğimiz için çocuklarımıza İsâ adını, Mûsa adını koyuyoruz. Hürmetimiz çok, hürmetimiz daha fazla!

Kur'ân-ı Kerîm'de bildiriliyor. Allah Hz. İsâ'ya kıyamet gününde soracak:

وَإِذْ قَالَ اللهُ يَاعِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ ، أَأَنتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأُمِّيَ
إِلٰهَيْنِ مِنْ دُونِ اللهِ ، قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَقُولَ مَا لَيْسَ
لِي بِحَقٍّ ، إِنْ كُنتُ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ ، تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَعْلَمُ

مَا فِي نَفْسِكَ، إِنَّكَ أَنْتَ عَلاَّمُ الْغُيُوبِ (المائدة:١١٦)

(*Ve iz kàle'llàhu yâ îse'bne meryem*) Allah-u Teàlâ Hazretleri, Hazret-i İsâya: "Ey Meryem oğlu İsa! (*E ente kulte li'nnâsi'ttehizûnî ve ümmiye ilâheyni min dûni'llâh*) İnsanlara, 'Beni ve anamı, Allah'tan başka iki tanrı edinin!' diye sen mi dedin?" diye soracak.

O da diyecek ki:(*Sübhàneke mâ yekûnü lî en ekùle mâ leyse lî bi-hakkın*) "Hâşâ! Seni tenzih ederim; hak olmayan şeyi söylemek bana yakışmaz. (*İn küntü kultühû fekad alimtehû*) Eğer ben bunları söyleseydim, sen zâten bilirdin. (*Ta'lemü mâ fî nefsî*) Sen benim içimdekini bilirsin, (*ve lâ a'lemü mâ fî nefsike*) halbuki ben senin zâtında olanı bilmem. (*İnneke ente allâmü'l-guyûb*) Gizlilikleri eksiksiz bilen yalnızca sensin!" (Mâide, 5/116)

"—Yâ İsa! 'Beni ve anamı tanrı edinin!' diye bu insanlara sen mi söyledin?"

"—Hayır yâ Rabbi! Ben söylemedim. Ben, sen bana ne emrettiysen onları söyledim. Hakkı söyledim, Allah'tan gayrıya tapmamalarını söyledim, onlar sonradan sapıttılar!" diyecek.

Hz. İsa bile bunların yaptığından razı değil! Onlar Jesus diyorlar; Jesus İsa demek. İsa-Mesih diyorlar, onun yolunda bile değiller!

O hâlde biz hakkı söyleyeceğiz, doğru yola çağıracağız.

Onun için, Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلاَّ نَعْبُدَ إِلاَّ اللهَ وَلاَ نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلاَ يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللهِ (آل عمران:٦٤)

(*Kul yâ ehle'l-kitâbi teàlev ilâ kelimetin sevâin beynenâ ve beyneküm ellâ na'büde illa'llàh ve lâ nüşrike bihî şey'en ve lâ yettahize ba'dunâ ba'dan erbâben min dûni'llâh*) [Rasûlüm de ki: Ey ehl-i kitap! Sizinle bizim aramızda müşterek olan bir söze

geliniz: Allah'tan başkasına tapmayalım. Ona hiçbir şeyi eş tutmayalım ve Allah'ı bırakıp da kimimiz kimimizi ilâhlaştırmasın.] (Âl-i İmran, 3/64)

Allah, "Hristiyanlar'a bunu söyle!" diyor, söyleyeceğiz.

Ayasofya'nın yanındaki yerde [Aya İrini'de] bizim sempozyumumuz oldu. Koca bir putu oraya çıkarmışlar, tepemin tası attı. En son konuşmada ben de;

"—Bu Yirminci Yüzyıl'da yüzkarasıdır! Haça, puta inanmanın zamanı geçti. İlim-irfan ortaya çıktı, dinler tarihi var, hak belli oldu. Artık bunu bırakmak lazım!" diye el-hamdü lillâh, bangır bangır bağırdım. Kubbesi kalktı, indi.

Ondan sonra Amerikan sefaretinden telefon filan etmişler. Sonra onlara niye telefon ettiklerini arayıp sormaya vaktim olmadı. Onlar da geri aramadılar, haklısın mı diyeceklerdi, sen bizim işlerimize niye söyleniyorsun mu diyeceklerdi… Diyebilirler tabii ama çoğu da hakikati kabul ediyor.

Allah bizi hak yoldan ayırmasın… Aktif müslüman olmaktan, hakkı söylemekten ayırmasın… Sevdiği şekilde ömür geçirtsin… Huzuruna sevdiği kul olarak varanlardan eylesin… Cennetiyle cemâliyle cümlenizi, cümlemizi müşerref eylesin…

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele…

19. 09.1993 – İskenderpaşa Camii

18. MÜSLÜMANIN CENAZESİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn.,, Kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultânih… Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn muhammedini'l-mustafâ ve âlihî ve sahbihî ecmaîn…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا مَاتَ الْمُؤْمِنُ ، كَانَتِ الصَّلاَةُ عِنْدَ رَأْسِهِ ، وَالصَّدَقَةُ عَنْ يَمِينِهِ ،

وَالصِّيَامُ عِنْدَ صَدْرِهِ (حل. عن ثوبان)

RE. 63/4 (*İzâ mâte'l-mü'minü, kâneti's-salâtü inde re'sihî. ve's-sadakatü inde yemînihî, ve's-sıyâmu inde sadrihî.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin selâmı, rahmeti, bereketi, ihsanı, ikramı, lütfu dünyada, ahirette üzerinize olsun… Rabbim Teàlâ ve Tekaddes Hazretleri iki cihanda cümlenizi bahtiyar eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şeriflerinden okumak üzere toplanmış bulunuyoruz. Hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izahına geçmeden önce başta Sevgili Peygamberimiz, rehberimiz, önderimiz Muhammed-i Mustafâ (*Aleyhi efdalü's-salevat ve ekmelü't-tahiyyât ve't-teslimât*) Efendimiz'in rûh-i pâki peygamberîleri olmak üzere; Ebû Bekir es-Sıddîk ve Aliyy-ü Murtazâ'dan Hocamız Muhammed Zâhid-i

Bursevî'ye kadar turuk-u aliyyemiz silsilelerinden güzeran eylemiş olan mürşidlerimizin, evliyâullah pirlerimizin, büyüklerimizin, ashâb-ı kiramın, tabiinin; eimme-i dîn, ulemâ-i âmilîn, meşâyıh-ı vâsılînimiz için;

Bu hadîs-i şerîflerin bize kadar nakline emeği geçmiş olan alimlerin ve râvilerin, bu kitabı yazan Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Hocamız Hazretleri'nin; bu beldeleri fetheden fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin; şu caminin ilk binasını yaptıran İskender Paşa'nın ve sonradan tekrar tekrar tamir, tecdit ve tevsi eyleyip hizmette kalmasına sebep olan bütün hayır sahiplerinin, cümle hayrât u hasenât ü meberrât sahiplerinin;

Uzaktan yakından hadîs-i şerîfleri dinlemek üzere gelmiş olan siz kardeşlerimizin ahirete göçmüş bütün müslüman sevdiklerinin, geçmişlerinin, yakınlarının ruhları için; ruhları şad olsun, kabirleri pürnûr olsun, makamları âlâ olsun, dereceleri yücelsin, kabirlerinde nurları, sürurları ziyade olsun, kabirleri cennet bahçesi olsun diye;

Biz yaşamakta olan müslümanlar da Rabbimiz'in rızasına uygun yaşayalım, ömrümüzü hayırlı yolda geçirelim; Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzuruna sevdiği, razı olduğu, yüzü ak, alnı açık kullar olarak varalım diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup öyle başlayalım!

…………………………..

a. İnsan Ölünce Amelleri Yanına Gelir

Okuduğumuz hadîs-i şerîfler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabımızın 63. sayfasının 4. hadis-i şerifi ve devamıdır

Sevban RA'ın rivayet ettiğine göre Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:[150]

إِذَا مَاتَ الْمُؤْمِنُ ، كَانَتِ الصَّلاَةُ عِنْدَ رَأْسِهِ ، وَالصَّدَقَةُ عَنْ يَمِينِهِ ، وَالصِّيَامُ عِنْدَ صَدْرِهِ (حل. عن ثوبان)

[150] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.147; Sevban RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.830, no:43302; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.69, no:2789.

RE. 63/4 (*İzâ mâte'l-mü'minü, kâneti's-salâtü inde re'sihî. ve's-sadakatü inde yemînihî, ve's-sıyâmu inde sadrihî.*)

(*İzâ mâte'l-mü'minü*) “Mü'min kul vefat ettiği, öldüğü zaman, (*kâneti's-salâtü inde re'sihî*) kıldığı namazlar başucuna gelir, başucunda durur. (*Ve's-sadakatü inde yemînihî*) Verdiği hayırlar, zekâtlar, sadakalar sağ yanında durur. (*Ve's-sıyâmu inde sadrihî*) Oruç, göğsü hizasında durur."

Peygamber Efendimiz bu kadar ibadet sayıyor. Dünyada yapmış olduğu ibadetleri o kulun etrafına çepeçevre alırlar, şeytan onun yanına sokulamaz ve her bakımdan her türlü şerden korunmuş olur.

b. Müslüman Ölünce Yeryüzü Onu İster

Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:[151]

إِذَا مَاتَ الْمَيِّتُ، اسْتَبْشَرَتْ لَهُ بِقَاعُ الأَرْضِ، فَلَيْسَ مِنْ بُقْعَةٍ إِلاَّ وَهِيَ تَتَمَنَّى أَنْ يُدْفَنَ فِيهَا؛ وَإِذَا مَاتَ الْكَافِرُ، اظْلَمَتِ الأَرْضِ، فَلَيْسَ مِنْ بُقْعَةٍ إِلاَّ وَهِيَ تَسْتَعِيذُ بِاللهِ أَنْ يُدْفَنَ فِيهَا (الديلمي عن ابن عمر)

RE. 63/5 (*İzâ mâte'l-meyyitü's-tibşuret lehû bikàu’l-ardı, feleyse min buk'atin illâ ve hiye tetemennâ en yüdfene fîhâ; ve izâ mâte'l-kâfiru, uzlimeti'l-ardı, feleyse min buk'atin illâ ve hiye testaîzu bi’llâhi en yüdfene fîhâ.*)

(*İzâ mâte'l-meyyitü*) "Müslüman bir kimse vefat ettiği zaman…"

Meyyit, ölü demek. Ama arkasından ikinci cümlede "kâfir öldüğü zaman" dediğine göre, oradan birinci meyyitin, ilk anılan kişinin müslüman olduğunu anlıyoruz.

(*İzâ mâte'l-meyyitü’stibşuret lehû bikàu’l-ard*) "Müslüman öldüğü zaman onun vefatından yeryüzünün bütün her tarafı

---

151 *Kenzü’l-Ummâl*, c.XV, s.686, no:42747; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.IV, s.69, no:2788.

müjdelenir. (*Feleyse min buk'atin illâ ve hiye tetemennâ en yüdfene fîhâ*) Hiçbir yeryüzü parçası olmasın ki, ‘Bu mübarek kul benim içime gömülsün!’ diye temenni etmesin!"

(*Ve izâ mâte'l-kâfiru uzlimeti'l-ardu*) "Kâfir öldüğü zaman ise —demek ki birincisi mü'minmiş— yeryüzü kapkara kesilir, kararır. (*Feleyse min buk'atin illâ ve hiye testaîzu bi’llâhi en yüdfene fîhâ*) Hiçbir arazi parçası yoktur ki, kâfirin kendisine gömülmesinden Allah'a sığınmasın!"

"—Hepsi Allah'a sığınır: Aman Yâ Rabbi, ne olur bana gömülmesin de defolsun, nereye giderse gitsin…" gibi kâfirin kendisine gömülmesinden Allah'a sığınırlar.

Neden?

Çünkü Peygamber SAS Hazretleri’nin bildirmesiyle biliyoruz ki, kabirde günahkârlar ve kâfirler azap görecek; o bakımdan…

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[152]

الْقَبْرُ رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ ، أَوْ حُفْرَةٌ مِنْ حُفَرِ النِّيرَانِ

(ت. عن أبى سعيد)

(*El-kabru ravdatün min riyâdı’l-cenneti*) “Kabir, mü’mine cennet bahçelerinden bir bahçe olur, (*ev hufratün min huferi’n-nîrân*) veyahut kâfire cehennem çukurlarından bir çukur olur.”

Adamına göre kabir ya cennet bahçelerinden bir bahçedir, ya da cehennem çukurlarından bir çukurdur! Mü'minse cennet bahçesi, kâfirse cehennem çukurudur.

Azap görecek ve onun azabından ehl-i hâl olanlar, dışarıdakiler haberdar olurlar!

Nitekim Peygamber Efendimiz iki kabrin yanından geçerken dedi ki:

---

[152] Tirmizî, *Sünen*, c.VII, s.500, no:2384; Deylemi, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.III, s.231, no:4682; Ebû Said el-Hudri RA’dan.

Taberani, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.271, no:8613; Ebu Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.546, no:42109; *Keşfü’l-Hafa*, c.II, s.90, no:1853; *Câmiü’l-Ehàdis*, c.XXVIII, s.432, no:41805.

"—Dikkat edin, bu iki kabirdeki şahıs şu anda azap görüyor hem de büyük bir şeyden değil! Önemsemeyebilirsiniz, azap görmesi size göre mühim görünmeyen bir şey ama azap görüyorlar!"

Birisi laf götürüp getirir, birisinin lafını ötekisine taşırdı. Nemmamlık, nemime yapıyordu, Türkçe "kovuculuk" derler, laf götürüp getiriyordu; böylece ara bozuluyor. Ötekisi de küçük abdestini yaparken sakınmıyordu, saklamıyordu. Hem avret yeri görünüyordu, hem idrarı etrafa sıçrayıp kendisinin üstüne başına geliyordu!

Demek ki her şeye dikkat etmemiz lazım, temizliğe de dikkat etmemiz, sözümüze de dikkat etmemiz lazım; kabirde azap görebiliriz.

Bir mü'min kabre giriyor da kabre girer girmez azap melekleri kafasına bir tokmak vuruyorlar ki kabrin içi ateş ve duman doluyor. Diyor ki:

"—Ben müslümanım, bana niye vuruyorsunuz, ben niye bu azabı görüyorum?"

"—Bir müslüman işkence görüyordu. Sen onun yanından geçtin, müslümanın yardımına koşmadın; bu azap görmen ondan dolayı!" denilecek.

Demek ki müslüman müslümanla ilgilenmeli, müslüman müslümanın yardımına koşmalı, müslüman ara düzeltmeye gayret etmeli, ara bozmamaya çalışmalı, laf taşımamalı, temizliğine dikkat etmeli, terbiyeli olmalı, edepli olmalı, avret yerlerini sakınmalı, saklamalı, idrardan vs. pisliklerden iyice korunmalı… Yapılması gereken pek çok şey var.

Yanındaki kabirlerin sahipleri de onun azap görürken feryad u figanından rahatsız olurlar. Onun için mü'minlerin kabirleri, kâfirlerin kabirlerin ayrılıyor: Bu Ermeni mezarlığı, bu Yahudi maşhatlığı, bu Hristiyan kabristanı, bu da Müslümanların kabristanı diye eskiden ayrılıyordu. Sonra bir moda çıkartmışlar:

"—Hepsi T.C. vatandaşı değil mi?!.."

Hepsini bir yere tıkmışlar. Adına da *Asrî Mezarlık* demişler, asrî mezarlık!

“—Mezarlığın asrîsi ne demek, mermerleri modern desenlerle mi yapılıyor?”

Hayır. İçinde kâfirin, mü'minin ayrılmadığı, harman edilip gelişigüzel gömüldüğü mezarlık, demek. Eskiden ayrılırdı, müslümanın kabristanı ayrıydı, yahudininki ayrıydı, hristiyanınki ayrıydı. Peygamber SAS Efendimiz bildiriyor:

"—Topraklar bile 'Aman kâfir bize gömülmesin!..' diye Allah'a sığınıyorlar!"

Çünkü orada boyuna azap görecek. Feryad u figanını insanlardan gayrı bütün mahlûkat duyarmış. Hayvanlar ürker, kuşlar kaçar ama insanoğlu; duymayanı duymuyor!

Allah bizi kabri cennet bahçesi olanlardan eylesin… Azap gören kimselerin yanına bile gömülmemeye dikkat etmek lazım! Düşünmek lazım, Allah kabir arkadaşlarımızı da sàlih kimseler eylesin… Kabirde etrafımızdaki insanları da sàlih, mü'min-i kâmil insanlardan eylesin…

c. Cennetlik Bir Kimsenin Cenazesi

Câbir RA’dan rivayet edilmiş. Câbir ibn-i Abdullah el-

Ensârî'dir.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[153]

إذا ماتَ الرجلُ من أهلِ الجنةِ ، استحيى اللهُ عَزَّ وَجَلَّ أن يعذبَ من
حَمَلَه ، ومن تَبِعَهُ ومن صلى عليه (الديلمى عن جابر)

RE. 63/5 (*İzâ mâte'r-raculü min ehli'l-cenneti, istahya'llàhu azze ve celle en yuazzibe men hamelehû, ve men tebiahû, ve men sallâ aleyhi.*)

(*İzâ mâte'r-raculü min ehli'l-cenneti*) "Ehl-i cennetten bir adam vefat ettiği zaman, (*istahya'llàhu azze ve celle en yuazzibe men hamelehû, ve men tebiahû, ve men sallâ aleyhi*) Aziz ve Celil olan Allah-u Teàlâ Hazretleri bu cenazeyi taşıyanı, arkasından yürüyeni ve onun üzerine cenaze namazı kılanı azaplandırmaktan hayâ eder!"

"—Bu cennetlik kuluma, bunlar son vazifelerini yapıyorlar, sırtlarına aldılar, taşıyorlar. Kimisi arkasından yürüyor, kimisi namazlarını kıldı." diye o cennetlik kulun hatırına onlara azap etmez.

Böylece arkada kalanlar, böyle bir mübarek insanın cenazesinde bulunmak dolayısıyla Allah'ın azabından kurtulmuş oluyorlar.

Şeyh Sâdî *Gülistan*'ında kitabının münasip bir yerine güzel bir hadisi yerleştirmiş. O hadîs-i şerîf, muteber hadis kitaplarında da vardır. Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Kusurlu günahkâr mü'min bir kul, 'Yâ Rabbi!' der, Allah nazar etmez; 'Yâ Rabbi!..' yine yalvarıyor, 'Yâ Rabbi!' der, nazar etmez, yine Allah'a Rabbi olduğunu bilerek, hitap ederek 'Yâ Rabbi!' diye nida eder. O zaman Allah-u Teàlâ Hazretleri meleklerine der ki:

(*Yâ melâiketî kad istahyeytü min abdî*) 'Ey benim meleklerim! Ben şu kulumdan utandım. O benden başka Rabbi olmadığına

---

[153] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.283, no:1108; Câbir RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.595, no:42348; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.67, no:2784.

inanmış, biliyor; bana el açmış, boyun bükmüş, 'Yâ Rabbi, yâ Rabbi…' diye yalvarıyor. O bunu bilmişken, benim dergâhıma dönmüş, benden affını isterken ben onu affetmemeye utandım, şahit olun; onu affediyorum!' buyurur.” diyor.

Şeyh Sa’dî hadîs-i şerîfin alt tarafına yazmış, Şeyh Sa’dî'nin sözü de güzel, diyor ki;

"—Allah-u Teàlâ Hazretlerinin, Rabbimiz'in lütfunun, kereminin, ihsanının ne kadar çok olduğunu gör, bak, anla ki; günahı kul işliyor, affetmemeye Allah utanıyor!"

Sübhanallah! Halbuki kulun utanıp, "Beni yaradan, bana nimetleri veren Allah'a karşı ben günah işlemeyeyim, edepsizlik yapmayayım!.." demesi lazımdı.

Günahı kul işliyor, Allah affetmemeye utanıyor; Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin keremine, lütfuna, ikramına, ihsanına Erhamü’r-râhimîn’liğine bak!

Demek ki burada da yine bu *istihyâ*, hayâ etmek sözü geçiyor.

Bu nasıl bir hayâ, ne demek?

Bunun mânası şu demek ki; mutlaka affedecek, affetmemek durumu bahis konusu yok, demek! Bizim anlayacağımız kelimelerle öyle ifade etmiş. Yoksa Allah-u Teàlâ Hazretleri:

لاَ يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ (الأنبياء:٢٣)

(*Lâ yüs’elü ammâ yef'alü*) "Yaptıklarından kimse ona sorgu sual açamaz. 'Niye böyle yaptın?' diyemez! (*Ve hüm yüs'elûn*) İnsanlar ise sorguya çekileceklerdir.” (Enbiyâ, 21/23)

Zaten yaptığı her şey adalettir, haktır, doğrudur, adaletlidir. Allah-u Teàlâ Hazretleri Hakem ü Adl'dir. Hakem ve Adl masdarla tavsif edilmiş ki mübalağa mânasıyla: Hükmünde çok isabetli, adaleti tamdır, tam olandır. Adaletiyle muamele ettiği zaman, azap ederse suç yine kulun…

Çünkü peygamber gönderdi, kitap indirdi, çeşitli ikazlarla o kulu ikaz etti; rüyasında, uyanıklığında, arkadaşlarında, sağdan soldan, çeşitli haberler ömür boyu o kula geldi:

"—Şu günahtır yapma, bu sevaptır kaçırma! Allah'a itaat et, şeytana uyma, nefsine esir olma, haramlara dalma…" diye Hz.

Âdem Atamız AS'dan Peygamber Efendimiz'e kadar 124 bin deniliyor, sayısını, hakiki miktarını Allah bilir.

Ayet-i kerimede buyruluyor ki:

وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلاَّ خلاَ فِيهَا نَذِيرٌ (فاطر:٢٤)

(*Ve in min ümmetin illâ halâ fîhâ nezîr*) "Hiçbir topluluk yoktur ki, Allah oraya bir haberci, tehlikelerden haber veren bir vazifeli şahıs göndermiş olmasın!" (Fâtır, 35/24)

Bütün insanların sevaptan, günahtan, haramdan haberi vardır ama dinlememiş. Dinlemeyince ceza kendisinden!

Allah-u Teàlâ Hazretleri:

وَمَا أَنَا بِظَلاَّمٍ لِلْعَبِيدِ (ق:٢٩)

(*Ve mà ene bi-zallâmin li'l-abîd*) "Ben kullarıma zulmedici değilim." (Kaf, 50/29) buyuruyor.

Zulmetse kim hesap soracak?!.. Hesap sorma durumumuz yok ama zulmedici değil. Erhamü'r-râhimîn, merhametlilerin en merhametlisi. Hatta bir hadîs-i şerîf var, Peygamber Efendimiz;

"—Bir kul yanlış yolu bıraksa, tevbe etse, doğru yola girse Allah-u Teàlâ Hazretleri o kadar sevinir ki!.."

Ne kadar sevinir?

Çölde kervanı kaybetmiş, güneşten, sıcaktan, susuzluktan, açlıktan ölmek üzere olan bir insanın bir pınar bulduğu zamanki sevinci kadar sevinir. Çocuğu olmayan bir karı koca, beklemişler, yıllarca uğraşmışlar uğraşmışlar… Doktorlar, hastaneler, ilaçlar, tedaviler, çocukları olmamış; canları çok istiyor, zengin, paraları var, her şeyleri var; çocukları olmuyor. Olmamış, olmamış sonra Allah bir çocuk vermiş… Nasıl sevinirler? Onun gibi sevinir.

Meselâ bir insan çölde devesini kaybetmiş; parası pulu, yiyeceği içeceği her şeyi üzerinde… Çölde deveyi kaybetmek arabayı kaybetmek gibi bir şey. Sonra buluverince nasıl sevinir? İşte öyle sevinir, diye misallerle anlatıyor.

Anlıyoruz ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri kulu tevbe etti mi, çok

çok seviniyor. Ve tevbe edenleri çok seviyor.

إِنَّ اللهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ (البقرة:٢٢٢)

(*İnna'llàhe yuhibbü't-tevvâbîne ve yuhibbu'l-mütetahhirîn*) "Allah tevbekârları sever, temizlenenleri sever. Temiz, pak olanları sever. Mânevî, maddî kirlerden temizlenenleri sever." (Bakara, 2/222)

Allah'ın sevgisini kazanıyor günahkârdı; Allah sevmiyordu. Tevbe etti, pişman oldu, seviyor.

Aziz ve kıymetli kardeşlerim!

O bakımdan Allah'a aşk, sıdk, ihlâs ve samimiyetle tevbe edelim. Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne daima dilimiz tevbeli, istiğfarlı, "Affet Allah'ım, estağfirullah el-azîm, tevbe yâ Rabbim!.." diye daima hatalarımızı düşünüp Allah'a iltica edici, tevbe edici olalım. Çünkü Rabbimiz Erhamu'r-râhimîn'dir.

Demek ki, bir cennetlik insan vefat ettiği zaman onun cenazesine koşmak lazım! Mümkünse taşımak, taşıyamazsa peşinden yürümek ve namazını kılmak lazım!

Burada namaz kılmayı sonda söylemiş. Demek ki cenazeyi evden alacak, namaz kılınacak yere kadar götürecek diye düşünmüş. Hâlbuki namazlar Türkiye'de —veya hiç olmazsa İstanbul'da, bu bölgede— namaz camide kılınıyor, ondan sonra vasıtalara bindiriliyor veya yakınsa da omuz üstünde kabristana götürülüyor. Bu âdetlerin farklılığından dolayıdır veyahut evden almayı düşünmüştür, evde yıkandı, taşındı diye ondan öyle söylenmiş olabilir. Önce taşıyan, sonra arkasından yürüyen, ondan sonra da namaz kılan zikrediliyor!

Yunus Emre'yi de çok seviyorum, herkes seviyor ya… Diyor ki:

Namaz için üstümüze,
Duranlara selâm olsun!

Çok güzel…

d. İnsan Öldü mü Kıyameti Kopmuştur

Deylemî Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[154]

إِذَا مَاتَ أَحَدُكُمْ، فَقَدْ قَامَتْ قِيَامَتُهُ، وَاعْبُدُوا اللهَ كَأَنَّكُمْ تَرَوْنَهُ، وَاسْتَغْفِرُوهُ كُلَّ سَاعَةٍ (ابن لال فى مكارم الأخلاق عن أنس)

(الديلمي عن أنس)

RE. 63/7 (*İzâ mâte ehadüküm, fekad kàmet kıyâmetuhû, va'budu'llâhe keennekküm teravnehû, ve'stağfirûhu külle sâah.*)

Ne güzel! Bunları sadece kâğıda yazmamak; iyice de ezberlemek, Arapçasını da ezberlemek lâzım! Zor da değil. Küçücük bir cümle ama hayatımızda bize ömür boyu bitmeyen bir ışık tutacak, çok mühim!

Pil alıyorsun bitiyor, cereyanlar kesiliyor ama bitmeyen hayat, sonuna kadar bitmeyen bir ışık!..

Peygamber Efendimiz bu hadîs-i şerîfte ne buyurmuş:

(*İzâ mâte ehadüküm*) "Sizden biriniz öldü mü, (*fekad kàmet kıyâmetuhû*) onun kıyameti kopmuş demektir!"

Öldü mü, öldü. Onun kıyameti koptu. Artık dünyanın bozulmasına, dağların hallaç pamuğu gibi atılmasına, yıldızların sapır sapır dökülmesine hacet yok; onun işi bitti, onun kıyameti koptu! Özel kıyameti, şahsî kıyameti kopmuş oldu.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bu, çok mühim bir hadîs-i şerîf. Hepsi mühim de bu fevkalade, benim tüylerimi diken diken ediyor:

"—Sizden biriniz öldünüz mü onun kıyameti kopmuş demektir!"

Arkasından Peygamber Efendimiz emri veriyor:

---

[154] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.285, no:1117; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.XV, s.1072, no:42748; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1615, no:2618; Süyûtî, *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.IV, s.65, no:2781.

(*Va'büdu'llàhe keenneküm teravnehû*) "Allah'a ibadet ediniz, sanki görüyormuşcasına, karşınızdaymış da görüyormuş gibi ibadet edin!"

Savruk değil, gàfil, cahil değil, aklınız başınızda, yerde olarak değil, sanki görüyormuş gibi. Müşahede ediyormuş gibi, müşahede makamındaymış gibi, öyle görüyor gibi Allah'a ibadet edin!

Bu ihsân makamıdır, tasavvuf makamıdır. Tarikatta da derviş zikredecek, ondan sonra murakabe çalışmaları yapacak! Daima Allah'ın kendisini gördüğü fikri üzerinde derinleşecek!

(*Ve'stağfirûhu külle sa'atin*) "Her zaman Allah'a tevbe edin!"

Burada saat 60 dakikalık zaman mânasında değil, her zaman, her an… Neden? Her zaman bir hata yapıyoruz da ondan!

Namaz kılıyoruz, "*Es-selâmu aleyküm ve rahmetu'llàh! Es-selâmu aleyküm ve rahmetu'llàh*!" diyoruz.

Peygamber Efendimiz tavsiye buyurmuş ki:

"—Namazın farzından sonra üç defa üç defa *Estağfiru'llàh* deyiniz."

Neden?

Allah'ın huzurunu girdiniz çıktınız, kim bilir, güzel yapabildiniz mi acaba? Huzûr-u ilâhîde acaba vazifelerinizi güzel yapabildiniz mi?

Muhakkak yapamadınız, onun için üç defa *Estağfiru'llah* denilecek!

Muhterem kardeşlerim!

Şimdi düşünün ki gazetelerde birer karış harflerle bir haber çıksa; "Bir yıldız üstümüze doğru geliyor, yarın 00.30'da dünyaya çarpacak! Kıyamet kopacak, dünyanın sonu… Kesin bu, ilim adamları böyle söylüyor!" filan deseler ne yaparsınız? Nereye kaçacaksınız? Ne yapacaksınız? Günahkârlar ne yapacak?!..

O yıldız gelip çarpıncaya kadar, o kıyametin kopmaya başladığı zamana kadar, onun heyecanından insanlar ne yapacak?

Ağlaşacak, birbirlerine sarılacak, "Haklarını helal et, ben zorla aldığım şeyi geri veriyorum, kusuruma bakma!.." demeye çalışacak. İnsan bir sürü acıklı sahne görecek.

Kıyamet, şerlilerin başına kopacakmış! Allah kıyameti bizim başımıza kopartmasın, o kötü günleri göstermesin! Güneşin nuru kararacak, yıldızlar sapır sapır dökülecek, dağlar hallaç pamuğu gibi atılacak, denizler yarılacak, hayvanlar kaçışacak…

Âyet-i kerîmede nasıl buyuruluyor?

إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ (حج:١)

(*İnne zelzelete's-sâati şey'ün azîm*) "Kıyametin zelzelesi çok muazzam, çok korkunç bir şeydir!" (Hac, 22/1)

يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتِ حَمْلٍ حَمْلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللهِ شَدِيدٌ (حج:٢)

(*Yevme terevnehâ tezhelü küllü murdıatin ammâ erdaat*) "Kucağında emzikli çocuğu olan anne, çocuğunu unutacak!"

Çocuğuna kim bakar, kıyamet kopuyor! Halbuki anne şefkati çocuğu bir yere bırakır mıydı? Bırakmazdı ama çocuğu aklına gelmeyecek, çocuğu bir kenarda kalacak!

(*Ve tedau küllü zâti hamlin hamlehâ*) "Her hamile kadın, hamilesi olduğu çocuğu düşürecek, düşük yapacak! Korkudan ödü patlayacak, düşük yapacak!"

(*Ve tere'n-nâsi sükârâ*) "İnsanları sarhoş gibi göreceksin. (*ve mâ hüm bi-sükârâ*) Sarhoş değiller ama, (*velâkinne bi-azâba'llàhi şedîd*) Allah'ın azabı çok dehşetlidir.." (Hac, 22/2)

Hepsi bir tarafta sallanıyorlar.

Ve korkunç olay!"

Bu korkunç olayı biliyoruz. "Kıyamet yaklaştı!" denince tüylerimiz diken diken oluyor.

"—Mehdi çıktı, çıkacak, kıyamet alameti, büyük alâmet, küçük alâmet…" derken herkeste şafak atıyor biliyorum, ben dâhil!

Yapmayın, bu şakaya gelecek bir şey değil korkunç bir şey! Bundan şafak atıyor da insanlar bundan korkuyor da;

"—Kendisi öldüğü zaman onun kıyameti kopmuştur!"

Bundan hiç şafak atmıyor. Hiç bundan korkmuyor, halbuki en yakını bu! Ötekisi için ne kadar vakit geçer bilmiyoruz; tevbe kapısı kapanacak, güneş üç gün doğudan doğmayacak, batıdan doğacak, birtakım alametler vs. Millet ne haller görecekse görecek ama bu ölüm bir anda gelecek.

Medine-i Münevvere'de bir mimar arkadaşımız var, bir inşaatın başında, sorumlusu. Yandaki bina çökmesin diye kazmışlar, hafriyat yapmışlar oraya kazık çakıyorlar. Kazık için makineyle yedi metre çukuru kazmışlar, demirleri koyacaklar, beton dökecekler. İşçilerden birisi demirlerin ıvır zıvırını yapmaya aşağı inmiş. Konuşuyorken, "Kerpeteni ver, ipi, teli al, hadi çık…" derken, yanındaki toprak üstüne bir kapanıyor!..

"—Hocam, bir anda konuşup dururken kesildi, bitti iş! O öbür âleme gitti, biz bu âlemde kaldık. Ömrü gitti!" diyor. Bir anda; az evvel öğle yemeğini beraber yemişlerdi, konuşuyorlardı, şakalaşıyorlardı, bir anda bitti!

Bu hadîs-i şerîfi hiç hatırımızdan çıkartmayın, hiç çıkartmayalım! Hiç yarım hesap bırakmayın, hiç kimsenin hakkını üzerinizde bırakmayın! Hiçbir kimseye verilmedik bir hesabınız kalmasın, her şeyiniz tamam olsun! Borçlarınızı ödeyin, işlerinizi tamamlayın, kul haklarını ödeyin; namaz, oruç borçlarınızı ödeyin, hazırlıklı olun! Çünkü umumi kıyametin saati bilinmez!

Dünyanın hakiki kıyameti ne zaman kopacak bilinir mi?

Bilinmez!

Cebrail AS bembeyaz elbiselerle gelmiş, Peygamber Efendimiz'in yanına oturmuş, dizini dizine dayamış. "Bu ne samimiyet, bu kim?" diye herkes de bakıyor; gelmiş, Peygamber Efendimiz'in yanına kadar sokulmuş:

(*Yâ rasûla'llah ahbirnî ale'l-islâm*) "Yâ Rasûlallah, İslâm nedir bana bildir!" diyor. Efendimiz de "İslâm şudur." diye söylüyor. (*Sadakte*) "Doğru söyledin!" diyor.

Şaşırmışlar:

"—Allah Allah! Bu ne biçim insan ki Peygamber Efendimiz'e bir şey soruyor, ondan sonra da tasdik ediyor; "Doğru söyledin!" diyor. Sen kim oluyorsun!"

Bilmeyen insan; "Ya, öyle mi, bilmiyordum, öğrendim, teşekkür ederim…" filan der. "Doğru söylüyorsun, tamam!" diyor. Allah Allah, şaşırıyorlar. Tanıdıkları bir insan değil. Uzaktan geldiği belli, fakat üstündeki elbiseler bembeyaz, yolculuk çekmiş bir hâl de yok. Yolculuktan gelseydi toza toprağa bulanırdı. Günlerce devenin üstünde Medine'ye gelinceye kadar bu beyazlar kalmazdı. Ama pırıl pırıl, tertemiz, müstesna, göz alıcı, bembeyaz kıyafet, tertemiz bir yüz, Rasûlüllah Efendimiz'in yanına kadar da cesaretle yürümüş yanaşmış, dizini dizine dayamış;

"—Yâ Rasûlüllah, söyle bakalım İslâm nedir?" diyor. Ondan sonra da, "Doğru söyledin!" diyor. Herkes şaşırıyor.

Sahâbe-i kirâm Peygamber Efendimiz'in heybetinden, ona olan saygılarından sevgilerinden başlarını kaldırıp da Peygamber Efendimiz'in yüzüne doya doya bakamamışlar. Sahabeden bazıları:

"—Ömründe yüzüne doya doya bakamadım!" diyor.

Camiye geldiği zaman "Rasûlüllah geliyor." diye herkes başı önünde, tüyleri diken diken dururmuş. Ebû Bekir es-Sıddîk Efendimiz bakabilirmiş, Ömer Efendimiz bakabilirmiş.

Sonra, (*Ahbirnî ani'l-îmân*) "Pekiyi, bana haber ver, iman nedir?" diyor. Efendimiz, "Meleklere, kitaplarına… iman!" Onları da sayıyor.

"—Tamam, doğru söylüyorsun. Pekiyi, ihsandan haber ver?" diyor.

Efendimiz: (*En ta'buda'llàhe keenneke terâhu, fein lem tekün terâhu, feinnehû yerâke*) "Allah'ı görüyormuş gibi ibadet etmendir, her ne kadar sen onu görmüyorsan da o seni görüyor,"

"—İbadeti güzel yapmak nasıl olacak, bu işin yüksek mertebesi nasıl olacak?"

"—Allah'ı görüyormuş gibi ibadet edeceksin çünkü her ne kadar sen onu görmüyorsan da o seni görüyor. Bu da ibadetin en yüksek seviyesi!"

İbadetin en yüksek seviyesi neymiş? Biz Allah'ı görüyormuşuz gibi ona ibadeti öyle yapmak! *Allahu ekber*, huzurundayım, *Allahu ekber*, önünde secdeye vardım… Görüyormuş gibi. İbadetin en kalitelisi, en yüksek derecesi bu! Peygamber Efendimiz bunu da cevaplandırmış. Ondan sonra gelen kişi sormuş:

"—Kıyamet ne zaman kopacak?"

Efendimiz gülüyor, diyor ki:

"—Onu ne soran biliyor ne sorulan biliyor! Bu hususta; soru sorulan, soru sorandan daha bilgili değil!

Çünkü, Allah saklamış. İnsanlar bilse yemek yemeye, su içmeye hâlleri kalmaz, sudan lezzet almaz olurlar. Feleklerini şaşırırlar, ağızlarının tadı kaçar. Allah bildirmemiş, hikmeti var, her işi hikmetli! Kimse bilmiyor.

Büyük kıyametin ne zaman kopacağını bilmiyor ama alâmetleri var, alâmetleri belirmiş: Ahlâk bozulacak, bina artacak, zina artacak. Çocuklar âsi olacak, talebeler hocalarına karşı gelecekler. İyilikler kötülük sayılacak, kötülükler iyilik sayılacak. Kötü insanlar başa geçecek, iyi insanlar ayaklar altında kalacak…

Hadîs-i şerîflerde bir sürü alâmetler sayılmış. Ama bizim kendi ölümümüz daha yakın. Ne zaman öleceğimizi bilmiyoruz: Araba kaza yapabilir, üstümüze duvar devrilebilir, gemi batabilir, kalbimiz sekte-i kalp olur, şu olur bu olur, bin bir türlü sebep…

Hiç unutmuyorum: Ankara'da evin kapı zilini tamir ediyordum, evin camı da tam manzaralı, ovanın öbür tarafında kaleyi görüyor. Bizim evin manzarası çok güzel. Ben zili tamir ediyorum, bir tangırtı tıngırtı koptu, metal çarpışması… Ne oluyor diye başımı çevirdim: Havada bir uçak; kanadı kırılmış, aşağı düştü. Seneler önce Ankara'da iki uçak çarpıştı ya, ben onu gördüm.[155]

Tıngırtıdan sonra başımı çevirip aşağı baktığımda uçağı kırık kanatla aşağı düşerken gördüm, aşağı düştü. Düştüğü yerden bir kara duman çıktı, ondan sonra alevler!.. Sonra artık haberleri duyduk. Sümerbank Genel Müdürlüğü'nün penceresinden bakan

[155] 1 Şubat 1963 tarihinde Lübnan Havayolu Şirketine ait Lefkoşa aktarmalı Beyrut-Ankara seferini yapmakta olan Vickers Viscount 745 D tipi yolcu uçağının Esenboğa Havaalanı'na inişe hazırlanırken, Türk Hava Kuvvetleri'ne ait Douglas C-47 tipi nakliye uçağıyla çarpışması sonucu, her iki uçağın da Ankara-Ulus semtinde bulunan meskûn mahaller üzerindeki farklı noktalara düşmesiyle sonuçlanan havacılık kazasıdır. Kazada yolcu uçağında bulunan 11 yolcu ve 3 mürettebat, askeri uçakta bulunan 3 Türk askerî personeli ve uçakların düştükleri yerlerde bulunan 103 kişi ile beraber toplam 120 kişi hayatını kaybetmiştir.

bir arkadaş anlatıyor:

"—Hocam, benzine bulaşmış adamı alevler içinde koşarken gördüm, yıkıldığını, cayır cayır yandığını gördüm!" diyor.

Bu ölüm nereden geldi?

“—Pattadak tepeden geldi.”

Adam köşede ayakkabı boyacılığı yapıyormuş, ezan okundu diye Zincirli Camii'ne gitmiş. O köşeye uçak düşüyor, kurtuluyor.

Kurtulan kurtuluyor, ölen de ölüyor. Bir anda benzinlere bulaşıyor; abdestli miydi, gusüllü müydü cünüp müydü, temiz miydi pis miydi, iyi miydi kötü müydü, hayırlı mıydı hayırsız yolda mıydı, fitne fesat mı düşünüyordu, hırsız mıydı yüzsüz müydü, namazlı niyazlı mıydı? Ne olduğu belli değil!

Erzincan'da ne oldu? Sabah namazı kılarken zelzele oldu, bazı kimseler caminin içinde şehid oldu.

“—Neden şehid oldu diyoruz?”

Çünkü üstüne duvar yıkılarak ölenler şehid sayılıyor! Benim lafım değil; o mü'minse hedim altında, inhidam altında kalanlar şehid sayılıyor. Toprak altında ölenler şehid sayılıyor!

Kardeşlerim! Ecelin ne zaman olacağı bilinmiyor. Kıyametimizin bize ne kadar yakın olduğunu bilmiyoruz, belki bize bir karış mesafede, belki bize biraz uzak.

“—Uzak saymak mı doğru, yakın saymak mı doğru?”

Uzak saymak çok günah, çok yanlış!

“—Neden?”

Uzak saymaya tûl-i emel derler: Adam sanıyor ki ömrü çok uzun olacak, çok yaşayacak, çok işler yapacak. Emekli olacak, hacca gidecek, sakal bırakacak… -cek -cak, -cek -cak derken bir gün ecel geliveriyor!

Tûl-i emel; ümit ediyor ki:

"—Daha çok yaşarım!"

Bu çok yanlış! Tûl-i emel insanı aldatır.

"—Herhalde daha çok yaşarım…"

Ne mâlum?

"—Ben gencim…"

Biz çok dedeleri biliyoruz torunları ölmüş, dede sağ, torunlar gitmiş! Çok anneleri biliyoruz, yavruları önceden gitmiş. Benim ilâhiyatta okuttuğum kaç tane talebem var, benden önce gitti! Halbuki yaşça ben onlardan daha yaşlıyım ama belli olmuyor, yaşa bakmıyor. O bakımdan bu hadîs-i şerîfi de aklınıza yazın, defterinize yazın; hattata yazdırın, evinizin misafir odasına, yatak odasına koyun!

إِذَا مَاتَ أَحَدُكُم، فَقَدْ قَامَتْ قِيَامَتُهُ، وَاعْبُدُوا اللهَ كَأَنَّكُمْ تَرَوْنَهُ، وَاسْتَغْفِرُوهُ كُلَّ سَاعَةٍ (ابن لال فى مكارم الأخلاق عن أنس)

(الديلمي عن أنس)

RE. 63/7 (*İzâ mâte ehadüküm, fekad kàmet kıyâmetuhû, va'budu'llàhe keenneküm teravnehû, ve'stağfirûhu külle sâah.*)

(*İzâ mâte ehadüküm fekad kàmet kıyâmetuhû*) "Sizden biriniz

öldüğü zaman onun kıyameti kopmuş demektir!"

(*Va'budu'llàhe keennekûm terevnehû*) "Allah'ı sanki görüyormuş gibi ibadet edin!"

(*Ve'stağfirûhu külle sâatin*) "Her an Allah'a istiğfar edin! 'Affet Allah'ım, kusurlarımı bağışla, tevbe yâ Rabbi, Estağfirullah yâ Rabbi…' deyin!"

Zaman zaman da söylerim, benim heyecanlandığım şeylerden birisi, "Hâcerü'l-Esved'i öpmek, oraya el sürmek Allah'la musafaha yapmak gibiymiş!" sözüdür. İnsanın tüyleri diken diken oluyor.

Ve Hâcerü'l-Esved'e dokununca söz veriyor:

"—Ya Rabbi, bundan sonra ben senin iyi kulun olacağım. Tam istediğin gibi müslüman olacağım!"

El tutup söz vermiş oluyor. Bu beni heyecanlandırıyor.

Bir de; "İnsan secdeye vardı mı Rahman'ın ayaklarına kapanmış gibi oluyor!" diye bir hadîs-i şerîf var. Oradan da çok heyecanlanıyorum, insanın tüyleri diken diken oluyor.

e. Hafızlara Müjde!

Câbir RA'dan rivayet edilmiş.

Bu herkese değil, hafızlara müjde!

Peygamber SAS hadîs-i şerîfinde ne diyor:[156]

إذا مات حاملُ القرآنِ ، أوحى الله إلى الأرضِ ، أن لا تأ كلى لحمَه ، قالتْ: إلهى كيف آ كلُ لحمَه ، و كلامُك فى جوفِهِ (الديلمي عن جابر)

RE. 63/8 (*İzâ mâte hâmilü'l-kur'âni, evha'llàhu teàlâ ile'l-ardı, en lâ te'külî lahmehû, kàlet: İlâhî keyfe âkilü lahmehû, ve kelâmike fî cevfihî.*)

(*İzâ mâte hâmilü'l-kur'âni*) "Kur'ân-ı Kerîm'i taşıyan, hamele-i Kur'an'dan olan kimse öldüğü zaman…"

---

156 Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.284, no:1112; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.238, no:1586; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.555, no:2488; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.70, no:2793.

"Hafızasında taşımak, hafız" demek, yoksa eline mushafı cüssesinden omzuna almış, taşıyor; o değil! Ezberlemiş olan hâmil-i Kur'an.

(*İzâ mâte hâmilü'l-kur'âni*) "Hamele-i Kur'an'dan, hafızlardan birisi öldüğü zaman, (*evha'llàhu teàlâ ile'l-ardı*) Allah toprağa, yeryüzüne vahyeder ki, (*en lâ te'külî lahmehû*) 'Bu kulumun etini yeme, bu kulumun etini çürütme, kabirde olduğu gibi kalsın, toprak olmasın!'"

(*Kàlet: İlâhî keyfe âkilü lahmehû, ve kelâmike fî-cevfihî*) "Toprak cevap olarak der ki; 'Ey benim Rabbim! Ben onun etini nasıl yiyebilirim, çürütebilirim ki! Senin kelamın onun içindeyken ben onu ne cesaretle, nasıl çürütebilirim!'"

Çürütmem mümkün mü, çürütemem! Çünkü senin kelamını ezberlemiş, hafızasında o var, demek oluyor.

Sâsâni hükümdarları arasında Enûşirvan veya Nûşirevan adlı, adaletli bir hükümdar varmış. Adaletiyle tanınmış, tarih kitaplarında "Enûşirvan-ı âdil" derler. Peygamber Efendimiz'den biraz önce yaşamış, o çağa yetişmemiş görmemiş.

Peygamber Efendimiz'in zamanındaki Sasani hükümdarı,

Peygamber Efendimiz'in elçisini öldürmüş, mektubunu yırtmış o kâfir... Peygamber Efendimiz de:

"—O benim mektubumu yırtıp parçaladığı gibi, Allah da onun mülkünü parça parça etsin!" diye beddua etmiş.

O Sasani hükümdarını, o kâfiri oğlu öldürüyor! Allah'ın işine] bakın! Peygamberin bedduasına uğradığı için oğlu katletmiş. Ondan sonra da o mülkü, Peygamber Efendimiz'in mektubunu yırttığı gibi parça parça parçalanmış.

Şimdi bu Enûşirvan-ı âdil, ava çıkmış da yemek pişirmişler, avladıkları avı odunla pişirmişler. Tuz lazım!

"—Gidin, karşı köyden tuzu alın ama parasıyla alın!" demiş.

"—Tuzdan ucuz, bol ne var, tuza da para mı?.." demişler.

"—Hayır, hükümdar ne olacak diye tebaadan parasız tuz alırsa hükümdarın memurları halkın derisini yüzer! Ondan öyle gördüler mi fırsat buldular mı derisini yüzer, parasıyla alacaksınız!.." demiş.

Öyle adaletliymiş.

Hadîs-i şerîf de geçiyor ki:

"—Adaletli hükümdarla ilmiyle âmil olan alimin etini toprak yemez, çürümez!" İlmiyle amil olan!

Burada da "Kur'an'ı ezbere bilen" deniliyor. Demek ki insan; Kur'ân-ı Kerîm'i bilip de onunla amel etti mi, Kur'an'ı taşıyan insan oluyor, Kur'an'ın ehli olmuş oluyor.

Harun er-Reşîd'in yanında bu hadîs-i şerîfi okumuşlar, okuyunca demiş ki;

“—Müslümanın kabri açılmaz ama, ilmiyle âmil müslüman alimin kabrini açamayız ama, madem adaletli hükümdarın da etini toprak yemiyormuş, Nûşirevân'ın kabrini açalım, acaba yemiyor mu?!.."

İslâm'dan önce gelmiş birisini kasdederek, "Onun kabrini bir açalım bakalım!" demiş.

Onun üzerine kabri açmışlar, bakmışlar ki ter ü taze, aynen duruyor!

Mehmed Zahid Kotku Hocamız cennetmekân anlatmıştı: Gelmişler, demişler ki:

"—Süleymaniye'de kabirlerin yerini naklediyoruz, sizin Mustafa Feyzi Efendi Hocanız'ın da kabrini şu tarafa alacağız, gelin

cenazenin naklinde bulunun!"

Mehmed Zahid Kotku Hocamız da oraya gitmiş. Kendisinden halvet çıkarttığı Mustafa Feyzi Efendi'nin nakli için:

"—Teni sanki canlı gibi, o kadar sene [31 sene] geçtiği halde hiçbir şey olmamış. Oradan aldık, öbür tarafa, öbür kabre yatırdık!" diyor.

Neden? Demek ki ilmiyle âmil olan, ehlullah olan, ehl-î Kur'an olan insanların bedenini hakikaten, toprak çürütmüyor. Allah'ın böyle hikmeti…

f. Cenazeye Teyemmüm Ettirilmesi

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[157]

إِذَا مَاتَتِ الْمَرْأَةُ مَعَ الرِّجَالِ ، لَيْسَ مَعَهُمُ امْرَأَةٌ غَيْرُهَا ؛ أَوِ الرَّجُلُ مَعَ النِّسَاءِ ، لَيْسَ مَعَهُنَّ رَجُلٌ غَيْرُهُ ؛ فَإِنَّهُمَا يُتَيَمَّمَانِ وَيُدْفَنَانِ ، وَهُمَا بِمَنْزِلَةِ مَنْ لاَ يَجِدُ الْمَاءَ (د. فى مراسيله ، ق. عن مكحول مرسلاً)

RE. 63/9 (*İzâ mâteti'l-mer'etü mea'r-ricâli, leyse meahüm imreetün gayrahâ; evi'r-racülü mea'n-nisâi, leyse meahünne racülün gayruhû; feinnehûmâ yüteyemmemâni ve yüdfenâni, ve hümâ bi-menzileti men lâ yecidü'l-ma'.*)

(*İzâ mâteti'l-mer'etü mea'r-ricâli, leyse meahüm imreetün gayrahâ*) "Bir seyahat esnasında bir kadın ölse, kafilede onu yıkayacak başka hiç kadın yok; hep erkekler var. Bir tek kadındı öldü. (*Evi'r-racülü mea'n-nisâi, leyse meahünne racülün gayruhû*) Yahut bir başka kafile ki sadece kadınlar var, başlarında bir adam

---

[157] Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.398, no:6461; *Merâsil-i Ebû Dâvud*, c.I, s.472, no:389; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXV, s.328, no:5271; Mekhul Rh.A'ten.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.III, s.248, no:11073; Said ibn-i Müseyyeb Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.574, no:42233; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.72, no:2798.

vardı, öldü. Birincisinde bir kadın yok ki o ölen kadını yıkayacak, ikincisinde bir adam yok ki bu ölen adamı yıkayacak! (*Feinnehûmâ yüteyemmemâni ve yüdfenâni*) Bu durumda teyemmüm ettirilir!"

Peygamber Efendimiz SAS; (*Ve hümâ bi-menzileti men lâ yecidü'l-ma'*) " Çünkü bu durumda cenazeler suyu bulamamış hükmünde sayılırlar!" diyor.

g. İleride Fitneler Olacak

Muhatabı olan zata Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[158]

إِذَا مِتُّ أَنَا ، وَأَبُو بَكْرٍ ، وَعُمَرُ ، وَعُثْمَانُ ، فَإِنِ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَمُوتَ ، فَمُتْ

(حل. عن سهل بن أبى حثمة)

RE. 63/10 (*İzâ mittü ene, ve ebû bekrin, ve umeru, ve usmânu, feenisteta'te en temûte, femüt*)

(*İzâ mittü ene*) "Ben vefat ettiğim zaman, (*ve ebû bekrin*) Ebû Bekir de vefat ettikten sonra, (*ve umeru*) Ömer de vefat ettikten sonra, (*ve usmânu*) Osman da vefat ettikten sonra, (*feenisteta'te en temûte, femüt*) artık ölmeye gücün yeterse sen de öl!"

Bunun mânası ne?

Allahu a'lem, o zaman çok fitneler çıkacak, işler karışacak, bazı insanlar o tarafı tutacak, bazı insanlar bu tarafı tutacak, bir şeyler olacak demek.

Hakikaten de Ebû Lü'lü' isimli bir mecusi, ateşperest köle Hz. Ömer Efendimizi şehid etti, hançerledi. Ömer Efendimiz şehid oldu.

Kargaşa çıktı, anarşi çıktı, Osman-ı Zinnûreyn Efendimiz'i Kur'an okurken şehid ettiler. Hatta okuduğu Kur'an'ın üzerine kanları damladı, o Kur'ân-ı Kerîm bizim müzelerde…

Emevîler ve bazı aile mensupları o kadar düşmanlık etmişler ki hışımlarından, kızgınlıklarından kaç gün cenazesini kaldırtmamışlar. Hâlbuki *Aşere-i Mübeşşere*'den, Peygamber

---

[158] Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VIII, s.280; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.318, no:1257; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXIX, s.175; Sehl ibn-i Ebî Hasme RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.IV, s.74, no:2801.

Efendimiz'in damadı, iki kızı ile evlilik nasip olmuş, *Zinnûreyn* lakabını almış!.. Fitneler çıktı, öldürenler katil… Ondan sonra da çok hadiseler çıktı, birçok insanlar yalan yanlış işler yaptılar.

Hadîs-i şerîfte Peygamber Efendimiz buyuruyor ki; "Ben öldüm mü, Ebû Bekir öldü mü, Ömer öldü mü, Osman öldü mü ondan sonra gücün yetiyorsa sen de öl!"

Çünkü karmakarışık işleri görmektense, bir tarafı tutup da günah işlemektense, ahirette vebal altında kalmaktansa, iman selâmetliği içinde ölmek daha iyi!

h. Yemenlilere İyi Davranın!

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[159]

إِذَا مَرُّوا بِكُمْ أَهْلُ الْيَمَنِ ، يَسُوقُونَ نِسَاءَهُمْ ، وَيَحْمِلُونَ أَبْنَاءَهُمْ عَلَى عَوَاتِقِهِمْ ؛ فَإِنَّهُمْ مِنِّي ، وَأَنَا مِنْهُمْ (طب. عن عتبة بن عبد)

RE. 63/11 (*İzâ merre biküm ehlü'l-yemeni, yesûkûne nisâehum ve yahmelûne ebnâehüm alâ avâtikıhım, feinnehum minnî ve ene minhüm.*)

(*İzâ merre biküm ehlü'l-yemeni*) "Yemen halkı sizin yanınızdan geçerken, (*yesûkûne nisâehum ve yahmelûne ebnâehüm alâ avâtikıhım*) Yemenliler hanımlarını etrafına, evlatlarını omuzlarına almışlarken, sevk ediyorken, sizin yanınızdan geçerken; (*feinnehüm minnî ve ene minhüm*) bilin ki onlar bendendir, ben de onlardanım!"

Bu ne demek?

"—Ben Yemenlileri seviyorum. Hanımlarını koruyan, himaye eden, çocuklarını omuzuna alan öyle insanları, Yemenliler'i seviyorum. Benim sevdiğimi bilin, onlara iyi muamele edin, misafirperverlik gösterin, acıyın…" filan demek.

---

[159] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.123, no:304; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.176, no:1139; Utbe ibn-i Abd RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.50, no:33950; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.77, no:2808.

Çünkü Yemen halkı fukara ama âşık, dindarlıkları kuvvetli! Veysel Karânî Hazretleri de onlardan birisi. Peygamber Efendimiz onları böyle methetmiş. Hakikaten de hac yapanlar bilirler.

Irak harbinde Irak'ın tarafını tuttu diye Suud'la arası açıldı; Suudlar Yemenliler'i sürdüler, dışarıya çıkarttılar. Bunlar memleketlerine dönmüş oldu, eskisi kadar Yemenli kalmadı. Eskiden oturumsuz olanlara filan müsamaha ediyorlardı, şimdi hiç etmiyorlar. Hoş insanlardı, gayretli insanlardı, ufak tefek, koşturan insanlardı; Allah selamet versin.

i. Selâm Vermede Usül

Selâmla ilgili bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[160]

إِذَا مَرَّ رِجَالٌ بِقَوْمٍ ، فَسَلَّمَ رَجُلٌ مِنَ الَّذِينَ مَرُّوا عَلَى الْجُلُوسِ ، وَرَدَّ مِنْ هٰؤُلاَءِ وَاحِدٌ ، أَجْزَأَ عَنْ هٰؤُلاَءِ وَعَنْ هٰؤُلاَءِ (حل. عن أبى سعيد)

RE. 63/12 (*İzâ merre ricâlün bi-kavmin, feselleme racülün mine'llezîne merrû ale'l-cülûsi, ve redde min hâülâhi vâhidün*, *ve eczee an hâülâi ve an hâülâi*)

"Bir grup insan bir topluluğun yanından geçiyorken, kalabalık oturmuş olan birkaç kişinin yanından geçiyorken, geçenlerden bir tanesi bu oturanlardan bir tanesine "*Es-selâmu aleyküm!*" dese, oturanlardan bir tanesi de "*Ve aleyküm selâm!*" dese kâfi gelir! Hepsinin ayrı ayrı selâm vermesine, hepsinin ayrı ayrı selâm almasına mecburiyet kalmaz, hacet kalmaz; bu da kifayet eder!"

Biliyorsunuz selâm almak, vermekten daha önemlidir. Selâmı almak bir mecburiyet oluyor.

"—Ötekiler vebal altında kalır mı?"

Kalmaz. "Bir tanesi aldı mı iş tamam olmuş oluyor." demek.

Cülûs; câlis kelimesinin çoğulu.

---

[160] Ebû Nuaym, *Hilye*, c.VIII, s.251; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.IX, s.123, no:25299; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.78, no:2810.

j. Fâsıkın Medhedilmesi

Enes RA'dan Ebû Hüreyre RA rivayet eylemiş. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[161]

إِذَا مُدِحَ الْفَاسِقُ غَضِبَ الرَّبُّ , عَزَّ وَجَلَّ , وَاهْتَزَّ الْعَرْشُ

(ابن أبى الدنيا فى ذم الغيبة ، ع . هب . عن أنس ؛ عد . عن بريدة)

RE. 63/13 (*İzâ müdiha'l-fâsıku gadıbe'-rabbü, ve'htezze li-zâlike'l-arş.*)

---

[161] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.230, no:4886; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.336, no:1336; Ebû Ya'lâ, *Mu'cem*, c.I, s.180, no:168; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Gıybet*, c.I, s.91, no:92; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.
Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.575, no:7964; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VI, s.74, no:2802.

(*İzâ müdiha'l-fâsıku gadıbe'-rabbü*) "Fâsık methedilirse övülürse, Allah-u Teàlâ Hazretleri bu işe gazap eder!"

Fâsık ne demek? Allah'ın emrinden, doğru yoldan sapmış, günah işlemeye dalmış insan demek.

"—Aman sen aslansın, ağasın, paşasın, iyisin, hoşsun, şöyledir, böyledir…" diye methedilirse, "Fasıkı ne methediyorsun?!" diye methedene Allah gazap eder!

(*Ve'htezze li-zâlike'l-arş*) "Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin Arş-ı A'zam'ı bu medihten dolayı titrer, sallanır, ihtizaz eder!"

"—Aman yâ Rabbi, Allah'ın sevmediği bir günahkâr methediliyor!" diye Arş titrer.

Bu hatırınızda kalsın! Allah kızar, Allah kızdı diye korkudan Allah'ın Arş'ı titrer. Allah gazap etti diye korkuyor. Fasıka lüzumsuz yere medih yok!

Bir insan doğru yolda yürüyorsa elini öp, ayağını öp; iyi, güzel ama günahkârı ne diye övüyorsun? Hatta azarla ki hatasını bilsin, dönsün; örnek olmasın! Hem günahkâr hem fasık, hem hatalı hem yanlış yolda, hem de mevkii makamı, parası pulu var diye etrafındakiler dalkavukluk yapıyor, övüyor. Allah kızar, Arş-ı A'lâ titrer!

Öyle yapmayacak, müslüman dobra dobra konuşacak!

Hoşuma gitti, Osmanlı sultanlarından birisi bir alime dinî ders versin diye haber göndermiş. Âlim;

"—O kadar dinî ilimlere aşıksa, gelsin burada dinlesin. Ona söyle, avcılığı filan bıraksın. Devletin işlerine iyi baksın. Bu kadar insanın vebali omuzunda!" demiş, nasihatler etmiş.

Gelen adam onu gidip padişaha söyleyemez diye;

"—Yemin et, aynen söylediklerimi nakledeceksin değil mi?" diye bir de yemin ettirmiş, öyle göndermiş.

Başka bir alime gitmiş, o da aynı şekilde:

"—Avı filan bıraksın da devlet işlerine baksın, ciddi olsun, ümmetin işlerinde ihmalkârlık göstermesin!" demiş.

Padişah olduğu halde övmemişler.

Fatih Sultan Mehmed, Akşemseddin'in çadırına gelmiş; Akşemseddin yattığı yerden kalkmamış.

Kalkılmaz mı? Normal olarak kalkılır. Yatıyormuş,

kibirlenmesin diye uzandığı yerden kalkmamış. Hocası nasihat edecek, aklını başına toplasın, hatalı iş yapmasın.

Fatih'in bir hocası daha var: Molla Gürânî. Ak sakallı ehl-i Kur'an, alim bir kimse, Fatih'i yetiştiren kimse. Fatih hizaya girmiyormuş, eli avuca sığmıyormuş, haşarıymış; Kur'an öğrenmiyormuş, hocaları saymıyormuş… Küçük, haşarı, yaramaz bir çocuk.

Babası II. Murad, vezirlerine:

"—Bizim oğlan hâlâ Kur'ân-ı Kerîm'i sökmedi, elif-be'yi öğrenmedi, hocaları saymıyor…" demiş.

"—Aman! Mısır'dan Molla Gürânî diye bir alim geldi. Çok ciddi, çok alim; onu hoca yapalım!" demişler.

"—Çağırın!" demiş. "Hocam, bizim mahdum sultan Şehzade Kur'ân-ı Kerîm'i öğrenemedi, yazıya geçemedi, hocalığını yapar mısınız lütfen, Allah rızası için, Müslümanlığı öğrensin…" demiş.

Bir insanı yetiştirecek; alimin vazifesi hakkı söylemek, öğretmek…

"—Yaparım ama hak ettiği zaman da çakarım, döverim!" demiş.

"—Eh, nasıl istersen öyle yap…"

Elinde değnek, Manisa'ya gitmiş. Manisa'da şehzâde lalası yanında; küçük, "Hocam geldi." diye karşılamış, oturmuşlar. Haşarı, ele avuca sığmıyor. Gözümün önüne geliyor gibi oluyor. Kaşını kaldırmış;

"—Hocam, o yanınızdaki sopa ne?" demiş.

Başkaları sopayla gelmiyorlar, bir şey sezinlemiş.

Ötekisi gayet ciddi, hiç gülmüyor: "Bu te'dip sopasıdır, adam etme, dövme sopasıdır. Eğer derslerine çalışmazsan seni bununla döverim!" demiş.

O yine kaşını kaldırmış:

"—Hocam, ben ki padişah çocuğuyum, şehzadesiyim, beni dövmek nasıl mümkün olur, reva mıdır?.." derken çat çat değnek bir-iki inmiş, bakmış ki bu hoca başka türlü hoca, öteki hocalara benzemiyor; kısa zamanda Kur'ân-ı Kerîm'i öğrenmiş, daha nice şeyler öğrenmiş.

"—İstanbul'u fetheden komutan ne iyi komutandır." diye Rasûlüllah'ın methettiği bir insan olmuş.

Mübarekler öyle yetişmişler.

Fâsık bir insan methedildiği zaman Allah kızar, Arş-ı Azâm titrer. Biz nasıl olacağız?

Dosdoğru sözlü olacağız, dobra dobra olacağız, hakkı söyleyeceğiz. Ama yumuşak söyle ama sert söyle… Tabii yumuşak söylemek daha iyidir. Karşı taraftaki adamı doğru yola getirmek daha iyidir.

Nush ile uslanmayanı etmeli tekdir;
Tekdîr ile uslanmayanın hakkı kötektir!

İlk önce nasihat, ondan sonra tekdîr; ondan sonra da uslanmıyorsa o zaman biraz da ceza gerekiyor, demek ki ceza olunca iyi oluyor.

Allah bizi her işi kendi rızası için yapanlardan eylesin... Kimseye dalkavukluk ettirmesin, kimsenin önünde hor zelil etmesin, mağlup mahcup etmesin… İslâm'ın izzetini yaşamayı ve temsil etmeyi nasib eylesin… Ömrümüzü rızasına uygun geçirmeyi nasib etsin… Huzuruna sevdiği, razı olduğu bir kul olarak varmayı nasib eylesin... Cennetiyle, cemâliyle cümlenizi müşerref eylesin…

Fâtiha-yı şerîfe mea'l-besmele!

24. 10. 1993 – İskenderpaşa Camii

19. GECE YARISI DUA VE İSTİĞFAR

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Alâ külli hâlin ve fî külli hîn.,,. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî, ve *men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn…*

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا مَرِضَ الْعَبْدُ ثَلاثَةَ أَيَّامٍ ، خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ ، كَيَوْمِ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ
(طس. وأبو الشيخ عن أنس)

RE. 64/6 (*İzâ marida'l-abdü selâsete eyyâmin, harace min zünûbihî, keyevme veledethü ümmühû.*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz, muhterem ve sevgili kardeşlerim!

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin selamı, rahmeti, bereketi, ihsanâtı, ikramâtı dünyada, âhirette üzerinize olsun. Rabbim Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri sizi iki cihan saadetine nail, mazhar ve sahip eylesin.

Pazar günleri ikindi namazından sonra, İskenderpaşa Camii'nde, tekkemizin bir eğitim programı olarak, hocalarımızdan ananevî gelmiş bir usul ile, âdet ile Peygamberimiz, Efendimiz Muhammed-i Mustafâ (*Salla'llahu aleyhi ve âlihî ve selleme teslîmen kesîrâ*) Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şeriflerini *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli kitaptan okuyoruz.

Bu kitabı Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Hocamız cennetmekân, cem eylemiş ve tekkemizin, müridlerimizin, kardeşlerimizin, ihvanımızın eğitimi Efendimiz'in hadîs-i

şerifleriyle olsun diye düşünmüş. Bu çok güzel bir şey çünkü hadîs-i şerif, Kur'ân-ı Kerîm'den sonra dinimizin en sağlam ikinci kaynağıdır. Dinimizin bütün bilgileri Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şeriflerinden çıkıyor. Sonra daha başka çalışmalar da yapılmış ve kıyâs-ı fukahâ, icmâ-i ümmet ve sâir fıkhî usuller ile ilmî bilgiler böylece bize kadar gelmiş. Ama çok önemli bir kaynağı Ahmed Ziyâeddin Hocamız bize ders malzemesi olarak okuyun diye, âdet olarak koymuş olduğu için çok güzel bir şey; dinimizi ana kaynağından öğrenmiş oluyoruz.

Bu hadîs-i şeriflerin okunmasına ve izahına başlamadan önce en başta Peygamber SAS Efendimiz'in ruh-u pâkine hediye olsun diye; sonra onun bütün mübarek ashâbının, ezvâcının, evlâdının, zürriyet-i tayyibesinin; Peygamber Efendimiz'in mânevî varisleri olan mürşid-i kâmiller, evliyâullah büyüklerimizin, sâdât ve meşayih-i turuk-u âliyemizin cümlesinin; hasseten Nakşî, Kadirî, Kübrevî, Sühreverdî tarikatlarının silsilelerine mensup büyüklerimizin; Ebû Bekr-i Sıddîk ve Aliyy-i Mürtezâ'dan müteselsilen bu kitabı telif etmiş olan Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Hocamız'dan gelerek Hocamız Muhammed Zâhid-i Bursevî'ye kadar ulaşan Nakşî-Halidî şubemizin mensuplarının; bu büyüklerimize intisab eden kardeşlerimizin;

Uzaktan yakından sevgiyle, saygıyla, iman dolu bir aşk ve şevk ile dersi dinlemeye şevk duyarak gelmiş olan kardeşlerimizin âhirete göçmüş bütün yakınlarının ruhlarına hediye olsun diye;

Şu beldeleri fethedip bize bırakmış olan Fatih Sultan Muhammed Han'ın ve ordusu mensubu mübarek mücahidlerin ruhlarına hediye olsun diye; İstanbul'dan başka diyarları ileriye doğru, Balkanlar'ı fethetmiş olan fatihlerin, şehidlerin, gazilerin, mücahidlerin ruhları için; beldemizin medâr-ı iftiharı Yûşâ AS'ın, Ebû Eyyûb el-Ensarî Hazretlerinin ve beldemize metfun sahâbe-i kirâmın mübarek ruhları için; beldemizde metfun bulunan evliyâullahın ruhları için;

Camimizin bânisi İskender Paşa'nın ve bu caminin yıkılmadan, harap olmadan şu güne kadar hizmet görmesine sebep olan, bu camiyi tamir, tecdit, tevsi eylemiş olanların ruhları için; bu camiden güzeran eylemiş olan eimme ve hutabâ ve müezzinîn ve vaizlerin ve cemaatlerin ruhları için;

Allah'ın rahmeti geniştir, hazineleri sonsuzdur, bütün mü'min kardeşlerimizin de ruhları için dereceleri üzere Allah hepsine ikram eylesin, ruhları şâd olsun, makamları âlâ olsun, kabirleri nur dolsun, cennet bahçesi olsun diye;

Biz yaşayan mü'minler de Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevdiği bir kul olarak yaşayalım, sevdiği amelleri işleyelim, huzuruna sevdiği, yüzü ak, alnı açık, sàlih, mü'min-i kâmil, velî, mahbup kullar olarak varalım diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerif* okuyup öyle başlayalım!

……………………..

a. Üç Gün Hastalık Çeken Kimse

Okuduğumuz hadîs-i şerifler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabımızın 64. sayfasının 6. hadisi ve devamı olacak.

Taberânî'nin Enes ibn-i Mâlik RA'dan rivayet ettiğine göre, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[162]

إِذَا مَرِضَ الْعَبْدُ ثَلاَثَةَ أَيَّامٍ ، خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ ، كَيَوْمَ وَلَدَتْهُ أُمُّهُ

(طس. وأبو الشيخ عن أنس)

RE. 64/6 (*İzâ marida'l-abdü selâsete eyyâmin, harace min zünûbihî, keyevme veledethü ümmühû.*)

(*İzâ marida'l-abdü selâsete eyyâmin*) "Bir kul üç gün hasta oldu mu, (*harace min zünûbihî*) günahlarından sıyrılıp çıkar, (*keyevmi veledethü ümmühû*) annesinin onu doğurduğu gündeki gibi günahsız bir hale gelir!"

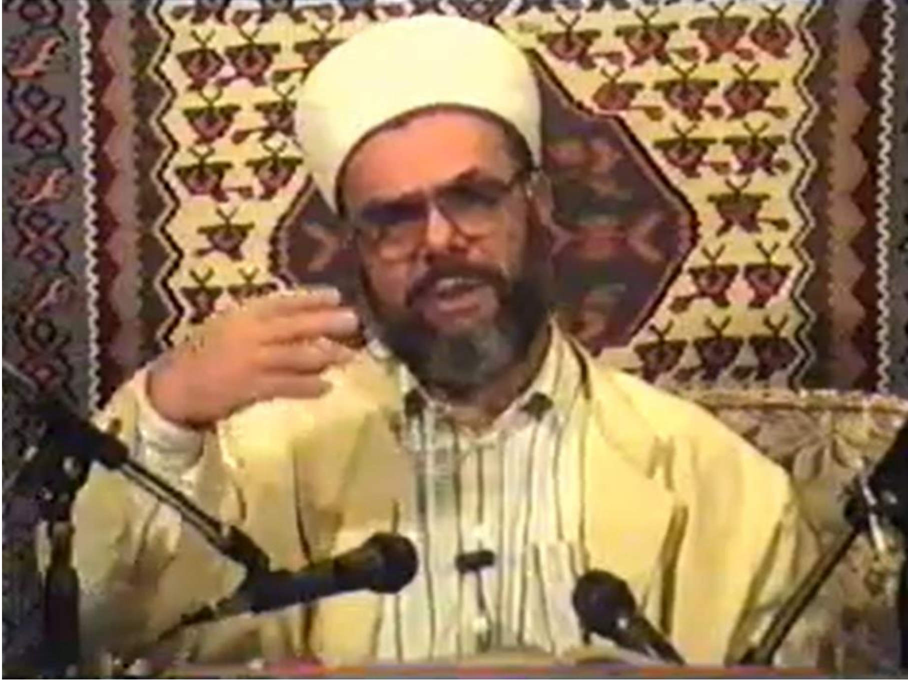
Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize bir vücut, beden vermiş bir de ruh vermiş. Ruh, bedeni idare ediyor ve biz de yaşıyoruz. Zaman zaman bu muazzam vücut, esrarlı varlığımız rahatsızlanıyor. O kadar muhteşem bir vücudumuz var ki, o kadar muazzam sistemler var ki cihanın cümle mühendisleri toplansalar mislini ortaya

---

[162] Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.I, s.314, no:519; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.III, s.20, no:3764; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.307, no:6684; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.85, no:2828.

koyamazlarken ta ilk çağlardan beri Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi böyle yaratıp duruyor. Teknolojinin sıfır olduğu zamanlardan beri Allah bizi böyle mükemmel yaratıp duruyor, kudretini gösteriyor.

Ruhumuz bir âlem, hafızamız bir âlem, kalbimiz bir âlem, damarlarımız, sinirlerimiz, hücrelerimiz, hücrelerin yaşayışı, üreyişimiz, gelişmemiz, büyümemiz… Her birisi ayrı bir âlem, bir harika... Hepsi olağanüstü. Hepsi fevkalâde dikkat çekici, kıymetli, ibretli, fevkalâde hikmetli.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi milyarlarca hücreden bir yığın olarak meydana getirmiş ama, düzenli bir sistem içinde meydana getirmiş. Hücre torbası değiliz, pirinçlerin çuvala doldurulduğu gibi bir torba tarzında değiliz. Gözümüz var, sinirimiz var, etimiz, kemiğimiz, iliğimiz, midemiz, kalbimiz, kanımız var, ak kanımız var, hormonlarımız var vs... Tıp ilerledikçe bazı yeni şeyler buluyor ve insanlar her seferinde bir kere daha insanoğlunun yaradılışına hayran oluyor.

Biz 180-190 cm boyunda insanlarız ama her birimiz ayrı bir

kâinatız, ayrı bir âlemiz. Etrafımıza baktığımız zaman, gökyüzüne gözümüzü kaldırdığımız zaman ayı, güneşi, yıldızları gece gündüz görüyoruz:

"—Allah Allah, ne kadar büyük kâinat!" diyoruz.

İçimize de baksak içimiz de o kadar büyük bir kâinat. Burası da böyle. Makro kozmos diyorlar, büyük kâinat; mikro kozmos diyorlar, hücre. Bir de, orta kozmos diyelim -midi kozmos mu diyeceğiz- bir de vücudumuz var, bu da bir âlem, bu da bir esrarlı bir kâinat.

Nasıl oluyor da bu kadar hücre, bu kadar vücudun sistemleri yıllarca tıkır tıkır çalışıyor?!.. Allah'ın murad ettiği bir müddet çalışıyor, el-hamdü lillâh sıhhatle âfiyetle yaşıyoruz. Sonra vâdemiz yetince, ahirete göçüyoruz. Çünkü Allah bizim artık yaşamamamızı istiyor. Yaşatan da Allah, öldüren de Allah!

"—Gelsinler artık, imtihan bitti!" diyor, o zaman hayat sönüyor. Artık ahirete gidiyoruz.

Ve hayat sönmeden, bitmeden önce de Allah-u Teàlâ Hazretleri bizim bu sistemlerimize bazı arızalar ârız ediyor, bazı arızalar nasip ediyor. Vücudumuzun sistemlerinde bazı bozukluklar meydana geliyor. Bunlar da bir ibret. Hastalık da bir ibret, hastalık boş bir şey değil! Hastalıkta da çok ibretler var. Hastalık da bizim için her şeyden önce bir işaret:

"—Ey insanoğlu! Allah seni çok mükemmel yaratmış ama bu mükemmellik devamlı değil, bir zaman gelir, biter. Aklını başına topla; sıhhatliyken, sıhhatin elden gideceği zamanı da düşün de sıhhatinin kadrini kıymetini bil. Her şeyin fâni olduğunu anla. Allah'a güzel kulluk et!" demek.

Netice itibariyle şu dâr-ı imtihanda hastalık da bir imtihan.

Dâr-ı dünya, dünya hayatı nedir?

Dâr-ı imtihandır. Biz burada imtihan oluyoruz. Hepimiz talebe, hepimiz imtihanda! Yaşlısı, genci, kadını, erkeği, aksakallısı veya tüysüz, bembeyaz yüzlü, küçüğü, büyüğü, bebesi, dedesi, hepsi imtihanda! Bebelerin imtihanları yok, onlar da buluğa erdikten sorumluluk çağına geldiği zaman sonra imtihan olacak. O ona hazırlanıyor, büyüyor, belli bir olgunluğa yükseldikten sonra sorumluluk çağına giriyor.

Tamam, bu hastalıklar da bir imtihan. Nasıl bir imtihan?

Her şeyin hikmeti var. Bakalım kulum, nimet içindeyken, sıhhat içindeyken iyi güzel; gülüyor, oynuyor, yaşıyor. Ama acaba ben bu kuluma nimetlerimi kesersem, biraz zahmet verirsem, biraz hasta edersem bu kulum ne yapacak? Bakalım o zaman da ahbaplık devam edecek mi?..

"—O kadar da uzun boylu değil!.." diye kul isyan mı edecek, âsi mi olacak, baş mı kaldıracak, feryat mı edecek; kadere razı mı olacak, kadere karşı mı gelecek?

Allah'ı nimet verirken sevecek de zahmet geldiği zaman, hastalık geldiği zaman yoksa Allah'a karşı mı çıkacak? Bu böyle bir imtihan!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne kimse zarar veremez. O kâinatın sahibidir, kudret-i külliye sahibidir, her şeye hâkimdir, her şeye sahiptir, her şey onundur; mülk onundur, güç, kuvvet onundur. Kim Allah'a güzel kul olursa, kendisine faydası vardır. Kim Allah'a kötü kulluk ederse —iyi kulluk etmezse— kötü bir kul olursa zararı da kendisinedir. Cümle cihan varlıkları Allah'a âsi olamazlar zaten, olsalar bile bir zarar veremezler! Cümle cihan halkı Allah'a mutî olsalar, hepsi ibadet etseler, Allah'ın şanına, azametine bir nokta, zerre ilave olmaz! Çünkü o yaratmıştır. Zaten her yaptığımızı onun kuvvetiyle yapıyoruz, zaten her şey ondan!

O bakımdan, bizim bilmemiz gereken husus: Kâinatta her olan şeyi onun oldurduğu, her öleni onun öldürdüğüdür. Bunu bilip Allah'a karşı vazifelerimizi düşünüp yapmaktır. Ama her şart altında, her şart altında güzel yapmaktır.

Adam hastalanmış; namazı niyazı bırakmış. Olmaz, hastayken de devam edeceksin! Başına bir felaket gelmiş; kadere küsmüş, daha doğrusu Allah'a küsmüş, ibadeti bırakmış.

Ya sen ibadet yaparken Allah'a bir şey mi sağlıyordun, şimdi küstün de ibadeti bıraktın, ne olacak, bir zarar mı vereceksin?!.. Sen kendi kendine edersin.

Başkasına bir zarar vermesi bahis konusu değil.

Ama edepli, ârif, kâmil bir kul da, hastalığın da Allah'tan geldiğini bilip eğer o anda da kulluğunda bir değişme olmazsa, kulluğunu gene güzel yapmaya devam ederse imtihanı kazanır.

Biliyorsunuz, Eyyüb AS diye peygamberlerimizden bir peygamber var. Eyyüb AS, Allah'ın Kur'ân-ı Kerîm'de methettiği bir peygamber; Allah âyet-i kerîmede onun hakkında (*ni'mel-abd*) "Ne güzel kuldu o!" buyuruyor.

Eyyüb AS'ın güzelliği neymiş?

Eyyüb AS zengindi, sıhhatliydi; Eyyüb AS'ın tarlaları, sürüleri, malı mülkü vardı; evladı, çoluk çocuğu vardı, ailesi genişti. Bir insanın özlediği, temenni ettiği her türlü nimet Eyyüb AS'da vardı.

Sonra Allah-u Teàlâ Hazretleri bunları almış: Sürüleri elinden gitmiş, tarlaları, malları mülkleri, elinden gitmiş, çoluk çocuğu telef olmuş, ölmüşler, sıhhati de elden gitmiş, hastalanmış. Öyle hastalanmış ki beldenin ahâlisi hastalık bize bulaşmasın diye Eyyüb AS'ı beldenin dışına çıkartmışlar, bir mezbeleye atmışlar! Kimse Eyyüb AS'ın yanına gitmez olmuş. Yalnız bir vefakâr zevcesi —Allah cümleye öyle hayırlı, vefalı zevceler nasib etsin— yanından ayrılmamış.

Öteki insanlar gelir, mezbelenin yukarısından Eyyüb AS'a uzaktan bakarlarmış. Bize hastalık bulaşır diye yanına bile yanaşamazlarmış. Teni, bütün vücudu hastalanmış. Derileri yara olmuş, cılk yara olmuş, yaraları kurtlanmış. Öyle ızdıraplar çekmiş. Herkes kendisine yardımı da kesmiş. Ama o hanım, saliha zevcesi ona yine hizmette devam etmiş. Bir onun yardımıyla sonunda Allah-u Teàla Hazretleri şifa vermiş.

Bu imtihan da gelip geçiyor, her şey gelip geçiyor. Her şey fâni, gelip geçici, her şey yok olacak. Hastalık da geçecek, ızdırap da, ağrı da geçecek. Hiçbir şey kalmayacak. Sıhhat de geçecek nimet de geçecek, hastalık da geçecek, zahmet de geçecek. Hepsi geçici, çünkü hayat fâni!

Eyyüb AS hiç istifini bozmamış. Hiç Allah'a kulluğuna, şükrüne, hamdine, ibadetine, taatine halel getirmemiş. Allah ondan sonra ona tekrar sıhhat âfiyet vermiş. (*Ni'me'l-abd*) "Ne güzel kul!" diyor.

Kim söylüyor? Allah-u Teàlâ Hazretleri! Allah'ın bir kuluna (*ni'me'l-abd*) diye hayranlıkla methedici bir söz söylemesi çok büyük bir rütbe. Demek ki Eyyüb AS o sabrıyla, o vefasıyla, imtihanı öyle güzel kazanmasıyla çok büyük sevap kazanmış.

Hastalığın Allah'tan geldiğini, bir imtihan olduğunu bilecek. Bunun böyle olduğu Sizler ve bizler, müslümanların hepsi bilecek

ve sabredecek.

b. Haramla Tedavi Olmayın!

Şifasını aramak serbest! Çünkü hadîs-i şerifte Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:[163]

إنَّ اللهَ تَعالى أَنْزَلَ الدَّاءَ والدَّوَاءَ ، وجَعَلَ لِكُلِّ داءٍ دواءً ، فتَدَاوَوْا ،

وَلاَ تَدَاوَوْا بِحَرَامٍ (د. عن أبي الدرداء)

(*İnna'llàhe teàlâ enzele'd-dâe ve'd-devâe*) "Allah hastalığı indirdi, devayı da, tedaviyi de indirdi. (*Ve ceale külli dâin devâen*) Her hastalık için şifa yarattı. (*Fetedâvev*) O halde tedavi olun! (*Ve lâ tedâvev bi-harâmin*) Ama haramla tedavi olmayın!" buyuruyor.

Hastalıklarınıza tedavi çarelerini arayın! Bazen bir su şifa olur; bazen bir meyve, bir bitki kökü, yaprağı kaynatılır, ısıtılır, dövülür, sarılır; o şifa olur. Bazen bir başka madde şifa sebebi olur. Ama insan şifa bulur.

(*Fetedâvev*) "Hastalığınıza tedavi de olun!"

Bu Allah'a karşı gelmek değil.

"—Madem Allah hastalığı vermiş, ben de tedavi etmem, ne yaparsa yapsın!" Öyle değil!

Efendimiz'in sadece bir şartı var:

(*Ve lâ tedâvev bi'l-harâm*) "Haramla tedavi olmayın!"

Ben hatırlıyorum: Gençte akciğer hastalığı olmuş, verem başlangıcı, zayıf; doktora gitmiş. Doktor diyor ki;

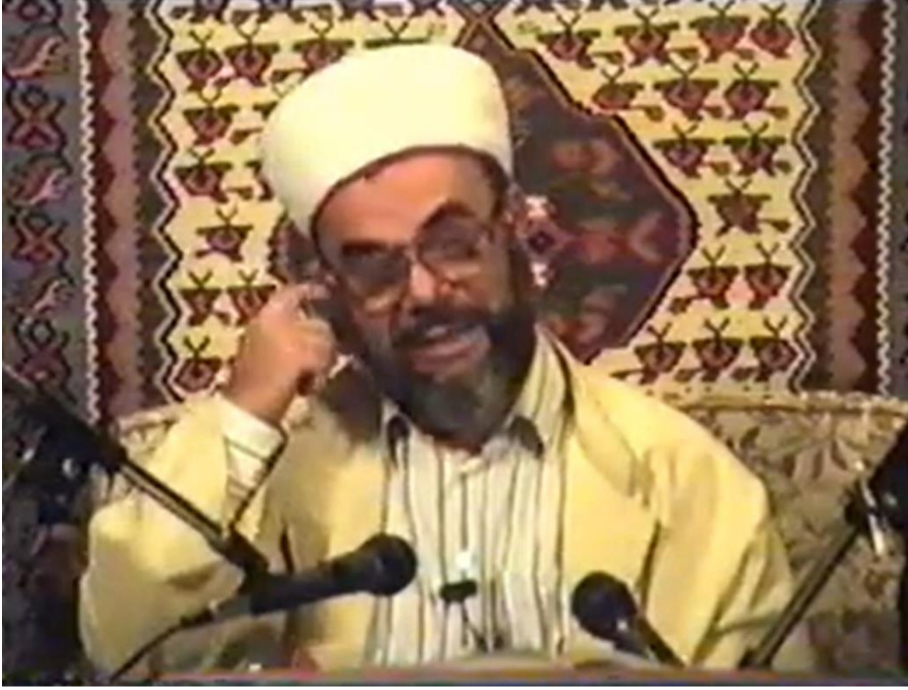
"—Kanyak iç!"

Neyin nesiyse bilmiyorum. Askerlikte gördüm; yassı şişelerde, komutanlar görmesin diye yassı olduğu için arka ceplerine saklayıp, içeri girip, gizli gizli içen ayyaşları biliyorum. İçtiği zaman içi yanarmış veyahut enerji verirmiş filan.

---

[163] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.X, s.371, no:3376; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.5, no:19465; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.53, no:28324; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.VII, s.475, no:6710.

“—Çocuk kanyak içsin!”

Ne olacak?

“—İşte ciğere zaafiyeti var ya, hasta ya; şifa bulacak.”

Haramla tedavi yok! Tedavi var; haramla tedavi yok!

“—Efendim içki içsin, iyi olur…”

Bir tane psikoloji profesörü vardı, ismini söylemeyelim, lüzum yok. Üniversitede psikoloji profesörü. Talebe kendisine gidiyor; doktor ya, ruh doktoru, psikoloji mütehassısı filan. Sözde mütehassıs!

“—Problemim var, gencim...”

Çocuğu muayene ediyor.

“—Sen flört et, senin hastalığının çaresi flört etmek!”

Ne olurmuş?

“—Flört ederse gönlü açılırmış, rahat edermiş, psikolojikman şöyle olurmuş, böyle olurmuş…”

Öyle şey olur mu?

Günahların hepsi hastalıktır! İnsan bir günahı işledi mi tedavi olması mümkün değil. Günahla, haramla tedavi mümkün değildir; günahların hepsi hastalıktır! Burada geceleyin vur patlasın çal oyasın oynarsın, çengi oynatırsın, alkış tutarsın, ne güzel gece geçirdim sanırsın; onun acısı yıllar yılı burnundan fitil fitil gelir! Allah getirir, günahla tedavi olmaz!

Flört edecekmiş, tedavi olacakmış. İçki içecekmiş, tedavi olacakmış…

Peygamber Efendimiz ne diyor?

Haramla tedavi olmaz! Olmaz, hakikaten olmaz. Olmadığını tıbben de ispat etmek mümkün, aklen de, dinen de ispat etmek mümkün!

İnsan tedavi olacak.

Pekiyi, sabretti, hastalığı biraz sürdü, yattı, kalktı filan.

Bazen bir şeyh efendi oluyor, bakıyorsun ihtiyar, yedi sene yatalak. Esîr-i firâş, yatağına esir olmuş; yatağından kalkamıyor ki! Altına sürgü sürüyorlar, küçük abdestini, büyük abdestini yapamıyor vs... Çok zor durumlar. Allah elden ayaktan düşürmesin. Kendi işimizi kendimiz görelim, kimseye muhtaç olmadan sıhhatle âfiyetle yaşayalım, Allah-u Teàlâ Hazretleri nasib eylesin…

Hastalık gelirse ne yapacağız?

Âsi olmayacağız. Moralimizi bozmayacağız. Üzülmeyeceğiz, kırılmayacağız. Amanlı hastalık amansız hastalık, öldürücü hastalık, yaşatıcı hastalık, gelici hastalık geçici hastalık, bulaşıcı hastalık, salgın hastalık… Ne olursa olsun! Ne yapalım! Bir kere metin olacağız. Allah'tan geldiğini bileceğiz, sabredeceğiz. Sakin bir şekilde tedavisini arayacağız.

"—Yâ Rabbi, şifa ver." diyeceğiz; Allah'tan âfiyet isteyeceğiz, huzur isteyeceğiz. Verirse verir, alırsa alır!

Osmanlı şairinin bir beyiti hatırımda kalmış, çok hoşuma gidiyor, diyor ki:

Cânı cânân dilemiş, vermemek olmaz ey dil;
Ne nizâ eyleyelim, ol ne senindir, ne benim…

Çok güzel söylemiş: "Canı, sevgili istemiş, 'Ver canını, feda et

canını!' demiş. Canı canan dilemiş; vermemek olmaz, vereceksin, madem canan canı dilemiş, vereceksin. Boşuna ne çekişelim, ne niza eyleyelim; bu can ne senindir, ne benim; can O'nun. O'nun yoluna feda olsun!" diyor şair. Hoşuma gider yani bu ifadesi, güzel bir mâna yakalamış.

Cânı cânân dilemiş, vermemek olmaz ey dil,
Ne nizâ eyleyelim, ol ne senindir, ne benim.

"—Öl!" derse insan ölür. Allah iman selâmetliği versin.

Bir mü'min cennete gidecekse bu çamurlu dünyaya dönüp bakar mı? İmanla göçeceği belli olduktan sonra, "Yâ Rabbi! Ne olur biraz daha dünyada kalayım!" der mi?

Vallahi demez! Bir gül bahçesine girercesine gider, Allah Allah… diye sevine sevine gider.

Peygamber Efendimiz'e birisi geldi, dedi ki:

Peygamber Efendimiz'le konuşurken önlerinde de harp oluyor.

"—Yâ Rasûlallah! Ben müşriktim ama imana gelmek istiyorum. İmana girsem, müslüman olsam, savaşa katılsam, ölsem, ben de şehid olacak mıyım? Daha namaz kılmadım, oruç tutmadım. Şimdi müslüman oldum, savaşa gireceğim. Ölürsem şehid olur muyum? Cennete gider miyim?.." diye sordu. Peygamber Efendimiz pek tabii olarak dedi ki;

"—Evet, olursun."

Çünkü insan mü'min oldu da Allah yolunda cihadda şehid oldu mu cennete gidecek. Allah'ın vaadi var.

"—Evet, olursun." deyince o da, "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abduhû ve rasûluhû*" "Şhadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve yine şehadet ederim ki Muhammed Allah'ın hem kulu hem rasûlüdür." dedi, müslüman oldu.

Ondan sonra da savaşacak ya, "Dur, enerji toplayayım…" dedi. Torbasında hurma var. Tatlı hurmadan yiyecek, enerji kazanacak. Aç, yorgun ve enerjisiz değil de hurmaları yiyecek, savaşa gidecek. Bir kenara oturdu, savaş hazırlığı yapıyor. Ağzına hurma atıyor, yiyor. Sonra aklına bir fikir geldi:

"—Öbür tarafta cennet beni bekleyip duruyorken benim burada hurma atıştırmama ne lüzum var?.." dedi, torbayı bir kenara savurdu attı. "Hurma filan istemem, yâ Allah!" dedi, savaşa girdi,

şehid oldu. Şehid oldu, cennete girdi. İnsan şehid olacağını bilirse, cennete gireceğini bilirse, ölümden korkmaz!

Bir insana Allah gösterirse, mesela bazısına gösteriyor: Rüyasında bir güzeller güzeli kimse gösteriyor, "Sen kimsin ya mübarek neyin nesisin?"

"—Ben senin cennetindeki hurilerinden bir tanesiyim. Gel artık, seni özledim."

Adam bu rüyayı görünce dünyayı gözü görmüyor. Hurilerim beni bekliyormuş diye, hadi yallah…

Allah gösterirse, insan ölümü de göze alır. Yaşamak da vazifeye devam etmektir, imtihanın devam etmesidir. Ölümü temenni etmek yok ama, mü'min-i kâmil olarak öldükten sonra, doğrusu insan dönüp arkasına da bakmaz.

Bir insan hastalandı. Hastalandı ama ne kadar hastalandı?

Sabahleyin başı ağrıdı, hapı yuttu, öğleye geçti; öyle değil. Bugün ishal oldu, ondan sonra akşama durdu; öyle değil…

(*İzâ marida'l-abdü selâsete eyyâmin*) Hastalığı üç gün sürdü mü, demek ki ciddice, biraz yatağa yatırdı, yakaladı.

"—Kul üç gün hastalandığı zaman günahlarından sıyrılıp çıkar, annesi onu doğurduğu zaman, bebekken, ınga dediği zaman nasıl günahsızdı, masumdu, o gün gibi olur. Günahtan tertemiz çıkar!"

Demek ki, hastalık üç gün sürünce hastalık sayılıyor, tam hastalık sayılıyor. Demek ki ötekiler garnitür sayılıyor. Onun da sevabı var ama çok fazla değil, mühim bir şey değil. Demek ki üç gün bir ciddi bir hastalık oldu mu; camiye çıkamıyor, yatakta yatıyor ve saire filan, ateşli, hummalı filan; anasından doğduğu gibi günahlardan pak oluyor.

Hastalık temenni edilmez! Ama hastalık geldiği zaman bilin ki hastalık Allah'ın kula bir ikramıdır.

Peygamber Efendimiz:

"—Hastanın uykusu ibadettir." diyor.

Uyuyor, "Aah, aman, ah…" Ne oluyor? Sayıklıyor, uyuyor; uykusu ibadet. İniltisi tesbih, adam ıh ıh inliyor; o tesbih sayılıyor, zikir sayılıyor.

Uykusu ibadet; hiçbir şeyden haberi yok, dalmış gitmiş; uykusu

ibadet sevabı kazandırıyor. İniltisi tesbih sevabı kazandırıyor.

Duası makbul. Hastaya gittin mi diyeceksin ki:

"—Sen hastasın ama ben de başka türlü hastayım, bana dua et." diyeceksin, çünkü duası makbul. "Sen bir türlü hastasın ben bir türlü, sen de bana dua et." diyeceksin. Sen onun yanağını, alnını, elini tutarsın sevgini, şefkatini gösterirsin, dua istersin! Duası makbul…

Sıhhatliyken yapıp da şimdi hasta oldu diye yapmadığı bütün ibadetleri, taatleri yapıyormuş gibi melekler yazmaya devam eder. Gece namazına kalkardı, şimdi kalkamıyor; olsun, yaz sevabı! Oruç tutardı, şimdi tutamıyor; olsun, yaz sevabını! Tesbih çekerdi, çekemiyor; olsun, yaz sevabını... Çünkü hastalıktan evvel muntazam yapıyor da hastalık sebebiyle yapamadı diye bütün o ibadetleri yapıyormuş gibi sevabı veriliyor. Ondan sonra da bütün günahları siliniyor. Ve kendisine denilirmiş ki:

"—Günahların silindi. Hadi işe yeniden başla!"

Defter tertemiz oldu, bütün borçlar kalktı, kirler gitti, yeniden hadi bakalım diye öyle [söylenirmiş].

Demek ki bir nimet. İnsanın böyle bir hastalığa uğraması bir nimet. Ama şikâyet etmeyecek. Kullara Allah'ı şikâyet etmeyecek, âsi olmayacak; âsi olmadan, sabrederek...

"—Nasılsın?"

"—*El-hamdü lillâhi âlâ külli hâl*… Ne yapalım, geçer inşaallah..." filan diye idâre-i kelâm etmesini bilecek. Ağzından Allah'ın rızasına aykırı söz çıkmamasına dikkat edecek.

c. Ümmetin Kibirli Yürümesi

İbn-i Ömer RA'dan..

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[164]

---

[164] Tirmizî, *Sünen*, c.VIII, s.216, no:2187; Ebû Nuaym, *Ahbâr-ı Isfahan*, c.IV, s.352, no:1165; Ukaylî, *Duafâ*, c.VIII, s.189, no:1906; Harâitî, *Mesâviü'l-Ahlâk*, c.II, s.114, no:578; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.52, no:187; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.335; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.236; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mizan*, c.V, s.158, no:538; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.123, no:30869; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.88, no:2841.

إِذَا مَشَتْ أُمَّتِي بِالْمُطَيْطِيَاءِ ، وَخَدَمَهَا أَبْنَاءُ الْمُلُوكِ ، أَبْنَاءُ فَارِسَ وَالرُّومِ ، سُلِّطَ شِرَارُهَا عَلَى خِيَارِهَا (ت. غريب عن ابن عمر)

RE. 64/7 (*İzâ meşet ümmetî el-mutaytıyâi, ve hademehâ ebnâü'l-mulûki, ebnâü fârise ve'r-rûmi, sullita şirâruhâ alâ hıyârihâ.*)

(*İzâ meşet ümmetî el-mutaytıyâi*) "Benim ümmetim kibirli, çalımlı yürümeye başladı mı…"

Mutaytıyâ', kibirli ve çalımlı yürümek demekmiş.

Müslümanın, mü'min bir insanın yürüyüşünde bir zarafet vardır. Bir kâmil hocaefendi, bir şeyh efendi nasıl yürür bir bakın; bir de bir genel müdür nasıl yürür, bir bakan nasıl yürür, bir dünya ehli zengin nasıl yürür, bir efe, kabadayı nasıl yürür bir bakın!

Bir arkadaş ceketin iliklerini açmış, göbeği ortada, kendisinden iki karış ileride, içeri girdi. Bir başka ihvanımızdan birisi var. "Yahu böyle yürüme!" dedi. Yürüyüşünden rahatsız oldu. Tabii ötekisi kötü niyetli değil, iyi niyetli, kibirli yürümek niyetinde değil ama yürüyüş tarzı bu...

Bir keresinde Peygamber Efendimiz'in sahabesinden birisi harbe çıkıyor, müslümanların safından harp meydanına çıkıyor. Karşı taraftan da bir düşman askeri çıkacak, çarpışacaklar. Mubariz çıkıyor. Fakat bir edalı çıktı.

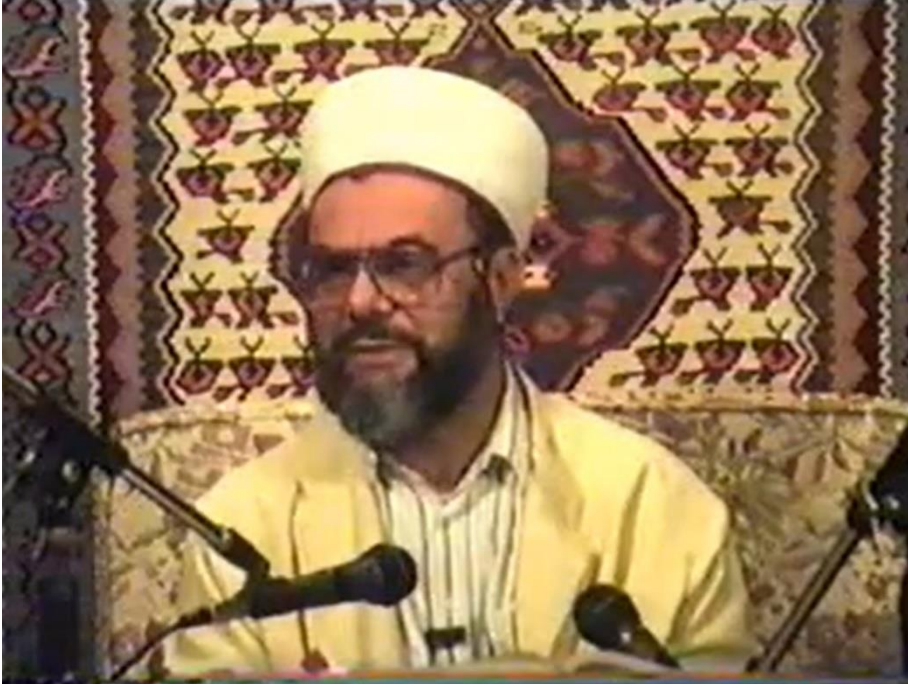
Nasıl çıktıysa bilmiyorum ama hani güreşçiler, boksörler çıkıyorlar da bir çalım, bir eda ile yürüyorlar.

Peygamber Efendimiz;

"—Bu öyle bir yürüyüştür ki, —onun meydana doğru yürüyüşü çalımlı bir yürüyüştü— bu gibi yerden başka yerde Allah bu yürüyüşü sevmez!" dedi.

Çünkü kibirli yürüyüş. O, düşmana karşı öyle yapıyor. Burada mazur, burada olur çünkü "Ben mü'minim!" diyor, İslâm'ın izzetini göstermek istiyor.

Peygamber Efendimiz, müşrikler daha Mekke'den temizlenmemişken umre yapmaya, haccetmeye geldiği zaman ne yaptı? Kâbe'nin etrafında yedi defa dönecek ya, tavafın ilk üç şavtında, ilk üç dönüşünde ihramından sağ kolunu çıkarttı, arkaya attı, böyle tavaf ettiler.

Neden?

"—Biz müslümanız el-hamdü lillah, siz bizi zayıf sanmayın, el-hamdü lillâh kavîyiz!" diye ilk üç dönüşü sıhhatli, güçlü, enerji dolu olarak döndüler.

Arkasından sa'y yapılacak olan bir tavafın böyle yapılması sünnettir.

Demek ki yürüyüşün şekli insanın hâlet-i rûhiyesinin, zihniyetinin eseri oluyor. İnsan farkına da varmaz. Hatta dertli olan yürüyüşünden belli olur, cebinde parası olan da, belinde silahı olan da belli olur. Efe efe yürüyorsa; tamam, bunun belinde silahı var, bu adamın tabancası var. Hemen anlarsın, belli olur.

"Benim ümmetim çalımlı yürüdüğü zaman, (*ve hademehâ ebnâü'l-mulûki*) hükümdarların çocukları bu ümmete hizmet ettiği zaman, (*ebnâü fârise ve'r-rûmi*) Bizans'ın, Sasanîler'in evlatları bu ümmetin başına geçip işleri onlar götürmeye başladığı zaman, (*sullita şirâruhâ alâ hıyârihâ*) iyilerinin başına şerlileri musallat kılınır!"

Neden musallat kılınıyor?

Allahu a'lem; bir kere kibirli kibirli yürüyorlar, gidişleri yanlış. İkincisi, işin başında takvâ ehli insanlar olmak gerekirken asıl sahipleri ortada yok, başta olmaması gereken insanlar iş başında…

"—Sasaniler'in hükümdar çocukları, Bizanslılar'ın hükümdar çocukları ümmetin başına geçti mi, o zaman ümmetin şerlileri hayırlılarının başına belâ kesilirler, belâ olarak musallat kılınırlar!" diyor Peygamber Efendimiz.

Nasıl olacak, nasıl olması işaret ediliyor?

Ümmet-i Muhammed mütevazı olacak, tevazuu hiç elden bırakmayacak. Hiçbir zaman kibirlenmeyecek, gururlanmayacak. Gücün, kuvvetin Allah'ta olduğunu bilecek ve Allah'a iyi kulluk etmeye gayret edecek!

Kime tâbi olduğunu bilecek ve başına kimi geçireceğini bilecek. Başına tepeden pattadak olmadık birisi geçmişse, onu da kabul etmeyecek. Geçmesi gerekeni geçirecek, geçmemesi gerekeni de atacak, başında tutmayacak.

Neden?

Yönetim kötülerin eline geçtiği zaman, kötü işler yaparlar, kötülükler yayılır, genişler. İyiler başa geçtiği zaman, iyi işler yapılır, iyilik yaygınlaşır, kötülük durdurulmuş olur. Allahu a'lem o bakımdan…

d. Allah-u Teàlâ'nın En Yakın Semâya Nuzûlü

Üçüncü hadîs-i şerif:

İmam Müslim ibn-i Kuteybe sahih kitabında Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Sahih hadîs-i şerif.

Peygamberimiz Efendimiz SAS Hazretleri bize bildiriyor, müjdeliyor:[165]

إذا مَضى شَطْرُ اللَّيْلِ أَوْ ثُلُثاهُ ، يَنْزِلُ اللهُ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا ، فَيَقُولُ:

---

[165] Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.140, no:1263; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.123, no:10312; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.342, no:5936; Taberânî, *Dua*, c.I, s.63, no:146; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.103, no:3351; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.91, no:2849.

هَلْ مِنْ سائِلٍ فَيُعْطَى ؟ هَلْ مِنْ داعٍ فَيُسْتَجابَ لَهُ ؟ هَلْ مِنْ مُسْتَغْفِرٍ فَيَغْفِرَ لَهُ ؟ حَتَّى يَنْفَجِرَ الصُّبْحُ (م. عن أبى هريرة)

RE. 64/8 (*İzâ madà şatru'l-leyli ev sülüsâhü, yenzilu'llàhu ile's-semâi'd-dünyâ, feyekùlü: Hel min sâilin fe yu'tâ? Hel min dâ'in feyüstecâbe lehû? Hel min müstağfirîn feyuğfera lehû? Hattâ yenfecira's-subhu.*)

(*İzâ madà şatru'l-leyli ev sülüsâhü*) "Gecenin yarısı geçti mi veyahut üçte ikisi geçti mi, (*yenzilu'llàhu ile's-semâi'd-dünyâ*) Allah-u Teàlâ Hazretleri en yakın semaya rahmetiyle nüzûl eyler."

Hadîs-i şerifteki metin "Nüzûl eder." diyor, "İner." demek. "Allah-u Teàlâ Hazretleri en yakın semaya iner." buyruluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri mekândan münezzehtir. Ona mekân izafe edilemez. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin zatının künhünü kimse bilemez:

لاَ تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ

(الأنعام:١٠٣)

(*Lâ tüdrikühü'l-ebsàr ve hüve yüdrikü'l-ebsàr*) "Gözler onu göremez, onu algılayamaz, onu idrak edemez, esrarına âşina olamaz; o gözleri görür. O gözleri ve gözlerin faaliyetlerini idrak eder. Her şeyi kuşatır, bilir, görür. (*Ve hüve'l-latîfü'l-habîr*) Her şeye hulül ve nüfuz edip ondan haberdar olur." (En'am, 6/103) diye bildiriliyor.

Ama Peygamber Efendimiz SAS Hazretlerinin ifadesi hadîs-i şerifte böyle… Alimler şerhlerde, açıklamalarda bu inişin maddî bir iniş değil, izaha muhtaç bir başka türlü hâl olduğunu anlatmışlardır.

Fakat bizim bileceğimiz şu ki, gecenin yarısı veya üçte ikisi geçti mi, Allah-u Teàâ Hazretlerinin rahmetinin kapıları açılıyor, bir tecelli başlıyor. Ne oluyor?

(*Es-semâe'd-dünyâ*) demek "En yakın sema" demek. *Dünyâ* burada en yakın mânasına *ednâ* ism-i tafdilinin müennesi.

Yeryüzünün etrafında yedi kat sema var:

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ (الملك:٥)

(*Ve lekad zeyyenne's-semâe'd-dünyâ bi-mesâbîha*) "Biz dünyanın en yakınında olan birinci semayı yıldızlarla donattık." (Mülk, 67/5) buyruluyor.

Demek ki yıldızların olduğu etrafımızdaki bütün yer, birinci semadır. Ondan sonra yıldızların olmadığı ikinci sema, üçüncü sema… yedinci sema…

وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ (البقرة:٢٥٥)

(*Vesia kürsiyyühü's-semâvâti ve'l-ard*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kürsisi bütün bu yedi kat semâyı ihata ediyor, içine alıyor." (Bakara, 2/255)

Ondan sonra Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kürsüsü semavâtı kuşatmıştır. Artık o uzaklıkları, o mesafeleri insanın idrak etmesi ve rakamlarla söyleyebilmesi mümkün değil! O kadar uzakta ki onları ifade edecek rakam yok, mümkün değil. Zaten öyle yıldızlar var ki, milyonlarca senede ışığı geliyor. Bu yıldızlardan ötede ne olduğunu söylüyor. Yıldızlardan sonra altı kat daha sema var. O milyonlarca sene gelen o yıldızların olduğu yerlerden sonra altı kat sema daha var. Ondan sonra *Kürsi* var.

Arş-ı Rahmân'ın yanında *Kürsi* de sahrada bir küçük tane gibi kalırmış. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin Arş-ı A'zam'ının ne kadar a'zam olduğunu insanoğlu anlayabilirse buradan anlayabilir ama yine de anlayamaz, o büyüklüğü insanın kavrayabilmesi mümkün değil. Hiçbir şeyle mukayese edilebilecek bir şey değil. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin Arş'ı muhteşem bir azamet!

Ama yedi kat semadan, Kürsi'den sonra Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin Arş-ı A'zam'ı hepsini kuşatmışken, Allah-u Teàlâ

Hazretleri sema-i dünyaya rahmetiyle nüzul eyler. Kullarına geceleyin yakınlaşır; büyük bir kurbiyyet, Allah'a bir vuslat ve yakınlık imkânı meydana gelir.

(*Feyekùlü*) Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurur ki:

(*Hel min sâilin feyu'tâ*?) "İçinizde bir şey isteyen var mı, istediği verilecek! (*Hel min dâ'in feyüstecâbe lehû?*) Var mı içinizden bir dua eden kimse; uykusunu bölmüş, gecenin yarısı, üçte ikisi geçtiği zaman uyumamakta, ayakta; abdest almış, namaz kılıyor. Var mı içinizde bir namaz kılan? Var mı bir dua eden? Duası kabul olacak. Var mı bir dua eden?.." diye seslenir.

(*Hel min müstağfirîn feyuğfera lehû*) "Var mı içinizde Allah'a tevbe istiğfar eden, 'Allah'ım, beni affet!' diyen, affolacak!" diye kullarına böyle seslenir.

Burada üç ifade var:

1. (*Hel min sâilin feyu'tâ*?) "İçinizde bir şey isteyen var mı, istediği verilecek!

2. (*Hel min dâ'in feyüstecâbe lehû?*) "Var mı bir dua eden, duasına icabet olunacak!"

3. (*Hel min müstağfirîn feyuğfera lehû*) "Var mı afv u mağfiret isteyen, affolunacak!" diye Allah-u Teàlâ Hazretleri seslenir.

Kullarına yakınlaşır, mânevî bir yakınlıkla yakınlaşır. Geceleyin bizim idrakimizin alamayacağı bir muazzam bir şey oluyor. (*Hattâ yenfecira's-subhu*) "Şafak atıncaya kadar, fecir, fecr-i sâdık doğuncaya kadar bu devam eder."

O ne demek? Takvimdeki hangi vakit?

İmsak vakti gelince! Oruçluya "Artık, dur! Oruç vakti başladı; artık yemek yiyemezsin, su içemezsin…" dediğimiz zamana kadar Allah (*celle celâlühû ve amme nevâluhû ve lâ ilâhe gayruhû*) böyle seslenirmiş, Peygamber Efendimiz SAS bildiriyor. İmam Müslim; İmam Buhârî'den sonra hadis sahasının en büyük imamlarından, önderlerinden, alimlerinden birisidir, onun kitabında yazıyor.

Demek ki gecelerde neler oluyor da biz uykuda kaçırıyoruz! Semada neler oluyor da ne fırsatlar kaçıyor! Ne fırsatlar kaçıyor da insanlar farkında değil! Halbuki Allah isteyene istediğini verecek; dua edenin duasını kabul edecek, afv u mağfiret isteyeni afv u mağfiret edecek. O halde gecelerin kıymetini bilelim. Gecelerin bu

mânevî pazarından biz de nasibimizi alalım!

Çarşamba pazarını düşünün, ne kadar güzel! Allah ne nimetler vermiş; renk renk, yeşil, kırmızı, sarı, turuncu sebze, meyve, salkım salkım, kasa kasa, demet demet güzellikler, tadına doyum olmayan nimetler… Sonra öğle olur, ikindi, akşam olur; satılan satılır, çürükler atılır, tezgâhlar devrilir, pazar biter, müşteriler kaçar, satıcılar da gider.

İş nereye kalıyor?

Çöpçülere kalıyor. Artık çöpleri toplayacaklar çünkü Çarşamba pazarı oldu, bitti. Alan aldı, satan sattı; ondan sonra iş çöpçülere kalıyor.

Peki bütün gece uyuyup da sabah kalkanlar ne oluyor?

İşte böyle pazar bitiyor, satan satıyor, alan alıyor; hadi bakalım alacaksan geceleyin Çarşamba pazarından git bir şey al! Nerede o kırmızı domatesler, biberler, meyveler, sebzeler, üzümler…Gündüzdü o, gitti!

Demek ki Allah-u Teàlâ Hazretlerinin mânevî ikramları da gecenin o vaktinde oluyor. Fecir attığı zaman, tan yeri ağarmaya başladığı zaman artık bitmiş oluyor. O halde bu mânevî pazarın kıymetini bilelim!

Mehmet Zahid Hocamız Bursa'da çeşitli camilerde vazife gördü. Üftade Camii imamı olarak vazife görürken sonra işaretle İstanbul'a geldi ve burada irşad vazifesini yaptı. Ümmü Gülsüm Zeyrek Camii'nde vazife yaptı. Sonra İskenderpaşa camii nasip oldu, buradan da âahirete irtihali oldu.

Üftade hazretleri KS bir şiir yazmış. Eski büyüklerimiz aynı zamanda zarif insanlar. İnsan tam bir evliyâ olunca her şeyi hoş oluyor, lokum gibi, kaymak gibi oluyor, tatlı oluyor. Yunus Emre gibi, Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî Hazretleri gibi, Eşrefoğlu Rûmî, Hacı Bayrâm-ı Velî gibi tarihe geçen şahsiyetleri biliyorsunuz. Aziz Mahmûd-u Hüdâî Hazretleri gibi padişahların gelip elini öptüğü insan oluyorlar, çok tatlı insan oluyorlar. Ve ruhları çok zengin oluyor, iç âlemleri çok renkli oluyor. Aynı zamanda içlerinde şi'riyyet oluyor, lirizm, duyguluk, hassaslık oluyor ve onlar güzel şiirlerle o duygularını da ifade ediyorlar.

Üftade hazretlerinin bir ilâhisi, şiiri vardır. O işte bu hadîs-i şerifteki gecenin bu hâlini anlatan bir ilâhidir. İki gün önce bizim

İLKSAV Vakfı'nda Mehmed Zahid Kotku Hocamız'ı anma toplantısında ilâhi ekibi onu da okudu.

Çağırdı beni uykuda bir hâtıf-ı esrâr
Dur ne yatarsın eyâ tâlib-i didâr

Hilkatte seni yatmak için kılmadı Hàlik
Yarattı seni hizmet için Hàlik-ı Cebbar

"—Uykudayken bir melek bana 'Ey Allah'ın cemalini görmek heveslisi, arzulusu; kalksana ya, ne yatıp duruyorsun, ne yatıyorsun?..' diye seslendi."

Üftade Hazretleri'nin böyle bir ilâhisi var. Onun sözleri bu hadîs-i şerifi anlatıyor:

Sülüsânı geçince gecenin, emr-i Hak ile
Gökten yere ine bir melek, ey yâr

Çağıra kimin hâceti varsa cânib-i Hak'tan
Dursun dilesin isteğin, geçmeye bâzâr

Melek iner de kullara:

"—Cenâb-ı Hakk'ın dergâhından kim ne istemek düşünüyorsa, muradı varsa gelsin dilesin, pazar zamanı geçmesin, gelsin şimdi istesin!" diye seslenir.

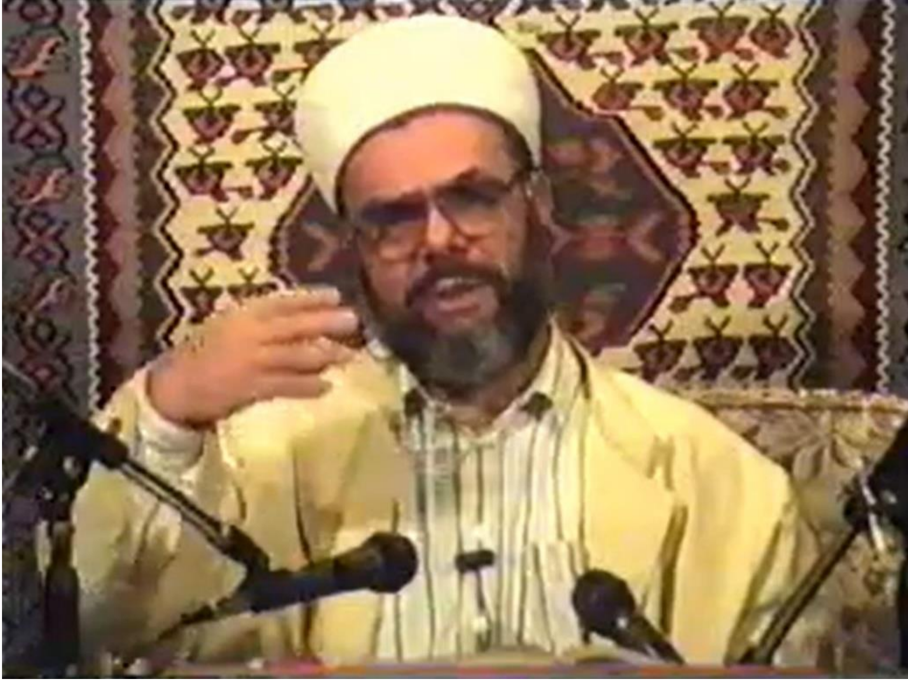
Seslenir, seslenir de onu duyacak kulak lazım!

Gecenin o feyzinden faydalanmanın biraz da şartlarından bahsedelim! Çünkü önemli bir nokta geldi dayandı. Hazır tavı gelmişken, demir mum gibi olmuşken, örsün üstüne çekip şekil vermek lâzım!

Dervişlerin, sizlerin ve bizlerin gecenin bu vaktinden istifade etmesi gerekiyor. Çünkü bir mânevî pazar var. Geceleyin, gecenin yarısı veya üçte ikisi geçince bir mânevî, güzel imkân zuhur ediyor.

Akıllı bir insan ne yapacak?

Gecenin o vaktinde kalkabilmenin hazırlığını yapacak. İyi bir derviş, gecenin o vaktinde uyanabilmenin aşkını, isteğini içinde duyacak, hazırlığını yapacak.

Bu nasıl olur?

Kış aylarında gece uzundur, çok kolay olur. Çünkü zaten yatsı 19.00'da bitiyor, sabah da 06.00'da oluyor. Günün büyük bir kısmı gece, karanlık ve insan dinlenebiliyor. Dinlenip gecenin yarısı geçince veya sülüsânı, üçte ikisi geçince uyanacak bir durum mevcut oluyor. Yazın olsa böyle olmaz. Yazın gece, saat 21.30-22.00'de güneş batar, saat 03.30-04.00'da da doğar. O arada insanın dinlenip kalkması zor olur.

Yatsı namazından sonra fuzuli, mâlâyâni meşguliyetlerle meşgul olmayın! Yatsı namazından sonra hemen yatmaya gayret edin ki, dinlenebilesiniz. Bütün gün çalıştınız, yoruldunuz, kafanız da yoruldu gönlünüz de yoruldu. Yatın ama gecenin yarısı veya sülüsânı geçince kalkmak üzere yatın! Saati ona göre kurun:

"—Sabahleyin 07.30'da işe gideceğim, treni, vapuru, otobüsü kaçırmayayım. Memuriyette, dairede imza var, imzayı atmazsam müdürden paparayı yerim…" filan diye değil de, gecenin fecirden önce, imsaktan önceki vaktinde kalkmak üzere saatinizi ayarlayın.

İnsan geceleyin abdestli yatarsa, abdest alıp iki rekât, dört rekât namaz kılıp yatarsa, o zaman gece mânevî bakımdan kalkması kolay olur. Ona da dikkat edin!

Geceleyin televizyon ile ömrünüzü telef etmeyin. Bu televizyonlar tamamen söylediğimiz şeylerin zıddı bir durum meydana getiriyor. İnsanlar 01.00-02.00'ye kadar meşgul oluyorlar. Şimdi 24 saat yayın yapan televizyon da var, bir sürü de kanal var. Elinde uzaktan komuta cihazı; tak tak 20 tane kanalı, hepsini tarıyor. Hangisini beğenirse; şurada güzel bir program varmış, otur, sabaha kadar... Yarın tatilse sabaha kadar seyrediyor. Büyük bir bela, bataklık; giren kolay kolay çıkamıyor ve sıyrılamıyor! Televizyon bu işin karşısında! Bu hadîs-i şerifin karşısında kocaman, dağ gibi bir mâni var! Nedir o dağ?

Televizyon!

Sonra bir de alışkanlıklarımız var; millet saat 00.00-01.00 olmadan yatmıyor. Akşam yemeğini yedi mi kahveye gidecekse kahveye gidiyor, kulübe gidecekse kulübe gidiyor; eğleniyor, konuşuyor, gülüyor, oynuyor… Sonra yorgun argın geliyor, yatağa yatıyor. Ceketi bir tarafa, pantolonu bir tarafa fırlatıyor, pijamanın altını giyiyor, üstünü giymiyor, yatağa yatıyor. Ondan sonra güneş doğuyor. Neden sonra çişi sıkıştığı için uyanıyor, yoksa kalkmayacak! O sıkıştırmasa kalkacağı yok. Bereket versin öyle bir sıkıştırma durumu var, o zaman kalkıyor.

Olmaz. Bu İslâmî bir durum değil. Eskilerin, eski büyüklerimizin yaşam tarzı öyle değil!

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi İslam'a göre hayatını tanzim eden, rızasına uygun yaşayan, hayatımızın her birisi altından, elmastan daha kıymetli olan dakikalarını, saniyelerini güzel değerlendiren, ömrü hayırlı bir şekilde geçiren ve huzuruna sevdiği razı olduğu bir kul olarak varmanın tüm hazırlıklarını en iyi şekilde yapan kullarından eylesin…

Fâtiha-i Şerîfe mea'l-besmele!

14. 11. 1993 – İskenderpaşa Camii

20. AHİR ZAMANDA FİTNELER

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh, alâ külli hâlin ve fî külli hîn.,, Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, ve senedü'l-âşıkîn, tâc-ı ruûsinâ ve tabîb-i kulûbinâ muhammedini'l-mustafâ, ve alâ âlihi ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ…

Emmâ ba'dü, fa'lemû eyyühe'l-ihvân... Feinne efdale'l-hadîsi kitâbu'llàh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llàhu teàlâ aleyhi ve sellem... Ve şerre'l-umûri muhdesâtühâ... Ve külle muhdesetin bid'ah... Ve külle bid'atin dalâleh... Ve külle dalâletin ve sàhibehâ fi'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasıli ile'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme ennehû kàl:

إِذَا مَرَّتْ بِكُمْ جِنَازَةُ مُسْلِمٍ أَوْ يَهُودِيٍّ ، أَوْ نَصْرَانِيٍّ ، فَقُومُوا لَهَا ؛ فَلَسْتُمْ لَهَا تَقُومُونَ ، إِنَّمَا تَقُومُونَ لِمَنْ مَعَهَا مِنَ الْمَلائِكَةِ (حم. طب. عن أبى موسى)

RE.64/9 (*İzâ merret aleyküm cenâzetü müslimin, ev yahûdiyyin, ev nasrâniyyin, fekùmû lehâ; Felestüm lehâ tekùmûn, innemâ nekùmu li-men meahâ mine'l-melâikeh*)
Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemâ kàl.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah cümlenizden razı olsun… Sevdiği, razı olduğu kul olarak yaşamayı; huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı; cennetiyle cemaliyle müşerref olmayı, iki cihanda bahtiyar olmayı nasib eylesin…

Peygamber SAS Efendimiz'in yolu yolların en güzelidir; Allah bizi onun yolundan ayırmasın, şefaatine erdirsin, rızasına vasıl eylesin… Onun sözleri de beşer sözlerinin en güzeli olduğundan

Allah büyüklerimizden razı olsun, makamlarını âlâ, derecelerini yüksek eylesin ki, bizim tekkemize Peygamber Efendimiz'in hadîs-i şerîflerini okumayı ders olarak yerleştirmişler. Biz de bizden önceki büyüklerimizin okuduğu gibi okuyoruz. Şu okunmuş olan Peygamber Efendimiz'in mübarek ehâdîs-i şerîfelerinin feyzinden istifade etmeyi ve mucebince amel etmeyi Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenize, cümlemize nasîb ü müyesser eylesin…

Bu hadîs-i şerîflerin okunmasına ve izahına geçmeden önce sevgiden, saygıdan kaynaklanan bir gönül vazifemiz var: Başta Peygamber SAS Efendimiz'in ruh-u pâkine hediye olsun diye; sonra onun mübarek âlinin, ashâbının, etbâının, ahbâbının ruhlarına hediye olsun diye; bu meyanda beldemizde medfun bulunan Ebû Eyyûb el-Ensârî ve sâir sahâbe-i kirâm (*Rıdvanu'llàhi teàlâ aleyhim ecmaîn*) Hazretlerine;

Beldemizin fatihi Fatih Sultan Muhammed Han cennetmekânın ruhuna ve ordusu mensubu mübarek gazilerin, mücahidlerin, şehidlerin ruhlarına hediye olsun diye; beldemizin medâr-ı iftihârı Yûşâ AS'ın, evliyâullahın, salihlerin, Allah'ın velî kullarının ruhlarına hediye olsun diye;

İçinde bulunduğumuz caminin bânisi İskender Paşa'nın ve bu camiyi zaman zaman tamir ettirmiş, genişletmiş, büyütmüş, hizmette tutmuş olanların ruhlarına hediye olsun diye; bu camiden güzeran eylemiş olan imamların, hatiplerin, cemaatlerin, vaizlerin, kayyımların, müezzinlerin ruhlarına hediye olsun diye; caminin çevresinde medfun bulunanlarının ruhlarına hediye olsun diye;

Bilhassa uzaktan ve yakından bu dersi takip etmek üzere buraya gelmiş olan değerli ve sevgili kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün müslüman geçmişlerinin, ecdâd u ceddât, akrabâ u taallukât, ahbâb u yâran, ihvân u evlâd u zürriyetlerinin ruhlarına hediye olsun diye;

Biz hâl-i hayatta olan kullarına da Rabbimiz tevfîkini refîk eylesin, ömrümüzü rızasına uygun geçirmeyi cümlemize nasib eylesin, sevdiği kul olarak yaşayalım da huzuruna sevdiği kul olarak varalım diye bir *Fâtiha*, üç *İhlâs-ı Şerîf* okuyup, büyüklerimizin ruhlarına hediye edip öyle başlayalım:

…………………..

a. Cenaze İçin Ayağa Kalkmak

Mukaddimede Arapça metnini okuduğum hadis-i şerif, *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 64. sayfasındaki 9. hadis-i şeriftir.

Efendimiz'in tanınmış sahabilerinden Ebû Mûsâ el-Eş'ârî RA’dan, Allah şefaatine erdirsin... Ahmed ibn-i Hanbel'in ve Taberanî'nin rivayet ettiğine göre Peygamber Efendimiz, bize bir cenazeye karşı vazife nasıl olacak diye tavsiyede bulunuyor, buyuruyor ki:[166]

إِذَا مَرَّتْ بِكُمْ جِنَازَةُ مُسْلِمٍ أَوْ يَهُودِيٍّ ، أَوْ نَصْرَانِيٍّ ، فَقُومُوا لَهَا ؛ فَلَسْتُمْ لَهَا نَقُومُونَ ، إِنَّمَا نَقُومُونَ لِمَنْ مَعَهَا مِنْ الْمَلائِكَةِ (حم. طب. عن أبى موسى)

RE.64/9 (*İzâ merret aleyküm cenâzetü müslimin, ev yahûdiyyin, ev nasrâniyyin, fekùmû lehâ; Felestüm lehâ nekùmûn, innemâ nekùmûne li-men meahâ mine'l-melâikeh*)

(*İzâ merret aleyküm cenâzetü müslimin*) "Sizin yanınızdan bir müslümanın cenazesi geçiyorsa, (*ev yahûdiyyin*) veyahut müslüman değil de yahudinin cenazesi geçiyorsa, (*ev nasrâniyyin*) veyahut bir hristiyanın, nasraninin cenazesi geçiyorsa; ister müslüman olsun ister yahudi, ister nasrani olsun onun için kalkın! (*Felestüm lehâ nekùmûn*) Çünkü biz ona kalkmıyoruz! Yahudi, nasranî bile olsa; yahudi dini, nasrânîlik hak olduğundan, meşru olduğundan filan gibi bir mâna anlaşılmasın, ondan kalkmıyoruz. (*İnnemâ nekùmü li-men meahâ mine'l-melâikeh*) Biz cenazenin çevresinde vazifeli çeşitli meleklerden dolayı kalkıyoruz."

Cenaze geçerken ayağa kalkmak hakkında fıkıh kitaplarında ifadeler var. Başka hadîs-i şerîfleri de Ahmed Ziyâüddin Hocamız şerhte rivayet etmiş.

Muselâ, Sehl ibn-i Huneyf ile Kays ibn-i Sa’d Kadisiye'de

[166] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.391, no:19509; Tahâvî, *Şerhü’l-Ma”ani*, c.I, S.489, no:2584; Ebû Mûsâ el-Eş’arî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XV, s.594, no:42342; Câmiü’l-Ehàds, c.IV, s.79, no:2813.

oturmaktalarmış. Onların yanından bir cenaze geçmiş, kalkmışlar. Ordakiler demişler ki:

"—Bunlar müslüman değildi. Ehl-i zimmetten; müslümanların arasında yaşayan gayrimüslimlerden, ehl-i kitâbdan idiler."

Bunun üzerine şu hadis-i şerifi rivayet etmişler:[167]

إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللّٰهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَرَّتْ بِهِ جِنَازَةٌ ، فَقَامَ ، فَقِيلَ لَهُ: إِنَّهَا جِنَازَةُ يَهُودِيٍّ. فَقَالَ: أَلَيْسَتْ نَفْسًا ؟ (عن سهل بن حنيف و قيس بن سعد)

(*İnne'n-nebiyye merret bihî cenâzetün, fekàme, fekîle lehû: İnnehâ cenâzetü yahûdiyyin, fekàle: E leyset nefsen?*)

"Peygamber SAS Efendimiz'in zamanında, Peygamber Efendimiz'in yanından bir cenaze geçmişti de o kalkmıştı. 'Bu bir yahudi cenazesidir.' denilmişti. Onlara cevaben Efendimiz buyurmuştu ki: 'Bu bir can değil miydi, canı olan bir varlık değil miydi?"

Demek ki Peygamber Efendimiz; "Bu, ölümün mehabetinden, heybetinden, ölüm hadisesinin büyük bir hadise olmasından ve zorluğundan, zor tahammül edilir bir iş olmasından ve ölümü hatırlamaktan kaynaklanan bir harekettir." buyurmuş oluyor.

Yoksa vefat eden, tabutun içindeki şahsın kimliğinden kaynaklanan bir hadise değil. İsterse o müslüman cenazesi olmasa, yahudi veya nasrani bile olsa kalkılmasını tavsiye etmiş oluyor, diye bu hadîs-i şerîflerde böyle rivayet edilmiş.

Fıkıh kitaplarında kalkmak konusunda çeşitli hükümler var ama hadîs-i şerîfte, şerhinde de Ahmed Ziyâüddin Hocamız ayrı bir kayıt ileri sürmemiş, öteki kayıtların söylenmesini uygun görmemiş.

---

[167] Buhàrî, *Sahîh*, c.V, s.72, no:1229; Müslim, *Sahîh*, c.V, s.68, no:1596; Neseî, Sahîh, c.VI, s.491, no:1895; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.VI, s.6, no:23893; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VI, s.90, no:5606; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.27, no:6672; İbn-i Ebî Şeybe, *Müsned*, c.I, s.59, no:54; Sehl ibn-i Huneyf ile Kays ibn-i Sa'd RA'dan.

b. Bir Topluluğun Yanından Geçerken Selâm Verin!

Bir insan bir topluluğun yanından geçerse nasıl davranacak, SAS Efendimiz bir adap öğretiyor. Buyuruyor ki:[168]

إِذَا مَرَرْتَ بِالْمَجْلِسِ ، فَسَلِّمْ عَلَى أَهْلِهِ ؛ فَإِنْ يَكُونُوا فِي خَيْرٍ ، كُنْتَ شَرِيكَهُم ؛ وَإِنْ يَكُونُوا فِي غَيْرِ ذٰلِكَ ، كَانَ لَكَ أَجْرٌ (طب. عن معاوية بن قرة عن أبيه)

RE. 64/10 (*İzâ mererte bi'l-meclisi, fesellim alâ ehlihî; fein yekûnû fî hayrin, künte şerîkehüm; ve in yekûnû fî gayri zâlike, kâne leke ecrün.*)

(*İzâ mererte bi'l-meclisi*) "Bir topluluğun yanından, insanlar bir kenarda oturmuş duruyorlarken sen yanından geçiyorsan, (*fesellim alâ ehlihî*) onlara selam ver!"

Meclis demek, ille kapalı bir yerde oturan insanlar demek değildir; bir kenara toplanmış insanlara, insan topluluğuna da meclis denir.

Tek geçen kişi, duran kalabalığa selâm verir. Selâmın âdabı var; kim önce selam verecek, mecburiyet kimde, kimin önce selam vermesi lazım… Tek geçen kimsenin o topluluğa selâm vermesi lazım. (*Meclisü'l-İslâm ev muhtelifen bi'l-İslâm*) Bu topluluk müslüman bir topluluğu veya müslümanla başkalarının karışık olduğu bir topluluk da olabilir.

(*Fein yekûnû fî hayrin*) "Eğer onlar hayır üzerelerse, hayır içindelerse, orada hayırlı bir toplantı halindelerse, (*künte şerîkehüm*) sen onların ortağı olursun!"

Selâm verince, onların o yaptığı hayrı sen de yapıyormuş gibi onların sevaplarına ortak olursun. Güzel bir şey!

O topluluk ne yapabilir? İlmî şeyler konuşuyor olabilirler, güzel

---

[168] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XIX, s.28, no:61; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.73, no:12759; Muaviye ibn-i Kurre babasından.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.145, no:25437; Câmiü'l-Ehâdîs, c.IV, s.79, no:2814.

sözler söylüyor olabilirler, iyi niyetli bir toplantı yapıyor olabilirler:

"—Hadi toplanalım da şu yetimin işini halledelim… Şu fukaracığa yardım edelim… Cami bina edelim… Kurs yapalım…"

Güzel şeyler konuşuyorlarsa o zaman selâm verince hayırlarına ortak olursun.

(*Ve in yekûnû fî gayri zâlike, kâne leke ecren*) "Öyle yapmıyorlar, başka şeyle meşgul oluyorlarsa, o zaman da senin selâmın sana sevap olur, sen zarar etmezsin!"

c. Oyun Oynayanlara Selâm Vermeyin!

Ebû Hüreyre RA'dan Deylemî rivayet etmiş. Peygamber SAS buyurmuşlar ki:[169]

إِذَا مَرَرْتُمْ بِهَؤُلاَءِ الَّذِينَ يَلْعَبُونَ بِهَذِهِ الأَزْلاَمِ، وَالشِّطْرَنْجِ، وَالنَّرْدِ، وَمَا كَانَ مِنْ فِي هَذِهِ، فَلاَ تُسَلِّمُوا عَلَيْهِمْ؛ وَإِنْ سَلَّمُوا عَلَيْكُمْ، فَلاَ تَرُدُّوا عَلَيْهِمْ (الديلمي عن أبي هريرة)

RE. 64/11 (*İzâ merertüm bi-hâulâi'llezîne yel'abûne bi-hâzihi'l-ezlâm, ve's-şatranci, ve'n-nerdi; ve mâ kâne men fî hâzihî, felâ tusellimû aleyhim; ve in sellemû aleyküm, felâ teruddû aleyhim.*)

"Fal oklarıyla oynayan, kumar oynayan birilerinin yanından geçtiğimiz zaman yahut da satranç oynayan birilerinin yanından geçtiğiniz zaman..."

Demek, o zaman da satranç varmış.

Nerd, "tavla" demek; zar atıyorlar, pulu oradan oraya yürütüyorlar, o da bir oyun.

Sadece bunlar mı? Hayır.

(*Ve mâ kâne min hâzihî*) "Bu baptan sayılan, bu minval üzere olan şeylerle oynuyorlarsa…"

---

169 Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.269, no:1045; Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Muhammed), c.III, s.380, no:904; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.216, no:40644; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.83, no:2825.

O zaman iskambil yoktu; iskambil oynuyorsa o da buna dâhil. Şimdi kahvelerde neler var bilmiyorum, efendim O zaman şu veya bu yeni şeyler yoktu. bu baptan ne varsa. Efendimiz "nokta nokta ve saire…" demiş oluyor.

(*Felâ tusellimû aleyhim*) "Bunlara selam vermeyin!"

Neden? Fasıklık yapıyorlar, yalan yanlış iş üzerindeler, meşguliyetleri doğru değil, güzel değil.

Şerhte Ahmed Ziyâüddin Hocamız:

(*Ve's-selâmu âle'l-fâsıkı mu'lini menhiyyün*) "Fıskını, günahını açıkça yapan bir insana selâm vermek yasaktır!" diyor.

Açıkça yapmıyor da gizli yapıyorsa;

"—Bu adamı ben biliyorum, bu adam fasıktır, evinde şöyle yapıyor, böyle yapıyor…"

Belli değil, ona selâm verirsin, geçersin. Ama bahçede, yolun kenarında oturmuş, masayı kurmuşlar; açıkça satranç oynuyor, tavla oynuyor, kâğıt oynuyor…

O zamanın Arapların bir oyunları vardı: Çubukları torbaya doldururlarmış, çubukların üzerinde yazılar var. Bir deveyi alırlarmış, keserlermiş. Deveyi muhtelif bölümlere ayırırlarmış; but, kaburga vs. Bu torbanın içine soktukları çubuklara da —ok, fal oku, ezlam diyorlar— but yazarlarmış, hayvanın şurası burası, veya boş… Böyle bir oyun. Ondan sonra elini torbaya sokup, karıştırıp, bir tanesini çekermiş, ne çıkarsa; boş mu çıktı, dolu mu çıktı, böyle alırmış. Bu, bu çeşit bir kumar! Arapların oynadığı ezlam!

Kur'ân-ı Kerim'de:

إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالأَنْصَابُ وَالأَزْلاَمُ رِجْسٌ مِنْ عَمَلِ

الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ (المائدة:٩٠)

(*İnneme'l-hamru ve'l-meysiru ve'l-ensàbü ve'l-ezlâmü ricsün min ameli'ş-şeytàni fectenibûhu leallekûm tüflihûn*) [İçki, kumar, dikili taşlar (putlar), fal ve şans okları birer şeytan işi pisliktir; bunlardan uzak durun ki, kurtuluşa eresiniz.] (Maide, 5/90) diye

âyet-i kerîmede de bildiriliyor.

Bir insan bu gibi şeylerle uğraşıyorsa, o zaman onlara selâm vermek yok!

Müslüman müslümanı gördüğü zaman, selâm verecek. Hatta bir ağacın etrafında, bir şeyin etrafında dönerken tekrar tekrar karşılaşsa bile selâm verecek.

Selâmın sevabı çok! (*Es-selâmü aleyküm*!) derse on, (*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llah!*) derse yirmi, (*Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtüh!*) derse otuz sevap alacak!

Selâm konuşmaya, konuşma tanışmaya, tanışma muhabbete, muhabbet birlik ve beraberliğe, birlik ve beraberlik de Allah'ın rızasını kazanıp güzel işler yapmaya vesile olduğundan selamın İslâm'da çok büyük önemi var!

Hatta Peygamber SAS Efendimiz Medine'ye gitti, hicret eyledi. Peygamber geldi, diye Medine'de insanlar sevinçle, sevgiyle, muhabbetle, saygıyla kalabalık toplandı. Bu arada Abdullah ibn-i Selâm RA da o zaman henüz müslüman olmamıştı, yahudi alimlerinden birisiydi.

"—Peygamber denilen bir kimse gelmiş." diye duymuş.

"—Bakalım nasıl bir kimseymiş..." diye o da Peygamber Efendimiz'in meclisine geldi.

Anlatıyor, diyor ki:[170]

عَرَفْتُ أَنَّ وَجْهَهُ لَيْسَ بِوَجْهِ كَذَّابٍ (ت. ه. حم. ك. طس. ش.
هب. ق. عن عبد الله بن سلام)

(*Araftü enne vechehû leyse bi-vechi kezzâb*) "Anladım ki, yüzü hiç öyle yalan iddiada bulunacak, yalan söz söyleyecek; olmayan bir

---

[170] Lafız farkıyla: Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.652, no:2485; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.423, no:1334; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.451, no:23835; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.405, no:1460; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.14, no:4283; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.313, no:5410; İbn-i Ebî Şeybe, c.V, s.248, no:25740; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.216, no:3361; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.502, no:4422; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.152; İbn-i Sa'd, *Tabakàtü'l-Kübrâ*, c.I, s.235; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.II, s.132, no:1339; Abdullah ibn-i Selâm RA'dan.

şeyi ben söyleyeyim diye yalandan söyleyecek bir insan değil!"

Nuraniyet, mübareklik yüzünden okunuyor, yüzünden akıyor.

Kendisi yahudi alimi; daha görürken aşık olmuş, bir sıdk u sadakat sahibi hak peygamber olduğunu görünce anlamış.

Peygamber Efendimiz Medine'ye daha yeni gelmiş, yeni bir şehre, topluma gelmiş. İlk konuşmalarını yapıyor. Ne söylemiş?

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[171]

يَا أَيُّهَا النَّاسُ ! أَفْشُوا السَّلاَمَ ، وَأَطْعِمُوا الطَّعَامَ ، وَصِلُوا الأَرْحَامَ ، وَصَلُّوا بِاللَّيْلِ وَالنَّاسُ نِيَامٌ ، تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ بِسَلاَمٍ (حم . ش. ك . طب. ق. ض. ه. ت. صحيحٌ ، وعبد بن حميد ، والدارمي ، وابن سعيد ، وابن زنجويه عن عبد الله بن سلام)

RE. 495/4 (*Yâ eyyühe'n-nâs! Efşü's-selâm, ve at'imu't-taàm, ve sılü'l-erhàm, ve sallû bi'l-leyli ve'n-nâsü niyâm; tedhulü'l-cennete bi-selâm.*)

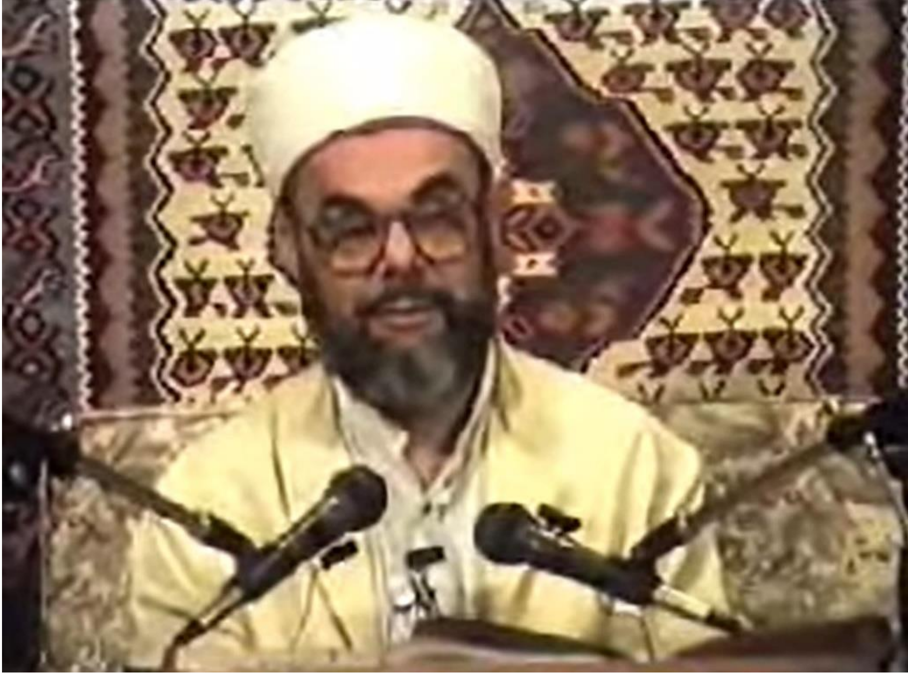
(*Yâ eyyühe'n-nâs*) "Ey insanlar, ey ahali, ey halk!" diye umûma hitab ediyor. (*Efşü's-selâm*) "Selâmı *ifşâ* ediniz! Yâni, selâm vermeyi yayınız; açıkça, önünüze gelene '*Es-selâmü aleyküm!*' diyerek selâm veriniz ve bu selâm verme adetini de yaygınlaştırınız, yayınız!

(V*e at'imut-taàm*) "Ve yemek yediriniz! (*Ve sılü'l-erhàm*) Ve akrabalarınızı kollayınız, akrabalık bağlarına riayet ediniz, onlara yardımcı olunuz, sıla-i rahim yapınız!"

---

[171] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.652, no:2485; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1083, no:3251; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.451, no:23835; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.405, no:1460; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.176, no:7277; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.257, no:35847; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.424, no:8749; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.502, no:4422; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.179, no:496; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.418, no:719; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Teheccüd*, c.I, s.110, no:7; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîàb*, c.I, s.280; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.620; İbn-i Sa'd, *Tabakàtü'l-Kübrâ*, c.I, s.235; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXIX, s.104; Ziyâü'l-Makdîsî, *el-Ehàdîsü'l-Muhtâreh*, c.IV, s.26, no:418; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.152; Abdullah ibn-i Selâm RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.XXIII, s.118, no:25693.

Birbirinizi ziyaret edin; dayı, amca, teyze, hala, uzak-yakın akraba; gidin gelin, konuşun görüşün; para pul, yiyecek giyecek ihtiyacı varsa karşılayın, verin demek.

(*Ve sallû bi'l-leyli ve'n-nâsü niyâm*) "İnsanlar uykuya daldıkları, uyudukları zaman, geceleyin herkes uykudayken, siz kalkın, namaz kılın!"

(*Tedhulü'l-cennete bi-selâm.*) Burada *tedhulûne*'nin *nun*'u düşmüş. Çünkü emrin cevabı oluyor. Bunları, bunları yapın diye emir verildikten sonra, böyle yaparsanız; (*tedhulü'l-cennete bi-selâm.*) "Cennete selâmetle, sağlıkla, esenlikle girersiniz." buyuruyor.

Ama görüyoruz ki ilk tavsiye ettiği cümle; "Selâm verin, selâmı yaygınlaştırın, bildiğinize bilmediğinize selâm verin!" Demek ki, selâmın bizim bilmediğimiz faziletleri var, önemi, faydası, tesiri var ki, Efendimiz bunu böyle hararetle, çok kereler tavsiye etmiş oluyor.

O halde selâm vereceğiz. Ama fıskını ilan etmiş olan fâsık-ı

mücâhir; fıskını, günah olan işini açıkça yapan bir kimseye, kimselere selâm verilmez. Demek ki bira içiyorlar, selâm verilmez; kumar oynuyorlar, kâğıt oynuyorlar; selâm verilmez!..

Sonra;

(*Ve in sellemû aleyküm, felâ teruddû aleyhim*) "Onlar size selâm verirse, selâmlarına cevap da vermeyin, *aleyküm selâm* demeyin!" buyuruyor.

Neden? Boş şeyle uğraşıyorsunuz; kumarla oyalanıyorsunuz, eğlenceyle oyalanıyorsunuz... Demek ki doğru değil!

Buradan çıkan, bu hadîs-i şerîflerin bize gösterdiği husus nedir?

Müslüman aziz ömrünün saniyelerinin bile kıymetini bilecek, vaktini boş geçirmeyecek!

"—Ben keyif için oynuyorum, kumar olarak oynamıyorum, yaptığımız kumar değil, işte vakit geçiriyoruz…"

Bir de satranç için diyorlar ki;

"—Satranç zekâyı açıyor..."

Fili şuradan sürdün, piyade piyon buradan gitti, kale buradan fetholdu, şuradan şu şöyle oldu, buradan bu böyle oldu… Şu oyunu o yaptı, bu oyunu bu yaptı…

Zekânı sen başka türlü aç; kitap okuyarak, Kur'an ezberleyerek aç. Zekâyı açmanın bir sürü yolları var… Boş şeylerle saatlerce, günlerce sürebiliyor.

Günlerce süren satranç oyunlarını duydum! Aynen muhafaza ederlermiş. Dama şampiyonları; bir taş ver, bir taş daha ver, ötekileri yut, dama de…

Bunlar ne oluyor?

Boş şey, lehviyât, eğlence vs. kıymetsiz şeyler!

Müslümanın ömrü kıymetlidir, saniyesini bile boş geçirmez, değerlendirir ve Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin rızasına uygun işleri yapmaya koşturur. Böyle yapmaya gayret edelim. Bunlar bizim için ibret.

Demek ki, o selâm verince bile almayacak ki, ötekisi bir afallasın. Halbuki âyet-i kerîmede buyuruluyor ki:

Bi’smi’llâhi’r-rahmâni’r-rahîm.

وَإِذَا حُيِّيتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا (النساء:٨٦)

(*Ve izâ huyyîtüm bi-tahiyyetin fehayyû bi-ahsenü minhâ ev ruddûhâ*) “Siz bir selâmla selâmlandığınız zaman, o selâm gibi selâmla karşılığını verin veya daha güzel bir şekilde karşılık verin!” (Nisâ, 4/86) buyruluyor.

Demek ki bize biri selâm verdi mi mukabele etmek tavsiye ediliyor. Ama fasıkın yaptığı fısk güzel değil diye, onun güzel olmadığını ona hissettirmek için, "Ben senin selâmını da almıyorum!" diye bir jest, bir tavır olacak. O halde müslümanlar böyle davranırlarsa tesirli olur.

Akrabamızdan birisi anlatmıştı. İş icabı kamyonetine malları doldurup pazarlıyormuş. Bir kasabaya gitmişler ama küçük bir yer. Akşam olmuş:

"—Bizim evimizde kal!" demiş.

"—Yok, rahatsız etmeyeyim, ben kamyonda dururum, yatarım, alışkınım…"

"—Yok, olmaz, bizim eve gel!"

Eve gitmişler. Satıcı adam sakallı, hacı, ibadetinde. Küçük bir yer, başka otel motel de yok, artık misafirliği kabul etmiş. Abdest almış.

"—Yahu hava karardı, ben anlayamadım, sizin evde kıble ne tarafta?" demiş.

Ev sahibi boynunu bükmüş, omzunu kaldırmış, dudağını çevirmiş:

"—Vallahi bilmiyorum."

Evinin kıblesini bilmiyor!

Bizim hacı efendinin sigortası atmış. Artık patlamış. Hani ticarî münasebetleri var, müşterisi filan, evine de misafir geldi ama sigortası atınca, hani patlayınca artık iş bitiyor. Demiş ki;

"—Vallahi de, billahi de evinde namaz kılmayıp da evinin kıblesinin hangi istikâmette olduğunu bile bilmeyen bir insanın evinde yatmam!" demiş.

"—Etme eyleme…"

"—Yatmam." demiş, yemin etmiş.

"—Sokakta yatarım, bu ne biçim [iş]! Sen Allah'ın kulu değil

misin, müslüman değil misin?"

"—Müslümanım..."

"—Niye kıbleyi bile bilmiyorsun?"

Evinde hiç namaz kılınmamış!

Ve yeminine göre hakikaten çıkmış. Ev sahibi de bakmış, Artık yemininden dönmeyecek; dükkâna bir yatak yapmış. O gece dükkânda yatmış. Bizim sakallı satıcı efendi sabahleyin de biraz soğuk bir şekilde ayrılmış.

"—Fakat bu tavır adama sonra çok koymuş, ev sahibine çok tesir etmiş, çok utanmış, yaralanmış." diyorlar.

Yaralansın! Lazım çünkü! Sonra kıbleyi de öğrenmiş, namazı da, abdesti de öğrenmiş. Hatta "Ben cahil yetiştim, bari çocuklarım bir şeyler öğrensin." diye çocuklarını da Kur'an kursuna vermiş. Onun jesti evin genel, umumî halinde tam bir değişmeye vesile olmuş.

Demek ki yerine göre, dinimiz jesti de koymayı emrediyor, buna tavır koymak diyoruz. Öyle her şeye de eyvallah yok.

"—Tamam, biz seninle ahbabız, arkadaşız, canım feda, sana ikramda bulunayım, çay ikram edeyim, kahve ikram edeyim, hediye vereyim, ziyaretine geleyim gideyim…"

Bu kadar da uzun değil! Allah'ın sevmediği bir şeyi ben nasıl sevebilirim? Allah'ın düşmanıyla ben nasıl dost olabilirim? Allah'ı bilmeyen bir insana nasıl yakınlık duyabilirim?!.. O zaman tavır koymak lazım.

Böyle bir tavrın karşı tarafa tesiri büyük oluyor.

Burada da Peygamber Efendimiz ne diyor?

"—Onlara selâm vermeyin!"

"—Bak falanca geçti de selâm bile vermeden geçti!" diyecekler. Veya onlar sizi seviyorlar, hürmet ediyorlar, selamun aleyküm dediler; siz cevap vermediniz, başınızı çevirip geçtiniz! "Bu bize niye cevap vermedi?.." filan diyecekler, kendilerini toparlayacaklar. Bu aziz ömrü boşa geçirmeyecekler.

Şeyh Sa'dî'nin Gülistan'ında bir ifade var, bana tesir etmiştir, diyor ki:

عمر گران بها در این صرف شد تا

چه خورم صیف و چه پوشم شتا

Ömrü giran bahâ der in sarf şod tâ,
Çe horem sayf u çe pûşem şitâ?

"Şu benim aziz ömrüm neyle geçti! Yazın ne yiyeceğim, kışın ne bürünüp giyeceğim diye bu aziz ömür geçti." diyor.

Ona bile üzülüyor. Hani yazın insan ne yiyeceğini düşünür; harmanını yapar, kışa hazırlık yapar, yufkasını yapar, açar, yerleştirir, kıyar, eriştesini hazırlar, tarhanasını yapar, erikleri, elmaları kurutur, armut kakı yapar… Köylüler eskiden hep bunu yapıyordu. Yazın ne yiyeceğim, diye bir hazırlık! Kışın da soğuk bastırdı mı ne giyeceğim, diye yazdan kazaklar örülür, hazırlıklar yapılır filan.

Ama Şeyh Sa'dî ona üzülüyor, "Aziz ömrüm neyle geçti?" diyor.

Aziz; kıymetli, çok değerli, ender ele geçen demek.

Hakikaten de ömür bir gitti mi bir daha ele geçmez, ikincisi yok! Çarşıdan alınmaz, tebdil edilmez, uzatılmaz, değiştirilmez, tamiri mümkün değil, ömrünün dakikaları gitti mi ne yapsan geri getirmek mümkün değil! O hâlde, ömrü layık yere harcamak, güzel geçirmek lazım, boş geçirmemek lazım.

"—Hocam, birazcık da stresimizi atıyoruz…" diyebilirler. Çünkü şimdi millette her şeye bir itiraz hastalığı var!

Eski insanların hali nasıldı?

(*Kàle'llàhu teàlâ fî kitâbihi'l-kerîm*) "Allah Kur'ân-ı Kerîm'de böyle buyurmuş…" deyince, "Eyvallah, *âmennâ ve saddaknâ,* tamam…" diyorlardı, söz dinliyorlardı.

Allah âyet-i kerîme indirmiş, "İçki içmeyin!" diye. Evlerinde içkiler varmış, küpleri sokaklara dökmüşler. Sokaklardan sel gibi şaraplar akmış. Hemen bırakmışlar.

"—Şunu şöyle yapmayın!"

"—Baş üstüne..."

Şimdiki zamanın insanları da; "Neden? Neden?.." diye soruyor.

"—Şunu şöyle yapma! Âyet var, hadis var!.." diyorsun. "Hadis

var!" deyince daha da ukalalaşıyor, dikleniyor bile!

"—Sahih mi bakalım! Hadis sahih mi?.." diyor.

O zaman da senin karşında öyle horozlanıyor.

Tamam, sahih, var mı bir diyeceğin?.. İnceliyorsun, sahih. O zaman da yutkunuyor, gene bir şey söyleyecek, gene bir çare, kaçamak noktası arıyor... Ama yanlış.

Doğru olan nedir? Dinin emri neyse, onu anladığı zaman insanın teslim olmasıdır!

İslâm ne demek? Tarifler nasıl?

İslâm, insanın kendisini Allah'a teslim etmesi demek.

"—Yâ Rabbi! Sana teslim oldum, sen ne dersen onu yapacağım. Kendi nefsimin keyfine gitmeyeceğim, şeytanın buyruğunu tutmayacağım, dünyaya dalıp ahireti unutmayacağım, senin buyruğunu tutacağım…" demek.

Sen müslüman oldun mu?

Oldum. "*Eşhedü enlâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abduhû ve rasûluhû*" dedim; Allah'ın varlığını, birliğini ikrar ettim, Rasûlullah'ın Allah tarafından gönderilmiş olan peygamberi, elçisi olduğunu, Allah'tan bize Allah'ın emirlerini getirdiğini anladım.

"—Anladın da tutmamak için mi anladın?"

Allah'ın elçisi olduğunu da biliyorsun, Allah'ın ahkâmını getirdiğini de biliyorsun; tutmamak için mi anladın? Öyle şey olur mu?

Nasıl olacak? İtaat edecek. Sem'an ve tâaten diyecek, Arapların sözü böyle. *Semi'nâ ve ata'nâ* veyahut da sem'an ve tâaten, "İşittik, itaat ediyoruz, baş üstüne!" diyecek.

Biz 'baş' diyoruz; Doğu Anadolu'da da "Başım gözüm üstüne!" diyorlar, o da güzel. Öpüp başına, gözünün üstüne koyuyor.

İnsanın başı da kıymetli çünkü akıl var. Bir odun gelse küt diye vursa insan sendeler, yere yıkılır. Gözüne bir hal olsa…

İçinizde çeşitli oyunlarla oynayanlar olabilir. Demek ki bunlardan ibret alacağız.

Efendimiz ne diyor?

"—Sizden fal oku oynayanların, satranç, tavla oynayanların ve

bunlara benzerlerinin yanından geçenler olursa onlara selam vermeyin, onların selamını almayın!" diyor.

Demek ki boş şeyleri bırakacağız.

Bir şey hoşuma gidiyor: "Sabahleyin jimnastik yapmak iyi!" deniliyor. Temiz havada eşofmanı giyiyorlar, ben Maltepe'de görüyorum. Açılan sahil yollarında eşofmanla koşuyor, terler akıyor.

“—Ne oldu, buna para mı alıyorsun, mecbur musun, devlet mi emrediyor, kanun zoru mu var?”

“—Hayır, hiçbir şey yok!”

Neden koşuyor? Sıhhat kazanacağım, sıhhatli olacağım diye koşturuyor. Generali de koşuyor, paşası da, genelkurmay başkanı da, belki reisicumhuru da koşuyor; herkes koşuyor. Bunu da biz tabii karşılamaya alışmamışız.

Temiz havada koşup sıhhat kazanmaktan filan bahsedince bizim köyde amca, köylü kafası yamulmamış kafa oluyor, tam oluyor, bozulmamış, deforme olmamış oluyor. Köylü kafasıyla demiş ki:

"—Ulen bilmem ne!” Artık orasını söylemiyorum, makaslıyorum. “Irgat gibi boş yere koşacağına gidip bir fakirin tarlasını çapalasana!" demiş.

Çok hoşuma gitti. Tabii daha da dokunaklı söylemiş de ben tam uyduramıyorum.

Hakikaten öyle! Jimnastik mi yapacaksın, gel şu fakirin tarlasını belleyiver, al sana jimnastik. Dallarını kesiver, hizmet ediver. Gel caminin yıkık duvarını tamir et. Koşmak boş yere havaya gideceğine bir hayır yap… Hoşuma gitti.

Demek ki biz şehirde birbirimizi göre göre günahlara ve boş şeylere de alışıyoruz. Bu fena, yalan yanlış şeylere alışmak fena! Onlarla ünsiyet edip alışıp bulaşmak da fena!

Nasıl olacak?

İnsan öyle şeylere alışmayacak. Ben müslümanım, müslümanın özel bir fikri, fikir yapısı vardır. İslâm'ın düşünce yapısı başka türlüdür. Bak, köylü amca ne kadar güzel biliyor:

"—Ulen öyle boş yere vakit geçireceğine bir fakirin tarlasını bellesene!" demiş.

Hoşuma gitti. Boşa vakit geçmesin! Herkes böyle yapsa... Şimdi sokağın bir ucundan öbür ucuna kadar berbat, çöplük!

"—Efendim çöpçüler var, süpürsün..."

Süpüremiyor, süpürmüyor, yetişmiyor. Şu yolu tanzim edelim, şuradaki çöpleri toplayalım, bunları bir kenara yığıp yakalım. Şu ağaçlar yazık, perişan, şunları budayalım, tımarlayalım… İnsan kendisine iş bulabilir, hayırlı bir iş bulabilir.

Hani Manisa Tarzanı bilmem kaç bin tane ağaç dikmiş, ömrünü boş geçirmemiş. Çünkü her ağaç bir sadaka-i câriyedir, meyvesinden kuşlar bile yedikçe sevap yazılacak.

Demek ki ötekiler tavlayla, sigara tüttürerek kahvede otururken; bir de sigara içiyorlar: Aman Allah'ım! Kahvede yangın çıkmış gibi. Bir işin olsa da bir kahveye gidecek olsan acaba ocak içeride yangın mı var, diyorsun. Hiçbir şey yok. Herkes bir sigara yakmış; Marlboro, bilmem ne... Dünyanın parası! Kovboylar gibi ağzında yamuk, hem konuşuyor hem oyun oynuyor hem sigara tüttürüyor.

Temiz havada gidiyoruz; oh, mis gibi hava, el-hamdü lillâh yayla havası, tertemiz… Duman kokusu vs. yok. Karşıdan çobanı görüyoruz, ağzında sigara; Fesübhanallah! Dağın başında dumandan nasibini parayla alıyor! Biz şehrin dumanından, hava kirliliğinden kurtulduğumuza, dağın başına yaylaya gittiğimize sevinip el-hamdü lillâh diyoruz; dağın başındaki adam bizim kaçtığımız dumanı parayla alıyor! Ne kadar yalan yanlış âdetler yerleşmiş, içimize girmiş. Parayla ciğerimizi zifir dolduruyoruz.

Ben Vefa Lisesi'nde okuyordum. Şehzâde Camii'nin bir kapısından girerdik, öbür kapısından Vefa Lisesi'ne doğru giderdik. Oranın bir de Vefa Bozacısı'na doğru, karanlık bir küçük kapısı var, bir kemerden filan geçiliyor. Orada güzel giyimli, boynuna da bir eşarp bağlamış, saçları da briyantinle taranmış, çok yakışıklı birisi elinde sigara ile duruyor. Biz de uzaktan geçiyoruz.

Orası biraz külhanbeyi mahallesidir. O yakışıklı giyinmiş ama kendisi de yine külhanbeyi, belli. Yakışıklı giyinmiş, biz de ona, sigara içişine bakıyoruz. Boyna eşarp filan bağlamak da biraz lüks… Eşarp mı derler, fular mı derler neyse. Biz öyle bakarken:

"—Gelin buraya!" dedi.

"—Eyvah, yakalandık!" dedik… Biz küçüğüz, o büyük. Biz ortaokul talebesiyiz. Korka korka yanına gittik.

"—Benim sigara içişime mi bakıyorsunuz?" dedi.

"—Yok, estağfirullah..."

Kekeledik biz. Hiç unutamıyorum, bize öyle bir ders verdi ki…

"—Bakın." dedi, cebinden tertemiz bir mendil çıkardı. Zengin, görgülü bir aile çocuğu herhalde. Lekesiz, kar beyazı bir mendil çıkarttı. Ne yapacak?

Çıkarttı, sigaradan bir nefes aldı, hoh diye o beyaz mendilin ortasına hohladı. O beyaz mendilin hohladığı kısmı şu kadar kahve renkli oldu. Sigara lekesi sonra çıkar mı çıkmaz mı bilmem. Ama o bize o beyaz mendili feda etti, böyle hohladı.

"-Bakın, sigarayı bir sefer mendile hohladım; bu kadar kahve renkli yaptı, rengini bozdu beyazı, böyle lekelendirdi. Bunu çok içersen insanın ciğeri ne olur anladınız mı? Sakın sigara içmeyin, hadi yallah!.." dedi.

Kendisi içiyor, bize sigara içmemeyi böyle tavsiye etti. Biz de gittik.

Muhterem kardeşlerim!

Kötü alışkanlıklarımız çok! Belki sizin içinizde de var. Cebinde sigarası olan, paketi olan, Marlboro'su, Parliament'i vs. olan var. Allah kötü huylardan, âdetlerden kurtarsın…

Efendimiz selâm bile vermeyi uygun görmüyor, neticede kumar olmasa bile selâm almayı vermeyi uygun görmüyor. Efendimiz gözünüzün önüne gelsin, sünnet-i seniyeye uygun hareket edelim!

d. Köle Azad Etmenin Karşılığı

Hadîs-i şerîf köle âzad etmekle ilgili. Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[172]

إِذَا مَلَكَ أَحَدُكُمْ شَيْئًا فِيهِ ثَمَنُ رَقَبَةٍ فَلْيُعْتِقْهَا ، فَإِنَّهُ يُفَدِّي كُلُّ عُضْوٍ مِنْهَا ، عُضْوًا مِنْهُ مِنَ النَّارِ (طب. والبغوي عن أبى سكينة)

RE. 64/12 (*İzâ meleke ehadüküm şey'en fîhi semenü rakabetin felyu'tikhâ, feinnehû yüfeddî küllü udvin minhâ, udven minhü mine'n-nâr*.)

"Sizden biriniz bir kölenin bedeline malik olunca, bir köle satın alacak paraya sahip olduğunuz zaman…"

Artık bugün için bir kölenin bedeli ne kadar olur?

Herhalde bir otomobil fiyatı gibi bir şeydir, Allahu a'lem. Otomobillerin de fiyatları farklı oluyor, çeşitli oluyor. Kölelerin de tabii yaşlısı var, genci var; kuvvetlisi var, zayıfı var; iş bileni, sanat sahibi olanı var, sanat sahibi olmayanı var... Fiyatları farklıdır ama kıymetlidir.

Efendimiz buyuruyor ki:

"—Sizden biriniz eğer bir köle alacak, bir kölenin fiyatını karşılayacak kadar bir mala mülke, bir varlığa sahip olursa…" Ne

---

172 Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.473, no:2645; Taberânî, *Mu"cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.335, no:841; Heysemî, *Mecmuati'z-Zevâid*, CIV, s.445, no:7261; İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1190; Ebû Sekîne RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.318, no:29591; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV,s.93, no:2852.

yapsın? (*Felyu'tikhâ*) "Bir köleyi satın alsın, âzad etsin!"

Bedelini ödesin, onu esaretten kurtarsın. Çünkü o kadar paraya sahip oldu ya, ödesin; o adamcağızı da hürriyetine kavuştursun, o da kölelikten kurtulmuş olsun.;

(*Feinnehû yüfdî küllü udvin minhâ*) " Çünkü, o kölenin her âzâsı, köleyi alıp da esaretten kurtaranın her âzâsını cehennemden kurtarmaya feda olur, vesile olur, bedel olur!"

Kolu koluna, gözü gözüne, kulağı kulağına, dişi dişine, yüzü yüzüne, başı başına, ayağı ayağına, beli beline, sırtı sırtına bedel olur, cehennemden kurtulmaya vesile olur.

Efendimiz ne tavsiye ediyor?

"—Sen bir köleyi âzad edersen, Allah da seni cehennemden âzad eder." demiş oluyor. Böylece esaretten kurtarmayı, esirlerin hürriyetlerini kazanmasını sağlaması yolunu tavsiye etmiş oluyor.

Biliyorsunuz İslâm'da kölelik meselesi vardır. Peygamber Efendimiz'in tavsiyelerinde kölelerin mümkün olduğu kadar iyi bir muameleye tâbi tutulması ve mümkünse âzat edilmesi tavsiyeleri hâkimdir.

"—Kölelik neden var?"

Müslümanlarla gayrimüslimler arasında harp var, darp var. Harpte yakaladığın insanları, harp olduğu için öldürebilirsin. Ama öldürmeyip de esir alırsan esir olur. Esir aldığın, esir olur.

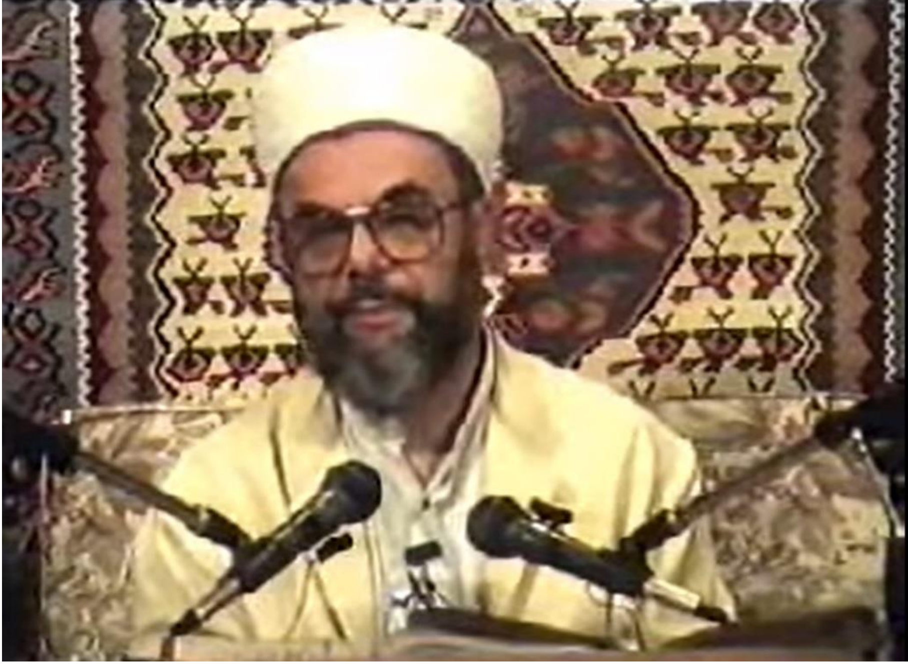
Peki, bu esirler ne olacak?

Esirler o zaman kullanılır. Gazilere ganimet olarak taksim edilir, gelen esirler tarlada, bahçede, işte, kuyudan su çekmekte, hurma toplamakta vs. kullanılır.

Ama bunlar müslüman olursa ne olacak?

Olabilir. Müslüman olursa iyi olur. Müslüman olmayıp da eski dininde hristiyan, yahudi, mecusi kalanlar var. Mesela Hz. Ömer'i yaralayan İranlı bir böyle köleydi. Saldırdı, şehit olmasına sebep oldu. Kendi inancında kalanlar var, müslüman olanlar da var.

Birincisi: Müslüman olsa da olmasa da bir kere köleyi kullanırken de onun da canı olduğu düşünülecek; yediğinden yedirilecek, giydiğinden giydirilecek, zulmedilmeyecek, ölçülü bir tarzda kullanacak. Bu bir. Hizmetçi kullanmak, köle kullanmanın âdabı.

İkincisi: Mümkünse köle âzad edecek. İnsan köle âzad etti mi, kendisi cehennemden âzad olmuş oluyor. Bu hadîs-i şerîfte onu tavsiye etmiş oluyor.

"—Pekiyi, İslâm köleliğe nasıl müsaade etmiş?"

İslâm'dan önce kölelik olduğu gibi İslâm'dan sonra da kölelik var olmuştur. Hatta Amerikalılar, Avrupalılar, Batılılar; Afrika'daki müslüman köylere baskın yapıp oradaki insanları esir alıp götürmüşler, tarlalarda köpek gibi muamele ederek çalıştırmışlar.

Şimdi o Afrikalılar hâlâ bazı yerlere kabul edilmiyor, alınmıyor. "Sen siyahsın!" filan diye hâlâ zenci-beyaz kavgasını sürdürüyorlar, hâlâ akılları başlarına gelmemiş. Ama harp olduğu için, harpte esir alma olduğundan esirlik olacak, normal. Ama İslâm esire iyi muamele etmeyi, mümkünse onu âzat etmeyi tavsiye ederek, onların hukukuna güzel bir durum getirmiş oluyor.

e. Yakında Fitneler Olacak

Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan rivayet edilmiş bir hadîs-i şerîf. Efendimiz SAS buyuruyor ki:[173]

إِذَا مَلَكَ اثْنَا عَشَرَ مِنْ بَنِى كَعْبِ بْنِ لُؤَىٍّ ، كَانَ الثَّقَفُ وَالثِّقَافُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ (عد. خط. عن ابن عمرو)

(*İzâ meleke isnâ aşera min benî ka'b ibni lüey, kâne's-sakafu ve's-sıkàfu ilâ yevmi'l-kıyâmeh.*)

Ka'b ibn-i Lüey: Peygamber Efendimiz'in uzak ecdadından iki dedesinin ismi. Ka'b ibn-i Lüey oğullarından, Arap kavminden ama Peygamber Efendimiz'in büyük dedelerinden kendisiyle ayrılmış soylardan.

(*İzâ meleke isnâ aşera min benî ka'b ibni lüey*) "Ka'b ibn-i Lüey soyundan 12 kişi hükümdarlık edince, (*kâne's-sakafu ve's-sıkàfu ilâ yevmi'l-kıyâmeh*) o zaman harp, darp, husumet ve mücadele kıyamete kadar devam eder!"

Bu hadîs-i şerîfin şerhinde yarım sayfa bilgi var. Peygamber SAS Efendimiz kendi hayatında bazı rüyalar gördü. Meselâ minberinin üstünde birilerinin oynadığını filan gördü. Allah-u Teàlâ Hazretleri ona kendi hayatından sonra müslümanların arasında ne gibi fitneler olacak, ne gibi sıkıntılar çıkacak, kimler zulüm edecekler, kimler kimleri şehid edecekler, öldürecekler, böyle bilgiler Allah tarafından kendisine bildirildi. Peygamber Efendimiz bazı gruplara, bazı kabilelere karşı içinde kırgınlık varken vefat etti. Onların İslâm'a karşı tavırları ve ileride yapacakları bildirildiği için.

Efendimiz'in kırgın, dargın olduğu kabilelerden bazılarının isimlerini burada zikretmemek daha iyi; çünkü bunlar geçmiş, tarihin içinde olmuş bitmiş olaylar. Çok zulümler oldu! Öyle zulümler oldu, öyle mübarek insanlar şehid edildi ki… Hatta siyasî

---

[173] İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.123; İbn-i Hacer, Lisânü'l-Mîzân, c.I, s.404, no:1264; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.345, no:8969; Abdullah ibn-i Amr ibnü'l-As RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.162, no:21044; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.93, no:2853.

adamlar, zalim adamlar Medine-i Münevvere'nin Mescid-i Nebevî'sinin kapılarında silahlarla durup kesecek adam aradılar. Başkaldıranı, itiraz edeni şehid ettiler

Benî Sakîf kabilesinden bir komutan, Emevî komutanı [Haccâc-ı Zâlim] geldi; Mekke'yi muhasara etti de, Abdullah ibn-i Zübeyr'i RA şehid etti ve Kâbe'yi mancınıkla taşa tuttu.

En meşhuru da Peygamber Efendimiz'in torununun şehid edilmesi hadisesidir. Kerbela'da Hz. Hüseyin Efendimiz'in, akrabası, çoluk çocuğu, yakınlarıyla uğradığı durumdur.

Ne kadar acı bir hadisedir ki, Efendimiz'in torununa, Peygamber Efendimiz'in evlâdına ne muameleler reva görüldü. Efendimiz SAS bunların olacağını bildiren bir hadîs-i şerîfi buyurmuş oluyor.

f. Melhame-i Kübrâ

Abdullah ibn-i Amr'dan RA rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[174]

إِذَا مَلَكَ الْعَتِيقَانِ، عَتِيقُ الْعَرَبِ وَعَتِيقُ الرُّومِ كَانَتْ عَلَى أَيْدِيهِمَا الْمَلاَحِمُ (طب. عن ابن عمرو)

(*İzâ meleke'l-atîkàni, atîku'l-arabi ve atîku'r-rûmi, kânet alâ eydîhime'l-melâhimü.*)

"İki âzatlı köle; Arab'ın köleyken âzad olmuş şahsı ve Rum'un âzat edilmiş kölesi hükümdar oldukları, meliklik yaptıkları zaman onların eliyle büyük, kanlı savaşlar olacak!"

Bunun hakkında da, şerhte Hocamız Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Efendimiz Hazretleri:

"Bu, Melhame-i Kübra olacak, Amik Ovası denilen, Hatay ilindeki Âsi nehrinin ovası olan yerde, Benî Asfar denilen Batılılar'la, Rum, Roma kökenli Batılı kavimlerle müslümanlar

---

174 Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VII, s.618, no:12415: *Cüz'ü'l-Mühmel,* c.I, s.122, no:36; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.162, no:31045; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.94, no:2854.

arasında çok büyük bir savaş olacak. Gayrimüslimler çok büyük ordular halinde oraya gelecekler, ehl-i Salip, haçlılar gelecekler ve orada müslümanlarla büyük mücadeleler olacak, çok kanlar akacak! Sonunda müslümanlar galip olacak! Bu hadîs-i şerîfin ona işaret olması mümkündür." diye şerhte böyle bir izahâtta bulunmuş.

Bu gelecek olan bir hadise, kıyamete yakın Amik Ovası'nda Melhame-i Kübra olacak, çok büyük bir savaş olacak. Zaten o kıyamet alametlerinden birisi.

Muhterem kardeşlerim!

Önce de İslâm diyarları öyle acı hadiselerle karşı karşıya geldiler ki bu acı hadiselerden bir tanesi Moğolların istilasıdır. Moğollar İslâm âlemini istila ettiler; taş üstünde taş bırakmadılar, şehirleri yıktılar, yaktılar, insanları koyun gibi kestiler, muazzam bir felaket oldu. Bağdat'ı aldılar, Dicle'den, Fırat'tan kan aktı. Kütüphaneleri yaktılar, kitapları suya attılar vs. Onlar putperest idi. Hristiyanlar onları müslümanların karşısında tahrik etmişlerdi.

Hatta meşhur bir Marco Polo var, seyahatnamesi vs. de var.

Onun papalığın gizli bir görev vermesiyle doğuya gidip de Moğolları tahrik ettiği rivayet ediliyor. Siz müslümanlara o taraftan saldırın, filan diye bu işi tezgâhladığına dair rivayetler var. İslâm âlemini yaktı yıktı ve İslâm medeniyetini toz etti! Şimdi Sırpların Mostar'da, Bosna'da, Yugoslavya'nın muhtelif yerlerinde yaktığı gibi muazzam bir felaket ve İslâm'ın o güzelim eserleri, o Emevi İmparatorluğu'nun, Abbasi İmparatorluğu'nun o mâmur hâle getirmiş olduğu diyarlar, kurmuş olduğu şehirler, yazılmış olan muazzam kitaplar, kütüphaneler, zenginlikler o barbarların, o vahşilerin elinde mahvoldu!..

Ondan sonra bu taraftan haçlı felaketi oldu. Haçlılar birçok sefer yaparak bu İstanbul'dan, Konya'dan geçip Antakya'da katliam yapıp Kudüs'e kadar gidip oradaki ahaliyi kadın, erkek, çoluk çocuk demeden katliam ettiler. Hatta kendilerinin yazdıkları kitaplarda bunların içinde çocukları şişe geçirip pişirip müslüman etidir diye yiyenler var. Müslüman eti diye zevkle yiyenler var. Masal değil, iddia değil, onların kendi kitaplarında! Ve bununla övünen komutanları var. Bu felaketleri yaşadı.

O zamanda İstanbul'da Bizanslılar varken gelenler Bizans'ı yağmaladılar. Çünkü serseri, aç, Avrupa'nın ayak takımı, çapulcu, eşkıyası idi. Bunlar da hristiyandı ama olsun, burayı da yağmaladılar. Geçtikleri yerleri de yağmaladılar. Tuna boylarından buraya gelirken, geçtikleri şehirlerdeki yahudileri yaktılar yıktılar. İstanbul'a geldiler, Ayasofya'sını soydular. Ayasofya'nın altınlarını, hazineleri aldılar götürdüler. Anadolu'nun şehirlerini [yağmaladılar]. İşte o zaman Selçuklular bunlarla gerilla savaşı yaparak uğraştı.Antakya şehrini muhasara ettiler. Bir Ermeni'nin casusluğuyla, hıyanetiyle şehri hileyle ele geçirince çoluk çocuk demeden hepsini kestiler, yamyamlık yaptılar. Ondan sonra bir ara Urfa şehrini ele geçirip orada hristiyan krallığı kurdular. Kudüs'ü ele geçirdiler… Düşünebiliyor musunuz?!..

Neden oldu? Bunları size niçin anlatıyorum?

Müslümanların tefrikaya, ayrılık gayrılığa düşmesinden, birbiriyle düşman olup çekişmesinden, birlik ve beraberliği sağlamamasından oldu! İspanya'yı da, Sicilya'yı da, Malta'yı da böyle kaybettik; oralar elimize geçmişti. İtalya'nın güneyini de böyle kaybettik. Şimdi de göz göre göre, hepimizin gözü önünde

Balkanlar'ı kaybediyoruz. Daha önce kaybetmiştik, şimdi onların esareti altındaki müslüman kardeşlerimizin kesilmesini görüyoruz, göz önünde! Toprakları kaybettik, mülkiyet onların eline geçti, kardeşlerimiz onların boyunduruğu altına düştü. Şimdi göz göre göre dünyanın, medeniyet, medenî denilen ülkelerin gözü önünde kardeşlerimizin katliama uğratılmasını görüyorsunuz! Yapılan şeyleri görüyorsunuz!

Müesseselerimizde okutalım diye 60 tane öğrenciyi biz aldık getirdik. Vazifeli kardeşlerimiz kendilerini tutamamışlar, manzaranın karşısında hüngür hüngür ağlamışlar. Çocuğun anası babası ölmüş; bir ninesi kalmış, bir kız kalmış, buraya gelmiş. Gelemeyenler orada; Gelemeyenler daha fecî durumda! Bu gelmiş de kurtulmuş.

Kız bizim okulda okuyacak; ninesi torunundan ayrılmak, torun ninesinden ayrılmak istemiyor. Acıklı bir sahne! "Ben okumak istemiyorum, nine bari senden ayrılmayayım!.." diyor. Çünkü anasını-babasını Sırplar kesmiş. Bir formül bulmuşlar da nineye de sen burada kal, sana da bir görev vermiş olalım, yurtta şu işi yap, torununla beraber ol filan demiş oluyorlar.

Muhterem kardeşlerim!

Biz burada nimet içindeyiz, çarşılarımız pazarlarımız nimetten dolup taşıyor. Gıdalar çürüyüp atılıyor, dağlar gibi... Çöpçüler taşıya taşıya bitiremiyorlar. El-hamdü lillâh.

Moskova'da kalmış olan bir kardeşim geldi, anlattı. Oraya ticaret için gitmiş; "Rusya'nın her yerinde Türk malları var, dükkânlarını Türk malları doldurmuş!" diyor. Ukrayna'nın, Rusya'nın, Polonya'nın, Romanya'nın ekmeklerini bizim fırıncılar gidip yapıyorlarmış. Bizim bereketimiz, arazimizin bereketi oralara doğru yayılıyor. Oralarda bizim mallarımız satılıyormuş.

Tabii bu bir bakıma güzel bir durum. El-hamdü lillâh ki hem ticarî bakımdan bir gelişme var, malımızı oraya satıyoruz, mukabilinde bir kazanç sağlanıyor, hem de memleketimizin onlardan ne kadar üstün olduğunu görüyoruz.

Adamlar milletin boğazını sıkmışlar; parasını biriktirip uzay sanayine vermişler, atomu yapmışlar, uzay sanayini kurmuşlar. Tamam ama bizden ileri değil; bizden ileri, bizden iyi durumda değiller!

Biz neyiz? El-hamdü lillah bolluk içindeyiz. Namuslu Romen kadınları buraya geldikleri zaman, bir pundunu bulup da bir müslümanla evlenebilirse, sevincinden uçuyor. Burada birisiyle evlenebilirse, burada kalmanın bir yolunu bulabilirse, sevincinden uçuyor.

Şunu demek istiyorum: Memleketimiz el-hamdü lillah Allah'ın lütuflarıyla, nimetleriyle dolu. Şu caminin cemaati olarak demiyorum, sizler mü'minsiniz, vazifelerinizi bilen insanlarsınız; Türkiye'nin genel olarak ahâlisi namına söylüyorum: Allah'a karşı vazifeler yapılmıyor, günahlara dalınmış durumda, içkiler, biralar içiliyor, televizyonlar seyrediliyor, barlar, pavyonlar sabahlara kadar ışıl ışıl çalışıyor, rezalet diz boyu, hatta insanın boyunu geçmiş, insanlar gark olmuş durumda!.. Allah bize bu nimetleri vermiş, insanlar da Allah'a âsi olmakta şaşılacak kadar bir aşırı gaflet ve dalalet ve cehalet içindeler.

Allah'a başımıza bir felaket getirmesin diye dua edelim. Onların doğru yola gelmesi için çalışalım. Biz mü'min kullar, Allah'ın rızasını kazanmak isteyen insanlar, Allah'ın emrini tutmak isteyen, İslâm'a hizmet etmek isteyen insanlar; gözümüzü açalım, çok çalışalım, boş durmayalım. Bir saniyemizi bile tavla, satranç, kâğıt, oyun, futbol vs. ile geçirmeyip ne yapmamız gerekiyorsa onları yapalım. Çünkü şu memlekete de Allah bir darbe indirirse:

"—Sizi edepsizler sizi! Namaz kılmazsınız, oruç tutmazsınız, haramdan sakınmazsınız, zina edersiniz, içki içersiniz, faiz yersiniz; ben sizin hakkınızdan gelirim!.." diye bir ceza verse, bir belâ, musibet inse biz daha beter oluruz!

Etrafımızda gördüğümüz insanların hali bize ibret olmalı! Azerbaycan'daki kardeşlerimizin, Ermeni'den toptan, gülleden kaçıyor; nehri geçerken boğuluyor. Nehri öbür tarafa geçecek diye 11 bin kişi boğulmuş! Düşünün ki buradan öbür tarafa geçmeye çalışıyor, boğuluyor. Göz göre göre! Ah gitti, vah gitti, feryat, çığlıklar… Manzarayı düşün!

Bosna Hersek'i düşün: Dört bir yanı çevrilmiş. Havadan yardım gitmez, giderse Birleşmiş Milletler'in kontrolünden geçer, Sırpların eline, Hırvatların eline düşer. Karadan yardım gitmez. Denizde NATO ordusu nöbet tutar. Etrafı çevirmişler:

"—Vurun müslümanları, öldürün, yok edin!" diye bir plan var.

Ve göz göre göre biz de burada futbol maçıyla, Galatasaray galip oldu, filancayı yendi diye deli divane gibi şuursuz bir şekilde yaşıyoruz! Allah akıl fikir versin!

Bunlar nereden açıldı?

Kıyametten önce bu büyük şeyler olacak. Geçmişte olmuş ve İslâm âlemine çok çeşitli hücumlar, çok büyük düşmanlıklar yapılmış. O düşmanlık gene devam ediyor. Yunanlı'nın yaptıklarını gazetelerden okuyun, bakın; Ermeni'nin hâline bakın, Avrupalıların bize davranışlarının nasıl ikiyüzlü olduğuna bakın, gözünüzü açın!

Allah uyanıklık versin… Allah tedbir almayı nasib eylesin... Onların musibetlerine, belâlarına, hücumlarına, düşmanlıklarına, tecavüzlerine bizi mâruz bırakmasın… Lütfuyla bizi ıslah eylesin; kahrıyla, gazabıyla tecelli etmesin… Bizi düşmanla terbiye etmesin!

g. Ezan Okunurken Şeytan Kaçar

Cabir ibn-i Abdullah el-Ensârî Hazretleri'nden rivayet edilmiş. Peygamber SAS Efendimiz bu hadîs-i şerîfinde buyurmuş ki:[175]

إِذَا نَادَا الْمُؤَذِّنُ بِالصَّلاَةِ ، هَرَبَ الشَّيْطَانُ حَتَّى يَكُونَ بِالرَّوْحَاءِ

(ش. حم. وعبد بن حميد عن جابر)

RE. 64/15 (İzâ nâdâkümü'l-müezzinü bi's-salâti, herebe'ş-şeyâtînü hattâ yekûnû bi'r-revhâi.)

(*İzâ nâdâkümü'l-müezzinü bi's-salâti*) "Müezzin minareden size ezanı okuyup seslendiği zaman:

(*Allàhu ekber Allàhu ekber, Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah… Hayye âle's-salâh, Hayye ale'l-felâh…*) "Namaza gelin, felaha gelin!" diye ezan okunmaya başladığı zaman, (*herebe'ş-şeyâtînü*) şeytanlar firar edip kaçıp giderler. (*Hattâ yekûnû bi'r-revhâi*) Ravhâ denilen fersahlarca uzaktaki yere kadar…"

Ravhâ diye bir yer varmış; bir rivayete göre 30 küsur kilometre, bir rivayete göre 40 küsur mil uzakta *Ravhâ* diye bir kasaba varmış. O zamanın şartlarına göre uzak yer. Şeytanların o kadar uzağa gittiğini, Peygamber Efendimiz dinleyenlere misal vererek anlatıyor: "Burada ezan okunduğu zaman şeytan bu ezanın sesinden ta oraya kadar kaçar gider!" diye bildiriyor.

Bizim anladığımız şeyler var, anlamadıklarımız var; gördüklerimiz var, görmediklerimiz var. Gözün görmediği, ama olan şeyler çok: Havanın içinde ilmin tespit ettiği neler var… Bir de yerde, gökte, etrafımızda mâneviyatın tesbit ettiği neler var… Allah onları mânevî bakımdan gönül gözü açık olanlara gösterirse gösteriyor.

---

[175] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.316, no:14444; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.316, no:1032; İbn-i Ebî Şeybe *Musannef*, c.I, s.228, no:2387; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.116, no:3049; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.I, s.432, no:1878; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.278, no:974; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VII, s.692, no:20950; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.96, no:2857.

Namazın, ezanın, ibadetin, zikrin, orucun, haccın, zekâtın, Allah'ın emirlerinin ne kadar kıymetli olduğunu insan tam takdir edemez, kıymetini tam bilemez! Allah'ın yasakladığı şeylerin de insanlara ne kadar büyük felaketler getirdiğini insan anlayamaz! Ama ilmi arttı mı o zaman anlıyor. Okudukça işin esrarını anlıyor ve işin ehemmiyetine o zaman aşina oluyor.

Biz bir ezan okunduğu zaman lafı bile kesmiyoruz. Kahvede oyunu bile bırakmıyorlar.

Abdurrahim Zapsu vardı, Allah rahmet eylesin… Erenköy İstasyonu'nda tren bekliyormuş. İstasyonun tam karşısında Zihni Paşa Camii var. Ezan okunmaya başlamış. Salon da kalabalık, millet konuşmasında... Elini masaya bir vurmuş; pat pat!

"—Beyler, bayanlar! Ezan okunuyor be!" demiş.

Herkes korkmuş, susmuş. Millet böyle bir şeye şaşırmış.

Yahu ezan bu, Allah'ın daveti bu! Evet, müezzin sesleniyor ama Allah davet ediyor. Allah, kullarını evine davet ediyor. Allah'ın büyüklüğü fezaya haykırılıyor:

"—*Allahu ekber!* Allah her şeyden daha büyük, en büyük Allah!" diyor.

Eski mert insanlar nerede? Nasıl müdahale edeceklerini biliyorlar.

Şimdi millet alışmış:

"—En büyük bilmem ne…"

Ne en büyüğü ya?

(*Allahu ekber! Allahu ekber!*) "En büyük olan Allah, başka büyük bir şey yok." deniliyor.

Ezanın kelimelerinin hepsinin bereketi var. Şeytan defolup gidiyor. Ezanın olduğu yere bereket yağıyor. Namazın kılındığı yere hayır geliyor. Namaz kılan insan Allah'ın ikramlarına mazhar oluyor. Bunu bilmiyor; bilen ne kadar büyük kazançlar kazandığını biliyor da bilmeyen de ömrünü gafil, cahil geçiriyor.

Cami şurada duruyor, o namaza gelmiyor. Yurt şurada duruyor, tıklım tıklım yurt, namaza buraya gelmiyor. Gelmiyor. Allah, (*Hayye ale's-salâh*) "Haydi namaza gel!" (*Hayye ale'l-felâh*) "Kurtuluşa gel!" diyor, davet ediyor.

Müezzin sabahleyin bağırıyor: (*Es-salâtü hayrun mine'n-nevm*) "Namaz uykudan daha hayırlıdır. Uyumayın, kalkın, camiye gelin!"

Millet uyuyor, hafife alıyor, Allah'ın sözlerinin mânasını ciddiye almıyor. Kanıksamış.

Kanıksamak çok büyük bir belâ, alışmak ve kanıksamak çok büyük bir hastalık! İnsanın her seferinde titremesi lâzım! (*Allahu ekber*)'i duyunca titremesi lazım, (*Hayye ale's-salâh*) deyince gözlerinin yaşarması lazım, (*Es-salâtu hayrun mine'n-nevm*) deyince yatağından zıplaması lazım! O heyecan ölmemeli, insanın içinde o ateş sönmemeli. Ama sönüyor.

Niye sönüyor?

Kanıksama belası, kanıksama hastalığı. Kanıksamış.

"—Tamam tamam, biliyorum..."

Ne biliyorsun? Sen hiçbir şey bilmiyorsun!

"—Tamam canım, biliyoruz tamam, biz de duymuştuk hocadan…"

Duyduysan yap!

Duyduğunu yapmıyor, bu zamanın insanın hastalığı bu!

Peygamber Efendimiz'in zamanının insanı duyduğunu, "İnandım, *âmennâ ve saddaknâ!*" diyordu, tasdik ediyordu, yapıyordu. Sahâbe-i kirâmın meziyeti buydu. Bu zamanın insanı duyuyor.

"—Duydun mu?"

"—Duydum."

"—Anladın mı?"

"—Anladım."

"—Yapacak mısın?”

"—Sen yap, ben yapmayacağım. Yaparım inşaallah. Büyüyünce yaparım, yaşlanınca, emekli olunca yaparım..."

Böyle çeşitli bahaneler. Ne televizyonun başından kalkıyor, ne oyunun başından kalkıyor, ne sohbetini, ne lafını kesiyor. Böyle bir dejenerasyon, bozulma hali var, heyecanını kaybetmiş.

Dedelerimiz İslâm için terk-i diyâr eylemiş, Horasan'daymış, Orta Asya'daymış; Allah'ın yoluna girmiş, Allah yolunda cihad etmiş, Anadolu'yu fethetmiş.

İbrahim ibn-i Ethem çoluk çocuğunu bırakmış, tacı tahtı bırakmış… Bu zamanın insanları gevezeliğini bırakmıyor,

oyununu, zevkini bırakmıyor! Demek ki bir yaygın gaflet var!

"—Pekiyi, ne olacak?"

Yaygın gafletin arkası yaygın bir belâ ve cezadır!

Allah korusun. Allah bizi lütfuyla uyandırsın da belâya uğratmasın... Ben ve sizler, hepimiz Bosnalılar'a, Hersekliler'e acıyoruz da Allah bu belâyı onların başına neden verdi, onu da incelemek lâzım!

Bu belâ gelmeden önce o şahısların durumları nasıldı? Namazları var mıydı? İnançları var mıydı? Kur'an'a bağlılar mıydı? İbadetlerine düşkünler miydi?.. Onu da incelemek lazım. İbret almak için incelemek lazım!

Allah bizi duyduklarını anlayan, anladıklarını uygulayan, ibret alan; yolunda yürüyen, gayret sarf eden, ömrünü hayırlı yolda sarf eden, Allah'ın rızasını kazanmak için çalışan ve kazanan kullarından eylesin… Huzuruna sevdiği, razı olduğu kul olarak varmayı nasib eylesin… Cennetiyle, cemaliyle müşerref eylesin…

Bi-hürmeti esrâr-ı sûreti'l-fâtihah!

21. 11. 1993 – İskenderpaşa Camii